

SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2007 – 2013 ZA 2011 ROK

lubelskie
Smakuj życie!

Instytucja Zarządzająca Regionalnym
Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego
na lata 2007 – 2013
Zarząd Województwa Lubelskiego



**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO



SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	5
WYKAZ SKRÓTÓW	6
STRESZCZENIE	8
1. IDENTYFIKACJA/INFORMACJE WSTĘPNE	10
2. PRZEGLĄD REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO.....	11
2.1. REALIZACJA I ANALIZA POSTĘPÓW	15
2.1.1. INFORMACJE NA TEMAT POSTĘPÓW RZECZOWYCH PROGRAMU OPERACYJNEGO... 15	15
2.1.2. INFORMACJE FINANSOWE..... 15	15
2.1.3. INFORMACJA NA TEMAT PODZIAŁU WYKORZYSTANIA FUNDUSZY WG KATEGORII INTERWENCJI..... 15	15
2.1.4. POMOC W PODZIALE NA GRUPY DOCELOWE	16
2.1.5. POMOC ZWRÓCONA LUB PONOWNIE WYKORZYSTANA	16
2.1.6. ANALIZA JAKOŚCIOWA..... 17	17
2.1.6.1. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU	17
2.1.6.2. POSTĘP FINANSOWY I RZECZOWY..... 30	30
2.1.6.3. REKOMENDACJE KE..... 59	59
2.1.6.4. REKOMENDACJE IZ I INNYCH INSTYTUCJI	62
2.1.6.5. INSTRUMENTY INŻYNIERII FINANSOWEJ	65
2.1.6.6. REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII EU 2020..... 71	71
2.1.6.7. STRATEGIA UE DLA REGIONU MORZA BAŁTYCKIEGO	82
2.2. INFORMACJA NA TEMAT ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI WSPÓLNOTOWYMI	92
2.2.1. ZASADA RÓWNOŚCI SZANS..... 97	97
2.2.2. ZASADA PARTNERSTWA	101
2.3. NAPOTKANE ZNACZĄCE PROBLEMY ORAZ PODJĘTE ŚRODKI ZARADCZE.....	105
2.4. ZMIANY W KONTEKŚCIE REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO (W STOSOWNYCH WYPADKACH)	107
2.5. ZASADNICZE MODYFIKACJE W ROZUMIENIU ART. 57 ROZPORZĄDZENIA NR 1083/2006 (W STOSOWNYCH WYPADKACH)	121
2.6. KOMPLEMENTARNOŚĆ POMOCY Z INNYMI INSTRUMENTAMI WSPARCIA	122
2.6.1. WPŁYW DZIAŁALNOŚCI KM/PKM, INSTYTUCJI I GRUP NA ZAPEWNIENIE KOORDYNACJI I KOMPLEMENTARNOŚCI WSPARCIA	122
2.6.2. INFORMACJE NA TEMAT STOSOWANYCH MECHANIZMÓW I NARZĘDZI SŁUŻĄCYCH ZAPEWNIENIU KOORDYNACJI I KOMPLEMENTARNOŚCI WSPARCIA ORAZ ICH OCENY	124
2.6.3. CROSS-FINANCING..... 132	132
2.6.4. KOORDYNACJA I KOMPLEMENTARNOŚĆ JAKO PRZEDMIOT BADAŃ EWALUACYJNYCH 134	134
2.6.5. PRZYKŁADY PROJEKTÓW KOMPLEMENTARNYCH	135

2.6.6.	MECHANIZMY UNIKANIA PODWÓJNEGO FINANSOWANIA DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH POLITYKI SPÓJNOŚCI Z DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI W RAMACH WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ ORAZ WSPÓLNEJ POLITYKI RYBACKIEJ	135
2.6.7.	KONTROLE KRZYŻOWE W ZAKRESIE ODPOWIEDZIALNOŚCI INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ	137
2.7.	MONITOROWANIE I OCENA.....	140
2.8.	KRAJOWA REZERWA WYKONANIA POMOCY.....	146
3.	REALIZACJA W PODZIALE NA PRIORYTETY, POSTĘP WDRAŻANIA PROGRAMU WG PRIORYTETÓW/OSI	164
3.1.	OŚ PRIORYTETOWA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I INNOWACJE.....	164
3.1.1.	OSIĄGNIECIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW	166
3.1.1.1.	INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU	166
3.1.1.2.	ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	166
3.1.2.	OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI.....	181
3.2.	OŚ PRIORYTETOWA II INFRASTRUKTURA EKONOMICZNA.....	182
3.2.1.	OSIĄGNIECIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW	182
3.2.1.1.	INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU	184
3.2.1.2.	ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	184
3.2.2.	OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI.....	194
3.3.	OŚ PRIORYTETOWA III ATRAKCYJNOŚĆ OBSZARÓW MIEJSKICH I TERENY INWESTYCYJNE	195
3.3.1.	OSIĄGNIECIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW	197
3.3.1.1.	INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU	197
3.3.1.2.	ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	197
3.3.2.	OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI.....	206
3.4.	OŚ PRIORYTETOWA IV SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	207
3.4.1.	OSIĄGNIECIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW	209
3.4.1.1.	INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU	209
3.4.1.2.	ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	209
3.4.2.	OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI.....	214
3.5.	OŚ PRIORYTETOWA V TRANSPORT.....	215
3.5.1.	OSIĄGNIECIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW	217
3.5.1.1.	INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU	217
3.5.1.2.	ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	217

3.5.2.	OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI.....	228
3.6.	OŚ PRIORYTETOWA VI ŚRODOWISKO I CZYSTA ENERGIA.....	229
3.6.1.	OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW	231
3.6.1.1.	INFORMACJE NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW REALIZACJI PRIORYTETU	231
3.6.1.2.	ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	231
3.6.2.	OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI.....	240
3.7.	OŚ PRIORYTETOWA VII KULTURA, TURYSTYKA I WSPÓŁPRACA MIĘDZYREGIONALNA	241
3.7.1.	OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW	243
3.7.1.1.	INFORMACJE NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW REALIZACJI PRIORYTETU	243
3.7.1.2.	ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	243
3.7.2.	OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI.....	257
3.8.	OŚ PRIORYTETOWA VIII INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	258
3.8.1.	OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW	260
3.8.1.1.	INFORMACJE NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW REALIZACJI PRIORYTETU	260
3.8.1.2.	ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	260
3.8.2.	OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI.....	271
3.9.	OŚ PRIORYTETOWA IX POMOC TECHNICZNA	272
3.9.1.	OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW	274
3.9.1.1.	INFORMACJE NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW REALIZACJI PRIORYTETU	274
3.9.1.2.	ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	274
3.9.2.	OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI.....	277
4.	PROGRAMY EFS: SPÓJNOŚĆ I KONCENTRACJA	278
5.	PROGRAMY EFRR/FUNDUSZU SPÓJNOŚCI: DUŻE PROJEKTY.....	278
6.	POMOC TECHNICZNA	282
7.	INFORMACJA I PROMOCJA	285
	SPIS TABEL, WYKRESÓW MAP I SCHEMATÓW ZAMIESZCZONYCH W SPRAWOZDANIU .	286
	SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	

Załącznik I	<i>Postęp fizyczny programu operacyjnego</i>
Załącznik II	<i>Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w euro) – w danym roku oraz narastająco</i>
Załącznik III	<i>Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego według kategorii interwencji</i>

Załącznik IV	<i>Postęp fizyczny wg priorytetów</i>
Załącznik V	<i>Wskaźniki kontekstowe dla RPO na lata 2007-2013</i>
Załącznik VI	<i>Matryca priorytetów, obszarów, celów i inicjatyw flagowych Strategii Europa 2020 oraz kategorii interwencji realizowanych w okresie programowania 2007 – 2013</i>
Załącznik VI a	<i>Przykłady projektów wpisujących się w Strategię Europa 2020</i>
Załącznik VII	<i>Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego</i>
Załącznik VII a	<i>Karta przykładowego projektu wpisującego się w realizację SUE RMB</i>
Załącznik VIII	<i>Formularz sprawozdawczy dotyczący promocji i informacji</i>
Załącznik IX	<i>Przykłady projektów wpisujących się w Regionalną Strategię Innowacji dla Województwa Lubelskiego</i>
Załącznik X	<i>Przykłady projektów komplementarnych</i>

WYKAZ SKRÓTÓW

B+R	– badania i rozwój
B+RT	– badania i rozwój technologiczny
BAEL	– Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności
BGK	– Bank Gospodarstwa Krajowego
CEIDG	– Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
CNC	– komputerowe sterowanie urządzeń numerycznych
DF	– Departament Finansów
DRPO	– Departament Regionalnego Programu Operacyjnego
DT	– dostosowanie techniczne
EBC	– Europejski Bank Centralny
EFR	– Europejski Fundusz Rybołówstwa
EFRR	– Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRRROW	– Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS	– Europejski Fundusz Społeczny
e-LSI	– wersja on-line Lokalnego Systemu Informatycznego
ePUAP	– elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
GUS BDL	– Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych
IC	– Instytucja Certyfikująca
ICT	– Technologie informacyjno-komunikacyjne
IK	– Instytucja Koordynująca
IOB	– Instytucje Otoczenia Biznesu
IP II	– Instytucja Pośrednicząca II stopnia
IPOC	– Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji
IT	– technologia informacyjna
IW IP II	– Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej II Stopnia
IW IZ	– Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej
IWIPK	– Indykatory Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych
IZ	– Instytucja Zarządzająca
IZ RPO	– Instytucja Zarządzająca RPO WL
JST	– Jednostki samorządu terytorialnego
KE	– Komisja Europejska
KK NSRO	– Komitet Koordynacyjny NSRO 2007-2013
KM RPO	– Komitet Monitorujący RPO WL
KPO	– Krajowe Programy Operacyjne
KPR	– Krajowy Program Reform
KRW	– Krajowa Rezerwa Wykonania
KSI (SIMIK 07-13)	– Krajowy System Informatyczny
KUL	– Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

LAWP	– Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości
LSI	– Lokalny System Informatyczny
MRR	– Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
MŚP	– mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa
NFZ	– Narodowy Fundusz Zdrowia
NSRO	– Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia
OK	– Oddział Kontroli
OOP	– Oddział Oceny Projektów
OOŚ	– Ocena Oddziaływania na Środowisko
ORP	– Oddział Realizacji Projektów
OSZiK	– Opis Systemu Zarządzania i Kontroli
OZE	– Odnawialne Źródła Energii
PIAP	– Publiczny Punkt Dostępu do Internetu
PKB	– Produkt Krajowy Brutto
PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
PKP	– Polskie Koleje Państwowe
PO	– Program Operacyjny
PO IG	– Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
PO IiŚ	– Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PO KL	– Program Operacyjny Kapitał Ludzki
PO RPW	– Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
PO RYBY	– Program Operacyjny Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich
PPS	– parytet siły nabywczej
PROW	– Program Rozwoju Polski Wschodniej
PT	– Pomoc Techniczna
PZP	– Prawo zamówień publicznych
RDOŚ	– Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RMB	– Region Morza Bałtyckiego
RP	– Rzeczpospolita Polska
RPK	– Roczny Plan Kontroli
RPO WL	– Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013
RSI	– Regionalna Strategia Innowacji
SGH	– Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
SUE RMB	– Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego
TEN-E	– Transeuropejska sieć energetyczna
TEN-T	– Transeuropejska sieć transportowa
TIC	– Technologie Informacyjno – Komunikacyjne
UE	– Unia Europejska
UMCS	– Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
UMWL	– Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
URPO	– Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2007-2013 – Uszczegółowienie Programu
WDB	– Wartość Dodana Brutto
ZWL	– Zarząd Województwa Lubelskiego

STRESZCZENIE

Rok 2011 był przełomowym okresem w realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013. W roku sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WL przeprowadziła bowiem przegląd i renegotjacje Programu, alokując dodatkowe środki z Krajowej Rezerwy Wykonania i dostosowania technicznego. Aktualna alokacja RPO WL na lata 2007-2013, po zasileniu dodatkowymi środkami finansowymi, wynosi 1 192 840 908 EUR (5 224 151 531,91 PLN).

Województwo Lubelskie ciągle pozostaje jednym z najslabiej rozwiniętych regionów w Polsce, a także w Unii Europejskiej. Przeciętny poziom produktu krajowego brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca (PKB *per capita*) dla województwa lubelskiego w 2009 r. wyniósł zaledwie 23 651 PLN, plasując Lubelszczyznę na ostatnim miejscu w kraju. Województwo lubelskie – obok 4 innych polskich województw – znalazło się również wśród 20 najuboższych regionów Wspólnoty. W strukturze regionalnej gospodarki nadal zdecydowanie dominuje sektor rolniczy, a wśród zaewidencjonowanych podmiotów gospodarki narodowej przeważają mikro i małe przedsiębiorstwa (stanowią one ponad 99% ogółu przedsiębiorstw w regionie). Jednocześnie województwo lubelskie jest jednym z krajowych liderów w produkcji i przetwórstwie zdrowej, certyfikowanej żywności, a od niedawna specjalizuje się również w uprawie roślin energetycznych. Duże możliwości rozwojowe posiadają również branże turystyczna oraz lotnicza, a także produkcja maszyn budowlanych i rolniczych. Stolica województwa pozostaje znaczącym ośrodkiem akademickim w Polsce.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania oraz problemy ekonomiczne i społeczne wynikające ze światowego kryzysu finansowego Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w roku sprawozdawczym podejmowała szereg działań mających na celu przyspieszenie wydatkowania środków unijnych w ramach Programu. Od początku uruchomienia Programu ogłoszono 76 konkursów, w ramach których na realizację projektów wykorzystano 630 770 557,43 EUR (2 855 498 313,48 PLN¹) dofinansowania z EFRR, co stanowi 52,88% alokacji środków RPO WL. Włączając w to środki zarezerwowane na realizację tzw. inwestycji kluczowych oraz przeznaczone na realizację projektów systemowych poziom środków wykorzystanych w ramach Programu na koniec roku sprawozdawczego wyniósł 73,02%. Do końca 2011 r. Beneficjenci RPO WL złożyli 5 457 wniosków o dofinansowanie, w których wnioskowali o dofinansowanie w wysokości 1 957 284 088,82 EUR (8 860 625 070,12 PLN), co stanowi 164,09% alokacji w ramach RPO WL.

Od początku wdrażania Programu Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził do realizacji 2 128 wniosków o dofinansowanie na kwotę 925 713 062,91 EUR (4 190 703 035,79 PLN), przy czym podpisano umowy/wydano decyzje o dofinansowaniu w przypadku 1 922 projektów na łączną wartość odpowiadającą środkom UE w wysokości 779 534 539,11 EUR (3 528 952 858,57 PLN), co stanowi 65,35% alokacji RPO WL. W okresie sprawozdawczym podpisano 391 umów i wydano 8 decyzji o dofinansowaniu na łączną wartość wsparcia z EFRR 173 743 850,28 EUR (786 538 410,20 PLN), co stanowi 14,57% alokacji RPO WL. 14 z podpisanych umów dotyczyło projektów znajdujących się na liście Indykatoryjnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych (wartość dofinansowania EFRR - 75 454 818,35 EUR). Co ważne, w 2011 r. podpisano umowę o dofinansowanie projektu kluczowego „*Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)*”. Realizacja RPO WL wykazana na podstawie zakontraktowanych środków w ramach I – IX Osi Priorytetowych wzrosła w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego z 59,84% do 65,35%.

Od uruchomienia Programu Beneficjenci złożyli wnioski o płatność, w których wykazali poniesienie wydatków ogółem na kwotę 426 526 822,63 EUR (1 930 886 926,05 PLN) z czego 408 696 486,59 EUR (1 850 168 994,80 PLN) to dofinansowanie ze środków UE. Do końca okresu sprawozdawczego, na podstawie danych z IZ, IC poświadczyła i wykazała w deklaracjach skierowanych do KE wydatki do refundacji na kwotę 447 602 849,12 EUR, co stanowi 37,52% alokacji na Program.

¹ Do obliczeń w sprawozdaniu, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, zastosowano kurs 1 EUR = 4,5270 PLN

Realizacja celu głównego RPO WL, który zakłada podniesienie konkurencyjności Lubelszczyzny prowadzące do szybszego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia z uwzględnieniem walorów naturalnych i kulturowych regionu wpływa na poprawę podstawowych wskaźników makroekonomicznych. Wartości podstawowych wskaźników Programu: „Dodatkowy wzrost wartości PKB wygenerowany dzięki interwencji RPO” oraz „Liczba utworzonych miejsc pracy netto”, wyliczane na podstawie modelu Hermin, zostaną przedstawione w sprawozdaniu za rok 2015. Natomiast wskaźnik obrazujący liczbę utworzonych miejsc pracy brutto, z uwagi na obecne tempo przemian gospodarczych oraz prawdopodobne przeszacowanie wartości docelowych niektórych wskaźników na etapie programowania, został osiągnięty na stosunkowo niskim poziomie (29,59% wartości docelowej zawartej w Programie). Jednak, na podstawie podpisanych umów szacuje się, iż wartość tego wskaźnika wzrośnie do 5 304,47 szt., co stanowić będzie 86,39% wartości docelowej dla roku 2015 r.

W celu skutecznego wdrażania Osi Priorytetowych Programu zarówno Instytucja Pośrednicząca II stopnia (Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości), jak i Instytucja Zarządzająca prowadziły kompleksowe prace nad dokumentami i wytycznymi programowymi oraz organizowały szkolenia dla potencjalnych Beneficjentów, służące przedstawieniu zasad właściwego przygotowywania dokumentacji aplikacyjnej oraz poprawnemu rozliczaniu projektów. W okresie sprawozdawczym zrealizowano również trzy badania ewaluacyjne:

1. *Analiza zaangażowania i możliwości JST oraz MŚP w aplikowaniu o środki w ramach RPO WL,*
2. *Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach RPO WL,*
3. *Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny.*

Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonych analiz w znacznym stopniu zostały wykorzystane w trakcie prowadzonego w 2011 r. przeglądu i renegocjacji Programu.

Sprawozdanie roczne z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 za 2011 r. zostało opracowane przez Instytucję Zarządzającą w oparciu o:

- *Instrukcję do sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego w 2011 r.* otrzymaną z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego,
- rekomendacje Komisji Europejskiej zgłoszone do sprawozdań rocznych z realizacji Programu z lat poprzednich oraz uwagi Komisji przekazane Instytucji Zarządzającej w trakcie spotkań rocznych;
- ustalenia i wnioski ze spotkań Grup roboczych ds. sprawozdawczości oraz ds. koordynacji i komplementarności.

1. IDENTYFIKACJA/INFORMACJE WSTĘPNE

PROGRAM OPERACYJNY	Cel: KONWERGENCJA
	Kwalifikowany obszar: POLSKA / WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE
	Okres programowania: 2007 - 2013
	Numer programu (CCI): 2007PL161PO007
	Nazwa programu: REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2007 - 2013
ROCZNE SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI	Rok sprawozdawczy: 2011
	Data zaakceptowania sprawozdania przez Komitet Monitorujący RPO:

2. PRZEGLĄD REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO

Celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 (RPO WL) jest **Podniesienie konkurencyjności Lubelszczyzny prowadzące do szybszego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia z uwzględnieniem walorów naturalnych i kulturowych regionu**. Cel ten realizowany jest poprzez osiągnięcie trzech celów szczegółowych, tj.:

- 1) *Zwiększenie konkurencyjności regionu poprzez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki oraz przez stymulowanie innowacyjności,*
- 2) *Poprawę warunków inwestowania w województwie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju,*
- 3) *Zwiększenie atrakcyjności Lubelszczyzny jako miejsca do zamieszkania, pracy i wypoczynku.*

Osiągnięciu pierwszego z ww. celów ma posłużyć wdrożenie trzech Osi Priorytetowych RPO WL:

I Przedsiębiorczość i innowacje, której celem jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw w regionie,

II Infrastruktura ekonomiczna, która zmierza do stworzenia przyjaznego otoczenia dla prowadzenia działalności gospodarczej w regionie,

IV Społeczeństwo informacyjne, mająca na celu wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój lokalnej i regionalnej infrastruktury oraz usług społeczeństwa informacyjnego.

Drugi z celów szczegółowych RPO WL realizowany jest poprzez wdrożenie kolejnych trzech Osi Priorytetowych:

III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne, która ma na celu wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez wsparcie dla obszarów rewitalizowanych i terenów inwestycyjnych,

V Transport, której realizacja dąży do poprawy wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Lubelszczyzny,

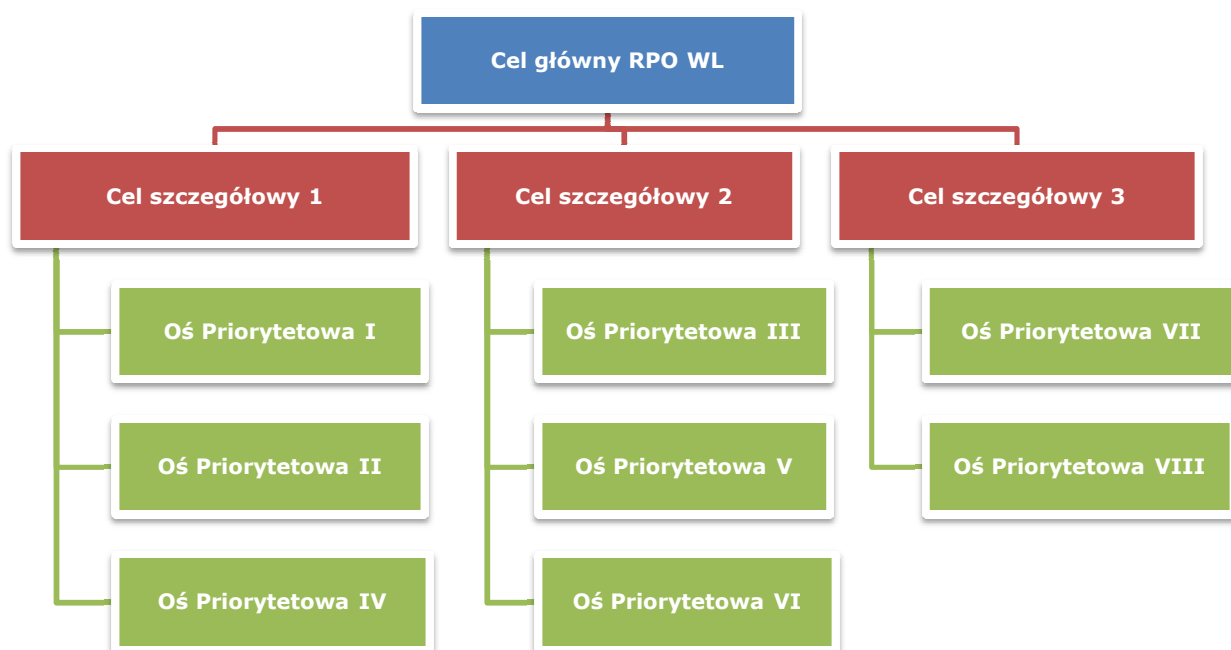
VI Środowisko i czysta energia, mającej na celu poprawę stanu, zachowanie bioróżnorodności oraz zapobieganie degradacji środowiska naturalnego oraz promowanie „czystej” energii.

Trzeci z celów szczegółowych zostanie osiągnięty poprzez wdrażanie kolejnych dwóch Osi Priorytetowych:

VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna, zmierzającej do zwiększenia udziału sektorów kultury i turystyki w gospodarce województwa lubelskiego oraz wzmocnienia powiązań międzynarodowych regionu,

VIII Infrastruktura społeczna, której celem jest poprawa warunków kształcenia oraz dostępu do wiedzy, usług medycznych i pomocy społecznej.

Schemat 2.a. Struktura celów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.

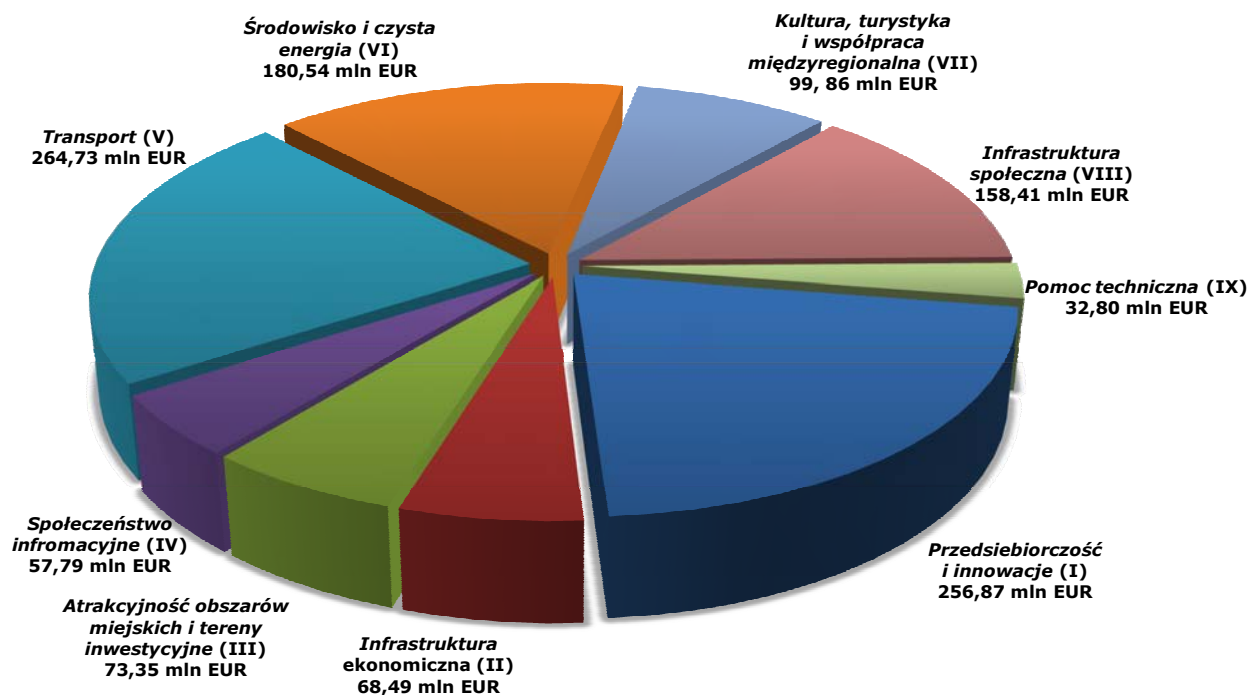


Dla zapewnienia realizacji powyższych celów Komisja Europejska przeznaczyła w ramach RPO WL środki z **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** w wysokości **1 192 840 908,00 EUR** (5 224 151 531,91 PLN). Wysokość alokacji przeznaczonej na realizację Programu (środki na ogłoszone konkursy, projekty systemowe oraz projekty kluczowe) do końca **2011 r.** wyniosła **870 987 718,05 EUR** (3 942 961 399,60 PLN), co stanowi **73,02%** dostępnych środków z EFRR na Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego w latach 2007-2013, w tym na projekty kluczowe przeznaczono **228 387 874,63 EUR** (1 033 911 908,44 PLN), co stanowi **19,15%** alokacji. Szacuje się, że środki przeznaczone na realizację celów Strategii Lizbońskiej wyniosą łącznie około **493 649 037,00 EUR** (2 234 749 190,49 PLN), tj. **41,38%** ogółu środków Programu.

Do obliczeń w sprawozdaniu, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, zastosowano kurs **1 EUR = 4,5270 PLN**.

Wykres 2.a.

Podział środków z EFRR w ramach RPO WL na poszczególne Osie Priorytetowe



Wdrażanie RPO WL przebiega wielotorowo poprzez realizację działań tj.:

- prowadzenie naborów wniosków o dofinansowanie projektów ze środków dostępnych w ramach RPO WL,
- realizację projektów o strategicznym znaczeniu dla rozwoju regionu w ramach Indykatoryjnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych (IWIPK),
- realizację projektów systemowych w ramach Pomocy Technicznej RPO WL,
- obsługę procesu zarządzania RPO WL oraz rozliczania i kontroli projektów wybranych do dofinansowania i realizowanych w ramach RPO WL,
- działania informacyjno – promocyjne skierowane do społeczności regionu, mające na celu promocję funduszy unijnych, rozpowszechnienie informacji o możliwościach, jakie oferuje RPO WL oraz edukację potencjalnych Beneficjentów w zakresie wsparcia z RPO WL.

Pomoc oferowana w ramach RPO WL skierowana jest do następujących grup Beneficjentów:

- instytucje otoczenia biznesu,
- jednostki naukowe,
- samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- organizacje pozarządowe,
- osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe,
- spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki,
- PGL Lasy Państwowe z jednostkami organizacyjnymi,
- mikro, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa,
- uczelnie wyższe oraz osoby prawne i fizyczne je prowadzące,

- zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia,
- podmioty działające w oparciu o ustawę o partnerstwie publiczno-prywatnym,
- spółki wodne,
- klastry, inicjatywy klastrowe,
- Policja, Staż Pożarna,
- organizacje turystyczne nie działające dla zysku,
- podmioty świadczące usługi transportu zbiorowego,
- zarządcy infrastruktury kolejowej,
- organy administracji publicznej Rzeczypospolitej Polskiej,
- stowarzyszenia, których przedmiotem działalności jest działalność lotnicza,
- instytucje uczestniczące w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym,
- Ochotnicze Hufce Pracy,
- domy pomocy społecznej.

2.1. REALIZACJA I ANALIZA POSTĘPÓW

2.1.1. INFORMACJE NA TEMAT POSTĘPÓW RZECZOWYCH PROGRAMU OPERACYJNEGO

Postęp rzeczowy celu głównego i celów szczegółowych Programu został przedstawiony w Załączniku I do sprawozdania w Tabeli 1, w Załączniku V w Tabeli 5 oraz punkcie 2.1.6.2. *Postęp finansowy i rzeczowy.*

2.1.2. INFORMACJE FINANSOWE

Informacje finansowe zostały przedstawione w Załączniku II do sprawozdania w Tabeli 2 oraz punkcie 2.1.6.2. *Postęp finansowy i rzeczowy.*

2.1.3. INFORMACJA NA TEMAT PODZIAŁU WYKORZYSTANIA FUNDUSZY WG KATEGORII INTERWENCJI

Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji została przedstawiona w Załączniku III do sprawozdania w Tabeli 3.

W przypadku kategorii interwencji 11, 54, 61 i 80 wartość podpisanych umów i wydanych decyzji z beneficjentami przekracza kwoty wykorzystania wkładu funduszy w ramach tych kategorii określone w tab.5.3 Programu. IZ RPO w momencie określania wartości do tab. 5.3 nie była w stanie dokładnie przewidzieć na jakie kategorie interwencji zostaną podpisane umowy na dofinansowanie. Ogłaszane konkursy nie ograniczają się do jednej kategorii, a beneficjenci mogą ponosić wydatki na kilka kategorii interwencji w ramach jednego projektu.

Ponadto informujemy, iż w ramach formy finansowania zgodnie z systemem KSI została wykazana forma „04 - inne formy finansowania” w wysokości 29 758 772,81 EUR (134 717 964,51 PLN), którą błędnie przyporządkowano do projektów wybranych do dofinansowania w ramach Instrumentów Inżynierii Finansowej. Na podstawie ogłoszonych konkursów nr 07/RPOWL/2.1.1/2009 i 08/RPOWL/2.1.2/2009 dla działania 2.1.1 oraz 2.1.2 związanych z dokapitalizowaniem Instrumentów Inżynierii Finansowej w listopadzie i grudniu 2009 r. podpisano 6 umów o dofinansowanie realizacji projektu. W ramach projektów wybranych do dofinansowania Beneficjenci wybrali jedyną dostępną w *Generatorze wniosków o dofinansowanie* w tamtym okresie formę finansowania „04 - inne formy finansowania”. Wartość środków europejskich w ramach podpisanych umów wynosiła 29 758 772,81 EUR (134 717 964,51 PLN). Z uwagi na błędnie umieszczoną w Uszczegółowieniu formę finansowania tj. „04 - inne formy finansowania” w dniu 27 kwietnia 2010 r. Uchwałą Nr CCCXII/4127/10 Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził nową wersję dokumentu pn. "Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013" z dokonaną zmianą formy finansowania na prawidłową zgodnie z Dokumentem Podstawowym RPO WL na lata 2007-2013 - „02 Pomoc (pożyczka, dotacja na spłatę oprocentowania, gwarancje)”. Nie dokonano jednak zmiany formy finansowania w systemie KSI SIMIK (07-13) na prawidłową. Prawidłowa forma finansowania została wprowadzona do systemu KSI SIMIK (07-13) dopiero w 2012 roku.

2.1.4. POMOC W PODZIALE NA GRUPY DOCELOWE

Informacje dotyczące pomocy w podziale na grupy docelowe, sektory lub obszary zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6. *Analiza jakościowa*.

2.1.5. POMOC ZWRÓCONA LUB PONOWNIE WYKORZYSTANA

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono zaistnienia zasadniczych modyfikacji na mocy art. 57 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (D .U. UE L z dnia 31 lipca 2006 r.)*.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami podlegającymi i niepodlegającymi raportowaniu do KE w okresie sprawozdawczym w przypadku 9 projektów zostały odzyskane środki na łączną kwotę wkładu publicznego 8 226,51 EUR (37 241,39 PLN), w tym wkład UE wyniósł 8 226,51 EUR (37 241,39 PLN). Ponadto w 38 projektach dokonano wycofania środków po anulowaniu na łączną kwotę wkładu publicznego 225 880,21 EUR (1 022 559,71 PLN), w tym wkład UE wyniósł 208 508,66 EUR (943 918,71 PLN).

Zarówno środki odzyskane, jak i wycofane zostały zwrócone do Programu zwiększając alokację na Osie RPO WL.

2.1.6. ANALIZA JAKOŚCIOWA

2.1.6.1. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU

Od początku realizacji Programu IZ RPO WL 2007-2013 opracowuje dokumenty o charakterze wewnętrznym oraz zewnętrznym, mające na celu usprawnienie procesu wdrażania RPO WL 2007-2013 oraz zapewnienie właściwego poziomu realizacji projektów przez Beneficjentów (m. in. dokumenty programowe, dokumenty systemu instytucjonalnego oraz wytyczne i inne dokumenty, w tym dokumenty dla Beneficjentów przedstawione w Schemacie *Zestawienie dokumentów IZ RPO WL 2007-2013*).

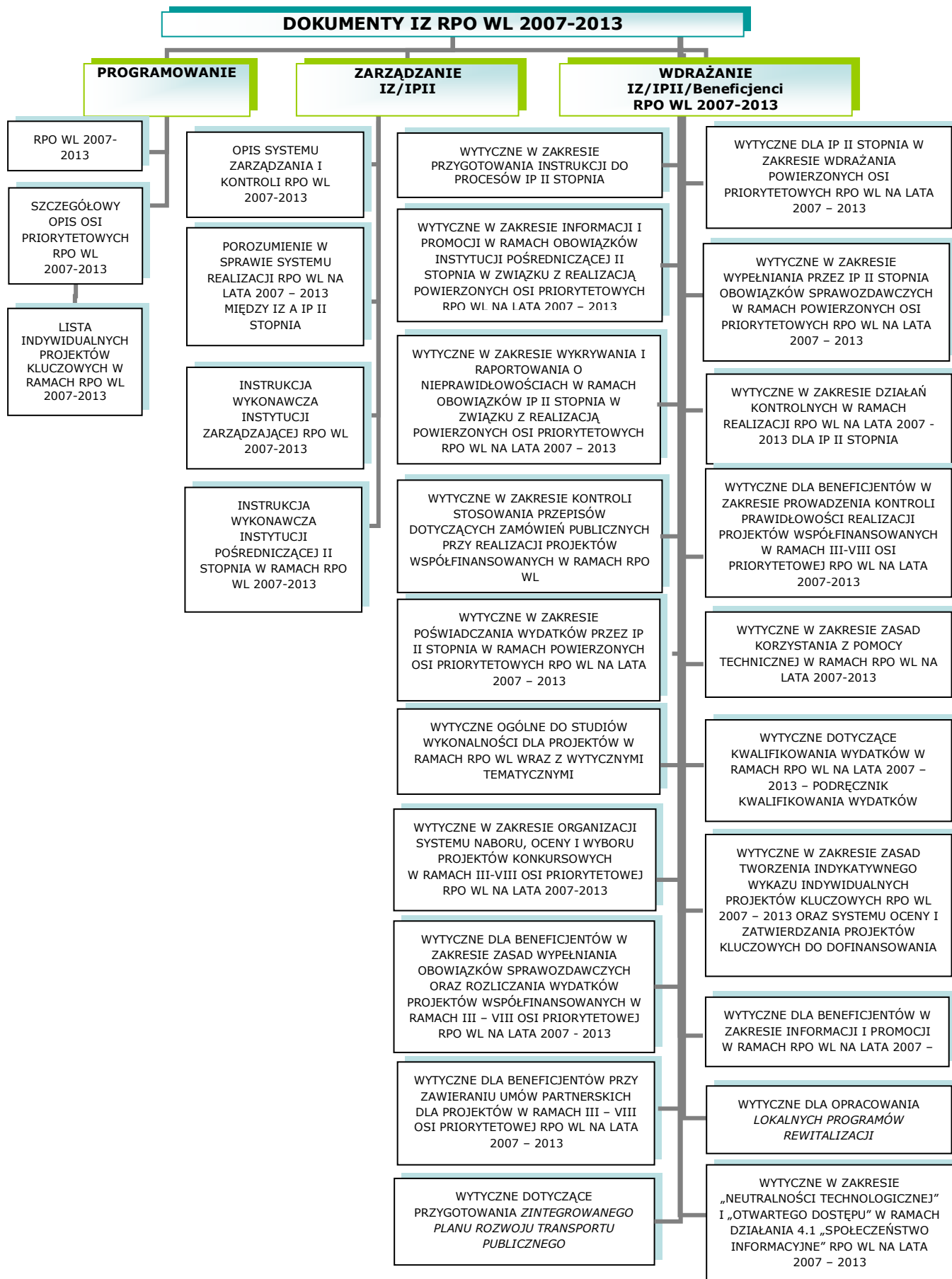
W roku sprawozdawczym w toku realizacji Programu pojawiała się kilkakrotnie potrzeba zmian ww. dokumentów. Powyższe aktualizacje wynikały głównie z konieczności dostosowania zapisów do obowiązujących przepisów prawa, wytycznych MRR oraz wprowadzenia zmian o charakterze strukturalnym związanych z reorganizacją Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie usprawniających wdrażanie Programu.

Ponadto wprowadzono zmiany w zakresie **kryteriów wyboru projektów** w ramach RPO WL 2007-2013. W okresie sprawozdawczym Komitet Monitorujący RPO WL 2007-2013 Uchwałą Nr 44/11 z dnia 30 września 2011 r. dokonał zmiany w *Kryteriach wyboru projektów* w ramach I - II Osi Priorytetowej RPO WL. Główny zakres wprowadzonych zmian dotyczył m.in.:

- wprowadzenia zmiany w Działaniu 1.4 *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii* Schemat A, poprzez umożliwienie realizacji niewielkich projektów przyczyniających się do poprawy stanu środowiska naturalnego;
- wprowadzenia w Działaniu 1.2. *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw* oraz w Działaniu 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw* dodatkowego kryterium: „PROJEKT DOTYCZY RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ O WYSOKIM POZIOMIE „INTENSYWNOŚĆ B+R”, co umożliwi realizację zalecenia Komisji Europejskiej dotyczącego przeznaczenia dodatkowych środków na bezpośrednie wsparcie dla MŚP.

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono badań ewaluacyjnych w zakresie kryteriów wyboru projektów, jak również nie były podejmowane prace dotyczące przygotowania i zmian programów pomocowych.

Schemat 2.1.6.1.a. Zestawienie dokumentów IZ RPO WL 2007-2013.



DOKUMENTY PROGRAMOWE

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 – Dokument podstawowy

Dokument został przyjęty uchwałą Nr XVII/149/2007 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 31 stycznia 2007 r. (z późn. zm.) oraz decyzją Komisji Europejskiej Nr CCI 2007 PL 161 PO 007 z dnia 2 października 2007 r. Dokument dostępny na stronie internetowej IZ RPO WL 2007-2013 (www.rpo.lubelskie.pl).

W okresie sprawozdawczym trwały prace związane z przeglądem i renegocjacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013. W dniu 13 grudnia 2011 r. Komisja Europejska przyjęła decyzję zmieniającą Program Operacyjny, zatwierdzając tym samym propozycje zmian zgłoszone przez IZ RPO w ramach procedury jego przeglądu i renegocjacji. Informacje w zakresie zmian dokonanych w ramach przeglądu śródkresowego zamieszczono w rozdziale 2.8 *Krajowa Rezerwa Wykonania*.

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 – Uszczegółowienie Programu (URPO)

Dokument został przyjęty uchwałą Nr CXIX/1285/08 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 18 marca 2008 r. (z późn. zm.). Dokument dostępny na stronie internetowej IZ RPO WL 2007-2013 (www.rpo.lubelskie.pl).

Aktualizacji zapisów ww. dokumentu w okresie sprawozdawczym dokonano pięcioma uchwałami Zarządu Województwa Lubelskiego omówionymi w poniższej tabeli.

Tabela 2.1.6.1.a Aktualizacja Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL 2007- 2013 w okresie sprawozdawczym.

Podstawa aktualizacji dokumentu	Najważniejsze zmiany
Uchwała Nr XIV/186/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 25 stycznia 2011 r.	<ul style="list-style-type: none">dostosowano zapisy do Uchwały Nr 39/11 Komitetu Monitorującego RPO WL z dnia 17 stycznia 2011 r. w sprawie wyrażenia zgody na realokację środków z Działania 8.3 Ochrona zdrowia na Działanie 8.1 Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych oraz z Działania 8.3 Ochrona zdrowia na Działanie 8.4 Pomoc społeczna w ramach Osi priorytetowej VIII: Infrastruktura Społeczna RPO WL oraz zatwierdzenia zmian w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013;wprowadzono zmiany w kartach Działania 8.1 Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych, Działania 8.3 Ochrona zdrowia oraz Działania 8.4 Pomoc społeczna w poz. 20 „Alokacja finansowa na działanie ogółem”, poz. 21 „Wkład ze środków unijnych na działanie” oraz poz. 22 „Wkład ze środków publicznych krajowych na działanie”;dostosowano Załącznik nr 1 – Indykatywna tabela finansowa zobowiązań dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na priorytety i Działania z przyporządkowaniem kategorii interwencji funduszy strukturalnych oraz oznaczonymi działaniami podlegającymi zasadom cross – financing oraz Załącznik nr 2 – Szacunkowa tabela finansowa zobowiązań dla RPO WL w podziale na lata i Osi priorytetowe do ww. Uchwały Komitetu Monitorującego RPO WL;dostosowano załączniki URPO do rekomendacji z badania ewaluacyjnego: Weryfikacja wartości docelowych wskaźników Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013, wprowadzono zmiany dla Działań: 2.4 Schemat B, 3.1, 3.2, 4.1, 5.5, 6.1 Schemat A, 7.1, 7.3, 8.1, 8.2, 8.3, 9.2. Dokonane zmiany umożliwiają pomiar postępu realizacji na poziomie całego Programu. (Załącznik nr 4c – Tabela wskaźników produktu i rezultatu na poziomie projektów).

<p style="text-align: center;">Uchwała Nr XXXIV/605/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 4 maja 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • w części ogólnej (Rozdział 1) wprowadzono zmiany opisu punktu dotyczącego trybu dokonywania wyboru projektów w ramach Osi Priorytetowej I i II poprzez uproszczenie procedury w tym zakresie. Potrzeba dokonania zmiany wynikała z podjętej w dniu 26 kwietnia 2011 r. decyzji Zarządu Województwa Lubelskiego w sprawie powierzenia Dyrektorowi LAW P w Lublinie uprawnienia do samodzielnego podejmowania decyzji w sprawie wyboru projektów do dofinansowania w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL. Dodatkowo wprowadzone zmiany związane były ze zmianą dotychczas przyjętej procedury odwoławczej w ramach III - VIII Osi Priorytetowej; • doprecyzowano interpretację „negatywnej oceny projektu”, zgodnie z którą negatywna ocena to taka, po dokonaniu której projekt nie zostaje zakwalifikowany do dofinansowania. Za negatywnie oceniony należy uznać również projekt umieszczony na liście rezerwowej. Zmiana niniejszej procedury stworzyła możliwość wniesienia odwołania przez wnioskodawców, których projekty zostały umieszczone na listach rezerwowych; • dostosowano zapisy Załącznika nr 5: <i>Lista kluczowych projektów</i> do przyjętej przez ZWL Uchwały Nr XXIII/347/2011 z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie <i>zatwierdzenia aktualizacji Indykatorywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.</i>
<p style="text-align: center;">Uchwała Nr XLIII/764/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 14 czerwca 2011 r.²</p>	<ul style="list-style-type: none"> • w Rozdziale 2 wprowadzono zmiany w zakresie opisu wszystkich kart działań Osi Priorytetowej I – <i>Przedsiębiorczość i innowacje</i> oraz Osi Priorytetowej II – <i>Infrastruktura ekonomiczna</i>, w punkcie dotyczącym trybu oceny i wyboru wniosków o dofinansowanie. Dodatkowo w Osi Priorytetowej IX: <i>Pomoc techniczna</i>, dokonano zmian w opisie karty Działania 9.1 i Działania 9.2 w punkcie dotyczącym przykładowych rodzajów projektów oraz w punkcie dotyczącym Tematu priorytetowego, natomiast dodatkowo w Działaniu 9.2 dokonano zmiany zapisów punktu dotyczącego celu działania; • w oparciu o Uchwałę Komitetu Monitorującego RPO WL Nr 40/11 z dnia 19 maja 2011 r. dotyczącą <i>przyjęcia projektu zmian w Regionalnym Programie Operacyjnych Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013</i>, dokonano zmian w opisie karty poddziałania 2.1.2 oraz Działań: 2.3.; 2.4.; 5.1.; 5.2.; 5.3.; oraz 5.5., w części finansowej URPO. Ponadto do ww. Uchwały Komitetu Monitorującego RPO WL dostosowano następujące załączniki URPO: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Załącznik nr 1 – <i>Indykatorywna tabela finansowa zobowiązań dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na priorytety i Działania z przyporządkowaniem kategorii interwencji funduszy strukturalnych oraz oznaczonymi działaniami podlegającymi zasadom cross – financing.</i> Dodatkowo w Załączniku nr 1 dokonano zmiany kategorii interwencji, która wynika z konieczności uporządkowania zakresu merytorycznego Działania 9.1 i 9.2., ✓ Załącznik nr 2 – <i>Szacunkowa tabela finansowa zobowiązań dla RPO WL w podziale na lata i Osi Priorytetowe,</i> ✓ Załącznik nr 3: <i>Poziom wydatków pochodzących z funduszy strukturalnych w ramach programu operacyjnego przeznaczonych na realizację Strategii Lizbońskiej;</i> • dostosowano Załączniki nr 4 b - <i>Tabela wskaźników produktu i rezultatu na poziomie działań</i> oraz nr 4 c - <i>Tabela wskaźników produktu i rezultatu na poziomie projektów</i> do zmiany dokonanej w opisie karty Działania 9.1 i 9.2, która wynikała z konieczności uporządkowania zakresu merytorycznego ww. Działań; • dostosowano Załącznik nr 5 – <i>Lista projektów kluczowych</i> do przyjętej przez ZWL Uchwały Nr XXXVIII/678/2011 z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie <i>zatwierdzenia aktualizacji Indykatorywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych w ramach RPO WL 2007-2013</i> w części obejmującej listę

² Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, przy czym zmiany dotyczące Osi Priorytetowej IX – *Pomoc Techniczna* znajdują zastosowanie do projektów, których realizacja rozpoczęła się od dnia 1 stycznia 2012 r.

	<p>podstawową projektów kluczowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> dostosowano Załącznik nr 6: <i>Pomoc publiczna w ramach RPO WL 2007-2013</i> do aktualnych regulacji prawnych w zakresie pomocy publicznej, w części dotyczącej Osi Priorytetowej I – <i>Przedsiębiorczość i innowacje</i> (Działanie 1.1 do Działania 1.7) oraz Osi Priorytetowej II – <i>Infrastruktura ekonomiczna</i> (Działanie 2.4).
<p>Uchwała Nr LXXVI/1437/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 8 listopada 2011 r. oraz Uchwała Nr LXXVIII/1477/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 22 listopada 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzono zmiany związane z reorganizacją Urzędu Marszałkowskiego (podział Departamentu i zmiana nazwy); przemodelowano zakres wsparcia w ramach Działania 1.4 RPO WL <i>Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii</i> Schemat A poprzez umożliwienie realizacji niewielkich projektów, przyczyniających się do poprawy stanu środowiska naturalnego. W konsekwencji zaktualizowano kartę przedmiotowego Działania w zakresie celu działania, przykładowych rodzajów projektów, tematu priorytetowego, działalności gospodarczej, typu beneficjentów oraz części finansowej (m.in. poprzez zwiększenie maksymalnego udziału środków UE w wydatkach kwalifikowanych do poziomu 70%). W związku z wyżej opisaną zmianą dokonano również zmiany wskaźników produktu i rezultatu; dostosowano Załącznik nr 5 do przyjętej przez ZWL Uchwały Nr XLVI/859/2011 z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie <i>zatwierdzenia aktualizacji Indykatywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 w części obejmującej listę podstawową projektów kluczowych;</i> dostosowano Załącznik nr 7 przyjętej przez Komitet Monitorujący RPO WL Uchwały Nr 44/11 z dnia 30 września 2011 r. w sprawie <i>zmiany Kryteriów wyboru projektów w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL na lata 2007 - 2013.</i>

Lista indywidualnych projektów kluczowych w ramach RPO WL 2007 – 2013

Dokument został przyjęty uchwałą Nr CCXIX/2588/09 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 7 kwietnia 2009 r. (z późn. zm.) i stanowi Załącznik 5 do *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL 2007-2013*. Dokument dostępny na stronie internetowej IZ RPO WL 2007-2013 (www.rpo.lubelskie.pl). Aktualizację zapisów ww. dokumentu w okresie sprawozdawczym dokonano czterema uchwałami Zarządu Województwa Lubelskiego przedstawionymi w poniższej tabeli.

Tabela 2.1.6.1.b Aktualizacja Listy indywidualnych projektów kluczowych w ramach RPO WL 2007-2013 w okresie sprawozdawczym.

Podstawa aktualizacji dokumentu	Najważniejsze zmiany
<p>Uchwała Nr XXIII/347/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 8 marca 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> usunięcie z listy IWIPK projektu pn. <i>„Mała Elektrociepłownia Biogazowa MEB w Gminie Rejowiec”</i> (powodem usunięcia był brak możliwości finansowania projektu ze środków własnych Gminy); przesunięcie na listę rezerwową projektu pn. <i>„Biogazownia w Gminie Batorz”</i> (w związku z brakiem dostarczenia dokumentów niezbędnych do podpisania pre-umowy Beneficjent zwrócił się z prośbą do IZ RPO o przesunięcie projektu na listę rezerwową); zmiana wartości ogólnej projektu <i>„Przebudowa Alei Solidarności wraz z budową mostu i łącznika do ul. Sidorskiej w Białej Podlaskiej”</i> (zgodnie z podpisaną pre-umową); zmiana wartości ogólnej projektu pn. <i>„Zapewnienie niezbędnych standardów bezpieczeństwa dla rozbudowywanego Regionalnego Portu Lotniczego Lublin (Świdnik) poprzez budowę infrastruktury i zakup sprzętu”</i> (zgodnie z podpisaną pre-umową).

<p>Uchwała Nr XXXVIII/678/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 24 maja 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> połączenie dwóch projektów lotniskowych wpisanych do IWIPK w jeden kluczowy projekt lotniskowy o wartości 504,27 mln PLN, jak również zwiększenie wartości dofinansowania projektu lotniskowego. Połączenie dwóch projektów lotniskowych miało ułatwić Beneficjentowi rozliczenie projektu, a ponadto było zgodne z sugestiami przedstawianymi przez przedstawicieli Inicjatywy Jaspers.
<p>Uchwała Nr XLVI/859/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 28 czerwca 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wpisanie drogi wojewódzkiej nr 865 (projekt pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław – Oleszyce – Cieszanów – Bełzec na odcinku od km 68+296 do km 72+973 o długości 4,677 km, z wyłączeniem odcinka od km 70+580,15 do km 70+600,14 – terenu zamkniętego PKP w Bełczu”) na listę projektów kluczowych oraz wprowadzenia zmian o charakterze technicznym. dokonano zmiany wartości projektu pn. „Lubelska Biblioteka Wirtualna” (z 6,28 mln EUR /28,43 mln PLN na 4,38 mln EUR/19,81 mln PLN) i zmiany kwoty dofinansowania (z 5,34 mln EUR/24,16 mln PLN na 3,72 mln EUR/16,84 mln PLN); dokonano zmiany wartości projektu pn. „Wrota Lubelszczyzny – Informatyzacja Administracji” i zmiany kwoty dofinansowania (z 10,38 mln EUR/47,00 mln PLN na 9,85 mln EUR/44,59 mln PLN) i zmiany kwoty dofinansowania (z 8,82 mln EUR/39,95 mln PLN na 8,37 mln EUR/37,90 mln PLN). dokonano zmiany wartości projektu pn. „Budowa toru dojazdowego od stacji Świdnik do terminalu Portu Lotniczego Lublin S.A. w Świdniku wraz z infrastrukturą towarzyszącą” (z 3,99 mln EUR/18,05 mln PLN na 4,01 mln EUR /18,14 mln PLN) i zmiany kwoty dofinansowania (z 2,78 mln EUR/12,57 mln PLN na 2,77 mln EUR/12,54 mln PLN). aktualizacja okresu realizacji projektu pn. „Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)” na lata 2010-2012.
<p>Uchwała Nr LXXXIV/1573/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 grudnia 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie dofinansowania dla projektu pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 822 Lublin – Port Lotniczy Świdnik” z kwoty 33,6 mln PLN do kwoty 42,6 mln PLN.

DOKUMENTY SYSTEMU INSTYTUCJONALNEGO IZ RPO WL 2007-2013

Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013

Dokument został przyjęty decyzją Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 3 czerwca 2008 r. W okresie sprawozdawczym dokonano aktualizacji zapisów ww. dokumentu czterema uchwałami Zarządu Województwa Lubelskiego opisanymi w poniższej tabeli.

Tabela 2.1.6.1.c. Aktualizacja Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 w okresie sprawozdawczym.

Podstawa aktualizacji dokumentu	Najważniejsze zmiany
<p>Uchwała Nr XXXIII/572/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 26 kwietnia 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> doprecyzowano zapisy części B.6 Instrukcji <i>Postępowanie odwoławcze</i> dostosowując je do utrwalonego w orzecznictwie sposobu rozumienia pojęcia „negatywnej oceny projektu”, poprzez wprowadzenie możliwości wniesienia odwołania od dokonanej oceny przez wnioskodawców, których projekty umieszczone zostały na listach rezerwowych;
<p>Uchwała Nr XXXV/625/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ w wyniku prac prowadzonych w celu usprawnienia realizacji Programu i dostosowania procedur realizowanych przez IZ RPO wprowadzono zmiany w IW IZ w związku z:

<p>10 maja 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wejściem w życie procedury informowania KE o nieprawidłowościach finansowych w wykorzystaniu funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w latach 2007 – 2013 Pełnomocnika Rządu ds. Zwalczania Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę RP lub UE; ➤ aktualizacją <i>Wytycznych</i> Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> a) warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w Programach Operacyjnych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007 – 2013 z dnia 22 marca 2011 r.; b) sposobu postępowania w razie wykrycia nieprawidłowości w wykorzystaniu funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności w okresie programowania 2007 – 2013 z dnia 8 lutego 2011 r.; c) procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym z dnia 2 lutego 2011 r.; • doprecyzowano procedurę w zakresie postępowania w przypadku przyznania przez ZWL obniżonego dofinansowania oraz w zakresie powoływania zespołów do oceny projektów szczególnie skomplikowanych; • zaktualizowano zapisy w zakresie informacji i promocji RPO WL;
<p>Uchwała Nr LXIV/1216/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 września 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • w celu usprawnienia realizacji Programu i dostosowania procedur realizowanych przez IZ RPO wprowadzono zmiany w przedmiotowym dokumencie w związku: <ul style="list-style-type: none"> a) ze zmianą Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, zatwierdzonego przez ZWL uchwałą Nr XLIX/888/2011 z dnia 5 lipca 2011 r. b) z otrzymaniem <i>Sprawozdania z audytu systemu zarządzania i kontroli RPO WL</i> z dnia 28 czerwca 2011 r., w wyniku którego IZ RPO wdrożyła zawarte w nim rekomendacje Instytucji Audytowej. • dodano do IW IZ nową procedurę pn.: <i>Zmiana wartości wskaźników określonych we wniosku o dofinansowanie po podpisaniu umowy z Beneficjentem – sposób przeprowadzania oceny merytorycznej projektów pod kątem realizacji celów projektu</i>;
<p>Uchwała Nr LXXXIV/1572/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 grudnia 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • w celu uzupełnienia i usystematyzowania procedur dodano do IW IZ nowe procedury pn.: <ul style="list-style-type: none"> a) <i>Procedura monitorowania limitów kontraktacji środków w ramach alokacji dla poszczególnych Działań oraz Osi Priorytetowych RPO WL,</i> b) <i>Procedura monitorowania rocznych limitów zaangażowania środków w ramach poszczególnych Działań RPO WL.</i> • wprowadzono zmiany w przedmiotowym dokumencie w związku z aktualizacją <i>Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie sprawozdawczości</i> z dnia 30 sierpnia 2011 r.

Dodatkowo, w przypadku każdej uchwały wprowadzone zmiany wynikały z uwag, jakie Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji (IPOC) wystosowała do obowiązującej wówczas Instrukcji Wykonawczej.

Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej II stopnia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013

Dokument został zaakceptowany Decyzją Dyrektora Departamentu Strategii i Rozwoju Regionalnego z dnia 5 września 2008 r. W okresie sprawozdawczym dokonano aktualizacji zapisów ww. dokumentu trzema uchwałami Zarządu Województwa Lubelskiego oraz jednokrotnie w formie decyzji Dyrektora DRPO zaprezentowanymi w poniższej tabeli.

Tabela 2.1.6.1.d. Aktualizacja Instrukcji Wykonawczej Instytucji Pośredniczącej II stopnia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 w okresie sprawozdawczym.

Podstawa aktualizacji dokumentu	Najważniejsze zmiany
Uchwała nr XXIX/450/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> wydłużono terminy trwania oceny formalnej i merytorycznej, dostosowano zapisy do założeń <i>Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej z dnia 6 sierpnia 2010 r.</i>,
Uchwała nr XXXIV/608/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 4 maja 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> dostosowano zapisy IW IP II w związku z powierzeniem Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie nowego zadania polegającego na dokonywaniu wyboru projektów wyłonionych do dofinansowania po uprzednio przeprowadzonej ocenie,
Uchwała nr XXXIX/723/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 31 maja 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> dokonano zmiany sposobu zatwierdzania IW IP II w drodze akceptacji Dyrektora DSiRR (obecnie DRPO), uszczegółowiono definicję środków trwałych, uproszczono procedurę związaną z weryfikacją wniosków o płatność i wypłatą środków na rzecz Beneficjentów w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL,
Decyzja Dyrektora DRPO z dnia 23 listopada 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> usunięto rozdział II Plan projektu – Preselekcja, z uwagi na fakt, iż ww. procedura nie ma zastosowania w IP II, zmiana na liście kodów PKD, wprowadzono zmiany związane z utworzeniem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Dodatkowo, Uchwałą Nr LXXXIV/1574/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 grudnia 2011 r., zmieniono **wzór umowy o dofinansowanie** realizacji projektu, obowiązujący dla konkursów dotyczących Działania 2.1 *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw* w ramach konkursów nr 07/RPOWL/2.1.1/2009 oraz 08/RPOWL/2.1.2/2009. Przedmiotowa zmiana dotyczyła wprowadzenia dla ww. konkursów dodatkowego oprócz gwarancji bankowej instrumentu służącemu zabezpieczeniu środków na prawidłową realizację umowy.

Opis Systemu Zarządzania i Kontroli Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013

Dokument został przyjęty uchwałą Nr CXIX/1279/08 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 18 marca 2008 r. (z późn. zm). W okresie sprawozdawczym dokonano trzykrotnej aktualizacji zapisów ww. dokumentu uchwałami Zarządu Województwa Lubelskiego zaprezentowanymi w poniższej tabeli.

Tabela 2.1.6.1.e. Aktualizacja Opisu Systemu Zarządzania i Kontroli RPO WL 2007-2013 w okresie sprawozdawczym.

Podstawa aktualizacji dokumentu	Najważniejsze zmiany
<p>Uchwała Nr XXXIV/606/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 4 maja 2011 r.</p>	<p>w ww. dokumencie wprowadzono zmiany celem dostosowania do zaktualizowanych <i>Wytycznych</i> Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w Programach Operacyjnych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007 – 2013 z dnia 22 marca 2011 r.; sposobu postępowania w razie wykrycia nieprawidłowości w wykorzystaniu funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności w okresie programowania 2007 – 2013 z dnia 8 lutego 2011 r.; procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym z dnia 2 lutego 2011 r.;
<p>Uchwała Nr LXII/1172/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 6 września 2011 r.</p>	<p>w ww. dokumencie wprowadzono zmiany celem dostosowania do zaktualizowanych <i>Wytycznych</i> Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> korzystania z pomocy technicznej (z dnia 28 kwietnia 2011 r.); wymogów, jakie powinny uwzględniać procedury odwoławcze ustalone dla programów operacyjnych dla konkursów ogłaszanych od dnia 20 grudnia 2008 r. (z dnia 12 kwietnia 2011 r.); dofinansowania usług publicznych w transporcie zbiorowym (z dnia 11 maja 2011 r.);
<p>Uchwała Nr LXXXIV/1576/2011. Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 grudnia 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> w ww. dokumencie wprowadzono zmiany celem dostosowania do zaktualizowanych <i>Wytycznych</i> Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie sprawozdawczości z dnia 30 sierpnia 2011 r.

Ponadto, na treść powyższego dokumentu wpłynęła reorganizacja Departamentu, wprowadzona zmianą Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w dniu 11 lipca 2011 r. oraz zalecenia IPOC, przekazane do IZ RPO odpowiednio pismami zn. FE-III.806.6.1.2011 z dnia 18 lutego 2011 r., FE-III.806.6.2.2011 z dnia 10 czerwca 2011 r. oraz FE-III.806.6.3.2011 z dnia 7 października 2011 r. Dodatkowo, w wyniku aktualizacji OSZiK zwiększeniu uległa liczba etatów w DRPO (łącznie dodano 6 nowych etatów).

Porozumienie w sprawie systemu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 (Porozumienie)

Porozumienie zostało przyjęte uchwałą Nr CXI/1174/08 w dniu 5 lutego 2008 r. W okresie sprawozdawczym wprowadzono dwukrotnie zmiany do dokumentu.

Tabela 2.1.6.1.f. Aktualizacja Porozumienia w sprawie systemu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w okresie sprawozdawczym.

Podstawa aktualizacji dokumentu	Najważniejsze zmiany
<p>Uchwała Nr XXXIV/607/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 4 maja 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> powierzono Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie nowe zadanie polegające na dokonywaniu wyboru projektów wyłonionych do dofinansowania po uprzednio przeprowadzonej ocenie;
<p>Uchwała Nr XLVI/857/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 28 czerwca 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> zwiększono pulę środków w ramach IX Osi Priorytetowej RPO WL – Pomoc techniczna; uszczegółowiono zapisy dotyczące promocji oraz pomocy technicznej.

ZMIANY SZCZEGÓŁOWYCH WYTYCZNYCH I INNYCH DOKUMENTÓW IZ RPO/IP II OBOWIĄZUJĄCYCH W RAMACH PROGRAMU W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WL 2007-2013 w celu sprawnego zarządzania i wdrażania Programu aktualizowała następujące wytyczne:

Tabela 2.1.6.1.g. Aktualizacja Wytycznych IZ RPO obowiązujących w ramach Programu w okresie sprawozdawczym.

Podstawa zmiany dokumentu	Wybrane zmiany
Wytyczne w zakresie poświadczania wydatków przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia w ramach powierzonych osi priorytetowych RPO WL na lata 2007-2013	
Decyzja Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 26 kwietnia 2011	<p>Ww. wytyczne zostały dostosowane do nowych Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w Programach Operacyjnych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013, które weszły w życie dnia 14 kwietnia 2011 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uproszczono proces poświadczania wydatków; • doprecyzowano zakres informacji na temat kwot odzyskanych i kwot wycofanych przekazywanych do IZ razem z Poświadczeniem i deklaracją wydatków od IP II do IZ; • dokonano zmiany tabeli w zakresie sporządzania prognoz wniosków o płatność na bieżący i następny rok budżetowy.
Wytyczne dla Beneficjentów w zakresie informacji i promocji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013	
Decyzja Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 lutego 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzono tabelę prezentującą przykładowe materiały promocyjne, do oznaczenia których, Beneficjenci zobowiązani są stosować zróżnicowane warianty oznakowania; • wprowadzono informacje o sposobie oznakowania projektów poza granicami Polski w języku innym niż język angielski; • wprowadzono zalecenia dotyczące wykorzystywania gadżetów na potrzeby działań informacyjno-promocyjnych oraz prowadzenia dokumentacji zdjęciowej/filmowej z realizacji projektu; • wprowadzono nowy zapis dopuszczający możliwość zmiany wymiarów tablic informacyjnych/pamiątkowych; • doprecyzowano zapis pkt. 5 Podrozdziału 3.4 poprzez określenie sposobu oznakowania projektów rozproszonych.
Decyzja Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 4 października 2011 r.	<p>Zmiany w ww. Wytycznych związane były z aktualizacją Strategii Komunikacji Funduszy Europejskich w Polsce w ramach Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzono zapis o sposobie przeliczania wkładu publicznego projektu; • wprowadzono zapis dotyczący materiałów reklamowych (gadżetów); • dodano nowy punkt dotyczący oznakowania publikacji prasowych i audycji telewizyjnych.
Wytyczne w zakresie informacji i promocji w ramach obowiązków Instytucji Pośredniczącej II stopnia w związku z realizacją powierzonych Osi Priorytetowych RPO WL na lata 2007-2013	
Decyzja Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 31 maja 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> • dodano nowy rozdział: Grupa Robocza ds. informacji i promocji RPO WL na lata 2007-2013; • wprowadzono obowiązek dla IP II aktualizacji danych użytkowników Bazy Wiedzy o Funduszach Europejskich; • ujednolicono zapisy ww. dokumentu z Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie informacji i promocji
Decyzja Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 listopada 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> • dokonano redakcji technicznej i stylistycznej dokumentu związanej m.in. ze zmianą nazwy Departamentu.

Wytyczne w zakresie zasad korzystania z Pomocy Technicznej w ramach RPO WL na lata 2007 - 2013	
Decyzja Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 5 lipca 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> • dokonano przesunięcia zadań między Działaniami z 9.2 do 9.1 • usunięto zapis dotyczący konieczności przeznaczania przez LAWP 10% ogółu środków przyznawanych tej instytucji z Pomocy Technicznej RPO WL na działania informacyjno – promocyjne; • doprecyzowano zapisy dotyczące kosztów kwalifikowanych w ramach projektów PT RPO; • wprowadzono jednolity wzór opisywania dokumentów finansowych dla Beneficjentów PT RPO.
Decyzja Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 września 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> • rozszerzono i doprecyzowano katalog kosztów kwalifikowanych w zakresie Działania 9.1 oraz Działania 9.2; • w ramach Działania 9.1 poszerzono tabelę kosztów kwalifikowanych • w zadaniu dotyczącym pokrycia innych kosztów niezbędnych do prawidłowego zarządzania i wdrażania RPO oraz przygotowania kolejnego programu, wprowadzono nowy rodzaj kosztów kwalifikowalnych - koszty tłumaczeń i ich weryfikacji; • w ramach Działania 9.2 do zadania obejmującego przygotowanie i przeprowadzanie kampanii informacyjno-promocyjnej oraz innych działań informacyjnych i promocyjnych został dodany koszt przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na potrzeby kampanii. Zmodyfikowano również brzmienie kosztów kwalifikowanych w ramach zadania obejmującego tworzenie/udział w sieci wymiany informacji o zasięgu ponadlokalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym, w celu wymiany doświadczeń i propagowania dobrych wzorów dotyczących działań informacyjno-promocyjnych; • zmieniono kształt załączników i dostosowano do zmian wprowadzonych w treści ww. Wytycznych.
Wytyczne w zakresie organizacji systemu naboru, oceny i wyboru projektów konkursowych w ramach III-VIII Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013	
Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 18 stycznia 2011 r. zaakceptował zmiany w ww. dokumencie	<p>Dostosowano zapisy ww. dokumentu do obowiązującego stanu prawnego oraz aktualnej wersji <i>Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013</i> przyjętej przez ZWL w dniu 7 grudnia 2010 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • doprecyzowano zapis odnośnie podejmowania przez ZWL decyzji o wyborze projektu do dofinansowania na podstawie przedłożonych list rankingowych; • doprecyzowano zapis odnośnie wysokości alokacji przeznaczonej na dany konkurs, przewidując ponowne jej przeliczanie wg kursu EUR określonego przez EBC na przedostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym dokonywany będzie wybór projektów, z zastrzeżeniem, iż niezależnie od zmian kursu EUR po ogłoszeniu konkursu, kwota dostępnej alokacji w PLN nie może przekroczyć kwoty alokacji określonej w momencie jego ogłoszenia; • wprowadzono zapis odnośnie możliwości wyboru przez Zarząd wszystkich projektów przy proporcjonalnie zmniejszonym poziomie dofinansowania w przypadku, kiedy na liście rankingowej znajduje się więcej niż jeden projekt o tej samej liczbie punktów, a wysokość środków nie wystarcza na dofinansowanie wszystkich projektów; • doprecyzowano zapisy odnośnie podejmowania decyzji o wyborze projektów z listy rezerwowej w sytuacji pojawienia się wolnych środków w alokacji w ramach konkursu; • dodano zapisy odnośnie ponownego przeliczania kwoty dostępnej alokacji w ramach danego konkursu przed podpisaniem każdej umowy o dofinansowanie oraz sposobu postępowania w przypadku, gdy kwota dostępnej alokacji po kolejnych przeliczeniach okaże się niewystarczająca dla sfinansowania wszystkich projektów wyłonionych do dofinansowania bądź w przypadku wyczerpania alokacji przed podpisaniem wszystkich umów o dofinansowanie;

	<ul style="list-style-type: none"> zwiększono próg całkowitej wartości projektu, do którego zabezpieczeniem prawidłowej realizacji umowy może być weksel <i>in blanco</i> wraz z deklaracją wekslową (z 1 000 000,00 PLN na 10 000 000,00 PLN).
Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 4 maja 2011 r. zaakceptował zmiany w ww. dokumencie	<ul style="list-style-type: none"> dostosowano zapisy ww. dokumentu do obowiązującego stanu prawnego oraz aktualnej wersji <i>Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013</i> przyjętej przez ZWL w dniu 26 kwietnia 2011 r.; wprowadzono zmiany procedury odwoławczej pod kątem możliwości wniesienia odwołania od dokonanej oceny przez wnioskodawców, których projekty umieszczone zostały na listach rezerwowych.
Regulamin Konkursów na realizację projektów w ramach Osi Priorytetowej III-VIII Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013:	
Uchwała Nr XXXIII/567/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 26 kwietnia 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> dokonano zmiany zapisów Regulaminu konkursu nr 03/RPOWL/3.2/2010 na realizację projektów w ramach Osi Priorytetowej III, Działania 3.2, w zakresie procedury odwoławczej.
Uchwała Nr XXXIII/568/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 26 kwietnia 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> dokonano zmiany zapisów Regulaminu konkursu nr 04/RPOWL/6.1/2010 na realizację projektów w ramach Osi Priorytetowej VI, Działania 6.1, Kategorii II w zakresie procedury odwoławczej.
Uchwała Nr XXXIII/569/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 26 kwietnia 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> dokonano zmiany zapisów Regulaminu konkursu nr 05/RPOWL/6.1/2010 na realizację projektów w ramach Osi Priorytetowej VI, Działania 6.1, Kategorii III w zakresie procedury odwoławczej.
Uchwała Nr XXXIII/570/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 26 kwietnia 2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> dokonano zmiany zapisów Regulaminu konkursu nr 06/RPOWL/7.1/2010 na realizację projektów w ramach Osi Priorytetowej VII, Działania 7.1, Kategorii III w zakresie procedury odwoławczej.
Instrukcja wypełniania załączników do wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach III-VIII Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2007-2013	
Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 18 stycznia 2011 r. zaakceptował zmiany w ww. dokumencie	<ul style="list-style-type: none"> dostosowano zapisy ww. dokumentu do zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz aktualnej wersji <i>IW IZ RPO WL</i> przyjętej przez ZWL w dniu 7 grudnia 2010 r.
Wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach RPO WL 2007-2013 - Podręcznik kwalifikowania wydatków	
Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 26 stycznia 2011 r. zaakceptował zmiany w ww. dokumencie	<ul style="list-style-type: none"> dodano zapis odnośnie rozumienia terminu „wydatek udokumentowany w prawidłowym terminie”. Jednocześnie doprecyzowano termin „data zakończenia rzeczowego” oraz „wydatek poniesiony w prawidłowym terminie”.

Wytyczne dla Wnioskodawców w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL 2007 – 2013

Dokument został zaakceptowany Decyzją Dyrektora Departamentu Strategii i Rozwoju Regionalnego z dnia 5 września 2008 r. W okresie sprawozdawczym, analogicznie jak w przypadku IW IP II, dokonano aktualizacji zapisów ww. dokumentu trzema uchwałami Zarządu Województwa Lubelskiego oraz jednokrotnie w formie decyzji Dyrektora DRPO zaprezentowanymi w poniższej tabeli. Ww. wytyczne są opracowywane przez IP II i podlegają akceptacji IZ RPO WL 2007 – 2013.

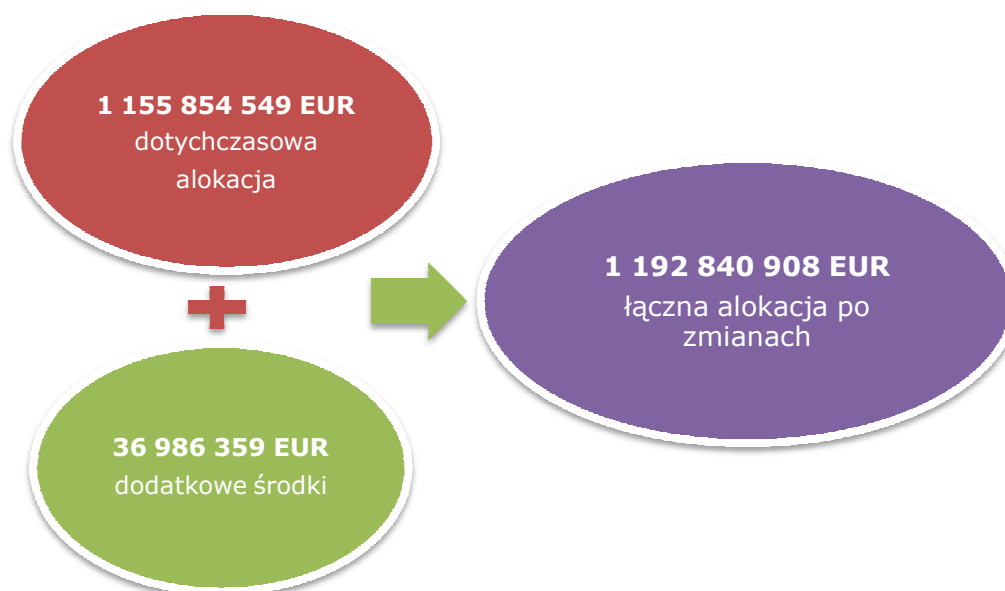
Tabela 2.1.6.1.h. Aktualizacja Wytucznych dla Wnioskodawców w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL 2007 – 2013.

Podstawa aktualizacji dokumentu	Najważniejsze zmiany
<p>Uchwała Nr XXIX/450/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużono terminy trwania oceny formalnej i merytorycznej, • dostosowano zapisy do założeń <i>Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej z dnia 6 sierpnia 2010 r.</i>,
<p>Uchwała Nr XXXIV/608/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 4 maja 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowano zapisy IW IP II w związku z powierzeniem Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie nowego zadania polegającego na dokonywaniu wyboru projektów wyłonionych do dofinansowania po uprzednio przeprowadzonej ocenie,
<p>Uchwała Nr XXXIX/723/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 31 maja 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dokonano zmiany sposobu zatwierdzania IW IP II w drodze akceptacji Dyrektora DSiRR (obecnie DRPO), • uszczegółowiono definicję środków trwałych, • uproszczono procedurę związaną z weryfikacją wniosków o płatność i wypłatą środków na rzecz Beneficjentów w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL,
<p>Decyzja Dyrektora DRPO z dnia 23 listopada 2011 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • usunięto rozdział II Plan projektu – Preselekcja, z uwagi na fakt, iż ww. procedura nie ma zastosowania w IP II, • zmiana na liście kodów PKD, • wprowadzono zmiany związane z utworzeniem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

2.1.6.2. POSTĘP FINANSOWY I RZECZOWY

Stan wdrażania RPO WL 2007-2013 od uruchomienia Programu

Zmiana alokacji RPO WL wynikająca z renegotjacji Programu



Dodatkowe środki:

1. Krajowa Rezerwa Wykonania (21 662 778 EUR)
2. Dostosowanie techniczne (10 472 471 EUR)
3. Dostosowanie techniczne na niwelowanie skutków powodzi w województwie lubelskim (4 851 110 EUR)

Tabela 2.1.6.2.a. Zmiany alokacji RPO WL wynikające z renegotjacji Programu.

Oś Priorytetowa	31.12.2010	31.12.2011	ZMIANA
I Przedsiębiorczość i innowacje	242 729 455	256 869 455	14 140 000
II Infrastruktura ekonomiczna	75 130 546	68 490 546	-6 640 000
III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne	69 351 273	73 351 273	4 000 000
IV Społeczeństwo informacyjne	57 792 728	57 792 728	0
V Transport	260 067 274	264 725 446	4 658 172
VI Środowisko i czysta energia	156 040 364	180 542 357	24 501 993
VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna	109 806 182	99 859 680	-9 946 502
VIII Infrastruktura społeczna	152 572 800	158 412 240	5 839 440
IX Pomoc techniczna	32 363 927	32 797 183	433 256
RPO WL	1 155 854 549	1 192 840 908	36 986 359

Wszystkie dane zawarte w niniejszym sprawozdaniu odnoszone są do nowej alokacji.

Nabory wniosków o dofinansowanie

Do końca grudnia 2011 r. w ramach Osi Priorytetowych I-VIII przeprowadzono łącznie **76** naborów wniosków, w ramach których wykorzystano na realizację projektów **630 770 557,43 EUR** (2 855 498 313,48 PLN) dofinansowania ze środków EFRR, co stanowi **52,88%** dostępnych środków z EFRR w ramach RPO WL.

W ramach ogłoszonych konkursów złożono **5 457** wniosków o dofinansowanie na całkowitą wartość projektów **3 381 944 723,85 EUR** (15 310 063 764,95 PLN), w których Beneficjenci wnioskowali o **1 957 284 088,82 EUR** (8 860 625 070,12 PLN) dofinansowania z EFRR, co stanowi **164,09%** środków z EFRR w ramach RPO WL.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono **4** konkursy w ramach I Osi Priorytetowej oraz **2** w ramach II Osi Priorytetowej. Natomiast w ramach III-VIII Osi Priorytetowej nie przeprowadzono żadnego konkursu. Wynika to z faktu, iż w poprzednich okresach sprawozdawczych rozdysponowano prawie 96% dostępnej alokacji (przed zmianą alokacji w planie finansowym RPO WL z dnia 14.12.2011r.). Innym powodem braku ogłoszenia konkursów było zwiększenie alokacji (w omawianym okresie sprawozdawczym) w 5 poprzednio ogłoszonych konkursach. Podyktowane to było możliwością rozdysponowania środków finansowych wynikających z oszczędności powstałych w trakcie realizacji projektów wybranych do dofinansowania w zakończonych już konkursach w ramach III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL. Alokacja została zwiększona w konkursach ogłoszonych w ramach działań: 3.2, 6.1, 7.1 oraz 8.1.

Zestawienie ilości przeprowadzonych naborów w podziale na Osi priorytetowe zawiera poniższa tabela. Ponadto, bardziej szczegółowe informacje zostały zawarte w opisach stanu wdrażania poszczególnych Osi priorytetowych.

Tabela 2.1.6.2.b. *Nabory wniosków o dofinansowanie w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia Programu w podziale na Osi Priorytetowe.*

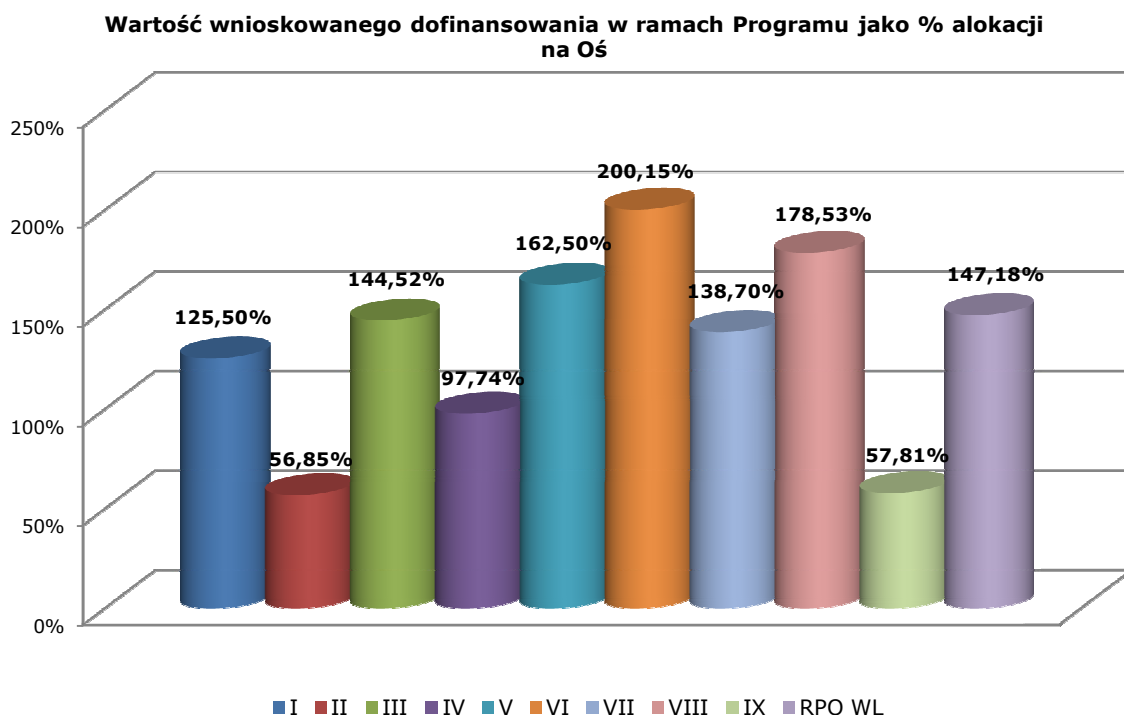
Oś Priorytetowa	Liczba naborów w okresie sprawozdawczym	Liczba naborów od uruchomienia Programu
Oś Priorytetowa I <i>Przedsiębiorczość i innowacje</i>	4	21
Oś Priorytetowa II <i>Infrastruktura ekonomiczna</i>	2	15
Oś Priorytetowa III <i>Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne</i>	0	3
Oś Priorytetowa IV <i>Społeczeństwo informacyjne</i>	0	2
Oś Priorytetowa V <i>Transport</i>	0	4
Oś Priorytetowa VI <i>Środowisko i czysta energia</i>	0	10
Oś Priorytetowa VII <i>Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna</i>	0	12
Oś Priorytetowa VIII <i>Infrastruktura społeczna</i>	0	9

Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej

Tabela 2.1.6.2.c. Liczba i wartość wniosków o dofinansowanie złożonych w okresie sprawozdawczym oraz od uruchomienia Programu w podziale na Osie Priorytetowe.

Oś Priorytetowa	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
I	852	96 202 732	2 333	322 373 847	125,50%
II	62	2 007 104	167	38 936 532	56,85%
III	70	77 649 207	88	106 007 949	144,52%
IV	3	15 229 674	65	56 486 555	97,74%
V	9	67 448 222	451	430 185 120	162,50%
VI	43	47 955 419	271	361 353 523	200,15%
VII	14	6 532 733	219	138 510 253	138,70%
VIII	0	0	316	282 810 821	178,53%
IX	8	4 300 320	53	18 959 107	57,81%
RPO WL	1 061	317 325 410	3 963	1 755 623 706	147,18%

Wykres 2.1.6.2.a.



Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie poprawnych formalnie w poszczególnych Osiach nie jest równomierna. Największym zainteresowaniem cieszyły się konkursy ogłaszane

w ramach I Osi Priorytetowej. Od początku realizacji Programu wnioski złożone w ramach tej Osi w ilości 2 333 sztuk stanowią prawie 59% ilości wszystkich złożonych w Programie wniosków o dofinansowanie ocenionych pozytywnie pod względem formalnym. Sytuacja ta wynika z faktu, iż od uruchomienia Programu w ramach tej Osi przeprowadzono najwięcej konkursów (21). Ponadto Beneficjentami tej Osi są głównie mikro i małe przedsiębiorstwa, realizujące nieduże projekty.

Pod względem wartości wnioskowanej kwoty od początku realizacji Programu największym zainteresowaniem cieszyła się V Oś Priorytetowa. Wartość wnioskowanego dofinansowania w ramach tej Osi wynosi 430 185 119,67 EUR (1 947 448 037 PLN) co stanowi 24,50% kwoty wnioskowanego dofinansowania z EFRR w ramach RPO WL. Związane jest to z największą kwotą alokacji przewidzianą na V Oś (264 725 446 EUR, co stanowi 22,19% alokacji RPO WL), jak również z dużym zainteresowaniem Beneficjentów pozyskaniem środków i potrzebami regionu w zakresie infrastruktury transportowej. Ponadto w ramach tej Osi występują głównie projekty o dużej wartości, przy jednoczesnej największej liczbie projektów kluczowych (28 z 38 wszystkich projektów kluczowych).

Najmniejsze zainteresowanie w ramach ogłoszonych konkursów zgłoszono w II Osi Priorytetowej. Wnioskowana kwota wynosi tutaj tylko 56,85% dostępnej alokacji w ramach Osi. Niski stopień zainteresowania II Osią Priorytetową wynika przede wszystkim z niskiego zainteresowania uczelni i jednostek naukowych „małymi” inwestycjami, które można finansować w ramach działania 2.2 (uczelnie korzystają z dofinansowania w ramach PO RPW, gdzie kwoty i poziom dofinansowania jest dla nich atrakcyjniejszy) oraz małego zainteresowania Instytucji Otoczenia Biznesu aplikowaniem o środki dostępne w ramach działania 2.3.

Natomiast największe zapotrzebowanie (biorąc pod uwagę wartość wnioskowanego dofinansowania względem dostępnej alokacji) zgłoszono aplikując o środki dostępne w ramach VI Osi Priorytetowej. Wnioskowana kwota wynosi tutaj 200,15% dostępnej alokacji w ramach Osi. Biorąc pod uwagę tak wysokie zapotrzebowanie na środki dostępne w ramach VI Osi Priorytetowej IZ RPO przy realokacji środków dokonała największego zwiększenia w ramach tej Osi. Alokację VI Osi Priorytetowej zwiększono o 24 501 993 EUR, czyli o 15,70%.

Obserwując powyższe dane można zauważyć, że zapotrzebowanie Beneficjentów na środki finansowe znacznie przewyższa wysokość funduszy dostępnych w ramach RPO WL (kwota wnioskowana ogółem jest o 47,18% wyższa od dostępnej alokacji).

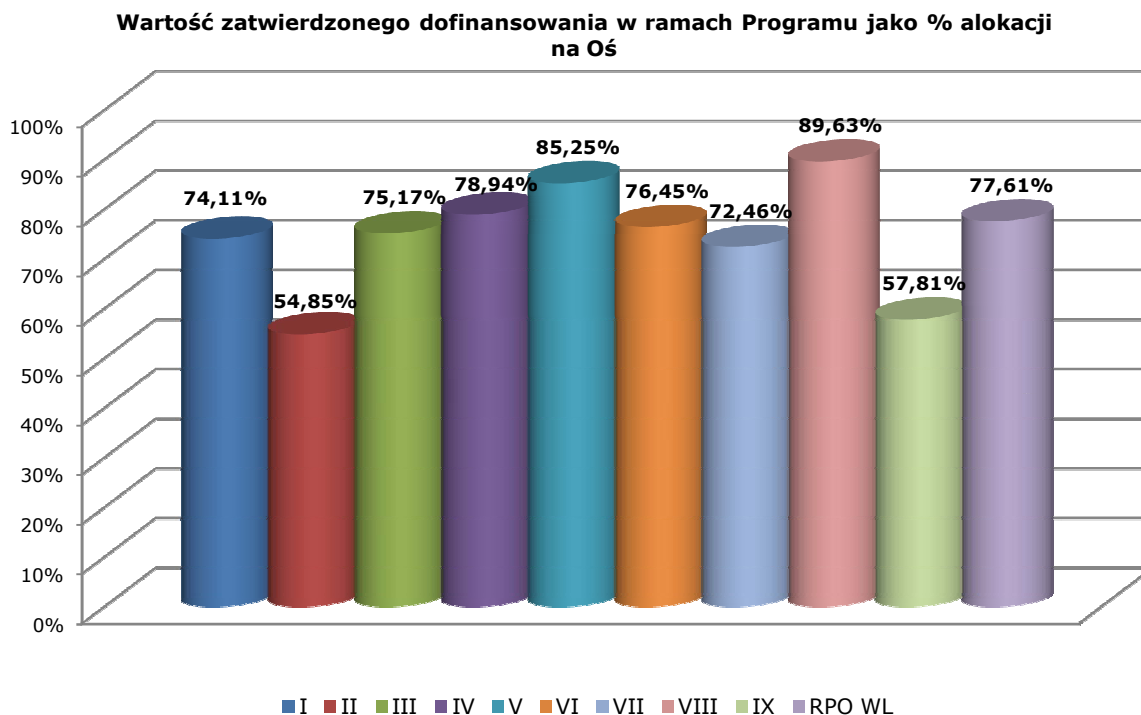
Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji

Tabela 2.1.6.2.d. Liczba i wartość wniosków o dofinansowanie zatwierdzonych do realizacji w okresie sprawozdawczym oraz od uruchomienia Programu w podziale na Osi Priorytetowe.

Oś Priorytetowa	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
I	309	36 783 738	1 372	190 371 044	74,11%
II	38	1 131 697	99	37 564 702	54,85%
III	28	37 099 699	36	55 137 014	75,17%
IV	2	11 549 384	51	45 624 161	78,94%
V	9	67 448 222	147	225 689 805	85,25%
VI	18	34 148 778	105	138 018 813	76,45%
VII	25	11 423 913	120	72 359 961	72,46%

VIII	4	3 494 703	145	141 988 457	89,63%
IX	8	4 300 320	53	18 959 107	57,81%
RPO WL	441	207 380 454	2 128	925 713 063	77,61%

Wykres 2.1.6.2.b.



Podpisane umowy/wydane decyzje o dofinansowaniu

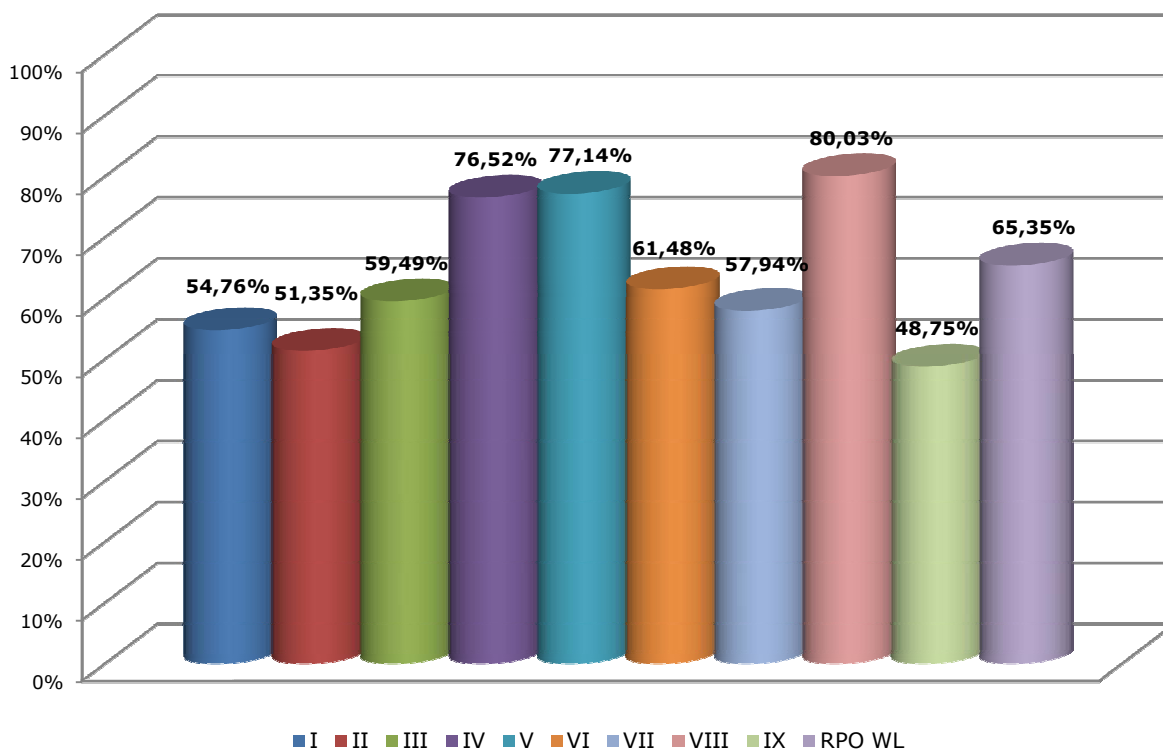
Tabela 2.1.6.2.e. Liczba i wartość podpisanych umów / wydanych decyzji o dofinansowaniu w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia Programu w podziale na Osie Priorytetowe.

Oś Priorytetowa	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
I	247	19 252 434	1 207	140 663 132	54,76%
II	49	2 833 862	90	35 171 043	51,35%
III	24	32 818 821	29	43 633 648	59,49%
IV	2	10 474 381	50	44 220 129	76,52%
V	10	67 226 804	142	204 212 928	77,14%
VI	24	21 482 310	102	111 000 540	61,48%
VII	22	8 814 304	109	57 862 412	57,94%
VIII	13	7 147 468	141	126 782 079	80,03%

IX	8	3 693 467	52	15 988 628	48,75%
RPO WL	399	173 743 850	1 922	779 534 539	65,35%

Wykres 2.1.6.2.c.

Wartość dofinansowania z EFRR w umowach/wydanym decyzjach o dofinansowaniu w ramach Programu jako % alokacji na Oś



Analizując poziom kontraktacji poszczególnych Osi Priorytetowych można zauważyć, że wysoki i dość wyrównany poziom kontraktacji jest osiągnięty w Osiach IV, V, VI i VIII. Natomiast najniższy poziom kontraktacji obserwujemy w ramach II Osi Priorytetowej (nie biorąc pod uwagę IX Osi Priorytetowej – *Pomoc Techniczna*). Jest on konsekwencją niskiego zainteresowania konkursami ogłaszanyymi w ramach tej Osi. W przypadku I Osi priorytetowej niski wskaźnik kontraktacji wynika z faktu, iż w konsekwencji naborów przeprowadzonych w roku 2011 wiele umów zostanie podpisanych dopiero w 2012 r. W roku tym planowane jest podpisanie 320 umów o wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 27 123 923 EUR (122 790 mln PLN), co stanowi 10,56% alokacji na I Oś Priorytetową. Niski poziom kontraktacji VII Osi Priorytetowej jest związany z faktem, iż w ramach działania 7.1 na liście IWPIK znajduje się projekt *Budowa Centrum Spotkania Kultur w Lublinie* o wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 25 248 508,95 EUR (114 300 000,00 PLN), co stanowi 25,28% alokacji na VII Oś Priorytetową. Umowa na realizację ww. projektu nie została jeszcze podpisana.

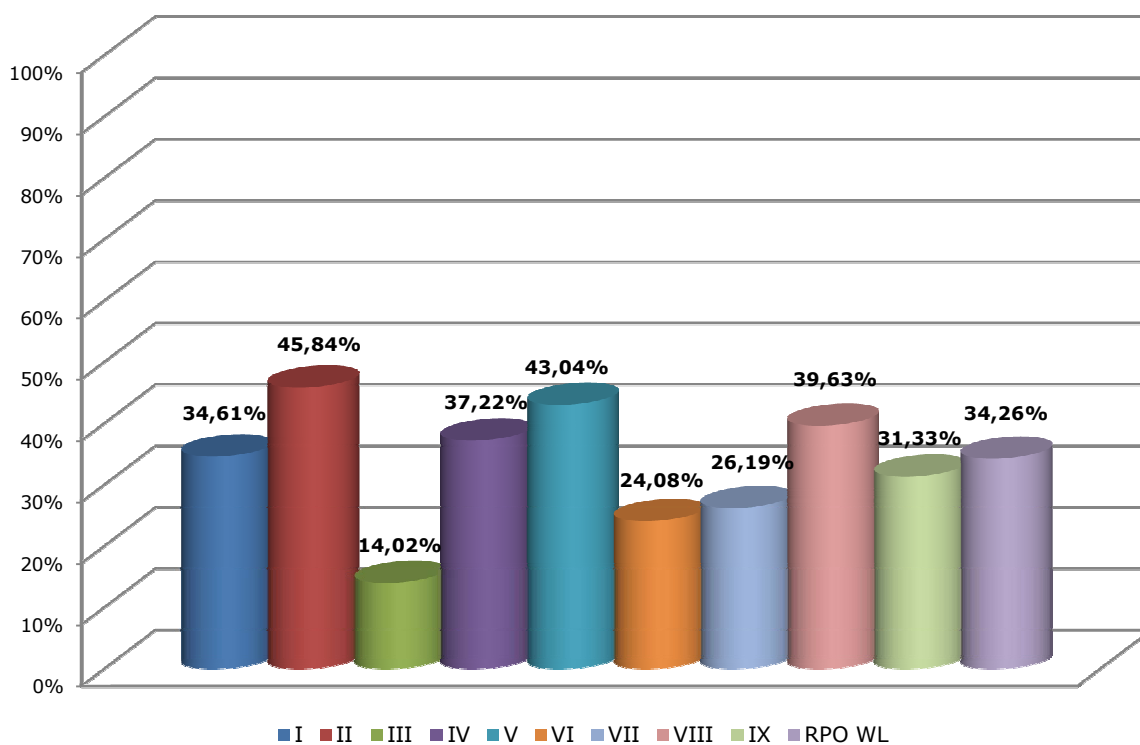
Wnioski o płatność

Tabela 2.1.6.2.f. Liczba i wartość wniosków o płatność zatwierdzonych w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia Programu w podziale na Oś Priorytetowe.

Oś Priorytetowa	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
I	1040	43 927 247	2 290	88 894 962	34,61%
II	113	1 089 080	165	31 395 054	45,84%
III	14	3 417 596	28	10 282 100	14,02%
IV	86	13 117 533	171	21 510 575	37,22%
V	207	46 597 024	598	113 926 215	43,04%
VI	220	21 885 296	362	43 482 758	24,08%
VII	305	15 602 455	480	26 152 714	26,19%
VIII	403	33 054 935	619	62 776 894	39,63%
IX	64	3 209 918	245	10 275 214	31,33%
RPO WL	2452	181 901 084	4 958	408 696 487	34,26%

Wykres 2.1.6.2.d.

Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Programu jako % alokacji na Oś



Analizując wykorzystanie alokacji RPO WL we wnioskach o płatność można zauważyć w miarę wyrównany stopień wykorzystania środków finansowych. Wyjątkiem jest III Oś Priorytetowa. Niskie wykorzystanie alokacji wynika tutaj z faktu, iż dwa z trzech konkursów ogłoszonych w ramach tej Osi były przeprowadzone w drugim półroczu 2010 r. Kwota przeznaczona na ww. konkursy stanowi prawie 78% alokacji na III Oś Priorytetową. W 2011 r. trwały prace związane z oceną, zatwierdzaniem oraz podpisywaniem umów z Beneficjentami, co za tym idzie wzrost wartości wniosków o płatność nastąpi w roku 2012.

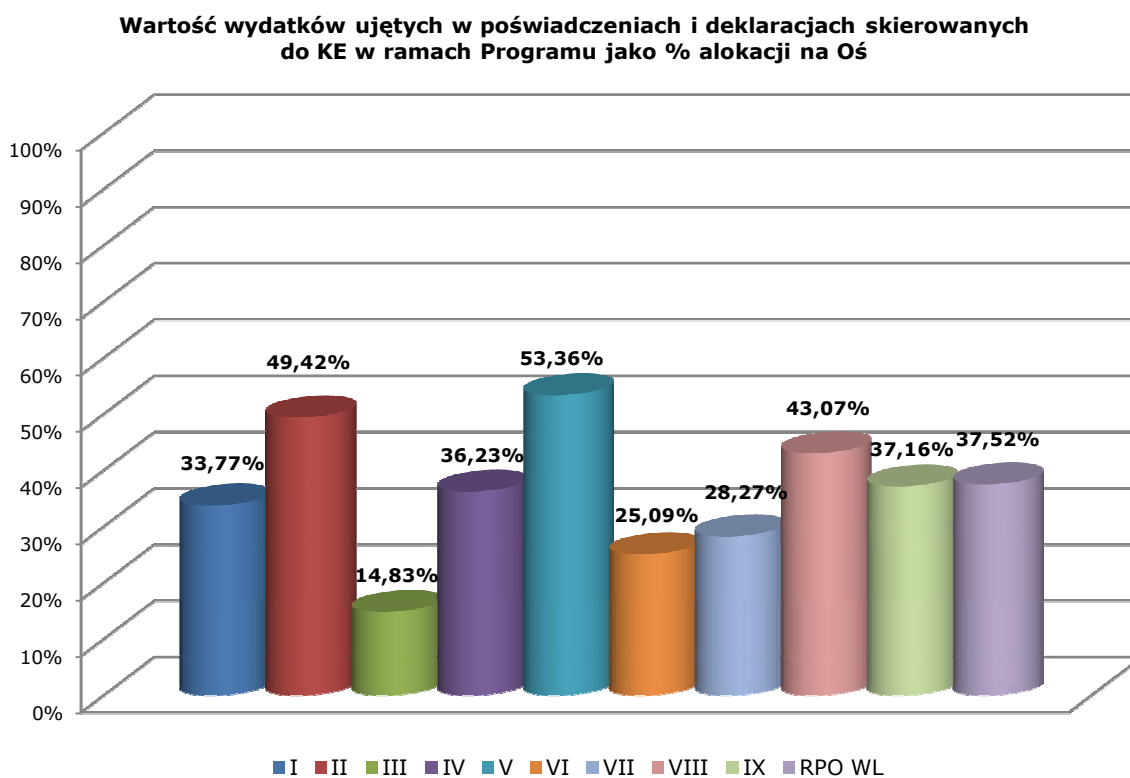
Certyfikacja do KE

Tabela 2.1.6.2.g. Wydatki ujęte w poświadczeniach i deklaracjach skierowanych do KE w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia Programu w podziale na Osi Priorytetowe.

Oś Priorytetowa	Wartość w okresie	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
I	38 895 954	86 740 923	33,77%
II	2 726 104	33 848 186	49,42%
III	2 044 926	10 880 239	14,83%
IV	12 652 943	20 939 158	36,23%
V	42 279 159	141 266 395	53,36%
VI	21 486 362	45 290 131	25,09%
VII	15 830 027	28 227 610	28,27%
VIII	34 388 318	68 223 257	43,07%
IX	4 866 785	12 186 950	37,16%
RPO WL	175 170 577	447 602 849	37,52%

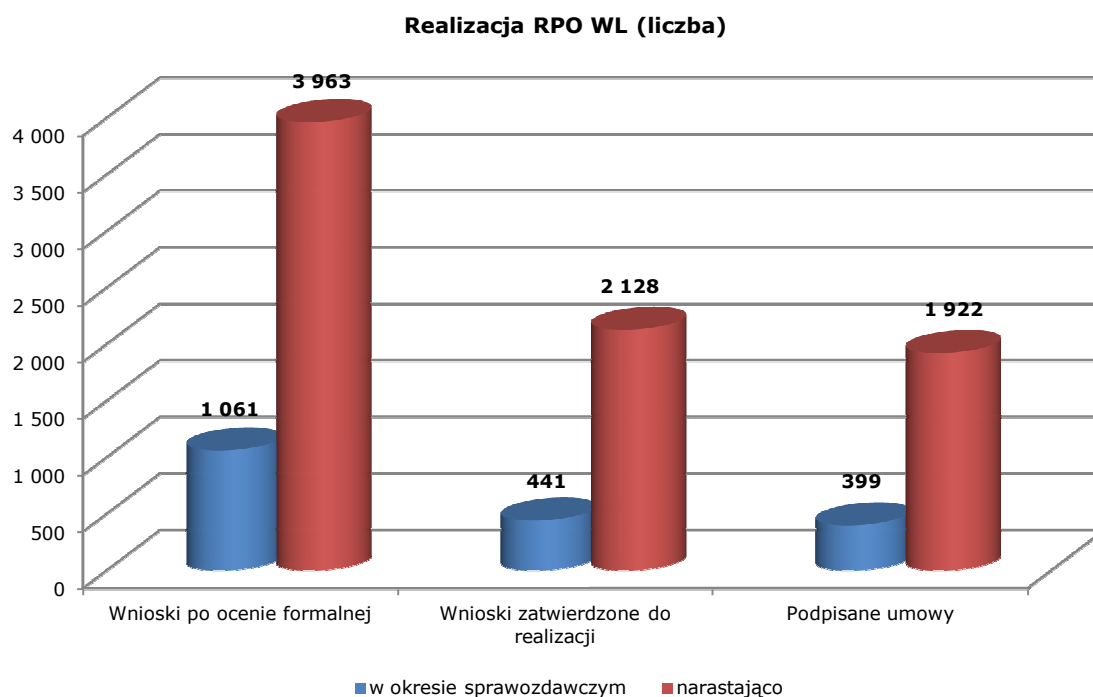
Analizując wydatki ujęte w poświadczeniach i deklaracjach skierowanych do KE można zauważyć w miarę wyrównany stopień wykorzystania środków finansowych. Najwyższy stopień wykorzystania środków występuje w V Osi Priorytetowej – *Transport*. Wynika to z faktu, iż na ww. Oś przeznaczono najwięcej środków w ramach Programu. Konkursy w ramach tej Osi przeprowadzone były najwcześniej tj. już na początku 2008 r. Ponadto są to duże inwestycje, z których wiele zostało już zrealizowanych. Dlatego też wartość wydatków poświadczonych do KE w ramach tej Osi tak wyraźnie przewyższa certyfikację w pozostałych Osiach.

Wykres 2.1.6.2.e.

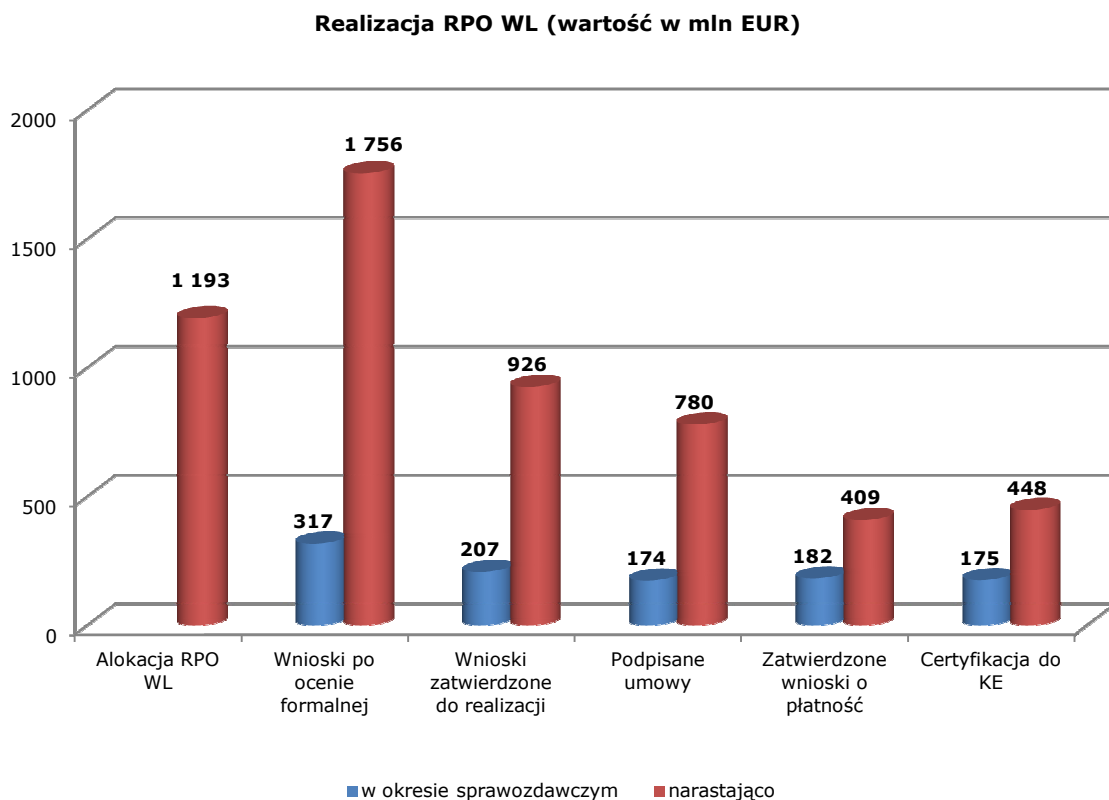


Informacje ogólne nt. stanu wdrażania RPO WL na lata 2007-2013 przedstawiono na poniższych wykresach.

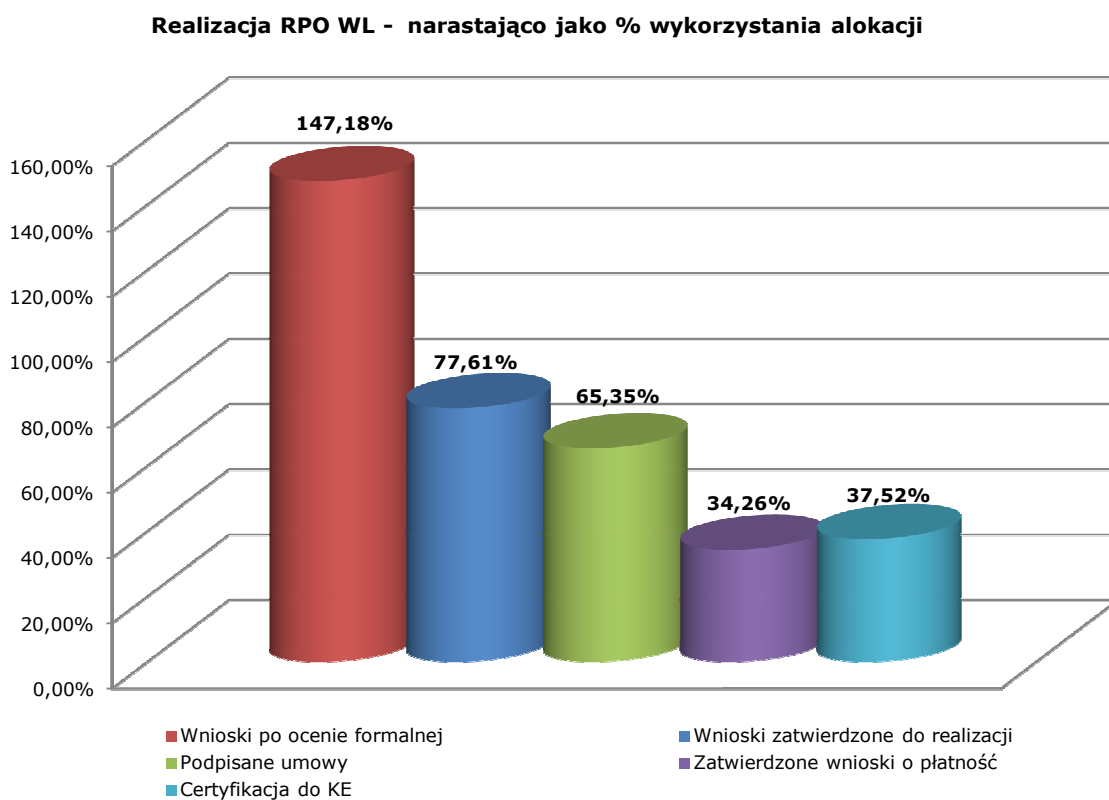
Wykres 2.1.6.2.f.



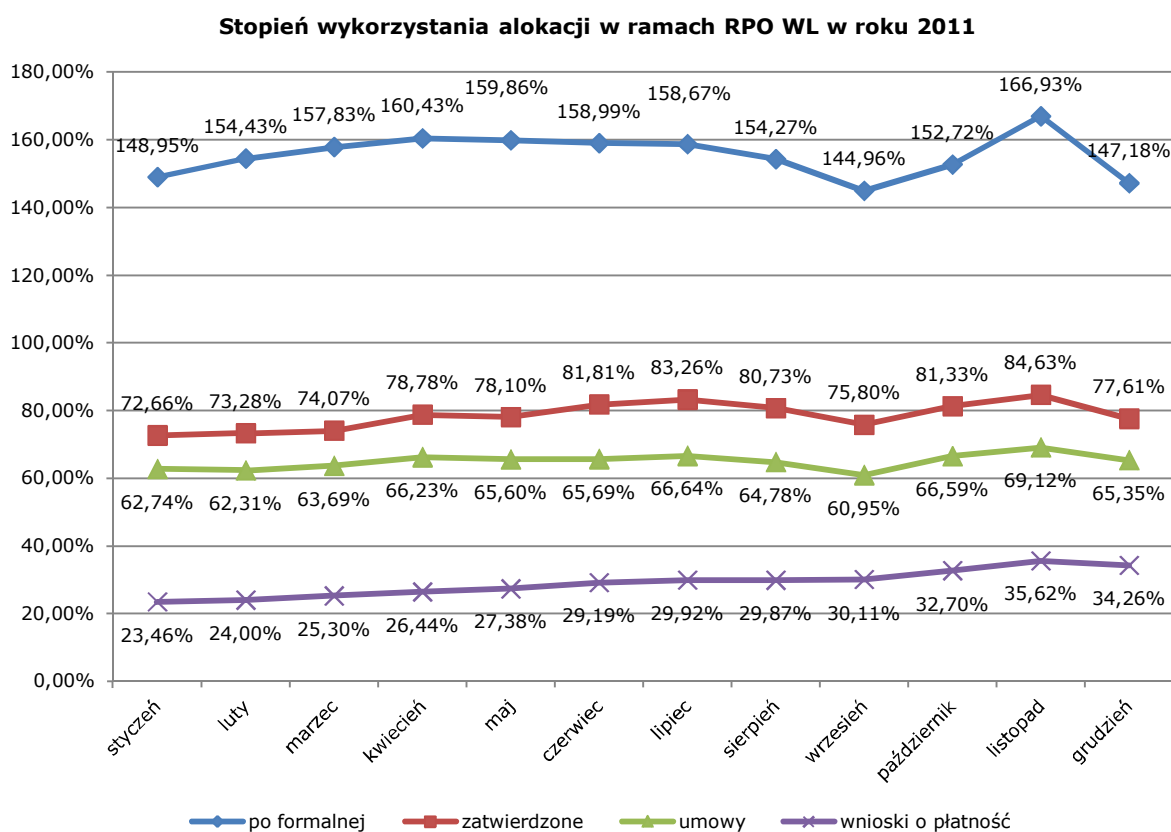
Wykres 2.1.6.2.g.



Wykres 2.1.6.2.h.



Wykres 2.1.6.2.i.



Prezentowane dane w zakresie postępu finansowego pokazują tendencję wzrostową z zauważalnym spadkiem w miesiącu grudniu 2011 r. Sytuacja ta wynika z faktu, iż w miesiącu grudniu do obliczeń zastosowano zmienioną (wyższą) alokację RPO WL oraz najwyższy kurs przeliczenia EUR (1 EUR = 4,527 PLN).

Projekty indywidualne

Na koniec okresu sprawozdawczego na liście IWIPK znajdowało się **38** projektów o ogólnej wartości 426 276 581,81 EUR (1 929 754 085,87 PLN) i kwocie dofinansowania **228 387 874,63 EUR** (1 033 911 908,44 PLN), co stanowi **19,15%** alokacji na Program.

Tabela 2.1.6.2.h. Wykaz projektów kluczowych na koniec okresu sprawozdawczego.

Os Priorytetowa	Działanie	Tytuł projektu	Indykatory Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych		Podpisane umowy		Data zakończenia (data zatwierdzenia wniosku o płatność końcową)
			Wartość ogółem	Wartość dofinansowania z EFRR	Wartość ogółem	Wartość dofinansowania z EFRR	
Os Priorytetowa III	Działanie 3.2.	Renowacja Palacu Morskich – dawniej Resursy Kupieckiej przy ulicy Krakowskie Przedmieście 62 w Lublinie	4 440 026,51	3 331 124,36	4 439 129,30	3 232 801,70	
		Renowacja pobrygidowskiego zespołu klasztorowego w Śródmieściu miasta Lublina	3 492 379,06	2 619 836,54	3 413 143,51	2 193 309,13	
			7 932 405,57	5 950 960,90	7 852 272,81	5 426 110,83	
Os Priorytetowa IV	Działanie 4.1.	Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej	3 737 574,55	3 178 705,54	3 738 517,66	3 177 740,01	
		Lubelska Biblioteka Wirtualna	4 376 141,69	3 719 720,44	0,00	0,00	
		Wrota Lubelszczyzny – Informatyzacja Administracji	9 849 213,56	8 371 643,77	9 849 213,56	8 371 643,77	
		17 962 929,81	15 270 069,75	13 587 731,22	11 549 383,77		
Os Priorytetowa V	Działanie 5.1.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 822 Lublin - Port Lotniczy Świdnik	20 527 943,45	9 410 205,43	0,00	0,00	
		Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 Lublin- Wysokie-Bilgoraj-Sieniawa-Przeworsk-Kańczuga-Dynów-Grabowica Starzeńska na odcinku od km 72+800 do km 85+972,43 o dł. 13,17243 km Frampol - Bilgoraj	21 332 007,95	9 609 012,59	12 558 665,03	9 609 012,59	
		Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 826 Markuszów - Nałęczów na odcinku od km 0+010 do km 10+930 o dł. 10,920 km	8 049 480,89	5 180 030,93	6 373 850,51	5 180 030,93	
		Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 849 Zamość - Jarcina - Józefów - Wola Obszańska na odcinku Lipsko – Kaczórki od km 9+711 do km 24+100	10 201 016,13	6 648 994,92	9 789 550,64	6 648 994,92	
		Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 808 Łuków-Serokomla-Kock na odcinku od km 0+039,39 do km 0+901, od km 1+038,50 do km6+000 oraz od km 20+100 do km 25+142,45 o dł. 10,8656 km	8 228 407,33	5 411 972,61	6 195 259,46	5 265 970,54	19.12.2011 r.
		Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 814 Radzyn Podl.-Suchowolaśminne na odcinku od km 0+140 do km 6+600	5 692 511,60	3 788 380,83	4 489 277,01	3 788 380,83	15.12.2011 r.
		Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław – Oleszyce – Cieszanów – Bełzec na odcinku od km 68 + 256 do km 72 + 973 o długości 4,677 km, z wyłączeniem odcinka od km 70 + 580,15 do km 70 + 600,14 – terenie zamkniętego PKP w Bełczu	6 707 682,05	5 058 537,66	0,00	0,00	
		Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 846 Małochwiej Duży- Wojślawice-Teratyn na odcinku od km 0+100 do km 6+100	5 652 750,17	3 799 425,67	4 448 154,61	3 749 260,98	24.11.2011 r.
		Przebudowa ulicy Lubelskiej od ulicy Szpitalnej do ulicy Podwalnej wraz z przebudową Ronda Jana Pawła II oraz od ulicy Przechodniej do ulicy Hrubieszowskiej w Chełmie	2 480 671,53	1 546 277,89	3 245 162,51	1 546 029,58	16.03.2011 r.
		Przebudowa ulicy Lwowskiej w Chełmie od dworca PKS do ulicy Orłąt Lwowskich wraz z przebudową skrzyżowania z aleją I Armii Wojska Polskiego i aleją Armii Krajowej	874 751,49	276 121,05	665 800,07	276 390,55	22.12.2010 r.
		Przedłużenie ul. Krafcowej do ul. Kunickiego wraz z mostem na rzecze Czerniejówce	11 729 622,27	6 114 424,56	11 728 275,91	6 114 441,57	29.11.2010 r.
		Przebudowa ul. Królowej Jadwigi od ulicy Akademickiej do ulicy Dzieci Zamojszczyzny i przebudowa ulicy Podgroble	1 122 155,95	724 541,64	1 012 890,97	686 730,40	23.11.2010 r.
		Przebudowa ulicy Przemysławowej w Zamościu na odcinku od skrzyżowania z ul. Peowiaków do skrzyżowania z ul. Kilińskiego	728 959,58	556 660,04	549 261,12	464 810,32	23.11.2010 r.
		Budowa ulicy Św. Pągła w Zamościu na odcinku od skrzyżowania z ulicą Tęczową do skrzyżowania z ul. Waryńskiego	419 704,00	320 300,42	379 629,90	311 062,05	22.11.2010 r.
		Przebudowa Alei Solidarności wraz z budową mostu i łącznika do ul. Sidorskiej w Białej Podlaskiej	4 797 404,06	2 564 612,33	5 538 273,64	2 565 739,15	
	Przedłużenie ul. Jana Pawła II do Al. Krafcowskiej z odwodnieniem i oświetleniem w Lublinie	10 832 781,09	4 638 833,66	10 769 046,50	4 638 833,66	25.11.2010 r.	
			119 977 849,53	65 648 332,23	77 743 097,87	50 845 688,06	
	Działanie 5.2.	Poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej województwa lubelskiego poprzez budowę i przebudowę dróg powiatowych zwiększających dostępność do dróg krajowych i wojewódzkich	37 537 000,22	29 070 024,30	39 004 536,17	29 070 024,30	
			37 537 000,22	29 070 024,30	39 004 536,17	29 070 024,30	
	Działanie 5.4.	Przebudowa układu komunikacyjnego wraz z modernizacją wiaduktu kolejowego i przejścia podziemnego w obrębie dworca kolejowego Lublin	9 392 533,69	6 542 964,44	6 550 254,03	4 526 949,41	
Modernizacja części infrastruktury technicznej linii kolejowej Nr 7 Warszawa Wschodnia – Dorohusk w obrębie przystanku osobowego Lublin Północny oraz stacji Świdnik dla sprawnego skomunikowania aglomeracji		5 067 373,54	3 529 931,52	4 900 751,05	3 301 780,59		
Modernizacja linii kolejowej Nr 30 Łuków – Lublin Północny na odcinku Lubartów – Lublin Północny		10 883 587,36	7 583 388,56	10 962 140,49	7 288 027,75		
Modernizacja linii Nr 63 Dorohusk – Zawadówka Naftobaza (SZ) na odcinku Granica Państwa Dorohusk - Wólka Okopska w km 0,100 – 4,000		7 998 674,62	5 573 227,30	8 050 945,88	5 564 035,79		
Modernizacja przejazdów kolejowych w celu podniesienia bezpieczeństwa ruchu na skrzyżowaniach linii kolejowych z drogami publicznymi na terenie województwa lubelskiego w zakresie urządzeń zabezpieczenia przejazdów		7 718 135,63	5 376 629,11	7 780 510,27	5 310 460,68		
Zakup taboru kolejowego do przewozów pasażerskich		9 586 922,91	3 494 588,03	7 978 517,78	3 494 588,03	19.01.2011 r.	
		50 647 227,74	32 100 728,96	46 223 119,51	29 485 842,25		
Działanie 5.5.	Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)	111 391 372,01	27 612 105,15	110 918 305,75	27 612 105,15		
	Budowa toru dojazdowego od stacji Świdnik do terminalu Portu Lotniczego Lublin S.A. w Świdniku wraz z infrastrukturą towarzyszącą	4 007 234,37	2 769 681,91	0,00	0,00		
	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2101L	2 622 454,97	2 093 208,01	0,00	0,00		
	Przebudowa drogi gminnej Nr 106115L i 106116L	408 659,16	307 046,61	565 788,21	306 494,37	11.10.2011 r.	
	Przebudowa drogi gminnej Nr 106104L	402 032,25	296 001,77	478 838,97	294 897,28	12.10.2011 r.	
		118 831 752,75	33 078 043,45	111 962 932,93	28 213 496,80		
Os Priorytetowa VI	Działanie 6.1.	Modernizacja i rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków w Nałęczowie	326 393 830,25	159 897 128,93	274 933 686,48	137 615 051,40	
			5 184 677,07	3 092 555,78	5 184 677,07	3 092 555,78	
	Działanie 6.2.	Biogazownia w gminie Jeziorzany	2 208 968,41	1 104 484,21	2 208 968,41	1 104 484,21	
			2 208 968,41	1 104 484,21	2 208 968,41	1 104 484,21	
			7 393 645,48	4 197 039,95	7 393 645,48	4 197 039,95	
Os Priorytetowa VII	Działanie 7.1.	Budowa Centrum Spotkania Kultur w Lublinie	29 703 998,23	25 248 508,95	0,00	0,00	
			29 703 998,23	25 248 508,95	0,00	0,00	
	Działanie 7.2.	Opracowanie i wdrożenie systemu promocji Województwa Lubelskiego	2 650 782,09	2 253 147,78	2 650 629,11	2 253 034,75	
		2 650 782,09	2 253 147,78	2 650 629,11	2 253 034,75		
Os Priorytetowa VIII	Działanie 8.2.	Budowa stadionu miejskiego w Lublinie wraz z zagospodarowaniem przylegającego terenu	34 239 010,38	15 571 018,33	34 239 010,38	14 888 049,48	
			34 239 010,38	15 571 018,33	34 239 010,38	14 888 049,48	
RAZEM			426 276 581,81	228 387 874,63	340 656 975,48	175 928 670,22	

	podpisane umowy
	podpisano preumowy
	bez preumowy

W roku 2011 **podpisano 14** umów na realizację projektów znajdujących się na liście IWPIK o ogólnej wartości 190 390 076,72 EUR (861 895 877,30 PLN) i kwocie dofinansowania **82 092 216,18 EUR** (371 631 462,66 PLN) oraz **jedną preumowę** dotyczącą projektu Lubelska Biblioteka Wirtualna o wartość dofinansowania z EFRR zgodnie z IWPIK wynoszącej **3 719 720,44 EUR** (16 839 174,43 PLN).

Kumulatywnie od początku realizacji Programu podpisano **32 umowy** oraz **5 preumów** (zobowiązań do prawidłowego przygotowania projektu).

W okresie sprawozdawczym:

- na liście IWPIK w ramach V Osi Priorytetowej (Działania 5.1) ujęty został projekt „*Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław – Oleszyce – Cieszanów – Bełżec na odcinku od km 68 + 296 do km 72 + 973 o długości 4,677 km, z wyłączeniem odcinka od km 70 + 580,15 do km 70 + 600,14 – terenu zamkniętego PKP w Bełżcu*”, o wartości 6 707 682,05 EUR (30 365 676,64 PLN) oraz dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 5 058 537,63 EUR (22 900 000,00 PLN);
- 2 projekty znajdujące się na IWPIK w ramach Działania 5.5 - „*Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)*” oraz „*Zapewnienie niezbędnych standardów bezpieczeństwa dla rozbudowywanego Regionalnego Portu Lotniczego Lublin (Świdnik) poprzez budowę infrastruktury i zakup sprzętu*” zostały połączone w jeden projekt lotniskowy zwiększając jednocześnie wartość jego dofinansowania;
- z IWPIK zostały usunięte 2 projekty w ramach Działania 6.2: *Biogazownia w Gminie Batorz* oraz *Mała Elektrociepłownia Biogazowa „MEB” w Gminie Rejowiec*.

W 2011 r. ZWL kilkakrotnie wyraził zgodę na aneksowanie preumów:

- **Renowacja Pałacu Morskich – dawnej Resursy Kupieckiej przy ulicy Krakowskie Przedmieście 62 w Lublinie** (Działanie 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich) - Podpisane aneksy: 29.04.2011 r. (zmiana terminu złożenia wniosku) i 28.07.2011.
- **Przebudowa Alei Solidarności wraz z budową mostu i łącznika do ul. Sidorskiej w Białej Podlaskiej** (Działanie 5.1 Regionalny układ transportowy) - Podpisane aneksy: 14.04.2011 (termin złożenia wniosku), 28.07.2011 r.
- **Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)** (Działanie 5.5 Transport lotniczy) - aneksy do preumowy podpisane: 18.04.2011 r., 31.05.2011 r. -zmiana terminu złożenia wniosku w związku z uwagami Jaspers do studium wykonalności.
- **Budowa toru dojazdowego od stacji Świdnik do terminalu Portu Lotniczego Lublin S.A. w Świdniku wraz z infrastrukturą towarzyszącą** (Działanie 5.5 Transport lotniczy) - Aneksy podpisane: 7.04.2011 r.- zmiana terminu złożenia wniosku, wartości całkowitej, wysokości wydatków kwalifikowalnych, wkładu własnego, harmonogramu; 09.09.2011 r. - przedłużenie terminu złożenia wniosku umotywowane nieposiadaniem wszystkich załączników, niezbędnych do złożenia wniosku; 30.12.2011 r. - zmiana terminu złożenia wniosku o dofinansowanie projektu w związku z przedłużającą się procedurą uzyskania wszystkich załączników niezbędnych do złożenia przedmiotowego wniosku.
- **Rozbudowa drogi powiatowej Nr 2101L** (Działanie 5.5 Transport lotniczy) – w okresie sprawozdawczym podpisano 2 aneksy: 29 marca 2011 r. oraz 22 czerwca 2011 r.(aneks - zmiana terminu złożenia wniosku o dofinansowanie z uwagi na konieczność ponownego przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko, a następnie przeprowadzenia procedury związanej z otrzymaniem zezwolenia na realizację inwestycji drogowej).

Do końca roku 2011 **zakończono realizację 13 projektów** znajdujących się na liście IWPIK o wartości 52 505 903,02 EUR (237 694 222,97 PLN) i kwocie dofinansowania **30 937 890,15 EUR** (140 055 828,69 PLN).

Wskazać należy, iż wszystkie projekty kluczowe przed złożeniem wniosku o dofinansowanie podlegają systemowi monitoringu, który opiera się na informacjach przedstawianych przez Beneficjentów w sprawozdaniach miesięcznych dotyczących przygotowania projektu kluczowego.

Na tej podstawie oceniane są postępy w przygotowaniu projektów kluczowych. W przypadku zaistniałych opóźnień Zarząd Województwa, pełniący obowiązki IZ RPO, może podjąć konkretne działania wobec projektów, które wykazują opóźnienia. Katalog tych działań został rozszerzony wraz ze zmianą *Wytycznych w zakresie zasad tworzenia Indykatorywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych RPO WL 2007 – 2013 oraz systemu oceny i zatwierdzania projektów kluczowych do dofinansowania*, która miała miejsce w grudniu 2010 roku. Uwzględnia on następujące działania:

- a) przedłużenie wykonywania umowy/zobowiązania (na odpowiednio uzasadniony wniosek Beneficjenta) lub
- b) wypowiedzenie umowy z beneficjentem na skutek niedotrzymania przez Beneficjenta zobowiązania zawartego w preumowie / zobowiązaniu oraz wykreślenie projektu z IWIPK lub przeniesienia go na listę rezerwową;
- c) obniżenie maksymalnego poziomu dofinansowania projektu określonego w uchwale ZWL w sprawie przyjęcia/aktualizacji IWIPK. W tym przypadku IZ RPO występuje do Beneficjenta z wnioskiem o wyrażenie zgody na obniżenie maksymalnej kwoty dofinansowania z zastrzeżeniem rygoru rozwiązania preumowy. Jeżeli Beneficjent w wyznaczonym terminie nie wyrazi zgody na obniżenie dofinansowania, umowa ulega rozwiązaniu, a projekt podlega wykreśleniu z IWIPK.

Ponadto w ramach działań monitoringowych, w przypadku wydłużania się opóźnień Beneficjenci proszeni są o szczegółowe wyjaśnienia, które przedstawiane są w formie pisemnej.

W celu przyspieszenia realizacji projektów kluczowych oraz uniknięcia kolejnych opóźnień, IZ RPO podjęła decyzję na początku roku 2011 o upublicznieniu informacji dotyczących opóźnień w przygotowaniu projektów kluczowych. Było to podyktowane potrzebą zmobilizowania Beneficjentów i wręcz „wymuszenia” intensywnych działań z ich strony.

Dodatkowo Beneficjenci projektów kluczowych korzystali z usług doradczych w ramach *Project pipeline* (m.in. projekt pn. „Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej”), a dwa projekty („Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)” oraz „Budowa Centrum Spotkania Kultur”) zostały objęte wsparciem ekspertów JASPERS.

Wśród przyczyn opóźnień w przygotowaniu projektów kluczowych dominowały problemy z proceduralnymi terminami pozyskania kolejnych decyzji administracyjnych, między innymi z przygotowaniem dokumentacji środowiskowej motywowane koniecznością prowadzenia szerokiego zakresu uzgodnień, wynikających z faktu nakładania się oddziaływań różnego pochodzenia na środowisko (zwłaszcza projekty związane z inwestycją rozbudowy lotniska regionalnego). Odnotowano również opóźnienia związane z długotrwałymi uzgodnieniami projektów branżowych i rozwiązywaniem kwestii własności terenów pod inwestycje. Opóźnienia w przygotowaniu projektów były również związane z określeniem zbyt optymistycznych harmonogramów opracowania dokumentacji dla poszczególnych projektów. Beneficjenci projektów kluczowych niejednokrotnie eliminowali zagrożenia związane z niewłaściwą koordynacją wykonawców, z uwagi na nieterminowe wywiązywanie się z umów, skutkujące narastającymi opóźnieniami w przygotowaniu projektów.

Rozkład projektów (liczba i wartość)

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Tabela 2.1.6.2.i. Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na sektory gospodarki.

Dział gospodarki	Liczba umów o dofinansowanie	Wartość ogółem [EUR]	Wartość dofinansowania z EFRR [EUR]
Nie dotyczy (00)	701	986 208 974,43	604 431 155,17
Produkcja produktów żywnościowych i napojów (03)	29	11 164 054,78	4 357 862,79
Wytwarzanie tekstyliów i wyrobów włókienniczych (04)	8	2 277 027,29	961 038,91
Wytwarzanie urządzeń transportowych (05)	2	1 082 772,50	402 571,23
Nieokreślony przemysł wytwórczy (06)	170	60 972 108,12	24 916 762,94
Poczta i telekomunikacja (10)	3	798 932,90	326 817,03
Budownictwo (12)	149	46 863 766,47	18 868 576,01
Handel hurtowy i detaliczny (13)	5	58 993,95	27 834,54
Hotele i restauracje (14)	120	93 800 392,51	30 794 723,09
Pośrednictwo finansowe (15)	6	37 773 650,42	29 758 772,81
Obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie działalności gospodarczej (16)	3	706 972,39	435 760,12
Administracja publiczna (17)	29	4 724 431,37	3 790 776,43
Edukacja (18)	20	1 815 055,45	948 044,43
Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego (19)	190	27 583 866,11	13 735 176,99
Opieka społeczna, pozostałe usługi komunalne, społeczne i indywidualne (20)	2	732 013,13	281 466,90
Działalność związana ze środowiskiem naturalnym (21)	9	5 757 564,55	2 170 134,08
Inne niewyszczególnione usługi (22)	476	114 872 978,60	43 327 065,64
SUMA:	1922	1 397 193 554,98	779 534 539,11

Analizując rozkład umów o dofinansowanie podpisanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na sektory gospodarki widoczna jest wyraźna przewaga umów, w których Beneficjenci nie określili konkretnego działu gospodarki, oddającego charakter projektu. W ramach kategorii 00 *Nie dotyczy* podpisanych zostało aż 701 umów o dofinansowanie o wartości ogółem 986 208 974,43 EUR (4 464 568 027,23 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 604 431 155,17 EUR (2 736 259 839,47 PLN), co stanowi blisko 78% wartości wszystkich projektów realizowanych w ramach Programu.

Główną przyczyną takiego stanu rzeczy były obowiązujące zapisy *Uszczegółowienia Programu*, w którym w szczegółowych opisach Działania 1.7 *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo* oraz poszczególnych Działań w ramach Osi Priorytetowych III – IX w poz. 15e „Działalność gospodarcza” przewidziano jedynie jeden dział gospodarki - 00 *Nie dotyczy*. Beneficjenci Działania 1.7 oraz Osi Priorytetowych III – IX nie mogli zatem – składając wniosek lub podpisując umowę o dofinansowanie – wskazać działu odpowiadającego charakterowi działalności gospodarczej, której dotyczył projekt. Uchwałą Nr CIII/1039/2012 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 – *Uszczegółowienie Programu* Instytucja Zarządzająca dokonała

stosownych zmian w tym zakresie – poszczególnym Działaniom przyporządkowano właściwe działy gospodarki, tak aby przyszli Beneficjenci już na etapie aplikowanie o środki mogli określić sektor gospodarki, w który wpisuje się ich inwestycja. Ponadto Beneficjenci zostali zobowiązani do dostarczenia dodatkowych informacji na temat już (z)realizowanych projektów (przy podpisywaniu aneksów do umów o dofinansowanie lub za pomocą formularzy uzupełniających). W związku z powyższym poprawne, zgodne ze stanem faktycznym dane na temat rozkładu projektów realizowanych w ramach Programu oraz poszczególnych Osi Priorytetowych w podziale na sektory gospodarki zostaną zaprezentowane w następnym sprawozdaniu rocznym.

Rozkład projektów według rodzajów Beneficjentów

Spośród Beneficjentów 1 922 projektów realizowanych w ramach Programu zdecydowanie dominują przedsiębiorstwa (1 264 projektów), w tym:

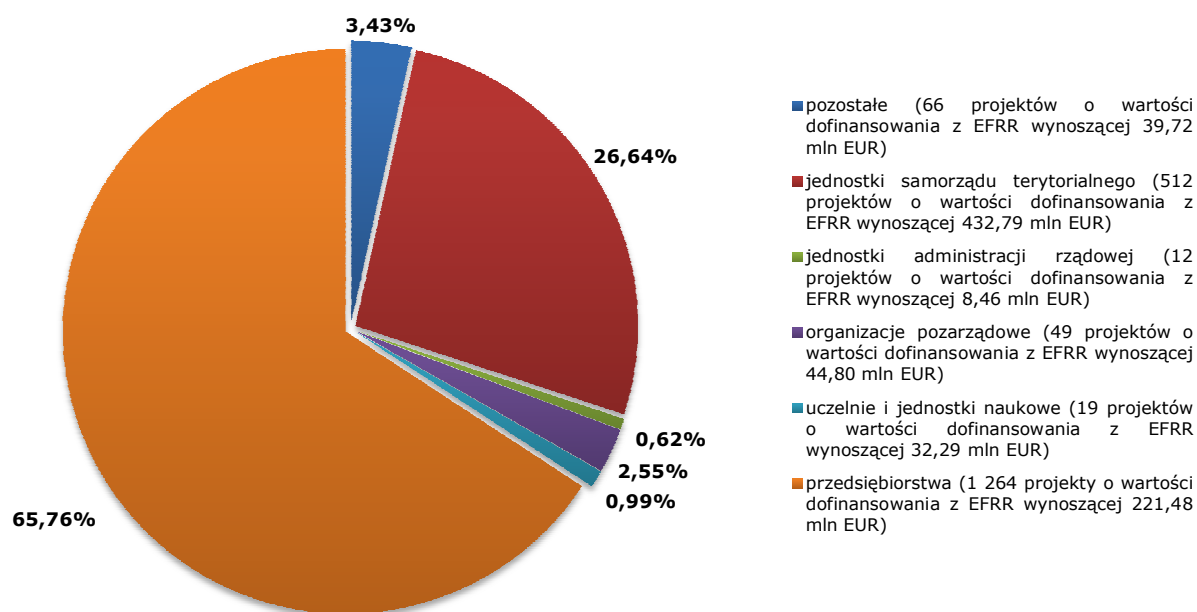
- mikroprzedsiębiorstwa - 879 projektów o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 78 957 451,82 EUR (357 440 384,41 PLN);
- małe przedsiębiorstwa - 264 projektów o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 78 900 698,50 EUR (357 183 462,09 PLN);
- średnie przedsiębiorstwa - 110 projektów o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 24 500 616,88 EUR (110 914 292,61 PLN);
- duże przedsiębiorstwa - 11 projektów o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 39 119 279,57 EUR (117 092 978,62 PLN).

Liczną grupę Beneficjentów stanowią również jednostki samorządu terytorialnego (512 projektów), w tym przede wszystkim gminy (363 projekty). Samorzady przodują natomiast pod względem wysokości otrzymanego dofinansowania z EFRR – do końca 2011 r. jednostki samorządu terytorialnego pozyskały łącznie 432 788 637,79 EUR (1 959 234 163,28 PLN). Istotna część rozdysponowanej alokacji trafiła również do przedsiębiorców - 221 478 046,77 EUR (1 002 631 117,73 PLN) oraz organizacji pozarządowych - 44 798 421,14 EUR (202 802 452,52 PLN).

Szczegółowe dane dotyczące liczby oraz wartości dofinansowania z EFRR projektów realizowanych w ramach Programu w podziale na rodzaje Beneficjentów zostały przedstawione na Wykresie 2.1.6.2.j.

Wykres 2.1.6.2.j.

Podział projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013 według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)

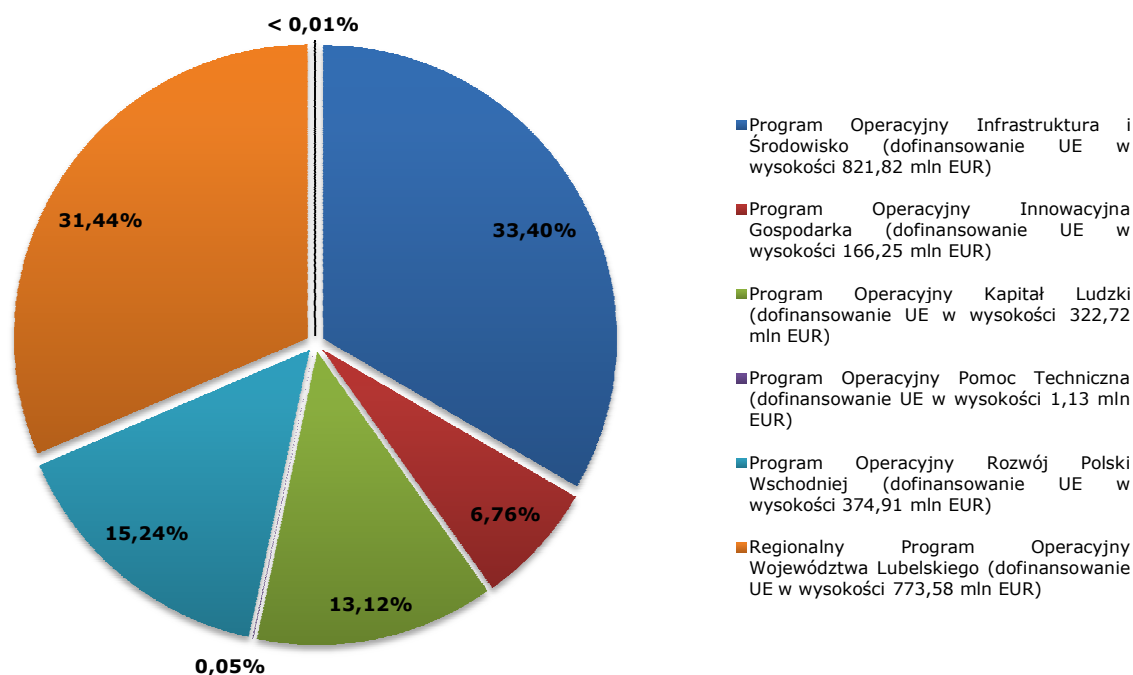


Rozkład projektów w przestrzeni (rozkład terytorialny udzielonego wsparcia)

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 na Lubelszczyźnie realizowanych jest 1 913 projektów o łącznej wartości dofinansowania z UE wynoszącej 773 578 378,05 EUR (3 501 989 317,45 PLN). Ponadto Beneficjenci 9 projektów, które uzyskały unijne wsparcie w wysokości 5 956 161,06 EUR (26 963 541,12 PLN), jako miejsce realizacji swych inwestycji wskazali obszar całego kraju. Uwzględniając pozostałe regionalne i krajowe programy operacyjne wdrażane w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia województwo lubelskie do końca 2011 r. otrzymało blisko 2,5 mld EUR dofinansowania z funduszy europejskich.

Wykres 2.1.6.2.k.

Wartość dofinansowania UE projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w podziale na regionalne i krajowe programy operacyjne



Co więcej, na obszarze województwa lubelskiego wdrażanych jest również 476 projektów realizowanych w ramach Programu Rozwój Obszarów Wiejskich o łącznej wartości dofinansowania z EFROW wynoszącej 30 358 280,32 EUR (137 431 935,00 PLN) oraz 2 projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich o łącznej wartości dofinansowania z EFR wynoszącej 85 700,88 EUR (387 967,90 PLN).

Przeważająca większość projektów wdrażanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego – 1 341 – realizowana jest na obszarach miejskich, a jedynie 581 na terenach wiejskich. Lubelskie miasta pozyskały 497 348 490,77 EUR (2 251 496 617,73 PLN), czyli blisko 64% rozdysponowanych środków. W ramach Programu nie zdiagnozowano i nie zdefiniowano obszarów defaworyzowanych. Szczegółowe dane dotyczące rozkładu projektów w podziale na obszary miejskie i wiejskie oraz poszczególne Osie Priorytetowe Programu znajdują się w Tabeli 2.1.6.2.j.

Tabela 2.1.6.2.j. Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie.

Oś Priorytetowa	Obszar miejski		Obszary wiejskie	
	Liczba projektów	Wartość dofinansowania z EFRR	Liczba projektów	Wartość dofinansowania z EFRR
I Przedsiębiorczość i innowacje	925	92 748 905,91	282	47 914 226,23
II Infrastruktura ekonomiczna	70	33 936 322,42	20	1 234 720,80
III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne	29	43 633 647,67	0	0,00
IV Społeczeństwo informacyjne	22	24 112 483,17	28	20 107 646,28
V Transport	51	91 927 612,28	91	112 285 315,61
VI Środowisko i czysta energia	26	38 261 202,16	76	72 739 337,57

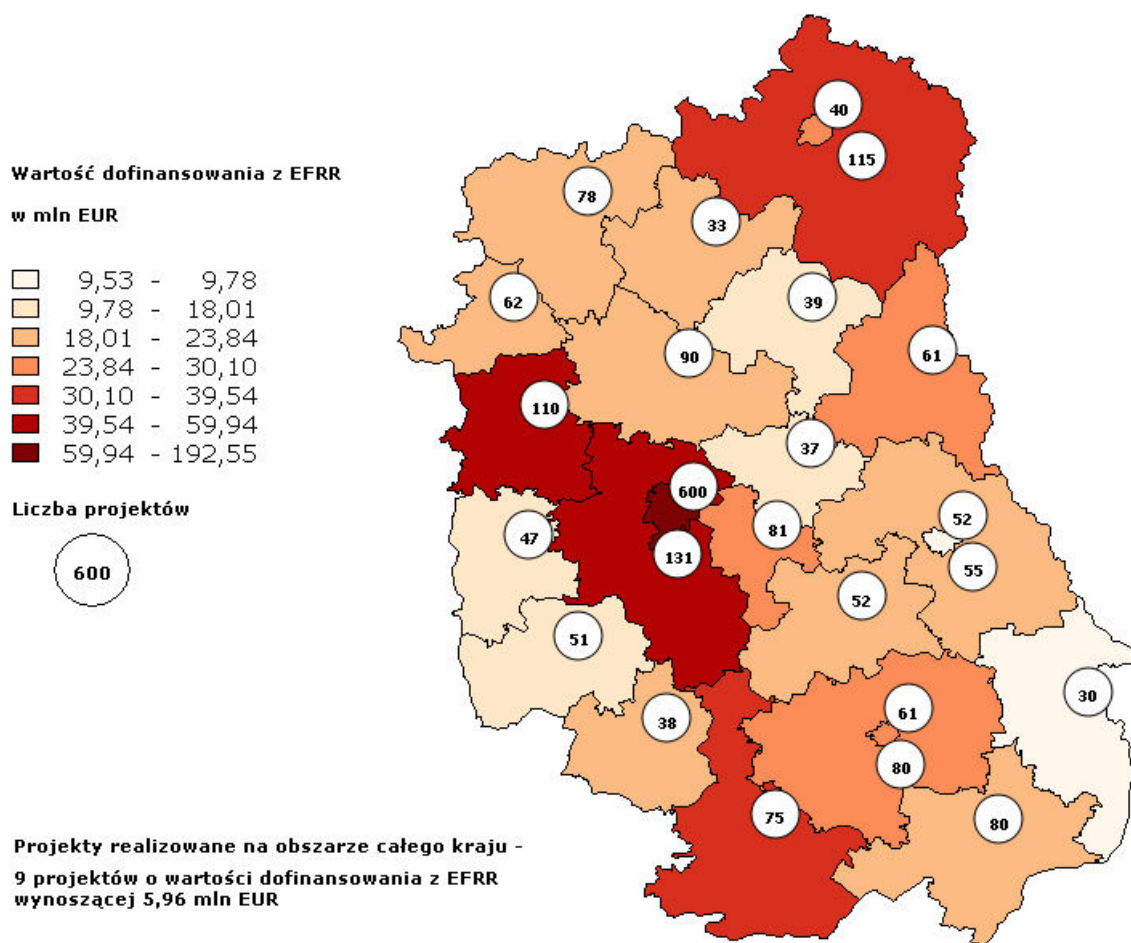
VII <i>Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna</i>	67	44 693 248,02	42	13 169 164,21
VIII <i>Infrastruktura społeczna</i>	99	112 046 441,16	42	14 735 637,64
IX <i>Pomoc techniczna</i>	52	15 988 627,99	0	0,00
RAZEM:	1341	497 348 490,77	581	282 186 048,34

Biorąc pod uwagę liczbę podpisanych umów o dofinansowanie największej projektów realizowanych jest na terenie miasta Lublin (600) oraz powiatu lubelskiego (131). Powiaty te pozyskały również największą sumę środków z EFRR – łącznie 252 490 458,89 EUR (1 143 024 307,38 PLN). Znaczna część wsparcia została również przeznaczona na realizację inwestycji na terenie powiatów puławskiego – 56 237 446,18 EUR (254 586 918,84 PLN), biłgorajskiego – 39 535 283,95 EUR (178 976 230,46 PLN) i bialskiego – 37 372 345,85 EUR (169 184 609,66 PLN). Najmniej środków w ramach Programu pozyskały natomiast powiat hrubieszowski – 9 532 474,16 EUR (43 153 510,50 PLN) oraz miasto Chełm – 9 776 165,31 EUR (44 256 700,38 PLN).

Biorąc pod uwagę wartość dofinansowania z EFRR projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego średnia wartość wsparcia przypadająca na jednego mieszkańca Lubelszczyzny wyniosła 359,49 EUR (1 627,40 PLN). Pod względem wartości dofinansowania UE w przeliczeniu na jednego mieszkańca zdecydowanie przoduje powiat włodawski – 740,89 EUR (3 354,03 PLN), a pozytywnie wyróżniają: miasto Lublin – 552,58 EUR (2 501,53 PLN), powiat puławski – 486,55 EUR (2 202,61 PLN) oraz janowski – 457,74 EUR (2 072,19 PLN). Najmniej – 129,07 EUR (584,29 PLN) – otrzymał przeciętny mieszkaniec powiatu kraśnickiego.

Rozkład terytorialny wsparcia udzielonego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 pomiędzy powiatami regionu został przedstawiony na poniższej mapie. W związku z faktem, iż w Krajowym Systemie Informatycznym SIMIK 07-13 konkretne wartości dofinansowania nie zostały sztywno przyporządkowane do konkretnych miejsc realizacji prezentowane dane dotyczące rozkładu projektów w podziale na powiaty należy traktować jako przybliżone. Wartość dofinansowania projektów realizowanych na terenie kilku powiatów została wyliczona poprzez podzielenie kwoty otrzymanego dofinansowania z EFRR przez liczbę powiatów realizujących projekt.

Mapa 2.1.6.2.a. Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)

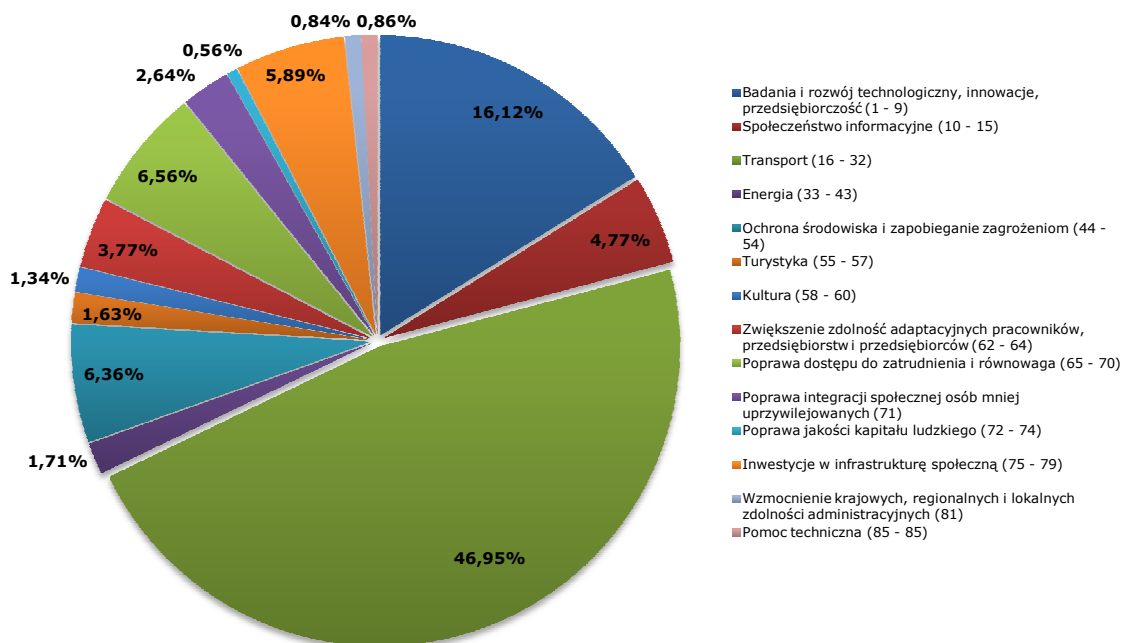


Rozkład projektów w podziale na obszary wsparcia

Projekty realizowane na terenie województwa lubelskiego w ramach pozostałych regionalnych i krajowych programów operacyjnych w ujęciu wartościowym (dofinansowanie UE) dotyczyły przede wszystkim obszaru wsparcia *Transport* – 46,47% ogólnej wartości podpisanych umów – oraz obszaru *Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość* – 16,70%. Kolejnymi pod względem wartości obszarami wsparcia były: *Poprawa dostępu do zatrudnienia i równowaga* – 6,52%, *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* – 6,30% oraz *Inwestycje w infrastrukturę społeczną* – 5,83% ogólnej wartości podpisanych umów. Natomiast najmniej europejskich środków wsparło obszary: *Poprawa jakości kapitału ludzkiego* – 0,55%, *Wzmocnienie krajowych, regionalnych i lokalnych zdolności administracyjnych* – 0,84% oraz *Pomoc techniczna* – 0,92%.

Wykres 2.1.6.2.l.

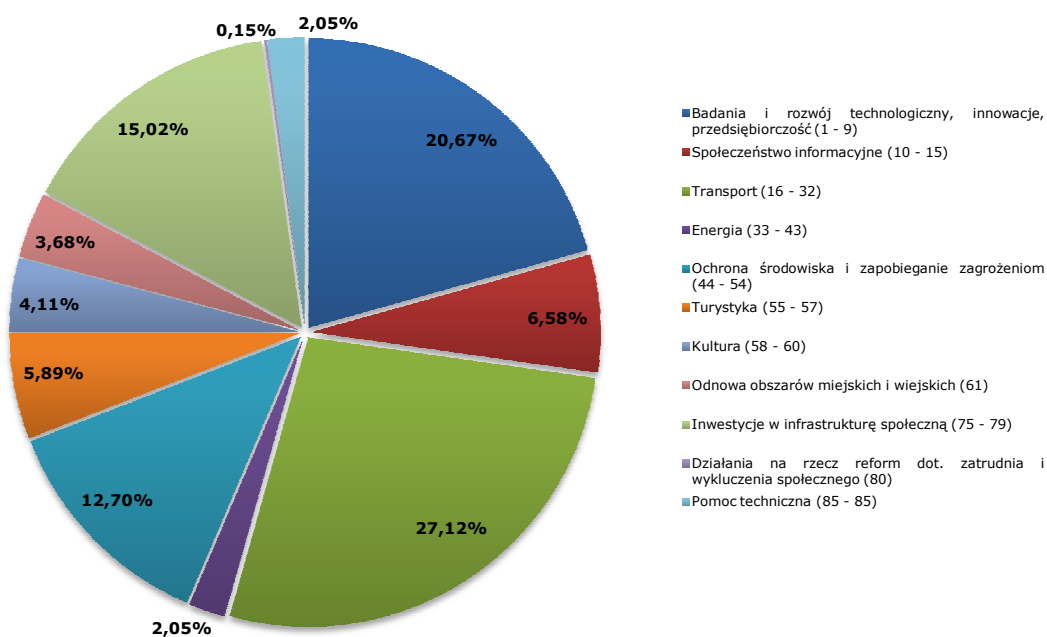
Projekty realizowane na terenie województwa lubelskiego w ramach pozostałych regionalnych i krajowych programów operacyjnych (dofinansowanie UE) według obszarów wsparcia



Podobnie kształtowały się proporcje dla projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013. Najwięcej dofinansowania z EFRR dotyczyło obszaru wsparcia *Transport* – 27,12%, *Badania i rozwój technologiczny, innowacje, przedsiębiorczość* – 20,67% oraz *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* – 12,70%.

Wykres 2.1.6.2.m.

Projekty realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013 (dofinansowanie z EFRR) według obszarów wsparcia



Szczegółowe dane dotyczące podziału projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego według obszarów wsparcia zostały zaprezentowane w Tabeli 2.1.6.2.k. i 2.1.6.2.i.

Tabela 2.1.6.2.k. Rozkład projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 oraz innych regionalnych i krajowych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia.

Obszar wsparcia	Kategorie interwencji	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013		Pozostałe regionalne i krajowe programy operacyjne	
		Wartość ogółem [EUR]	Wartość dofinansowania z EFRR [EUR]	Wartość ogółem [EUR]	Wartość dofinansowania z UE [EUR]
Badania i rozwój technologiczny, innowacje, przedsiębiorczość	1-9	340 368 303,52	161 113 815,22	475 479 505,02	259 126 069,66
Społeczeństwo informacyjne	10-15	62 939 004,93	51 261 943,37	113 167 390,16	76 688 844,72
Transport	16-32	403 559 778,69	211 380 857,02	1 065 345 102,90	754 956 795,47
Energia	33-43	22 692 191,43	15 960 370,32	66 559 787,54	27 465 523,94
Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	44-54	151 114 676,49	98 969 421,93	276 904 441,52	102 299 442,41
Turystyka	55-57	118 137 481,68	45 916 280,67	56 665 473,10	26 255 548,23
Kultura	58-60	50 080 168,17	32 016 725,73	33 449 635,25	21 504 993,68
Odnowa obszarów miejskich i wiejskich	61	44 813 792,56	28 656 984,06	0,00	0,00
Zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców	62-64	0,00	0,00	74 453 023,64	60 608 204,42
Poprawa dostępu do zatrudnienia i równowaga	65-70	0,00	0,00	124 694 513,68	105 517 193,74
Poprawa integracji społecznej osób mniej uprzywilejowanych	71	0,00	0,00	50 033 852,71	42 524 149,85
Poprawa jakości kapitału ludzkiego	72-74	0,00	0,00	10 586 666,13	8 998 666,21
Inwestycje w infrastrukturę społeczną	75-79	182 984 722,60	117 111 974,67	131 013 691,98	94 692 007,61
Działania na rzecz reform dot. zatrudnienia i wykluczenia społecznego	80	1 689 324,25	1 157 538,15	0,00	0,00
Wzmocnienie krajowych, regionalnych i lokalnych zdolności administracyjnych	81	0,00	0,00	15 827 154,42	13 453 081,26
Obniżanie kosztów dodatkowych utrudniających rozwój regionów peryferyjnych	82-84	0,00	0,00	0,00	0,00
Pomoc techniczna	85-86	18 814 110,66	15 988 627,99	16 273 960,04	13 831 853,03
RAZEM:	1-86	1 397 193 554,98	779 534 539,11	2 510 454 198,10	1 607 922 374,22

Tabela 2.1.6.2.i. Rozkład projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w podziale na obszary wsparcia oraz regionalne i krajowe programy operacyjne (wartość dofinansowania z UE).

Obszar wsparcia	Kategorie interwencji	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	Program Operacyjny Pomoc Techniczna	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko - Mazurskiego
Badania i rozwój technologiczny, innowacje, przedsiębiorczość	1-9	134 421 662,03	124 330 996,62	0,00	0,00	364 556,13	8 854,87
Społeczeństwo informacyjne	10-15	16 636 779,05	60 052 065,66	0,00	0,00	0,00	0,00
Transport	16-32	0,00	111 001 181,80	643 955 613,67	0,00	0,00	0,00
Energia	33-43	0,00	0,00	27 465 523,94	0,00	0,00	0,00
Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	44-54	0,00	0,00	102 299 442,41	0,00	0,00	0,00
Turystyka	55-57	14 825 712,39	11 429 835,84	0,00	0,00	0,00	0,00
Kultura	58-60	0,00	0,00	21 504 993,68	0,00	0,00	0,00
Odnowa obszarów miejskich i wiejskich	61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców	62-64	361 304,45	0,00	0,00	0,00	60 246 899,96	0,00
Poprawa dostępu do zatrudnienia i równowaga	65-70	0,00	0,00	0,00	0,00	105 517 193,74	0,00
Poprawa integracji społecznej osób mniej uprzywilejowanych	71	0,00	0,00	0,00	0,00	42 524 149,85	0,00
Poprawa jakości kapitału ludzkiego	72-74	0,00	0,00	0,00	0,00	8 998 666,21	0,00
Inwestycje w infrastrukturę społeczną	75-79	0,00	68 094 891,43	26 597 116,18	0,00	0,00	0,00
Działania na rzecz reform dot. zatrudnienia i wykluczenia społecznego	80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wzmocnienie krajowych, regionalnych i lokalnych zdolności administracyjnych	81	0,00	0,00	0,00	0,00	13 453 081,26	0,00
Obniżanie kosztów dodatkowych utrudniających rozwój regionów peryferyjnych	82-84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pomoc techniczna	85-86	0,00	0,00	0,00	1 131 042,73	12 700 810,30	0,00
RAZEM:	1-86	166 245 457,93	374 908 971,36	821 822 689,89	1 131 042,73	243 805 357,45	8 854,87

Województwo lubelskie charakteryzuje się niskim stopniem konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw prowadzących działalność na jego obszarze. Biorąc pod uwagę, iż działalność innowacyjna ma kluczowe znaczenie dla wzrostu gospodarki regionalnej, jak również fakt, iż stanowi ona zasadniczy element Strategii *Europa 2020* strategiczną rolą dla województwa stało się stymulowanie rozwoju branż i sektorów gospodarczych, które mają dużą szansę rozwoju w skali kraju oraz zagranicy, przy wykorzystaniu wszelkich walorów naturalnych i kulturowych naszego regionu.

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego została opracowana w celu zdiagnozowania obecnego stanu lubelskiego rynku innowacji oraz propozycji rozwiązań, które zapewniają zrównoważony wzrost i poprawią konkurencyjność dzięki stworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi działalności gospodarczej oraz inwestycji. Szczególny nacisk położono na działania przyczyniające się do tworzenia i adsorpcji wiedzy poprzez rozwój innowacji, a także przez stymulowanie działalności innowacyjnej w sektorach strategicznych dla rozwoju regionu oraz w tych, które charakteryzują się największym potencjałem i możliwościami rozwoju.

Regionalna Strategia Innowacji zakłada docelową wizję województwa lubelskiego jako regionu, którego przewaga konkurencyjna będzie oparta na przedsiębiorczości, nowoczesnym rolnictwie, walorach ekologicznych oraz potencjale naukowo-badawczym i edukacyjnym. Zgodnie z zapisami Strategii, realizacji przedstawionej wizji Lubelszczyzny służą cztery cele operacyjne:

1. *Wzrost przedsiębiorczości w regionie,*
2. *Poprawa efektywności rolnictwa klasycznego,*
3. *Rozwój sektora ekologicznych produktów,*
4. *Wzrost konkurencyjności oferty naukowo-dydaktycznej.*

Na podstawie RSI zidentyfikowano najważniejsze sektory działalności gospodarczej, których wsparcie zagwarantuje podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa lubelskiego:

- sektor budowlany;
- sektor energii elektrycznej;
- sektor rolno – spożywczy;
- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii;
- usługi outsourcingowe;
- usługi informatyczne;
- usługi doradczo – biznesowe;
- przemysł kultury,
- technologie medyczne w aspekcie produkcyjnym,
- produkcja i usługi exportowe poza województwo,
- logistyka (centra logistyczne i terminale przeładunkowe na przecięciu głównych szlaków tranzytowych).

Monitorowanie wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji prowadzi Departament Gospodarki i Innowacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego. Monitorowanie innowacyjności regionu prowadzone jest przede wszystkim poprzez raporty, analizy, ekspertyzy, ewaluacje i inne dedykowane opracowania wykonywane w ramach realizowanych przez Departament projektów systemowych, jak również poprzez stałe konsultacje, konferencje, spotkania oraz seminaria ze środowiskiem przedsiębiorców, środowiskiem naukowo - akademickim i instytucjami otoczenia biznesu oraz przedstawicielami samorządów lokalnych i instytucji związanych bezpośrednio z transferem wiedzy – Lubelskim Parkiem Naukowo Technologicznym i Centrum Innowacji i Transferu Technologii.

Analizę wspartych projektów, na podstawie której możliwa jest identyfikacja i monitorowanie sektorów wpisujących się w Regionalną Strategię Innowacji prowadzi również Instytucja Pośrednicząca II stopnia RPO WL. Strukturę celów strategicznych i operacyjnych Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego oraz Działań I i II Osi Priorytetowej RPO WL przedstawia schemat 2.1.6.2.a

Obecnie obowiązująca Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Lubelskiego, przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego w dniu 28 grudnia 2004 r., została

opracowana w latach 2002 – 2004. W ciągu ostatnich 8 lat, które upłynęły od jej uchwalenia w regionie zaszło wiele zmian dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej Lubelszczyzny i uwarunkowań prawnych. Ponadto cele operacyjne i strategiczne określone w RSI są bardzo ogólne i sformułowane w sposób mało precyzyjny³, w związku z czym prawie wszystkie projekty realizowane w ramach I i II Osi Priorytetowych wpisują się w ramy Strategii. Biorąc pod uwagę powyższe Instytucja Zarządzająca RPO WL dostrzega potrzebę dostosowania zapisów Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do realiów rynku innowacji oraz wymagań stawianym dokumentom strategicznym.

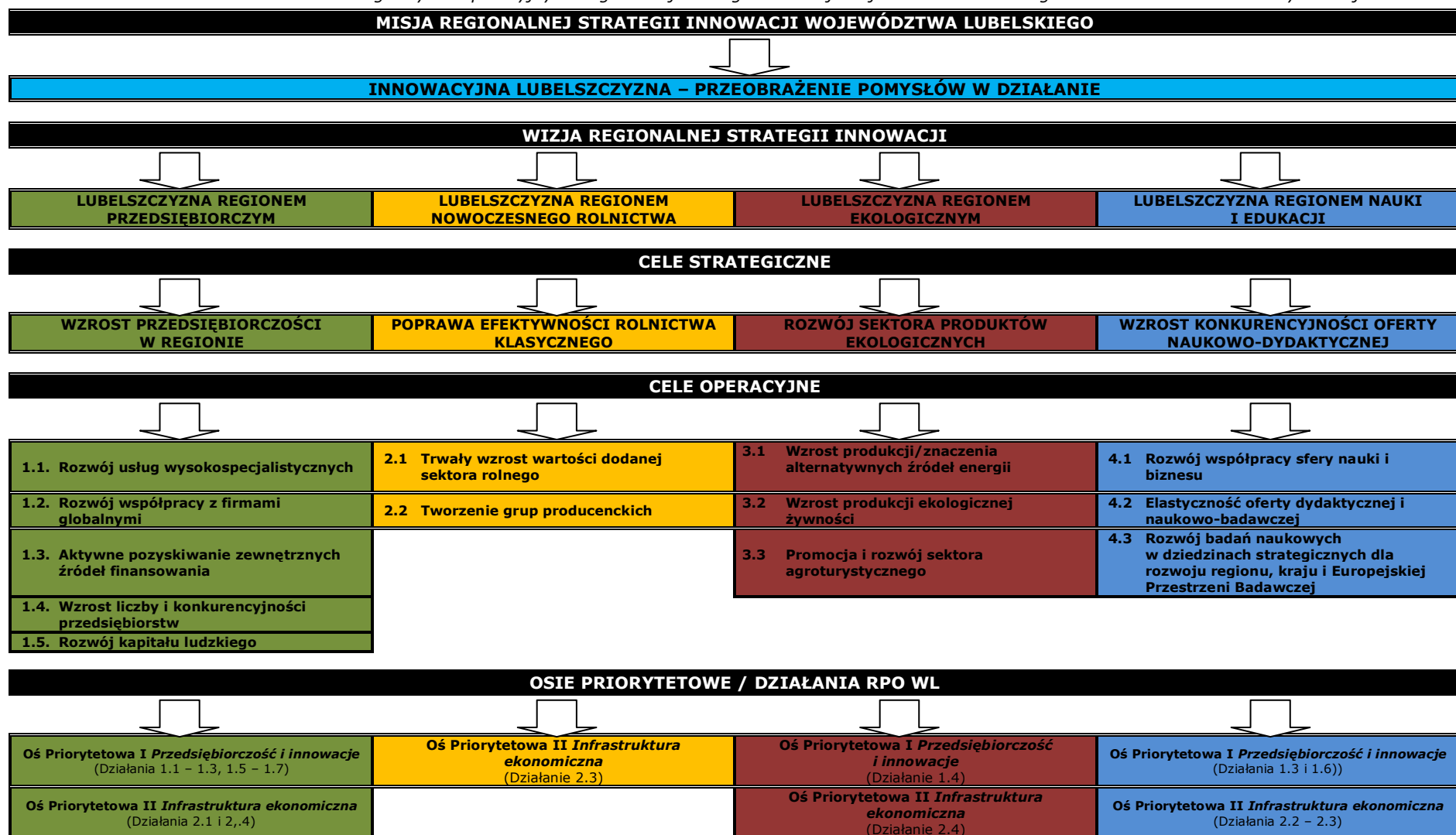
Obecnie trwają prace nad stworzeniem nowej Regionalnej Strategii Innowacji, która wyznaczać będzie jasne i precyzyjne kierunki działań podejmowanych na szczeblu regionalnym, służących podnoszeniu innowacyjności lubelskiej gospodarki. Opracowanie dokumentu zostało powierzone Departamentowi Gospodarki i Innowacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie. Proces dostosowywania Strategii do aktualnego stanu społeczno-gospodarczego i wyznaczonych trendów polityki regionalnej w Unii Europejskiej został włączony w proces aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2020 roku, który koordynowany jest przez Departament Polityki Regionalnej.

Ramowy harmonogram prac nad nową edycją Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego przedstawia się następująco:

- działania przygotowawcze – I kwartał 2012 r.;
- identyfikacja wizji innowacyjnego rozwoju regionu oraz celów strategicznych, operacyjnych i kierunkowych działań – II kwartał 2012 r.;
- redakcja projektu dokumentu Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego, konsultacje i uzgodnienia – IV kwartał 2012 r.;
- procedura przyjęcia ostatecznej wersji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego – I-II kwartał 2013 r.

³ Zob. A. Bąkowski, G. Gorzelak, M. Kozak, Olechnicka A., *Polskie regionalne strategie innowacji i wnioski dla dalszych działań*, Warszawa 2006.

Schemat 2.1.6.2.a. Struktura celów strategicznych i operacyjnych Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego oraz Działań I i II Osi Priorytetowej RPO WL.



Przykłady projektów innowacyjnych, wpisujących się w Regionalną Strategię Innowacji Województwa Lubelskiego

Na wstępie należy przypomnieć, iż Instytucja Pośrednicząca II stopnia, na potrzeby oceny projektów realizowanych w ramach I – II Osi Priorytetowych, opracowała definicję innowacyjności. Definicja została opracowana w oparciu o cel szczegółowy Programu – *Zwiększenie konkurencyjności regionu poprzez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki oraz przez stymulowanie innowacyjności*, zapisy *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006 – 2020, Regionalną Strategię Innowacji* oraz inne dokumenty strategiczne. IP II wyróżniła cztery obszary innowacji:

- 1) innowację produktową – oznaczającą zmiany polegające na udoskonaleniu produktu wytwarzanego przez przedsiębiorstwo. Innowacja produktowa polega przede wszystkim na znacznym ulepszeniu parametrów technicznych, komponentów lub materiałów oraz funkcjonalności produktów, lecz także może wiązać się z rozszerzeniem struktury asortymentowej o produkty nowe. Pod pojęciem „nowego produktu” należy rozumieć produkt, którego cechy technologiczne lub przeznaczenie różnią się w sposób znaczący od uprzednio wytwarzanych;
- 2) innowację procesową (technologiczną) – oznaczającą zmiany w stosowanych przez przedsiębiorstwo metodach wytwarzania lub świadczenia usług, a także w sposobach docierania z produktem do jego odbiorców;
- 3) innowację organizacyjną – oznaczającą zastosowanie w przedsiębiorstwie nowej metody jego działalności biznesowej, nowej organizacji miejsc pracy lub relacji zewnętrznych;
- 4) innowację marketingową – oznaczającą zastosowanie nowej metody marketingowej, obejmującej znaczące zmiany w wyglądzie produktu, jego opakowaniu, porcjowaniu, promocji, polityce cenowej lub modelu biznesowym wynikającym z nowej strategii marketingowej przedsiębiorstwa.

Celem I Osi Priorytetowej *Przedsiębiorczość i innowacje* jest wzrost konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw inwestujących na terenie województwa lubelskiego. W ramach Osi preferowane są projekty związane ze strategicznymi dla rozwoju regionu dziedzinami badań, wyznaczonymi w *Regionalnej Strategii Innowacji* tj.: inżynieria, biotechnologia, informatyka, ochrona środowiska, nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo rolne, produkcja energii ze źródeł odnawialnych. Dzięki udzielonemu wsparciu rośnie skala wykorzystania nowych technologii i rozwiązań stosowanych w nowoczesnej gospodarce – tak w sferze produkcyjnej, jak i w usługach. Wsparcie w ramach tej Osi przyczynia się również do polepszenia stopnia powiązań pomiędzy światem nauki, a sektorem przedsiębiorstw, a co za tym idzie do wykorzystywania nowoczesnych rozwiązań technologicznych w praktyce.

Poza bezpośrednim wsparciem finansowym przedsiębiorstw, realizowanym w Osi Priorytetowej I RPO WL, kluczowe znaczenie dla ich rozwoju ma zapewnienie sprzyjających warunków dla otoczenia, w jakim funkcjonują, szczególnie poprzez zwiększenie dostępności do infrastruktury wsparcia biznesu oraz jakości i dostępności specjalistycznych usług. W związku z tym zakres działań przewidywanych w ramach Osi Priorytetowej II dotyczy wsparcia inwestycji, związanych bezpośrednio z rozszerzeniem zakresu działalności i poprawą jakości funkcjonowania instytucji okołobiznesowych oraz podnoszeniem jakości funkcjonowania sfery badawczo-rozwojowej.

Spośród projektów realizowanych w ramach I i II Osi Priorytetowej Instytucja Zarządzająca wybrała pięć przykładowych inwestycji, które poprzez zastosowanie innowacyjnych i nowatorskich rozwiązań oraz wsparcie dla infrastruktury badawczo - rozwojowej wpisują się w cele określone w Regionalnej Strategii Innowacji. Jeden z przedstawionych projektów – *Budowa oferty inwestycyjnej województwa lubelskiego w oparciu o zidentyfikowany potencjał odnawialnych źródeł energii (studia celowości)* jest projektem systemowym Regionalnej Strategii Innowacji. Opisy projektów zostały zamieszczone w Załączniku IX.

Analiza stopnia realizacji wskaźników określonych na poziomie Programu

Podstawowe wskaźniki Celu Głównego RPO WL: „**Dodatkowy wzrost wartości PKB wygenerowany dzięki interwencji RPO**” oraz „**Liczba utworzonych miejsc pracy netto**”, wyliczane są na podstawie modelu Hermin. W ramach renegotjacji Programu zmieniona została częstotliwość ich pomiaru, z corocznego na rok 2015. Tak więc osiągnięte wartości dla ww. wskaźników zostaną podane w sprawozdaniu za rok 2015.

Wskaźnik Celu głównego „**Liczba utworzonych miejsc pracy brutto**” osiągnął na koniec 2011 r. wartość 1816,72 szt. w tym - kobiety: 777,60 szt.,- mężczyźni 1039,12 szt., co stanowi **29,59%** wartości docelowej zawartej w Programie. Na podstawie podpisanych umów szacuje się, iż wartość tego wskaźnika wzrośnie do 5304,47 szt., co stanowić będzie **86,39%** wartości docelowej dla roku 2015 r.

W wyniku analizy ww. wskaźnika można stwierdzić, że w okresie sprawozdawczym, większość spośród osób zatrudnionych w ramach realizacji celu głównego stanowią mężczyźni. Realizacja wskaźnika w podziale na płeć na zakładanym poziomie jest mało realna, z uwagi na zachowanie zgodności z zasadą równego traktowania kobiet i mężczyzn, według której Beneficjenci zatrudniając nowego pracownika nie mogą preferować żadnej z płci.

Stopień osiągniętych wartości wskaźników celów szczegółowych, wynikający z wartości wskaźników produktu i rezultatu w poszczególnych Działaniach i Osiach Priorytetowych jest zróżnicowany i zależy w głównej mierze od stopnia wykorzystania alokacji w Osiach. Postęp w realizacji celów szczegółowych Programu, biorąc pod uwagę zakończone projekty, odnotowano we wszystkich celach szczegółowych.

W **1 celu szczegółowym**, wartość poszczególnych wskaźników wynosi odpowiednio:

- 1) „**Liczba przedsiębiorstw, które skorzystały z bezpośredniego wsparcia**” **29,09%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2015 roku,
- 2) „**Liczba utworzonych miejsc pracy brutto**” **20,12%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2015 roku,
- 3) „**Liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje w wyniku uzyskanego wsparcia**” **70,15%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2015 roku,
- 4) „**Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi**” **0,49%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2015 roku.

W **2 celu szczegółowym**, wartość poszczególnych wskaźników wynosi odpowiednio:

- 1) „**Powierzchnia urządzonych terenów inwestycyjnych**” **308,99%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2015 roku. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie w 2015 r. przedmiotowego wskaźnika na poziomie 343,21 ha, co stanowi ponad 457,61% wartości założonej w Programie,
- 2) „**Liczba utworzonych miejsc pracy**” **186,29%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2015 roku,
- 3) „**Wzrost liczby firm z udziałem kapitału zagranicznego**” **0%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2015 roku. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie w 2015 r. przedmiotowego wskaźnika na poziomie 2, co stanowi 40% wartości założonej w Programie. Mała ilość firm z udziałem kapitału zagranicznego może wynikać z kryzysu gospodarczego.

W 2011 r. nastąpił również postęp w realizacji **3 celu szczegółowego** RPO WL. Wartość poszczególnych wskaźników wynosi odpowiednio:

- 1) „**Liczba osób, które skorzystały z infrastruktury edukacyjnej zrealizowanej w ramach programu**” **5,57%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2015 r. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie w 2015 r. przedmiotowego wskaźnika na poziomie 284 815 osób co stanowi 149,90% wartości założonej w Programie,

- 2) **„Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych przeprowadzonych sprzętem zakupionym w wyniku realizacji projektu” 21,26%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2015 roku. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie w 2015 r. przedmiotowego wskaźnika na poziomie 401 732 szt., co stanowi 73,04% wartości założonej w Programie,
- 3) **„Liczba turystów” 17,46%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2015 roku. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie w 2015 r. przedmiotowego wskaźnika na poziomie 27,98% wartości założonej w Programie,
- 4) wartość wskaźnika oddziaływania **„Saldo migracji”** na podstawie danych z GUS za 2010 rok wynosi -4,9, co wskazuje na zwiększenie migracji w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym (dane GUS za 2009 r. -4,1).

Institucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 planuje w następnym okresie sprawozdawczym ogłoszenie konkursów, podpisanie umów z listy projektów zatwierdzonych do realizacji przez ZWL jak i z list rezerwowych, oraz projektów kluczowych. W związku z powyższym przewiduje się wzrost wskaźników Celu Głównego RPO oraz celów szczegółowych.

2.1.6.3. REKOMENDACJE KE

Zgodnie z art. 67 ust. 4 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie nr 1260/1999 Komisja Europejska, dokonując analizy postępu osiągniętego w realizacji Programu Operacyjnego, ma możliwość przekazania do Instytucji Zarządzającej swojej opinii w sprawie treści sprawozdania rocznego.*

Rekomendacje Komisji Europejskiej zostały przekazane do Instytucji Zarządzającej pismem z dnia 26 sierpnia 2011 r. /znak H.1/BG Ares(2011)994883/ oraz pismem z dnia 10 kwietnia 2012 r. /znak DG REGIO.H1/MLK/D(2012)/. IZ RPO WL przeanalizowała rekomendacje i uwzględniła je w niniejszym sprawozdaniu. Jednocześnie wzięła pod uwagę dotychczasowe zalecenia i uwagi KE do sprawozdań z realizacji Programu z lat poprzednich.

Uwagi zawarte w piśmie z dnia 26 sierpnia 2011 r. /znak H.1/BG Ares(2011)994883/

Uwagi ogólne:

1. Komisja Europejska oczekuje dalszej poprawy interpretacji danych oraz analizy w odniesieniu do celów wyznaczonych w Programie Operacyjnym ze wskazaniem największych sukcesów oraz napotkanych przeszkód (tzw. „wąskich gardeł”) w każdej Osi. Biorąc po uwagę zalecenia KE dotyczące interpretacji danych oraz ich analizy, Instytucja Zarządzająca pracowała nad ulepszeniem metod analizy jakościowej postępu realizacji Programu. Więcej informacji znajduje się w rozdziale 3 sprawozdania.
2. KE uważa, że należy dokonać oceny i kontroli zastosowanych kryteriów wyboru w związku z informacjami dotyczącymi nieprawidłowości w wydatkowaniu funduszy w sektorze ochrony zdrowia.
IZ RPO WL dokonała weryfikacji wniosków odnośnie oceny formalnej projektów składanych w ramach Działania 8.3 „Ochrona zdrowia”. Analiza przeprowadzona została pod kątem posiadania przez Beneficjentów aktualnego kontraktu z Narodowym Fundusze Zdrowia oraz jego spójności z przedmiotem projektu. Jednocześnie IZ nie zaobserwowała sytuacji, w wyniku których wystąpiłoby zagrożenie niewykonania badania na sprzęcie medycznym zakupionym w ramach RPO WL. Ponadto IZ RPO WL opracowuje procedury związane z kontrolą trwałości projektów. Jednym z kluczowych elementów tej kontroli będzie posiadanie przez Beneficjentów kontraktu z NFZ.

Uwagi szczegółowe:

3. Komisja zaleca, by w przypadku analizy jakościowej była ona bardziej pogłębiona i dokładniejsza, jeżeli chodzi o interpretację oraz wnioski dotyczące obecnego, jak też przyszłego okresu programowania.
IZ RPO WL starała się, aby analiza jakościowa została przedstawiona zgodnie z rekomendacjami Komisji Europejskiej. Zaprezentowana została szczegółowa analiza, założonych na etapie programowania, wskaźników produktu i rezultatu na poziomie Osi Priorytetowych. Przedmiotową analizę przeprowadzono zarówno na podstawie operacji zakończonych, jak i szacowanej realizacji wynikającej z zakontraktowanych projektów. Więcej informacji znajduje się w punkcie 2.1.6.2. sprawozdania.
4. Analiza projektów realizowanych w poszczególnych Osiach Priorytetowych winna przedstawić jasny obraz sytuacji. Ponadto każdy rozdział poświęcony Osiom Priorytetowym powinien być zakończony wnioskami IZ.
IZ RPO WL starała się, aby analiza ta została przedstawiona merytorycznie zgodnie z zaleceniami KE.

5. Zdaniem KE wnioski z materiału analitycznego dotyczącego analizy Regionalnej Strategii Innowacji powinny być poddane bardziej krytycznej ocenie. KE sugeruje, aby wsparcie skupiło się na najważniejszych sektorach regionalnej gospodarki. Wyniki wskazują na to, że Regionalna Strategia Innowacji w województwie lubelskim jest zbyt ogólna, jeżeli chodzi o cele operacyjne.
Zagadnienie to zostało szerzej opisane w punkcie 2.1.6.2 dotyczącym analizy postępu finansowego i rzeczowego.
6. Sprawozdania winny wskazywać, jak inwestycje w infrastrukturę edukacyjną wpisują się w strategię rozwoju zasobów ludzkich oraz w jaki sposób zwiększają udział w procesie kształcenia ustawicznego, poprawy jakości, a także adekwatności edukacji dla potrzeb rynku pracy.
Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w punkcie 3.8.1.2. sprawozdania.

Uwagi zawarte w piśmie z dnia 10.04.2012 r. /znak DG REGIO.H1/MLK/D/

Uwagi ogólne:

1. W sprawozdaniach rocznych IZ RPO powinna ściśle powiązać analizę finansową RPO z analizą osiągniętych i szacowanych wartości wskaźników postępu rzeczowego.
IZ poddała szczególnej uwadze ten problem, starając się, aby analiza jakościowa postępu rzeczowego obejmowała próbę oceny stanu realizacji celów założonych na poziomie Programu oraz szczegółowych Osi Priorytetowych. Odpowiednie informacje na ten temat przedstawiono w punkcie 2.1.6.2 *Postęp finansowy i rzeczowy*.
2. IZ powinna zwrócić szczególną uwagę na monitorowanie wartości wskaźników kluczowych.
IZ starała się by dane przekazywane do KE były rzetelne, poprawne i jednocześnie stanowiły podstawę analizy jakościowej Osi Priorytetowych i Działań Programu. Odpowiednie informacje na ten temat zawarto w punktach opisujących analizę jakościową w osiach priorytetowych, a także w załącznikach I i IV.
3. KE rekomenduje zmianę linii demarkacyjnej w zakresie projektów dotyczących inwestycji przedsiębiorstw w B+R.
Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości, za pośrednictwem IZ, zwróciła się do Komitetu Koordynacyjnego NSRO z wnioskiem o zmianę *Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej* w zakresie zwiększania kwoty wartości projektu w dziedzinie B+R: wsparcie dla projektów celowych w ramach regionalnych programów operacyjnych w zakresie badania i wdrożenia wyników prac B+R. Obecnie oczekuje się na decyzję Komitetu Koordynacyjnego w tym zakresie.
4. Sprawozdania roczne powinny zawierać wstępną ocenę projektów, których głównym celem jest rozwój lubelskich miast (w szczególności III Oś Priorytetowa) w odniesieniu do problemów zidentyfikowanych w miejskich/lokalnych planach rewitalizacji. Ponadto należy zwrócić uwagę na projekty komplementarne, realizowane ze środków EFS w ramach PO KL.
Informacje na ten temat znajdują się w punkcie 3.3.1.2 dotyczącym wpływu projektów realizowanych w ramach RPO WL na rozwój miast.
5. KE uważa, że sektor energetyczny ma coraz większe znaczenie, ale jego potencjał pozostaje nadal niewykorzystany. Dlatego też należy wesprzeć produkcję urządzeń oraz technologie dla odnawialnych źródeł energii (zielona gospodarka).
W kwietniu 2012 r. zorganizowano spotkanie z przedstawicielami samorządów regionu, którego celem było poznanie zasad ubiegania się o dofinansowanie oraz jak najlepsze przygotowanie się do planowanego konkursu. Ponadto Beneficjenci mieli również możliwość włączenia się do dyskusji poprzez czat z ekspertami z Oddziału Oceny Projektów. Dodatkowe informacje zawarto w punkcie 3.6.1.2. sprawozdania.

6. KE uważa, że istnieje luka informacyjna na temat instrumentów inżynierii finansowej. W konsekwencji istnieje konieczność jednolitego monitorowania, sprawozdawczości i oceny inżynierii finansowej.
W sprawozdaniu za 2011 rok zawarto dodatkowe informacje, rozszerzone o uzupełniające dane, w tym wykresy i tabele. Szczegółowa informacja znajduje się w punkcie 2.1.6.5 sprawozdania.
7. Instytucje zarządzające są zobowiązane do podjęcia kroków w celu poprawy skuteczności zarządzania, szczególnie w obszarze zamówień publicznych.
IZ RPO dokonała przeglądu dokumentacji dotyczącej ustawy - Prawo zamówień publicznych. Działanie to miało na celu podniesienie sprawności w administrowaniu oraz zacieśnieniu kontroli dokumentów związanych z PZP. Szczegółowe informacje zawarto również w punkcie 2.3.

Uwagi szczególne:

8. KE zauważa nierównomierny postęp w realizacji poszczególnych Osi i Działań. W związku z powyższym zaleca się, podjęcie odpowiednich kroków w celu aktywacji potencjalnych Beneficjentów i poprawy absorpcji środków w działaniach takich jak: 1.4 (*Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii*), 1.6 (*Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach*), 2.2 (*Regionalna infrastruktura B+R*) i 2.3 (*Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy*).
 - Działanie 1.4 A. W celu poprawy realizacji wskaźników w tych działaniach Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie zmieniła dokumentację konkursową.
 - Działanie 1.6. Podjęto akcje promocyjne zachęcające Wnioskodawców do aplikowania w ramach tego Działania.Dodatkowe informacje dotyczące działań 1.4 i 1.6 znajdują się w punkcie 3.1.1.2 niniejszego sprawozdania.
 - Działanie 2.2. Niski stopień realizacji wskaźników finansowych w ramach ww. Działania związany jest z dużym zaangażowaniem uczelni w realizację projektów finansowanych z PO Rozwój Polski Wschodniej, gdzie możliwe jest uzyskanie dofinansowania nawet do 100% wartości projektu..
 - Działanie 2.3. IOB zainteresowane były aplikowaniem o większe środki niż przewidziane w ramach tego Działania. Wiązało się to z koniecznością finansowania projektu z własnych środków, a w dalszej kolejności refundowania kosztów.Pozostałe informacje odnoszące się do Działań 2.2 oraz 2.3 znajdują się w punkcie 3.2.2. sprawozdania.
9. KE zaleca umieszczenie w rocznym sprawozdaniu z realizacji Programu wstępnej analizy porównującej interwencje inwestycji bezpośrednich dotacji i inżynierii finansowej. Należy opisać zarówno zalety korzystania z instrumentów inżynierii finansowej w regionie, jak również główne przeszkody, które zostały zidentyfikowane w tym zakresie.
W punkcie 2.1.6.5 dokonano analizy oraz opisano korzyści płynące z zastosowania instrumentów inżynierii finansowej. Jednocześnie nie zidentyfikowano przeszkód w stosowaniu instrumentów finansowych w regionie. IZ RPO pozytywnie ocenia tę formę pomocy i będzie ją brała pod uwagę w następnym okresie programowania.
10. Komisja zaleca przyspieszenie prac nad aktualizacją kluczowych regionalnych dokumentów: strategii rozwoju regionalnego i regionalnych strategii innowacji.
W województwie lubelskim kwestie dotyczące rozwoju innowacji definiuje RSI. Ze względu na zmiany, jakie dokonały się w sferze społeczno-gospodarczej województwa, RSI jak też Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego będą poddane aktualizacji. Kwestie związane z innowacyjnością zostaną również poddane dalszej analizie. Bliższe informacje na ten temat znajdują się w punkcie 2.1.6.2 sprawozdania.

11. Komisja zaleca, by nie zmieniać metodologii obliczania danego wskaźnika postępu rzeczowego związanego z rynkiem pracy i umowami cywilnoprawnymi. W przypadku dużej liczby projektów ważne jest monitorowanie i zamieszczenie odpowiedniej informacji na ten temat w sprawozdaniach rocznych.

IZ prowadzi monitoring miejsc pracy powstałych na podstawie umów innych niż umowa o pracę. W sprawozdaniu dane dotyczące ww. miejsc pracy przedstawione zostały w punkcie 3.1.1.2.

2.1.6.4. REKOMENDACJE IZ I INNYCH INSTYTUCJI

W okresie sprawozdawczym trwały prace związane z przeglądem i renegecją Programu Operacyjnego. W dniu 13 grudnia 2011 r. Komisja Europejska przyjęła decyzję zmieniającą Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 zatwierdzając tym samym propozycje zmian Programu zgłoszone przez IZ RPO w ramach procedury renegecji.

Główne zmiany w Programie opisano w punkcie 2.1.6.1., natomiast szczegółowe zmiany w planie finansowym oraz opis zmian wskaźników zamieszczono w punkcie 2.8. *Krajowa Rezerwa Wykonania Pomocy*. Dodatkowo, obszerny opis zmian jak również Decyzja KE, o której mowa powyżej wraz z zapisem stanowiącym tekst jednolity Programu zamieszczona została na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl.

W okresie sprawozdawczym ukazał się raport Centrum im. Adama Smitha pt. *System oceny i wyboru projektów w ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (Praca zbiorowa pod redakcją Małgorzaty Brennek, Warszawa 2011)*, w którym zawarto rekomendacje dotyczące polityki informacyjnej Regionalnych Programów Operacyjnych. Autorzy raportu koncentrują się na analizie stron internetowych poszczególnych RPO, będących podstawowym i jednym z najważniejszych narzędzi promocyjnych funduszy europejskich, które są najczęściej wykorzystywanym źródłem informacji o Regionalnych Programach Operacyjnych. Celem badania było porównanie funkcjonalności stron oraz ich zawartości merytorycznej.

W wyniku przeprowadzonej analizy jakości stron internetowych RPO WL sformułowano następujące rekomendacje:

- Stosowanie rozwiązań sprzyjających funkcjonalności, czyli szybkiemu pozyskiwaniu ważnych informacji. Obejmuje to:
 - usprawnienie funkcjonowania wyszukiwarek,
 - zastosowanie wyraźnych zakładek na stronach głównych na temat konkursów (ogłoszeń o naborach, harmonogramie i wynikach),
 - utworzenie posegregowanego tematycznie FAQ mającego postać krótkich pytań i prostych, zwięzłych odpowiedzi,
 - umieszczenie linków do serwisów poświęconych innym funduszom, MRR, Urzędów Marszałkowskich w widocznych miejscach,
 - umieszczenie na stronie Urzędu Marszałkowskiego wyraźnego odsyłacza do wszystkich stron poświęconych RPO (prowadzonych przez IZ i IP).
- Uczynienie ze strony internetowej narzędzia komunikacji dwukierunkowej. Wymaga to wprowadzenia:
 - forów dyskusyjnych i czatów dla Beneficjentów, na których można otrzymać poradę ekspercką,
 - ankiet i sond skierowanych do użytkowników stron, badających ich potrzeby informacyjne oraz zadowolenie z serwisu,
 - formularzy kontaktowych online.
- Dostosowanie stron do potrzeb różnych odbiorców, w tym do:
 - potencjalnych Beneficjentów poprzez promowanie dobrych praktyk w zakresie korzystania z RPO,
 - aplikujących Beneficjentów poprzez zapewnienie szerokiej informacji o procedurach naboru i selekcji wniosków,

- aktualnych Beneficjentów poprzez dostarczenie fachowej wiedzy dotyczącej realizacji projektów,
- zwykłych mieszkańców województwa zainteresowanych funduszami poprzez umieszczenie przystępnej informacji o RPO,
- użytkowników o specjalnych potrzebach poprzez dostosowanie stron dla osób niedowidzących.

Strona internetowa Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego została wysoko oceniona i ostatecznie została sklasyfikowana na 2 miejscu, *ex aequo* z województwem podlaskim. Oceniając stronę Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego zwrócono uwagę na wyraźną zakładkę „dobrych praktyk”, w której publikowane są informacje o realizowanych i zakończonych projektach współfinansowanych z RPO WL. Podkreślano także, że witryna dba o responsywność (określa, czy strona stwarza możliwość kontaktu obywatela z urzędem odpowiedzialnym za RPO): funkcjonuje *newsletter*, bezpłatna infolinia oraz możliwość zadania pytania ekspertowi (moduł FAQ). Za minus strony uznano m.in. brak danych o autorach informacji podwieszanych w zasobach wortalu. W okresie sprawozdawczym IZ RPO dokonała modernizacji strony www.rpo.lubelskie.pl w ramach, której udostępniono opinii publicznej informacje o autorach informacji (imię i nazwisko).

IZ RPO WL w okresie sprawozdawczym co miesiąc tworzyła listy Beneficjentów realizujących projekty niezgodnie z przyjętym harmonogramem, tzw. „czarne listy”. W przyszłym okresie sprawozdawczym planowana jest kontynuacja przygotowywania i upublicznianie „czarnej listy” Beneficjentów oraz bieżący monitoring w celu wyeliminowania problemów i zagrożeń podczas realizacji projektów. Ponadto, podjęte działania przyczynią się do osiągnięcia wyższych wartości wskaźników monitoringowych.

Komitet Monitorujący RPO WL w okresie sprawozdawczym nie przyjął żadnych rekomendacji w formie uchwał. Natomiast, podczas dyskusji, która odbyła się na XII posiedzeniu Komitetu, nad kształtem zaproponowanych przez IZ RPO zmian do RPO WL poszczególni Członkowie Komitetu zgłaszali swoje uwagi. Przedmiotowe uwagi nie mają jednak charakteru rekomendacji Komitetu Monitorującego RPO WL.

W 2011 r. Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 rozpoczęła prace nad przygotowaniem założeń dotyczących kolejnej perspektywy finansowej na lata 2014-2020. W tym celu 16 maja 2012 r. Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął dokument pt. „*Plan działań dotyczących organizacji prac nad przygotowaniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (Action Plan 2014 – 2020)*”, który opisuje harmonogram opracowania projektu Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 dla województwa lubelskiego. Wskazane zostały w nim działania, mające na celu zapewnienie efektywnego i skutecznego procesu przygotowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (RPO WL 2014 -2020)⁴. Dokument ten ma być również pomocny w dyskusji na temat przyszłości rozwoju województwa lubelskiego z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy europejskich (ze wskazaniem na Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - EFRR i Europejski Fundusz Społeczny - EFS), która zaowocuje stworzeniem dokumentów strategicznych, będących podstawą realizacji zrównoważonej polityki rozwoju województwa oraz właściwego wdrażania programów operacyjnych w województwie lubelskim.

Aby rozpocząć prace dotyczące przygotowania RPO WL 2014 – 2020, IZ RPO powołała Zespół Zadaniowy, w skład którego wchodzić będą Dyrektorzy poszczególnych Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego zaangażowanych w proces programowania oraz właściwych jednostek organizacyjnych, a także wyznaczone przez Dyrektorów osoby, bezpośrednio zaangażowane oraz odpowiedzialne za procesy związane z przygotowaniem Programu. Wśród zadań Zespołu Zadaniowego wymienić należy:

⁴ W dokumencie przyjęto roboczą nazwę RPO WL 2014 – 2020 na oznaczenie regionalnego programu (lub programów) operacyjnego realizowanego na terenie województwa. Należy jednak wskazać, iż oficjalna nazwa tego rodzaju programu (nadana przez MRR) może brzmieć inaczej.

- a) merytoryczne opracowanie wstępnego projektu RPO WL 2014-2020, a następnie projektu RPO WL 2014 – 2020;
- b) opracowanie propozycji listy przedsięwzięć priorytetowych na poziomie regionalnym w perspektywie roku 2020;
- c) analiza wdrażania funduszy unijnych w okresie 2007 – 2013 w oparciu o wyniki i rekomendacje wynikające z badań ewaluacyjnych i analiz oraz wypracowanie rekomendacji do przyszłego okresu programowania unijnej polityki spójności 2014 – 2020;
- d) projektowanie mechanizmów i narzędzi zapewniających komplementarność wsparcia w ramach interwencji finansowanych ze środków europejskich;
- e) analiza i weryfikacja materiałów wypracowanych przez Tematyczne Grupy Robocze będących podstawą do przygotowania RPO WL 2014-2020;
- f) analizowanie funkcjonowania obecnego systemu zarządzania i wdrażania programów operacyjnych w celu sformułowania rekomendacji na przyszłą perspektywę finansową;
- g) wypracowanie założeń wydatkowania środków unijnych w przyszłej perspektywie finansowej zgodnie z priorytetami rozwojowymi województwa;
- h) udział w spotkaniach i szkoleniach dotyczących przyszłego okresu programowania
- i) zapewnienie platformy komunikacji i wymiany opinii, doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie planowania strategicznego oraz wdrażania funduszy europejskich w dotychczasowych perspektywach finansowych.

W ramach prac nad programowaniem 2014-2020 podjęto także decyzję o utworzeniu Tematycznych Grup Roboczych (TGR), które będą zajmowały się określonymi kierunkami wsparcia i będą wypracowywały wkład merytoryczny niezbędny do stworzenia projektu i docelowo ostatecznej wersji RPO WL 2014 – 2020. Zaproponowano utworzenie następujących TGR, które swoim zakresem obejmują *cele tematyczne z art. 9 projektu rozporządzenia ogólnego*:

1. TGR ds. zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich,
2. TGR ds. MŚP i B+ R,
3. TGR ds. technologii informacyjno - komunikacyjnych,
4. TGR ds. ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania zasobów,
5. TGR ds. transportu,
6. TGR ds. wsparcia zatrudnienia i mobilności pracowników,
7. TGR ds. edukacji, umiejętności i uczenia się przez całe życie,
8. TGR ds. włączenia społecznego i walki z ubóstwem.

2.1.6.5. INSTRUMENTY INŻYNIERII FINANSOWEJ

Instytucja Zarządzająca RPO WL zdecydowała, że skorzysta z pośredników finansowych w podziale środków z szerokiej gamy instrumentów inżynierii finansowej. Na ten cel wyodrębnione zostało *Działanie 2.1 Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw*. W ramach ww. działania ogłoszone zostały konkursy i wybrano 6 projektów do dofinansowania:

- **4** projekty dotyczące **funduszy pożyczkowych**. Łączna wartość dofinansowania z EFRR w ramach umów zawartych z funduszami pożyczkowymi wynosi **19 992 166,52 EUR** (90 504 537,85 PLN), natomiast wkład własny tych funduszy wynosi 3 050 375,42 EUR (13 809 049,53 PLN),
- **2** projekty dotyczące **funduszy poręczeniowych**. Łączna wartość dofinansowania w wyniku podpisanych umów wynosi 11 490 125,04 EUR (52 015 796,07 PLN), w tym z EFRR wynosi **9 766 606,28 EUR** (44 213 426,65 PLN), natomiast wkład własny funduszy to 3 240 983,44 EUR (14 671 932,02 PLN).

Powyższe projekty realizowane są przez trzy fundacje, spółkę akcyjną i spółkę z o.o. tj. przez:

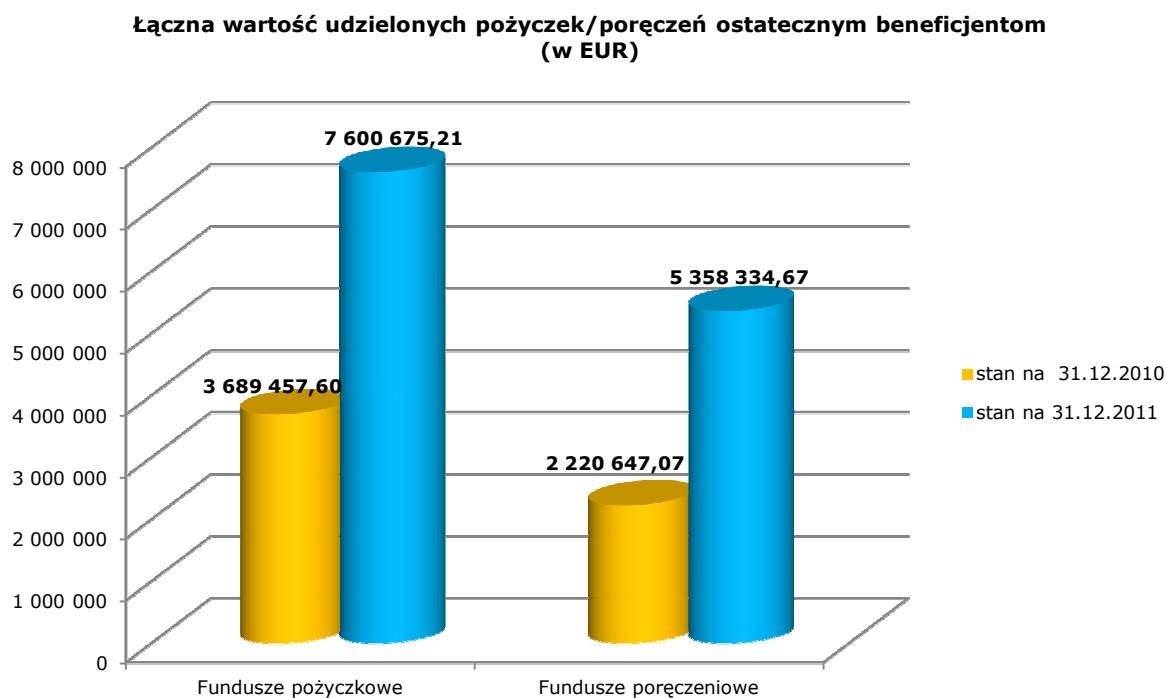
- Biłgorajską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A.
- Lubelską Fundację Rozwoju
- Fundację Puławskie Centrum Przedsiębiorczości
- Polską Fundację Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland” z siedzibą w Lublinie
- Polski Fundusz Gwarancyjny Sp. z o.o.

W wyniku realizacji umów **fundusze zobowiązały się do udzielenia:**

- **1746** pożyczek na łączną kwotę **23 313 708,03 EUR** (105 541 156,24 PLN)
- **657** poręczeń na łączną kwotę **41 313 054,00 EUR** (187 024 195,44 PLN)

Stan realizacji instrumentów inżynierii finansowej obrazują zamieszczone poniżej wykresy:

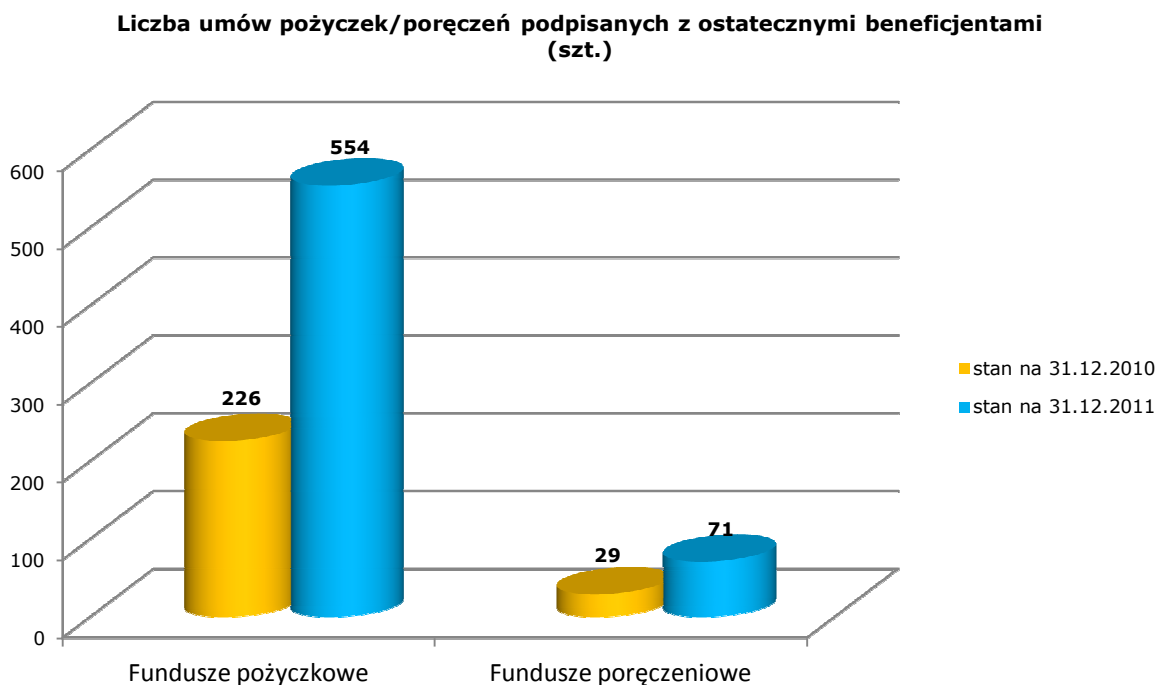
Wykres 2.1.6.5.a.



Do końca 2011 r. Fundusze Pożyczkowe udzieliły pożyczek na łączną kwotę **7 600 675,21 EUR** (34 408 256,68), co stanowi **32,60%** zakładanej wartości pożyczek, które mają być przez nie udzielone. Natomiast fundusze poręczeniowe udzieliły w tym samym czasie

łącznie poręczeń na wartość **5 358 334,67 EUR** (24 257 181,07 PLN). Stanowią one **12,97%** liczby poręczeń, które według planów operacyjnych zostaną udzielone podczas realizacji projektów tj. do 2015 r.

Wykres 2.1.6.5.b.



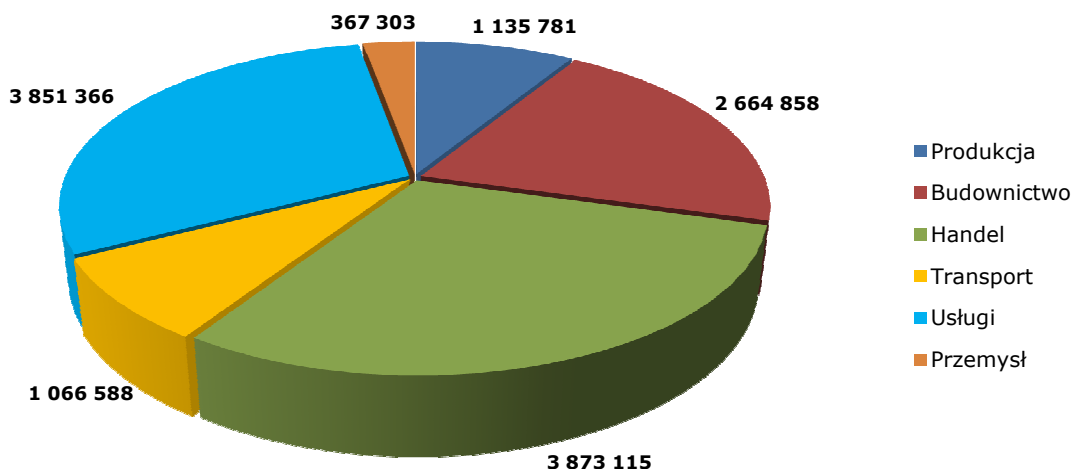
Do końca 2011 r. Fundusze Pożyczkowe udzieliły **554** pożyczek, co stanowi **31,73%** zakładanej liczby pożyczek które mają być przez nie udzielone. Natomiast fundusze poręczeniowe udzieliły w tym samym czasie łącznie **71** poręczeń. Stanowią one **10,80%** liczby poręczeń, które według planów operacyjnych zostaną udzielone podczas realizacji projektów tj. do 2015 r.

Na najwyższą łączną kwotę udzielone zostały pożyczki przez Lubelską Fundację Rozwoju - 5 911 768,67 EUR (26 762 576,77 PLN) co przy planowanej kwocie pożyczek które miały zostać udzielone do końca 2011 r. określonej na poziomie 7 289 910,76 EUR (33 001 426,00 PLN) dało procent realizacji założeń na poziomie 81,10%. Z kolei w zakresie udzielonych poręczeń w największym stopniu założenia realizował Polski Fundusz Gwarancyjny Sp. z o.o., który udzielił poręczeń na łączną kwotę 5 175 387,91 EUR (23 428 981,07 PLN), jednakże stanowi to jedynie 30,16% kwoty, którą Beneficjent przewidział w planie operacyjnym na udzielenie poręczeń do końca 2011 r. ostatecznym odbiorcom. Beneficjent kierując się chęcią bardziej efektywnego gospodarowania kapitałem, wystąpił z prośbą o możliwość zmiany polityki w zakresie opłat z tytułu udzielanych poręczeń, poprzez udzielanie poręczeń w szczególności w ramach pomocy *de minimis*. IP II wyraziła zgodę na proponowaną przez Fundusz zmianę.

W roku 2011 nastąpiło przyspieszenie w zakresie liczby i wartości udzielanych przez Instrumenty inżynierii finansowej pożyczek/poręczeń. Mając na uwadze, że projekty te wdrażane będą do połowy 2015 r. realizacja zakładanych celów wydaje się być niezagrażona. Instytucja Wdrażająca stale monitoruje postępy Beneficjentów Działania 2.1 w realizacji projektów, a w sytuacjach problemowych wdrażane są plany naprawcze tak by założone cele zostały zrealizowane w wyniku zrealizowania projektów.

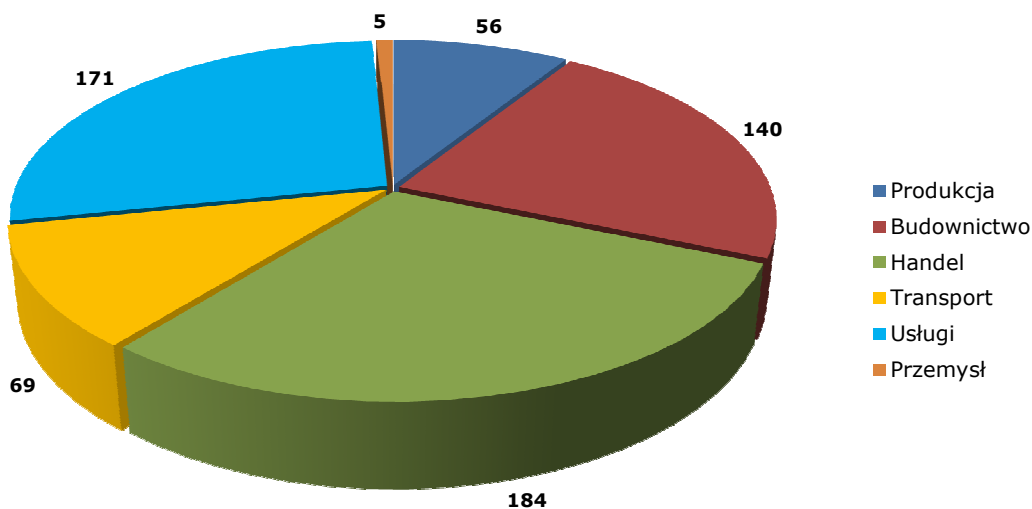
Wykres 2.1.6.5.c.

Wartość udzielonych pożyczek/poręczeń ostatecznym odbiorcom według sektorów przemysłu (stan na 31.12.2011 r. w EUR)



Wykres 2.1.6.5.d.

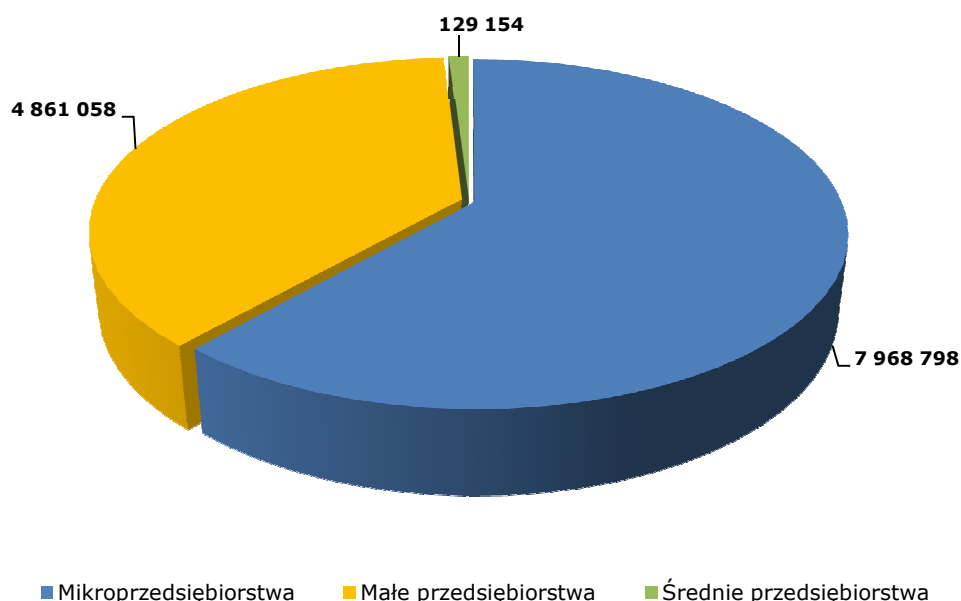
Liczba udzielonych pożyczek/poręczeń ostatecznym odbiorcom według sektorów przemysłu (stan na 31.12.2011 r. w EUR)



Największym zainteresowaniem cieszą się pożyczki i poręczenia udzielane przez Instrumenty inżynierii finansowej w sektorze handlu i usług. W sektorze handlu udzielonych zostało 154 pożyczek na kwotę 1 552 086,03 EUR oraz zawartych zostało 30 umów poręczenia na łączną kwotę 2 321 028,48 EUR, udzielone pożyczki i poręczenia w tym sektorze stanowią ok. 29% wszystkich pożyczek udzielonych w danym okresie. Pożyczki udzielone w sektorze usług stanowiły ok. 27% wszystkich udzielonych przez Instrumenty Inżynierii Finansowej pożyczek i poręczeń. Z kolei w niewielkim stopniu wspierani są Ostateczni Odbiorcy w sektorze przemysłu, gdzie w okresie do dnia 31.12.2011 r. udzielona została jedna pożyczka na kwotę 14 287,61 EUR oraz 4 poręczenia o łącznej wartości 353 015,24 EUR.

Wykres 2.1.6.5.e.

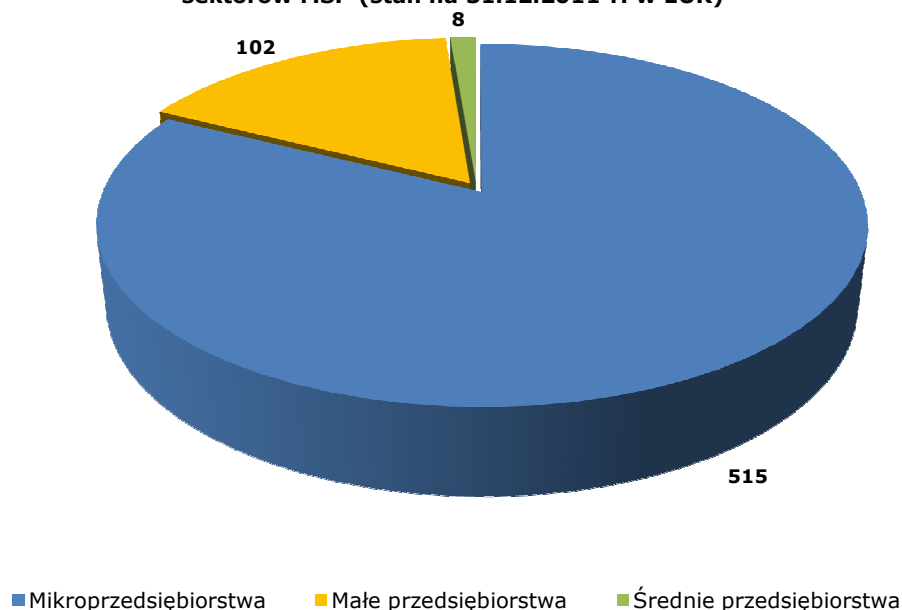
Wartość udzielonych pożyczek/poręczeń ostatecznym odbiorcom według sektorów MŚP (stan na 31.12.2011 r. w EUR)



Łącznie od początku realizacji projektów do końca 2011 r. mikroprzedsiębiorcom udzielone zostały pożyczki i poręczenia odpowiednio na kwoty: 5 953 482,82 EUR (26 951 416,77 PLN) oraz 2 015 315,38 EUR (9 123 332,70 PLN). Mali przedsiębiorcy wsparci zostali pożyczkami na łączną kwotę 1 518 038,44 EUR (6 872 160,00 PLN) oraz poręczeniami o wartości 3 343 019,30 EUR (15 133 848,37 PLN). Średnie przedsiębiorstwa skorzystały jedynie z pożyczek na łączną kwotę 129 153,96 EUR (584 680,00 PLN).

Wykres 2.1.6.5.f.

Liczba udzielonych pożyczek/poręczeń ostatecznym odbiorcom według sektorów MŚP (stan na 31.12.2011 r. w EUR)



Zadłużenie ostatecznych odbiorców wobec Funduszy Pożyczkowych z tytułu udzielonych pożyczek na dzień 31.12.2011 r. wynosiło 4 456 475,97 EUR (20 174 466,70 PLN). W przypadku

Funduszy Poręczeniowych na dzień 31.12.2011 r. zadłużenie ostatecznych Beneficjentów w stosunku do Funduszy nie wystąpiło. Wszystkie pożyczki, które były poręczane przez Fundusze Poręczeniowe spłacane były w terminie w związku z czym żadne z poręczeń nie było uruchomione. Przeterninowane zobowiązania (do 3 miesięcy) stanowiły 3,78% całkowitego zadłużenia z kolei zobowiązania przeterninowane ponad 3 miesiące stanowiły 1,3% zobowiązań. Najwyższy odsetek zobowiązań przeterninowanych zanotowany został w projekcie realizowanym przez Lubelską Fundację Rozwoju, zobowiązania przeterninowane do 3 miesięcy stanowiły 5,15% zadłużenia ostatecznych odbiorców tego projektu, z kolei zobowiązania przeterninowane powyżej 3 miesięcy stanowiły 1,69%. Tak duży odsetek przeterninowanych zobowiązań jest ściśle związany z liczbą i wartością udzielanych pożyczek, które dla Lubelskiej Fundacji Rozwoju były najwyższe spośród wszystkich funduszy i wyniosły 362 umów pożyczek na łączną kwotę 5 911 768,67 EUR (26 762 576,77 PLN), wraz z jej wzrostem zwiększa się ryzyko nieterminowo regulowanych zobowiązań.

Tabela 2.1.6.5.a. Zadłużenie ostatecznych odbiorców wobec Funduszy Pożyczkowych z tytułu udzielonych pożyczek na 31.12.2011 r.

Lp.	Nazwa Funduszu	Stan zadłużenia ostatecznych Beneficjentów w stosunku do Funduszy			Przeterninowane zobowiązania (do 3 miesięcy) ostatecznych Beneficjentów w stosunku do Funduszy			Przeterninowane zobowiązania (powyżej 3 m-cy) ostatecznych Beneficjentów w stosunku do Funduszy		
		liczba (szt.)	wartość ogółem umów (EUR)	wartość dofinansowania ze środków EU (EUR)	liczba (szt.)	wartość ogółem umów (EUR)	wartość dofinansowania ze środków EU (EUR)	liczba (szt.)	wartość ogółem umów (EUR)	wartość dofinansowania ze środków EU (EUR)
1	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	90	577 507,50	577 507,50	22	4 582,12	4 582,12	3	4 508,80	4 508,80
2	Lubelska Fundacja Rozwoju	282	3 165 105,18	3 165 105,18	96	162 915,34	162 915,34	14	53 598,66	53 598,66
3	Fundacja Puławskie Centrum Przedsiębiorczości - pożyczki	64	371 602,74	371 602,74	3	374,31	374,31	0	0,00	0,00
4	Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland "	35	342 260,55	342 260,55	2	563,84	563,84	0	0,00	0,00
5	Polski Fundusz Gwarancyjny Sp. z o.o.	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
6	Fundacja Puławskie Centrum Przedsiębiorczości - poręczenia	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
Łącznie		471	4 456 475,97	4 456 475,97	123	168 435,61	168 435,61	17	58 107,46	58 107,46

W wyniku realizacji projektów przez Fundusze pożyczkowe i poręczeniowe ostateczni odbiorcy tych projektów utworzyli łącznie w okresie do 31.12.2011 r. **122,50 miejsc pracy**. 37,14% tej liczby stanowią etaty utworzone przez ostatecznych odbiorców Polskiego Funduszu Gwarancyjnego.

Tabela 2.1.6.5.b. Miejsca pracy utworzone przez ostatecznych odbiorców funduszy pożyczkowych/poręczeniowych.

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa Funduszu	Utworzone przez ostatecznych odbiorców miejsca pracy w wyniku udzielonego wsparcia
1.	Dokapitalizowanie Funduszu Pożyczkowego Biłgorajskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	13
2.	Wzmocnienie kapitałowe Regionalnego Funduszu	Lubelska Fundacja Rozwoju	22

	Pożyczkowego Lubelskiej Fundacji Rozwoju		
3.	Wprowadzenie nowych produktów finansowych na rynek województwa lubelskiego poprzez dokapitalizowanie Funduszu Pożyczkowego Fundacji Puławskie Centrum Przedsiębiorczości	Fundacja Puławskie Centrum Przedsiębiorczości - pożyczki	19
4.	Utworzenie Funduszu Pożyczkowego Fundacji " OIC Poland"	Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland "	15
5.	Wzmocnienie kapitałowe PFG Sp. z o.o. gwarancją dostępności finansowania zewnętrznego dla MŚP w województwie lubelskim	Polski Fundusz Gwarancyjny Sp. z o.o.	45,5
6.	Poszerzenie oferty Funduszu Poręczeniowego poprzez dokapitalizowanie Puławskiego Funduszu Poręczeń Kredytowych	Fundacja Puławskie Centrum Przedsiębiorczości - poręczenia	8
Razem:			122,5

Środki finansowe, które trafiają do ostatecznych odbiorców poprzez instrumenty inżynierii finansowej w porównaniu do pozostałych środków rozdysponowanych w ramach RPO WL (konkursy, projekty indywidualne) charakteryzują się:

- krótszym okresem przekazania środków - od momentu złożenia wniosku do czasu otrzymania środków;
- środki przekazane funduszom mogą być kilkakrotnie wykorzystane. Beneficjenci spłacają pożyczki i kredyty;
- nieduże ryzyko udzielonego wsparcia - duża liczba i niska wartość udzielanych pożyczek /poręczeń;
- bliższy jest kontakt z ostatecznym odbiorcą. Fundusze pożyczkowe i poręczeniowe swoje siedziby i oddziały posiadają nie tylko w siedzibie województwa.

Analizując zatem powyższe i fakt, iż nie zostały zidentyfikowane przeszkody w stosowaniu instrumentów finansowych w regionie, IZ RPO pozytywnie ocenia tę formę pomocy i będzie ją brała pod uwagę w następnym okresie programowania.

2.1.6.6. REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII EU 2020

W marcu 2010 r. Unia Europejska przyjęła nową strategię rozwojową wyznaczającą cele i kierunki działań dla instytucji UE i państw członkowskich w perspektywie do 2020 r. - „*Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*”. Strategia ta zastąpiła obowiązującą przez poprzednie dziesięciolecie Strategię Lizbońską. Uwzględniając sytuację gospodarczą i społeczną państw członkowskich, na której mocno odznaczył się kryzys gospodarczy, Unia Europejska wyznaczyła sobie trzy powiązane ze sobą i wzajemnie się wspierające priorytety:

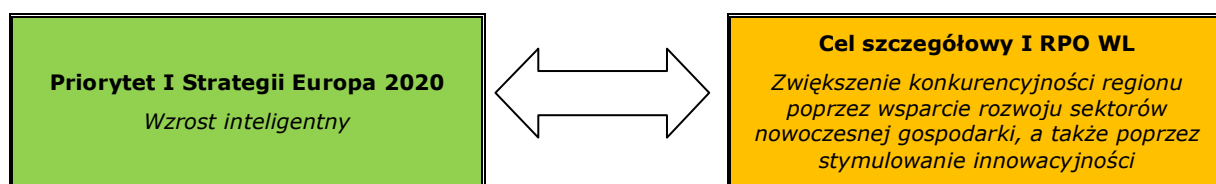
- 1) **wzrost inteligentny** (*smart growth*) – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- 2) **wzrost zrównoważony** (*sustainable growth*) – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej oraz
- 3) **wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu** (*inclusive growth*) – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

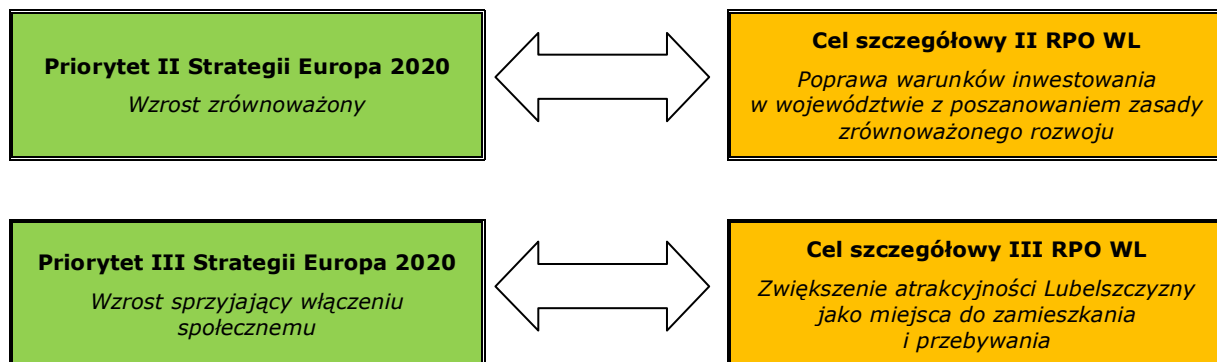
Strategia wyznacza również 5 głównych obszarów/celów dla całej Unii Europejskiej, w których prowadzone mają być działania zmierzające do ich rozwoju i poprawy funkcjonowania, a są to: zatrudnienie, badania i rozwój oraz innowacje, klimat i efektywność energetyczna, edukacja, ubóstwo/włączenie społeczne oraz dwa dodatkowe obszary/cele – społeczeństwo informacyjne i konkurencyjność, wynikające z inicjatyw flagowych. Dla pięciu głównych obszarów/celów określone zostały wartości wskaźników wyznaczone dla całej UE, które powinny zostać osiągnięte do 2020 roku.

Komisja Europejska sukcesywnie prezentowała inicjatywy flagowe (7 projektów przewodnich), stanowiących uzupełnienie Strategii, zawierających katalogi i opisy działań, które mają umożliwić implementację ww. priorytetów tematycznych. Inicjatywy flagowe to: „*Unia innowacji*”, „*Młodzież w drodze*”, „*Europejska agenda cyfrowa*”, „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*”, „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*”, „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*”, „*Europejski program walki z ubóstwem*”. W realizację inicjatyw zaangażowana jest zarówno Unia Europejska, jak i państwa członkowskie.

Ponadto, na poziomie UE przyjęte zostały zintegrowane wytyczne w zakresie Strategii 2020, dotyczące polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia państw członkowskich, wyznaczające ramy reform niezbędnych w państwach członkowskich dla osiągnięcia celów Strategii. Państwa członkowskie podejmują własne zobowiązania odnośnie działań mających na celu realizację Strategii, formułując je na podstawie celów głównych wyznaczonych dla całej UE w Strategii, a także celów szczegółowych wynikających z inicjatyw flagowych oraz zapisów zintegrowanych wytycznych. Zobowiązania te stają się elementem Krajowych Programów Reform, których realizacja będzie przedmiotem weryfikacji na poziomie UE w ramach tzw. semestru europejskiego.

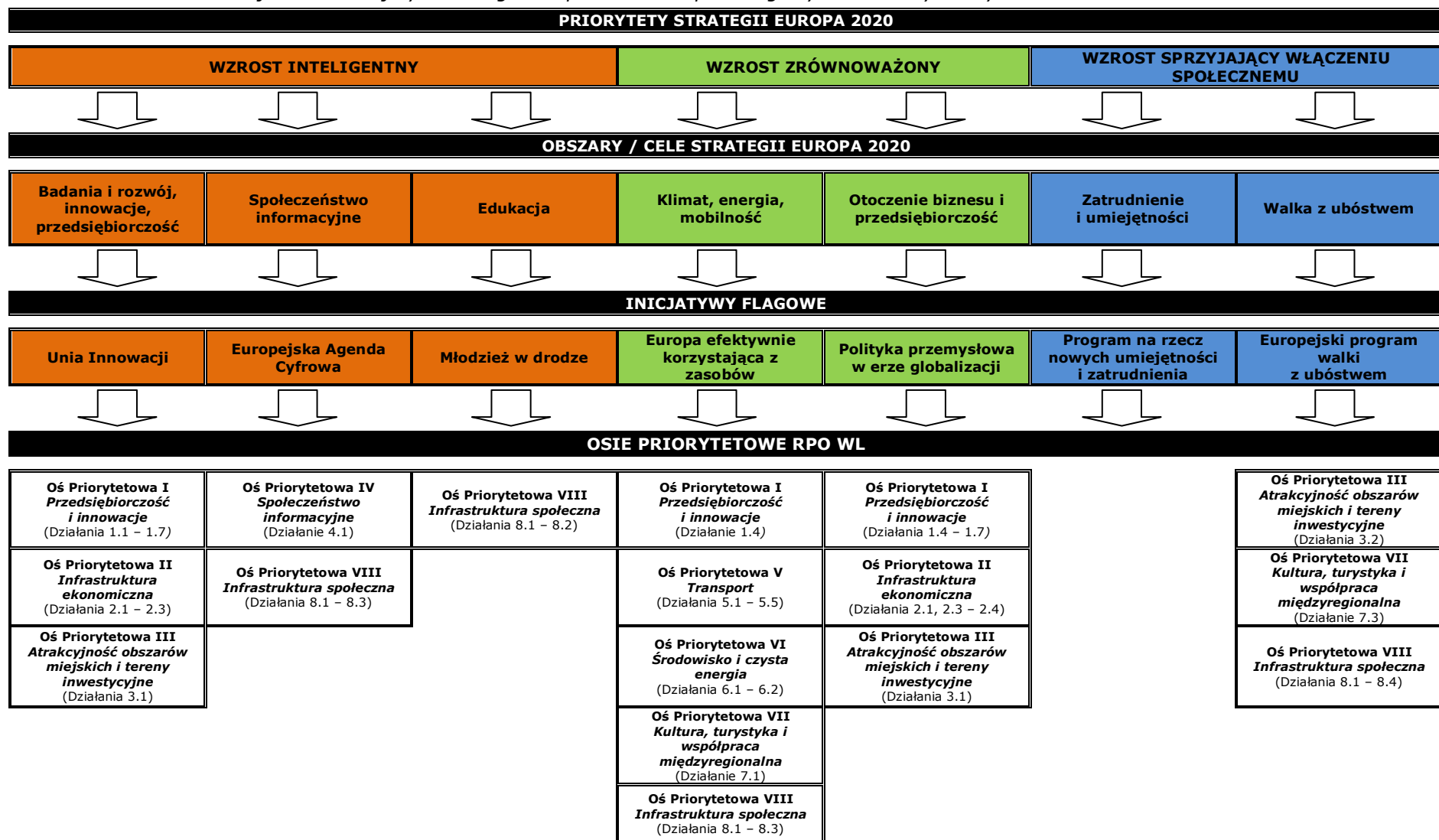
Analiza obszarów i priorytetów wskazanych w Strategii Europa 2020 oraz celów i założeń Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013 prowadzi do wniosku, iż dokumenty te są ze sobą powiązane. Cel główny RPO WL, czyli *Podniesienie konkurencyjności Lubelszczyzny prowadzące do szybszego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia z uwzględnieniem walorów naturalnych i kulturowych regionu* jest zgodny z podstawową ideą Strategii Europa 2020, jaką jest *stworzenie inteligentnej i zrównoważonej gospodarki Unii Europejskiej, sprzyjającej włączeniu społecznemu i charakteryzującej się wysokimi wskaźnikami zatrudnienia i wydajności oraz większą spójnością społeczną*. Również trzy cele szczegółowe RPO wpisują się w trzy obszary priorytetowe Strategii Europa 2020. Powiązania między analizowanymi dokumentami na poziomie ich celów szczegółowych prezentują się następująco:





Instytucja Zarządzająca RPO WL dokonała szczegółowej analizy spójności Osi Priorytetowych i Działań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 z obszarami i inicjatywami flagowymi Strategii Europa 2020. Relację celów i inicjatyw Strategii oraz poszczególnych Priorytetów Programu obrazuje schemat 2.1.6.6.a. Schemat został opracowany w oparciu o *Matrycę celów Strategii Europa 2020 oraz kategorii interwencji realizowanych w ramach RPO WL*, stanowiącą Załącznik VI do niniejszego sprawozdania.

Schemat 2.1.6.6.a. Relacja celów i inicjatyw Strategii Europa 2020 oraz poszczególnych Osi Priorytetowych RPO WL.



Priorytet I Strategii Europa 2020: Wzrost inteligentny (smart growth):

Celem Priorytetu jest zwiększenie roli wiedzy i innowacji jako sił napędowych przyszłego rozwoju gospodarczego, poprzez podniesienie jakości edukacji, poprawę wyników działalności badawczej, wspieranie transferu innowacji i wiedzy, pełne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także zadbanie o to, by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które przyczyniałyby się do zwiększenia wzrostu, tworzenia nowych miejsc pracy i rozwiązywania problemów społecznych. Występuje tu zbieżność z pierwszym celem szczegółowym RPO, jakim jest *Zwiększenie konkurencyjności regionu poprzez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki, a także poprzez stymulowanie innowacyjności*.

Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji realizowane jest poprzez następujące Osie Priorytetowe i Działania RPO WL: Oś Priorytetową I *Przedsiębiorczość i innowacje* (Działania 1.1 – 1.7), Oś Priorytetową II *Infrastruktura ekonomiczna* (Działania 2.1 – 2.3) oraz Oś Priorytetową III *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* (Działanie 3.1).

Potwierdzeniem zbieżności pierwszego Priorytetu Strategii Europa 2020 z RPO WL jest fakt, iż indykatywna wielkość alokacji Programu, która przyczynia się do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji wynosi **428 000 486,00 EUR** (1 937 558 200,12 PLN), w tym:

- na obszar priorytetowy *Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Unia innowacji* przeznaczonych zostało 297 469 330,00 EUR (1 346 643 656,91 PLN),
- na obszar priorytetowy *Społeczeństwo informacyjne* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Europejska Agenda Cyfrowa* przeznaczonych zostało 65 532 988,00 EUR (296 667 836,68 PLN),
- na obszar priorytetowy *Edukacja* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Młodzież w drodze* przeznaczonych zostało 64 998 168,00 EUR (294 246 706,54 PLN).

W ramach kategorii interwencji wpisujących w założenia Priorytetu *Wzrost inteligentny* do końca okresu sprawozdawczego zakontraktowano 264 711 729,13 EUR (1 198 349 997,78 PLN), natomiast wartość wniosków o płatność złożonych przez Beneficjentów w ramach analizowanego Priorytetu wyniosła 168 679 507,45 EUR (763 612 130,24 PLN).

Przykłady projektów objętych dofinansowaniem z RPO WL, które w najpełniejszy sposób przyczyniają się do realizacji Priorytetu I Strategii Europa 2020 zostały zamieszczone w Załączniku VI a do niniejszego sprawozdania.

Priorytet II Strategii Europa 2020: Wzrost zrównoważony (sustainable growth):

Zrównoważony rozwój oznacza budowanie zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki, wykorzystując technologie przyjazne środowisku, przyspieszając wprowadzanie inteligentnych sieci opartych na technologii ICT, a także wzmacniając przewagę konkurencyjną biznesu, szczególnie sektora produkcji i MŚP, oraz pomagając docenić wartość efektywnego korzystania z zasobów. Cel, wyznaczony przez drugi priorytet Strategii Europa 2020, zbieżny z drugim celem szczegółowym RPO, jakim jest *Poprawa warunków inwestowania w województwie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju*, realizowany jest przez Działania blisko wszystkich Osi Priorytetowych Programu, a mianowicie: Osi Priorytetowej I *Przedsiębiorczość i innowacje* (Działania 1.4 – 1.7), Osi Priorytetowej II *Infrastruktura ekonomiczna* (Działania 2.1, 2.3 i 2.4), Osi Priorytetowej III *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* (Działanie 3.1), Osi Priorytetowej VI *Środowisko i czysta energia* (Działania 6.1 i 6.2), Osi Priorytetowej VII *Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna* (Działanie 7.1) oraz Osi Priorytetowej VIII *Infrastruktura społeczna* (Działania 8.1 – 8.3).

Indykatywna wielkość alokacji Programu, która odpowiadająca Priorytetowi *Wzrost zrównoważony* wynosi **710 735 244,00 EUR** (3 217 498 449,59 PLN), w tym:

- na obszar priorytetowy *Klimat, energia, mobilność* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Europa efektywniej korzystająca z zasobów* przeznaczonych zostało 476 244 697,00 EUR (2 155 959 743,32 PLN),
- na obszar priorytetowy *Konkurencyjność* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* przeznaczonych zostało 234 490 547,00 EUR (1 061 538 706,27 PLN).

W ramach kategorii interwencji służących wspieraniu gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej do 31 grudnia 2011 roku zakontraktowano 436 330 027,52 EUR (1 975 266 034,60 PLN), natomiast wartość wniosków o płatność złożonych przez Beneficjentów w ramach analizowanego Priorytetu wyniosła 242 079 686,70 EUR (1 095 894 741,68 PLN).

Przykłady projektów objętych dofinansowaniem z RPO WL, które w najpełniejszy sposób przyczyniają się do realizacji Priorytetu II Strategii *Europa 2020* zostały zamieszczone w Załączniku VI a do niniejszego sprawozdania.

Priorytet III Strategii Europa 2020: Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (*inclusive growth*):

Celem trzeciego Priorytetu Strategii *Europa 2020* jest rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oznaczający wzmocnienie pozycji obywateli poprzez zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, zwalczanie ubóstwa oraz modernizowanie rynków pracy, systemów szkoleń i ochrony socjalnej, aby pomóc ludziom przewidywać zmiany i radzić sobie z nimi oraz móc budować spójne społeczeństwo. Ważne jest również, aby korzyści ze wzrostu gospodarczego rozkładały się równo w całej Unii, w tym w regionach najbardziej oddalonych, zwiększając w ten sposób spójność terytorialną. Cel wyznaczony przez trzeci Priorytet jest zbieżny z trzecim celem szczegółowym Programu - *Zwiększenie atrakcyjności Lubelszczyzny jako miejsca do zamieszkania, pracy i wypoczynku*.

Wśród Osi Priorytetowych RPO WL przyczyniających się do zapewnienia wysokiego poziomu zatrudnienia oraz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej można wyróżnić: Oś Priorytetową III *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* (Działanie 3.2), Oś Priorytetową VII *Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna* (Działanie 7.3) oraz Oś Priorytetową VIII *Infrastruktura społeczna* (Działania 8.1 – 8.4).

Indykatoryjna wielkość alokacji Programu, która przyczynia się do rozwoju gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną wynosi **131 748 816,00 EUR** (596 426 890,03 PLN). Wszystkie środki wspierają obszar priorytetowy *Walka z ubóstwem* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową Europejski program walki z ubóstwem.

W ramach kategorii interwencji wpisujących w założenia Priorytetu *Wzrost inteligentny* do końca okresu sprawozdawczego zakontraktowano 94 590 326,33 EUR (428 211 312,70 PLN), natomiast wartość wniosków o płatność złożonych przez Beneficjentów w ramach analizowanego priorytetu wyniosła 34 125 482,46 EUR (154 486 059,10 PLN).

Przykłady projektów objętych dofinansowaniem z RPO WL, które w najpełniejszy sposób przyczyniają się do realizacji Priorytetu III Strategii *Europa 2020* zostały zamieszczone w Załączniku VI a do niniejszego sprawozdania.

Krajowy Program Reform Europa 2020

Głównym narzędziem realizacji unijnej strategii gospodarczej Europa 2020 na poziomie państw członkowskich są Krajowe Programy Reform. Zgodnie z wdrażanym od początku 2011 r. nowym mechanizmem koordynacji polityki gospodarczej Unii Europejskiej (tzw. semestrem europejskim), KPR będą co roku aktualizowane i przekazywane w kwietniu do Komisji Europejskiej razem z aktualizacją Programów Stabilności i Konwergencji.

Polski KPR, przyjęty przez Radę Ministrów dnia 26 kwietnia 2011 r. zakłada ścisłą korelację polskich celów rozwojowych z priorytetami wyznaczonymi w strategii *Europa 2020*, tj: rozwojem gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach; promowaniem gospodarki zrównoważonej – mniej obciążającej środowisko, efektywniej wykorzystującej zasoby, a zarazem konkurencyjnej; wzmacnianiem gospodarki charakteryzującej się wysokim zatrudnieniem oraz spójnością ekonomiczną, społeczną i terytorialną. KPR skupia się na tych działaniach, które mają na celu odrabianie zaległości rozwojowych oraz budowie nowych przewag konkurencyjnych, w trzech obszarach priorytetowych:

1. *Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego*, który obejmuje kwestie budowy i modernizacji zarówno infrastruktury technicznej: drogowej, kolejowej, energetycznej, ochrony środowiska, jak również infrastruktury społecznej. Ponadto obszar ten obejmuje działania związane z tworzeniem efektywnego systemu zarządzania rozwojem.
2. *Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego* obejmujący kwestie rozwoju sektora B+R, zacieśniania współpracy między ośrodkami badawczymi a przedsiębiorstwami oraz zapewnienia odpowiednio wykwalifikowanych kadr.
3. *Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu* obejmujący kwestie kształcenia obywateli oraz aktywnych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i integracji społecznej osób wykluczonych.

W ramach każdego obszaru, KPR wyznacza priorytety oraz działania i zadania do realizacji w danym roku.

Analiza przedsięwzięć realizowanych w ramach RPO WL oraz priorytetów i działań KPR Europa 2020 prowadzi do wniosku, iż inwestycje współfinansowane z Programu wpisują się we wszystkie obszary priorytetowe określone w KPR. Relację priorytetów i działań KPR oraz Osi Priorytetowych i Działań RPO WL obrazuje schemat 2.1.6.6.b.

Mając na uwadze nadrzędne cele unijne ujęte w Strategii *Europa 2020*, w Krajowym Programie Reform wyznaczono cele dla Polski, mierzone za pomocą ośmiu głównych wskaźników. W tabeli 2.1.6.6.a. dokonano porównania wartości wyznaczonych w Strategii *Europa 2020* i polskich celów rozwojowych zaproponowanych w Krajowym Programie Reform oraz zamieszczono wskaźniki ilustrujące ich realizację na poziomie Unii Europejskiej, Polski i województwa lubelskiego.

Schemat 2.1.6.6.b. Relacja priorytetów i działań KPR oraz Osii Priorytetowych i Działań RPO WL.

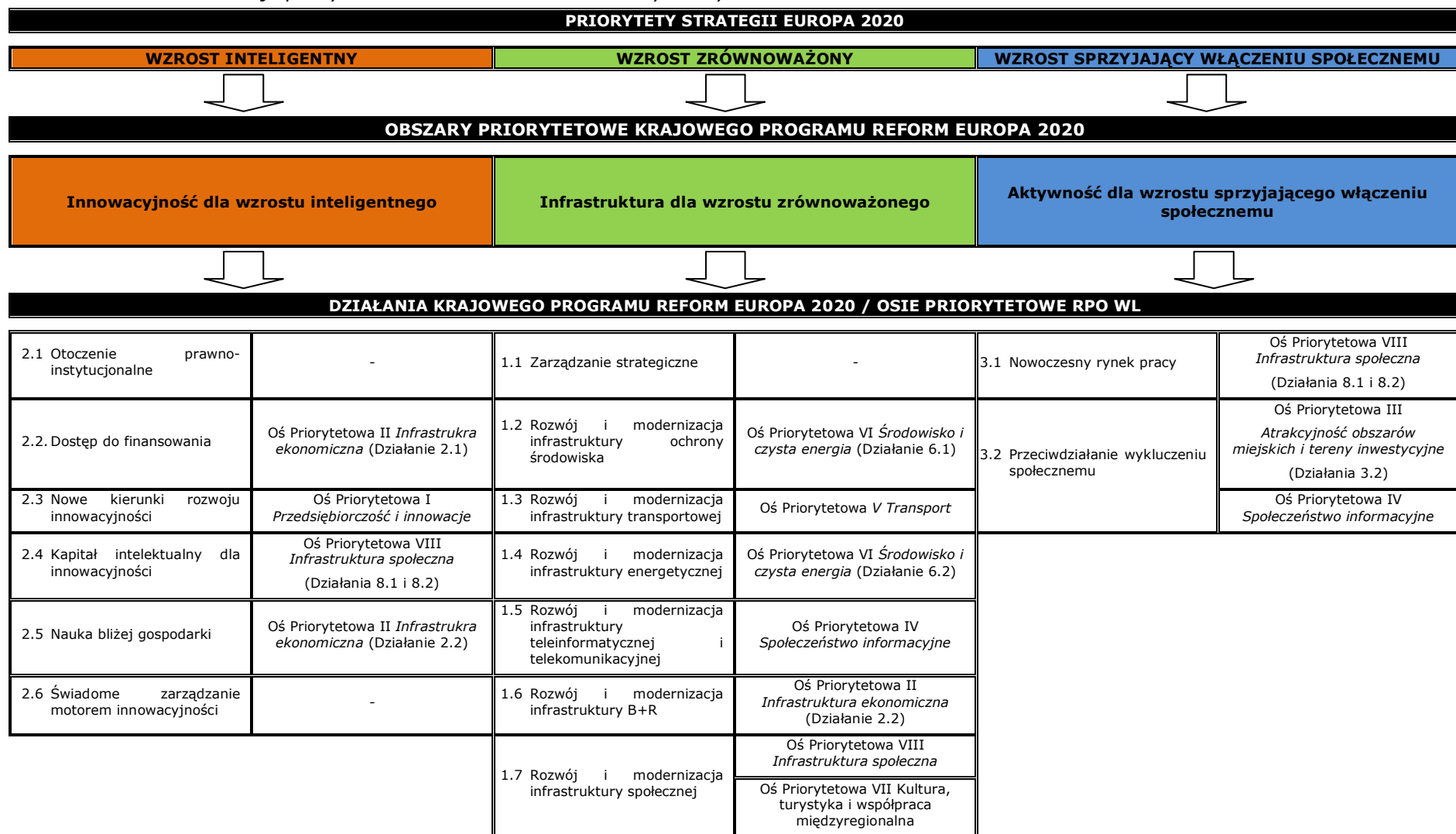


Tabela 2.1.6.6.a. Wskaźniki Strategii Europa 2020 oraz Krajowego Programu Reform (cel oraz realizacja).

Cele Strategii Europa 2020			Wskaźniki	Realizacja ⁵		
Cel	Unia Europejska	Polska		Unia Europejska	Polska	Województwo lubelskie
Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata do co najmniej:	75%	71%	Stopa zatrudnienia osób w wieku 20 - 64 lata	68,8% (2011)	64,81% (2011)	65,0% (2010)
Osiągnięcie poziomu inwestycji w działalność B+R równego:	3% PKB UE	1,7% PKB	Relacja nakładów na badania i rozwój (B+R) do PKB	2% (2010)	0,74% (2010)	0,58% (2009)
Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do poziomu z 1990 r. o:	20% (lub 30%)	14%	Emisja gazów cieplarnianych (1990=100)	83 (2009)	89 (2010)	-
Zwiększenie udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii do:	20%	15,48%	Udział energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii	11,7% (2009)	9,5% (2010)	-
Zwiększenie efektywności energetycznej o:	20% (368 mln ton)	20% (13,6 mln ton)	Energochłonność gospodarki	167,99 koeg/1000€ (2010)	373,86 koeg/1000€ (2010)	-
Zmniejszenie odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do:	10%	4,5%	Osoby wcześniej porzucające naukę	14,1% (2010)	5,4% (2010)	-
Zwiększenie odsetka osób w wieku 30 -34 lata posiadających wyższe wykształcenie do:	40%	45%	Osoby w wieku 30 - 34 lata z wyższym wykształceniem	33,6% (2010)	35,3% (2010)	-
Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o:	20 000 000	1 500 000	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	23,5% (2010)	27,8% (2010)	-
			Wskaźnik bardzo niskiej intensywności pracy w gospodarstwie domowym	10% (2010)	7,3% (2010)	-
			Wskaźnik zagrożenia ubóstwem (po uwzględnieniu transferów społecznych)	16,4% (2010)	17,6% (2010)	-
			Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej	8,1% (2010)	14,2% (2010)	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat i GUS

⁵ Dane pochodzące ze strony internetowej Eurostatu: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators oraz GUS: http://www.stat.gov.pl/gus/wskazniki_monitorujace_PLK_HTML.htm

Po przyjęciu Strategii *Europa 2020 – Europejskiej strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, Unia Europejska wprowadziła nowy system koordynacji polityki makroekonomicznej i zarządzania procesem wdrażania reform strukturalnych w UE, w którym wiodącą rolę odgrywa Rada Europejska. Na system ten składają się m.in. zintegrowane wytyczne, przyjmowane na poziomie UE oraz rekomendacje krajowe, skierowane do poszczególnych państw członkowskich.

W lipcu 2011 r., w ramach europejskiego okresu oceny, Komisja Europejska przyjęła 27 pakietów zaleceń skierowanych do poszczególnych krajów UE, a także zbiór zaleceń dla ogółu państw należących do strefy euro. Zalecenia opracowano na podstawie dogłębnej analizy i oceny planu każdego z krajów UE na uzdrowienie finansów publicznych (Program Stabilności lub Program Konwergencji) oraz deklarowanych działań politycznych, które mają pobudzić wzrost i zatrudnienie (Krajowe Programy Reform). Zalecenia dla Polski, sformułowane w dokumencie KE pt. *Zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2011 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2011 – 2014* obejmują siedem rekomendacji, dotyczących podjęcia następujących działań w latach 2011 i 2012:

1. wdrożenie środków umożliwiających trwale zmniejszenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu poniżej 3% PKB w roku 2012 oraz ograniczenie cięć w wydatkach pobudzających wzrost gospodarczy;
2. przyjęcie przepisów w celu wprowadzenia reguły wydatkowej oraz podjęcie działań w celu wzmocnienia mechanizmów koordynacji pomiędzy poszczególnymi szczeblami administracji w ramach średniookresowych i rocznych procedur budżetowych;
3. reforma systemu emerytalnego (podwyższenie ustawowego wieku emerytalnego oraz udoskonalenie przepisów dotyczących składek na rolniczy fundusz ubezpieczenia społecznego);
4. wprowadzenie strategii uczenia się przez całe życie, rozszerzenie programów praktyk zawodowych i specjalnych programów kształcenia i szkolenia zawodowego dla pracowników w starszych wieku i o niskich kwalifikacjach, a także wzmocnienie powiązań między środowiskiem naukowych i przemysłem oraz wdrożenie reformy szkolnictwa wyższego, tak aby lepiej dostosować ofertę edukacyjną do potrzeb rynku pracy;
5. zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy poprzez podjęcie działań w celu zapewnienia stabilnego finansowania placówek opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym;
6. podjęcie środków służących poprawie zachęt dla inwestycji w moce wytwórcze w sektorze energii, mających na celu wspieranie niskoemisyjnych technologii oraz opracowanie wieloletniego planu inwestycji w infrastrukturę kolejową i wdrożenie centralnego planu dotyczącego transportu kolejowego;
7. podjęcie działań w celu uproszczenia procedur prawnych związanych z egzekwowaniem zobowiązań umownych oraz dokonanie przeglądu przepisów dotyczących budownictwa i zagospodarowania przestrzennego, w celu uproszczenia procedur odwoławczych i przyspieszenia procedur administracyjnych.

Analiza rekomendacji KE oraz priorytetów i działań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 prowadzi do wniosku, że inwestycje wdrażane w ramach Programu, choć nie zawsze w sposób bezpośredni, przyczyniają się do wypełnienia wymienionych zaleceń.

Działania VIII Osi Priorytetowej *Infrastruktura społeczna* obejmujące inwestycje ukierunkowane na rozwój potencjału dydaktycznego lubelskich uczelni wspierają wdrożenie krajowej reformy szkolnictwa wyższego, zakładającej m.in. dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy. Instytucja Zarządzająca RPO WL opracowała kryteria oceny wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych*, preferujące projekty podnoszące jakość nauczania na poziomie wyższym w strategicznych dla rozwoju regionu dziedzinach. Przyjęte kryteria oceny merytorycznej premiuje projekty dotyczące infrastruktury dydaktycznej uczelni na kierunkach mających największy udział w tworzeniu nowoczesnych technologii (przyrodniczo - matematycznych bądź technicznych). Ponadto, podczas oceny strategicznej, zespół ekspertów ocenia wpływ projektu na realizację celów strategicznych

województwa lubelskiego, na wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy oraz na rozwój nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy. Z uwagi na fakt, że edukacja w gospodarce opartej na wiedzy jest procesem trwającym przez całe życie i ściśle powiązaniem ze zmianami demograficznymi, w ramach Osi Priorytetowej VIII podkreśla się również znaczenie kształcenia zawodowego i ustawicznego. Mając na uwadze wielkość środków przeznaczonych na infrastrukturę edukacyjną w RPO WL oraz znaczne potrzeby w zakresie poprawy dostępności i jakości kształcenia na wszystkich poziomach nauczania nie przewiduje się priorytetowego traktowania projektów z zakresu infrastruktury kształcenia ustawicznego. Kryteria wyboru projektów przewidują jedynie preferencje dla przedsięwzięć edukacyjnych (w tym kształcenie ustawiczne), które przyczynią się do podniesienia jakości nauczania w jak najszerszym zakresie. Wzmocnieniu powiązań między środowiskiem naukowym i przemysłem służy natomiast II Oś Priorytetowa RPO WL *Infrastruktura ekonomiczna*, a w szczególności Działanie 2.2 *Regionalna infrastruktura B+R*, którego celem jest zwiększenie potencjału regionalnych uczelni wyższych i jednostek naukowych w zakresie komercyjnej działalności badawczo-rozwojowej.

Widoczne jest również powiązanie inwestycji realizowanych w ramach VI Osi Priorytetowej *Środowisko i czysta energia*, z zaleceniem Komisji Europejskiej dotyczącym podjęcia środków służących poprawie zachęt dla inwestycji w moce wytwórcze w sektorze energii, mających na celu wspieranie niskoemisyjnych technologii. Zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych jest bezpośrednim celem Działania 6.2 *Energia przyjazna środowisku*. Realizacja działania przyczynia się również do zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w regionie, redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

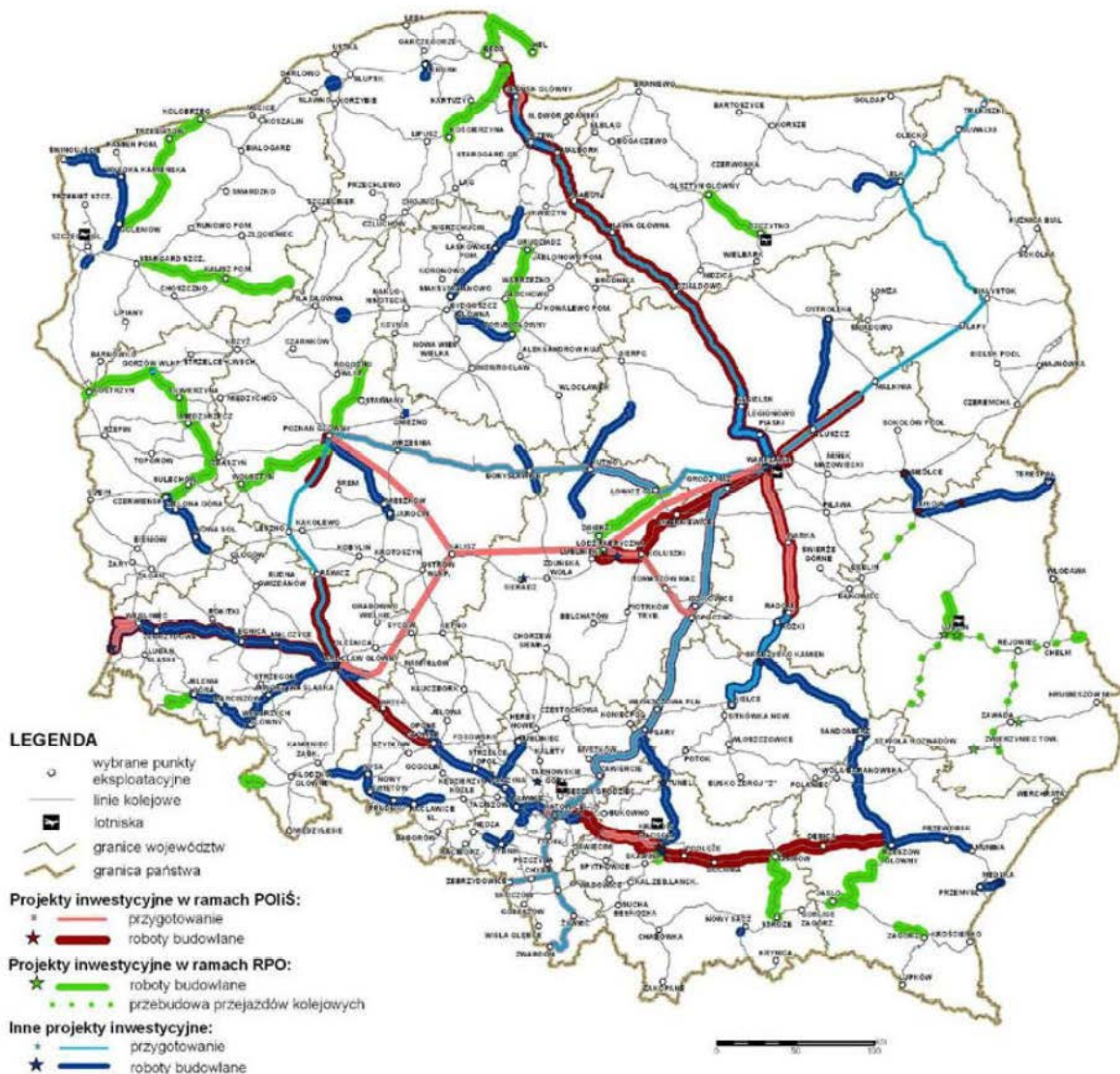
Ścisły i bezpośredni związek z rekomendacjami KE wykazują projekty dotyczące infrastruktury kolejowej współfinansowane ze środków EFRR w ramach V Osi Priorytetowej *Transport*. Przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 7 listopada 2011 r. *Wieloletni Program Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015* obejmuje swym zakresem wszystkie infrastrukturalne inwestycje kolejowe realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013, w tym następujące projekty:

- *Budowa toru dojazdowego od stacji Świdnik do terminalu Portu Lotniczego Lublin S.A. w Świdniku wraz z infrastrukturą towarzyszącą;*
- *Modernizacja linii kolejowej nr 63 Dorohusk – Zawadówka Naftobaza (SZ) na odcinku granica państwa Dorohusk – Wólka Okopska w km 0,100 – 4,000;*
- *Przebudowa układu komunikacyjnego wraz z modernizacją wiaduktu kolejowego i przejścia podziemnego w obrębie dworca kolejowego Lublin;*
- *Modernizacja części infrastruktury technicznej linii kolejowej nr 7 Warszawa Wschodnia – Dorohusk w obrębie przystanku osobowego Lublin Północny oraz stacji Świdnik dla sprawnego skomunikowania aglomeracji*
- *Modernizacja przejazdów kolejowych w celu podniesienia bezpieczeństwa ruchu na skrzyżowaniach linii kolejowych z drogami publicznymi na terenie województwa lubelskiego w zakresie urządzeń zabezpieczenia przejazdów;*
- *Modernizacja linii kolejowej Nr 30 Łuków – Lublin Północny na odcinku Lubartów – Lublin Północny.*

Wszystkie wymienione inwestycje, uznane za priorytetowe dla rozwoju Lubelszczyzny, znajdują się na liście Indykatywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych RPO WL.

Rozmieszczenie projektów objętych *Wieloletnim Program Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015*, w tym realizowanych na obszarze województwa lubelskiego, w podziale na źródła finansowanie obrazuje Mapa 2.1.6.6.a.

Mapa 2.1.6.6.a. Inwestycje objęte Wieloletnim Programem Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015.



Źródło: Wieloletni Program Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015.

Podsumowując, należy stwierdzić, że w ramach Programu realizowanych jest obecnie 6 inwestycji objętych *Wieloletnim Programem Inwestycji Kolejowych* o łącznej wartości ogółem 42 251 836,09 EUR (191 274 062,00 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 28 760 936,13 EUR (130 200 757,87 PLN).

2.1.6.7. STRATEGIA UE DLA REGIONU MORZA BAŁTYCKIEGO

Wstęp

Działania realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 (RPO WL) w dużej mierze wpisują się w cele i obszary wsparcia przewidziane w *Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB)*. Celem tej polityki jest podniesienie konkurencyjności Regionu Morza Bałtyckiego, poprzez ochronę środowiska naturalnego, rozwój gospodarczy oraz społeczny. SUE RMB obejmuje makroregion, w skład którego wchodzi 8 państw: Dania, Estonia, Litwa, Łotwa, Finlandia, Niemcy, Szwecja oraz Polska. Ze względu na położenie geograficzne Województwo Lubelskie wpisuje się jedynie pośrednio w zagadnienia priorytetowe określone w Planie Działania stanowiącym załącznik do SUE RMB.

Instytucja Zarządzająca RPO WL na lata 2007-2013 w okresie sprawozdawczym nie organizowała żadnych spotkań ani konsultacji poświęconych tematyce SUE RMB. 13 grudnia 2011 roku, zakończył się proces renegeacji z KE, w jego wyniku przyjęto zmiany Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, które są zgodne z zapisami Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach poszczególnych Osi Priorytetowych RPO WL są spójne z założeniami SUE RMB, tj. obszarami priorytetowymi określonymi w Planie Działania stanowiącym załącznik do przedmiotowej Strategii i wpisują się w jej trzy priorytety:

- I Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar zrównoważony,
- I Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu,
- III Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny.

Powyższe obszary priorytetowe SUE RMB realizowane są przez RPO WL w działaniach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 2.1.6.7.a. Działania RPO WL 2007-2013 wpisujące się w Priorytety SUE RMB.

SUE RMB	RPO WL 2007-2013	
Priorytety	Osie Priorytetowe	Działania
I Równowaga	VI Środowisko i czysta energia	6.1 Ochrona i kształtowanie środowiska
II Dobrobyt	I Przedsiębiorczość i innowacje	1.1 Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw
		1.2 Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw
		1.3 Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw
		1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki
		1.6 Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla rejonu dziedzinach
		1.7 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez doradztwo
		II Infrastruktura ekonomiczna
2.2 Regionalna infrastruktura B + R		
2.3 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy		
2.4 Marketing gospodarczy		
	III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne	3.1 Tworzenie terenów inwestycyjnych
III Dostępność i atrakcyjność	I Przedsiębiorczość i innowacje	1.4 Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii
		1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki
	IV Społeczeństwo informacyjne V Transport	4.1 Społeczeństwo informacyjne
		5.1 Regionalny układ transportowy

		5.2	<i>Lokalny układ transportowy</i>
		5.3	<i>Miejski transport publiczny</i>
		5.4	<i>Transport kolejowy</i>
		5.5	<i>Transport lotniczy</i>
	VI Środowisko i czysta energia	6.2	<i>Energia przyjazna środowisku</i>
	VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna	7.1	<i>Infrastruktura kultury i turystyki</i>
		7.2	<i>Promocja kultury i turystyki</i>
	VIII Infrastruktura społeczna	8.1	<i>Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych</i>
		8.2	<i>Infrastruktura szkolna i sportowa</i>
		8.3	<i>Ochrona zdrowia</i>

W zakresie informacji i promocji SUE RMB, Instytucja Zarządzająca RPO WL kontynuowała rozpowszechnianie wiedzy na temat przedmiotowej Strategii na swojej stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl. Specjalnie do tego celu stworzona zakładka zawiera informacje na temat SUE RMB, jej zasięgu terytorialnego, głównych założeń i priorytetów oraz realizacji Strategii przez RPO WL.

Pomoc techniczna

Instytucja Zarządzająca RPO WL nie wykorzystywała do tej pory środków z pomocy technicznej dla potrzeb związanych z wdrażaniem *Planu działań Strategii*.

System wdrażania

Na podstawie przeprowadzonej analizy stopnia wdrażania Programu, IZ RPO stoi na stanowisku, iż na obecnym etapie jego realizacji wprowadzanie zmian w systemie realizacji programu jest nieuzasadnione z uwagi na fakt, iż:

- na dzień 31.12.2011 r. w ramach RPO WL zakontraktowano 65,35% alokacji na Program, zaś suma alokacji przeznaczonej na konkursy, projekty systemowe (pomoc techniczna) oraz projekty kluczowe, znajdujące się na Indykatorywnym Wykazie Indywidualnych Projektów Kluczowych, wyniosła 73,37% alokacji.
- większość projektów realizowanych w ramach poszczególnych działań Programu, wpisujących się w priorytetowe kierunki SUE RMB, realizuje założenia Strategii, stąd nie ma konieczności wprowadzania nowych kryteriów wyboru projektów na rzecz realizacji SUE RMB.

System realizacji

Realizowane w ramach RPO WL przedsięwzięcia, wpisują się w trzy priorytety SUE RMB tj.:

- I Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar zrównoważony,
- II Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu,
- III Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny.

Priorytet I Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar zrównoważony:

W obszar priorytetowy 2. Zachowanie stref przyrodniczych oraz bioróżnorodności uwzględniając łowiska morskie wpisują się następujące kategorie interwencji:

46 - *Oczyszczanie ścieków,*

51 - *Promowanie bioróżnorodności i ochrony przyrody (w tym NATURA 2000).*

W ramach RPO WL ww. kategorie interwencji realizowane są poprzez Działanie 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska*, którego celem jest poprawa jakości oraz zapobieganie degradacji

środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń wód i gleby oraz ochrona naturalnych ekosystemów.

W ramach powyższego obszaru podpisano:

- w roku 2011 r. - **11** umów o wartości ogółem **20 585 607,47 EUR** (93 191 045,01 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **12 608 562,66 EUR** (57 078 963,15 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **37** umów na wartość ogółem **60 823 004,29 EUR** (275 345 740,41 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **38 090 804,09 EUR** (172 437 070,13 PLN).

W obszar priorytetowy 3. Redukcja użytkowania oraz wpływu substancji niebezpiecznych wpisują się następujące kategorie interwencji:

44 - *Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi,*

53 - *Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym),*

54 - *Inne działania na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom.*

Ww. kategorie interwencji realizowane są poprzez Działanie 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska*. W ramach ww. kategorii interwencji podpisano:

- w roku 2011 - **9** umów o wartości ogółem **18 167 313,72 EUR** (82 243 429,19 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **11 360 713,69 EUR** (51 429 950,87 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **36** umów o wartości ogółem **53 543 935,39 EUR** (242 393 395,50 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **36 730 838,65 EUR** (166 280 506,58 PLN).

Priorytet II Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu

W obszar priorytetowy 7. Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji wpisują się następujące kategorie interwencji:

02 - *Infrastruktura B + RT (w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci informatyczne łączące ośrodki badawcze) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych,*

03 - *Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP, między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami itd.),*

04 - *Wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych),*

07 - *Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.).*

Kategoria interwencji 02 realizowana jest poprzez Działanie 2.2 *Regionalna infrastruktura B + R*, którego celem jest zwiększenie potencjału regionalnych uczelni wyższych i jednostek naukowych w zakresie komercyjnej działalności badawczo-rozwojowej.

Kategoria interwencji 03 realizowana jest poprzez Działanie 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy*, którego celem jest wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy poprzez inwestycje i doradztwo oraz Działanie 1.6 *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla rejonu dziedzinach*, którego celem jest wsparcie procesu opracowania i transferu nowoczesnych technologii do przedsiębiorstw.

Kategoria interwencji 04 realizowana jest również poprzez Działanie 1.6.

Kategoria interwencji 07 realizowana jest poprzez Działanie 1.1 *Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw*, którego celem jest zwiększenie zdolności inwestycyjnej

w początkowym okresie funkcjonowania mikroprzedsiębiorstw realizujących projekty na terenie województwa lubelskiego, Działanie 1.2 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw*, którego celem jest poprawa konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata, realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego oraz Działanie 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw*, którego celem jest poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego.

W ramach powyższego obszaru priorytetowego podpisano:

- w roku 2011 - **16** umów o wartości ogółem **2 971 182,19 EUR** (13 450 541,77 PLN), w tym dofinansowanie z EFRR **1 369 619,49 EUR** (6 200 267,41 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **422** umowy o wartości ogółem **120 922 303,54 EUR** (547 415 268,13 PLN), w tym dofinansowanie z EFRR **51 130 051,88 EUR** (231 465 744,87 PLN).

Z tego w ramach:

- ✓ Działania 1.1 – w roku 2011 – nie podpisano żadnej umowy o dofinansowanie, zaś od początku wdrażania Programu - 121⁶ umów na kwotę dofinansowania **6 255 781,40 EUR** (28 319 922,40 PLN);
- ✓ Działania 1.2 – w roku 2011 - podpisano 6 umów na kwotę dofinansowania 759 172,12 EUR (3 436 772,20 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 153⁷ umowy na kwotę dofinansowania 15 208 303,06 EUR (68 847 987,93 PLN);
- ✓ Działania 1.3 – w roku 2011 - podpisano 1 umowę na kwotę dofinansowania 111 937,48 EUR (506 740,96 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 124⁸ umowy na kwotę dofinansowania 28 498 207,55 EUR (129 011 385,57 PLN);
- ✓ Działania 1.6 – w roku 2011 - podpisano 8 umów na kwotę dofinansowania 380 149,75 EUR (1 720 937,94 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 23⁹ umowy na kwotę dofinansowania 1 049 399,75 EUR (4 750 632,66 PLN).
- ✓ Działania 2.2 – w roku 2011 – podpisano 1 nową umowę na kwotę dofinansowania 118 360,13 EUR (535 816,31 PLN), była to pierwsza podpisana umowa od początku wdrażania Programu.

W obszar priorytetowy 8. Wdrożenie Small Business Act: promocja przedsiębiorczości, wzmocnienie MŚP oraz podniesienie poziomu efektywnego wykorzystania zasobów ludzkich wpisują się następujące kategorie interwencji:

05 – *Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw*,

08 – *Inne inwestycje w przedsiębiorstwa*,

09 – *Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP*.

Kategoria interwencji 05 realizowana jest poprzez Działanie 1.7 *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez doradztwo*, którego celem jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez ułatwienie dostępu do specjalistycznej pomocy doradczej, Działanie 2.1 *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw*, którego celem jest ułatwienie dostępu przedsiębiorstw do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji, Działanie 2.4 *Marketing gospodarczy*, którego celem jest promocja gospodarcza województwa lubelskiego oraz Działanie 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy*.

⁶ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym rozwiązano 8 umów o dofinansowanie.

⁷ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w okresie sprawozdawczym rozwiązano 7 umów o dofinansowanie, w tym 2 podpisane w 2011r.

⁸ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym rozwiązano 5 umów o dofinansowanie, oraz wprowadzono do KSI 1 umowę o dofinansowanie rozwiązaną w 2010r.

⁹ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym rozwiązano 1 umowę o dofinansowanie.

Kategoria interwencji 08 realizowana jest poprzez Działanie 1.1 *Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw*, Działanie 1.2 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw*, Działanie 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw* oraz Działanie 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*, którego celem jest zwiększenie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie województwa lubelskiego w sektorze turystyki i rekreacji.

Kategoria interwencji 09 realizowana jest poprzez Działanie 1.6 *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach*, Działanie 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy* oraz Działanie 3.1 *Tworzenie terenów inwestycyjnych*, którego celem jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa, a w konsekwencji zwiększenie strumienia napływu kapitału inwestycyjnego zarówno zagranicznego, jak i krajowego.

W ramach powyższego obszaru priorytetowego podpisano:

- w roku 2011 - **230** umów o wartości ogółem **43 547 461,21 EUR** (197 139 356,88 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **20 472 646,98 EUR** (92 679 672,89 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **761** umów o wartości ogółem **217 570 382,46 EUR** (984 941 121,41 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **109 291 583,25 EUR** (494 762 997,37 PLN).

Z tego w ramach:

- ✓ Działania 1.1 – w roku 2011 podpisano 150 umów na kwotę dofinansowania 8 202 496,09 EUR (37 132 699,78 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - podpisano 211¹⁰ umów na kwotę dofinansowania 10 767 764,66 EUR (48 745 670,60 PLN);
- ✓ Działania 1.2 – w roku 2011 - podpisano 13 umów na kwotę dofinansowania 696 736,25 EUR (3 154 125,02 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 227¹¹ umów na kwotę dofinansowania 20 369 598,45 EUR (92 213 172,18 PLN);
- ✓ Działania 1.3 – w roku 2011 - podpisano 2 umowy na kwotę dofinansowania 506 602,62 EUR (2 293 390,07 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 111¹² umów na kwotę dofinansowania 19 565 306,97 EUR (88 572 144,64 PLN);
- ✓ Działania 1.5 – w roku 2011 - podpisano 8 umów na kwotę dofinansowania 1 478 029,94 EUR (6 691 041,56 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 35¹³ umów na kwotę dofinansowania 7 768 541,29 EUR (35 168 186,40 PLN);
- ✓ Działania 1.6 – w roku 2011 - podpisano 5 umów na kwotę dofinansowania 218 790,98 EUR (990 466,75 PLN), były to pierwsze podpisane umowy od początku wdrażania Programu.
- ✓ Działania 1.7 – w roku 2011 - podpisano 1 umowę na kwotę dofinansowania 19 151,76 EUR (86 700,00 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 76¹⁴ umów na kwotę dofinansowania 730 791,42 EUR (3 308 292,74 PLN);
- ✓ Działania 2.1 – w roku 2011 nie podpisano nowych umów, zaś od początku wdrażania Programu - podpisano 6 umów na kwotę dofinansowania 29 758 772,81 EUR (134 717 964,50 PLN);
- ✓ Działania 2.3 – w roku 2011 - podpisano 11 umów na kwotę dofinansowania 646 424,28 EUR (2 926 362,72 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - podpisano 14 umów na kwotę dofinansowania 738 772,40 EUR (3 344 422,64 PLN);

¹⁰ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym rozwiązano 7 umów o dofinansowanie, w tym 3 podpisane w 2011r.

¹¹ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym rozwiązano 5 umów o dofinansowanie.

¹² Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym rozwiązano 3 umowy o dofinansowanie.

¹³ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym rozwiązano 2 umowy o dofinansowanie.

¹⁴ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym rozwiązano 7 umów o dofinansowanie.

- ✓ Działania 2.4 – w roku 2011 - podpisano 37 umów na kwotę dofinansowania 2 109 012,58 EUR (9 547 499,93 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 69¹⁵ umów na kwotę dofinansowania 4 555 137,89 EUR (20 621 109,21 PLN);
- ✓ Działania 3.1 – w roku 2011 - podpisano 3 umowy na kwotę dofinansowania 6 595 402,49 EUR (29 857 387,06 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 7 umów na kwotę dofinansowania 14 818 106,41 EUR (67 081 567,71 PLN).

Priorytet III Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny

W obszar priorytetowy 10. Poprawa dostępności, efektywności i bezpieczeństwa rynków energetycznych wpisują się następujące kategorie interwencji:

39 – *Energia odnawialna: wiatrowa,*

40 – *Energia odnawialna: słoneczna,*

41 – *Energia odnawialna: biomasa,*

42 – *Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe,*

43 – *Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią.*

W ramach RPO WL kategorie interwencji 39-43 realizowane są poprzez Działanie 1.4 *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii*, którego celem jest zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw zobowiązanych do dostosowania swojej infrastruktury do wymogów ochrony środowiska oraz spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz wzrost wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii. Cel ten realizowany będzie poprzez budowę i przebudowę infrastruktury oraz zakup urządzeń służących do produkcji energii odnawialnej.

Ponadto kategorie interwencji 39 i 40 realizowane są poprzez Działanie 6.2 *Energia przyjazna środowisku*, którego celem jest zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zaś kategoria 43 realizowana jest poprzez Działanie 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych*, którego celem jest zwiększenie wykorzystania potencjału regionalnych szkół wyższych, a także poprawa dostępu do bazy dydaktycznej na poziomie wyższym, Działanie 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa*, którego celem jest podniesienie poziomu kształcenia na wszystkich szczeblach nauczania (z wyłączeniem poziomu wyższego i przedszkolnego) oraz zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do infrastruktury edukacyjnej i sportowej oraz Działanie 8.3 *Ochrona zdrowia*, którego celem jest poprawa jakości i dostępności do świadczeń udzielanych w zakresie publicznej ochrony zdrowia.

W ramach powyższego obszaru priorytetowego podpisano:

- w roku 2011 - **3** umowy na wartość ogółem **5 636 563,95 EUR** (25 516 725,00 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **2 953 849,12 EUR** (13 372 074,98 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **18** umów na wartość ogółem **22 692 191,43 EUR** (102 727 550,61 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **15 960 370,32 EUR** (72 252 596,42 PLN).

Z tego w ramach:

- ✓ Działania 1.4 - w roku 2011 podpisano 1 umowę na kwotę dofinansowania 657 168,10 EUR (2 975 000,00 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - podpisano 2 umowy na kwotę dofinansowania 1 142 405,12 EUR (5 171 667,97 PLN);
- ✓ Działania 6.2 - w roku 2011 - podpisano 2 umowy na kwotę dofinansowania 2 296 681,02 EUR (10 397 074,98 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - podpisano 11 umów na kwotę dofinansowania 12 031 117,80 EUR (54 464 870,26 PLN);

¹⁵ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym rozwiązano 3 umowy o dofinansowanie, w tym 2 umowy podpisane w 2011 roku, oraz wprowadzono do KSI 1 umowę rozwiązaną w 2010r.

- ✓ Działania 8.3 – w roku 2011 – nie podpisano żadnych nowych umów o dofinansowanie, zaś od początku wdrażania Programu podpisano 5 umów na kwotę dofinansowania 2 786 847,40 EUR (12 616 058,19 PLN).

W obszar priorytetowy 11. Wzmocnienie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych wpisują się następujące kategorie interwencji:

- 16 – Kolej,
- 18 – Tabor kolejowy,
- 22 – Drogi krajowe,
- 23 – Drogi regionalne/lokalne,
- 24 – Ścieżki rowerowe,
- 25 – Transport miejski,
- 28 – Inteligentne systemy transportu,
- 29 – Porty lotnicze.

Kategoria interwencji 16 realizowana jest poprzez Działanie 5.4 *Transport kolejowy*, którego celem jest zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach pasażerskich i towarowych oraz poprzez Działanie 5.5 *Transport lotniczy*, którego celem jest poprawa lotniczej dostępności komunikacyjnej regionu oraz zwiększenie mobilności mieszkańców.

Kategorie interwencji 18 i 26 realizowane są poprzez Działanie 5.4 *Transport kolejowy* natomiast kategoria interwencji 22 realizowana jest poprzez Działanie 5.1 *Regionalny układ transportowy*, którego celem jest poprawa jakości funkcjonowania systemów transportu publicznego oraz zwiększenie mobilności mieszkańców Lubelszczyzny.

Kategoria interwencji 23 realizowana jest poprzez Działanie 5.1 *Regionalny układ transportowy*, Działanie 5.2 *Lokalny układ transportowy*, którego celem jest poprawa jakości i dostępności wewnątrzregionalnych połączeń komunikacyjnych o znaczeniu lokalnym a tym samym podniesienie konkurencyjności województwa lubelskiego i zwiększenia mobilności mieszkańców oraz Działanie 5.5 *Transport lotniczy*.

Kategoria interwencji 24 realizowana jest poprzez Działanie 5.1 *Regionalny układ transportowy*, Działanie 5.2 *Lokalny układ transportowy* oraz Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki*, którego celem jest poprawa atrakcyjności turystycznej regionu oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury.

Natomiast kategorie interwencji 25 i 28 realizowane są poprzez Działanie 5.3 *Miejski transport publiczny*, którego celem jest poprawa jakości funkcjonowania systemów transportu publicznego oraz zwiększenie mobilności mieszkańców Lubelszczyzny.

Kategoria interwencji 29 realizowana jest poprzez Działanie 5.5 *Transport lotniczy*.

W ramach powyższego obszaru priorytetowego podpisano:

- w roku 2011 - **15** umów na wartość ogółem **182 683 759,15 EUR** (827 009 377,65 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **71 878 442,60 EUR** (325 393 709,65 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **154** umowy na wartość ogółem **403 559 778,69 EUR** (1 826 915 118,11 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **211 380 857,02 EUR** (956 921 139,72 PLN).

Z tego w ramach:

- ✓ Działania 5.1 – w roku 2011 - podpisano 2 umowy na kwotę dofinansowania 9 214 734,07 EUR (41 715 101,14 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 14 umów na kwotę dofinansowania 50 845 688,06 EUR (230 178 429,83 PLN);
- ✓ Działania 5.2 – w roku 2011 – nie podpisano żadnej umowy o dofinansowanie, zaś od początku wdrażania Programu - 111 umów na kwotę dofinansowania 75 855 235,31 EUR (343 396 650,27 PLN);

- ✓ Działania 5.3 – w roku 2011 – podpisano 1 umowę na kwotę dofinansowania 5 776 565,30 EUR (26 150 511,12 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 8¹⁶ umów na kwotę dofinansowania 19 812 665,48 EUR (89 691 936,61 PLN);
- ✓ Działania 5.4 – w roku 2011 – podpisano 5 umów na kwotę dofinansowania 25 991 254,22 EUR (117 662 407,87 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 6 umów na kwotę dofinansowania 29 485 842,25 EUR (133 482 407,87 PLN);
- ✓ Działania 5.5 – w roku 2011 – podpisano 2 umowy na kwotę dofinansowania 27 907 002,43 EUR (126 335 000,00 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 3 umowy na kwotę dofinansowania 111 962 932,93 EUR (506 856 197,39 PLN);
- ✓ Działania 7.1 – w roku 2011 – podpisano 5 umów na kwotę dofinansowania 2 988 886,57 EUR (13 530 689,52 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 12¹⁷ umów na kwotę dofinansowania 7 167 929,12 EUR (32 449 215,14 PLN).

W obszar priorytetowy 12. Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności wpisują się następujące kategorie interwencji:

- 13 - *Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.),*
- 55 – *Promowanie walorów przyrodniczych,*
- 56 – *Ochrona i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego,*
- 57 – *Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych,*
- 75 – *Infrastruktura systemu oświaty,*
- 76 – *Infrastruktura ochrony zdrowia.*

Kategoria interwencji 13 realizowana jest poprzez Działanie 4.1 *Społeczeństwo informacyjne*, którego celem jest zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu oraz wykorzystania technik informacyjnych, Działanie 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych*, którego celem jest zwiększenie wykorzystania potencjału regionalnych szkół wyższych, a także poprawa dostępu do bazy dydaktycznej na poziomie wyższym oraz Działanie 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa*, którego celem jest podniesienie poziomu kształcenia na wszystkich szczeblach nauczania (z wyłączeniem poziomu wyższego i przedszkolnego) oraz zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do infrastruktury edukacyjnej i sportowej.

Kategorie interwencji 55 i 56 realizowane są poprzez Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki*, którego celem jest poprawa atrakcyjności turystycznej regionu oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury.

Kategoria interwencji 57 realizowana jest poprzez Działanie 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*, którego celem jest zwiększenie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie województwa lubelskiego w sektorze turystyki i rekreacji, poprzez Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki*, którego celem jest poprawa atrakcyjności turystycznej regionu oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury oraz Działanie 7.2 *Promocja kultury i turystyki*, którego celem jest wypromowanie wizerunku Lubelszczyzny jako miejsca o dużej atrakcyjności kulturalnej i turystycznej.

Kategoria interwencji 75 realizowana jest poprzez Działanie 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych* oraz Działanie 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa* natomiast kategoria interwencji 76 realizowana jest poprzez Działanie 8.3 *Ochrona zdrowia*, którego celem jest poprawa jakości i dostępności do świadczeń udzielanych w zakresie publicznej ochrony zdrowia.

W ramach powyższego obszaru priorytetowego podpisano:

¹⁶ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba umów o 1 w wyniku usunięcia z KSI omyłkowo wprowadzonej umowy.

¹⁷ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym w wyniku podpisania aneksów do umów zmieniających kategorię interwencji zwiększyła się liczba umów o 2 (przesunięcia z kategorii interwencji 24 na 57).

- w roku 2011 – **69** umów na wartość ogółem **70 312 760,87 EUR** (318 305 868,47 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **33 029 832,05 EUR** (149 526 049,71 PLN);
- od początku wdrażania Programu – **273** umowy na wartość ogółem **247 167 659,47 EUR** (1 118 927 994,42 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **144 373 851,48 EUR** (653 580 425,67 PLN).

Z tego w ramach:

- ✓ Działania 1.5 w roku 2011 – podpisano 52 umowy na kwotę dofinansowania 12 576 675,06 EUR (56 934 608,00 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 117¹⁸ umów na kwotę dofinansowania 28 396 061,43 EUR (128 548 970,09 PLN);
- ✓ Działania 4.1 – w roku 2011 – podpisano 1 umowę na kwotę dofinansowania 8 371 643,77 EUR (37 898 431,33 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 19¹⁹ umów na kwotę dofinansowania 14 423 423,99 EUR (65 294 840,40 PLN);
- ✓ Działania 7.1 – w roku 2011 – podpisano 7 umów na kwotę dofinansowania 2 832 451,79 EUR (12 822 509,26 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 24²⁰ umowy na kwotę dofinansowania 16 164 292,83 EUR (73 175 753,62 PLN);
- ✓ Działania 7.2 – w roku 2011 – nie podpisano żadnej nowej umowy o dofinansowanie, zaś od początku wdrażania Programu – 12 umów na kwotę dofinansowania 1 355 926,41 EUR (6 138 278,87 PLN);
- ✓ Działania 8.1 – w roku 2011 – podpisano 1 umowę na kwotę dofinansowania 2 007 274,47 EUR (9 086 931,52 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 11 umów na kwotę dofinansowania 28 055 373,54 EUR (127 006 676,02 PLN);
- ✓ Działania 8.2 – w roku 2011 – podpisano 3 umowy na kwotę dofinansowania 3 467 828,28 EUR (15 698 858,63 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 31²¹ umów na kwotę dofinansowania 24 280 597,01 EUR (109 918 262,65 PLN);
- ✓ Działania 8.3 – w roku 2011 – podpisano 5 umów na kwotę dofinansowania 3 773 958,69 EUR (17 084 710,97 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 59²² umów na kwotę dofinansowania 31 698 176,28 EUR (143 497 644,02 PLN).

Podsumowując, w ramach umów podpisanych od początku wdrażania Programu, na działania wpisujące się w cele *Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego* przeznaczono **79,49%** środków wykorzystanych na wszystkie podpisane umowy w ramach I – VIII Osi Priorytetowej RPO WL. W I – II Osi Priorytetowej na opisywane działania przeznaczono **99,61%** zaś w III – VIII Osi Priorytetowej **73,47%** środków.

Z dotychczasowych analiz wynika, iż największym zainteresowaniem wśród Beneficjentów I i II Osi Priorytetowej cieszą się kategorie interwencji **07** i **08**, które wpisują się w realizację Priorytetu II *Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu SUE RMB*. Beneficjenci tych Osi realizują najwięcej projektów w ramach obszaru priorytetowego **08** *Wdrożenie Small Business Act: promocja przedsiębiorczości, wzmocnienie MŚP oraz podniesienie poziomu efektywnego*

¹⁸ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym rozwiązano 2 umowy o dofinansowanie, w tym 1 podpisaną w 2011r.

¹⁹ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym, w wyniku podpisania aneksów do umów o dofinansowanie zmieniających kategorię interwencji zwiększyła się liczba umów o 13 (przesunięcia kategorii interwencji z 20 na 13), oraz zmniejszyła się o 2 (przesunięcie kategorii interwencji z 13 na 06 i 13 na 11) dodatkowo, rozwiązano 1 umowę o dofinansowanie.

²⁰ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym, w wyniku podpisania aneksów do umów o dofinansowanie zmieniających kategorie interwencji zwiększyła się liczba umów o 2 (przesunięcia z kategorii interwencji 24 na 57).

²¹ Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym, w wyniku podpisania aneksów do umów zmieniających kategorię interwencji zmniejszyła się liczba umów o 1 (przesunięcie kategorii interwencji z 75 na 79).

²² Niespójności z poprzednim okresem sprawozdawczym danych wygenerowanych z KSI wynikają z faktu, iż w roku sprawozdawczym, w wyniku podpisania aneksów do umów o dofinansowanie zmieniających kategorię interwencji zmniejszyła się liczba umów o 5 (przesunięcia kategorii interwencji z 76 na 43). Dodatkowo, wprowadzono do KSI 1 umowę o dofinansowanie podpisaną w 2010r.

wykorzystania zasobów ludzkich, które stanowią **58,22%** wszystkich projektów wpisujących się w SUE RMB w ramach I – II Osi Priorytetowej. Na drugim miejscu znajduje się obszar **07 Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji**, którego projekty stanowią **32,59%** wszystkich projektów wpisujących się w realizację SUE RMB w ramach I – II Osi Priorytetowej.

Największy wpływ na realizację Priorytetu III *Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny* SUE RMB miały projekty realizowane w ramach III – VIII Osi Priorytetowej RPO WL (**79,06%** wszystkich projektów Osi III – VIII wpisujących się w realizację SUE RMB). Największym zainteresowaniem wśród Beneficjentów tych Osi cieszyła się **23** kategoria interwencji. Beneficjenci Osi III – VIII realizują najwięcej projektów w ramach obszaru priorytetowego **11 Wzmocnienie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych**, które stanowią **31,03%** wszystkich projektów wpisujących się w realizację SUE RMB w ramach III – VIII Osi Priorytetowej.

Dodatkowo, **dane ilościowe** zostały zamieszczone w Załączniku VII do sprawozdania w tabeli nr 7a *Wpływ projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007 – 2013 na Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego*, tabeli 7b *EFRR a SRMB* oraz na Wykresie *Inwestycje dofinansowane z EFRR wpisujące się w SRMB wg obszarów wsparcia*. Zestawienie zostało opracowane w oparciu o dane wygenerowane z systemu KSI (SIMIK 07-13) – stan na dzień 31.12.2011 r. oraz kategorie interwencji, które zostały przyporządkowane do poszczególnych obszarów priorytetowych.

Wnioski i rekomendacje

Z powyższej analizy wynika, iż realizowane w RPO WL projekty w znacznym stopniu wpisują się w cele *Strategii Unii Europejskiej dla Regionów Morza Bałtyckiego*. Działania podejmowane w ramach I-VIII Osi Priorytetowej RPO WL są spójne z założeniami Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego, jednak ze względu na położenie geograficzne Województwa Lubelskiego, wpisują się jedynie pośrednio w zagadnienia priorytetowe określone w *Planie Działania* stanowiącym załącznik do SUE RMB.

Dodatkowo, w celu skuteczniejszej realizacji Strategii *UE dla Regionu Morza Bałtyckiego*, IZ RPO planuje promowanie przedmiotowej Strategii w swoich materiałach promocyjnych i informacyjnych. Rozważane jest również powołanie specjalnej grupy roboczej, która zajmowałaby się wszelkimi sprawami dotyczącymi SUE, w tym również współpracą z innymi regionami, władzami czy Beneficjentami z innych krajów RMB w tym zakresie.

Projekty

Przykłady projektów RPO WL na lata 2007-2013 realizujących obszary priorytetowe Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego, znajdują się w Załączniku VII a do niniejszego sprawozdania - *Karta przykładowego projektu wpisującego się w realizację SUE RMB*.

W ramach RPO WL nie są realizowane projekty flagowe zidentyfikowane w *Planie działań SUE RMB*.

2.2. INFORMACJA NA TEMAT ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI WSPÓLNOTOWYMI

Zapisy RPO WL na lata 2007-2013 oraz pozostałych dokumentów programowych i wdrożeniowych zapewniają od początku wdrażania Programu i na każdym etapie jego realizacji zgodność z przepisami prawa wspólnotowego. Podstawowym mechanizmem służącym zagwarantowaniu zgodności realizowanych projektów z prawem wspólnotowym jest przyjęty system oceny projektów. Już na etapie oceny formalnej, dokonywanej w oparciu o kryteria brzegowe, weryfikowana jest zgodność projektu z horyzontalnymi politykami Wspólnoty, w tym w szczególności z politykami w zakresie: konkurencji, zamówień publicznych, dyrektywy środowiskowej, pomocy publicznej, równego traktowania kobiet, mężczyzn oraz społeczeństwa informacyjnego. Do dalszej oceny kierowane są wyłącznie wnioski, które wykazują zgodność z przedmiotowymi politykami. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu projektu na którąkolwiek z polityk horyzontalnych wniosek jest odrzucany. Przyjęty w ramach III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL system wyboru projektów premiuje te projekty, które mają pozytywny wpływ na realizację polityk horyzontalnych (pozytywny wpływ na przedmiotowe polityki jest premiowany przyznaniem dodatkowych punktów). Równocześnie w projektach będących w trakcie realizacji przestrzegano ww. polityk wspólnotowych oraz zgodności projektów energetycznych z dyrektywą 2003/55.

IZ RPO zapewnia, iż na każdym etapie realizacji Programu przestrzegane są zasady poszczególnych polityk wspólnotowych. Jednocześnie pracownicy IZ RPO powzięli wszelkie możliwe środki zapewniające przestrzeganie ww. norm prawnych.

Również IP II zapewnia, iż na każdym etapie realizacji Działań I i II Osi Priorytetowej Programu przestrzegane są zasady poszczególnych polityk wspólnotowych. Zgodność z przepisami wspólnotowymi była monitorowana podczas:

- weryfikacji wniosków o dofinansowanie,
- kontroli systemowych, podczas których wypełniane były listy sprawdzające, zawierające odpowiednie pytania dotyczące przestrzegania zasad krajowych i wspólnotowych,
- kontroli projektów, w tym weryfikacji wniosków o płatność i kontroli na miejscu realizacji projektu, podczas których wypełniane były listy sprawdzające uwzględniające pytania dotyczące przestrzegania zasad krajowych i wspólnotowych – dzięki rozbudowanej części wniosku Beneficjenta o płatność dot. sprawozdawczości są oceniane i analizowane efekty rzeczowe projektu pod względem zgodności z politykami krajowymi i wspólnotowymi,
- sporządzania sprawozdań z realizacji I i II Osi Priorytetowej, które zawierają odpowiednie części odnoszące się do sposobu przestrzegania zasad/polityk krajowych i wspólnotowych.

Szczegółowe informacje na temat przestrzegania zasady równości szans oraz zasady partnerstwa we wszystkich Osiach Priorytetowych Programu znajdują się w punktach 2.2.1 i 2.2.2, natomiast poniżej zamieszczono informacje dotyczące przestrzegania przez IZ RPO WL polityk horyzontalnych: ochrony środowiska, prawa zamówień publicznych oraz pomocy publicznej.

Przestrzeganie zasad prawa wspólnotowego w zakresie ochrony środowiska:

Zapewnienie zgodności przedsięwzięć z prawem wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska, odbywa się na etapie weryfikacji formalnej projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach RPO WL oraz poprzez podjęcie działań wspomagających Beneficjentów.

Weryfikacja projektów w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (OOS)

Zgodnie z prawem wspólnotowym oraz krajowym, postępowanie OOS stanowi istotny element procesu inwestycyjnego. W ramach Programu wsparcie może być udzielone jedynie dla przedsięwzięć, które przeprowadziły postępowanie OOS (jeśli jest wymagane) w zgodzie z przepisami wspólnotowymi – dyrektywami unijnymi, jak i przepisami krajowymi. Ocena

poprawności przeprowadzona jest na podstawie dokumentacji złożonej przez Wnioskodawcę potwierdzającej przeprowadzenie procedury OOŚ. Prawidłowo przeprowadzone postępowanie OOŚ powinno wykazać całościowy wpływ przedsięwzięcia inwestycyjnego na środowisko.

Elementy procedury OOŚ, zapewniające prawidłową jej realizację to:

- przeprowadzenie procedury tzw. „screeningu”, czyli kwalifikowania przedsięwzięcia do sporządzenia raportu dla przedsięwzięć wymienionych w Aneksie II dyrektywy OOŚ przez właściwe organy administracji publicznej;
- przeprowadzenie przez organ wydający decyzję, konsultacji z właściwymi organami administracji publicznej zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy OOŚ dotyczących kwalifikowania przedsięwzięcia do sporządzenia raportu oraz zakresu tego raportu, o ile raport jest wymagany;
- sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w sposób odpowiadający wymogom określonym w art. 5 ust. 3 dyrektywy OOŚ oraz w jej Aneksie IV, o ile raport jest wymagany;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych zgodnie z art. 6 ust. 2-6 dyrektywy OOŚ, o ile są wymagane;
- wskazanie w uzasadnieniu decyzji w sprawie przedsięwzięcia, sposobu uwzględnienia uwag i informacji zgromadzonych w toku postępowania lub poinformowanie o braku uwag i wniosków – zgodnie z art. 8 i 9 dyrektywy OOŚ;
- wskazanie, czy przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na gatunki i siedliska chronione w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 i czy w związku z możliwością znaczącego oddziaływania zostało przeprowadzone stosowne postępowanie zgodnie z art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy Siedliskowej.

W ramach III-VIII Osi Priorytetowej weryfikacja prawidłowości postępowania w sprawie OOŚ dokonywana jest przez pracowników Oddziału Oceny Projektów, w tym menedżera ds. środowiska, na podstawie listy sprawdzającej zgodnej z listą sprawdzającą rekomendowaną w załączniku III „Wytucznych w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych” z dnia 5 maja 2009 r. Procedura oceny wniosków oraz lista sprawdzająca zawarta jest w Instrukcji Wykonawczej IZ RPO.

Zgodnie z regulaminem konkursów na realizację projektów w ramach poszczególnych Osi Priorytetowych RPO WL, Beneficjent zobowiązany jest zamieścić we wniosku:

- a. Formularz do wniosku o dofinansowanie w zakresie oceny oddziaływania na środowisko;
- b. Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów sieci Natura 2000;
- c. Dokumentację z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko;
- d. Oświadczenie o dostosowaniu projektu do wymagań prawa unijnego w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko;
- e. Oświadczenie o zgodności projektu z wymaganiami prawa unijnego w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach dokumentacji z postępowania w sprawie OOŚ (pkt. c), Beneficjent zobligowany jest do przedstawienia następujących dokumentów:

- postanowienie o obowiązku (lub braku obowiązku) sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia oraz o jego zakresie - wraz z opiniami właściwych organów (*postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wszczęte przed 15 listopada 2008 r.*).
- postanowienie w sprawie potrzeby/braku potrzeby przeprowadzenia OOŚ (*postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wszczęte po 15 listopada 2008 r.*).

- streszczenie raportu o oddziaływaniu na środowisko w języku niespecjalistycznym lub raport OOS (jeśli dotyczy).
- dokumenty potwierdzające udział społeczeństwa w postępowaniu, wyniki konsultacji społecznych (jeśli dotyczy).
- uzyskane w toku postępowania opinie i uzgodnienia (w tym w zakresie dotyczącym obszarów Natura 2000 – *jeśli dotyczy, dla postępowań wszczętych przed 15 listopada 2008 r.*).
- postanowienie uzgadniające wydane przez RDOŚ przed uzyskaniem jednej z decyzji inwestycyjnych (*jeśli przeprowadzono ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na wyznaczone lub potencjalne obszary Natura 2000, po 15 listopada 2008 r.*).
- dokumentacja świadcząca o postępowaniu dotyczącym transgranicznego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko (jeśli dotyczy).
- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach.
- pozwolenie na budowę lub inna z decyzji administracyjnych kończących proces inwestycyjny.

W przypadku strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla planów, programów i strategii mających wpływ na realizację RPO zgodnie z punktem 3.3. Formularza do wniosku w zakresie OOS, Beneficjent jest zobowiązany wskazać link do powyższych dokumentów objętych stosowaniem dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Prowadzona według opisanej procedury weryfikacja złożonych dokumentów zapewnia zgodność przedsięwzięć realizowanych w ramach RPO WL z *Wytycznymi w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych* z dnia 3 czerwca 2008 r. oraz z dnia 5 maja 2009 r. Powyższa procedura dotyczy również projektów kluczowych. Ponadto, zgodnie z zapisami *Instrukcji Wykonawczej* przesłanką do odmowy podpisania umowy/podjęcia uchwały o dofinansowanie projektu z Beneficjentem, jest przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko bez uwzględnienia zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego oraz obowiązku prowspólnotowej wykładni przepisów prawa krajowego. W celu ułatwienia Beneficjentom korzystania z informacji niezbędnych do przygotowania dokumentacji OOS utworzono na stronie internetowej RPO WL zakładkę *Ocena oddziaływania na środowisko*. W zakładce zamieszczone są regulacje krajowe oraz regulacje Komisji Europejskiej w zakresie OOS, formularze z zakresu OOS, wytyczne MRR oraz KE, informacje dotyczące obszarów Natura 2000 oraz stanowiska i interpretacje dotyczące tematyki zakładki (<http://www.rpo.lubelskie.pl/front/page/get/345>). Należy dodatkowo podkreślić, że Beneficjenci, w ramach licznych spotkań mają możliwość konsultacji dokumentacji OOS w ramach wniosku ubiegającego się o dofinansowanie.

W okresie sprawozdawczym rozpoczęły się prace nad zmianami OOS, które zostaną przedstawione w kolejnym okresie sprawozdawczym. W 2011 roku, podczas oceny i wyboru projektów do dofinansowania w ramach RPO WL na lata 2007-2013, nie stwierdzono naruszeń w przestrzeganiu prawa wspólnotowego z zakresu ochrony środowiska.

Przestrzeganie zasad prawa wspólnotowego w zakresie zamówień publicznych:

Beneficjent, który podpisze umowę o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Programu zobowiązany jest do stosowania krajowych i wspólnotowych przepisów o zamówieniach publicznych, a w szczególności ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.) w zakresie w jakim ma ona zastosowanie do Beneficjenta i projektu. Przed zleceniem wykonania usług, dostaw lub robót budowlanych Beneficjent musi sprawdzić, czy zalicza się do podmiotów zobowiązanych do stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych (PZP). Dla jednostek spoza sektora finansów publicznych, np. przedsiębiorców, szczególnie ważne są zapisy art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy: „Ustawę

stosuje się do udzielania zamówień publicznych przez inne niż określone w pkt 1-2 podmioty, jeżeli łącznie zachodzą następujące okoliczności:

- a) ponad 50% wartości udzielanego przez nie zamówienia jest finansowane ze środków publicznych lub przez podmioty, o których mowa w pkt 1-3a,
- b) wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8,
- c) przedmiotem zamówienia są roboty budowlane obejmujące wykonanie czynności w zakresie inżynierii lądowej lub wodnej, budowy szpitali, obiektów sportowych, rekreacyjnych lub wypoczynkowych, budynków szkolnych, budynków szkół wyższych lub budynków wykorzystywanych przez administrację publiczną lub usługi związane z takimi robotami budowlanymi."

Jeśli projekt łącznie spełnia wszystkie powyższe warunki – Beneficjent ma obowiązek zastosować ustawę Prawo zamówień publicznych. Dodatkowo, Wnioskodawcy zobowiązani do stosowania procedur określonych w ww. ustawie muszą wykazać zgodność projektu z PZP we wniosku o dofinansowanie, wskazując m.in. liczbę kontraktów, w ramach których realizowany będzie projekt wraz z odpowiednim dla wartości i rodzaju zamówienia typem procedury przetargowej oraz wskazując przewidywany termin podpisania umowy z wykonawcą z zachowaniem terminów wymaganych obowiązującym prawem zamówień publicznych.

Jeśli uprawniona instytucja stwierdzi, że podczas realizacji projektu Beneficjent nie stosował ustawy, choć był do tego zobowiązany na mocy art. 3 tej ustawy, wydatki poniesione przez Beneficjenta mogą zostać w całości uznane za niekwalifikowane, a Beneficjent zostanie wezwany do ich zwrotu wraz z odsetkami zgodnie z zasadami określonymi w umowie o dofinansowanie realizacji projektu. Na Beneficjentach, którzy na mocy art. 3 ustawy PZP nie są zobowiązani do jej stosowania, spoczywa ciężar udowodnienia, że zasada efektywności została zachowana. Oznacza to, iż Beneficjent powinien zgromadzić i przedstawić instytucjom uprawnionym do kontroli dokumenty, które dowodzą, że dokonany w ramach projektu wydatek jest oszczędny i dzięki niemu uzyskiwane są efekty założone w projekcie. Dokumentami takimi mogą być pisemne protokoły z negocjacji handlowych (podpisane przez obie strony), oświadczenia Beneficjenta uzasadniające dokonany wybór wykonawcy/dostawcy, pisemne oferty firm konkurencyjnych w stosunku do wykonawcy/dostawcy, z którym Beneficjent podpisze umowę.

Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 zobowiązana jest do kontroli przestrzegania przez Beneficjentów ustawy Prawo zamówień publicznych. Zgodnie z zasadami art. 60 Rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006 podstawową funkcją kontrolną jest weryfikacja polegająca na sprawdzeniu dostarczenia towarów i usług współfinansowanych w ramach projektów, faktyczności poniesienia wydatków oraz ich zgodność z zasadami wspólnotowymi i krajowymi.

Kontrola zamówień publicznych, przeprowadzana przez Oddział Kontroli w ramach III-VIII Osi Priorytetowej odbywa się na dokumentach i stanowi odrębną kontrolę, natomiast w RPK ujęta jest łącznie z kontrolą na miejscu jako jedna kontrola danego projektu. Podczas kontroli sprawdzane jest 100% dokumentacji dotyczącej realizacji projektu. Jednakże w odniesieniu do dokumentacji dotyczącej procedur udzielania zamówień publicznych kontroli podlegają:

- w przypadku zastosowania przez Beneficjenta jednego trybu udzielania zamówienia publicznego kontroli podlegać będzie zamówienie o najwyższej wartości szacunkowej,
- w przypadku zastosowania przez Beneficjenta kilku trybów udzielania zamówienia publicznego kontroli podlegać będzie po jednym postępowaniu o najwyższej wartości szacunkowej z każdego trybu.

Również IP II zobowiązana jest do przeprowadzenia kontroli projektów realizowanych w ramach I Osi i II Osi Priorytetowej w formie kontroli na miejscu. Kontrole te obejmują m.in. ocenę prawidłowości i skuteczności realizacji projektu - zgodnie z zawartą umową o dofinansowanie realizacji projektu. W toku kontroli sprawdzeniu podlega faktyczny postęp rzeczowy i finansowy, stwierdzony na miejscu realizacji projektu oraz dokumenty związane z jego realizacją, poświadczające faktyczne poniesienie wydatków oraz czy wydatki zostały poniesione zgodnie z zasadami krajowymi i wspólnotowymi.

W 2011 r. nie wystąpiły żadne problemy ani nieprawidłowości o charakterze systemowym związane ze stosowaniem ustawy Prawo zamówień publicznych w ramach realizacji RPO WL.

Przestrzeganie zasad prawa wspólnotowego w zakresie pomocy publicznej:

Wszelkie działania realizowane w ramach RPO WL muszą być zgodne z przepisami w zakresie pomocy publicznej. Należy wskazać, iż już na etapie programowania działań możliwych do realizacji w ramach RPO WL, IZ RPO projektowała działania tak, by były one zgodne z przepisami dot. udzielania pomocy publicznej w ramach regionalnych programów operacyjnych. W przypadku braku uregulowań, IZ RPO programowała działania tak, by typ planowanych projektów oraz charakter beneficjentów gwarantowały, aby dane Działanie było Działaniem nie objętym pomocą publiczną. Szczegółowy wykaz Działań podlegającym pomocy publicznej został wskazany w załączniku nr 6 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL. Wejście w życie stosownych uregulowań dotyczących realizacji projektów objętych pomocą publiczną bądź też ich aktualizacja pociągały za sobą aktualizację dokumentów programowych. Dodatkowo, programując działania przewidziane do realizacji w ramach RPO WL, Instytucja Zarządzająca bierze pod uwagę wszelkie obowiązki nałożone decyzjami Komisji Europejskiej dotyczące udzielania pomocy publicznej, tak aby wszelkie wydatki finansowane w ramach Programu były zgodne z zapisami przedmiotowych decyzji. Należy ponadto wskazać, iż zapisy regulaminów konkursów ogłaszanych w ramach RPO WL są opracowywane tak, by działania realizowane w ramach Programu gwarantowały zgodność operacji z prawem wspólnotowym w zakresie pomocy publicznej.

Mechanizmem gwarantującym zgodność realizowanych w ramach RPO WL z prawem wspólnotowym w zakresie pomocy publicznej jest także system oceny i wyboru projektów funkcjonujący w ramach Programu, umożliwiający wyłącznie wybór projektów zgodnych z niniejszym prawem. W przypadku, gdy istnieje możliwość wystąpienia w projekcie pomocy publicznej, podlega on ocenie przez menedżera ds. pomocy publicznej. Przedmiotowa ocena dokonywana jest w ramach oceny formalnej projektu w oparciu o kryteria brzegowe. Weryfikowane jest, czy w przypadku inwestycji objętych schematem pomocy publicznej wniosek dotyczy nowej inwestycji oraz czy realizacja projektu jest zgodna z zasadami określonymi we właściwych decyzjach Komisji Europejskiej. W przypadku stwierdzenia braku zgodności projektu z przepisami wspólnotowymi w zakresie pomocy publicznej, tj. w przypadku stwierdzenia niespełnienia warunków określonych w ramach kryteriów brzegowych, wniosek jest odrzucany. Należy wskazać, iż na etapie oceny formalnej (dokonywanej w oparciu o kryteria poprawności), w przypadku projektów podlegających zasadom pomocy publicznej, badana jest m.in. prawidłowość wyboru schematu pomocy publicznej, wysokość wsparcia wynikająca ze schematu, zgodność kwalifikowalności kosztów z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej. Ponadto, załącznikiem nr 6 do dokumentacji aplikacyjnej jest analiza pomocy publicznej. Wnioskodawca przedstawia szczegółową weryfikację spełniania przez projekt przesłanek wystąpienia pomocy publicznej. Załącznik weryfikowany jest każdorazowo przez IZ RPO i podlega analizie wraz z pozostałą dokumentacją aplikacyjną tj. wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności.

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WL 2007-2013 nie zidentyfikowała problemów z naruszeniem zasad pomocy publicznej, które zostały określone w Programie.

Zgodnie z art. 67 ust 2 lit. f rozporządzenia nr 1083/2006 w okresie sprawozdawczym nie wystąpiły problemy związane z przestrzeganiem prawa wspólnotowego podczas realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.

2.2.1. ZASADA RÓWNOŚCI SZANS

Zgodnie z art. 16 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 IZ RPO uwzględnia i zapewnia przestrzeganie zasady równości szans, w szczególności równego traktowania kobiet i mężczyzn oraz zasady niedyskryminowania osób niepełnosprawnych, a także gwarantuje zapobieganie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię, światopogląd, wiek i orientację seksualną od początku realizacji Programu na wszystkich etapach jego wdrażania, a w szczególności – w dostępie do środków w jego ramach. IZ RPO w okresie sprawozdawczym nie prowadziła uzgodnień partnerskich w zakresie stosowania zasady równości szans.

Etap programowania i wdrażania

Zasada równości szans uwzględniona została już na etapie programowania RPO WL i uwidacznia się w samej logice udzielanego w jego ramach wsparcia. Z jednej bowiem strony przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu mają za zadanie stworzyć obszarom cechującym się największymi możliwościami rozwojowymi warunki do konkurowania w układzie krajowym i europejskim, z drugiej jednakże mają one stymulować wzrost gospodarczy, również na obszarach słabiej rozwijających się. Zapewniona jest także realizacja działań przyczyniających się do zmniejszenia różnic rozwojowych pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi. Zasada równości szans znajduje więc w tym kontekście szersze zastosowanie jako wyrównywanie szans społeczno-gospodarczych w skali regionu.

Wdrażanie Programu zaprogramowane zostało w sposób zapewniający równy dostęp do wsparcia udzielanego w jego ramach dla wszystkich typów potencjalnych beneficjentów, bez ukierunkowania na jedną grupę docelową i bez jakichkolwiek barier czy dyskryminacji. Dlatego też, w *Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WL – Uszczegółowienie Programu* dla każdego Działania określona została lista beneficjentów, którzy mogą aplikować o dofinansowanie. Osie Priorytetowe oraz poszczególne Działania RPO WL zostały zaprojektowane w sposób zapewniający równy dostęp do korzystania z efektów rzeczowych projektów dla wszystkich potencjalnych użytkowników. Ponadto aktualizacje dokumentów uszczegóławiających zapisy Programu przeprowadzane są zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego i krajowego, również z poszanowaniem zasady równości szans.

Należy wskazać, iż już na etapie programowania działań możliwych do realizacji, IZ RPO WL zaprojektowała działania, które mogą przyczyniać się do eliminowania/niwelowania istniejących w życiu grup defaworyzowanych barier fizycznych, finansowych, socjalnych, psychologicznych (np. poprzez likwidację barier architektonicznych). Jako przykład należy podać Działanie 5.4 *Transport kolejowy*, w ramach którego jednym z możliwych do realizacji zadań jest modernizacja kolejowych obiektów dworcowych (w tym przystosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych), Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki*, Kategoria I: *Ochrona dziedzictwa kulturowego*, Kategoria II: *Infrastruktura kultury*, Kategoria III: *Infrastruktura turystyki*, w ramach których jako uzupełnienie zadań możliwych do realizacji w ramach przedmiotowych Działań są roboty budowlane i modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych).

Mechanizmem gwarantującym zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w realizowanych projektach na etapie oceny projektów jest system oceny i wyboru projektów umożliwiający wybór projektów uwzględniających ww. zasadę. Już na etapie oceny formalnej projektów, dokonywanej w oparciu o kryteria brzegowe weryfikowane jest, czy projekt jest zgodny z polityką horyzontalną w zakresie równości szans. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu projektu na przedmiotową politykę, wniosek jest odrzucany (w okresie sprawozdawczym nie stwierdzono podczas oceny formalnej dokonywanej w oparciu o kryteria brzegowe niezgodności projektów z zasadami ww. polityki horyzontalnej). Dodatkowo należy wskazać, iż przyjęty w ramach Osi Priorytetowej RPO WL system wyboru projektów premiuje te projekty, które mają pozytywny wpływ na realizację polityki horyzontalnej w zakresie równości szans a także umożliwia wybór

do dofinansowania tych projektów, które proponują rozwiązania poprawiające sytuację osób znajdujących się w trudnej sytuacji a także tych projektów, których realizacja może przyczynić się do eliminacji/niwelowania istniejących w życiu grup defaworyzowanych barier fizycznych, finansowych, socjalnych, psychologicznych, tj:

- na etapie oceny merytorycznej dodatkowo punktowane są projekty, które wykazują pozytywny wpływ projektu na politykę wyrównywania szans,
- na etapie oceny merytorycznej premiowane są projekty, w wyniku których tworzone będą nowe miejsc pracy (np. w ramach Działania 3.1 *Tworzenie terenów inwestycyjnych*, w ramach działania 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich*, w ramach Działania 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki, Kategoria III Infrastruktura turystyki projekty*, w ramach których tworzona jest większa liczba miejsc pracy, punktowane są wyżej),
- w ramach Działania 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich* na etapie oceny merytorycznej premiowane są projekty obejmujące rewitalizację budynków w celu przystosowania ich do usług dla grup społecznych wymagających wsparcia wskazanych w lokalnym programie rewitalizacji i/lub w celu stworzenia nowych możliwości zatrudnienia dla osób zagrożonych wykluczeniem oraz projekty zakładające wprowadzenie usług dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- w ramach oceny merytorycznej premiowane są projekty, w wyniku realizacji których nastąpi zatrudnienie osób z marginalizowanych grup społecznych lub outsourcing usług uzupełniających obsługę sieci przedsiębiorstwom zatrudniającym osoby z marginalizowanych grup społecznych (np. niepełnosprawnych),
- premiowane są projekty, w wyniku których nastąpi przygotowanie infrastruktury w taki sposób, który ułatwi dostęp zmarginalizowanych grup społecznych (np. w ramach Działania 5.3 *Miejski transport publiczny* premiowane są projektu obejmujące swym zakresem zakup systemów i urządzeń ułatwiające podróżowanie osobom niepełnosprawnym i uprzywilejowanym, w ramach Działania 5.4 *Transport kolejowy* premiowane są projekty obejmujące swym zakresem dostosowanie wyposażenia wagonów i elementów infrastruktury do potrzeb dzieci, niepełnosprawnych, osób starszych itd.),
- premiowane są projekty, które poprzez zastosowanie odpowiednich rozwiązań (np. architektonicznych) wpłyną na poprawę szeroko rozumianej dostępności dla osób niepełnosprawnych, np. w ramach Działania 5.3 *Miejski transport publiczny* premiowane są projekty obejmujące swym zakresem zakup odpowiednio przystosowanych środków transportu, urządzeń i wyspecjalizowanych usług dla osób niepełnosprawnych w celu umożliwienia im korzystania z systemu transportowego,
- premiowane są projekty, rozwijające politykę i model integracji społecznej (np. godzenie pracy i życia rodzinnego, procesy ponownego włączenia oraz działania na rzecz wykorzystania zawodowego przedstawicieli kategorii marginalizowanych – Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki*, Działanie 7.2 *Promocja kultury i turystyki*, Działanie 7.3 *Współpraca międzyregionalna*).

Dodatkowo, należy wskazać, iż także kryteria oceny strategicznej, umożliwiają wybór do dofinansowania tych projektów, które promują rozwiązania poprawiające sytuację osób znajdujących się w trudnej sytuacji, m.in. osób zamieszkujących obszary wiejskie (w ramach kryterium 3. *Kryterium trafności na poziomie regionalnym: Wpływ na realizację celów strategicznych województwa lubelskiego* premiowane są projekty wpływające na poprawę jakości życia mieszkańców wsi oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, zwiększające dostępność do usług edukacyjnych i zdrowotnych na obszarach wiejskich).

Każdy Beneficjent, niezależnie od typu, zapewniony ma równy dostęp do wsparcia udzielanego w ramach RPO WL, zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL. Zapisy dokumentów programowych, w tym zapisy URPO WL, uwzględniając jednocześnie zapisy Linii demarkacyjnej, gwarantują równy dostęp do wsparcia w ramach Osi Priorytetowej RPO WL, nie faworyzując żadnej z grup. Równy dostęp do wsparcia w ramach Programu, zapewniony jest także poprzez system wyboru projektów, który nie uzależnia dokonywanej oceny od typu

Beneficjenta, nie faworyzuje żadnej z grup. Dokonywana ocena jest obiektywna, zaś kryteria oceny są jednakowe dla wszystkich Beneficjentów. W ramach systemu wyboru projektów do dofinansowania kolejność złożenia wniosku przez poszczególnych Beneficjentów nie stanowi kryterium oceny a więc w ramach systemu oceny nie znajduje zastosowanie zasada „*кто pierwszy ten lepszy*”. Równy dostęp do wsparcia udzielanego w ramach RPO WL dla wszystkich typów potencjalnych Beneficjentów zapewniony jest także dzięki równemu dostępowi do informacji, m.in. poprzez strony internetowe www.rpo.lubelskie.pl, www.lawp.eu oraz bezpłatną infolinię, w zakresie:

- ✓ możliwości aplikowania o środki,
- ✓ harmonogramu ogłaszania konkursów na dany rok, a także wszelkich jego zmian,
- ✓ ogłoszeń konkursów (ogłoszenia o konkursach zamieszczane są również w prasie o zasięgu regionalnym,
- ✓ zamieszczania wszelkich informacji związanych z ogłaszanymi konkursami, w tym m.in. informacji w zakresie wyników oceny poszczególnych jej etapów.

Dodatkowo, w strukturach IZ RPO WL oraz IP II funkcjonują *Punkty Informacyjne i naboru wniosków*, których pracownicy udzielają informacji nt. ogłaszanych konkursów. IZ RPO WL zapewniła także możliwość, poprzez stronę internetową, szybkiego zadania pytania ekspertowi zajmującego się obsługą RPO.

Działania realizowane przez IZ RPO dotyczące przestrzegania zasady równości szans są w pełni zadowalające, czego wyrazem jest fakt, iż na żadnym etapie realizacji Programu nie wystąpiły problemy w tym zakresie. Dlatego też na kolejnych etapach wdrażania Programu utrzymane będą dotychczasowe działania mające na celu zapewnienie przestrzegania zasady równości szans wynikającej z treści art. 16 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Kontynuowane będą działania zmierzające do zniesienia nierówności oraz sprawiedliwego wspierania mężczyzn i kobiet oraz ciągłego przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, wyznanie, światopogląd, wiek lub niepełnosprawność. W końcowej fazie wdrażania Programu nacisk położony będzie na kontrolę projektów w trakcie i po zakończeniu ich realizacji w celu analizy i oceny efektów rzeczowych projektu pod względem zgodności z zasadą równości szans.

Etap monitorowania

- Przykłady działań związanych z równouprawnieniem
- dobór członków KM RPO z zachowaniem równych proporcji między przedstawicielami obu płci:
W zakresie Komitetu Monitorującego RPO WL zasada równości szans realizowana była w procesie naboru Członków do KM RPO, podczas którego IZ RPO nie stosowała żadnych ograniczeń związanych z płcią. Wszystkie zgłoszenia, które spełniały kryteria formalne i merytoryczne były brane pod uwagę przez Zarząd Województwa Lubelskiego, który jednocześnie starał się, aby dobór Członków nastąpił z zachowaniem proporcji pomiędzy przedstawicielami obu płci. Obecnie biorąc pod uwagę liczbę Członków Komitetu wraz z ich Stałymi Zastępcami, liczba kobiet wynosi około 1/4 całego składu KM RPO. Udział jedynie 25% kobiet w składzie KM RPO nie jest zależny od IZ RPO, gdyż to poszczególne instytucje reprezentowane w Komitecie zgłaszają swoich przedstawicieli do jego składu.
- zapewnienie równego dostępu do informacji o realizacji RPO WL (np. umieszczanie informacji na stronach internetowych)

Informacje związane z działaniami podejmowanymi przez Komitetu Monitorującego RPO umieszczane są na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl w zakładce Komitet Monitorujący. W ww. zakładce zamieszczone są zadania Komitetu, regulamin jego funkcjonowania, uchwały oraz protokoły z posiedzeń. Systematycznie aktualizowana jest również informacja o zmianach składu.

Etap ewaluacji

Na etapie ewaluacji zasada równości szans jest zachowana, a przejawem tego jest równy i pełny dostęp wszystkich zainteresowanych do informacji nt. wyników badań ewaluacyjnych, raportów ewaluacyjnych, okresowych planów ewaluacji i informacji rocznych dot. działań w zakresie ewaluacji RPO WL.

Innym przejawem realizacji tej zasady na etapie ewaluacji jest równy dostęp podmiotów realizujących badania ewaluacyjne tj. wykonawców do udziału w przetargach na wykonanie badań ewaluacyjnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r, Nr 113, poz. 759 z późn. zm.).

Wnioski i rekomendacje w obszarze równości szans na kolejne okresy realizacji Programu:

W kolejnych etapach realizacji RPO WL Instytucja Zarządzająca będzie kontynuować przestrzeganie zasady równości szans wynikającej z treści art. 10 rozporządzenia WE nr 1081/2006, który zobowiązuje, aby UE we wszystkich swych działaniach i politykach zmierzała do zniesienia nierówności oraz wspierania równości kobiet i mężczyzn. Dbanie o równość szans przez IZ RPO to przede wszystkim aktywne działanie i planowanie rozwiązań przyczyniających się do zmniejszania barier, których doświadczają różne grupy społeczne w swobodnym dostępie do dóbr, usług, informacji i infrastruktury.

Istotną kwestią jest konieczność podnoszenia świadomości Beneficjentów w zakresie rozumienia równości szans tj. uświadomienie pozostałych użytkowników na temat obecności i potrzeb różnorodnych grup. Problemem jest zrozumienie, iż ważne jest zarówno nie dyskryminowanie w zatrudnieniu, jak również zapewnienie dostępności dla wszystkich infrastruktury wybudowanej w ramach realizowanych projektów. Konieczne jest zwiększenie wiedzy na temat nierówności potrzeb różnych grup m.in.: kobiet, osób niepełnosprawnych, rodziców, dzieci, osób starszych. Wszystkie te działania przyczynią się do zmiany sposobu myślenia o projektach przez osoby je tworzące, przez co na pierwszym planie będą mogły być wszystkie potrzeby osób korzystających w przyszłości z budowanych obiektów, a same obiekty będą odzwierciedleniem tych potrzeb.

Konieczne będzie wprowadzenie mechanizmów, których celem będzie przyspieszenie, bądź umożliwienie korzystania z danego rozwiązania grupom, które najbardziej wymagają wsparcia. Jest to szczególnie ważne przy projektach infrastrukturalnych, gdzie już na etapie projektowania konieczne jest uwzględnienie specjalnych potrzeb grupy defaworyzowanej jaką są osoby niepełnosprawne. Potrzeba dostrzegalna jest też na etapie promocji, gdzie bez specjalnego przystosowania materiałów promocyjnych jak również kanałów którymi ta promocja dociera do odbiorców promowane produkty i usługi będą niedostępne tylko dla osób z niepełnosprawnościami wzroku i słuchu.

2.2.2. ZASADA PARTNERSTWA

Zasada partnerstwa stosowana jest przez IZ RPO na różnych etapach realizacji Programu.

Etap programowania i wdrażania

Jednym z przykładów są konsultacje społeczne dokumentów w ramach RPO WL. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie zasad tworzenia Indykatorywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych RPO WL 2007 – 2013 oraz systemu oceny i zatwierdzania projektów kluczowych do dofinansowania (Wytyczne)* zatwierdzonymi przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 20.09.2011 r., uaktualniony wstępny projekt IWIPK poddawany jest konsultacjom społecznym. Konsultacje są prowadzone na poziomie wojewódzkim za pośrednictwem strony internetowej IZ RPO (www.rpo.lubelskie.pl), gdzie wykaz projektów zostaje umieszczony na okres co najmniej 30 dni celem zebrania uwag i opinii. W uzasadnionych przypadkach termin ten może ulec skróceniu. Procesowi konsultacji społecznych poddawane są wyłącznie nowe projekty skierowane do umieszczenia na liście. Proces konsultacji społecznych prowadzi do stworzenia ostatecznie zweryfikowanego wykazu projektów, który zatwierdzany jest przez ZWL. W konsultacjach społecznych mogą brać udział wszyscy zainteresowani, a w szczególności przedstawiciele samorządów terytorialnych, partnerów społeczno-gospodarczych, administracji rządowej, organizacji pozarządowych oraz środowisk akademickich. Wszystkie uwagi i opinie zostają wzięte pod uwagę przez IZ RPO.

W okresie sprawozdawczym, w związku z uchwałą Nr XLIII/765/2011 ZWL z dnia 14 czerwca 2011 r., przyjmującą projekt aktualizacji listy IWIPK, konsultacjom społecznym został poddany projekt Województwa Lubelskiego pn. „*Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław – Oleszyce – Cieszanów – Bełżec na odcinku od km 68+296 do km 72+973 o długości 4,677 km, z wyłączeniem odcinka od km 70+580,15 do km 70+600,14 – terenu zamkniętego PKP w Bełżcu*”, który był nowym projektem zaproponowanym do wpisania na listę IWIPK. Uwagi i opinie dotyczące ww. projektu można było zgłaszać za pośrednictwem strony internetowej IZ RPO w terminie od 16 czerwca do 22 czerwca 2011 r. Podczas trwania konsultacji nie zgłoszono żadnych uwag i w związku z tym Zarząd Województwa podjął uchwałę w sprawie zatwierdzenia aktualizacji IWIPK, w części obejmującej listę podstawową (projekt aktualizacji IWIPK przyjęty w dniu 14 czerwca 2011 r. nie uległ zmianie).

Partnerzy społeczni, władze samorządowe oraz organizacje pozarządowe biorą czynny udział w dyskusjach nad kształtem obszarów wsparcia objętych RPO WL. Każdy z przedstawicieli ww. grup może zgłaszać uwagi odnośnie zmian w zakresie zapisów dotyczących dokumentów programowych np. do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL, Wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach RPO WL czy Podręcznika kwalifikowania wydatków. Propozycje zmian zgłaszane są zazwyczaj w formie pisemnej. Każdą z zaproponowanych zmian IZ RPO WL dokładnie rozważa i ewentualnie uwzględnia w zapisach ww. dokumentów programowych. Dodatkowo, udział partnerów społeczno-gospodarczych, władz samorządowych i organizacji pozarządowych w dyskusjach nad kształtem obszarów wsparcia objętych RPO zapewniony jest poprzez możliwość uczestniczenia w konsultacjach społecznych dokumentów dla beneficjentów realizujących projekty w ramach RPO WL (w okresie sprawozdawczym IZ RPO WL dwukrotnie przeprowadzała konsultacje dokumentów programowych).

Partnerzy społeczni oraz organizacje pozarządowe mają zapewniony dostęp do wsparcia w ramach RPO WL jako potencjalni beneficjenci (organizacje pozarządowe zostały wskazane jako beneficjenci następujących Działań Osi Priorytetowej: 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, 4.1 Społeczeństwo informacyjne, 6.1 Ochrona i kształtowanie środowiska – w ramach Działania 6.1 o wsparcie ubiegać się mogą organizacje pozarządowe działające w obszarze ochrony przyrody, 7.1 Infrastruktura kultury i turystyki, 7.2 Promocja kultury i turystyki, 7.3 Współpraca międzyregionalna - w ramach Działania 7.1, 7.2, 7.3 o wsparcie ubiegać się mogą organizacje pozarządowe prowadzące statutową działalność w obszarze kultury i/lub turystyki, 8.1 Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych - ramach Działania 8.1 o wsparcie ubiegać

się mogą organizacje pozarządowe prowadzące statutową działalność w obszarze kształcenia na poziomie wyższym, 8.2 Infrastruktura szkolna i sportowa – w ramach Działania 8.2 o wsparcie ubiegać się mogą organizacje pozarządowe prowadzące statutową działalność w obszarze edukacji, wychowania i sportu, 8.3 Ochrona zdrowia i 8.4 Pomoc społeczna - ramach Działania 8.4 o wsparcie ubiegać się mogą organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną). Wsparcie realizacji działań zapewnione jest m.in. poprzez wielość kanałów komunikacji, którymi informacje w zakresie możliwości uzyskania wsparcia są przekazywane, tj. lokalna prasa, strona internetowa Instytucji Zarządzającej RPO WL (www.rpo.lubelskie.pl). W ramach IZ RPO funkcjonuje również Punkt Informacyjny i naboru wniosków, a także bezpłatna infolinia oraz *newsletter*, za pośrednictwem których wszystkim zainteresowanym przekazywane są informacje odnośnie Programu. Wsparcie dla partnerów społecznych i organizacji pozarządowych jako potencjalnych Beneficjentów RPO zapewnione jest także dzięki organizowanym przez IZ RPO WL szkoleniom. W przypadku wątpliwości interpretacyjnych w zakresie zapisów dokumentów programowych każdy z Beneficjentów ma możliwość, poprzez stronę internetową, szybkiego zadania pytania ekspertowi zajmującego się obsługą RPO bądź też zasięgnięcia opinii w formie pisemnej. Na każde z zadawanych pytań, IZ RPOWL udzielała wyczerpujących odpowiedzi.

Działaniem dedykowanym stworzeniu efektywnych powiązań partnerskich o charakterze ponadregionalnym jest Działanie 7.3 *Współpraca międzyregionalna*. Celem niniejszego Działania jest stworzenie efektywnych powiązań partnerskich w ramach współpracy międzyregionalnej (w układzie sieciowym i dwustronnym). Należy wskazać, iż skutecznie prowadzona współpraca międzyregionalna w układzie dwustronnym lub sieciowym, realizowana w ramach Działania prowadzić ma do podniesienia jakości zasobów ludzkich i sprzyjać rozwojowi gospodarki regionu, wpływając jednocześnie na wzrost zaufania społecznego i aktywności obywatelskiej. W ramach zadań możliwych do realizacji w ramach Działania 7.3 IZ RPO WL przewidziała m.in. wizyty studyjne, wymianę doświadczeń pomiędzy władzami lokalnymi, instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi i instytucjami wsparcia biznesu, organizowanie szkoleń, warsztatów szkoleniowych, seminariów informacyjnych i doradztwa zawodowego, realizację wspólnych badań, wymianę młodych ludzi oraz grup docelowych z sektora społecznego, badawczego, zawodowego i kulturalnego.

IZ RPO WL wprowadziła mechanizmy gwarantujące realizację projektów partnerskich w ramach wszystkich Działań RPO WL. Zgodnie z zapisami *Wytycznych dla beneficjentów przy zawieraniu umów partnerskich dla projektów w ramach III-VIII Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013* projekty finansowane ze środków RPO WL mogą być realizowane przez kilka podmiotów w ramach tzw. umowy wspólnego przedsięwzięcia (porozumienia administracyjnego lub innego dokumentu) wszystkich podmiotów uczestniczących w realizacji Projektu (np.: samorządy terytorialne, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe itd.), z zastrzeżeniem, iż wyłącznie podmioty wymienione w katalogu beneficjentów danego działania Uszczegółowienia RPO WL mogą być stronami takiej umowy. Dodatkowo należy wskazać, iż programując działania finansowane w ramach III-VIII Osi Priorytetowej, IZ RPO WL zapewniła możliwość realizacji projektów, których celem jest stworzenie efektywnych powiązań partnerskich w ramach współpracy międzyregionalnej. Działaniem dedykowanym partnerstwom zawieranim w ramach współpracy międzyregionalnej jest Działanie 7.3. *Współpraca międzyregionalna*. Beneficjentami niniejszego Działania mogą być instytucje z terenu województwa lubelskiego będące liderem projektu, działające w ramach umowy partnerskiej z co najmniej 1 partnerem spoza Lubelszczyzny i/lub z innego państwa członkowskiego UE. Dodatkowo, należy wskazać, iż w ramach następujących Działań RPO WL: Działanie 4.1 Społeczeństwo informacyjne, Działanie 6.1 Ochrona i kształtowanie środowiska, Kategoria II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, Kategoria III Bezpieczeństwo ekologiczne, Działanie 7.1 Infrastruktura kultury i turystyki, Kategoria I: Ochrona dziedzictwa kulturowego, Kategoria II: Infrastruktura kultury, Kategoria III: Infrastruktura turystyki, wprowadzono kryteria oceny merytorycznej premiujące projekty realizowane w partnerstwie.

IZ RPO WL zapewniła wszystkim zainteresowanym podmiotom informacje w zakresie możliwości realizacji projektów partnerskich w ramach RPO WL. Szczegółowe informacje w zakresie

zawierania umów partnerskich dla projektów realizowanych w ramach III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL określone zostały w *Wytycznych dla beneficjentów przy zawieraniu umów partnerskich dla projektów w ramach III-VIII osi priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013*. Przedmiotowe Wytyczne określają m.in., kto może być stroną umowy o wspólnym przedsięwzięciu, jakie elementy powinna zawierać niniejsza umowa, w jaki sposób powinien następować wybór partnera spoza sektora finansów publicznych, w przypadku projektów partnerskich realizowanych przez podmioty zobowiązane do stosowania zasad zawartych w ustawie Prawo zamówień publicznych. Wytyczne dostępne są na stronie internetowej Programu (www.rpo.lubleskie.pl).

Założenia Programu RPO WL na lata 2007-2013 umożliwiły realizację projektów partnerskich przez gminy i powiaty, podmioty działające w oparciu o ustawę o partnerstwie publiczno-prywatnym, instytucje uczestniczące w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym, Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku. W ramach RPO WL realizowanych jest wiele projektów zgodnie z zasadami partnerstwa. W ramach Działania 4.1 realizowano w okresie sprawozdawczym projekty partnerskie polegające na budowie społeczeństwa informacyjnego poprzez informatyzację samorządów i gmin z terenów powiatu zamojskiego i kraśnickiego. W Działaniu 5.2 trwała realizacja projektu realizowanego przez partnerskie gminy sieci dróg lokalnych wchodzących w skład „Doliny Zielawy” oraz projekty polegające na poprawie dostępności komunikacyjnej obszarów gospodarczych gmin poprzez przebudowę dróg. W ramach Działania 6.1 realizowano projekty polegające na zakupie sprzętu ratowniczo-gaśniczego i poprawie bezpieczeństwa chemiczno – ekologicznego na terenie gmin i powiatów z terenu województwa lubelskiego oraz projekt polegający na rozbudowie sieci wodno - kanalizacyjnej na terenie dwóch gmin. W Działaniu 6.2 gminy partnerskie realizowały montaż kolektorów słonecznych na obszarze turystycznym „Doliny Zielawy” oraz realizowany był projekt polegający na budowie i modernizacji infrastruktury umożliwiającej wykorzystanie energii przyjaznej środowisku. W Działaniu 7.1 partnerskie powiaty realizowały projekt polegający na utworzeniu pętli rowerowych na obszarze dwóch Parków Krajobrazowych, projekt polegający na budowie szlaku geoturystycznego Roztocza Środkowego oraz projekt służący poprawie stanu i wyglądu zewn. najważniejszych obiektów turystycznych i zabytkowych (m.in. remont kolejki wąskotorowej, torowiska i budynków zabytkowych znajdujących się na trasie przejazdu kolejki). W Działaniu 8.2 realizowano w partnerstwie projekty polegające na budowie kompleksów sportowo – rekreacyjnych, pływalni oraz sal gimnastycznych.

Etap monitorowania

Innym przykładem realizacji zasady partnerstwa jest Komitet Monitorujący RPO WL, którego funkcjonowanie z samej jego istoty zapewnia przestrzeganie zasady partnerstwa. Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej z listopada 2008 r. skład KM RPO został uzupełniony o przedstawicieli organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska.

Aktualnie skład Komitetu Monitorującego tworzy 30-stu Członków wraz ze Stałymi Zastępcami, którzy reprezentują:

- przedstawicieli strony samorządowej – 13 osób,
- przedstawicieli strony rządowej – 4 osób,
- przedstawicieli partnerów społecznych i gospodarczych – 13 osób. W tej grupie znajdują się: przedstawiciele organizacji pracowników i pracodawców (2 osoby), przedstawiciele organizacji pozarządowych (5 osób), przedstawiciele środowiska naukowo-akademickiego (3 osoby), przedstawiciele samorządu gospodarczego oraz gospodarczego samorządu rzemieślniczego (2 osoby), przedstawiciel związków wyznaniowych (1 osoba).

Powyższy skład Komitetu Monitorującego zapewnia realizację i przestrzeganie zasady partnerstwa. Partnerzy społeczni i gospodarczy wchodzący w skład Komitetu i uczestniczący w jego pracach, zapoznawani są ze stanem realizacji Programu, informowani są o wszystkich najważniejszych kwestiach dotyczących systemu wdrażania, a podczas posiedzeń Komitetu mają możliwość zgłaszania swoich uwag i rekomendacji. Posiadają znaczący wkład w realizację Programu

poprzez zatwierdzanie *Kryteriów wyboru projektów*. Ponadto opiniują i zatwierdzają wiele dokumentów związanych z realizacją Programu m.in.: Sprawozdania Roczne z realizacji RPO WL, Plany Komunikacji RPO WL, Okresowe Plany Ewaluacji RPO WL.

Na poziomie prac Komitetu Monitorującego można zaobserwować spore zainteresowanie procesem wdrażania RPO WL ze strony partnerów społecznych i gospodarczych. Przedstawiciele tej grupy są zawsze licznie reprezentowani na posiedzeniach KM RPO, a ich uwagi zgłaszane podczas różnego typu dyskusji są dla IZ RPO cennymi wskazówkami.

Sekretariat KM RPO przesyła Członkom reprezentującym w Komitecie stronę partnerów społecznych i gospodarczych, wszystkie informacje dotyczące działalności Krajowej Sieci Tematycznej ds. Partnerstwa w tym zaproszenia na spotkania ww. Sieci.

Etap ewaluacji

Na etapie ewaluacji zasada partnerstwa realizowana jest przez angażowanie partnerów społeczno-gospodarczych, władz samorządowych i organizacji pozarządowych w proces ewaluacji poprzez udział przedstawicieli wymienionych grup w zogniskowanych wywiadach grupowych, panelach ekspertów, pogłębionych wywiadach indywidualnych i innych stosowanych podczas realizacji badań ewaluacyjnych metodach badawczych. Oprócz tego odbywa się prezentacja wyników, rekomendacji z badań ewaluacyjnych na posiedzeniach Komitetu Monitorującego RPO WL oraz przekazywanie są raporty końcowe w wersji papierowej wszystkim członkom Komitetu Monitorującego RPO WL.

Wnioski i rekomendacje w obszarze partnerstwa na kolejne okresy realizacji Programu:

W płaszczyźnie partnerstwa w miarę dalszych postępów w realizacji Programu IZ RPO, będąc otwarta na zgłaszanie uwag i wniosków partnerów społecznych, władz samorządowych i organizacji pozarządowych, będzie kontynuować przeprowadzanie w miarę potrzeb konsultacji społecznych. Dzięki ww. działaniom partnerzy społeczni będą mieli nadal możliwość wpływu na kształt aktów normatywnych, np. poprzez pisemne zgłaszanie propozycji zmian dokumentów programowych. Intencją IZ RPO w kolejnych okresach realizacji Programu będzie dalsze wspieranie partnerów społecznych poprzez dostęp do informacji (szkolenia, prasa, strona www) oraz udzielania informacji wszystkim zainteresowanym. Ponadto kontynuowane będzie wspieranie mechanizmów gwarantujących realizację projektów partnerskich w ramach RPO WL.

2.3. NAPOTKANE ZNACZĄCE PROBLEMY ORAZ PODJĘTE ŚRODKI ZARADCZE

W okresie sprawozdawczym głównymi problemami mającymi wpływ na realizację programu w ramach I-II Osi Priorytetowej RPO WL były:

1. Duża ilość popełnianych błędów we wnioskach o płatność i konieczność kilkukrotnego korygowania tego samego wniosku. Zastosowanym środkiem zaradczym było wprowadzenie przez Lubelską Agencję Wspierania Przedsiębiorczości uproszczeń do procedur stosowanych w momencie weryfikacji wniosków o płatność oraz wypłaty środków na rzecz Beneficjentów. Jednocześnie opracowano poradnik jak prawidłowo realizować projekty oraz zorganizowano szkolenia dla potencjalnych Beneficjentów, służące przedstawieniu zasad właściwego przygotowywania dokumentacji aplikacyjnej.
2. Niewywiązywanie się przez Beneficjentów z zapisów zawartej umowy o dofinansowanie realizacji projektu, tj. nieterminowe przedkładanie zabezpieczeń prawidłowej realizacji umowy o dofinansowanie i umów kredytowych oraz częste wydłużanie tych terminów. Zastosowanym środkiem zaradczym było użycie instrukcyjnych zapisów w kwestii ostatecznego wezwania do przedłożenia dokumentów. W skrajnych przypadkach dochodziło do rozwiązania umowy o dofinansowanie realizacji projektu.
3. Nieterminowe przedkładanie przez Wnioskodawców załączników wymaganych przed podpisaniem umowy o dofinansowanie realizacji projektu. Zastosowany środek zaradczy polega na wprowadzeniu kolejnych zapisów ograniczających do niezbędnego minimum obligatoryjność przedkładania zaświadczeń urzędowych: w ramach załącznika odpis oryginału lub kopia aktualnego dokumentu rejestrowego Wnioskodawcy. W związku z wprowadzeniem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) umożliwiono Wnioskodawcom, których dane zostały przeniesione do systemu teleinformatycznego, przedkładanie dokumentu rejestrowego w postaci potwierdzonego *za zgodność z oryginałem* wydruku ze strony internetowej CEIDG, bez konieczności uzyskiwania przedmiotowego dokumentu od organu ewidencyjnego. Dodatkowo w momencie pełnego wdrożenia CEIDG (oraz prawidłowego działania przedmiotowego systemu) IP II przewiduje możliwość odstąpienia od wymogu przedkładania dokumentów rejestrowych przez Wnioskodawców, których dane zostały przeniesione do systemu teleinformatycznego (w związku z dostępem do tych danych w wersji elektronicznej). Jednocześnie w przypadku niedotrzymania terminu określonego w zaproszeniu do podpisania umowy, możliwość odstąpienia od podpisania umowy o dofinansowanie realizacji projektu.
4. Problemy Beneficjentów I i II Osi Priorytetowej z osiągnięciem zakładanej wielkości wskaźnika zatrudnienia. Zastosowanym środkiem zaradczym było wystąpienie Instytucji Zarządzającej RPO WL do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego z prośbą o umożliwienie uznawania za równoważne z umowami o pracę umów kontraktowych oraz innych umów cywilnoprawnych.
5. Zmiana zakresu rzeczowego projektu wybranego do wsparcia przed podpisaniem umowy o dofinansowanie realizacji projektu. Zastosowanym środkiem zaradczym było stworzenie procedur w IW IP II w zakresie możliwości odstąpienia od finansowania projektu i niepodpisywania umowy o jego dofinansowanie. Równocześnie wprowadzone zostały zapisy określające procedurę odwoławczą dla Wnioskodawcy, którego projekt nie uzyskał dofinansowania.

W celu poprawy realizacji programu w 2011 r. Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości wprowadziła udoskonalenia mające na celu skuteczne wdrażanie I-II Osi Priorytetowej poprzez przeprowadzenie kompleksowych prac nad Instrukcją Wykonawczą IP II, zmierzających do usystematyzowania oraz doprecyzowania pojęć i definicji celem uniknięcia różnej interpretacji zapisów (dokument został zatwierdzony dnia 23 listopada 2011 r.). Ponadto IP II dokonała przesunięcia części kryteriów oceny formalnej na etap oceny merytorycznej (ocena techniczno ekonomiczna). Przesunięcie środka ciężkości z oceny formalnej na merytoryczną

ma przede wszystkim na celu usprawnienie procedury weryfikacji wniosków oraz wyeliminowanie powielania zakresu oceny.

W ramach III – VIII Osi Priorytetowej IZ RPO napotkała następujące problemy, mające wpływ na szybkie i sprawne wdrażanie Programu:

1. Nieterminowe i niezgodne z harmonogramem przedkładanie przez Beneficjentów odpowiednich dokumentów potrzebnych do realizacji projektów. Zastosowanym środkiem zaradczym było sporządzanie, w cyklu miesięcznym, listy beneficjentów realizujących projekty niezgodnie z przyjętym harmonogramem, tzw. „czarne listy”. W przyszłym okresie sprawozdawczym planowana jest kontynuacja przygotowywania „czarnej listy” Beneficjentów oraz bieżący monitoring prowadzony przez pracowników ORP, w celu wyeliminowania problemów i zagrożeń podczas realizacji projektów.
2. Błędy podczas wypełniania wniosków o płatność oraz obsługi generatora wniosków o płatność. Zastosowanym środkiem zaradczym było prowadzenie bieżącego monitoringu realizacji projektów, jak również zorganizowanie cyklu szkoleń dla Beneficjentów III - VIII Osi Priorytetowych w celu wyeliminowania problemów i zagrożeń podczas realizacji projektów.

Ponadto, ze względu na liczne uchybienia i nieprawidłowości występujące w obszarze zamówień publicznych IZ RPO podjęła decyzję o przeprowadzaniu kontroli dokumentacji dotyczącej Prawa Zamówień Publicznych w siedzibie IZ. Tak przeprowadzone działanie zmniejszyło koszty przeprowadzania kontroli związane z wykorzystywaniem do tych celów samochodów służbowych, a także pozwoliło na zaoszczędzenie czasu poświęcanego na dojazdy na rzecz pracy nad kontrolą dokumentów.

W ramach procesu wdrażania RPO WL nie zidentyfikowano żadnych problemów w ramach procedury z art. 62 (1) (d) (i) rozporządzenia 1083/2006.

2.4. ZMIANY W KONTEKŚCIE REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO (W STOSOWNYCH WYPADKACH)

Sytuacja społeczno – gospodarcza województwa lubelskiego

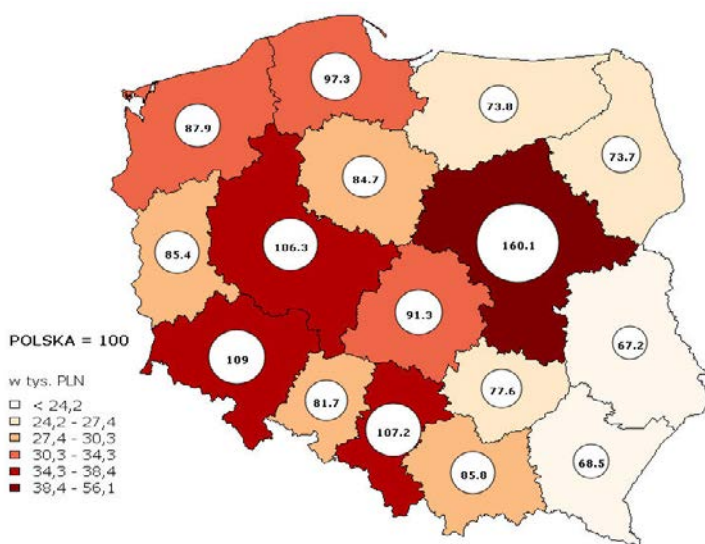
Gospodarka i jej konkurencyjność

Województwo lubelskie w 2009 r. wytworzyło 51,08 mld PLN produktu krajowego brutto (PKB), co stanowiło 3,80% krajowej wartości PKB i uplasowało nasz region na 10 miejscu w Polsce. Należy jednak zauważyć, iż biorąc pod uwagę dynamikę PKB w ujęciu realnym w porównaniu do 2008 r. województwo odnotowało wyraźny spadek wartości PKB – o 0,80%. Jednocześnie na przestrzeni ostatnich lat przeciętne tempo wzrostu PKB było jednym z najniższych w Polsce – w latach 2004 – 2009 średnia stopa realnego wzrostu PKB osiągnęła na Lubelszczyźnie wartość 3,42%, przy średniej dla kraju wynoszącej 4,77%. Ponadto, w udziale wytworzonego PKB wystąpiło duże zróżnicowanie pomiędzy podregionami województwa – największy udział miał region lubelski – 43,24% (22,09 mld PLN), a najniższy region bialski – 12,20% (6,23 mld PLN).

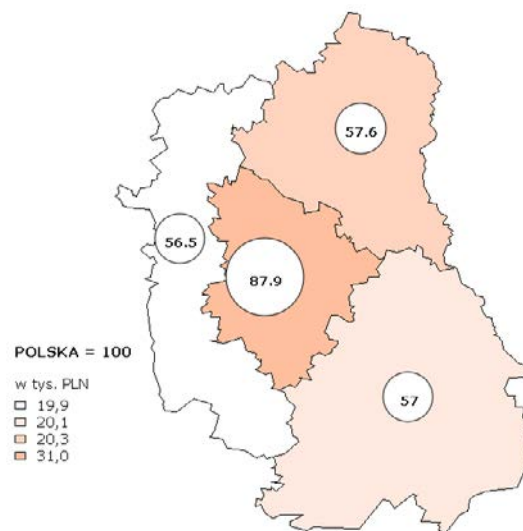
Przeciętny poziom produktu krajowego brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca (PKB *per capita*) dla województwa lubelskiego w 2009 r. wyniósł zaledwie 23 651 PLN, co stanowi 62,7% średniej krajowej (16 lokata). Produkt krajowy brutto na jednego mieszkańca w podregionie puławskim (56,5%), chełmsko-zamojskim (57%) i bialskim (57,6%) był jednym z najniższych w Polsce – niższy poziom PKB *per capita* odnotowano jedynie w podregionie przemyskim (54,8%). Najbardziej rozwinięty w województwie podregion lubelski z wynikiem 30 950 PLN (87,9%) zbliżył się do średniej krajowej, która wyniosła 35 210 PLN.

Mapa 2.4.a i 2.4.b

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według województw (NUTS 2) w 2009 r. (ceny bieżące)



Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów województwa lubelskiego (NUTS 3) w 2009 r. (ceny bieżące)



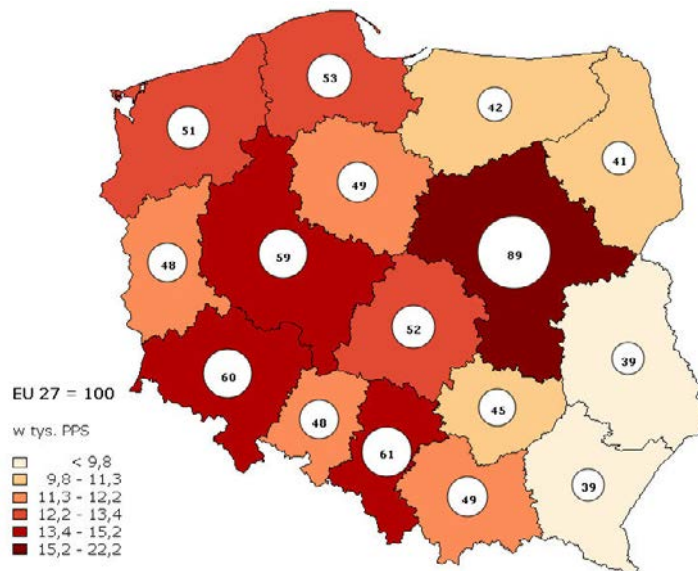
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W kontekście procesu konwergencji Polski z krajami Unii Europejskiej należy ponadto zauważyć, iż wartość PKB według parytetu siły nabywczej (ang. *purchasing-power parity* – PPS) na jednego mieszkańca poniżej 75% średniej UE (UE 27) odnotowano w 15 polskich województwach – jedynie PKB *per capita* województwa mazowieckiego przekroczył tę granicę, osiągając poziom 89% średniej UE. Województwo lubelskie – wraz z województwem podkarpackim

– z wynikiem 39% (9 800 PPS) zajęło pozycje na końcu listy regionów o najniższym poziomie PKB na jednego mieszkańca w Unii Europejskiej (poniżej 40% średniej UE).

Mapa 2.4.c.

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w PPS według województw (NUTS 2) w 2008 r. (ceny bieżące)



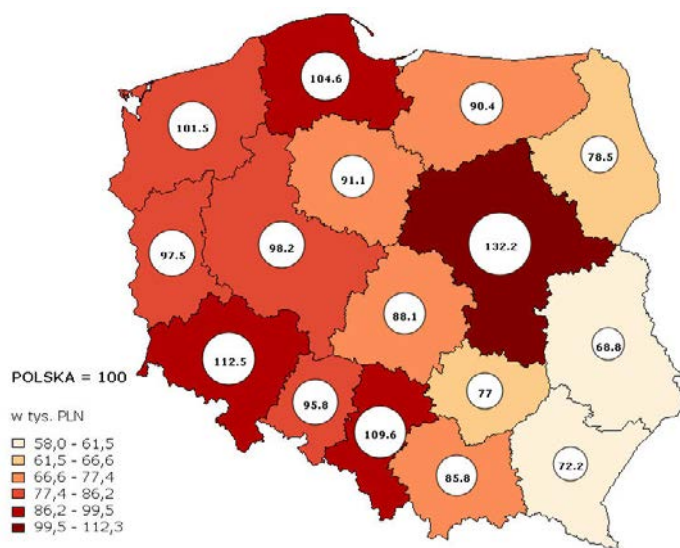
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Eurostat.

Jedną z przyczyn wyjaśniającą dystans dzielący Lubelszczyznę od innych regionów Unii Europejskiej jest specyfika struktury gospodarczej województwa lubelskiego oraz poziom wydajności pracy mierzony wartością dodaną brutto (WDB) na jednego pracującego.

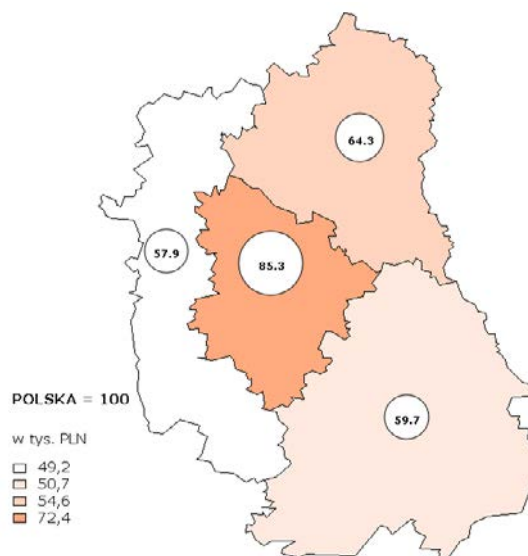
WDB na jednego pracującego w województwie lubelskim w 2009 r. była najniższa w Polsce – osiągnęła zaledwie 58 420 PLN, wobec średniej krajowej wynoszącej 84 895 PLN. Uwzględniając podział statystyczny województwa na jednostki NUTS 3 – podobnie jak w przypadku PKB *per capita* – zaobserwować można wyraźną dysproporcje pomiędzy poszczególnymi podregionami. Tylko podregion lubelski osiągnął WDB na jednego pracującego zbliżoną do średniej krajowej – 72 400 PLN (85,3%), zaś w pozostałych podregionach: białskim, chełmsko-zamojskim i puławskim były to wartości zdecydowanie niższe od średniej dla Polski – odpowiednio 54 561 PLN (64,3%), 50 652 PLN (59,7%) oraz 49 194 PLN (57,9%). Ogólnie w 2009 r. na Lubelszczyźnie wytworzono WDB w wysokości 45,39 mld PLN, co stanowiło 3,8% WDB dla Polski (1 193,69 mld PLN).

Mapy 2.4.d.i.2.4.e.

Wartość dodana brutto na 1 pracującego według województw (NUTS 2) w 2009 r. (ceny bieżące)



Wartość dodana brutto na 1 pracującego według podregionów województwa lubelskiego (NUTS 3) w 2009 r. (ceny bieżące)

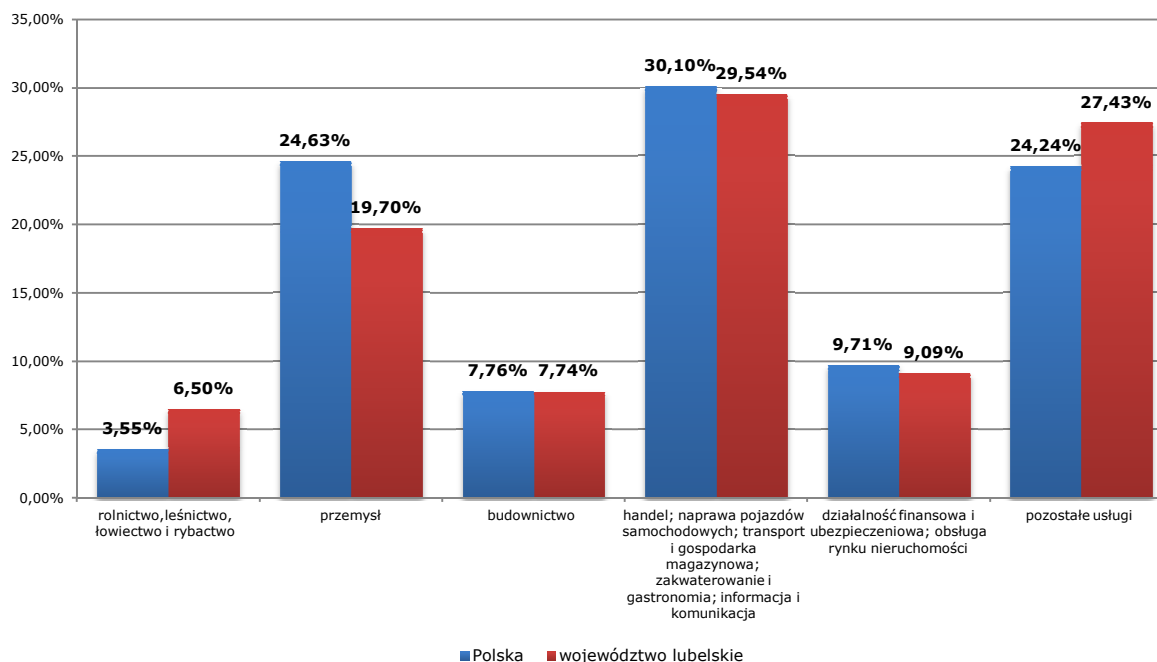


Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W 2009 r. dominującą pozycję w strukturze wartości dodanej brutto (WDB) wytworzonej w kraju zajmowały usługi, stanowiąc 64,05% jej wartości ogółem, w tym udział usług handlu, naprawy pojazdów samochodowych, transportu, gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji kształtował się na poziomie 30,10%, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsługi rynku nieruchomości – 9,71% i pozostałej działalności usługowej – 24,24%. W dalszej kolejności uplasował się przemysł z udziałem na poziomie 24,63%. Mniejszą rolę w tworzeniu WDB odegrały pozostałe sektory produkcyjne – budownictwo (7,76%) i rolnictwo (3,55%).

Wykres 2.4.a.

Struktura wartości dodanej brutto (WDB) według rodzajów działalności (PKD 2007) w województwie lubelskim i w kraju w 2009 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS²³

Struktura sektorowa WDB wytworzonej w województwie lubelskim – charakterystyczna dla regionów słabo uprzemysłowionych i rozwiniętych – istotnie różniła się od struktury gospodarczej Polski. Cechą wyróżniającą region jest relatywnie duże znaczenie rolnictwa – wygenerowało ono 6,50% WDB ogółem całej Lubelszczyzny i był to udział blisko dwukrotnie wyższy niż w całej gospodarce krajowej. Podobnie usługi (27,43%) posiadały ponadprzeciętny wkład w tworzenie WDB kosztem sektora przemysłowego (19,70%). Analizując strukturę tworzenia produktu w rozbiciu na poszczególne sekcje PKD można ponadto zauważyć, że w województwie lubelskim, w porównaniu do Polski ogółem, wyraźnie niższą wagę w wypracowywaniu WDB mają: przetwórstwo przemysłowe (C) – 14,36% wobec 18,69%; informacja i komunikacja (J) – 1,82% wobec 3,5% oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M) – 3,62% wobec 5,48%. Natomiast stosunkowo większe znaczenie dla województwa niż dla kraju posiadają poszczególne sekcje usług nierynkowych tj.: administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O), edukacja (P), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A).

²³ Objasnienie: Dane zaprezentowane według następujących grup rodzajów działalności obejmujących kilka sekcji PKD 2007: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – sekcja: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”, przemysł – sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami i działalność związana z rekultywacją”, budownictwo – sekcja „Budownictwo”, handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja – sekcje: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”, działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości – sekcje: „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, pozostałe usługi – sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”, „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”.

Struktura wytworzonej wartości dodanej brutto dla poszczególnych podregionów była jednak dość silnie zróżnicowana. Największy jej udział w sektorze rolniczym wystąpił w podregionie chełmsko-zamojskim i wyniósł 1 115 mln PLN (37,81%), zaś najmniejszy w podregionie lubelskim – 550 mln PLN (18,65%). Podregion lubelski zdecydowanie jednak przodował w pozostałych grupach PKD: w sektorze przemysłowym – 4 179 mln PLN (46,74%), budownictwie – 1 622 mln PLN (46,16%) oraz usługach – 13 277 mln PLN (44,28%).

W województwie lubelskim na koniec 2010 r. w rejestrze REGON zaewidencjonowanych było 164,1 tys. podmiotów. W 2010 r. z ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w województwie, w podregionie lubelskim działało 39,6%, chełmsko-zamojskim – 27,2%, puławskim – 21% i bialskim – 12,2%. W powiatach grodzkich (Biała Podlaska, Chełm, Lublin i Zamość) funkcjonowało 37% podmiotów ogółem, z tego 25,4% w Lublinie. W powiatach ziemskich najwięcej podmiotów gospodarki narodowej działało w: puławskim (6% ogólnej liczby podmiotów), lubelskim (5,9%), łukowskim (4,8%) oraz biłgorajskim (4,4%), zaś najmniej w parczewskim (1,4%), włodawskim (1,6%) i łączyńskim (1,9%).²⁴

Podstawową część zarejestrowanych podmiotów stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą²⁵ (127,47 tys.) oraz spółki (9,5 tys.). Dużo mniejsze jest nasycenie bardziej złożonymi formami przedsiębiorczości, takimi jak spółki prawa handlowego. W wyniku zachodzących procesów prywatyzacyjnych w regionie funkcjonuje coraz mniej przedsiębiorstw państwowych - na koniec 2010 r. w województwie lubelskim działało tylko 13 przedsiębiorstw państwowych i ich liczba systematycznie spada (w roku 2005 funkcjonowały 52 takie przedsiębiorstwa). Podobnie można zaobserwować niewielki udział przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym. Należy jednak podkreślić, że w 2010 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, w województwie lubelskim odnotowano znaczny (o 7,9%) przyrost liczby podmiotów, których udział posiadali inwestorzy spoza Polski.

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim w końcu 2010 r. najliczniej reprezentowana była sekcja „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”, której udział był wyższy niż w kraju. Taką sytuację zaobserwowano również w sekcjach: „Transport i gospodarka magazynowa” i „Pozostała działalność usługowa”. Znaczący udział podmiotów, jednak niższy niż w kraju zanotowano ponadto w sekcjach „Budownictwo” i „Przetwórstwo przemysłowe”.

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej w województwie dominowały mikroprzedsiębiorstwa o liczbie pracujących do 9 osób – w 2010 r. stanowiły one 95,2% zarejestrowanych podmiotów, a liczony łącznie z mikroprzedsiębiorstwami udział małych przedsiębiorstw (o liczbie pracujących do 49 osób) przekraczał 99%. Przedsiębiorstwa średnie (50-249 pracujących) stanowiły 0,7% zarejestrowanych, a duże (250-999 pracujących) – 0,08%. Znikomy (0,02%) był udział przedsiębiorstw największych, o liczbie pracujących 1000 i więcej osób.

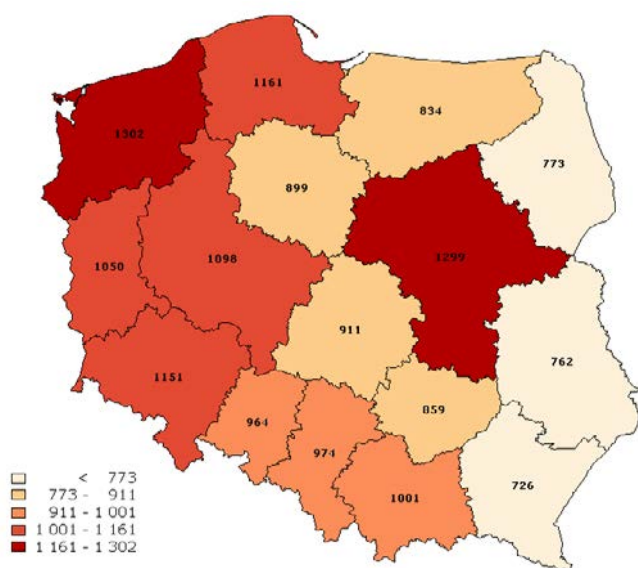
W końcu 2010 r. na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 762 podmioty, co – w porównaniu z pozostałymi regionami – usytuowało Lubelszczyznę na 15 miejscu w Polsce. Wskaźnik przedsiębiorczości w powiatach grodzkich (1122 podmiotów na 10 tys. mieszkańców) był znacznie wyższy niż w powiatach ziemskich (641). Stopień koncentracji podmiotów gospodarki narodowej był również zdecydowanie wyższy w miastach (65,0% ogółu jednostek) niż na wsi.

²⁴ Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w województwie lubelskim. Stan na koniec 2010 r., Opracowanie Urzędu Statystycznego w Lublinie – luty 2011 r.

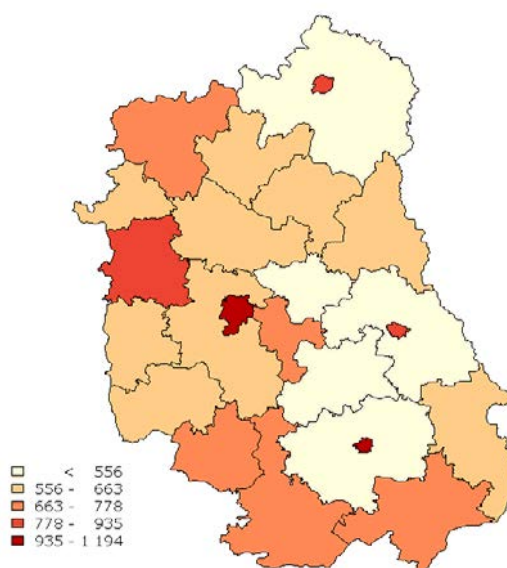
²⁵ Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Mapy 2.4.f i 2.5.g.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców według województw (NUTS 2) w 2010 r.



Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców według powiatów województwa lubelskiego (NUTS 4) w 2010 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Nakłady inwestycyjne mające na celu stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (modernizację, rozbudowę lub rekonstrukcję) istniejącego majątku trwałego są zwykle decydującym czynnikiem wzrostu gospodarczego. Wielkość nakładów inwestycyjnych poniesionych w gospodarce narodowej w województwie lubelskim w 2010 r. wynosiła nieco ponad 8,29 mld zł, co stanowiło 3,81% nakładów w kraju (11 pozycja). Jednak z poziomem nakładów w przeliczeniu na mieszkańca wynoszącym 3 846 PLN województwo lokowane jest na 16 miejscu – średnia wartość to 5 690 PLN. Ostatnia pozycja województwa lubelskiego pod względem nakładów inwestycyjnych wynikała z bardzo niskich poziomów inwestycji zarówno sektora prywatnego (1 952 PLN *per capita*, co stanowi 60,7% średniej wartości dla kraju), jak i publicznego (1 894 PLN *per capita* – 76,56% średniej krajowej).

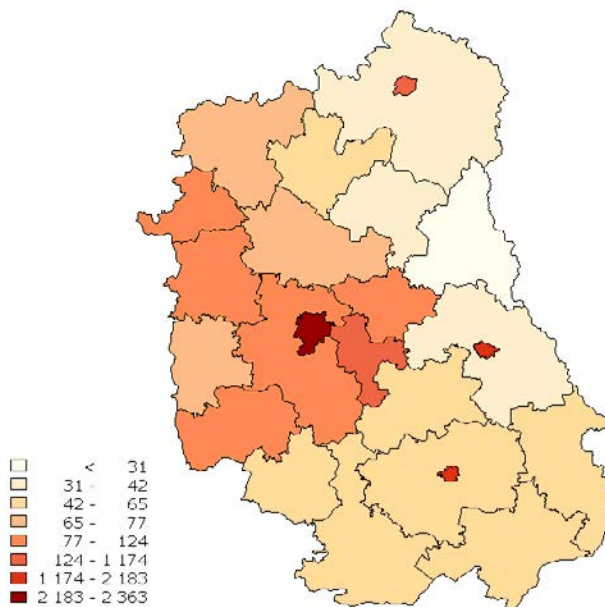
W 2010 r. wielkość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach województwa lubelskiego wyniosła 3,78 mld PLN, w tym ponad połowa została poniesiona w podregionie lubelskim (2,11 mld PLN). Blisko 99% całości nakładów zostało poniesionych w sektorze przemysłowym i usługach – odpowiednio 62% i 37%. Natomiast nakłady przedsiębiorstw poniesione w rolnictwie wyniosły jedynie 1%. Jedną z głównych słabości regionalnego sektora przedsiębiorstw jest niższy – niż w porównaniu ze średnią krajową – poziom nakładów na działalność innowacyjną. W 2010 r. nakłady na działalność innowacyjną lubelskich przedsiębiorstw wyniosły 592,85 mln PLN, co uplasowało Lubelszczyznę na 10 miejscu w Polsce. Nakłady na działalność innowacyjną dotyczyły zwykle zakupu maszyn i urządzeń technicznych oraz inwestycji w budynki, natomiast jedynie około 11% nakładów przedsiębiorstw na innowacyjność przeznaczono na własne prace badawcze.

Jednym z głównych wyznaczników potencjału badawczo-rozwojowego regionu jest wielkość nakładów inwestycyjnych w sferę badawczo-rozwojową. *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020* zakłada, iż w 2020 r. nakłady na działalność B+R wyniosą 3% PKB Unii Europejskiej. Natomiast *Krajowy Program Reform Europa 2020*, będący narzędziem realizacji europejskiej Strategii w Polsce, określił ambitny cel, jakim jest uzyskanie w 2020 r. finansowania B+R na poziomie 1,7% PKB. Pomimo niekorzystnej dynamiki wzrostu PKB województwa lubelskiego poziom nakładów na działalność badawczo-rozwojową w relacji do PKB systematycznie rośnie – z 0,44% w 2002 r. (138,5 mln PLN)

osadnicza i stosunkowo niewielkie zaludnienie – średnia gęstość zaludnienia wyniosła zaledwie 86 osób na km², przy czym w miastach na 1 km² przypadało 1 034, a na wsi 48 osób. Wskaźnik ten wykazywał jednak znaczne zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami – najwyższe wartości przyjmował w miastach na prawach powiatu Lublinie (2 363) i Zamościu (2 183), a najniższe w powiatach: włodawskim (31), parczewskim (38) oraz bialskim (41).

Mapa 2.4.i.

Gęstość zaludnienia według powiatów województwa lubelskiego (NUTS 4) w 2010 r. (osoby na km² powierzchni)



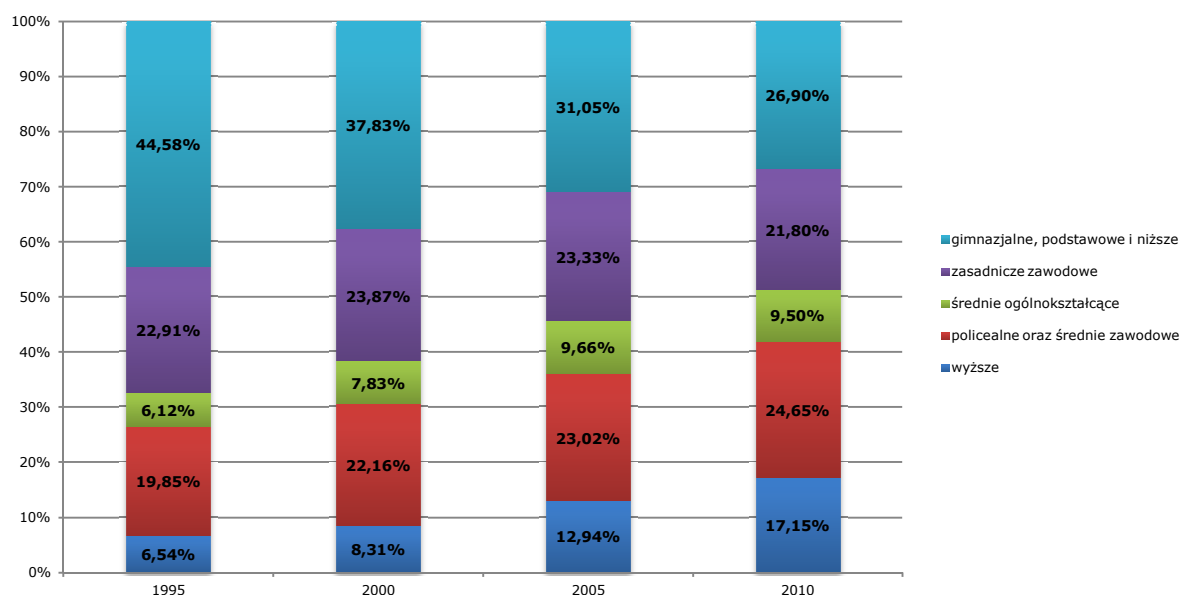
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Jednym z najważniejszych wskaźników określających jakość kapitału ludzkiego jest poziom wykształcenia społeczeństwa. W okresie 1995-2010 województwo lubelskie zbliżyło się pod względem struktury ludności według wykształcenia do tej obserwowanej w Polsce. Nastąpiło nadrobienie luki pod względem udziału osób z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym, przede wszystkim kosztem udziału osób z wykształceniem niższym niż zasadnicze zawodowe²⁸.

²⁸ Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa lubelskiego 1999 – 2009. Instytut Badań Strukturalnych 2010.

Wykres 2.4.b.

Struktura ludności według poziomu wykształcenia w latach 1995 - 2010 w województwie lubelskim



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Jednak pomimo radykalnej poprawy ogólnego poziomu wykształcenia mieszkańców Lubelszczyzny oraz korzystnie kształtujących się wskaźników solaryzacji do głównych potrzeb województwa w obszarze edukacji należą: poprawa dostępności i jakości usług edukacyjnych na poziomie wychowania przedszkolnego w szczególności na obszarach wiejskich, poprawa oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach i dopasowanie profili kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz uzupełnienie możliwości edukacyjnych społeczeństwa w ramach systemu kształcenia ustawicznego.

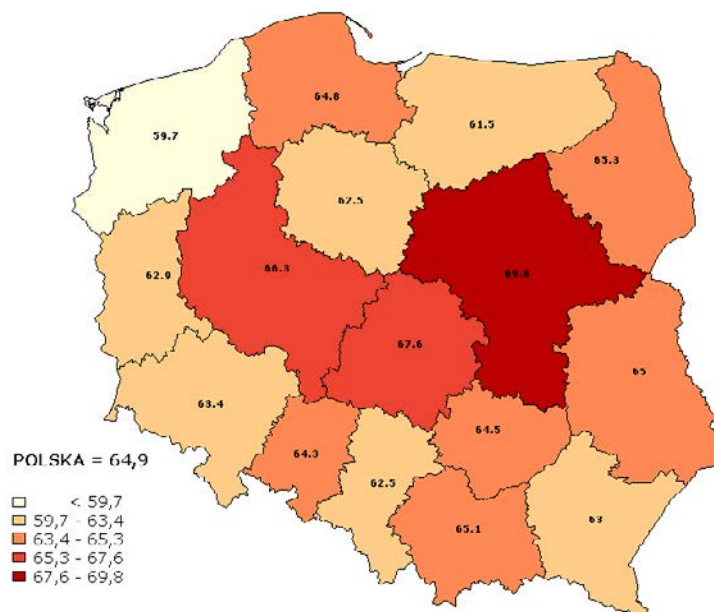
Rynek pracy

W województwie lubelskim w 2010 roku pracowało 1 014 tys. osób, w tym 976 tys. w wieku produkcyjnym. Wskaźnik zatrudnienia, obrazujący procentowy udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej wyniósł 50,7%, wobec 50,4% dla kraju, i uplasował lubelskie na 4 pozycji po mazowieckim (54,2%), wielkopolskim (53,1%) oraz łódzkim (51,6%). Podobnie współczynnik aktywności zawodowej wyrażony udziałem pracujących i bezrobotnych w populacji osób w wieku 15 lat i więcej osiągnął w tym okresie wartość 56,3% i był o 0,5 punktu procentowego wyższy niż w Polsce.

W tym miejscu należy zauważyć, iż jednym z głównych założeń Strategii Europa 2020 jest wzrost stopy zatrudnienia osób w wieku 20 – 64 lata do co najmniej 75%, między innymi wskutek zwiększenia liczby pracujących kobiet i osób starszych oraz lepszej integracji migrantów na rynku pracy. Cel krajowy przyjęty przez Polskę w Krajowym Programie Reform Europa 2020 wynosi 71%. Obecnie jedynie województwo mazowieckie ze wskaźnikiem zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym wynoszącym 69,8% zbliżyło się do planowanej na 2020 r. wartości. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 – 64 lata w wysokości 65% plasuje województwo lubelskie na 6 miejscu w Polsce.

Mapa 2.4.j.

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym według województw (NUTS 2) w 2010 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Jednak pomimo, iż zarówno wskaźnik zatrudniania, jak i współczynnik aktywności zawodowej regionu są wyższe od średnich wartości dla kraju, województwo lubelskie cechuje niekorzystna sektorowa struktura zatrudnienia ludności wynikająca z rolniczego charakteru Lubelszczyzny oraz szerokich tradycji związanych z produkcją rolną. Poziom zatrudnienia w niskowydajnym i nisko-produktywnym sektorze rolniczym wynoszący 45,69% jest najwyższy w Polsce – dla porównania można wskazać, iż w województwie śląskim wynosi on jedynie 7,87%. Należy jednak zauważyć, że struktura zatrudnienia w województwie lubelskim charakteryzuje się istotnymi różnicami na poziomie podregionów i powiatów – w regionie można zidentyfikować obszary typowo miejskie z ogromną przewagą zatrudnienia w usługach (około 70% w powiatach grodzkich) oraz takie, gdzie udział zatrudnionych w rolnictwie przekracza nawet 70% (powiaty chełmski – 74,57%, zamojski – 73,85% i janowski – 70,52%). Natomiast przemysł ma największe znaczenie dla powiatowego rynku pracy w powiatach łużyńskim (34,50%) i świdnickim (31,43%)²⁹.

Na koniec 2010 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było 119 709 bezrobotnych³⁰, którzy stanowili 6,1% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce. Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, najliczniejszą grupę bezrobotnych na koniec grudnia 2010 r. stanowiły osoby pozostające bez pracy ponad rok – 32,2% wszystkich bezrobotnych, w tym 15,7% nie pracowało dłużej niż 24 miesiące. Wśród bezrobotnych 68,7% pracowała wcześniej zawodowo, przy czym przeważały osoby za stażem pracy poniżej 1 roku – 18,8% ogółu bezrobotnych i ze stażem pracy od 1 do 5 lat – 19,6% ogółu. Osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat stanowiły 11,5%, od 5 do 10 lat – 10,2%. Najmniej było bezrobotnych ze stażem powyższej 20 lat pracy – 9,3%, zaś osoby bez stażu pracy stanowiły 31,3% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach

²⁹ *Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa lubelskiego 1999 – 2009*. Instytut Badań Strukturalnych 2010.

³⁰ Należy jednak zauważyć, że województwo lubelskie jest jednym z województw cechujących się największymi rozbieżnościami między liczbą osób zarejestrowanych jak bezrobotne, a liczbą bezrobotnych określona w Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). W badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności, zgodnie z zaleceniami Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz Eurostatu, za bezrobotna uważa się osobę w wieku od 15 do 74 lat, która nie pracowała w tygodniu, w którym przeprowadza się badanie i jest gotowa podjąć pracę. Według BAEL bezrobotnych w województwie Lubelskiem jest 111 tys. osób. *Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa lubelskiego 1999 – 2009*. Instytut Badań Strukturalnych 2010.

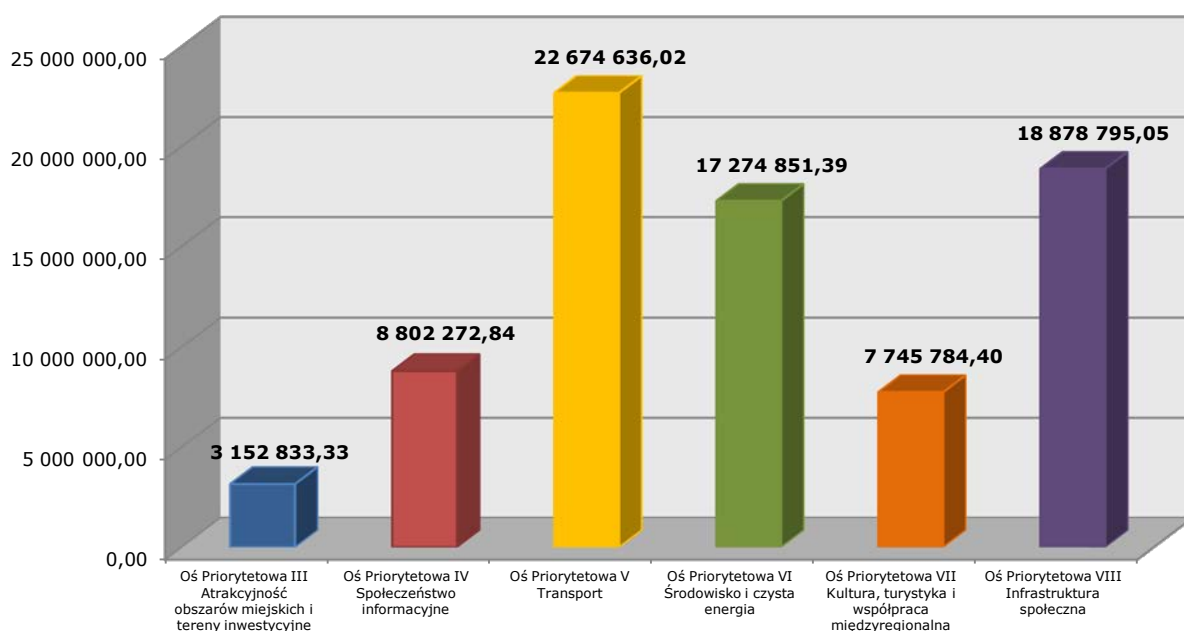
w strefie euro i związana z tym niestabilność głównych walut. W konsekwencji większość instytucji finansowych, w tym banków, znacznie zaostrzyło procedury udzielania kredytów o charakterze inwestycyjnym, w związku z czym wielu przedsiębiorców miało znaczne problemy z uzyskaniem środków finansowych na pokrycie wkładu własnego umożliwiającego realizację projektu przed refundacją poniesionych wydatków. Powyższa okoliczność prowadziła w niektórych przypadkach nawet do rezygnacji przez Wnioskodawców z aplikowania o środki unijne. Uzasadnienie stanowi w głównej mierze słaba kondycja finansowa kredytobiorców. Ponadto Wnioskodawcy bardzo często zbyt pochopnie kształtują rozmiar planowanych inwestycji, co następnie zostaje zweryfikowane na etapie przystąpienia do realizacji projektu. Pojawiające się wówczas bariery o charakterze finansowym i organizacyjnym powodują iż Wnioskodawcy, których projekty zostały wybrane do dofinansowania zmuszeni są do odstąpienia od podpisania umów, mając na uwadze np. trudności w realizacji założonych we wniosku o dofinansowanie wskaźników. Sytuacje takie występują również w związku ze wzrostem cen podyktowanych m.in. zmianami kursów walut, przez co realizacja projektu w zaplanowanym rozmiarze okazuje się niekiedy niemożliwa. Część Beneficjentów rozwiązuje zawarte umowy o dofinansowanie, ponieważ nie są w stanie zrealizować projektów (wzrost wartości EURO od momentu składania wniosków o dofinansowanie pociągający za sobą zmiany cen maszyn i urządzeń skutkuje niedoszacowaniem kosztów ponoszonych w projekcie).

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania oraz utrzymywanie się światowego kryzysu finansowego należy zauważyć, iż Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 (IZ RPO) konsekwentnie od kilku lat podejmuje wszelkie możliwe działania przeciwdziałające negatywnym skutkom kryzysu ekonomicznego dla realizacji RPO WL. Jednym z nich jest efektywny system zaliczkowy, który znacznie usprawnił proces wdrażania Programu, co jest szczególnie istotne w przypadku Beneficjentów o niewielkich środkach budżetowych. Możliwość otrzymania zaliczki zwalnia ich z konieczności poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania swoich inwestycji.

Od początku funkcjonowania systemu zaliczkowego w ramach Osi Priorytetowych III – VIII wypłacono **379 zaliczek** o łącznej wartości **78 529 173,03 EUR** (355 501 566,31 PLN). Należy również podkreślić, że w samym 2011 roku wypłacono na rzecz Beneficjentów **243 zaliczki** o łącznej wartości **42 994 598,04 EUR** (192 636 545,32 PLN).

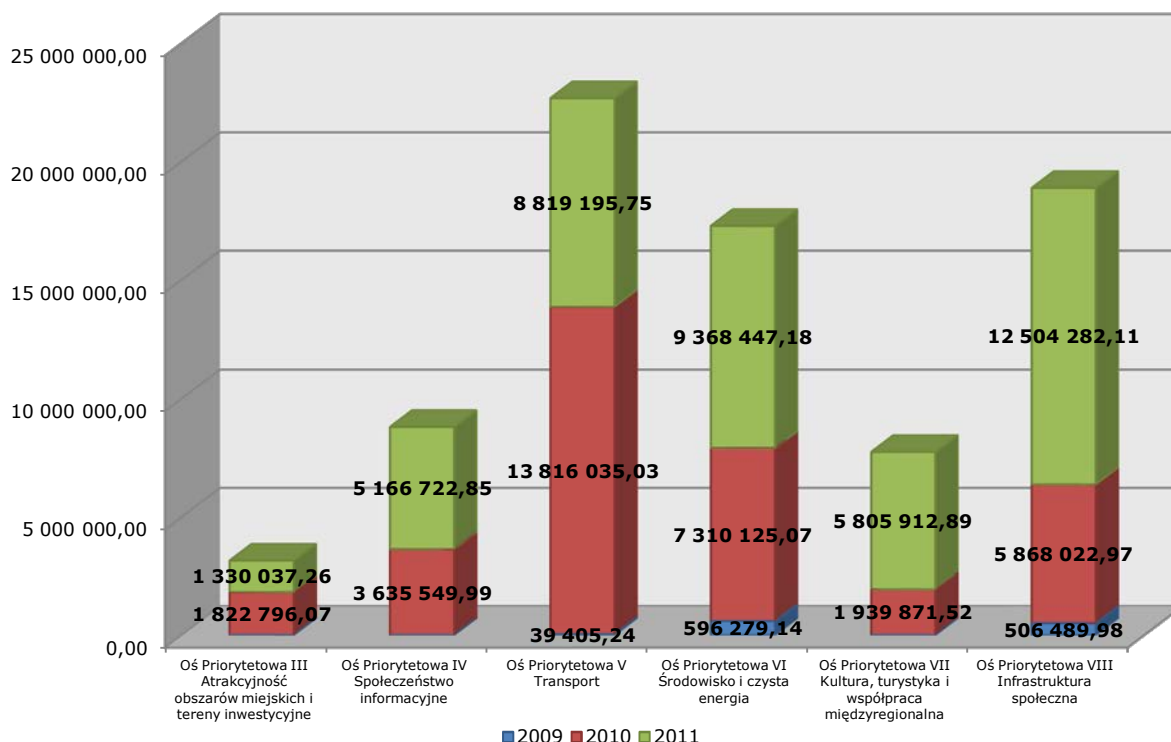
Wykres 2.4.c.

**Wartość środków wypłaconych na rzecz beneficjentów w formie zaliczek (EUR)
w podziale na Osie Priorytetowe**



Wykres 2.4.d.

Wartość środków wypłaconych na rzecz beneficjentów w formie zaliczek (EUR) w podziale na lata



Kolejnym mechanizmem stosowanym przez IZ RPO w trakcie realizacji RPO WL, będącym odpowiedzią na obecną trudną sytuację społeczno-gospodarczą, było uruchamianie w pierwszej kolejności naborów projektów prorozwojowych i kompleksowych, stymulujących długofalowy wzrost gospodarczy i zatrudnienie, co prowadziło do niwelowania skutków spowolnienia gospodarczego. Wspomniane efekty są najbardziej widoczne poprzez konstrukcję systemu wyboru projektów w ramach RPO WL, szczegółowo omawianą w poprzednich sprawozdaniach. Wspomnianym działaniom towarzyszyły prace nad zmianami dokumentów programowych i operacyjnych, a także nad zmianami instytucjonalnymi istotnymi z punktu widzenia sprawnej realizacji Programu³³.

Również Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości, jako Instytucja Pośrednicząca II stopnia, świadoma obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz osłabienia koniunktury, podjęła dotychczas szereg działań uwzględniających przezwycięzenie skutków światowego kryzysu finansowego oraz mających na celu efektywne i szybkie wydatkowanie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w procesie wdrażania RPO WL. W okresie sprawozdawczym w celu wsparcia wspomnianego sektora MŚP, co jest szczególnie istotne z punktu widzenia przezwycięzania negatywnych skutków kryzysu finansowego na terenie województwa lubelskiego, podejmowano działania zmierzające do zwiększenia zdolności inwestycyjnej przedsiębiorców. W konsekwencji w 2011 r., przeprowadzono nabory w ramach Działania 1.6, 1.3, 1.7, 2.4 Schemat A, 1.4 Schemat A oraz 2.3 Schemat B. Przedmiotowe konkursy, umożliwiające wybór projektów wychodzących naprzeciw obecnym warunkom osłabionej koniunktury, są istotnym działaniem, które przyniesie ożywienie gospodarcze poprzez znaczące zasilenie środkami na inwestycje MŚP z terenu województwa lubelskiego.

Omawiając podjęte lub planowane do podjęcia kroki przeciwdziałające negatywnym skutkom spowolnienia gospodarczego nie sposób nie odnieść się do prowadzonych w 2011 r. z Komisją Europejską renegocjacji i przeglądu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013, w wyniku których dokonano zmiany części finansowej I i II Osi

³³ Szczegółowe omówienie przeprowadzonych w 2011 r. zmian o charakterze normatywnym znajduje się w Rozdziale 2.1.6.1.

Priorytetowej RPO WL 2007 – 2013. Uzyskane środki z dokonanych przesunięć kapitałowych pomiędzy poszczególnymi działaniami oraz otrzymanych dodatkowych zasobów finansowych z KRW zostaną w przeważającej części przeznaczone na konkurs w ramach wspomnianego Działania 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw*, projekty składane bowiem i realizowane w ramach tego Działania są najbardziej przemyślane, dobrze przygotowane i mają największy wpływ na rozwój gospodarczy regionu.

Wśród innych działań, podejmowanych przez IP II, mających na celu efektywne i sprawne wydatkowanie środków EFRR, wymienić należy skrócenie terminów weryfikacji na każdym etapie oceny wniosków o dofinansowanie, służące jak najszybszemu przekazaniu środków do wykorzystania przez Beneficjentów. Podobnie kryteria wyboru projektów oraz dokumentacja konkursowa kształtowane są w kierunku wprowadzenia jak największych ułatwień dla potencjalnych Wnioskodawców, służących stałemu podnoszeniu efektywności kontraktacji środków.

2.5. ZASADNICZE MODYFIKACJE W ROZUMIENIU ART. 57 ROZPORZĄDZENIA NR 1083/2006 (W STOSOWNYCH WYPADKACH)

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki zasadniczych modyfikacji na mocy art. 57 *Rozporządzenia 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U.UE L z dnia 31 lipca 2006 r.)*.

2.6. KOMPLEMENTARNOŚĆ POMOCY Z INNYMI INSTRUMENTAMI WSPARCIA

Wstęp

Obowiązek komplementarności i koordynacji pomocy udzielanej w ramach różnych wspólnotowych instrumentów wsparcia wynika bezpośrednio z art. 9 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999*. Powyższy obowiązek znalazł swoje odzwierciedlenie w systemie wdrażania RPO WL oraz odpowiednich dokumentach programowych, przede wszystkim w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 – dokumencie podstawowym* oraz w *Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 – Uszczegółowieniu Programu*.

W RPO WL założono komplementarność działań realizowanych przy wykorzystaniu różnorodnego wsparcia finansowego. Dla zapewnienia maksymalnej efektywności wykorzystania środków w ramach polityki spójności Unii Europejskiej, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, zostało zapewnione komplementarne wsparcie w ramach wszystkich instrumentów ww. polityk, a także określono wyraźne mechanizmy ich koordynacji i zasady zapobiegające podwójnemu finansowaniu. Zakres wsparcia realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 jest komplementarny ze wsparciem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przewidzianym w Programie Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW), Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka (PO IG) oraz Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ). Wsparcie w ramach RPO WL jest komplementarne także w stosunku do działań współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny (EFS) realizowanych przez Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL), Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), realizowanych przez *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (PROW)* oraz Europejski Fundusz Rybacki (EFR), wdrażanych przez *Program Operacyjny Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007–2013*.

2.6.1. WPŁYW DZIAŁALNOŚCI KM/PKM, INSTYTUCJI I GRUP NA ZAPEWNIENIE KOORDYNACJI I KOMPLEMENTARNOŚCI WSPARCIA

Istotnym mechanizmem sprzyjającym zapewnieniu komplementarności i koordynacji działań realizowanych w ramach poszczególnych programów, w tym RPO WL, są prace Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności, działającej przy Komitecie Koordynacyjnym NSRO.

Podstawę prawną powołania i działalności Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności stanowi uchwała nr 26 Komitetu Koordynacyjnego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007 - 2013 z dnia 17 grudnia 2008 r. w *sprawie powołania Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności*. Pierwsze jej spotkanie odbyło się 6 kwietnia 2009 r. W skład Grupy wchodzi przedstawiciele administracji rządowej, samorządowej oraz partnerzy społeczno-gospodarczy. Przewodniczącym Grupy jest przedstawiciel Departamentu Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Do głównych zadań Grupy należy m.in. koordynacja działań realizowanych w ramach programów operacyjnych na lata 2007-2013 finansowanych ze środków polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej oraz działań finansowanych ze środków krajowych w ramach polityki rozwoju; monitorowanie komplementarności wdrażania działań poszczególnych programów operacyjnych w ramach NSRO, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej; wypracowywanie propozycji rozwiązań służących zapewnieniu komplementarności projektów finansowanych ze środków funduszy UE, w tym poprawie sposobów wdrażania wybranych obszarów strategicznych.

W 2011 r. odbyło się pięć posiedzeń Grupy, w których uczestniczyli przedstawiciele IZ RPO. Podczas spotkań omówione zostały wyniki badań ewaluacyjnych z zakresu komplementarności przeprowadzonych w ramach regionalnych i krajowych programów operacyjnych, wyniki ewaluacji *ex-post* Narodowego Planu Rozwoju 2004 – 2006 i średniookresowej oceny PROW na lata 2007 – 2013. Członkowie Grupy zapoznani zostali również z uwagami Komisji Europejskiej do sprawozdań rocznych z realizacji KPO/RPO w odniesieniu do kwestii komplementarności interwencji. Przedmiotem prac i dyskusji w ramach Grupy była także sprawa wypracowania definicji terminu „komplementarność”, która mogłaby być rekomendowana do stosowania wszystkim instytucjom zaangażowanym w realizację NSRO 2007 - 2013.

Istotnym efektem dotychczasowych prac Grupy było zaakceptowanie przez KK NSRO wypracowanych w ramach Grupy rekomendacji horyzontalnych w zakresie koordynacji i komplementarności, poprzez przyjęcie przez KK NSRO Uchwały Nr 50 z dnia 13 grudnia 2010 r. *w sprawie przyjęcia Rekomendacji horyzontalnych dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO/RPO w ramach NSRO 2007 – 2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań wypracowanych w ramach Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności przy Komitecie Koordynacyjnym Narodowe Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013.*

W czerwcu 2011 r. dwóch przedstawicieli IZ RPO WL uczestniczyło w zorganizowanym z inicjatywy Grupy seminarium dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych perspektywy 2007 – 2013 na temat komplementarności interwencji z funduszy europejskich. Zgodnie z przyjętymi założeniami celem seminarium było przede wszystkim:

- podniesienie świadomości i wiedzy pracowników instytucji zarządzających i pośredniczących w zakresie komplementarności interwencji z funduszy europejskich;
- wymiana doświadczeń pracowników instytucji zarządzających i pośredniczących w zakresie komplementarności wsparcia;
- dostarczenie wiedzy potrzebnej do stosowania praktycznych mechanizmów zapewnienia komplementarności wsparcia.

Ponadto, przedstawiciele IZ RPO oraz IP II uczestniczą w wielu spotkaniach, konferencjach, grupach roboczych, konsultacjach, zarówno na szczeblu centralnym jak i regionalnym, które stanowią cenne źródło wymiany informacji oraz dobrych praktyk w każdym zakresie wdrażania środków wspólnotowych, w tym także w zakresie komplementarności i koordynacji udzielanego wsparcia.

Zapewnieniu koordynacji i komplementarności w ramach RPO WL służy również udział przedstawiciela Instytucji Pośredniczącej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz przedstawicieli Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w Komitecie Monitorującym Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, a także uczestnictwo przedstawicieli Instytucji Zarządzającej RPO WL w Podkomitecie Monitorującym Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej oraz Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (w roli obserwatora). Ciała powyższe, same w sobie, nie są mechanizmem zapewniającym komplementarność, dają jednakże możliwość wymiany informacji na temat realizowanych lub planowanych do realizacji przedsięwzięć, co jest istotnym czynnikiem przyczyniającym się do jej zapewnienia. Prace ww. gremiów dają możliwość odpowiedniego przepływu informacji, przyczyniając się do zapewnienia komplementarności na poziomie komunikacji. Ponadto po każdym posiedzeniu grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności udostępnione materiały, wyniki prezentowanych badań ewaluacyjnych, wysuwane sugestie, a także upowszechnione na forum grupy dobre praktyki z zakresu komplementarności poddawane są analizie pod kątem możliwości wdrożenia ich w system realizacji RPO WL.

Niemniej jednak, wiele wypracowanych na forum grupy rozwiązań, wysuwanych w trakcie dyskusji koncepcji, a przede wszystkim przyjęte *Rekomendacje horyzontalne*, (które mają charakter fakultatywny), nie jest wdrażanych na gruncie funkcjonowania RPO WL ze względu na wysoki poziom zaawansowania realizacji Programu. Uwzględnienie rekomendacji ponadto wiązałoby się z daleko idącym przeorganizowaniem dotychczasowego systemu wdrażania, co z kolei negatywnie wpłynęłoby na jego dalszą realizację.

Jednocześnie należy wskazać, iż IZ RPO ocenia prace grupy jako bardzo istotne i wartościowe, szczególnie w kontekście założeń przyszłej perspektywy finansowej, w której mogą znaleźć zastosowanie wypracowane na forum Grupy rozwiązania. Szczególnie warta podkreślenia wydaje się być inicjatywa zorganizowania seminarium w zakresie komplementarności wsparcia. Dlatego też IZ RPO opowiada się za kontynuacją tego projektu oraz przeprowadzeniem w przyszłości kolejnych jego edycji.

2.6.2. INFORMACJE NA TEMAT STOSOWANYCH MECHANIZMÓW I NARZĘDZI SŁUŻĄCYCH ZAPEWNIENIU KOORDYNACJI I KOMPLEMENTARNOŚCI WSPARCIA ORAZ ICH OCENY

W ramach systemu realizacji RPO WL stosowane są następujące mechanizmy i narzędzia służące zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia:

Określenie komplementarności w dokumentach programowych – RPO WL – Dokument podstawowy i Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WL – Uszczegółowienie Programu.

W treści Programu wyodrębniony został osobny rozdział poświęcony kwestii komplementarności i koordynacji wsparcia udzielanego w ramach RPO WL z innymi programami operacyjnymi i instrumentami wsparcia w perspektywie finansowej 2007-2013 – rozdział 2.4 *Informacja na temat komplementarności pomiędzy RPO a innymi programami finansowanymi ze środków polityki spójności oraz programami finansowanymi z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskiego Funduszu Rybackiego*. Ponadto, w opisie każdej z Osi Priorytetowych RPO WL uwzględniono punkt zatytułowany *Komplementarność z innymi programami*, w którym wskazane zostały w sposób szczegółowy i obszerny Priorytety i Działania innych programów operacyjnych (wraz z uzasadnieniem komplementarnych obszarów), z którymi zachodzi komplementarność w ramach RPO WL.

Istotny mechanizm zapewnienia komplementarności wewnątrz- oraz międzyfunduszowej stanowią zapisy w ramach *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL*. Punkt 13 opisu każdego z Działań (zatytułowany: „*Komplementarność z innymi działaniami i priorytetami*”) określa bezpośrednio nazwy działań oraz priorytetów w ramach RPO WL oraz innych programów operacyjnych, w tym PO Rozwój Obszarów Wiejskich oraz PO Zrównoważony Rozwój Sektorów Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich, pomiędzy którymi zachodzi komplementarność. IZ RPO wykazała przy tym wysoki stopień szczegółowości odnosząc się nie tylko do priorytetów RPO WL czy innych programów operacyjnych, ale również do konkretnych Działań.

Informacje zawarte w dokumentach ułatwiają wnioskodawcy możliwość weryfikacji, czy przygotowywany przez niego projekt jest komplementarny z projektami realizowanymi w ramach innych programów. Ograniczeniem skuteczności przedmiotowego mechanizmu jest jednakże brak definicji zjawiska komplementarności.

System wyboru i oceny projektów:

a) Określenie komplementarności we wzorze wniosku o dofinansowanie projektu

Na etapie aplikowania o środki w ramach wszystkich Działań III-VIII Osi Priorytetowych RPO WL, wnioskodawca zobowiązany jest wypełnić we wniosku o dofinansowanie odrębny punkt zatytułowany *Komplementarność - powiązanie projektu z innymi projektami realizowanymi/zrealizowanymi od 1999 r.* Wnioskodawca deklaruje wówczas, czy projekt zgłaszany do dofinansowania z EFRR jest elementem realizacji szerszego przedsięwzięcia lub pozostaje w związku z realizacją innych projektów w ramach RPO WL bądź innych działań zrealizowanych/realizowanych przez Beneficjenta końcowego lub inne podmioty. Dotyczy to zarówno powiązań z projektami realizowanymi/zrealizowanymi ze środków unijnych, międzynarodowych instytucji finansowych (banków), jak też projektami realizowanymi wyłącznie ze środków krajowych, przy czym powiązane projekty (rozumiane jako projekty powiązane

logicznie, które mają podpisaną umowę dofinansowania lub rozpoczęła się ich realizacja) nie muszą być realizowane przez ten sam podmiot. Taka konstrukcja wniosku jest zgodna z zaleceniami przedstawionymi w *Rekomendacjach horyzontalnych dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie i koordynację PO/RPO w ramach NSRO 2007 – 2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań*.

Jeśli chodzi o ocenę komplementarności w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL, to we wniosku o dofinansowanie w ramach wszystkich Działań powyższych Osi zawarto punkt odnoszący się do kwestii komplementarności - zatytułowany *Powiązanie z innymi projektami realizowanymi z funduszy strukturalnych*, gdzie wnioskodawca określa komplementarność projektu z innymi projektami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych (wnioskodawca wskazuje, czy projekt jest elementem realizacji szerszego przedsięwzięcia lub pozostaje w związku z realizacją innych projektów w ramach tego samego programu operacyjnego i/lub innych programów operacyjnych oraz w jakim zakresie występuje powiązanie pomiędzy tymi projektami, a także określa czy projekty, z którymi występuje komplementarność zostały już zrealizowane, są w trakcie realizacji, czy też znajdują się dopiero w sferze planów).

Ograniczeniem skuteczności przedmiotowego mechanizmu jest brak konieczności ujmowania we wniosku o dofinansowanie informacji w zakresie wspólnego celu, jakie projekty komplementarne realizują oraz zakładanych efektów ich wzajemnej realizacji, a także niska świadomość i wiedza wnioskodawców o komplementarności.

b) Kryteria wyboru projektów

Na podstawie informacji zawartych przez wnioskodawców we wnioskach aplikacyjnych, komplementarność projektów podlega ocenie i punktacji na etapie oceny strategicznej. Niniejszy instrument zgodny jest z *Rekomendacjami horyzontalnymi dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie i koordynację PO/RPO w ramach NSRO 2007 – 2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań*, zgodnie z którymi zaleca się przedstawienie Komitetowi Monitorującemu propozycji wprowadzenia komplementarności jako dodatkowego kryterium w procedurze selekcji projektów w ramach niektórych działań/poddziałań Programu (kryteria oceny strategicznej, w ramach których dokonywana jest ocena komplementarności zostały wprowadzone przez IZ RPO WL i przyjęte przez KM RPO WL już w 2009 r.).

W ramach przedmiotowej oceny projektów z III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL badana jest komplementarność wewnętrzna, rozumiana jako synergia z innymi projektami tej samej Osi Priorytetowej (tj. czy projekt współtworzy kompleksowe rozwiązania obszarowe – czy projekt jest końcowym elementem wypełniającym ostatnią lukę w istniejącej infrastrukturze na danym obszarze lub czy projekt jest centralnym rozwiązaniem, którego realizacja umożliwi realizację kolejnych projektów sferycznie umiejscowionych wobec danego projektu lub czy projekt poprawia spójność danego układu obiektów, infrastruktury, sieci itp.; czy projekt jest bezpośrednią kontynuacją lub uzupełnieniem realizowanych dotychczas projektów od 1999 r. - z funduszy strukturalnych, przedakcesyjnych, kontraktów wojewódzkich, dotacji celowych itp.) oraz komplementarność zewnętrzna – synergia z projektami innych Osi Priorytetowych. Dodatkowo, w ramach oceny strategicznej badany jest wpływ projektu na poprawę spójności terytorialnej województwa lubelskiego oraz wpływ projektu na rozwój współpracy międzyregionalnej. Osoba dokonująca oceny strategicznej wniosku korzysta z mapy pomocy, która umożliwia jej ocenę projektu w kontekście bliskości geograficznej (czy oceniany projekt jest blisko innych projektów) oraz wzajemnej funkcjonalności projektów (czy użytkownicy ocenianego projektu korzystają z niego po to, aby skorzystać również z rezultatów innych projektów lub korzystają z rezultatów innych projektów po to, aby skorzystać z ocenianego projektu). Jest to niewątpliwie istotny instrument zapewniający koordynację projektów wybieranych do dofinansowania, który jest zgodny z zaleceniami wynikającymi z *Rekomendacji horyzontalnych dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie i koordynację PO/RPO w ramach NSRO 2007 – 2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań*, zgodnie z którymi w procesie selekcji projektów należy dążyć do wyboru takich inwestycji, których wdrażanie może doprowadzić do osiągnięcia kilku celów lub będzie się przekładało na korzyści większej grupy osób (zgodnie z rekomendacją podczas procesu wyboru projektów do realizacji wskazane jest wykorzystywanie, jako narzędzi

do zapewnienia koordynacji międzysektorowej, map/zestawień inwestycji realizowanych na danym obszarze).

Mimo, iż wnioski o dofinansowanie dla wszystkich Działań I i II Osi Priorytetowej RPO WL zawierają punkt odnoszący się do komplementarności, to nie we wszystkich ww. Działaniach podlegają one punktacji na etapie merytorycznej oceny strategicznej.

Jedynym Działaniem z zakresu I i II Osi Priorytetowej RPO WL, w ramach którego kryterium komplementarności (rozumianej w znaczeniu szerokim, jako uzupełnianie się z innymi przedsięwzięciami podejmowanymi w przedmiotowym zakresie) podlega ocenie jest Działanie 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*. Zgodnie z *Kryteriami wyboru projektów w ramach I Osi Priorytetowej Przedsiębiorczość i innowacje i II Osi Priorytetowej Infrastruktura ekonomiczna RPO WL na lata 2007-2013* (przyjętymi przez Komitet Monitorujący RPO WL), jednym z kryteriów oceny w ww. Działaniu jest kryterium: *Komplementarność projektu z innymi działaniami z zakresu turystyki*, gdzie punkty przyznawane są projektom, których celem jest podniesienie atrakcyjności turystycznej regionów poprzez: z jednej strony zróżnicowanie oferowanych produktów turystycznych uwzględniających „przemysł kultury”, a z drugiej strony - stworzenie oferty jak najbardziej spójnej, uzupełniającej się. W Działaniu tym preferowane są projekty zlokalizowane na obszarach wymienionych w *Planie Marketingu Turystyki w województwie lubelskim na lata 2007 – 2013* jako atrakcyjne turystycznie i rekreacyjnie. W tym celu opracowany został *Wykaz obszarów zakwalifikowanych do objęcia preferencją według kryterium granic administracyjnych (gmina) w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*.

Należy jednak wskazać, iż zgodnie z *Kryteriami wyboru projektów w ramach I Osi Priorytetowej Przedsiębiorczość i innowacje i II Osi Priorytetowej Infrastruktura ekonomiczna RPO WL na lata 2007 – 2013*, komplementarność projektów oceniana jest także w przypadku innych Działań I i II Osi Priorytetowej RPO WL. Chodzi tu jednakże o komplementarność odnoszącą się do poziomu samego wnioskodawcy, rozumianą jako powiązanie projektu zgłoszonego do dofinansowania z innymi projektami realizowanymi przez wnioskodawcę, co świadczy o konsekwentnej i spójnej strategii rozwoju danego przedsiębiorstwa. Niemniej jednak, wskazane wyżej wąskie rozumienie komplementarności nie wyklucza sytuacji, w której dany projekt będzie wykazywał komplementarność także z przedsięwzięciami współfinansowanymi przez inne instrumenty finansowe. Dotyczy to następujących Działań:

- Działania 1.4 *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii* – kryterium oceny: *Komplementarność projektu z innymi działaniami z zakresu ochrony środowiska* – punkty przyznawane są, gdy wdrażany projekt jest powiązany z innymi działaniami wnioskodawcy z zakresu ochrony środowiska (które były zrealizowane lub są planowane do realizacji) finansowanymi ze środków własnych lub z innych programów pomocowych;
- Działania 2.1 *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw* - kryterium oceny: *Komplementarność* – punkty przyznawane są w przypadku, gdy projekt wykazuje powiązanie z innymi projektami wobec sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które wnioskodawca realizował bądź realizuje;
- Działania 2.2 *Regionalna infrastruktura B + R* – kryterium oceny: *Komplementarność* – punkty przyznawane są w przypadku, gdy projekt jest komplementarny z innymi projektami realizowanymi przez wnioskodawcę z zakresu współpracy z mikro, małymi i średnimi przedsiębiorstwami;
- Działania 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy* – kryterium oceny: *Komplementarność* – punkty przyznawane są gdy projekt zgłoszony do dofinansowania wykazuje powiązanie z innymi projektami wobec MŚP realizowanymi przez wnioskodawcę;
- Działania 2.4 *Marketing gospodarczy* – kryterium oceny: *Komplementarność* – punkty przyznawane są gdy projekt jest częścią przemyślanej strategii finansowania rozwoju instytucji z różnych źródeł.

c) Ogłaszanie konkursów o zawężonych tematycznie zakresach.

Mechanizmem funkcjonującym w ramach RPO WL i służącym zapewnieniu komplementarności jest również ogłaszanie przez IZ RPO konkursów o zawężonych tematycznie zakresach, tak aby pozwalały one na wyłonienie projektów komplementarnych z innymi formami wsparcia. Rozwiązanie to nie ma jednak zbyt szerokiego zastosowania, co spowodowane jest konstrukcją poszczególnych Działań oraz faktem, iż w ramach RPO WL preferowane są projekty o charakterze kompleksowym. Niemniej jednak niektóre z ogłaszanych konkursów mają sprecyzowany zakres tematyczny, co oznacza, że skierowane są do konkretnego sektora i na konkretne przedsięwzięcia, np. Działanie 1.4 *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii*, Działanie 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*, czy Działanie 1.7 *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo*. Ponadto, w ramach niektórych Działań RPO WL wyszczególniono konkretne kategorie i schematy tak, aby umożliwić wybór do dofinansowania projektów w zakresie konkretnych, wyraźnie sprecyzowanych dziedzin, np. w Działaniu 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska* konkursy przeprowadzane są w ramach następujących Kategorii: Kategoria I *Gospodarka wodno-ściekowa*, Kategoria II *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi*, Kategoria III *Bezpieczeństwo ekologiczne*, Kategoria IV *Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych*.

Budowanie świadomości Beneficjentów w zakresie komplementarności projektów.

IZ RPO, dostrzegając wśród Beneficjentów niską świadomość konieczności zapewnienia komplementarności i synergii projektów, podjęła działania informacyjne i promocyjne mające na celu rozpowszechnienie zjawiska komplementarności. Instytucja Zarządzająca zachęca Beneficjentów (projektodawców) do tworzenia takich projektów, których cele są zgodne z celami projektów realizowanych/zrealizowanych w ramach innych programów współfinansowanych ze środków wspólnotowych bądź w ramach samego RPO WL (w tym projektów zintegrowanych) i które wzajemnie się uzupełniają. Podczas spotkań i szkoleń organizowanych dla Beneficjentów ubiegających się o dofinansowanie projektów w ramach RPO WL, są oni informowani o potrzebie zapewnienia komplementarności oraz o korzyściach płynących z komplementarności wsparcia projektów realizowanych w ramach danego RPO WL względem projektów realizowanych w ramach innych programów współfinansowanych z funduszy wspólnotowych. W szczególności uświadamia się potrzebę zapewnienia koordynacji i komplementarności inwestycji realizowanych w takich obszarach jak: transport, społeczeństwo informacyjne, przedsiębiorczość, rewitalizacja, edukacja.

Podejmując ww. działania IZ RPO realizuje dobre praktyki zgodne z *Rekomendacjami horyzontalnymi dla Instytucji zaangażowanych we wdrażanie i koordynację PO/RPO w ramach NSRO 2007 – 2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań*.

Zakładka Komplementarność na stronie internetowej Programu.

W 2011 r. uruchomiona została na stronie internetowej RPO WL zakładka poświęcona tematyce komplementarności. Zakładka powstała w celu przybliżenia wnioskodawcom, beneficjentom oraz wszystkim instytucjom zaangażowanym we wdrażanie Programu **istotę zasady komplementarności oraz synergii w zakresie funduszy europejskich**. W związku z tym w zakładce zamieszczono informacje dotyczące definicji komplementarności, jej rodzajów oraz wskazano przykłady projektów komplementarnych, a także odnośniki do stron, które mogą okazać się pomocne w przedmiotowej kwestii. IZ RPO wyraża nadzieję, że umożliwią one beneficjentom oraz potencjalnym wnioskodawcom bliższe zapoznanie się z istotą komplementarności oraz wykorzystanie tej wiedzy w praktyce, głównie w kontekście planowania przedsięwzięć w przyszłej perspektywie finansowej. Zakładka znajduje się pod adresem: <http://www.rpo.lubelskie.pl/front/page/get/573/>.

Mapa projektów RPO WL oraz innych programów operacyjnych.

Na stronie internetowej Programu funkcjonuje serwis *Mapa Projektów dofinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego*. Jest to przejrzyste,

interaktywne i bardzo proste w obsłudze narzędzie promujące efekty realizacji Programu w województwie lubelskim. Zawiera ona informacje o liczbie, wartości i wysokości unijnego wsparcia projektów realizowanych w każdej gminie i powiecie województwa lubelskiego. Jako baza danych o projektach na terenie województwa lubelskiego umożliwia potencjalnym beneficjentom RPO WL oraz innych programów operacyjnych wdrażanych w perspektywie finansowej na lata 2007 – 2013 zapoznanie się z realizowanymi projektami, a tym samym zaplanowanie nowego projektu, z uwzględnieniem zapewnienia komplementarności planowanej inwestycji. Narzędziem komplementarnym do *Mapy projektów* jest stworzone przez IZ RPO *Obserwatorium Funduszy Europejskich*. Sposób funkcjonowania, specyfika poruszania się po serwisie oraz nawigacja danych ww. narzędzi są ze sobą zbieżne. *Obserwatorium Funduszy Europejskich* pozwala jednak na wyszukanie danych ze wszystkich Programów Operacyjnych, a nie tylko z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Swoim zakresem obejmuje: Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej, Program Operacyjny Kapitał Ludzki oraz Program Rozwój Obszarów Wiejskich. *Obserwatorium Funduszy Europejskich* pozwala na wyszukanie projektów realizowanych jedynie w województwie lubelskim przez Beneficjentów mających siedzibę na jego terenie. Narzędzie aktualizowane jest kwartalnie. Serwisem zarządza Oddział Funduszy Europejskich Departamentu Polityki Regionalnej. Narzędzie jest dostępne na stronie internetowej Sieci Punktów Informacyjnych o Funduszach Europejskich na Lubelszczyźnie pod adresem: <http://mapa.fe.u.lubelskie.pl/>.

Należy przy tym podkreślić, iż wnioskodawcy oraz członkowie Komisji Oceny Projektów podczas wyboru projektów do dofinansowania korzystają z map projektów, baz projektów i baz beneficjentów innych programów operacyjnych (dostępnych na stronach internetowych poszczególnych programów operacyjnych) w celu zidentyfikowania projektów komplementarnych, wzajemnie się uzupełniających i realizujących wspólny cel.

Funkcjonowanie Komitetów Monitorujących.

Jak już wspomniano, zapewnieniu koordynacji i komplementarności w ramach RPO WL służy również udział przedstawiciela Instytucji Pośredniczącej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz przedstawicieli Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w Komitecie Monitorującym RPO WL, a także uczestnictwo przedstawicieli Instytucji Zarządzającej RPO WL w Podkomitecie Monitorującym Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej oraz Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (w roli obserwatora).

W ramach procesu przepływu informacji członkowie Komitetu Monitorującego RPO WL na posiedzeniu w dniu 30 września 2011 r. zostali zapoznani z wynikami badania ewaluacyjnego „*Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny*”, przeprowadzonego w roku sprawozdawczym.

Ponadto w razie konieczności mają miejsce konsultacje robocze pracowników IZ RPO oraz IP dla PO KL (komponent regionalny w województwie lubelskim) - IZ RPO uczestniczyła w konsultacjach projektów Planów Działania na 2012 r. dla priorytetów komponentu regionalnego PO KL w zakresie komplementarności z RPO WL.

Funkcjonowanie Grupy Roboczej ds. koordynacji i komplementarności.

Znaczenie funkcjonowania ww. Grupy dla zapewnienia koordynacji i komplementarności w ramach RPO WL oraz pomiędzy RPO WL a innymi programami operacyjnymi opisane zostało w punkcie 2.6.1.

Instytucja Zarządzająca RPO WL nie dysponuje obecnie wynikami badań na temat łącznego wpływu krajowych i regionalnych programów operacyjnych na wyzwania, na które starają się odpowiadać poszczególne programy oraz zastosowanych mechanizmów na rzecz komplementarności interwencji w kontekście sytuacji na rynku pracy.

W dalszej części sprawozdania przedstawiona zostanie ogólna analiza komplementarności przykładowych obszarów. Punktem wyjściowym do poniższej analizy oraz wyodrębnienia opisywanych obszarów komplementarności był wymiar regionalny poszczególnych programów operacyjnych oraz RPO WL. Należy wskazać, iż wymiar regionalny wdrażania funduszy strukturalnych stwarza wiele możliwości w zakresie efektywnego wykorzystania idei komplementarności i koordynacji udzielanego wsparcia. W kontekście RPO WL szczególnie istotna staje się zatem koordynacja interwencji w ramach RPO WL i komponentu regionalnego PO KL, w ramach części działań PROW oraz PO RPW, którego jednym z Beneficjentów jest województwo lubelskie.

Komplementarność pomiędzy RPO WL a Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej

Cel główny RPO WL jest komplementarny w stosunku do celu głównego PO RPW: „Przyspieszenie tempa rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju”. Działania podejmowane w ramach RPO WL, przyczyniające się do podniesienia konkurencyjności Lubelszczyzny i prowadzące do szybszego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia, a także przedsięwzięcia w ramach PO RPW będą wzajemnie wzmacniać skuteczność realizacji obu Programów, co wydają się być szczególnie istotne ze względu na fakt, iż PO RPW odgrywa ważną rolę we wsparciu 5 najsłabiej rozwiniętych województw w Polsce, w tym województwa lubelskiego. W związku z powyższym, IZ RPO – konstruując założenia RPO WL – miała na względzie, by realizowane działania stanowiły uzupełnienie dla działań podejmowanych w ramach PO RPW.

Komplementarność pomiędzy RPO WL a PO RPW zachodzi na poziomie następujących obszarów – rozwój obszarów miejskich i terenów inwestycyjnych, rozwój infrastruktury transportowej (regionalny i lokalny układ transportowy, miejski transport publiczny), rozwój infrastruktury społecznej oraz informacyjnej. Przykładowo można wskazać, że komplementarność pomiędzy RPO WL a PO RPW zachodzi na gruncie inwestycji z zakresu szkolnictwa wyższego – Oś Priorytetowa VIII *Infrastruktura społeczna* RPO WL Działanie 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych* - Oś Priorytetowa I *Nowoczesna gospodarka* PO RPW Działanie 1.1 *Infrastruktura uczelni*. Celem Działania 1.1 *Infrastruktura uczelni* PO RPW jest przygotowanie uczelni do aktywnego udziału w tworzeniu konkurencyjnej gospodarki, w związku z czym wsparcie uzyskują projekty z zakresu infrastruktury dydaktycznej oraz naukowo-badawczej związanej z procesem edukacji na poziomie wyższym. Ich realizacja przyczynia się do intensyfikacji rozwoju społecznego i gospodarczego oraz pośrednio wpływa na poprawę „innowacyjności” gospodarki województw Polski Wschodniej. Ponadto, Działanie 1.1 obejmuje pomoc w unowocześnieniu warunków kształcenia kadr na potrzeby przedsiębiorstw istniejących bądź powstających w Polsce Wschodniej, a także wsparcie projektów infrastrukturalnych uczelni, które kształcą czy prowadzą badania naukowe w obszarze nauk technicznych bądź nauk matematyczno - przyrodniczych oraz innych kluczowych dla rozwoju społeczno – gospodarczego regionu. Przedsięwzięcia realizowane w ramach Działania 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych* RPO WL, którego celem jest zwiększenie wykorzystania potencjału regionalnych szkół wyższych, a także poprawa dostępu do bazy dydaktycznej na poziomie wyższym mają charakter uzupełniający i wzmacniający w stosunku do projektów realizowanych w ramach Działania 1.1 *Infrastruktura uczelni* PO RPW. Zgodnie z systemem wyboru projektów w RPO WL, w ramach Działania 8.1 RPO WL premiowane są projekty dotyczące infrastruktury dydaktycznej uczelni na kierunkach mających największy udział w tworzeniu nowoczesnych technologii (przyrodniczo- matematycznych bądź technicznych – kryterium 1.1 *Kryterium trafności: wpływ na wzmocnienie pozycji szkół wyższych w celu przygotowania ich do odegrania kluczowej roli w kształceniu kadr gospodarki opartej na wiedzy*).

W celu zapewnienia komplementarności w ww. zakresie stosuje się ogólne mechanizmy wskazane w niniejszym podpunkcie sprawozdania.

Komplementarność pomiędzy RPO WL a komponentem regionalnym PO KL

Komplementarność pomiędzy RPO WL a PO KL zachodzi już na poziomie celów głównych. Celem PO KL jest *Wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej*. Przyczynienie się do wzrostu

zatrudnienia jest również istotnym elementem celu głównego RPO WL, przez co działania podejmowane w ramach RPO WL i PO KL wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają. Na poziomie regionalnym w województwie lubelskim wdrażane są następujące Priorytety RPO WL: Priorytet VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*, Priorytet VII *Promocja integracji społecznej*, Priorytet VIII *Regionalne kadry gospodarki*, Priorytet IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*. Najsilniej komplementarność zachodzi w stosunku do Osi Priorytetowej VIII RPO WL: *Infrastruktura społeczna* a także Osi Priorytetowej I RPO WL: *Przedsiębiorczość i innowacje* oraz Osi Priorytetowej II RPO WL: *Infrastruktura ekonomiczna*.

Projekty realizowane w ramach RPO WL i PO KL są komplementarne w zakresie osiągnięcia celu jakim jest poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej. Szczególnie w ramach RPO WL realizowane są inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, przedsięwzięcia z zakresu ochrony zdrowia oraz infrastruktury informatycznej dla zwiększenia dostępności do szerokiego spektrum informacji. Ponadto, w ramach RPO WL realizowane są projekty mające na celu wzrost konkurencyjności regionu i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

W systemie realizacji RPO WL podejmowane są następujące działania w celu zwiększenia liczby projektów komplementarnych z PO KL (mechanizmy i narzędzia sprzyjające zapewnieniu komplementarności):

- kryterium komplementarności na etapie oceny strategicznej wniosków o dofinansowanie projektów,
- kontakty z Beneficjentami – szkolenia, spotkania itp., podczas których są oni informowani o potrzebie tworzenia projektów komplementarnych oraz o korzyściach z nich płynących,
- baza danych o projektach realizowanych w ramach PO KL komponent regionalny,
- prace KK NSRO oraz Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności wsparcia,
- koncentracja instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO oraz komponentu regionalnego PO KL w jednej instytucji – UMWL,
- udział przedstawiciela Instytucji Pośredniczącej PO KL w Komitecie Monitorującym RPO WL, a także uczestnictwo przedstawicieli IZ RPO w Podkomitecie Monitorującym PO KL,
- konsultacje robocze pracowników IZ RPO oraz IP dla PO KL (komponent regionalny w województwie lubelskim).

Komplementarność pomiędzy RPO WL a działaniami PROW wdrażanymi w województwie lubelskim.

Analiza komplementarności RPO WL z PROW wydaje się być szczególnie istotna ponieważ, ze względu na rolniczy charakter województwa, większość inwestycji jest realizowana na obszarach wiejskich.

Ze względu na przesunięcie wsparcia sektora rolniczego poza obszar oddziaływania polityki spójności istnieje konieczność wypracowania mechanizmów koordynacji polityki spójności z politykami dotyczącymi rozwoju obszarów wiejskich. Dlatego, również w ramach systemu wdrażania RPO WL dąży się do zachowania komplementarności pomiędzy działaniami realizowanymi w ramach RPO WL a przedsięwzięciami podejmowanymi w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, przy czym RPO WL wspiera procesy odnowy gospodarczej obszarów wiejskich, uzupełniając działania wspierane w ramach PROW, ale nie pokrywając się z nimi.

Podstawą realizacji *Krajowego Planu Strategicznego Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013* - zasadniczego dokumentu strategicznego odzwierciedlającego założenia *Strategicznych Wytycznych Wspólnoty* w przedmiotowym zakresie – jest koncepcja wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, która pozostaje komplementarna wobec idei wspomagania zmian strukturalnych na obszarach wiejskich, proponowanej w ramach polityki spójności na lata 2007 – 2013, realizowanej w ramach NSRO. Należy wskazać, iż w ramach RPO WL kwestia rozwoju obszarów wiejskich traktowana jest horyzontalnie, co oznacza, iż nie ma wyznaczonej konkretnej Osi Priorytetowej czy Działania poświęconego wyłącznie rozwojowi obszarów wiejskich. Komplementarność pomiędzy RPO WL (polityka spójności) a PROW (Wspólna

Polityka Rolna) zachodzi na poziomie następujących wspólnych obszarów interwencji, skierowanych na rozwój obszarów wiejskich:

- rozwój infrastruktury transportowej (infrastruktura drogowa),
- rozwój infrastruktury ochrony środowiska (gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami komunalnymi, monitoring stanu i ochrona środowiska naturalnego – gatunków roślin i zwierząt, w tym obszarów Natura 2000, gospodarowanie zasobami wodnymi – melioracje),
- rozwój infrastruktury energetycznej (wytworzenie, przesył i dystrybucja energii elektrycznej oraz energii ze źródeł odnawialnych),
- rozwój infrastruktury społecznej (infrastruktura społeczno-kulturalna, zabytkowa, turystyczna i sportowa),
- rozwój zasobów ludzkich (szkolenia, kształcenie zawodowe i przekwalifikowanie),
- wspomaganie zmian strukturalnych (poprzez wsparcie dla przedsiębiorstw i podejmowania działalności gospodarczej – tworzenie i rozwój nowopowstałych przedsiębiorstw, inwestycje w przedsiębiorstwach i ich modernizacja, promocja przedsiębiorczości).

Największy poziom komplementarności występuje pomiędzy działaniami podejmowanymi w ramach RPO WL a realizowanymi w ramach Osi 3 PROW: *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*.

Interwencje podejmowane w dwóch ww. Programach wpłyną na wzrost konkurencyjności regionu, przeciwdziałanie jego marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz na wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

W systemie realizacji RPO WL podejmowane są następujące działania w celu zwiększenia liczby projektów komplementarnych z PROW (mechanizmy i narzędzia sprzyjające zapewnieniu komplementarności):

- kryterium komplementarności na etapie oceny strategicznej wniosków o dofinansowanie projektów,
- kontakty z Beneficjentami – szkolenia, spotkania itp., podczas których są oni informowani o potrzebie tworzenia projektów komplementarnych oraz o korzyściach z nich płynących,
- baza danych o projektach realizowanych w ramach PROW – mapa zamieszczona na stronie internetowej PROW w województwie lubelskim,
- prace KK NSRO oraz Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności wsparcia,
- koncentracja instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO oraz niektórych działań PROW w jednej instytucji – UMWL,
- ogłaszanie konkursów o zawężonych tematycznie zakresach (szczególnie gospodarka wodno-ściekowa czy gospodarka odpadami).

Komplementarność pomiędzy RPO WL a Europejskim Funduszem Rybackim w województwie lubelskim.

Ze względu na przesunięcie wsparcia sektora rybołówstwa poza obszar oddziaływania polityki spójności w okresie programowania 2007 – 2013 istotnym stała się kwestia zachowania komplementarności pomiędzy działaniami realizowanymi w ramach RPO WL a przedsięwzięciami podejmowanymi w ramach Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich na lata 2007 – 2013 współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rybacki. Na poziomie założeń programowych, instrumenty wsparcia przewidziane do realizacji w ramach RPO WL (głównie wsparcie inwestycyjne mikro, małych i średnich przedsiębiorstw) są komplementarne w stosunku do działań EFR głównie w zakresie II Priorytetu EFR *Akwakultura, rybołówstwo śródlądowe, przetwórstwo i obrót produktami rybołówstwa i akwakultury*, obejmującego przedsięwzięcia z zakresu m.in. inwestycji w chów i hodowlę ryb, działań wodno-środowiskowych, rybołówstwa śródlądowego czy inwestycji w zakresie przetwórstwa i obrotu.

Na terenie województwa lubelskiego realizowane są obecnie jedynie dwa projekty współfinansowane w ramach PO RYBY:

- *Wzrost konkurencyjności zakładu przetwórstwa ryb PPHU IKRA w Kurowie o wartości ogółem 65 103,38 EUR (294 723,00 PLN), przy dofinansowaniu z EFR wynoszącym 29 296,52 EUR (132 625,35 PLN);*
- *Rozwój obszarów zależnych od rybactwa w zakresie realizacji operacji polegających na funkcjonowaniu lokalnej grypy rybackiej (LGR) oraz nabyciem umiejętności i aktywizacji lokalnych społeczności o wartości ogółem 75 205,82 EUR (340 456,73 PLN), przy dofinansowaniu z EFR wynoszącym 56 404,36 EUR (255 342,55 PLN).*

W celu zapewnienia komplementarności w ww. zakresie stosuje się ogólne mechanizmy wskazane w niniejszym podpunkcie sprawozdania.

2.6.3. CROSS-FINANCING

Zgodnie z zapisami zawartymi w dokumentach programowych stosowanie *cross-financing'u* zostało przewidziane w ramach trzech Działań i Osi Priorytetowych RPO WL:

- Oś Priorytetowa IV *Społeczeństwo informacyjne* Działanie 4.1 *Społeczeństwo informacyjne* – możliwość stosowania *cross-financing'u* ograniczona jest jedynie do działań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz są bezpośrednio powiązane z projektem (np. szkolenia w zakresie wdrażania aplikacji usług ICT);
- Oś Priorytetowa V *Transport* Działanie 5.5 *Transport lotniczy* – możliwość stosowania *cross-financing'u* ograniczona jest jedynie do działań ukierunkowanych na rozwój potencjału ludzkiego w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji personelu zatrudnionego do obsługi lotnisk cywilnych;
- Oś Priorytetowa VIII *Infrastruktura społeczna* Działanie 5.5 *Ochrona zdrowia* – możliwość stosowania *cross-financing'u* ograniczona jest jedynie do działań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz są bezpośrednio powiązane z projektem (np. wykorzystanie narzędzi ICT, rozwój modułów informacyjnych, platform e-usług i baz danych, szkolenia w zakresie wdrażania aplikacji usług ICT).

Mechanizmy zapewniające przestrzeganie zasad związanych z instrumentem *cross-financing* zawarte są w procedurach realizacji Programu, w tym m.in. w procedurze konkursowej, procedurze weryfikacji wniosków o płatność, procedurze sprawozdawczości, procedurze kontroli. Ze względu na nieznaczne zainteresowanie beneficjentów instrumentem finansowania elastycznego nie występuje zagrożenie przekroczenia maksymalnego progu 10% środków przeznaczonych na współfinansowanie wydatków objętych zakresem Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie poszczególnych Osi Priorytetowych i Działań.

Do końca 2011 r. zasada *cross-financing'u* znalazła zastosowanie w **19 projektach** zakontraktowanych w ramach IV i VIII Osi Priorytetowych o łącznej wartości ogółem wynoszącej **20 402 099,15 EUR** (92 360 302,86 PLN), w tym **17 270 530,13 EUR** (78 183 689,91 PLN) dofinansowania z EFRR. Udział wydatków podlegających *cross-financing'owi* w realizowanych projektach wynosi od 0,28% do 9,22%.

Na wykorzystanie mechanizmu elastycznego finansowania zdecydowało się **16** Beneficjentów Działania 4.1 *Społeczeństwo informacyjne* – realizują oni projekty o łącznej wartości ogółem **17 199 261,31 EUR** (77 861 055,93 PLN), w tym, **14 549 171,09 EUR** (65 864 097,51 PLN) dofinansowania z EFRR oraz 3 beneficjentów Działania 8.3 *Ochrona zdrowia* – wartość realizowanych przez nich projektów wynosi **3 202 837,85 EUR** (14 499 246,93 PLN), w tym **2 721 359,05 EUR** (12 319 592,40 PLN) dofinansowania z EFRR. Szczegóły zostały przedstawione w Tabeli 2.6.3.a. Umowy o dofinansowanie, w ramach których przewidziano *cross-financing*.

Tabela 2.6.3.a. Umowy o dofinansowanie, w ramach których przewidziano cross-financing.

Oś Priorytetowa / Działanie	Tytuł projektu	Wartość ogółem [EUR]	Wartość dofinansowania UE [EUR]	% udziału wydatków podlegających cross-financing'owi
IV Społeczeństwo informacyjne 4.1 Społeczeństwo informacyjne	Budowa społeczeństwa informacyjnego poprzez informatyzację samorządów Powiatu Zamojskiego	679 590,51	577 651,94	1,96
	E-powiat chełmski – rozwój elektronicznych usług publicznych w powiecie chełmskim	1 772 334,29	1 504 442,57	2,84
	Budowa elektronicznej administracji w gminie wiejskiej Ułęż	69 171,47	55 998,23	6,85
	Budowa społeczeństwa informacyjnego w Gminie Goraj poprzez upowszechnienie nowoczesnych technologii IT	166 429,41	141 465,00	2,66
	Budowa zintegrowanego systemu informatycznego dla zrównoważonego rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą.	126 897,79	107 863,12	0,57
	Likwidacja barier hamujących rozwój społeczeństwa informacyjnego w gminie wiejskiej Wilków	123 346,13	104 844,21	3,56
	Kompleksowa informatyzacja Gmin Powiatu Kraśnickiego	655 027,91	556 773,72	3,89
	E-Powiat Włodawski	1 126 030,41	951 662,53	9,22
	Upowszechnianie usług on-line oraz bezpłatnego dostępu do Internetu w celu budowy społeczeństwa informacyjnego w gminie wiejskich Chodel	103 314,92	87 817,69	2,10
	Wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów oraz udostępnienie usług elektronicznych on-line i organizacja PIAP dla ludności Gminy Ostrówek	106 215,73	90 283,37	4,13
	Budowa zintegrowanego systemu informatycznego dla zrównoważonego rozwoju Powiatu Białskiego	1 506 406,33	1 280 445,38	4,69
	Wsparcie rozwoju społeczeństwa informacyjnego i zwiększenie dostępności E-usług na terenie gminy wiejskiej Siedliszcze	108 236,58	91 405,51	3,08
	Infrastruktura i usługi społeczeństwa informacyjnego w KUL	1 222 013,02	1 038 711,07	3,00
	„Nowoczesna Uczelnia” jako system e-usług dla społeczeństwa informacyjnego województwa lubelskiego	1 208 164,90	990 624,47	4,12
	Wirtualne powiaty. Budowa społeczeństwa informacyjnego na Lubelszczyźnie Etap III.	6 667 542,45	5 646 944,99	1,95
	Budowa zintegrowanej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego w Powiecie Lubelskim	1 558 539,45	1 322 237,31	3,80
Razem:	17 199 261,31	14 549 171,09	-	
VIII Infrastruktura społeczna 8.3 Ochrona zdrowia	Zakup sprzętu medycznego oraz wdrożenie systemu informatycznego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SP ZOZ w Lublinie	1 223 961,71	1 040 367,45	6,96
	Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do diagnostyki obrazowej w Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej w Lulinie	1 007 428,63	856 314,33	0,40
	Wdrożenie systemu cyfrowego zapisu i archiwizacji medycznych danych obrazowych w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu	971 447,51	824 677,27	0,28
	Razem:	3 202 837,85	2 721 359,05	-
SUMA:	20 402 099,15	17 270 530,13	-	

Od początku uruchomienia Programu jedynie w ramach **5 projektów** poniesione zostały wydatki związane z zakresem interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w łącznej wysokości **100 313,12 EUR** (454 117,50 PLN). We wnioskach o płatność złożonych w okresie sprawozdawczym wydatki objęte *cross-financing'iem* w kwocie 94 017,56 EUR (425 017,50 PLN) wykazało 3 beneficjentów. Szczegóły zostały przedstawione w Tabeli 2.6.3.b. Wydatki objęte *cross-financing'iem* od uruchomienia Programu.

Tabela 2.6.3.b. Wydatki objęte cross-financingiem od uruchomienia Programu.

Oś Priorytetowa / Działanie	Tytuł projektu	Wartość wydatków objętych cross-financingiem [EUR]	% udziału wydatków podlegających cross-financingowi
IV Społeczeństwo informacyjne 4.1 Społeczeństwo informacyjne	E-powiat chełmski – rozwój elektronicznych usług publicznych w powiecie chełmskim	13 924,78	2,84
	Budowa zintegrowanego systemu informatycznego dla zrównoważonego rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą.	2 208,97	0,57
	E-Powiat Włodawski	77 375,75	9,22
	Razem:	93 509,50	-
VIII Infrastruktura społeczna 8.3 Ochrona zdrowia	Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do diagnostyki obrazowej w Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej w Lulinie	4 086,59	0,40
	Wdrożenie systemu cyfrowego zapisu i archiwizacji medycznych danych obrazowych w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu	2 717,03	0,28
	Razem:	6 803,62	-
SUMA:		100 313,12	-

Efektem zastosowania zasady *cross-financingu* w wymienionych projektach jest zapewnienie efektywnego wykorzystania powstałej infrastruktury teleinformatycznej oraz zakupionego sprzętu oraz poniesienie kwalifikacji uczestników szkoleń w zakresie technologii ICT.

2.6.4. KOORDYNACJA I KOMPLEMENTARNOŚĆ JAKO PRZEDMIOT BADAŃ EWALUACYJNYCH

W 2011 r. IZ RPO zrealizowała badanie ewaluacyjne pt. „Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny”. Zastosowana w badaniu metodologia oparta była o triangulację metod i technik badawczych, triangulację źródeł danych, triangulację technik analitycznych i teorii wyjaśniających. Ze względu na specyfikę badania wykorzystano głównie metody jakościowe, w tym: analizę dokumentów, indywidualne wywiady pogłębione, zogniskowany wywiad grupowy, telefoniczne wywiady pogłębione, studia przypadków, analizę porównawczą, macierz zależności.

Głównym celem badania była identyfikacja i ocena komplementarności projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 z innymi projektami finansowanymi ze środków UE.

W ramach badania analizie poddano mechanizmy i narzędzia służące zapewnianiu koordynacji i komplementarności RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi w ramach funduszy unijnych. Oceniono także wpływ systemu instytucjonalnego na zapewnienie komplementarności międzyprogramowej. W konsekwencji zarekomendowano działania zmierzające do zwiększenia efektywności tych mechanizmów i podniesienia szans na realizację projektów komplementarnych. W ramach badania wskazano również przykłady projektów RPO WL komplementarnych z innymi inicjatywami realizowanymi z innych funduszy europejskich, a także zdiagnozowano efekty synergii w poszczególnych obszarach.

Badanie pozwoliło zidentyfikować występowanie komplementarności międzyprogramowej w określonych obszarach oraz określić typ tej komplementarności. Odpowiednio stwierdzono:

- komplementarności wewnątrzprogramową, problemową oraz terytorialną w ramach analizy komplementarności VI osi priorytetowej RPO WL Środowisko i czysta energia z projektami PO IiŚ,
- komplementarności międzyprogramową, terytorialną i sektorową projektów RPO WL z projektami realizowanymi w ramach PO RPW i PO IiŚ w zakresie zwiększania dostępności komunikacyjnej regionu,
- komplementarności, problemową i terytorialną RPO WL z inwestycjami realizowanymi w ramach PO Rozwój Polski Wschodniej i PO KL w zakresie edukacji,

- komplementarność międzyprogramową, terytorialną oraz sektorową projektów realizowanych w ramach RPO WL z inwestycjami finansowanymi z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej w obszarze innowacje i B+R,
- komplementarność międzyprogramową, terytorialną i sektorową PRO WL z PO IG oraz PO RPW w obszarze wzmocnienia funkcji metropolitalnych miasta Lublin,
- komplementarność międzyprogramową, terytorialną i problemową projektów RPO WL z PO RPW w obszarze szkolnictwa wyższego.

Raport końcowy badania zawiera szczegółowe studia przypadków projektów komplementarnych dla wskazanych obszarów.

Główne rekomendacje badania zostały podzielone na dwie grupy: rekomendacje operacyjne odnoszące się do obecnej perspektywy programowania oraz rekomendacje horyzontalne odnoszące się do perspektywy 2014-2020.

Główne rekomendacje operacyjne:

- zaangażowanie beneficjentów w zapewnianie komplementarności RPO WL.
- ponowne przeprowadzenie badania ewaluacyjnego on-going lub/i ex-post w zakresie efektów synergii realizowanych projektów w ramach RPO WL i innych Programów.
- stworzenie mechanizmów zapewniających monitorowanie wzajemnego wpływu efektów projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego, poziomu i rodzaju tego wpływu.

Główne rekomendacje horyzontalne:

- konieczne jest zastosowanie systemowych rozwiązań w zakresie zapewniania komplementarności wewnątrz i międzyprogramowej.
- rozszerzenie zakresu zadań istniejącej komórki organizacyjnej oraz stworzenie systemu przepływu informacji.
- ujednoczenie rozumienia pojęcia i istotności komplementarności we wdrażaniu funduszy unijnych. Określenie oczekiwanego stanu osiągnięcia komplementarności wdrażanych programów.
- wprowadzenie zmian w zakresie kryteriów wyboru projektów oraz w instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie, tak aby zobowiązać beneficjentów do wskazywania komplementarności międzyprogramowej.
- wprowadzenie możliwości składania portfeli powiązanych projektów, zamiast pojedynczych przedsięwzięć.

W najbliższym okresie (2012 r.) IZ RPO WL nie zaplanowała realizacji kolejnych ewaluacji obejmujących swoim zakresem analizę komplementarności w ramach RPO WL.

2.6.5. PRZYKŁADY PROJEKTÓW KOMPLEMENTARNYCH

Przykłady projektów komplementarnych zostały zamieszczone w Załączniku X do niniejszego sprawozdania.

2.6.6. MECHANIZMY UNIKANIA PODWÓJNEGO FINANSOWANIA DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH POLITYKI SPÓJNOŚCI Z DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI W RAMACH WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ ORAZ WSPÓLNEJ POLITYKI RYBACKIEJ

W ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, finansowanych z poszczególnych funduszy UE występują wspólne obszary interwencji obejmujące infrastrukturę transportową, społeczną, ochrony środowiska, energetyczną, sferę przedsiębiorczości, B+R, innowacje, społeczeństwo informacyjne, czy też rozwój zasobów ludzkich. Prawo wspólnotowe zakazuje wielokrotnego finansowania tego samego typu operacji (typów projektów) z różnych funduszy UE. Na państwach

członkowskich ciąży więc obowiązek zastosowania, na poziomie krajowym, takich rozwiązań, które wyraźnie określą zakres interwencji poszczególnych funduszy.

W celu zapobieżenia możliwości wystąpienia podwójnego finansowania projektów z różnych programów wspólnotowych lub krajowych lub w ramach innych okresów programowania IZ RPO, już na etapie programowania RPO WL, wprowadziła mechanizmy zapewniające odpowiednią koordynację wsparcia. Z jednej strony zapewniają one koordynację i komplementarność w Programie, z drugiej zaś uwzględniają kryteria demarkacyjne.

Na poziomie krajowym koordynacja pomiędzy instrumentami finansowymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej jest monitorowana i usprawniana w ramach prac Komitetu Koordynacyjnego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 (KK NSRO). Komitet podczas swoich cyklicznych posiedzeń lub działając w trybie obiegowym, umożliwia współdziałanie i uzgadnianie stanowisk poszczególnych instytucji zarządzających w zakresie m.in. wypracowywania rozwiązań wzmacniających efektywność mechanizmów koordynacji i demarkacji wsparcia. W szczególny sposób działania te wspiera Grupa robocza ds. koordynacji i komplementarności (funkcjonująca przy KK NSRO), której efektem prac są bieżące rekomendacje, adresowane do instytucji zarządzających programami i komitetów monitorujących programy operacyjne (informację na temat prac w/w grupy zawarto w punkcie 2.6.1 niniejszego sprawozdania).

Podstawowe narzędzie służące zapewnieniu demarkacji pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi stanowi zatwierdzona w 2007 r. przez Komitet Koordynacyjny NSRO, a następnie wielokrotnie uaktualniana, *Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej Wspólnej i Wspólnej Polityki Rybackiej*. Dokument ten jest wiążący dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych (instytucje zarządzające, instytucje pośredniczące, instytucje pośredniczące II stopnia) i stanowi tabelaryczne zestawienie zidentyfikowanych na etapie programowania wspólnych obszarów interwencji funduszy UE. Poprzez zawarte w nim kryteria demarkacyjne, rozdziela interwencje pomiędzy programami operacyjnymi. W poszczególnych przypadkach kryteria demarkacji dotyczą: wartości projektu, typu/lokalizacji projektu lub beneficjentów projektu.

Linia demarkacyjna nie stanowi katalogu wszystkich interwencji funduszy UE, a tylko wskazuje te obszary (działania), w których zaistniała potrzeba rozgraniczenia wsparcia, w celu uniknięcia wielokrotnego finansowania tego samego typu projektów. Informacja o wsparciu określonych typów interwencji zawarta jest również w programach operacyjnych oraz dokumentach je uszczegóławiających (np. szczegółowe opisy priorytetów). Linia demarkacyjna stanowi natomiast uzupełnienie powyższych dokumentów, identyfikując szczegółowe kryteria wskazujące miejsce realizacji projektów w danym PO/RPO.

Zapewnieniu stosowania linii demarkacyjnej (przestrzegania zapisanych w niej kryteriów demarkacji) oraz praktycznego zapewnienia komplementarności udzielanego wsparcia funduszy strukturalnych z innymi instrumentami finansowymi, w tym z PROW oraz PO RYBY służą następujące narzędzia/instrumenty koordynacji:

- udział przedstawicieli IZ RPO w pracach Komitetów Monitorujących innych programów (w Podkomitecie Monitorującym Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej oraz Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka - w roli obserwatora);
- uczestnictwo przedstawiciela Instytucji Pośredniczącej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz przedstawicieli Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w Komitecie Monitorującym Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013;
- działalność KK NSRO oraz udział w jego pracach przedstawicieli IZ RPO w ramach Polityki Spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej;
- kontrole krzyżowe projektów (tzw. *cross-checking*) – informacja na temat kontroli krzyżowych została zamieszczona w punkcie 2.6.7 niniejszego sprawozdania;
- oświadczenia Beneficjentów o niefinansowaniu składanych projektów z innych środków UE – we wniosku o dofinansowanie zawarta jest deklaracja wnioskodawcy, iż projekt nie był finansowany w ramach innego projektu realizowanego w ramach RPO WL (w przypadku otrzymania takiego dofinansowania Beneficjent zobowiązuje się do wycofania projektu)

oraz deklaracja, iż projekt nie był finansowany w ramach innych programów operacyjnych. Przedmiotowe oświadczenia są składane przez wszystkich wnioskodawców aplikujących o środki w ramach RPO WL poprzez złożenie we wniosku podpisu pod niniejszymi oświadczeniami;

- kryteria demarkacji, chroniące przed podwójnym finansowaniem: wartość projektu, kwota wsparcia, kategoria Beneficjentów, lokalizacja projektu oraz charakter projektu (rodzaje i zakres prac) – szczegółowe kryteria demarkacji dla każdego z działań RPO WL określone są w dokumencie *Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 – Uszczegółowienie Programu*;
- koncentracja instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WL, komponentu regionalnego PO KL oraz niektórych działań PROW w jednej instytucji (Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego) – co sprzyja zapobieganiu podwójnemu finansowaniu oraz optymalizacji wdrażania wszystkich programów.

W roku sprawozdawczym Komitet Koordynacyjny NSRO trzykrotnie zmieniał zapisy *Linii demarkacyjnej* (uchwałą Nr 54 z dnia 23 lutego 2011 r.; uchwałą nr 55 z dnia 16 czerwca 2011 r.; uchwałą nr 61 z dnia 18 października 2011 r.). Wprowadzone zmiany nie wpłynęły jednak na modyfikację zapisów *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 – Uszczegółowienie Programu*.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły problemy z zapewnieniem przestrzegania *Linii demarkacyjnej*.

2.6.7. KONTROLE KRZYŻOWE W ZAKRESIE ODPOWIEDZIALNOŚCI INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ

Jednym z obowiązków spoczywających na państwach członkowskich jest prowadzenie kontroli operacji współfinansowanych ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Obowiązek ten wypełniany jest w ramach ustanowionego w tym celu systemu kontroli. Kontrole służą uzyskaniu pewności, że środki wspólnotowe wykorzystywane są w sposób efektywny oraz zgodny z prawem i procedurami określonymi w aktach prawnych Unii Europejskiej.

Podstawę prawną funkcjonowania systemu kontroli funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności stanowią przepisy *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 oraz Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz Rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*. Ponadto funkcjonowanie systemu kontroli funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności regulują zasadniczo na gruncie prawa krajowego: *ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym*.

Na mocy wyszczególnionych dokumentów działania kontrolne w systemie wdrażania funduszy unijnych podzielone zostały na dwa niezależne procesy:

- kontrolę, za prowadzenie której odpowiedzialność ponosi Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym. Instytucja Zarządzająca może część swoich uprawnień w tym zakresie przekazać Instytucjom Pośredniczącym oraz Instytucjom Pośredniczącym II stopnia (Wdrażającym).
- kontrolę i audyt wykonywane przez Instytucję Audytową. W Polsce funkcję Instytucji Audytowej pełni Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów. Prowadzone przez Instytucję Audytową działania audytowe mają na celu weryfikację

skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli programów operacyjnych oraz kontrolę projektów na podstawie stosownej próby, w celu weryfikacji zadeklarowanych wydatków.

Dodatkowo, w roku 2011, w związku z procesem certyfikowania wydatków, Instytucja Certyfikująca prowadziła kontrole o charakterze systemowym, mające na celu sprawdzenie poprawności dokonywania weryfikacji wydatków poświadczanych przez Instytucję Zarządzającą, zawartych w deklaracjach przekazywanych do IC, a Prezes Urzędu Zamówień Publicznych prowadził kontrolę uprzednią zamówień współfinansowanych ze środków unijnych, gdy wartość zamówienia albo umowy ramowej była równa bądź przekraczała wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 mln euro dla dostaw i usług oraz 20 mln euro dla robót budowlanych.

Na system kontroli, za którego funkcjonowanie odpowiedzialność ponosi Instytucja Zarządzająca, składają się:

- kontrole systemowe – prowadzone w celu uzyskania pewności, że wszystkie funkcje, których realizację Instytucja Zarządzająca przekazała Instytucjom Pośredniczącym lub Instytucjom Pośredniczącym II stopnia (Wdrażającym), realizowane są w odpowiedni sposób, a system zarządzania i kontroli Programem Operacyjnym funkcjonuje prawidłowo, efektywnie i zgodnie z prawem;
- weryfikacja wydatków i kontrola projektów.

Czynności kontrolne, mające na celu weryfikację powyższych kwestii, polegają w szczególności na weryfikacji wszystkich wniosków o płatność składanych przez beneficjentów oraz kontroli projektów na miejscu (lub w siedzibie beneficjenta), która może być przeprowadzona na próbie projektów. Zgodnie z dokumentem Komisji Europejskiej *Guidance document on management verifications to be carried out by Member States on operations co-financed by the Structural Funds and the Cohesion Fund for the 2007 – 2013 programming period*, dopuszcza się możliwość weryfikacji tylko wybranych dokumentów poświadczających wydatki ujęte w danym wniosku o płatność.

Kontrole wydatków i kontrola projektów są prowadzone przez Instytucje Zarządzające, Instytucje Pośredniczące oraz Instytucje Pośredniczące II stopnia (Wdrażające) w oparciu o opracowane na dany rok roczne plany kontroli.

Do obligatoryjnych czynności kontrolnych należy zapewnienie przez Instytucje Zarządzające prowadzenia kontroli na zakończenie realizacji projektu przez wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie programu operacyjnego. W przeciwieństwie do perspektywy finansowej 2004-2006, kontrola ta wiąże się z kontrolą na miejscu realizacji projektu tylko w sytuacji, gdy Instytucja Zarządzająca podejmie taką decyzję. Zakres obowiązkowych czynności obejmuje weryfikację kompletności i zgodności z przepisami dokumentacji znajdującej się w instytucji prowadzącej tego typu kontrolę.

Ponadto, w zakresie przestrzegania zakazu podwójnego finansowania wydatków, Instytucje Zarządzające odpowiedzialne są za prowadzenie kontroli krzyżowych w ramach swojego programu operacyjnego (kontrola krzyżowa programu) oraz za kontrole krzyżowe beneficjentów realizujących projekty równoległe w ramach podlegającego ich kompetencji programu operacyjnego i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 lub Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013. W związku ze zmianami *Wytycznych* Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym, zatwierdzonymi dnia 22 grudnia 2009 r., Instytucja Koordynująca NSRO opiniuje opis metodyki prowadzenia kontroli krzyżowych przez Instytucje Zarządzające i wskazane przez nie podmioty. Opiniowanie odbywa się w sposób ciągły, gdyż instytucje są zobowiązane przekazywać opis sposobu prowadzenia kontroli krzyżowych po opracowaniu stosownych procedur i po każdej wprowadzonej modyfikacji.

Zgodnie z systemem kontroli krzyżowych funkcjonującym w ramach RPO WL kontrole krzyżowe przeprowadzane są:

- w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL - przez Oddział Oceny Projektów (OOP), Oddział Realizacji Projektów (ORP) oraz Oddział Kontroli (OK) Lubelskiej Agencji Wspierania

- Przedsiębiorczości w Lublinie (IP II) oraz Oddział Kontroli w Departamencie Regionalnego Programu Operacyjnego UMWL (IZ RPO) w trakcie kontroli systemowej w IP II,
- w ramach III – VIII Osi Priorytetowej RPO WL – przez Oddział Realizacji Projektów (ORP) oraz Oddział Kontroli (OK) w Departamencie Regionalnego Programu Operacyjnego UMWL (IZ RPO).

Łącznie w ramach RPO WL kontrole krzyżowe przeprowadza 105 pracowników (w tym 55 pracowników w IP II i 50 pracowników w IZ RPO).

IZ RPO oraz IP II dokonują dwóch rodzajów kontroli krzyżowych:

- kontrolę krzyżową Programu. Kontroli podlega 100% wydatków poniesionych przez beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność weryfikowanych przez Oddział Realizacji Projektów, w sytuacji gdy zachodzi podejrzenie podwójnego finansowania Oddział Kontroli dokonuje kontroli doraźnej,
- kontrolę krzyżową horyzontalną z projektami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW) oraz Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013 (PO RYBY), której celem jest eliminowanie podwójnego finansowania wydatków między RPO WL a PROW i PO RYBY. Kontroli podlega 100% wydatków poniesionych przez beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność weryfikowanych przez Oddział Realizacji Projektów, w sytuacji gdy zachodzi podejrzenie podwójnego finansowania Oddział Kontroli dokonuje kontroli doraźnej.

Ponadto w trakcie każdej kontroli, wynikającej z doboru próby Zespół Kontrolujący kontroluje wydatki w celu wykrycia podwójnego finansowania.

Z danych wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wynika, że w okresie sprawozdawczym przeprowadzono 63 kontrole krzyżowe oraz nie wykryto podwójnego finansowania projektów. Jednakże obowiązek wprowadzania tych danych do systemu został wprowadzony w IV kwartale 2011 r. W rzeczywistości pracownicy ORP IZ RPO oraz IP II w 2011 r. przeprowadzili 564 kontrole krzyżowe horyzontalne z projektami realizowanymi w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 (PROW) oraz Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013 (PO RYBY). W wyniku kontroli nie stwierdzono, aby w ramach różnych projektów Beneficjent przedstawił do rozliczenia ten sam dokument o tym samym numerze, wystawiony przez tego samego wystawcę i przedstawiany do rozliczenia w więcej niż jednym Programie.

2.7. MONITOROWANIE I OCENA

System monitorowania, sprawozdawczości i wskaźników

Szczegółowego opisu systemu monitorowania funkcjonującego w ramach RPO WL dokonano w poprzednich sprawozdaniach rocznych. W roku 2011 wprowadzono pewne modyfikacje wynikające z doświadczenia we wdrażaniu Programu. Zmiany te opisano poniżej.

- W II półroczu została zmieniona IW IZ RPO WL w zakresie dot. **sprawozdawczości**. Zmiana została wprowadzona z uwagi na znowelizowanie przez Ministra Rozwoju Regionalnego w dniu 30 sierpnia 2011 r. dokumentu pn. „*Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013*”. Do najważniejszych zmian wprowadzonych do Instrukcji należy zaliczyć:
 - 1) Zmiany w załącznikach *Instrukcja wypełniania sprawozdania okresowego z realizacji Programu* i *Wzory tabel do sprawozdania okresowego* – między innymi:
 - usunięto punkt dotyczący informacji nt. odsetek narosłych od środków zgromadzonych na realizację programu,
 - usunięto punkt dotyczący informacji nt. zaliczek przekazanych na rzecz beneficjentów,
 - doprecyzowano zakres wymaganych informacji w zakresie kontroli,
 - zmieniono zakres informacji za I półrocze w porównaniu do II półrocza.
 - 2) Zastąpienie Załączników *Wzór informacji miesięcznej* i *Instrukcja wypełniania informacji miesięcznej* – załącznikami *Wzór informacji kwartalnej* i *Instrukcja wypełniania informacji kwartalnej*.
 - 3) Usunięcie z załącznika do informacji kwartalnej tabeli *Złożone wnioski o dofinansowanie, wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji, zawarte umowy/wydane decyzje o dofinansowanie, wydatki wykazane przez beneficjentów w złożonych przez nich wnioskach o płatność, oraz wydatki wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych do instytucji certyfikującej według osi priorytetowych i działań / grup operacji / poddziałań (w PLN)*.
 - 4) Wprowadzenie dodatkowych tabel dotyczących kontraktacji projektów indywidualnych i informacji nt. Instrumentów inżynierii finansowej oraz dodanie punktu opisującego istotne problemy we wdrażaniu programu.
 - 5) Ponadto zmianie uległa numeracja załączników, zmodyfikowano terminy przekazywania sprawozdań oraz wprowadzono zmiany porządkujące i redakcyjne zwiększające przejrzystość dokumentu.
- Zasady funkcjonowania **systemu wskaźników** w ramach RPO WL nie uległy modyfikacjom w porównaniu z ubiegłymi latami. W wyniku przeglądu śródkresowego i renegocjacji Programu zmienione zostały niektóre wartości wskaźników. W przypadku innych zmieniono definicje czy też usunięto z listy. Wykaz dokonanych zmian przedstawiono w rozdziale 2.8 niniejszego sprawozdania.
- W **Krajowym Systemie Informatycznym** (SIMIK 07-13) w 2011 r., podobnie jak w latach ubiegłych, trwał proces rozwoju systemu. Uruchomiony został m.in. nowy moduł *Korekty systemowe*, (dostępny w ramach zakładki Prognozy i płatności). Moduł ten gromadzi dane odnośnie kwot korekt systemowych dotyczących wydatków, które były lub będą certyfikowane do Komisji Europejskiej. Wprowadzono również szereg zmian w KSI, które miały na celu poprawę funkcjonalności programu w zakresie wniosków o dofinansowanie, umów, wniosków o płatność, zaliczek, kontroli i kontroli krzyżowych, rejestru obciążeń na projekcie, poświadczeń i deklaracji wydatków.

Podobnie jak w latach ubiegłych podejmowane były również działania mające na celu doskonalenie jakości danych zgromadzonych w systemie KSI. Systematycznie prowadzone przez Administratora merytorycznego IZ, audyty jakości danych z wykorzystaniem raportów zdefiniowanych w aplikacji Oracle Discoverer, pozwoliły użytkownikom na bieżąco korygować zaistniałe błędy, a w konsekwencji ograniczyć ich ilość w raportach audytowych wykonywanych cyklicznie przez IK NSRO.

- W 2011 roku dbając o optymalizację **Lokalnego Systemu Informatycznego** przeprowadzono szereg aktualizacji systemu. Aktualizacje dotyczyły zarówno zmian w generatorze wniosków oraz w części przeznaczonej dla pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego.

Zmiany jakich dokonano w LSI w 2011 roku:

- uruchomienie modułu „aneksy” (LSI),
- generowanie dokumentu „umowy” (LSI),
- uruchomienie modułu „wnioski o płatność” (LSI),
- uruchomienie modułu „raporty” (LSI),
- udoskonalanie i dostosowywanie generatora wniosków (eLSI).

Zaplanowane działania na rok 2012:

- uruchomienie modułu kontroli,
- uruchomienie modułu formularzy uzupełniających,
- umożliwienie importu danych z KSI do LSI,
- stworzenie dokumentu „plan ciągłości działania”,
- stworzenie dokumentu „analiza ryzyka” dla systemu LSI.

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013

W roku 2011 Komitet Monitorujący RPO WL czterokrotnie gromadził się na posiedzeniach, które miały miejsce w dniach 17 stycznia, 19 maja, 21 czerwca oraz 30 września. Członkowie Komitetu w okresie sprawozdawczym zajmowali się niżej wymienionymi kwestiami:

- zatwierdzeniem decyzji o realokacji środków z Działania 8.3 *Ochrona zdrowia* na Działanie 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych* oraz z Działania 8.3 *Ochrona zdrowia* na Działanie 8.4 *Pomoc społeczna* w ramach Osi priorytetowej VIII *Infrastruktura Społeczna*,
- zatwierdzeniem zmian w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013,
- zatwierdzeniem kryteriów wyboru projektów w ramach Programu,
- zatwierdzeniem Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu za 2010 rok,
- zatwierdzeniem Planu Komunikacji Programu,
- zatwierdzeniem kryteriów wyboru projektów w ramach Programu.

Dodatkowo w okresie sprawozdawczym Członkowie Komitetu zapoznali się m.in. z:

- harmonogramem prac dotyczących przeglądu i renowacji z Komisją Europejską Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 oraz na ostatnim posiedzeniu w 2011 roku z informacją na temat przebiegu ww. procesu,
- informacjami na temat stanu wdrażania RPO WL,
- treścią rocznego sprawozdania audytowego sporządzonego przez Instytucję Audytową,
- treścią Sprawozdania okresowego z realizacji RPO WL za drugie półrocze 2010 r. oraz pierwsze półrocze 2011 r.,
- wynikami badań ewaluacyjnych „*Weryfikacja wartości docelowych wskaźników regionalnego Programu Operacyjnego województwa Lubelskiego na lata 2007-2013*” oraz

„Analiza komplementarności projektów RO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny”.

Ewaluacja

Okresowy plan ewaluacji na rok 2011 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 został przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego uchwałą nr IX/118/2011 4 stycznia 2011 r. Przewidywał on do realizacji następujące badania ewaluacyjne:

1. Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny – dobre praktyki,
2. Ocena wpływu dotacji z RPO WL na wzrost konkurencyjności oraz innowacyjności beneficjentów z sektora MŚP,
3. Ocena wpływu wspartych w RPO instrumentów inżynierii finansowej na dostępność dla przedsiębiorstw źródeł finansowania inwestycji,
4. Ewaluacja strategiczna Planu Komunikacji RPO WL.

Okresowy plan ewaluacji na rok 2011 RPO WL przewidywał również realizację (kontynuację) dwóch badań ujętych w Okresowym planie ewaluacji na rok 2010 r., dotyczy to badań:

1. Analiza zaangażowania i możliwości JST oraz MŚP w aplikowaniu o środki w ramach RPO WL,
2. Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach RPO WL.

Badania ewaluacyjne zrealizowane w 2011 r:

1. Analiza zaangażowania i możliwości JST oraz MŚP w aplikowaniu o środki w ramach RPO WL,
2. Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach RPO WL,
3. Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny.

W dniu 8 marca zakończono realizowane przez firmę Public Profits Sp. z o.o. badanie ewaluacyjne pn. **„Analiza zaangażowania i możliwości JST oraz MŚP w aplikowaniu o środki w ramach RPO WL”.**

Główne **wnioski** wynikające z badania:

- JST i MŚP są bardzo aktywne w procesie pozyskiwania dofinansowania w ramach RPO WL,
- zdecydowana większość JST i MŚP biorących udział w badaniu była zainteresowana pozyskiwaniem dofinansowania w ramach RPO WL w przyszłych latach,
- zarówno przedstawiciele przedsiębiorstw z sektora MŚP, jak też JST w największym stopniu zainteresowane są pozyskiwaniem dofinansowania na inwestycje w środki trwałe (w infrastrukturę, zakup urządzeń i maszyn itd.),
- aktywność JST w pozyskiwaniu środków z RPO WL jest zróżnicowana. Najbardziej zauważalne jest to w przypadku gmin wiejskich. Zróżnicowany jest również stopień skuteczności, z jakim poszczególne JST ubiegają się o dofinansowanie,
- zdecydowana większość JST jest dobrze zorientowana w zakresie zasad funkcjonowania RPO WL: poprawnie identyfikują instytucje zaangażowane w jego wdrażanie, działania, na realizację których można pozyskać dofinansowanie oraz źródła informacji, z których można czerpać informacje na temat Programu,
- większość JST dysponuje odpowiednim potencjałem kadrowym: wystarczająco doświadczonym, licznym i kompetentnym, a także posiadają odpowiednie zasoby finansowe, by starać się o dofinansowanie w ramach RPO WL. Równocześnie większość JST

korzystała i nadal jest zainteresowana wsparciem firm konsultingowych w procesie pozyskiwania dofinansowania i realizowania projektów w ramach Programu (zwłaszcza w zakresie opracowywania studium wykonalności inwestycji oraz części finansowych wniosku o dofinansowanie),

- główną barierą utrudniającą niektórym JST pozyskiwanie dofinansowania z Programu jest brak środków na sfinansowanie wkładu własnego i/lub realizowanie przedsięwzięć oraz braki kadrowe. Niepokojącym zjawiskiem są opinie świadczące o pewnym zniechęceniu do pozyskiwania środków w ramach RPO WL, które wynika przede wszystkim z trudności w pozyskaniu wsparcia przez niektóre, zwłaszcza mniejsze, jednostki,
- większość przedstawicieli JST deklaruje zapotrzebowanie na wsparcie w procesie pozyskiwania dofinansowania w ramach RPO WL poprzez objęcie ich szkoleniami, a także organizowanie spotkań informacyjnych oraz zapewnienie doradztwa i możliwości podejmowania bezpośrednich konsultacji na wszystkich etapach aplikowania o środki i realizacji projektu w ramach RPO WL;
- znajomość możliwości i zasad ubiegania się o dofinansowanie w ramach RPO WL wśród MŚP znajduje się na średnim poziomie. Około połowa respondentów zadeklarowała, że wie o możliwości pozyskiwania dofinansowania z RPO WL, znaczny odsetek nie potrafił wskazać instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu oraz dostępnych form wsparcia;
- barierą utrudniającą MŚP udział w procesie aplikowania o środki w ramach RPO WL jest brak potencjału kadrowego, w tym osób posiadających wiedzę na temat sposobu opracowywania wniosku o dofinansowanie. Mniejszą barierą, choć również istotną w przypadku niektórych firm, stanowią niewystarczające środki na sfinansowanie wkładu własnego i/lub realizowanie jakichkolwiek inwestycji.
- MŚP są w większości zainteresowane korzystaniem z pomocy zewnętrznych firm doradczych (zwłaszcza w zakresie opracowywania studium wykonalności inwestycji oraz części finansowych wniosków o dofinansowanie). Ponadto wskazywano na takie bariery, jak:
 - a. skomplikowanie procedury starania się o dofinansowanie,
 - b. brak informacji na temat sposobu przygotowania wniosku o dofinansowanie oraz sposobu realizacji projektów w ramach RPO WL,
 - c. brak informacji na temat instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie Programu.

Główne **rekomendacje** z badania „Analiza zaangażowania i możliwości JST oraz MŚP w aplikowaniu o środki w ramach RPO WL”:

- dążyć do podniesienia poziomu wiedzy i kompetencji pracowników JST i MŚP w zakresie zasad sporządzania poszczególnych części wniosku o dofinansowanie projektu (m.in. w zakresie opracowywania studium wykonalności, części finansowych wniosku, oceny oddziaływania na środowisko, określania wskaźników postępu projektu itp.),
- w proces komunikacji między instytucjami odpowiedzialnymi za wdrażanie RPO WL a przedsiębiorcami powinny zostać włączone dodatkowe podmioty, w tym przede wszystkim funkcjonujące w województwie lubelskim instytucje otoczenia biznesu (według ich możliwości oraz zainteresowania),
- należy dbać o ciągłe doskonalenie szkoleń prowadzonych dla JST i MŚP,
- szczególnie istotne w procesie promocji i informacji RPO WL, jest podnoszenie świadomości potencjalnych beneficjentów, ale również projektodawców (JST i MŚP), odnośnie wszystkich potencjalnych trudności związanych z przystąpieniem do procesu aplikowania o środki w ramach RPO WL, w tym zagrożeń związanych z nieprawidłowościami popełnianymi na etapie opracowywania wniosku o dofinansowanie czy realizacji projektów dofinansowanych w ramach RPO WL,
- zalecane jest przeanalizowanie zasadności wspierania realizacji projektów partnerskich w ramach RPO WL.

W dniu 15 czerwca 2011 r. zakończono realizowane przez Zachodniopomorską Grupę Doradczą Sp. z o.o. badanie ewaluacyjne pn. „**Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach RPO WL**”.

Główne wnioski wynikające z badania:

- najistotniejsze czynniki mające wpływ na zróżnicowanie wykorzystania alokacji, warunkujące powodzenie i skuteczność realizacji działań ujętych w RPO WL to:
 - a. czynniki wynikające z uregulowań prawnych: regulacje prawne na poziomie krajowym, procedury naboru, oceny i selekcji wniosków (procedury IZ RPO WL),
 - b. czynniki wynikające ze specyfiki beneficjentów: różnorodność typów beneficjentów, stopień przygotowania beneficjentów do opracowania dokumentacji aplikacyjnej oraz do realizowania projektów, świadomość alternatywnych źródeł finansowania projektów (z innych programów operacyjnych).
- czynniki, które mają wpływ na poziom niewykorzystania środków w poszczególnych działaniach lub osiach priorytetowych to:
 - a. brak lub zmiany regulacji prawnych na poziomie krajowym,
 - b. możliwość finansowania tego samego/podobnego projektu z innego programu (mierzona ilością złożonych przez Beneficjentów wniosków o dofinansowanie),
 - c. niski stopień przygotowania do aplikowania o środki w ramach RPO WL (mierzony skutecznością aplikowania na etapie oceny formalnej),
 - d. niski stopień przygotowania do realizacji i rozliczenia projektów (mierzony skutecznością wydatkowania środków).

Główne rekomendacje z badania „**Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach RPO WL**”:

- rekomendacje dotyczące zmian w planie finansowym RPO WL:
 - a. zmniejszenie alokacji w działaniach:
 - 1.6. „Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach”,
 - 1.7. „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo”,
 - 2.2. „Regionalna infrastruktura B+R”,
 - 2.3. „Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy”,
 - 7.3. „Współpraca międzyregionalna”.
 - b. zwiększenie alokacji (poprzez przesunięcia środków z działań, w których dokonano zmniejszenia) w działaniach:
 - 1.3. „Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw”,
 - 2.4. „Marketing gospodarczy”,
 - 6.1. „Ochrona i kształtowanie środowiska”.
- rekomendacje dotyczące wyznaczenia tych działań, na które powinny być skierowane środki z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz Dostosowania Technicznego. Rekomenduje się zwiększenie alokacji w działaniach:
 - 1.2. „Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw”,
 - 3.1. „Tworzenie terenów inwestycyjnych”,
 - 5.2. „Lokalny układ transportowy”,
 - 6.2. „Energia przyjazna środowisku”,
 - 8.2. „Infrastruktura szkolna i sportowa”.

Wnioski i rekomendacje z badania w znacznym stopniu zostały wykorzystane w trakcie prowadzonego w 2011 r. przeglądu i renegotjacji Programu. Część rekomendacji w postaci propozycji zmian w Programie (głównie dotyczy to realokacji środków), została zaakceptowana przez Komisję Europejską.

Opis badania oraz główne wnioski i rekomendacje z ewaluacji „**Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny**” zawarte są w rozdziale 2.6.4.

W wyniku ustaleń Grupy Sterującej ewaluacją RPO WL na 2012 r. zaplanowano realizację trzech badań. Są to badania ujęte w Okresowym Planie Ewaluacji na rok 2011, które nie zostały zrealizowane. Dotyczy to badań:

1. Ocena wpływu dotacji z RPO WL na wzrost konkurencyjności oraz innowacyjności beneficjentów z sektora MŚP.
2. Ocena wpływu wspartych w RPO instrumentów inżynierii finansowej na dostępność dla przedsiębiorstw źródeł finansowania inwestycji.
3. Ewaluacja strategiczna Planu Komunikacji RPO WL.

2.8. KRAJOWA REZERWA WYKONANIA POMOCY

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WL na lata 2007-2013 przeprowadziła przegląd i renegecje Programu. Argumentami przemawiającymi za renegecją były wnioski płynące z bieżącej analizy monitoringowej wdrażania Programu, zmiany społeczno – gospodarcze, potrzeba uwzględnienia istotnych zmian w priorytetach wspólnotowych, krajowych i regionalnych oraz konieczność dokonania alokacji dodatkowych środków finansowych. W dniu 13 grudnia 2011 r. Komisja Europejska przyjęła decyzję zmieniającą Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013. Poniżej opisano najważniejsze zmiany w Programie.

Zmiany w planie finansowym RPO WL

Aktualna alokacja RPO WL na lata 2007-2013 wynosi **1 192 840 908 EUR**, co wynika z zasilenia Programu dodatkowymi środkami o łącznej wysokości **36 986 359 EUR**, pochodzącymi z trzech źródeł:

- ❖ Krajowej Rezerwy Wykonania (KRW), utworzonej w ramach dostępnych środków strukturalnych,
- ❖ dostosowania technicznego (DT), przewidzianego podczas negocjacji perspektywy finansowej na lata 2007-2013,
- ❖ realokacji między Priorytetami RPO WL na lata 2007-2013.

Podział KRW

Zgodnie z Uchwałą Nr 53 Komitetu Koordynacyjnego z dnia 9 lutego 2011 r. w sprawie alokacji dodatkowych środków wspólnotowych oraz realokacji w ramach regionalnych programów operacyjnych na wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 (RPO WL) ze środków Krajowej Rezerwy Wykonania (KRW) przyznana została kwota **21 662 778 EUR**. W trakcie renegecji RPO WL budżet KRW został przeznaczony na zwiększenie alokacji na działania, mające kluczowe znaczenie dla rozwoju regionu. Wysokość przyznanych środków w podziale na poszczególne Działania przedstawiają się następująco:

- 1 727 529 EUR zwiększyło alokację w Działaniu 3.1 *Tworzenie terenów inwestycyjnych*,
- 19 501 993 EUR zwiększyło alokację w Działaniu 6.2 *Energia przyjazna środowisku*,
- 433 256 EUR zwiększyło alokację w Działaniu 9.1 *Wsparcie wdrażania RPO*.

Podział środków z DT

Dostosowanie techniczne przewidziano w trakcie negocjacji perspektywy finansowej 2007-2013 – pkt 17 tzw. „Porozumienia Międzyinstytucjonalnego pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami” z dnia 17 maja 2006 r. Uchwałą KK NSRO Nr 44 z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie podziału dodatkowych środków wspólnotowych na realizację Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013, środki DT podzielono na programy operacyjne. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 ze środków Dostosowania Technicznego otrzymał kwotę **15 323 581 EUR**, z czego 4 851 110 EUR przyznane zostało na projekty mające za zadanie niwelowanie skutków powodzi w Gminie Wilków. Pozostała część o wartości **10 472 471 EUR** została przeznaczona na zwiększenie alokacji w następujących Działaniach:

- 2 500 000 EUR zwiększyło alokację w Działaniu 1.2 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw*,
- 5 000 000 EUR zwiększyło alokację w Działaniu 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw*,
- 2 272 471 EUR zwiększyło alokację w Działaniu 3.1 *Tworzenie terenów inwestycyjnych*,
- 700 000 EUR zwiększyło alokację w Działaniu 6.1 *Ochrona i kształtowanie*.

Zmiany w zakresie kategorii interwencji

W ramach V Osi Priorytetowej *Transport* usunięto kategorię interwencji 26 – *Transport multimodalny* ze względu na brak zainteresowania potencjalnych Beneficjentów aplikowaniem o środki na realizację projektów z zakresu transportu multimodalnego, a co za tym idzie brak projektów wpisujących się w tę kategorię interwencji. Ponadto wprowadzono zmiany dotyczące katalogu kategorii interwencji w ramach Osi Priorytetowych: I *Przedsiębiorczość i innowacje*, II *Infrastruktura ekonomiczna* oraz VIII *Infrastruktura społeczna*.

W wyniku zmian finansowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 modyfikacji uległy również kategorie interwencji. Poniżej zamieszczono tabelę obrazującą przeznaczenie dodatkowych środków w podziale na kategorie interwencji.

Tabela 2.8.a. Alokacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na kategorie interwencji.

Obszar / Kategoria		Alokacja	W tym dodatkowe środki z tytułu KRW i DT			
			KRW	DT (część zasadnicza)	DT (powodzone, kryzysowe)	Razem
0		1	2	3	4	5=2+3+4
BADANIA I ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	1-9	297 469 330	11 500 000	0	0	11 500 000
Działalność B+RT prowadzona w ośrodkach badawczych	01	0				0
Infrastruktura B+RT (w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci informatyczne łączące ośrodki badawcze) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych	02	8 386 109				0
Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP, między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami, itd.)	03	4 691 346				0
Wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych)	04	2 889 637				0
Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw	05	51 962 237				0
Wsparcie na rzecz MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (wdrożenie efektywnych systemów zarządzania środowiskiem, wdrożenie i stosowanie/użytkowanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniom, wdrożenie czystych technologii do działalności produkcyjnej przedsiębiorstw	06	2 311 709				0
Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)	07	51 703 037	7 500 000			7 500 000
Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	08	144 481 818				0
Inne działania mające na celu pobudzenie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP	09	31 043 437	4 000 000			4 000 000
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	10-15	65 532 988	0	0	0	0
Infrastruktura telekomunikacyjna (w tym sieci szerokopasmowe)	10	18 782 637				0
Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści	11	17 643 975				0

cyfrowe itp.)						
Technologie informacyjne i komunikacyjne (sieci TEN-ICT)	12	0				0
Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.)	13	20 437 467				0
Usługi i aplikacje dla MSP (e-handel, kształcenie i szkolenie, tworzenie sieci itp.)	14	0				0
Inne działania mające na celu poprawę dostępu MSP do TIK i ich wydajne użytkowanie	15	8 668 909				0
TRANSPORT	16-32	269 818 508	0	0	4 658 172	4 658 172
Kolej	16	35 524 621				0
Kolej (sieci TEN-T)	17	0				0
Tabor kolejowy	18	4 438 482				0
Tabor kolejowy (sieci TEN-T)	19	0				0
Autostrady	20	0				0
Autostrady (sieci TEN-T)	21	0				0
Drogi krajowe	22	0				0
Drogi regionalne/lokalne	23	166 487 808			4 658 172	4 658 172
Ścieżki rowerowe	24	9 313 761				0
Transport miejski	25	21 655 382				0
Transport multimodalny	26	0				0
Transport multimodalny (sieci TEN-T)	27	0				0
Inteligentne systemy transportu	28	655 855				0
Porty lotnicze	29	31 742 599				0
Porty	30	0				0
Śródlądowe drogi wodne (regionalne i lokalne)	31	0				0
Śródlądowe drogi wodne (sieci TEN-T)	32	0				0
ENERGIA	33-43	62 723 644	9 029 522	10 472 471	0	19 501 993
Energia elektryczna	33	0				0
Energia elektryczna (sieci TEN-E)	34	0				0
Gaz ziemny	35	0				0
Gaz ziemny (sieci TEN-E)	36	0				0
Produkty ropopochodne	37	0				0
Produkty ropopochodne (sieci TEN-E)	38	0				0
Energia odnawialna: wiatrowa	39	6 521 662	1 031 869	1 196 765		2 228 634
Energia odnawialna: słoneczna	40	21 177 516	4 340 750	5 034 417		9 375 167
Energia odnawialna: biomasa	41	20 456 789	2 747 585	3 186 659		5 934 244
Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe	42	7 177 516	909 318	1 054 630		1 963 948
Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią	43	7 390 161				0
OCHRONA ŚRODOWISKA I ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM	44-54	143 702 545	700 000	0	0	700 000
Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi	44	35 925 637	700 000			700 000
Gospodarka i zaopatrzenie w wodę pitną	45	28 740 509				0
Oczyszczanie ścieków	46	49 577 378				0
Jakość powietrza	47	0				0
Zintegrowany system zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń	48	7 185 127				0
Dostosowanie do zmian klimatu i łagodzenie ich skutków	49	0				0
Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	50	7 185 127				0
Promowanie bioróżnorodności i ochrony przyrody (w tym NATURA 2000)	51	4 311 076				0
Promowanie czystego transportu miejskiego	52	0				0
Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów	53	7 185 127				0

i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym)						
Inne działania na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom	54	3 592 564				0
TURYSTYKA	55-57	53 106 331	0	0	0	0
Promowanie walorów przyrodniczych	55	463 006				0
Ochrona i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego	56	1 652 022				0
Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych	57	50 991 303				0
KULTURA	58-60	69 759 977	0	0	0	0
Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego	58	22 525 880				0
Rozwój infrastruktury kulturalnej	59	14 870 170				0
Inne wsparcie dla poprawy usług kulturalnych	60	32 363 927				0
ODNOWA OBSZARÓW MIEJSKICH I WIEJSKICH	61	27 740 509	0	0	0	0
Zintegrowane projekty na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich	61	27 740 509				0
ZWIEKSZENIE ZDOLNOŚCI ADAPTACYJNYCH PRACOWNIKÓW, PRZEDSIĘBIORSTW I PRZEDSIĘBIORCÓW	62-64	0	0	0	0	0
Rozwój systemów i strategii uczenia się przez całe życie w przedsiębiorstwach; szkolenia i usługi na rzecz zwiększenia zdolności adaptacyjnych pracowników do zmian; promowanie przedsiębiorczości i innowacji	62	0				0
Opracowywanie i upowszechnianie innowacyjnych i bardziej wydajnych form organizacji pracy	63	0				0
Rozwój specjalistycznych usług w zakresie zatrudnienia, szkolenia i wsparcia w związku z restrukturyzacją sektorów i przedsiębiorstw, rozwój systemów przewidywania zmian w sferze zatrudnienia i zapotrzebowania na kwalifikacje i przyszłych wymogów w zakresie zatrudnienia i kwalifikacji	64	0				0
POPRAWA DOSTĘPU DO ZATRUDNIENIA I RÓWNOWAGA	65-70	0	0	0	0	0
Modernizacja i wzmocnianie instytucji rynku pracy	65	0				0
Wdrażanie aktywnych i prewencyjnych instrumentów rynku pracy	66	0				0
Działania na rzecz aktywnego starzenia się oraz wydłużania życia zawodowego	67	0				0
Wsparcie na rzecz samozatrudnienia i zakładania działalności gospodarczej	68	0				0
Działania na rzecz zwiększenia trwałego udziału kobiet w zatrudnieniu oraz ich rozwoju zawodowego w perspektywie zmniejszenia dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy oraz lepszego pogodzenia życia zawodowego z prywatnym, a zwłaszcza większego dostępu do usług opiekuńczo-wychowawczych nad dziećmi i osobami zależnymi	69	0				0
Konkretne działania na rzecz zwiększenia udziału migrantów w zatrudnieniu w perspektywie wzmocnienie ich integracji społecznej	70	0				0
POPRAWA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ OSÓB MNIEJ UPRIWILEJOWANYCH	71	0	0	0	0	0
Ścieżki integracji i powrotu do zatrudnienia dla osób w gorszym położeniu; zwalczanie dyskryminacji w dostępie do rynku pracy i rozwoju kariery zawodowej oraz promowanie akceptacji dla różnorodności w miejscu pracy	71	0				0
POPRAWA JAKOŚCI KAPITAŁU LUDZKIEGO	72-74	0	0	0	0	0
Opracowywanie, uruchomienie i wdrożenie reform systemów kształcenia i szkolenia celem zwiększenia zdolności do zatrudnienia, zwiększenia stopnia dostosowania systemów kształcenia	72	0				0

i szkolenia początkowego i zawodowego do potrzeb rynku pracy oraz systematycznej aktualizacji kwalifikacji kadry systemu oświaty w perspektywie gospodarki opartej na innowacji i wiedzy						
Działania na rzecz zwiększenia udziału w kształceniu i szkoleniu przez całe życie, w szczególności poprzez przedsięwzięcia na rzecz ograniczenia przedwczesnego porzucania skolaryzacji oraz zminimalizowania dyskryminacji ze względu na płeć oraz poprzez działania na rzecz poprawy jakości i dostępu do kształcenia i szkoleń na poziomie początkowym, zawodowym i wyższym	73	0				0
Rozwój potencjału ludzkiego w zakresie badań i innowacji, w szczególności poprzez studia podyplomowe i szkolenia naukowców oraz poprzez współpracę siecią między uczelniami, ośrodkami badawczymi i przedsiębiorstwami	74	0				0
INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ	75-79	168 710 620	0	0	192 938	192 938
Infrastruktura systemu oświaty	75	64 998 168				0
Infrastruktura ochrony zdrowia	76	40 200 662				0
Infrastruktura opiekuńczo-wychowawcza	77	0				0
Infrastruktura mieszkalnictwa	78	23 117 091				0
Pozostała infrastruktura społeczna	79	40 394 699			192 938	192 938
DZIAŁANIA NA RZECZ REFORM DOT. ZATRUDNIENIA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO	80	295 855	0	0	0	0
Promowanie partnerstw, paktów i inicjatyw poprzez tworzenie sieci współpracy odnośnych podmiotów	80	295 855				0
WZMOCNIENIE KRAJOWYCH, REGIONALNYCH I LOKALNYCH ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH	81	1 183 418	0	0	0	0
Rozwiązania na rzecz podniesienia jakości opracowania, monitorowania, ewaluacji polityk i programów na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, wzmocnienie zdolności w zakresie realizacji polityk i programów	81	1 183 418				0
OBNIŻANIE KOSZTÓW DODATKOWYCH UTRUDNIAJĄCYCH ROZWÓJ REGIONÓW PRYFERYJNYCH	82-84	0	0	0	0	0
Rekompensata podniesionych kosztów związanych z utrudnionym dostępem oraz rozproszeniem terytorialnym	82	0				0
Szczególne działania na rzecz zrekomensowania poniesionych kosztów wynikających z wielkości rynku	83	0				0
Szczególne działania na rzecz zrekomensowania podniesionych kosztów związanych z warunkami klimatycznymi i ukształtowania terenu	84	0				0
POMOC TECHNICZNA	85-86	32 797 183	433 256	0	0	433 256
Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola	85	27 942 594	433 256			433 256
Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja	86	4 854 589				0
OGÓŁEM		1 192 840 908	21 662 778	10 472 471	4 851 110	36 986 359
w tym STRATEGIA LIZBOŃSKA	SL	493 649 037	20 529 522	10 472 471	0	31 001 993
STRATEGIA LIZBOŃSKA jako % całości		41,4%				

Środki z pierwotnego RPO:	1 155 854 549
Środki z KRW:	21 662 778
Środki z DT:	10 472 471
Środki powodziowe:	4 851 110
OGÓŁEM:	1 192 840 908

Uzasadnienie podziału dodatkowych środków finansowych i realokacji

W okresie sprawozdawczym, oprócz omówionych powyżej zmian spowodowanych napływem dodatkowych środków z KRW i DT, nastąpiły realokacje środków finansowych między Działaniami. W ich wyniku zmniejszono lub zwiększono wartości dostępnych alokacji na Działania. Opis i uzasadnienie wszelkich podjętych działań w podziale na Osię Priorytetowe zamieszczono poniżej.

I Oś Priorytetowa - Przedsiębiorczość i innowacje

Zwiększono alokację Działania 1.2 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw* o kwotę 2 500 000 EUR, oraz Działania 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw* o kwotę 5 000 000 EUR środkami pochodzącymi z puli Dostosowania Technicznego. Niniejsze Działania cieszyły się największym zainteresowaniem wśród przedsiębiorców, jednocześnie projekty realizowane w ich ramach przynoszą najwyższą wartość dodaną dla rozwoju województwa a także są zgodne ze strategicznymi kierunkami wsparcia rekomendowanymi przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Działania 1.2 i 1.3 mają na celu poprawę konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne. Jedną z głównych słabości regionalnego sektora MŚP jest niższa niż średnio w kraju dynamika nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach. Od kilku lat nakłady na działalność innowacyjną są niskie i stanowiły w roku 2009 niespełna 2,3% udziału krajowego. W latach 2006-2009 wartość nakładów wzrosła w województwie lubelskim o 16,8% przy ponad 31% wzroście średnio w kraju. Niepokojącym zjawiskiem był znaczący spadek nakładów na działalność innowacyjną w MŚP w roku 2009 o prawie 38% w stosunku do roku poprzedniego, na co wpływ miały z pewnością odczuwane przez przedsiębiorstwa skutki kryzysu gospodarczego, co tym bardziej uzasadnia zwiększenie alokacji na powyższe działania. Dodatkowe środki zostaną przeznaczone na kategorię interwencji nr 7 Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.).

Jednocześnie na rzecz Działania 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw* realokowano środki z następujących działań: 1.7 *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez doradztwo* w kwocie 3 570 000 EUR oraz 2.2 *Regionalna infrastruktura B+R* w kwocie 6 640 000 EUR. Przesunięcia dokonano ze względu na wysoki poziom wykonania wskaźników w Działaniu 1.7 (w którym po zrealizowaniu założonych wartości wskaźników, pozostawały wolne środki) oraz niskie zainteresowanie potencjalnych Beneficjentów Działaniem 2.2 ze względu na o wiele bardziej atrakcyjne warunki dofinansowania w ramach PORPW (jednakże ze względu na fakt, że kategoria wsparcia jaką jest B+R jest jedną z kluczowych w przyszłym okresie programowani pozostawiono część środków w Działaniu 2.2 z przeznaczeniem na ogłoszenie jeszcze co najmniej jednego konkursu. Pozostałe w Działaniu 2.2 środki pozwolą na osiągnięcie założonych wskaźników).

II Oś Priorytetowa - Infrastruktura ekonomiczna

W ramach realokacji środków zmniejszeniu uległa kwota środków EFRR przewidziana na wdrażanie II Osi priorytetowej poprzez przesunięcie środków z Działania 2.2 *Regionalna infrastruktura B+R* na Działanie 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw* (uzasadnienie zawarte zostało przy opisie zmian w I Osi Priorytetowej).

Dodatkowo, dokonano zwiększenia alokacji środków na Działanie 2.4 *Marketing gospodarczy* poprzez przesunięcie środków z Działania 2.1 *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw* w kwocie 632 000 EUR i Działania 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy* w wysokości 2 550 000 EUR. Przesunięcie środków do Działania 2.4 pozwoli na utworzenie wspólnego dla całego województwa Regionalnego Centrum Informacji Gospodarczej, które umożliwi połączenie funkcjonalnością i lokalizacją służb obsługi inwestora z województwa i miasta oraz utworzenie sieci współpracy wszystkich JST posiadających tereny inwestycyjne/strefy ekonomiczne (transfer wiedzy). W efekcie tego działania powstanie jedna, czytelna, gospodarcza twarz Lubelszczyzny. Kolejnym działaniem będzie uruchomienie Lubelskiego Portalu

Gospodarczego, który ma stanowić węzeł komunikacyjny, oferujący dostęp do danych będących w zasobach samorządów.

W ramach alokacji na Działanie 2.1, po wybraniu do dofinansowania funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, pozostała wolna kwota 632 000 EUR, która miała stanowić załączek do powoływanego przez samorząd województwa we współpracy z BGK funduszu poręczeniowego dla innowacyjnych przedsiębiorstw. Ostatecznie projekt ten nie wszedł w życie. Działanie 2.1 *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw* zostało zrealizowane w 2009 roku (ogłoszono dwa konkursy, wpłynęło łącznie 7 projektów, podpisano 6 umów, kwota wsparcia wyniosła ponad 31 mln EUR (142 mln PLN). Wskaźniki w zakontraktowanych projektach wskazują na wykonanie założonych wartości na poziomie 130%.

Z alokacji na Działanie 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy* przesunięto kwotę 2 550 000 EUR. W ramach Działania 2.3 ogłoszono 3 konkursy, wpłynęło 35 projektów, 14 wybrano do dofinansowania, kwota wsparcia 0,99 mln EUR (4,3 mln PLN). Złożone wnioski wskazały na ogromną słabość tego sektora, co potwierdza również raport z badań przeprowadzonych przez IPII wspólnie z KUL, SGH i UMCS: *„Ocena instrumentów zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubelskiego”*. Przytoczony raport wskazuje główne słabości systemu wsparcia inwestora oraz słabość merytoryczną, niski potencjał organizacyjno-finansowy IOB w regionie. Z jednej strony stosunkowo niewielu przedsiębiorców korzysta z usług IOB lub/i należy do stowarzyszeń przedsiębiorców czy izb gospodarczych, z drugiej – równoległe funkcjonowanie w samym tylko Lublinie 4 organizacji przedsiębiorców znacząco ogranicza ich skuteczność. IOB w regionie, poza jednym dużym podmiotem, są na tyle słabe finansowo, że pomimo oferowanego w Działaniu 2.3 wsparcia inwestycyjnego do poziomu 70%, nie są w stanie zgromadzić środków niezbędnych do zapewnienia wkładu własnego. Wartość i jakość składanych projektów wskazują na potencjał rozwojowy jeszcze w 3 – 5 IOB, pozostałe, nastawione raczej na przetrwanie niż rozwój, realizują niewielkie projekty zapewniające im jedynie bieżącą stabilizację, a w związku z tym planowane przez nich działania nie wpisują się w możliwe do realizacji projekty.

III Oś Priorytetowa - Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne

Dla Działania 3.1 *Tworzenie terenów inwestycyjnych* zwiększono alokację o łączną kwotę 4 000 000 EUR ze środków KRW i DT w celu podpisania umów z beneficjentami, których projekty umieszczone zostały na liście rezerwowej. Projekty realizowane w Działaniu 3.1 przyczyniają się do realizacji wskaźnika celu szczegółowego 2 RPO WL jakim jest „liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego”, którego obecna wartość jest bardzo mała (2% założonej wartości docelowej), generują dużo miejsc pracy (poziom realizacji wskaźnika „liczba miejsc pracy” jest również o wiele niższy niż zakładany w programie). Tworzenie terenów inwestycyjnych przekłada się bezpośrednio na zwiększenie strumienia napływu kapitału inwestycyjnego przyczyniając się do wzrostu gospodarki i konkurencyjności regionu. Analiza danych statystycznych wskazuje, iż województwo lubelskie niezmiennie zajmuje ostatnie miejsce w kraju biorąc pod uwagę wielkość nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca (811 EUR (3 673 PLN) przy średniej dla kraju wynoszącej 1 265,5 EUR (5 729 PLN). W latach 2006-2009 nastąpił wzrost powierzchni terenów przemysłowych w regionie (3,3%), jednak wzrost ten był niższy niż średnio w kraju (5,6%), czego efektem jest nadal niższa wartość wskaźnika powierzchni terenów przemysłowych na 1 tys. mieszkańców (1,74 ha/os przy 2,88 ha/os średnio w kraju). Wobec powyższego poprawa atrakcyjności inwestycyjnej m.in. poprzez tworzenie terenów inwestycyjnych wymaga dodatkowego wsparcia, co przyczynić się może do wzrostu poziomu konkurencyjności Lubelszczyzny względem innych regionów. Dodatkowe środki przeznaczone na kategorię interwencji nr 9 *Inne działania mające na celu pobudzenie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP*.

V Oś Priorytetowa - Transport

Zwiększono alokację w V Osi Priorytetowej o dodatkowe środki w wysokości 4 658 172 EUR przyznane na realizację projektów niwelujących skutki powodzi (Wilków) w ramach Działania 5.2 *Lokalny układ transportowy*, zgodnie z uchwałą Nr 53 KK NSRO z dnia 9 lutego 2011 r. w sprawie

alokacji dodatkowych środków wspólnotowych oraz realokacji w ramach regionalnych programów operacyjnych. Dodatkowe środki przeznaczone na kategorię interwencji nr 23 *Drogi regionalne/lokalne*.

Ze względu na zrealizowanie już zakładanych w Programie wartości docelowych wskaźników dotyczących lokalnego układu transportowego zmniejszono dotychczasową alokację środków w ramach Działania 5.2 *Lokalny układ transportowy* o kwotę 8 450 000 EUR. Środki te przesunięto do następujących Działań:

- Działanie 5.1 *Regionalny układ transportowy* w kwocie 2 600 000 EUR ze względu na niską realizację wskaźników oraz rekomendacje KE dotyczące wspierania dróg na poziomie regionalnym. Zwiększenie alokacji pozwoli na dofinansowanie projektu dotyczącego modernizacji drogi regionalnej pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław – Oleszyce – Cieszanów – Bełżec na odcinku km 68+296 do km 72+973 o długości 4,677 km, z wyłączeniem odcinka od km 70+580,15 do km 70+600,14 – terenu zamkniętego PKP w Bełżcu”.
- 5.3 *Miejski transport publiczny* o kwotę 350 000 EUR zwiększenia alokacji dokonano ze względu na zmiany kursowe w celu dostosowania kwoty alokacji przeznaczonej na ww. Działanie do kwoty już podpisanych w ramach tego Działania umów o dofinansowanie.
- 5.5 *Transport lotniczy* o kwotę 5 500 000 EUR z przeznaczeniem na dofinansowanie budowy portu lotniczego w Świdniku ze względu na dotychczasowy niski poziom dofinansowania oraz kluczowy charakter projektu, wpisujący się w cele Strategii Lizbońskiej.

VI Oś Priorytetowa - Środowisko i czysta energia

Zwiększenie alokacji na Działanie 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska* o kwotę 700 000 EUR ze środków DT dokonane zostało z myślą o zwiększeniu środków przeznaczonych na konkurs 04/RPOWL/6.1/2010 w celu podpisania umów z Beneficjentami, których projekty umieszczone zostały na liście rezerwowej. Dodatkowym uzasadnieniem przemawiającym za zwiększeniem środków EFRR w Działaniu 6.1 są niekorzystne tendencje w zakresie gospodarki odpadami w regionie. W latach 2006-2009 nastąpił wzrost udziału odpadów składowanych w ilości odpadów wytworzonych z 12,4% do ponad 33%, przy jednoczesnym spadku udziału odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych z 85,9% do niespełna 55% co jest niekorzystne z punktu widzenia ochrony środowiska i wymaga zdecydowanych działań. Dodatkowe środki przeznaczone na kategorię interwencji nr 44 *Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi*.

Zwiększenie alokacji na Działanie 6.2 *Energia przyjazna środowisku* w wysokości 19 501 993 EUR, pochodzące ze środków KRW zgodne jest z rekomendacjami określonymi w dokumencie pn. *Ukierunkowanie środków wspólnotowych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych*. W ramach działania wspierane są projekty dotyczące rozwoju infrastruktury służącej produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Województwo lubelskie posiada znaczne zasoby energii odnawialnej możliwe do wykorzystania, co obecnie nie przekłada się na uzyskiwane wskaźniki w zakresie produkcji energii elektrycznej ze źródeł alternatywnych (0,6% przy 0,94% średniej dla kraju). Wspomniany duży potencjał regionu oraz uwarunkowania formalno-prawne wynikające z międzynarodowych zobowiązań kraju uzasadniają przekazanie dodatkowych środków w tym zakresie. Dodatkowe środki przeznaczone na kategorie interwencji: nr 39 *Energia odnawialna: wiatrowa*, nr 40 *Energia odnawialna: słoneczna*, nr 41 *Energia odnawialna: biomasa*, nr 42 *Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe*.

VII Oś Priorytetowa - Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna

Zmniejszono alokację na VII Oś Priorytetową poprzez:

- przesunięcie środków z Działania 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki* w wysokości 5 646 502 EUR na Działanie 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa* celem podpisania umów z Beneficjentami, których projekty umieszczone zostały na liście rezerwowej konkursu

w ramach Działania 8.2. Przesunięte środki pochodzą z oszczędności powstałych w wyniku realizacji projektów w ramach pięciu (z ośmiu) przeprowadzonych dotychczas konkursów w przedmiotowym Działaniu, w których brak jest list rezerwowych. Pomimo dużego zainteresowania wnioskodawców otrzymaniem dofinansowania w zakresie turystyki i kultury w Działaniu 7.1, należy wskazać, iż obszar ten został już w wyniku dotychczasowej realizacji Programu wsparty w znaczącym stopniu, przy czym w zakresie infrastruktury społecznej (szkolnej i sportowej) w dalszym ciągu istnieją utrzymujące się na wysokim poziomie deficyty, a w konsekwencji tego istotne zapotrzebowanie na doinwestowanie tej sfery. Na dowód powyższego należy wskazać, iż w ramach Działania 7.1 przeprowadzonych zostało dotychczas aż 9 konkursów, w których wsparcie uzyskały 74 projekty, podczas gdy w Działaniu 8.2 przeprowadzono tylko 1 nabór wniosków, wspierając jedynie 40 projektów. Ponadto trzeba podkreślić, iż ilość oraz jakość wspartych w Działaniu 7.1 projektów umożliwi osiągnięcie lub nawet w niektórych przypadkach przekroczenie założonych dla Osi VII wskaźników, co świadczy o tym, iż ich realizacja nie jest zagrożona, natomiast w VIII Osi Priorytetowej koniecznym było zaproponowanie, w ramach obecnie toczącego się procesu przeglądu i renegocjacji Programu, obniżenia wartości wskaźników ze względu na zagrożenie ich wykonania.

- przesunięcie kwoty 4 300 000 EUR z Działania 7.3 *Współpraca międzyregionalna* na Działanie 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska*. Powodem dokonania przesunięcia było niskie zainteresowanie ze strony potencjalnych Beneficjentów konkursami ogłoszonymi w ramach Działania 7.3 *Współpraca międzyregionalna*. Przesunięcie środków na działanie 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska* ma na celu zwiększenie stopnia realizacji wskaźników.

VIII Oś Priorytetowa – Infrastruktura społeczna

W ramach Działania 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa* zwiększono alokację o dodatkowe środki w kwocie 192 938 EUR w ramach środków DT przyznane na realizację projektów niwelujących skutki powodzi (Wilków), zgodnie z uchwałą Nr 53 KK NSRO z dnia 9 lutego 2011 r. w sprawie alokacji dodatkowych środków wspólnotowych oraz realokacji w ramach regionalnych programów operacyjnych. Dodatkowe środki przeznaczono na kategorię interwencji nr 79 *Pozostała infrastruktura społeczna*.

Ponadto, ze względu na duże potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej realizowanej w ramach Działania 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa* oraz niski poziom osiągnięcia wskaźników realokowano środki z Działania 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki* w wysokości 5 646 502 EUR. Szczegółowe wyjaśnienie powodów przesunięcia środków znajduje się przy opisie zmian dokonanych w VII Osi Priorytetowej.

Zmiany w zakresie wskaźników w RPO WL

Tabela 2.8.b. *Zmiany wprowadzone we wskaźnikach w ramach przeglądu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.*

Wskaźniki osiągnięcia celu głównego RPO WL						
Rodzaj wskaźnika (definicja)	Jednostka	Wartość w roku bazowym	Wartość w roku docelowym 2013 (2015) ³⁴	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych, sposób pomiaru	uzasadnienie
Wskaźniki oddziaływania						
Dodatkowy wzrost wartości PKB wygenerowany dzięki interwencji RPO	%	0	2,2 (2,3)	Rok Rok 2015	Hermin	zmiana częstotliwości pomiaru wskaźnika – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba utworzonych miejsc pracy netto	osoby szt.	0	6500 (6600)	Rok	Hermin	– zmiana jednostki z osoby na szt. - zmiana podyktowana

³⁴ rokiem docelowym jest rok 2013, w nawiasie wartość dla roku 2015

				Rok 2015		poprawnością metodologiczną; – zmiana częstotliwości pomiaru wskaźnika – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba utworzonych miejsc pracy brutto - mężczyźni - kobiety	osoby szt.	0	7100 5980 (6140) 3600 2990 (3070) 3500 2990 (3070)	Raz w roku	IZ Beneficjent	– zmniejszenie wartości docelowej – konsekwencja zmian wartości analogicznych wskaźników osi I i Osi III oraz zmiany metodologii obliczania wskaźnika; – zmiana jednostki z osoby na szt. oraz zmiana źródła danych z IZ na Beneficjenta – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu szczegółowego 1						
Wskaźniki produktu						
Liczba przedsiębiorstw które wprowadziły innowacje, w wyniku uzyskanego wsparcia - mikro - małe - średnie - duże	szt.	0	2302 1540 (1540) 1400 1020 (1020) 600 350 (350) 300 170 (170) 2	Raz w roku	IZ	zmiana wartości docelowej – konsekwencja zmian wartości analogicznych wskaźników Osi I.
Wskaźniki rezultatu						
Liczba utworzonych miejsc pracy brutto	szt.	0	7100 5680 (5790)	Raz w roku	IZ Beneficjent	– zmniejszenie wartości docelowej – konsekwencja zmian wartości analogicznych wskaźników osi I; – zmiana jednostki z osoby na szt. Oraz zmiana źródła danych z IZ na Beneficjenta – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu szczegółowego 2						
Wskaźniki produktu						
Powierzchnia urządzonych terenów inwestycyjnych	ha	0	70 (75)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjenta – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźnik rezultatu						
Liczba utworzonych miejsc pracy	szt.	0	110 300 (350)	Raz w roku	IZ Beneficjent	– zmiana wartości docelowej – konsekwencja zmian wartości analogicznych wskaźników Osi I; – zmiana źródła danych z IZ na Beneficjenta – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu szczegółowego 3						
Wskaźniki rezultatu						
Liczba osób które skorzystały z infrastruktury edukacyjnej zrealizowanej w ramach programu: - szkolnictwo podstawowe - szkolnictwo średnie - szkolnictwo wyższe - w podziale na: miasto wieś	tys. osób osoby	0	175 000 (190 000): 60 000 (65 000) 50 000 (55 000) 65 000 (70 000) 55 000 (60 000) 120 000 (130 000)	Raz w roku	IZ Wyniki ankietyzacji wśród beneficjentów w pomocy Beneficjent	zmiana jednostki z tys. osób na osoby oraz zmiana źródła danych z IZ – wyniki ankietyzacji wśród beneficjentów pomocy na Beneficjent – zmiany podyktowane poprawnością metodologiczną.
Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych przeprowadzonych	szt.	0	500 000 (500 000)	Raz w roku	IZ Wyniki ankietyzacji wśród beneficjentów	zmiana źródła danych z IZ – wyniki ankietyzacji wśród beneficjentów pomocy na Beneficjent – zmiana

sprzętem zakupionym w wyniku realizacji projektów					W pomocy Beneficjent	podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba turystów	tyś. osób	0		Raz w roku	IZ - Wyniki ankietyzacji wśród beneficjentów W pomocy Beneficjent	zmiana jednostki z tys. osób na osoby oraz zmiana źródła danych z IZ - wyniki ankietyzacji wśród beneficjentów pomocy na Beneficjent - zmiany podyktowane poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu I Osi Priorytetowej						
Wskaźniki produktu						
Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MŚP, w tym: - w przedsiębiorstwach innowacyjnych - związanych z inwestycjami ochrony środowiska	szt.	0	2300 1540 (1540) 600 (612) 230 150 (150)	Raz w roku	IZ/IP	zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja zmiany schematu wsparcia inwestycji związanych z ochroną środowiska.
Liczba wspartych nowopowstałych przedsiębiorstw (przez pierwsze 2 lata po rozpoczęciu działalności)	szt.	0	1000 400 (400)	Raz w roku	IZ/IP	zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja zmiany schematu wsparcia w zakresie maksymalnego poziomu dofinansowania nowopowstałych przedsiębiorstw.
Liczba wspartych przedsiębiorstw w tym: Mikro - do 9 Małe - do 49 Średnie - do 249 Duże - powyżej 250	szt.	0	2302 1540 (1540) 1400 1020 (1020) 600 350 (350) 300 170 (170) z	Raz w roku	IZ/IP	zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja zmian schematu wsparcia (patrz: zmiany powyżej).
Wskaźniki rezultatu						
Liczba utworzonych miejsc pracy - kobiety - mężczyźni - w tym w turystyce	osoby szt.	0	7100 5110 (5210) 3500 2555 (2605) 3600 2555 (2605) 1400 600 (600)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	- zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja zmiany wartości docelowej wskaźnika ad liczby wspartych przedsiębiorstw oraz wpływu kryzysu gospodarczego - z roku 2008-2009; - zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba miejsc noclegowych powstałych w wyniku realizacji projektów	szt.	0	4500 2370 (2370)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	- zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja korekty założeń ad rodzaju realizowanych przez Beneficjentów projektów z zakresu wsparcia bazy noclegowej. - zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Dodatkowe inwestycje wykreowane dzięki wsparciu	euro	0	100 000 000 (100 000 000)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Potencjalna wytworzona moc zainstalowana w OZE	MW	0	10 (10)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu II Osi Priorytetowej						
Wskaźniki produktu						
Powierzchnia utworzonych/ wyposażonych pomieszczeń laboratoryjnych	m2	0	1 500 (1 530)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.

wspartych uczelni						
Wartość zakupionego wyposażenia do pomieszczeń laboratoryjnych	tyś. zł	0	10 000 (10 200)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba kampanii, imprez promujących region	szt.	0	60 (61)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Powierzchnia utworzonych/ wyposażonych parków, inkubatorów	m2	0	8 000 (8 160)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba wspartych funduszy pożyczkowych/ poręczeniowych	szt.	0	6 (6)	Raz w roku	Beneficjent	dodanie wskaźnika - zmiana ukazująca pełniejszy ogląd na logikę interwencji Programu.
Wskaźniki rezultatu						
Liczba firm, które skorzystały z usług wspartych instytucji otoczenia biznesu	szt.	0	3 000 (3 060)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba udzielonych pożyczek, udzielonych poręczeń z funduszy kredytowych i mikropożyczkowych wspartych w ramach programu	szt.	0	800 (816)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych w inkubatorach/ parkach stworzonych w ramach programu	szt.	0	50 (51)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R - tylko etaty badawcze (najlepiej w okresie 5 lat od rozpoczęcia projektu)	szt.	0	20 (20)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ/IP na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba studentów korzystających z efektów projektów/ Pojemność (capacity) obiektów/ laboratoriów	osoby	0	500 (510)	Raz w roku	IZ/IP Beneficjent	usunięcie wskaźnika rezultatu - wskaźnik nieadekwatny do celów II Osi Priorytetowej.
Liczba projektów badawczych, rozwojowych i celowych realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury	szt.	0	120 (120)	Raz w roku	Beneficjent	dodanie wskaźnika rezultatu - wskaźnik adekwatny do celów II Osi Priorytetowej ukazujący w sposób pełniejszy logikę interwencji RPO WL.
Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług zmodernizowanych laboratoriów	szt.	0	400 (400)	Raz w roku	Beneficjent	dodanie wskaźnika rezultatu - wskaźnik adekwatny do celów II Osi Priorytetowej ukazujący w sposób pełniejszy logikę interwencji RPO WL.
Liczba odbiorców kampanii informacyjno - promocyjnych	osoby	0	3 500 (3 500)	Raz w roku	Beneficjent	dodanie wskaźnika rezultatu - wskaźnik adekwatny do celów II Osi Priorytetowej ukazujący w sposób pełniejszy logikę interwencji RPO WL.
Liczba opracowanych ofert inwestycyjnych	szt.	0	28 (28)	Raz w roku	Beneficjent	dodanie wskaźnika rezultatu - wskaźnik adekwatny do celów II Osi Priorytetowej ukazujący w sposób pełniejszy logikę interwencji RPO WL.
Wskaźniki osiągnięcia celu III Osi Priorytetowej						
Wskaźniki produktu						
Liczba projektów mających na celu poprawę atrakcyjności miast	szt.	0	30 23 (23)	Raz w roku	IZ	zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja korekty pierwotnych szacunków dotyczących wielkości projektów.

Powierzchnia urządzonych terenów inwestycyjnych	ha	0	70 (75)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Powierzchnia terenów zrewitalizowanych	ha	0	10 (10)	Raz w roku	IZ Beneficjent	- zmiana rodzaju wskaźnika ze wskaźnika rezultatu na wskaźnik produktu - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną; - zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki rezultatu						
Liczba firm, które podjęły działalność na terenie zrewitalizowanym	szt.	0	80 63 (63)	Raz w roku	IZ Beneficjent	- zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja zmiany wskaźnika ad liczby projektów mających na celu poprawę atrakcyjności miast; - zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba miejsc pracy utworzonych na terenach zrewitalizowanych i terenach inwestycyjnych	szt.	0	110 300 (350)	Raz w roku	IZ Beneficjent	- zmiana nazwy i zwiększenie wartości docelowej - konsekwencja rozszerzenia zakresu wskaźnika dostosowującego go do pełniejszego ukazania logiki Programu; - - zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba firm funkcjonujących na przygotowanych terenach inwestycyjnych	szt.	0	30 (32)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu IV Osi Priorytetowej						
Wskaźniki produktu						
Liczba projektów w zakresie społeczeństwa informacyjnego - w tym projekty e-usług	szt.	0	150 50 (52) 100 46 (50)	Raz w roku	IZ	zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja korekty pierwotnych szacunków dotyczących wielkości projektów.
Liczba PIAP	szt.	0	70 700 (750)	Raz w roku	IZ Beneficjent	
Wskaźniki rezultatu						
Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu - w tym na obszarach wiejskich Liczba jednostek publicznych, które uzyskały możliwość dostępu do Internetu	osoby szt.	0	700 500 600 (690)	Raz w roku	IZ Beneficjent	- zmiana wskaźnika z Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu, w tym na obszarach wiejskich (osoby) na wskaźnik Liczba jednostek publicznych, które uzyskały możliwość dostępu do Internetu (wartość docelowa 600 szt.) - konsekwencja korekty założeń ad zainteresowania oraz możliwości realizacji przez Beneficjentów projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego; - zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba usług publicznych zrealizowanych on-line	szt.	0	100 20 000 (25 000)	Raz w roku	IZ Beneficjent	- zwiększenie wartości docelowej - konsekwencja korekty założeń ad zainteresowania oraz możliwości realizacji przez Beneficjentów projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego; - zmiana źródła danych z IZ

						na <i>Beneficjent</i> – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba korzystających z usług on-line	osoby	0	10547 1 000 000 (1 500 000)	Raz w roku	₺ Beneficjent	– zwiększenie wartości docelowej – konsekwencja korekty założeń ad zainteresowania oraz możliwości realizacji przez Beneficjentów projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego; – zmiana źródła danych z <i>IZ</i> na <i>Beneficjent</i> – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu V Osi Priorytetowej						
Wskaźniki produktu						
Długość nowych dróg – regionalnych – lokalnych	km	0	7 5 2	Raz w roku	₺ Beneficjent	usunięcie wskaźnika – konsekwencja korekty metodologii obliczania wskaźnika.
Długość zrekonstruowanych dróg: - regionalnych - lokalnych - w tym drogi uszkodzone w wyniku powodzi	km	0	504,90 (524,90) 160 90 (90) 400 (420) 14,90 (14,90)	Raz w roku	₺ Beneficjent	– zmniejszenie wartości docelowej – konsekwencja korekty założeń ad średniej wartości projektu przyjętych do oszacowania wartości docelowej w momencie negocjacji Programu; – wprowadzenie wskaźnika ad dróg uszkodzonych w wyniku powodzi – konsekwencja pełniejszego ukazania logiki Programu; – zmiana źródła danych z <i>IZ</i> na <i>Beneficjent</i> – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Długość nowych linii kolejowych	km	0	3 (3)	Raz w roku	₺ Beneficjent	– zmiana źródła danych z <i>IZ</i> na <i>Beneficjent</i> – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Długość zrekonstruowanych linii kolejowych	km	0	60 30 (30)	Raz w roku	₺ Beneficjent	– zmniejszenie wartości docelowej wskaźnika – konsekwencja korekty założeń ad możliwości realizacji przez Beneficjentów projektów z zakresu transportu kolejowego; – zmiana źródła danych z <i>IZ</i> na <i>Beneficjent</i> – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba zakupionego/odnowionego taboru komunikacji miejskiej	szt.	0	100 (110)	Raz w roku	₺ Beneficjent	zmiana źródła danych z <i>IZ</i> na <i>Beneficjent</i> – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Miejsca w zakupionym/odnowionym taborze komunikacji miejskiej	szt.	0	5 000 (5 500)	Raz w roku	₺ Beneficjent	zmiana źródła danych z <i>IZ</i> na <i>Beneficjent</i> – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki rezultatu						
Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach: - pasażerskich - towarowych	euro/rok	0	28 709 112,27 (83 924 400,57) 22 235 614,66 (66 084 735,01) 6 473 497,61 (17 839 665,56)	Raz w roku	₺ Beneficjent	– wprowadzono wartości docelowe - zgodnie z zapisami Programu; – zmiana źródła danych z <i>IZ</i> na <i>Beneficjent</i> – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną; – zmiana jednostki z <i>EURO</i> na <i>EURO/rok</i> – dostosowanie do jednostki <i>Core Indicator</i> (20).
Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach: - pasażerskich - towarowych	euro/rok	0	118 710 (1 805 690) 116 355 (1 798 418)	Raz w roku	₺ Beneficjent	– wprowadzono wartości docelowe - zgodnie z zapisami Programu; – zmiana źródła danych z <i>IZ</i> na <i>Beneficjent</i> – zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną; – zmiana jednostki z <i>EURO</i>

			2 355 (7 272)			na EURO/rok – dostosowanie do jednostki Core Indicator (21).
Przyrost liczby ludności korzystającej z komunikacji miejskiej wspartej w ramach programu	osoby	0	70 000 (75 000)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent-podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba pasażerów obsługiwanych przez regionalny port lotniczy	osoby	0	150 000 (160 000)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent-podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu VI Osi Priorytetowej						
Wskaźniki produktu						
Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej	szt.	0	30 23 (23)	Raz w roku	IZ	zmniejszenie wartości wskaźnika - konsekwencja korekty założeń ad zainteresowania oraz średniej wartości projektu przyjętych do oszacowania wartości docelowej w momencie negocjacji Programu.
Dodatkowa moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych (MW)	MW	0	23 30 (35)	Raz w roku	Beneficjent	- zmiana rodzaju wskaźnika ze wskaźnika rezultatu na wskaźnik produktu - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną. - zwiększenie wartości docelowej wskaźnika - konsekwencja zwiększenia alokacji.
Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	0	450 (450)	Raz w roku	Beneficjent	dodanie wskaźnika - zmiana ukazująca pełniejszy ogólny na logikę interwencji Programu.
Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	0	500 (500)	Raz w roku	Beneficjent	dodanie wskaźnika - zmiana ukazująca pełniejszy ogólny na logikę interwencji Programu.
Powierzchnia terenów zrekultywowanych w wyniku realizacji projektów	ha	0	20 (20)	Raz w roku	Beneficjent	zmiana rodzaju wskaźnika ze wskaźnika rezultatu na wskaźnik produktu - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki rezultatu						
Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektów	osoby	0	89 000 53 000 (53 000)	Raz w roku	IZ Beneficjent	- zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja wprowadzenia <i>Linii demarkacyjnej</i> z PROW; - zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent-podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów	osoby	0	31 000 (32 000)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent-podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów	osoby	0	1 000 000 550 000 (550 000)	Raz w roku	IZ Beneficjent	- zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja wprowadzenia <i>Linii demarkacyjnej</i> ; - zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent-podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów	osoby	0	800 (800)	Raz w roku	IZ (dane od BK) Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ (dane od BK) na Beneficjent-podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu VII Osi Priorytetowej						
Wskaźniki produktu						
Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów kultury	szt.	0	9 (10)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent-podyktowana poprawnością metodologiczną.

Liczba projektów współpracy międzynarodowej	szt.	0	150 14 (14)	Raz w roku	IZ	zmniejszenie wartości docelowej - konsekwencja korekty założeń ad zainteresowania Beneficjentów realizacją projektów z zakresu współpracy międzynarodowej.
Wskaźniki rezultatu						
Liczba utworzonych miejsc pracy - w turystyce - w kulturze	osoby szt.	0	150 (170) 50 (60) 100 (110)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana jednostki z osoby na szt. Oraz zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent - zmiany podyktowane poprawnością metodologiczną.
Nowe rodzaje usług/produktów/ atrakcji oferowanych w wyniku realizacji projektów	szt.	0	100 (107)	Raz w roku	IZ (dane od BK) Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ (dane od BK) na Beneficjent - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba odwiedzających, widzów	osoby	0	500 000 (540 000)	Raz w roku	IZ (dane od BK) Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ (dane od BK) na Beneficjent - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu VIII Osi Priorytetowej						
Wskaźniki produktu						
Liczba projektów z zakresu edukacji	szt.	0	90 50 (50)	Raz w roku	IZ	zmniejszenie wartości wskaźnika - konsekwencja korekty założeń dot. zainteresowania oraz średniej wartości projektu przyjętych do oszacowania wartości docelowej w momencie negocjacji Programu.
Liczba wspartych Obiektów edukacyjnych: - szkoły wyższe - szkoły ponadgimnazjalne - gimnazja - szkoły podstawowe	szt.	0	115 (124) 15 (16) 25 (27) 60 (65) 15 (16)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Pojemność (capacity) wspartych obiektów szkół wyższych	osoby	0	1500 (1600)	Raz w roku	Beneficjent	zmiana rodzaju wskaźnika ze wskaźnika rezultatu na wskaźnik produktu - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba wspartych obiektów infrastruktury sportowej, w tym: - przy obiektach edukacyjnych - obiekty uszkodzone w wyniku powodzi	szt.	0	16 50 (60) 35 (40) 1 (1)	Raz w roku	IZ Beneficjent	- zwiększenie wartości wskaźnika -konsekwencja korekty założeń ad zainteresowania i możliwości realizacji przez Beneficjentów projektów z zakresu infrastruktury sportowej; - wprowadzenie wskaźnika ad wspartej infrastruktury sportowej przy obiektach edukacyjnych oraz obiektach uszkodzonych w wyniku powodzi - zmiana ukazująca pełniejszy ogląd na logikę interwencji Programu; - zmiana rodzaju wskaźnika ze wskaźnika rezultatu na wskaźnik produktu - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Pojemność (capacity) wspartych obiektów infrastruktury sportowej	osoby	0	35900 (35 900)	Raz w roku	Beneficjent	zmiana rodzaju wskaźnika ze wskaźnika rezultatu na wskaźnik produktu - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba projektów z zakresu: - ochrony zdrowia - pomocy społecznej	szt.	0	75 (85) 65 (70) 10 (15)	Raz w roku	IZ	wprowadzenie wskaźnika ad projektów z zakresu pomocy społecznej - zmiana ukazująca pełniejszy ogląd na logikę interwencji Programu.
Liczba zmodernizowanych:	szt.	0	25 (50) 15 (35)	Raz w roku	IZ Beneficjent	- wprowadzenie wskaźnika ad zmodernizowanych

- szpitali - obiektów pomocy społecznej			10 (15)			obiektów ochrony zdrowia - zmiana ukazująca pełniejszy ogląd na logikę interwencji Programu; - zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba szpitali, które zakupiły sprzęt medyczny	szt.	0	30 (30)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki rezultatu						
Liczba studentów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów	osoby	0	65 000 (70 000)	Raz w roku	Beneficjent	wprowadzenie wskaźnika rezultatu - zmiana ukazująca pełniejszy ogląd na logikę interwencji Programu.
Liczba uczniów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów	osoby	0	110 000 (120 000)	Raz w roku	Beneficjent	wprowadzenie wskaźnika rezultatu - zmiana ukazująca pełniejszy ogląd na logikę interwencji Programu.
Liczba obiektów edukacyjnych wykorzystywanych w kształceniu ustawicznym oraz zawodowym	szt.	0	30 (30)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych przeprowadzonych sprzętem zakupionym w wyniku realizacji projektów	szt.	0	500 000 (500 000)	Raz w roku	IZ (dane od BK) Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ (dane od BK) na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wartość zakupionego sprzętu - onkologia - choroby układu krążenia	zł	0	80 000 000 (80 000 000)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Liczba szkół wyposażonych w pracownie komputerowe	szt.	0	40 (40)	Raz w roku	IZ Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki osiągnięcia celu IX Osi Priorytetowej						
Wskaźniki produktu						
Liczba kampanii informacyjnych i promocyjnych	szt.	0	9 (10)	Raz w roku	IZ (dane od BK) Beneficjent	zmiana źródła danych z IZ (dane od BK) na Beneficjent- zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną.
Wskaźniki rezultatu						
Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, seminariach i konferencjach	szt. osoby	0	5000 (5 000)	Raz w roku	IZ	zmiana jednostki ze szt. na osoby - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną
Liczba przeszkolonego personelu zaangażowanego we wdrażanie RPO	szt. osoby	0	150 (150)	Raz w roku	IZ	zmiana jednostki ze szt. na osoby - zmiana podyktowana poprawnością metodologiczną

W tabeli zostały zawarte wskaźniki w których wprowadzono zmiany w ramach przeglądu Programu. Szczegółowe uzasadnienie wprowadzonych zmian zostało przesłane do KE wraz z projektem RPO WL na lata 2007 – 2013.

Zmiany w zakresie priorytetowych inwestycji drogowych i kolejowych zaplanowanych do realizacji w ramach RPO WL

W opisie V Osi Priorytetowej przedstawiono aktualne inwestycje drogowe realizowane w ramach RPO WL, które zostały wpisane do Indykatoryjnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych RPO WL.

Uwzględnienie Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego

Do Programu wprowadzono zapisy odnoszące się do jego zgodności z celami i priorytetami *Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego*.

Uwzględnienie w treści Programu informacji o dużym projekcie

W momencie tworzenia RPO WL nie planowano realizacji projektów dużych w rozumieniu art. 39 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006. Zmiana dotyczy projektu lotniskowego, którego wartość początkowa została określona na 49 mln euro, jednakże w miarę postępu prac wartość inwestycji wzrosła i przekroczyła kwotę 50 mln euro.

Wprowadzenie szeregu zmian i modyfikacji mających charakter horyzontalny i techniczny w celu doprecyzowania i ujednolicenia treści Programu

Zmiany te odnoszą się do zapisów w zakresie: funkcji Instytucji Certyfikującej jako jednej z instytucji zaangażowanych w system realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego; przepływów finansowych w ramach systemu wdrażania funduszy europejskich; listy wskaźników kontekstowych dla RPO oraz struktury organizacyjnej systemu wdrażania RPO WL.

Szczegółowy opis zmian jak również Decyzja KE, o której mowa powyżej wraz z zapisem stanowiącym tekst jednolity Programu zamieszczona została na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl.

W trakcie dokonywania przeglądu Programu nie wprowadzono zmian w typach projektów i listach Beneficjentów.

3. REALIZACJA W PODZIALE NA PRIORYTETY, POSTĘP WDRAŻANIA PROGRAMU WG PRIORYTETÓW/OSI

3.1. OŚ PRIORYTETOWA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I INNOWACJE

Celem I Osi Priorytetowej **Przedsiębiorczość i innowacje** jest „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw w regionie lubelskim”. Na jego wykonanie przeznaczono łącznie kwotę **256 869 455 EUR** (1 124 857 504,64 PLN), która stanowi **21,53%** środków wspólnotowych przeznaczonych na realizację RPO WL na lata 2007-2013.

Realizacja założeń I Osi Priorytetowej spowoduje osiągnięcie celu szczegółowego „Zwiększenie konkurencyjności regionu poprzez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki oraz przez stymulowanie innowacyjności”. Ponadto, realizowane w ramach Osi działania wpisują się w Priorytet Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego „Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy”.

Do realizacji wymienionych celów I Osi Priorytetowych: głównego i szczegółowych przyczyni się wdrożenie poniższych działań:

- Działanie 1.1. *Dotacje dla nowopowstałych przedsiębiorstw* – celem działania jest zwiększenie zdolności inwestycyjnej w początkowym okresie funkcjonowania mikroprzedsiębiorstw realizujących projekty na terenie województwa lubelskiego. Na jego realizację przeznaczono **23 117 091 EUR** (100 036 541,65 PLN), co stanowi 9% alokacji na Oś.
- Działanie 1.2 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw* - celem działania jest poprawa konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata, realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego. Na jego realizację przeznaczono **71 851 273 EUR** (315 386 359,96 PLN), co stanowi 27,97% alokacji na Oś.
- Działanie 1.3. *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw* - celem działania jest poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego. Na jego realizację przeznaczono **84 561 273 EUR** (365 085 787,84 PLN), co stanowi 32,92% alokacji na Oś.
- Działanie 1.4. *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii* – celem działania jest zwiększenie produkcji i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych oraz zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw zobowiązanych do dostosowania swojej infrastruktury do wymogów ochrony środowiska. Na jego realizację przeznaczono **23 117 091 EUR** (103 538 273 PLN), co stanowi 9% alokacji na Oś.
- Działanie 1.5. *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki* – celem działania jest zwiększenie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie województwa lubelskiego w sektorze turystyki i rekreacji. Na jego realizację przeznaczono **46 234 181 EUR** (204 954 788,95 PLN), co stanowi 18,00% alokacji na Oś.
- Działanie 1.6. *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu działaniach* – celem działania jest wsparcie procesu opracowania i transferu nowoczesnych technologii do przedsiębiorstw. Na jego realizację przeznaczono **5 779 273 EUR** (26 002 878,02 PLN), co stanowi 2,25% alokacji na Oś.
- Działanie 1.7. *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo* – celem działania jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez ułatwienie dostępu do specjalistycznej pomocy doradczej. Na jego realizację przeznaczono **2 209 273 EUR** (9 852 875,21 PLN), co stanowi 0,86% alokacji na Oś.

Beneficjentami I Osi Priorytetowej są przedsiębiorcy z sektora MŚP (mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa). Pod pojęciem MŚP należy rozumieć podmioty prowadzące działalność gospodarczą bez względu na formę prawną, zwłaszcza osoby prowadzące działalność na własny rachunek, firmy rodzinne zajmujące się rzemiosłem lub inna działalnością oraz spółki lub konsorcja prowadzące regularną działalność gospodarczą.



Huta Szkła Marta 2 sp. z o.o. - Wprowadzenie nowych produktów oraz zasadniczych zmian w procesie produkcyjnym poprzez wdrożenie innowacyjnych technologii produkcji i ICT w przedsiębiorstwie Huta Szkła MARTA 2



Przedsiębiorstwo Handlu Wewnętrznego sp. z o.o. - Budowa i wyposażenie Pensjonatu „Kazimierski” w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą



STUDIO SQUAT - Profesjonalne Studio Nagrań szansą kulturowego rozwoju Województwa Lubelskiego



Biomed Lublin – Wsparcie innowacyjności produktowej i procesowej poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii

3.1.1. OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW

3.1.1.1. INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU

Postęp fizyczny I Osi Priorytetowej został przedstawiony w Załączniku IV - *Postęp fizyczny I Osi Priorytetowej RPO WL*. Uzyskane wartości wskaźników oparte są na danych dotyczących operacji zakończonych tzn. takich dla których zatwierdzono wniosek o płatność końcową.

3.1.1.2. ANALIZA JAKOŚCIOWA

Postęp finansowy

Od początku realizacji Programu w ramach I Osi Priorytetowej ogłoszono łącznie **21** naborów wniosków o dofinansowanie. W ramach ogłoszonych konkursów wpłynęło łącznie **3 961** wniosków o dofinansowanie na wnioskowaną kwotę wsparcia - **578 901 922,21 EUR** (2 620 689 001,86 PLN).

Natomiast w okresie sprawozdawczym ogłoszono **4** konkursy, w ramach których złożono **469** wniosków o dofinansowanie na wnioskowaną kwotę wsparcia równą **83 124 134,55 EUR** (376 302 957,15 PLN):

1. Konkurs dla Działania 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw* nr 02/RPOWL/1.3/2011. Wysokość dostępnych środków w ramach konkursu - 11 420 366,68 EUR (51 700 000,00 PLN);
2. Konkurs dla Działania 1.4 A *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii* nr 05/RPOWL/1.4 A/2011. Wysokość dostępnych środków w ramach konkursu - 3 448 917,60 EUR (15 613 250,00 PLN);
3. Konkurs dla Działania 1.6 *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach* nr 01/RPOWL/1.6/2011. Wysokość dostępnych środków w ramach konkursu - 1 842 911,61 EUR (8 342 860,90 PLN);
4. Konkurs dla Działania 1.7 *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo* nr 03/RPOWL/1.7/2011. Wysokość dostępnych środków w ramach konkursu - 676 110,00 EUR (3 060 750,00 PLN).

Największym zainteresowaniem (biorąc pod uwagę wnioskowane kwoty dofinansowania względem alokacji) cieszyły się Działania: 1.1 *Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw*, 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw*, 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*, gdzie wartość wnioskowanego wsparcia znacznie przekroczyła wysokość dostępnych środków w ramach ogłoszonego konkursu.

Najmniejsze zainteresowanie Beneficjentów dotyczyło Działania 1.4 *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii* Schemat B *Inwestycje w zakresie produkcji i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych*, 1.6 *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach* oraz Działania 1.7. *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo*.

Przyczyną niskiego wykonania wskaźników finansowych w ramach Działania 1.4 było przede wszystkim niedostosowanie Schematu A do potrzeb potencjalnych Beneficjentów. Beneficjentami Działania 1.4 Schemat A mogły zostać wyłącznie przedsiębiorstwa, wymienione w załączniku XII do Traktatu Akcesyjnego, które zostały zobligowane do spełnienia określonych norm środowiskowych w tzw. okresach przejściowych, które ponadto spełniały status średniego, małego lub mikroprzedsiębiorstwa. Większość z nich dostosowała już swoją infrastrukturę do wymogów dyrektyw unijnych w zakresie ochrony środowiska, o których mowa w Traktacie Akcesyjnym, w związku z czym nie była zainteresowana aplikowaniem o środki przeznaczone na ten właśnie cel.

Z kolei niski stopień zainteresowania realizacją projektów w ramach Schematu B wynika z faktu, iż projekty dotyczące budowy nowoczesnych elektrowni i produkcji energii z odnawialnych źródeł wymagają bardzo dużych nakładów finansowych (znacznie przewyższających progi ustalone dla poziomu regionalnego w obecnym okresie programowania), dodatkowo uruchomienie takich obiektów wymaga uzyskania koncesji uzyskiwanych na szczeblu centralnym.

W związku z powyższym, celem umożliwienia aplikowania o środki szerszemu gronu potencjalnych Beneficjentów, a w konsekwencji osiągnięcia zamierzonych wskaźników produktu i rezultatu, Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości podjęła decyzję o utworzeniu nowego schematu wsparcia ukierunkowanego na inwestycje proekologiczne w sektorze MŚP oraz zaplanowała zmianę dokumentacji konkursowej dla Działania 1.4 Schemat A. Zmiana dokumentacji konkursowej stanowiła również odpowiedź na zapotrzebowania ze strony Wnioskodawców na realizację małych inwestycji w ochronę środowiska, które były zgłaszane do punktu informacyjnego oraz podczas szkoleń organizowanych przez LAWP.

Grupą docelową Działania 1.4 Schemat A RPO WL 2007-2013 są obecnie wszyscy przedsiębiorcy z sektora MŚP prowadzący działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego. Zaktualizowane cele działania to: zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez inwestycje w ochronę środowiska i odnawialne źródła energii; poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz wzrost wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii oraz przedsięwzięcia termomodernizacyjne służące zmniejszeniu zapotrzebowania na energię. Powyższe cele będą realizowane poprzez budowę i przebudowę infrastruktury oraz zakup urządzeń i wartości niematerialnych i prawnych służących do produkcji energii odnawialnej oraz przyczyniających się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię, co w konsekwencji będzie miało znaczący wpływ na poprawę jakości powietrza. Ponadto realizacja celów Działania 1.4 przyczyni się do redukcji negatywnych skutków oddziaływania na środowisko naturalne przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych jest jednym z warunków zrównoważonego rozwoju województwa lubelskiego. Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym, przyczyni się do oszczędzania zasobów surowców energetycznych, poprawy stanu środowiska poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń oraz zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów. Zmiany te znalazły odzwierciedlenie w dokumencie „Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013. Uszczegółowienie Programu”.

Zgodnie z zapisami *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego – Uszczegółowienie Programu* beneficjentami Działania 1.6 mogą być mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Z uwagi na obecne zapisy *Linii Demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej* maksymalna wartość realizowanych projektów może wynieść 400 000,00 PLN, zaś maksymalny poziom udzielanego wsparcia wynosi 280 000,00 PLN. W ramach Działania 3. *Wspieranie innowacji Osi Priorytetowej I Nowoczesna Gospodarka* Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, którego celem jest poprawa warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej – rozwoju i dyfuzji przedsięwzięć innowacyjnych, minimalna wartość projektu wynosi 12 mln PLN, przy czym maksymalny poziom dofinansowania projektu może wynieść nawet 90%. Beneficjenci Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej mogą zatem ubiegać się o wsparcie na bardziej atrakcyjnych warunkach oraz realizować kompleksowe projekty o znacznie większej wartości, co w konsekwencji wpłynęło na niewielkie zainteresowanie przedsiębiorców z terenu województwa lubelskiego aplikowaniem o wsparcie w ramach Działania 1.6. Na marginesie należy wskazać, iż w ramach Działania 3 PO RPW na terenie województwa lubelskiego realizowanych jest obecnie 24 projekty, których łączna wartość ogółem wynosi 185 658 533,49 EUR (840 476 181,10 PLN), w tym 124 330 996,65 EUR (562 846 421,72 PLN) dofinansowania UE. Średnia wartość projektu wynosi zatem blisko 8 mln EUR.

Analizując obecny stan wykorzystania środków przeznaczonych na realizację Działania 1.6 należy zauważyć, iż według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. w ramach działania podpisano 28 umów o dofinansowania o łącznej wartości ogółem 2 661 672,19 EUR (12 049 390,02 PLN), przy dofinansowaniu wynoszącym 1 268 190,72 EUR (5 741 099,41 PLN), co stanowi 21,94%

alokacji na to Działanie. Średnia wartość projektu wynosi zatem niewiele ponad 95 tyś. EUR. Należy zaznaczyć, że jednak utrzymanie dotychczasowych zasad udzielania wsparcia, uwarunkowanych zapisami *Linii Demarkacyjnej* może mieć wpływ na niewykorzystanie środków przewidzianych w Programie na przeznaczonych na realizację działań dotyczących badań i nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach, a to z kolei może mieć negatywny wydźwięk w kontekście realizacji założeń Strategia Europa 2020. Potencjalni beneficjenci Działania 1.6 wskazują bowiem potrzebę realizacji bardziej kompleksowych inwestycji, o znacznie wyższych wartościach, w ramach jednego projektu, co uniemożliwia obecna maksymalna wartość projektu określona na 400 000 PLN.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz uwzględniając stanowisko Komisji Europejskiej, która w trakcie procesu renegeacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego zaakcentowała konieczność podjęcia przez Instytucję Zarządzającą działań celem uatrakcyjnienia dużym przedsiębiorstwom konkursów z zakresu Działania 1.6 *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach* Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości, za pośrednictwem Instytucji Zarządzającej, zwróciła się do Komitetu Koordynacyjnego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia z wnioskiem o zmianę *Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej* w zakresie zwiększania kwoty wartości projektu w dziedzinie B+R: wsparcie dla projektów celowych w ramach regionalnych programów operacyjnych w zakresie badania i wdrożenia wyników prac B+R przez przedsiębiorstwa do 8 mln PLN. Obecnie oczekujemy na decyzję Komitetu Koordynacyjnego w tym zakresie.

Dodatkowo w celu poprawy absorpcji środków w ramach Działania 1.6 Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości rozważa rozszerzenie katalogu beneficjentów tego Działania o duże przedsiębiorstwa. Duże przedsiębiorstwa, prowadzące działalność na terenie województwa lubelskiego, będą mogły aplikować o środki w ramach Działania 1.6 na takich samych zasadach co dotychczasowi beneficjenci Działania. Należy nadmienić, że w województwie lubelskim dominują przedsiębiorstwa, które prowadzące działalność w sektorze usługowym, a tylko nieliczne w branżach wykorzystujących rozwiązania z zakresu „B+R”. W konsekwencji, w latach ubiegłych jak i obecnie największą popularnością cieszyły się konkursy dotyczące działań umożliwiających wsparcie przedsiębiorstwom z sektora usługowego. Ma to odzwierciedlenie w wielokrotnie zwiększanej po zakończeniu oceny merytorycznej alokacji na konkursy na te działania (np. konkurs 03/RPOWL/1.5/2009, 05/RPOWL/1.3/2009, 09/RPOWL/1.2/2009, 04/RPOWL/1.5/2010 czy 08/RPOWL/1.1/2010), jak również w wyczerpanej prawie w całości alokacji dla Działania 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*.

Tabela 3.1.1.2.a. Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Os Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
1.1	459	26 839 697	675	39 692 605	171,70%
1.2	15	1 204 370	566	62 137 746	86,48%
1.3	292	65 285 865	624	144 132 376	170,45%
1.4	0	0	10	5 497 780	23,78%
1.5	4	954 508	250	66 838 230	144,56%
1.6	18	934 578	35	1 838 044	31,80%
1.7	64	983 714	173	2 237 064	101,26%
Oś I	852	96 202 732	2 333	322 373 847	125,50%

Wykres 3.1.1.2.a.

Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej I jako % alokacji na Działania

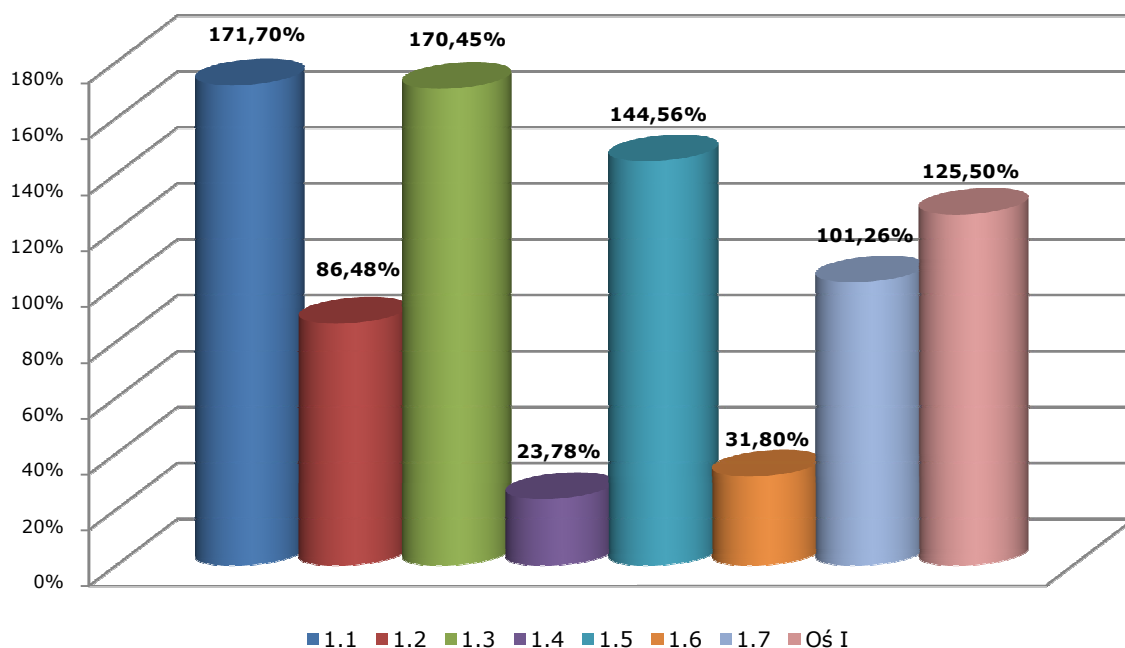


Tabela 3.1.1.2.b Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Oś Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
1.1	182	11 939 128	392	24 512 640	106,04%
1.2	21	1 777 032	401	44 467 542	61,89%
1.3	6	1 459 809	265	64 639 088	76,44%
1.4	0	0	5	3 058 552	13,23%
1.5	84	20 736 620	187	50 958 319	110,22%
1.6	16	871 150	32	1 721 733	29,79%
1.7	0	0	90	1 013 171	45,86%
Oś I	309	36 783 738	1 372	190 371 044	74,11%

Wykres 3.1.1.2.b.

Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji w ramach Osi Priorytetowej I jako % alokacji na Działania

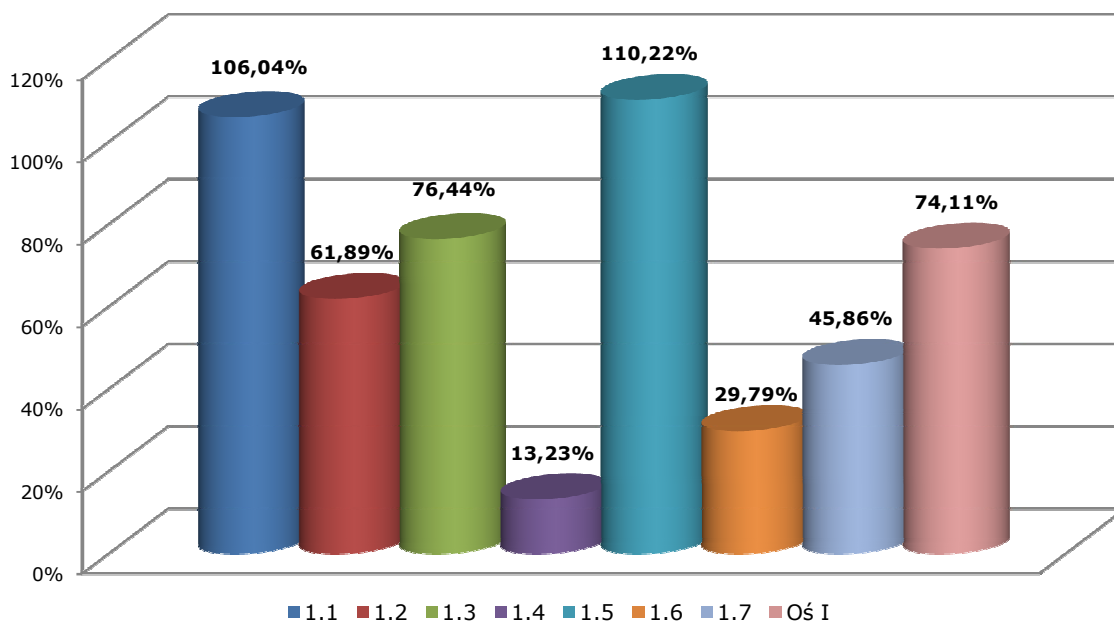


Tabela 3.1.1.2.c. Podpisane umowy o dofinansowanie – Oś Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
1.1	150	7 396 443	332	17 023 546	73,64%
1.2	19	263 736	380	35 577 902	49,52%
1.3	3	-2 515 087	235	48 063 515	56,84%
1.4	1	655 494	4	1 834 585	7,94%
1.5	60	12 972 169	152	36 164 603	78,22%
1.6	13	545 195	28	1 268 191	21,94%
1.7	1	-65 517	76	730 791	33,08%
Oś I	247	19 252 434	1 207	140 663 132	54,76%

Wykres 3.1.1.2.c.

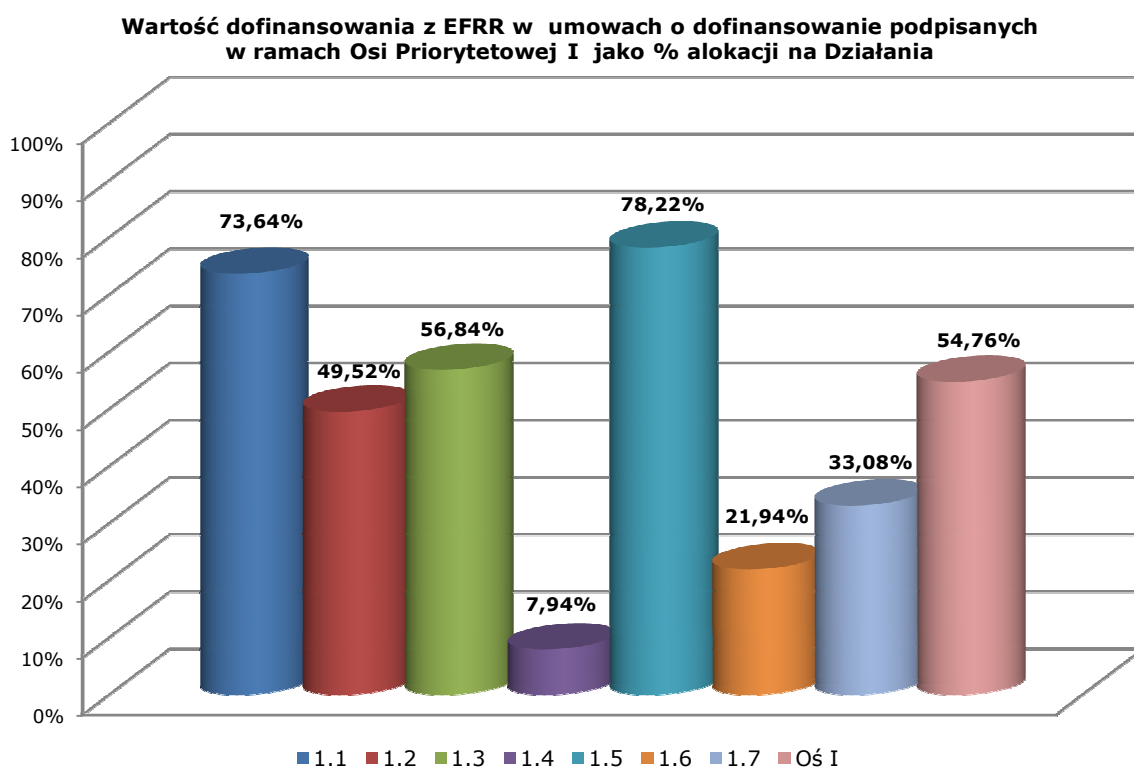


Tabela 3.1.1.2 d. Wnioski o płatność – Oś Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
1.1	139	2 858 479	446	8 549 735	36,98%
1.2	395	15 748 557	658	24 711 738	34,39%
1.3	217	14 889 471	698	39 262 036	46,43%
1.4	0	0	5	1 177 417	5,09%
1.5	206	9 920 110	329	14 372 172	31,09%
1.6	16	237 903	36	420 368	7,27%
1.7	67	272 727	118	401 497	18,17%
Oś I	1 040	43 927 247	2 290	88 894 962	34,61%

Wykres 3.1.1.2.d.

Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej I jako % alokacji na Działania

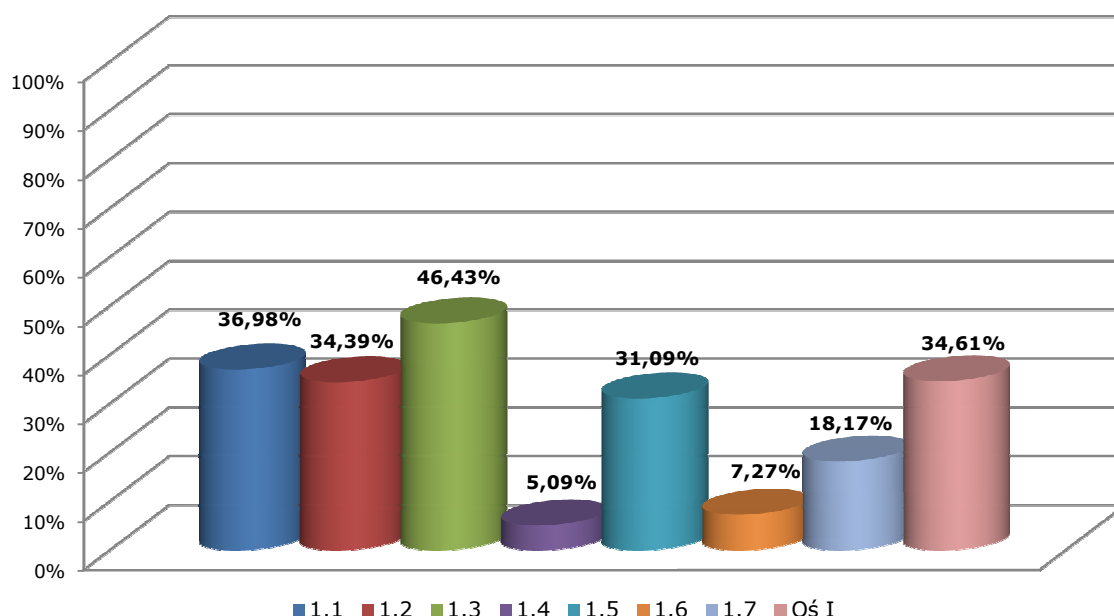


Tabela 3.1.1.2.e. Certyfikacja do KE – Oś Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje.

Oś Priorytetowa	Wartość w okresie	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
I	38 895 954	86 740 923	33,77%

Zgodnie z aktualnym *Harmonogramem naboru wniosków* IP II planuje ogłosić w 2012 roku w ramach I Osi Priorytetowej następujące konkursy:

- ✓ styczeń – Działanie 1.2;
- ✓ marzec – Działanie 1.1 oraz Działanie 1.4 B;
- ✓ czerwiec – Działanie 1.6;
- ✓ sierpień – Działanie 1.2;
- ✓ wrzesień – Działanie 1.4 A;
- ✓ grudzień – Działanie 1.3 oraz Działanie 1.7.

W 2012 r. w ramach I Osi Priorytetowej planowane jest podpisanie 320 umów o wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 27 123 923 EUR (122 790 000 PLN), co stanowi 10,56% alokacji na I Oś Priorytetową.

Sektor logistyki – jedną z szans regionu lubelskiego

W ramach I Osi Priorytetowej podpisane zostały umowy wpisujące się w sektor działalności usługowej wspomagającej transport na łączną kwotę dofinansowania 1 637 469,09 EUR (7 412 822,56 PLN).

W ramach tego wsparcia dofinansowanie udzielone zostało m.in. firmie LEW-POL Jarosław Lewkowicz w wysokości 124 407,36 EUR (563 92,12 PLN) na realizację projektu „Uruchomienie nowoczesnego magazynu logistycznego efektem dywersyfikacji działalności LEW-POL JAROSŁAW LEWKOWICZ w kierunku usług magazynowania i przechowywania”. Głównym celem projektu jest dywersyfikacja działalności handlowej przedsiębiorstwa LEW-POL Jarosław Lewkowicz w kierunku

świadczenia usług magazynowania i przechowywania. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez uruchomienia nowoczesnego magazynu logistycznego.

Projekt realizuje główny cel RPO WL Działania 1.2.: którym jest poprawa konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata, realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego. Jednym z podanych poniżej celów jakościowych jest właśnie wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa.

Projekt realizuje takie cele jakościowe jak:

- ✓ budowanie korzystnej pozycji konkurencyjnej na rynku usług magazynowania i przechowywania,
- ✓ wyrównywanie szans na rynku pracy poprzez wzrost zatrudnienia w przedsiębiorstwie (w zgodzie z polityką horyzontalną UE),
- ✓ rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez wykorzystanie technik ICT,
- ✓ pozytywny wpływ na ochronę środowiska, głównie w aspekcie zanieczyszczenia powietrza,
- ✓ wykorzystanie potencjału nowo powstałego, w wyniku realizacji projektu, magazynu logistycznego do rozwoju regionalnych usług w branży wysokospecjalistycznej, do których zalicza się usługi outsourcingowe,
- ✓ wpływ na rozwój współpracy z firmami globalnymi poprzez utworzenie magazynu logistycznego, z wykorzystaniem infrastruktury upadłego zakładu BIAWENA i wykorzystaniem potencjału przygranicznego.

Beneficjent jest przedsiębiorcą działającym w branży handlu materiałami budowlanymi już od 12 lat. Doświadczenie to pokazało, jak niewłaściwa organizacja ogniw łańcucha dostaw gotowych materiałów od producenta do odbiorcy, zwiększa koszty produktu gotowego i wydłuża terminy dostaw. Wychodząc temu problemowi naprzeciw i mając na uwadze rozwój działającego od wielu lat swojego przedsiębiorstwa, Beneficjent podjął decyzję o dywersyfikacji swojej działalności w kierunku usług magazynowania i przechowywania materiałów budowlanych. Projekt umożliwił kupno atrakcyjnej nieruchomości, usytuowanej w atrakcyjnym i strategicznym miejscu (teren podmiejski Białej Podlaskiej, blisko granicy z Litwą, Białorusią oraz Ukrainą, strategicznie dobre miejsce również dla producentów materiałów budowlanych z Rosją) oraz dostosowanie jej i wyposażenie do potrzeb funkcjonowania nowoczesnego magazynu logistycznego. Dzięki realizacji projektu powstał magazyn z dobrą lokalizacją, dopasowany do potrzeb klienta – firm produkujących materiały budowlane, zachowujący odpowiednie nowoczesne standardy (system ochrony, dobra infrastruktura, zapewniający odpowiednie łącza informatyczne i telekomunikacyjne), z doskonałym informatycznym zapleczem wspomagającym zarządzanie magazynem. Realizacja projektu pozwoliła na dywersyfikację handlowej działalności przedsiębiorstwa LEW-POL w kierunku usług magazynowania i przechowywania towarów. W perspektywie czasowej przedsięwzięcie stanie się ważnym ogniwem logistycznym w systemie transportu transgranicznego towarów handlowych.

Uzasadnieniem realizacji niniejszego projektu jest także fakt, że jak pokazują ostatnie badania rynkowe, w ostatnich latach bardzo wzrosło zapotrzebowanie na zewnętrzne usługi logistyczne, w tym magazynowe, natomiast odbiorcy tych usług zainteresowani są głównie nowoczesną powierzchnią magazynową. Projekt Beneficjenta zatem doskonale wpisał się zarówno w oczekiwania klientów, jak i zapotrzebowanie rynku.

Rozkład projektów

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Tabela 3.1.1.2.f. Rozkład projektów realizowanych w ramach Osi Priorytetowej I Przedsiębiorczość i innowacje w podziale na sektory gospodarki.

Dział gospodarki	Liczba umów o dofinansowanie	Wartość ogółem [EUR]	Wartość dofinansowania z EFRR [EUR]
Nie dotyczy (00)	76	2 202 723,45	730 791,42
Produkcja produktów żywnościowych i napojów (03)	27	11 141 633,97	4 351 021,25
Wytwarzanie tekstyliów i wyrobów włókienniczych (04)	7	2 261 617,82	951 776,16
Wytwarzanie urządzeń transportowych (05)	2	1 082 772,50	402 571,23
Nieokreślony przemysł wytwórczy (06)	153	60 643 920,13	24 795 683,75
Poczta i telekomunikacja (10)	3	798 932,90	326 817,03
Budownictwo (12)	147	46 838 454,16	18 857 133,55
Hotele i restauracje (14)	120	93 800 392,51	30 794 723,09
Obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie działalności gospodarczej (16)	2	330 084,83	115 405,69
Edukacja (18)	20	1 815 055,45	948 044,43
Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego (19)	190	27 583 866,11	13 735 176,99
Opieka społeczna, pozostałe usługi komunalne, społeczne i indywidualne (20)	2	732 013,13	281 466,90
Działalność związana ze środowiskiem naturalnym (21)	9	5 757 564,55	2 170 134,08
Inne niewyszczególnione usługi (22)	449	112 515 384,59	42 202 386,58
SUMA:	1207	367 504 416,10	140 663 132,14

Wśród projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej – zarówno pod względem liczby (65,62%) jak i wartości dofinansowania z EFRR (64,16%) – zdecydowanie dominują projekty z sektora usługowego. W ten sektor gospodarki wpisują się bowiem aż 792 projekty o wartości dofinansowania z UE wynoszącej 90 247 337,76 EUR (408 549 698,04 PLN). Wśród projektów z sektora usługowego przeważają projekty dotyczące niewyszczególnionej działalności usługowej (stanowią one 56,69% liczby wszystkich projektów z sektora usługowego realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej oraz 46,76% ich wartości), działalności w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego (stanowią one odpowiednio 23,99% i 15,22% projektów o charakterze usługowym) oraz turystyki (15,15% i 34,12%).

Kolejnym – pod względem liczby i wartości dofinansowania – sektorem działalności gospodarczej jest sektor przemysłowy. Według stanu na koniec 2011 r. Beneficjenci I Osi Priorytetowej realizowali 189 projektów o wartości dofinansowania z UE wynoszącej 30 51 052,38 EUR (138 078 264,12 PLN) wpisujących w ten dział gospodarki. Szeroką grupę projektów stanowiły również inwestycje przedsiębiorców dotyczące budownictwa – 147 projektów o wartości dofinansowania wynoszącej 18 857 133,55 EUR (85 366 243,58 PLN).

Wśród umów o dofinansowanie podpisanych w ramach I Osi Priorytetowej znajdują się również projekty, w których Beneficjenci nie określili konkretnego działu gospodarki, oddającego charakter inwestycji. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy były obowiązujące zapisy *Uszczegółowienia Programu*, w którym w szczegółowym opisie Działania 1.7 *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo* w poz. 15e „Działalność gospodarcza”

przewidziano jedynie jeden dział gospodarki - 00 *Nie dotyczy*. Beneficjenci Działania 1.7 nie mogli zatem – składając wniosek lub podpisując umowę o dofinansowanie – wskazać działu odpowiadającego charakterowi działalności gospodarczej, której dotyczył projekt. Uchwałą nr CIII/1039/2012 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 – Uszczegółowienie Programu Instytucja Zarządzająca dokonała stosownych zmian w tym zakresie – Działaniu 1.7 przyporządkowano właściwe działy gospodarki (03 – 06, 10 – 16, 18 – 22), tak aby przyszli beneficjenci już na etapie aplikowanie o środki mogli określić sektor gospodarki, w który wpisuje się ich inwestycja.

Ponadto Beneficjenci zostali zobowiązani do dostarczenia dodatkowych informacji na temat już (z)realizowanych projektów (przy podpisywaniu aneksów do umów o dofinansowanie lub za pomocą formularzy uzupełniających). W związku z powyższym poprawne, zgodne ze stanem faktycznym dane na temat rozkładu projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej w podziale na sektory gospodarki zostaną zaprezentowane w następnym sprawozdaniu rocznym.

Rozkład projektów według rodzajów beneficjentów

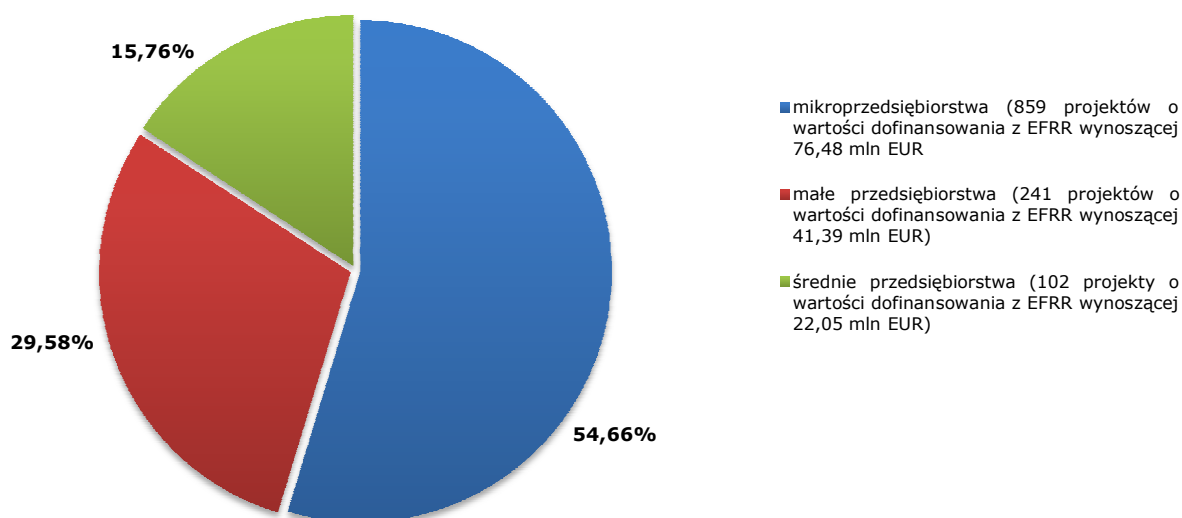
Ze względu na cel I Osi Priorytetowej, którym jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw w regionie lubelskim, beneficjentami Osi są prawie wyłącznie przedsiębiorcy – realizują oni 1 202 projekty o wartości ogółem 365 853 187,80 EUR (1 656 217 381,19 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 140 034 306,90 EUR (633 935 307,33 PLN). Jedynie 5 umów zostało podpisanych z beneficjentami spoza sektora MŚP – po jednej z niepublicznym zakładem opieki zdrowotnej i spółdzielnią oraz trzy z organizacjami pozarządowymi.

Wśród przedsiębiorstw, które pozyskały dofinansowanie w ramach I Osi Priorytetowej zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa – blisko $\frac{3}{4}$ projektów realizowanych jest przez przedsiębiorców zatrudniających mniej niż 10 pracowników. Biorąc pod uwagę formę prawną beneficjentów I Osi Priorytetowej przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, realizujące 674 projekty o wartości ogółem 170 631 211,61 EUR (772 447 494,98 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 68 086 594,93 EUR (308 228 015,26 PLN).

Szczegółowe dane na temat liczby i wartości dofinansowania projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej przez beneficjentów z sektora MŚP zostały przedstawione na poniższych wykresach (Wykres 3.1.1.2.e i 3.1.1.2.f).

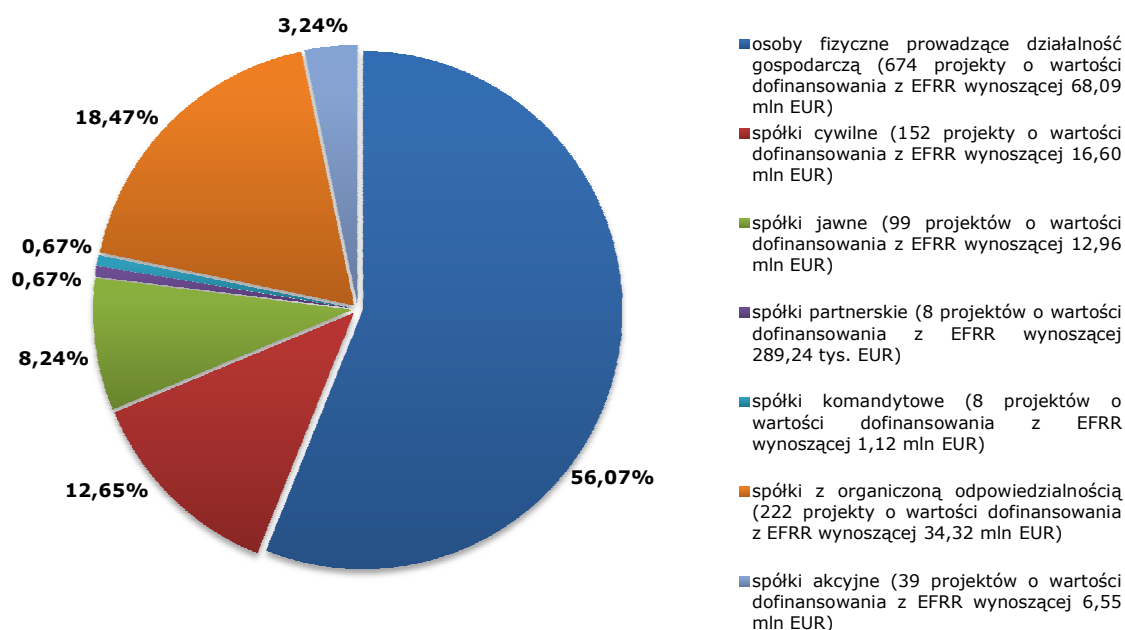
Wykres 3.1.1.2.e.

Podział projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej *Przedsiębiorczość i innowacje* przez beneficjentów z sektora MŚP ze względu na wielkość przedsiębiorstwa (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Wykres 3.1.1.2.f.

Podział projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej *Przedsiębiorczość i innowacje* przez beneficjentów z sektora MŚP ze względu na formę prawną przedsiębiorstwa (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w przestrzeni (rozkład terytorialny udzielonego wsparcia)

W ramach I Osi Priorytetowej *Przedsiębiorczość i innowacje* na terenie województwa lubelskiego realizowanych jest 1 204 projekty o łącznej wartości ogółem 367 117 844,01 EUR (1 611 942 479,83 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 140 521 719,35 EUR

(636 141 823,51 PLN). Ponadto 3 projekty, które otrzymały unijne wsparcie w wysokości 141 412,80 EUR (640 175,76 PLN) są realizowane na obszarze całej Polski.

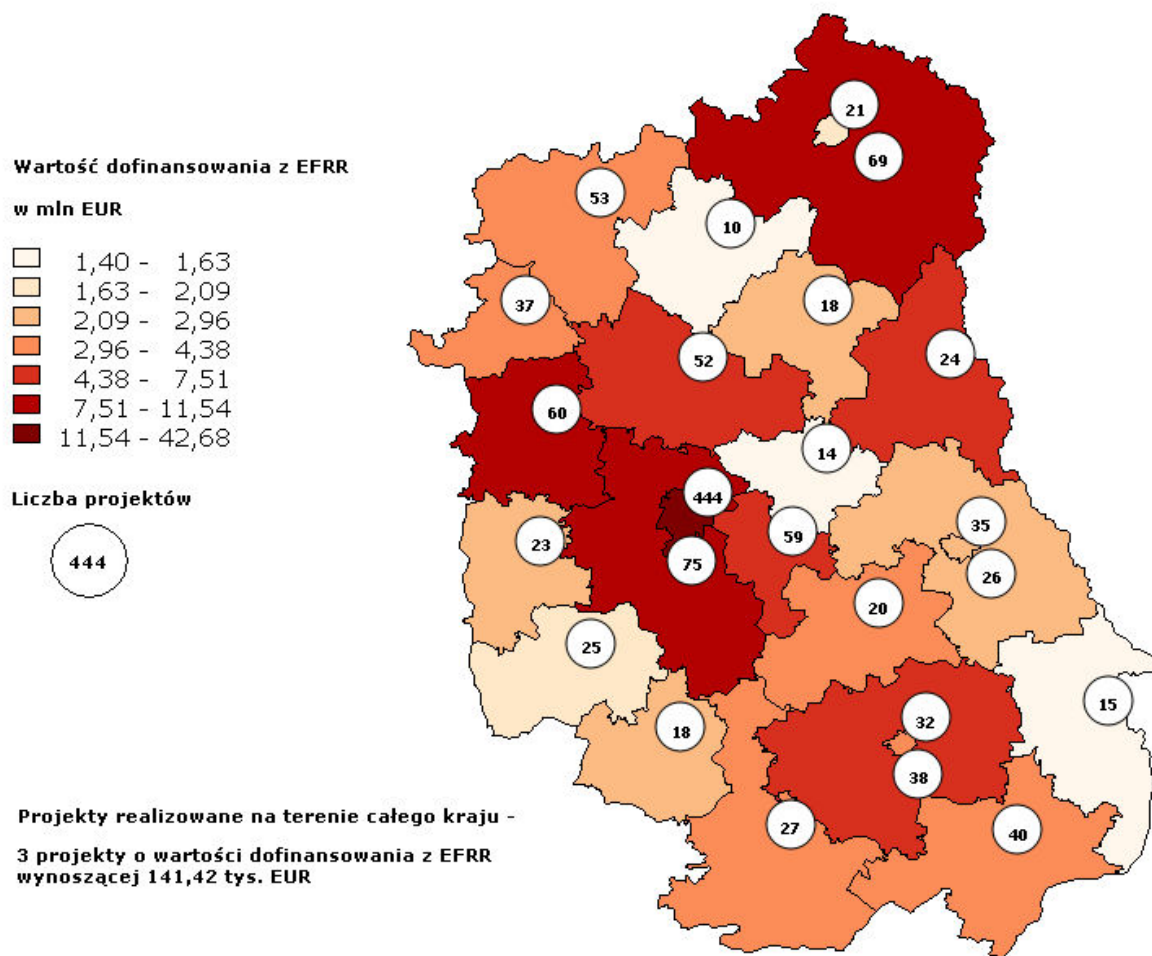
Analizując rozkład terytorialny wsparcia udzielonego przedsiębiorcom w ramach I Osi Priorytetowej widoczna jest wyraźna dysproporcja pomiędzy poszczególnymi powiatami województwa lubelskiego. Najwięcej projektów mających na celu poniesienie konkurencyjności lubelskich przedsiębiorstw realizowanych jest na terenie powiatów: miasta Lublin – 444, lubelskiego – 75, bialskiego – 69 oraz puławskiego – 60. Powiaty te otrzymały również dofinansowanie z EFRR o najwyższej wysokości – odpowiednio 42 676 547,36 EUR (193 196 322,45 PLN), 11 541 129,94 EUR (52 246 695,23 PLN), 8 906 941,29 (40 321 723,23 PLN) oraz 9 589 836,98 EUR (43 413 192,03 PLN). Natomiast powiaty radzyński, łużyński i hrubieszowski realizują łącznie jedynie 39 projektów o wartości dofinansowania nie przekraczającej 5 mln EUR – 4 552 722,74 EUR (20 610 175,83 PLN).

Odnosząc wartość otrzymanego dofinansowania do liczby podmiotów zaewidencjonowanych w systemie REGON prowadzących działalność na terenie poszczególnych powiatów województwa lubelskiego najwięcej – 35 742,43 EUR (161 805,97 PLN) – pozyskało statystyczne przedsiębiorstwo działające na terenie miasta Lublin, a najmniej – 2 238,68 EUR (10 134,49 PLN) – firma z Białej Podlaskiej.

Ponad $\frac{3}{4}$ inwestycji dofinansowanych z I Osi Priorytetowych zlokalizowanych jest na terenach miejskich. Na obszarze lubelskich miast przedsiębiorcy realizują 925 projektów o łącznej wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 92 748 905,91 EUR (419 874 297,04 PLN). Szczegółowe dane dotyczące rozkładu projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie znajdują się w Tabeli **2.1.6.2.j. Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie** zamieszczonej w rozdziale 2.1.6.2 *Postęp finansowy i rzeczowy*. W ramach Priorytetu nie zdiagnozowano i nie zdefiniowano obszarów defaworyzowanych.

Rozkład terytorialny wsparcia udzielonego w ramach I Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 pomiędzy powiatami regionu został przedstawiony na poniższej mapie.

Mapa 3.1.1.2.a Rozkład projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej Przedsiębiorczość i innowacje w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR).



Rozkład projektów w podziale na obszary wsparcia

Informacje na temat rozkładu projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach innych krajowych i regionalnych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia znajdują się w rozdziale 2.1.6.2. Sprawozdania.

Postęp rzeczowy

Wskaźnik **Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego w przedsiębiorstwach innowacyjnych**, w okresie sprawozdawczym osiągnął wartość 430 szt., co stanowi 70,26% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów szacuje się, iż w 2015 r. wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 615, co stanowi 100,49% wartości docelowej dla tego roku (612).

W podziale na Działania sytuacja przedstawia się w sposób następujący:

W ramach **Działania 1.1** wsparcie otrzymało 157 nowopowstałych przedsiębiorstw. Wskaźnik **Liczba wspartych nowopowstałych przedsiębiorstw** został osiągnięty na poziomie 39,25% wartości docelowej dla roku 2015. Biorąc pod uwagę podpisane umowy szacuje się, iż w 2015 wartość wskaźnika osiągnie 316 szt., co stanowi 79% wartości docelowej dla tego roku (400).

W **Działaniu 1.2** wskaźnik **Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego w przedsiębiorstwach innowacyjnych** kształtuje się na poziomie 80,72%

(247 szt.) wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie przedmiotowego wskaźnika na poziomie 380 szt. w roku 2015, co stanowi 124,18% wartości docelowej dla tego roku (306). W przypadku **Działania 1.3** ww. wskaźnik osiągnięty jest na poziomie 183 szt., co stanowi 59,80% wartości docelowej dla roku 2015. Jednak dalsze prognozy na podstawie umów pokazują, iż realny poziom wartości przedmiotowego wskaźnika w roku 2015 może osiągnąć 235 szt., co stanowi 76,80% wartości docelowej (306 szt.) dla tego roku.

Wskaźniki dla **Działania 1.4** zostały osiągnięte na niskim poziomie, ponieważ w 2009 r. i 2010 r. zostały podpisane tylko 4 umowy o dofinansowanie, z których w 2011 r. zakończyły się 3 projekty. Niska realizacja wskaźników postępu rzeczowego przedmiotowego Działania wynika z przyczyn opisanych w części opisu Priorytetu dotyczącej postępu finansowego Osi (s. 165-167).

W ramach **Działania 1.5** przeprowadzono konkursy wyczerpujące całą dostępną alokację. Z uwagi na charakter realizowanych projektów, osiągnięcie wskaźników dla Działania 1.5 może przesunąć się w czasie. Są to projekty infrastrukturalne, których realizacja zgodnie z harmonogramem uzależniona jest od wielu czynników zewnętrznych. W związku z tym okres realizacji tych projektów często ulega wydłużeniu. W okresie sprawozdawczym zakończyło się 41 projektów. Wskaźnik **Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MŚP** został osiągnięty na poziomie 26,80%, natomiast wartość wskaźnika **Liczba wspartych przedsiębiorstw** zanotowano na poziomie 26,14% w stosunku do wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów szacowane wartości przedmiotowych wskaźników w roku 2015 są odpowiednio na poziomie 152 szt. i 145 szt., co stanowi 99,35% oraz 94,77% wartości docelowych dla tego roku (153).

W ramach **Działania 1.6** wskaźnik **Liczba projektów z zakresu B+R** osiągnięto na poziomie 8 szt., co stanowi 22,22% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie kontraktacji szacuje się iż wartość wskaźnika w 2015 r. wzrośnie do 28, co stanowi 77,78% wartości docelowej dla tego roku. Natomiast wskaźnik **Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem B+R** został zrealizowany zaledwie na poziomie 1 szt., co stanowi 4,76% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie zakontraktowanych umów wartość wskaźnika w 2015 r. wzrośnie do 8, co stanowi 38,10% wartości docelowej dla tego roku. Jednak z uwagi na fakt, iż w ramach Działania 1.6 podpisano 28 umów oraz planowany jest konkurs, istnieje duże prawdopodobieństwo osiągnięcia docelowej wartości (21) w późniejszym okresie sprawozdawczym.

W przypadku **Działania 1.7** wskaźnik **Liczba projektów doradczych dla MŚP**, osiągnięto na poziomie 51 szt., co stanowi 25% wartości docelowej dla roku 2015. Biorąc pod uwagę fakt, iż na koniec 2011 r. w ramach tego działania podpisano 76 umów, przewiduje się osiągnięcie ww. wskaźnika w przyszłym okresie sprawozdawczym.

Odnosząc się do wskaźników rezultatu należy zaznaczyć, iż jednym z kluczowych wskaźników jest **Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem/kobiety/mężczyźni)**, który w ramach Osi I został osiągnięty na poziomie **22,36%** wartości docelowej dla roku 2015, a jego wartość wynosi **1 164,72 szt.**, w tym kobiety – 451,60 szt., mężczyźni – 713,12 szt. Podział na Działania przedstawia się w sposób następujący:

- Działanie 1.1 – ogółem 260,87 szt., w tym kobiety 106,12, mężczyźni 154,75;
- Działanie 1.2 – ogółem 451,90 szt., w tym kobiety 190,48, mężczyźni 261,42;
- Działanie 1.3 – ogółem 303,25 szt., w tym kobiety 75,00, mężczyźni 228,25;
- Działanie 1.4 – 2 mężczyzn;
- Działanie 1.5 – ogółem 146,70 szt., w tym kobiety 80,00, mężczyźni 66,70.

Szacowana wartość przedmiotowego wskaźnika (na podstawie podpisanych umów) na poziomie I Osi wzrośnie w 2015 r. do 2 716,47 szt. co stanowi 52,14% wartości docelowej dla tego roku.

W wyniku analizy ww. wskaźnika można stwierdzić, że w okresie sprawozdawczym, większość spośród osób zatrudnionych w ramach realizacji projektów w I Osi Priorytetowej stanowią mężczyźni. Realizacja wskaźnika w podziale na płeć na zakładanym poziomie jest mało realna, z uwagi na zachowanie zgodności z zasadą równego traktowania kobiet i mężczyzn, według

której Beneficjenci zatrudniając nowego pracownika nie mogą preferować żadnej z płci. Do końca omawianego okresu sprawozdawczego, spośród 1 207 podpisanych umów zakończono i rozliczono tylko 699 projektów. W 2011 r. do IP II zaczęły napływać od Beneficjentów sygnały o problemach z osiągnięciem zadeklarowanej wartości wskaźnika zatrudnienia, jak również problemy z utrzymaniem trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc pracy, wskazujące niekorzystną sytuację gospodarczą jako jedną z głównych przyczyn tego stanu. Pojawiły się również sugestie by w kontekście realizacji wskaźnika zatrudnienia możliwym było uznawanie za równoważne z umowami o pracę umów kontraktowych oraz innych umów cywilnoprawnych. Na podstawie przeprowadzonych w kwietniu 2012 r. ankiet wśród Beneficjentów, IP II szacuje iż w ramach I Osi Priorytetowej zostały utworzone nowe miejsca pracy w wyniku realizacji projektu, które według definicji MRR nie powinny być wliczane do tego wskaźnika między innymi: kontrakty, umowy cywilnoprawne lub inne formy zatrudnienia (wartość osiągnięta to 1160,23 szt.).

Liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje/nowe produkty w wyniku bezpośredniego wsparcia. Wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 562 szt., co stanowi 91,68% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosła do 886 szt., co stanowi 147% wartości docelowej dla 2015 roku. W ramach Działania 1.1 ww. wskaźnik rezultatu wynosi 157 szt., co stanowi 203,90% wartości docelowej dla roku 2015. Dla Działania 1.2 przedmiotowy wskaźnik wynosi 239 szt., co stanowi 103,91% wartości docelowej dla roku 2015. Dla Działania 1.3 powyższy wskaźnik został osiągnięty na poziomie 166 szt.(54,25%).

Liczba miejsc noclegowych powstałych w wyniku realizacji projektów. Wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 279 szt. co stanowi 11,77% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosła do 2049 szt., co stanowi 86,46% wartości docelowej dla 2015 roku.

Dodatkowe inwestycje wykreowane dzięki wsparciu. Wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 80 073 353,28 euro co stanowi 80,07% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosła do 139 622 118,38 euro, co stanowi 139,62% wartości docelowej dla 2015 roku.

Opis wkładu I Osi Priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zamieszczony w pkt. 2.2.1. Sprawozdania.

Informacje na temat liczby i wartości umów o dofinansowanie podpisanych w ramach I Osi Priorytetowej w ramach których przewidziano *cross-finansing* znajdują się w pkt. 2.6.3. Sprawozdania.

Informacje na temat wyników badań ewaluacyjnych oraz sposobu wykorzystania rekomendacji znajdują się w pkt. 2.7 Sprawozdania.

Informacje na temat realizacji zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do I Osi Priorytetowej zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6.3. Sprawozdania.

Wnioski

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż realizacja I Osi Priorytetowej w roku sprawozdawczym przebiega bez większych zakłóceń. Instytucji Pośrednicząca i Instytucja Zarządzająca stale monitorują zarówno postęp finansowy jak i rzeczowy Priorytetu oraz podejmują środki zaradcze w celu wyeliminowania ewentualnych zagrożeń. Z poczynionych obserwacji wynika, iż największym zainteresowaniem Beneficjentów cieszą się Działania dotyczące bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw z sektora MŚP (działania 1.1, 1.3 oraz 1.5), co przekłada się na wartości osiągniętych lub planowanych do osiągnięcia wartości wskaźników postępu rzeczowego.

W roku 2011 r. działania obu Instytucji skoncentrowane były na zwiększeniu wykorzystania alokacji w Działaniach 1.4. Schemat A i B oraz 1.6, których realizacja jest obecnie na stosunkowo niskim poziomie. Podjęte działania dotyczyły: utworzenia nowego schematu wsparcia ukierunkowanego na inwestycje proekologiczne w sektorze MŚP (Działanie 1.4 Schemat A);

przeprowadzenia konsultacji z potencjalnymi beneficjentami Działania 1.4. Schemat B, zainteresowanymi realizacją inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie województwa lubelskiego, celem wprowadzenia zmian w przygotowywanej dokumentacji konkursowej; złożenia wniosku do Komitetu Koordynacyjnego NSRO o zmianę *Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej* w zakresie zwiększania kwoty wartości projektów z dziedziny B+R.

Instytucja Zarządzająca obecnie nie planuje realokacji środków dotyczących Działań I Osi Priorytetowej.

3.1.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi został zamieszczony w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

3.2. OŚ PRIORYTETOWA II INFRASTRUKTURA EKONOMICZNA

3.2.1. OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW

Celem głównym II Osi Priorytetowej **Infrastruktura ekonomiczna** jest „Stworzenie przyjaznego otoczenia dla prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze województwa lubelskiego”. Na realizację tego celu przeznaczono **68 490 546 EUR** (290 183 323,79 PLN), co stanowi **5,74%** środków wspólnotowych przeznaczonych na Program w latach 2007-2013. Realizacja II Osi Priorytetowej przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego „Zwiększenie konkurencyjności regionu przez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki oraz stymulowanie innowacyjności”. Dodatkowo, zadania Osi II realizują Priorytet Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego „Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy”.

Główny cel Osi Priorytetowej II zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących działań i poddziałań:

- Działanie 2.1. *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw* – celem działania jest ułatwienie dostępu przedsiębiorcom do zewnętrznych źródeł finansowania. Na realizację tego działania przeznaczono **34 043 637 EUR** (134 720 666,08 PLN), co stanowi 49,71% alokacji na II Oś.
 - Poddziałanie 2.1.1. *Dokapitalizowanie i tworzenie funduszy pożyczkowych* – celem poddziałania jest ułatwienie dostępu przedsiębiorstw do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Przeznaczono na nie **21 737 610 EUR** (86 022 104,46 PLN), co stanowi 31,74% alokacji na Oś.
 - Poddziałanie 2.1.2. *Dokapitalizowanie i tworzenie funduszy poręczeń kredytowych* – celem poddziałania jest ułatwienie dostępu przedsiębiorstw do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Na to poddziałanie przeznaczono **12 306 027 EUR** (48 698 561,62 PLN), która wynosi 17,97% alokacji na II Oś.
- Działanie 2.2. *Regionalna infrastruktura B+R* - celem działania jest zwiększenie potencjału regionalnych uczelni wyższych i jednostek naukowych w zakresie działalności badawczo-rozwojowej. Na realizację tego działania przeznaczono **8 386 109 EUR** (37 963 915,44 PLN), co stanowi 12,24% alokacji na Oś.
- Działanie 2.3. *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy* - celem działania jest wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy poprzez inwestycje i doradztwo. Na jego realizację przeznaczono **14 787 818 EUR** (66 944 452,09 PLN), co stanowi 21,59% alokacji na Oś.
- Działanie 2.4. *Marketing gospodarczy* - celem działania jest promocja gospodarcza województwa lubelskiego. Na realizację tego działania przeznaczono **11 272 982 EUR** (50 554 290,18 PLN), co stanowi 16,46% alokacji na Oś.

Do głównej grupy Beneficjentów II Osi Priorytetowej należą: przedsiębiorcy jednostki samorządu terytorialnego, instytucje otoczenia biznesu szkoły wyższe, jednostki naukowe, organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną.



Miasto Hrubieszów - Międzynarodowy Festiwal Kultury Antycznej GOTANIA – cykl imprez promujących Region Lubelski



Gmina Mełgiew - Rozwój Biznesu Przyszłością Nowoczesnej Gminy - innowacyjny marketing gospodarczy gminy Mełgiew na bazie inwestorów zewnętrznych i stworzenie ponadlokalnej marki regionalnej przyjaznej inwestycjom

3.2.1.1. INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU

Postęp fizyczny II Osi Priorytetowej został przedstawiony w Załączniku IV - *Postęp fizyczny II Osi Priorytetowej RPO WL*. Uzyskane wartości wskaźników oparte są na danych dotyczących operacji zakończonych tzn. takich dla których zatwierdzono wniosek o płatność końcową.

3.2.1.2. ANALIZA JAKOŚCIOWA

Postęp finansowy

Od początku Programu w ramach II Osi Priorytetowej ogłoszono łącznie **15** konkursów na nabór wniosków o dofinansowanie. W ramach ogłoszonych konkursów wpłynęło łącznie **257** wniosków o dofinansowanie na wnioskowaną kwotę wsparcia – **54 112 691,23 EUR** (244 968 153,20 PLN). Natomiast w omawianym okresie sprawozdawczym ogłoszone zostały **2** konkursy, w ramach których złożonych zostało **61** wniosków o dofinansowanie na wnioskowaną kwotę wsparcia równą **593 271,15 EUR** (2 685 738,49 PLN):

1. Konkurs dla Działania 2.3 B *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy* nr 06/RPOWL/2.3B/2011. Wysokość dostępnych środków w ramach konkursu – 1 614 590,23 EUR (7 309 250,00 PLN);
2. Konkurs dla Działania 2.4 A *Marketing gospodarczy* nr 04/RPOWL/2.4A/2011 Wysokość dostępnych środków w ramach konkursu – 473 277,00 EUR (2 142 525,00 PLN).

Od początku Programu największym zainteresowaniem cieszyły się konkursy ogłaszane w ramach Działania 2.4. Wnioski złożone w ramach tego działania w ilości 103 sztuk stanowią 61,67% ilości wszystkich złożonych wniosków o dofinansowanie ocenionych pozytywnie pod względem formalnym. Natomiast pod względem wartości wnioskowanej kwoty największym zainteresowaniem cieszyło się Działanie 2.1 *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw*. Najmniejsze zainteresowanie Beneficjentów dotyczyło Działania 2.2. *Regionalna infrastruktura B + R* oraz 2.3. *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy*.

Niski stopień realizacji wskaźników finansowych w ramach Działania 2.2 związany jest z małym zainteresowaniem potencjalnych beneficjentów realizacją projektów mających na celu zwiększenie potencjału regionalnych uczelni wyższych i jednostek naukowych w zakresie komercyjnej działalności badawczo-rozwojowej. Pomimo pewnego zainteresowania ze strony potencjalnych beneficjentów szkoleniami organizowanymi przez LAWP, w ramach ogłoszonego w 2010 r. konkursu dla Działania 2.2 wpłynęły jedynie trzy wnioski o dofinansowanie, z czego dwa zostały negatywnie ocenione podczas oceny formalnej. Powyższy fakt należy tłumaczyć tym, iż beneficjentami działania jest specyficzna i dość ograniczona liczebnie grupa instytucji: szkoły wyższe i jednostki naukowe prowadzące działalność gospodarczą w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych (zgodnie z § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych Dz. U. z 2009 r., Nr 214 poz. 1661).

Z uwagi na powyższe przeprowadzono ankietę dotyczącą zainteresowania potencjalnych beneficjentów aplikowaniem o środki w ramach Działania 2.2. Wyniki ankiety wyraźnie wskazały, że ponad 80% ankietowanych – potencjalnych wnioskodawców – nie zamierza aplikować o wsparcie w ramach Działania 2.2 RPO WL, lecz zainteresowana jest konkursami ogłaszanymi w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka lub Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, z uwagi na wyższą maksymalną kwotę wsparcia, (co wynika z *Linii Demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej*). W ramach Działania 2.2 RPO WL maksymalna kwota wartość wsparcia jest stosunkowo niewielka i wynosi 3,4 mln PLN, a projekty które mogą być realizowane

w ramach tego Działania (dotyczące inwestycji w infrastrukturę, środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne służące do prowadzenia działań B+R, realizowane przez uczelnie i jednostki naukowe) nie mogą przekroczyć wartości 4 mln PLN. Aby zrealizować cele Działania 2.2 niezbędne są najczęściej bardzo duże i bardzo kosztowne przedsięwzięcia inwestycyjne, stąd uczelnie i jednostki badawcze planujące realizować tego typu inwestycje wybierają aplikowanie o środki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka czy Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, w których mogą zrealizować projekty o wyższej wartości (powyżej 4 mln PLN) i tym samym otrzymać wyższe wsparcie.

W związku z powyższym IP II w ramach renegotjacji dokonała przesunięcia środków w wysokości 6 640 000,00 EUR z Działania 2.2 na realizację I Osi Priorytetowej - Działania 1.3.

Niski stopień realizacji wskaźników finansowych w ramach Działania 2.3 wynikał z faktu, iż instytucje otoczenia biznesu (IOB) i transferu wiedzy będące beneficjentami tego Działania zainteresowane były aplikowaniem o środki w większej wysokości niż przewidziane w ramach Działania. Dodatkowo – jako barierę w aplikowaniu o środki z Programu – IOB zgłaszały refundacyjny system finansowania projektów, powodujący konieczność finansowania projektu z własnych środków, a następnie oczekiwanie na zwrot poniesionych kosztów. W związku z powyższym IP II w ramach renegotjacji dokonała przesunięcia środków w wysokości 2 550 000,00 EUR z Działania 2.3 na realizację Działania 2.4.

Niskie wskaźniki wykorzystania alokacji widoczne w ramach Działania 2.4 wynikają przede wszystkim z faktu, iż w wyniku renegotjacji w ramach tego Działania powiększono alokację z 8 090 982 EUR do 11 272 982 EUR (czyli o 39,30%). Wykorzystanie jest przeliczane w odniesieniu do zmienionej (wyższej) alokacji.

Tabela 3.2.1.2.a. Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Oś Priorytetowa II Infrastruktura ekonomiczna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
2.1	0	0	6	31 482 292	92,48%
2.1.1	0	0	4	19 992 167	91,97%
2.1.2	0	0	2	11 490 125	93,37%
2.2	0	0	1	139 247	1,66%
2.3	14	1 545 575	22	1 748 287	11,82%
2.4	48	461 529	138	5 566 706	49,38%
Oś II	62	2 007 104	167	38 936 532	56,85%

Wykres 3.2.1.2.a.

Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej II jako % alokacji na Działania

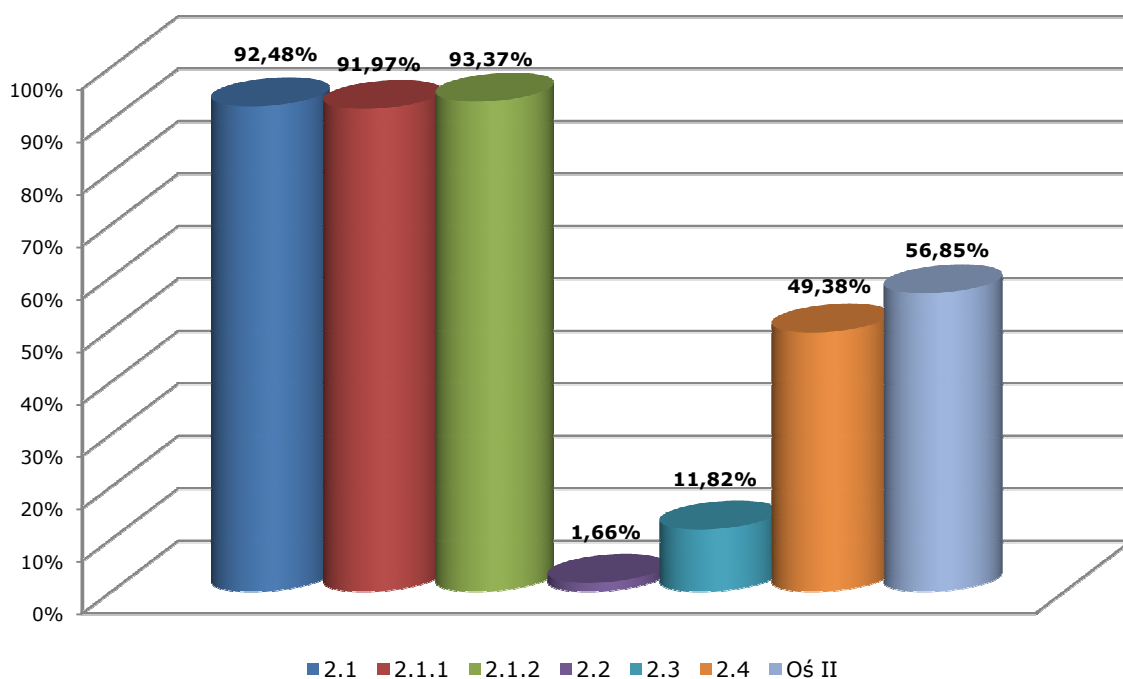


Tabela 3.2.1.2.b. Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Oś Priorytetowa II Infrastruktura ekonomiczna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
2.1	0	0	6	31 482 292	92,48%
2.1.1	0	0	4	19 992 167	91,97%
2.1.2	0	0	2	11 490 125	93,37%
2.2	0	0	1	139 247	1,66%
2.3	13	882 884	16	992 587	6,71%
2.4	25	248 813	76	4 950 576	43,92%
Oś II	38	1 131 697	99	37 564 702	54,85%

Wykres 3.2.1.2.b.

Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji w ramach Osi Priorytetowej II jako % alokacji na Działania

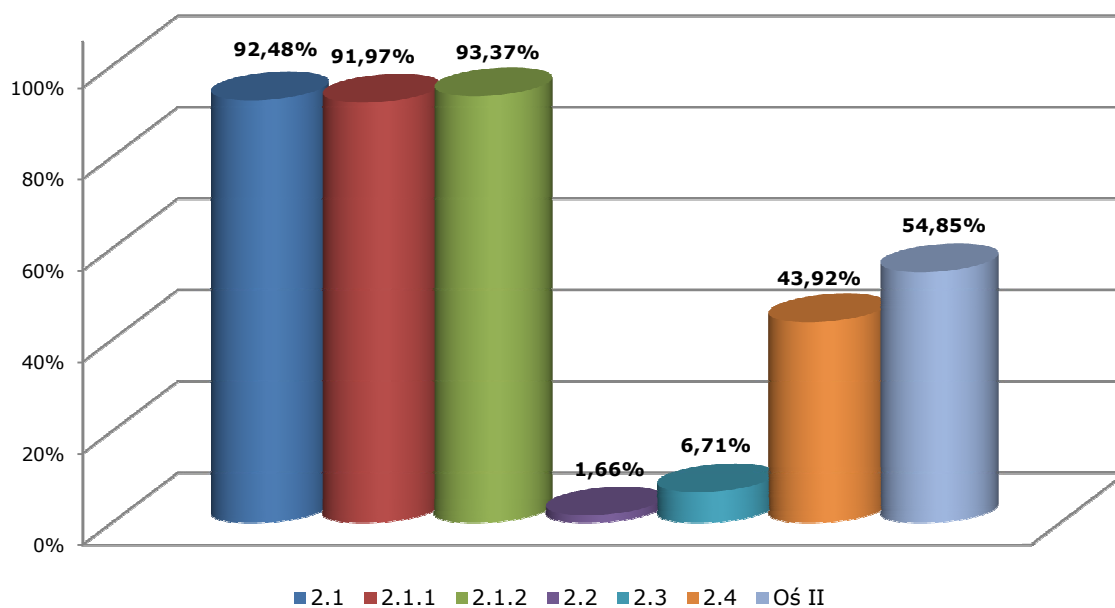


Tabela 3.2.1.2.c. Podpisane umowy o dofinansowanie – Oś Priorytetowa II Infrastruktura ekonomiczna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
2.1	0	0	6	29 758 773	87,41%
2.1.1	0	0	4	19 992 167	91,97%
2.1.2	0	0	2	9 766 606	79,36%
2.2	1	118 360	1	118 360	1,41%
2.3	11	645 525	14	738 772	5,00%
2.4	37	2 069 977	69	4 555 138	40,41%
Oś II	49	2 833 862	90	35 171 043	51,35%

Wykres 3.2.1.2.c.

Wartość dofinansowania z EFRR w zawartych umowach o dofinansowanie w ramach Osi Priorytetowej II jako % alokacji na Działanie

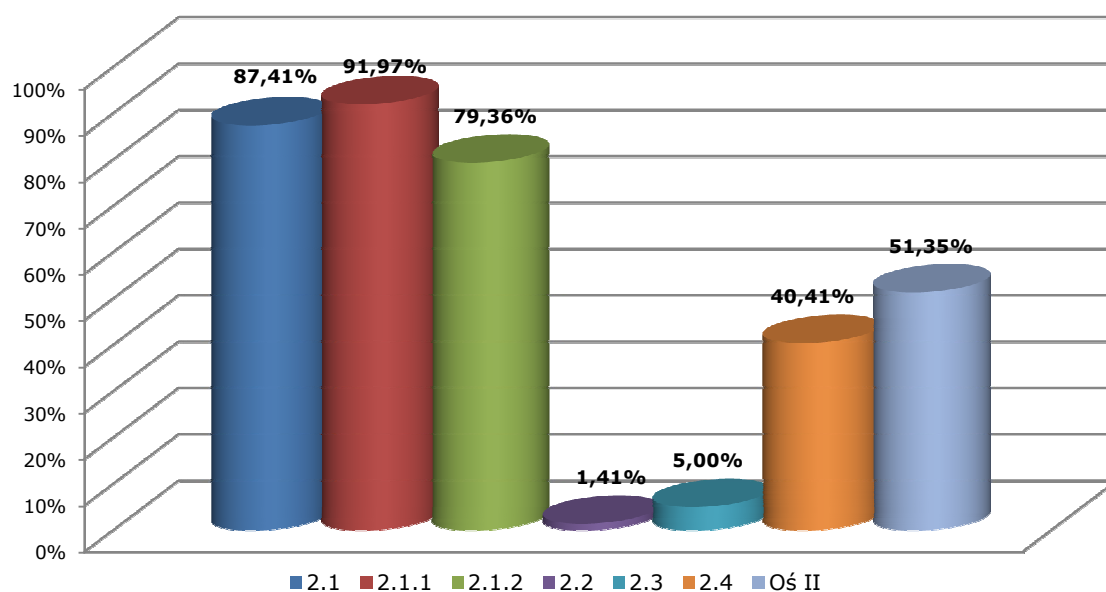


Tabela 3.2.1.2.d. Wnioski o płatność (zatwierdzone) – Oś Priorytetowa II Infrastruktura ekonomiczna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
2.1	35	0	42	29 757 432	87,41%
2.1.1	24	0	29	19 991 250	91,97%
2.1.2	11	0	13	9 766 182	79,36%
2.2		0	3	0	0,00%
2.3	9	73 208	6	73 208	0,50%
2.4	69	1 015 872	114	1 564 414	13,88%
Oś II	113	1 089 080	165	31 395 054	45,84%

Wykres 3.2.1.2.d.

Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej II jako % alokacji na Działanie

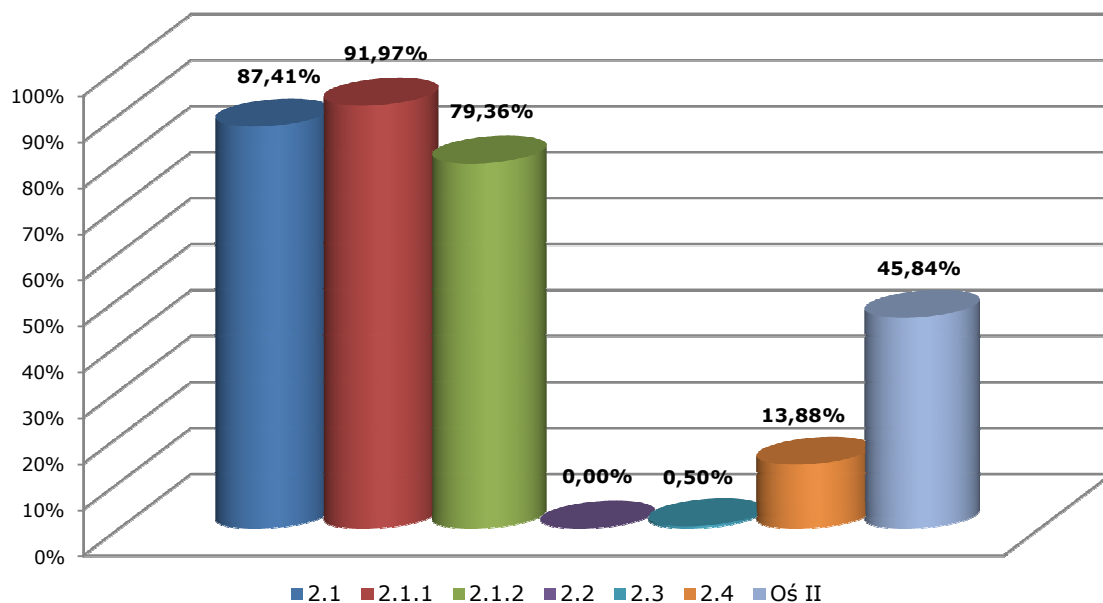


Tabela 3.2.1.2.e. Certyfikacja do KE – Oś Priorytetowa II Infrastruktura ekonomiczna.

Oś Priorytetowa	Wartość w okresie	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
II	2 726 104	33 848 186	49,42%

Zgodnie z aktualnym *Harmonogramem naboru wniosków* IP II planuje ogłosić w 2012 roku w ramach II Osi Priorytetowej następujące konkursy:

- ✓ styczeń – Działanie 2.2;
- ✓ czerwiec – Działanie 2.4;
- ✓ październik. – Działanie 2.3 A;
- ✓ listopad. - Działanie 2.2.

Instrumenty inżynierii finansowej realizowane w ramach II Osi Priorytetowej opisane zostały w punkcie 2.1.6.5 niniejszego sprawozdania.

Rozkład projektów

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Tabela 3.2.1.2.f. Rozkład projektów realizowanych w ramach Osi Priorytetowej II Infrastruktura ekonomiczna w podziale na sektory gospodarki.

Dział gospodarki	Liczba umów o dofinansowanie	Wartość ogółem [EUR]	Wartość dofinansowania z EFRR [EUR]
Produkcja produktów żywnościowych i napojów (03)	2	11 164 054,78	4 357 862,79
Wytwarzanie tekstyliów i wyrobów włókienniczych (04)	1	2 277 027,29	961 038,91

Nieokreślony przemysł wytwórczy (06)	17	60 972 108,12	24 916 762,94
Budownictwo (12)	2	46 863 766,47	18 868 576,01
Handel hurtowy i detaliczny (13)	5	58 993,95	27 834,54
Pośrednictwo finansowe (15)	6	37 773 650,42	29 758 772,81
Obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie działalności gospodarczej (16)	1	706 972,39	435 760,12
Administracja publiczna (17)	29	4 724 431,37	3 790 776,43
Inne niewyszczególnione usługi (22)	27	114 872 978,60	43 327 065,64
SUMA:	90	279 413 983,40	126 444 450,19

Analizując rozkład projektów realizowanych w ramach II Osi Priorytetowej w podziale na sektory gospodarki, należy zauważyć, że zdecydowanie dominują projekty z sektora usługowego, w tym projekty dotyczące administracji publicznej (29 projektów) oraz pozostałej działalności usługowej (27 projektów). Biorąc pod uwagę wartość podpisanych umów o dofinansowanie istotne znaczenia mają również działy: pośrednictwo finansowe – 29 758 772,81 EUR (134 717 964,51 PLN), nieokreślony przemysł wytwórczy - 24 916 762,94 EUR (112 798 185,83 PLN) oraz budownictwo – 18 868 576,01 EUR (85 418 043,60 PLN).

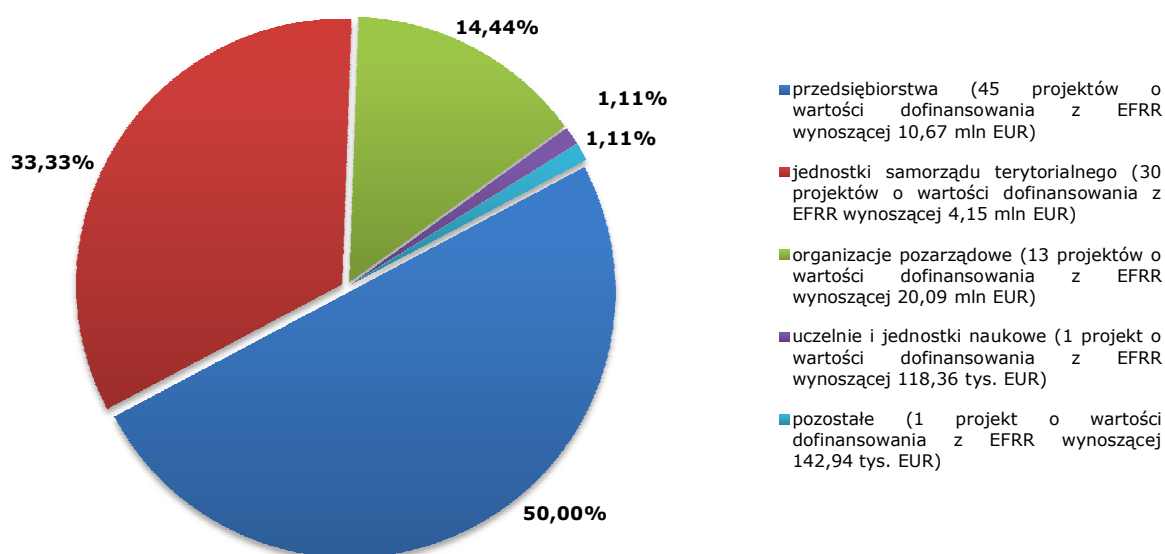
Rozkład projektów według rodzajów beneficjentów

Biorąc pod uwagę liczbę podpisanych umów o dofinansowanie połowa (45) projektów finansowanych w ramach II Osi Priorytetowej *Infrastruktura ekonomiczna* realizowana jest przez przedsiębiorców. Kolejne, liczne grupy beneficjentów stanowią jednostki samorządu terytorialnego (30 projektów) oraz organizacje pozarządowe (13 projektów). Natomiast pod względem wartości dofinansowania z EFRR zdecydowanie przodują organizacje non-profit, które w ramach II Osi Priorytetowej pozyskały 20 093 913,02 EUR (90 965 144,22 PLN), co stanowi 57,13% wartości wszystkich umów podpisanych w ramach Priorytetu.

Szczegółowe dane dotyczące liczby i wartości dofinansowania projektów realizowanych w ramach II Osi Priorytetowej w podziale na rodzaje beneficjentów zostały zaprezentowane na Wykresie 3.1.1.2.e.

Wykres 3.2.1.2.e.

Podział projektów realizowanych w ramach II Osi Priorytetowej *Infrastruktura ekonomiczna* według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



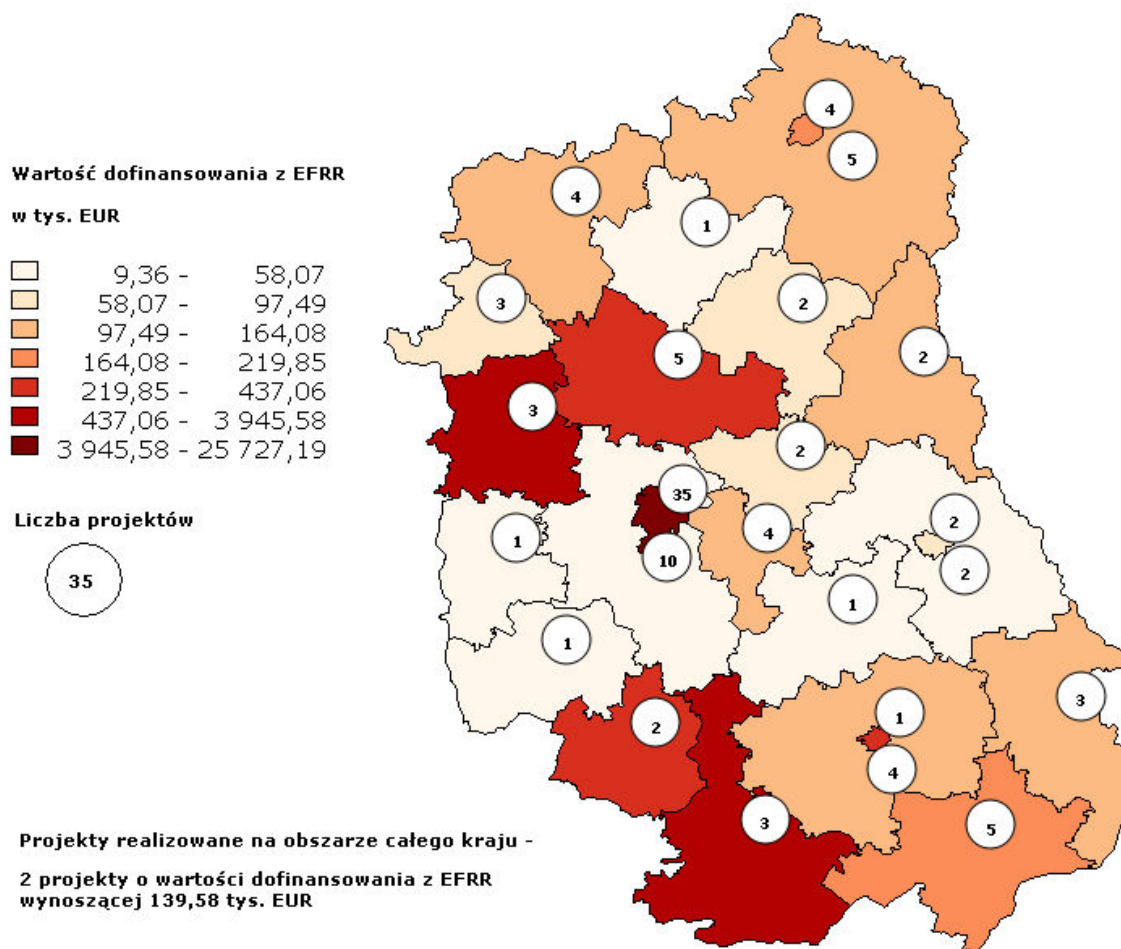
Rozkład projektów w przestrzeni (rozkład terytorialny udzielonego wsparcia)

W ramach II Osi Priorytetowej *Infrastruktura ekonomiczna* na terenie województwa lubelskiego realizowanych jest 88 projektów o łącznej wartości ogółem 45 309 637,31 EUR (205 116 728,10 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 35 031 465,96 EUR (158 587 446,39 PLN). Ponadto beneficjenci 2 projektów, które otrzymały unijne wsparcie w wysokości 139 577,27 EUR (631 866,31 PLN) jako miejsce realizacji swych inwestycji wskazali obszar całego kraju.

Projekty realizowane w ramach II Osi Priorytetowej wyraźnie skupiają się wokół stolicy regionu – na terenie miasta Lublin oraz powiatu lubelskiego realizowanych jest 45 projektów o łącznej wartości dofinansowania UE wynoszącej 25 785 263,48 EUR (116 729 887,76 PLN). Projekty o znacznej wartości zlokalizowane są również na obszarze powiatów puławskiego – 3 945 579,08 EUR (17 861 636,49 PLN) oraz biłgorajskiego – 2 502 124,48 EUR (11 327 117,54 PLN). W związku z powyższym blisko 80% projektów (70 z 90) realizowanych jest na obszarze miejskim. Inwestycje te uzyskały wsparcie z EFRR w wysokości 33 936 322,42 EUR (153 629 731,58 PLN), co stanowi ponad 96% środków rozdysponowanych w ramach Osi. Szczegółowe dane dotyczące rozkładu projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie znajdują się w Tabeli 2.1.6.2.j. *Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie* zamieszczonej w rozdziale 2.1.6.2 *Postęp finansowy i rzeczowy*. W ramach Priorytetu nie zdiagnozowano i nie zdefiniowano obszarów defaworyzowanych.

Rozkład terytorialny wsparcia udzielonego w ramach II Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 pomiędzy powiatami regionu został przedstawiony na poniższej mapie.

Mapa 3.2.1.2.a. Rozkład projektów realizowanych w ramach II Osi Priorytetowej Infrastruktura ekonomiczna w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w podziale na obszary wsparcia

Informacje na temat rozkładu projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach innych krajowych i regionalnych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia znajdują się w rozdziale 2.1.6.2. Sprawozdania.

Postęp rzeczowy

W roku sprawozdawczym wartość wskaźnika osiągnięcia Celu II Osi Priorytetowej w **Działaniu 2.1** znacząco wzrosła. Wartość wskaźnika rezultatu **Liczba udzielonych pożyczek, udzielonych poręczeń z funduszy kredytowych i mikorpożyczkowych wspartych w ramach programu** obecnie wynosi on 625 szt. , co stanowi 76,59% wartości docelowej dla roku 2015. Szacowana realizacja do osiągnięcia do końca 2015 roku wynosi 1 066, co stanowi 130,64% wartości docelowej dla tego roku.

W **Działaniu 2.2** odnotowano brak wzrostu wszystkich wskaźników: **Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R, Wartość zakupionego wyposażenia do pomieszczeń laboratoryjnych, Liczba projektów badawczych, rozwojowych i celowych realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury** oraz **Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług zmodernizowanych laboratoriów** pozostają na poziomie zerowym. W ramach Działania została podpisana tylko jedna umowa. Jednak w ramach omawianego Działania IP II planuje

ogłoszenie konkursów, dlatego też oszacowanie wartości wskaźników będzie możliwe dopiero po zakończeniu konkursu.

W **Działaniu 2.3** wartości wskaźnika produktu **Powierzchnia utworzonych/ wyposażonych parków, inkubatorów** jest na poziomie zerowym ponieważ nie zakończyła się jeszcze realizacja projektów, natomiast szacowana realizacja do osiągnięcia w 2015 r. wynosi 90 m², co stanowi 1,10% wartości docelowej dla tego roku. **Liczba firm, które skorzystały z usług wspartych instytucji otoczenia biznesu** – wskaźnik jest na poziomie 1, natomiast szacowana realizacja do osiągnięcia w 2015 r. wynosi 655 szt., co stanowi 21,41% wartości docelowej dla tego roku. W ramach Działania IP II planuje ogłoszenie w 2012 r. konkursu w schemacie A.

Niski stopień realizacji wskaźników postępu rzeczowego w ramach Działania 2.2 i 2.3 wynika z przyczyn opisanych w części poświęconej opisowi postępu finansowego Priorytetu (s. 181-182).

W **Działaniu 2.4** wskaźnik produktu **Liczba kampanii, imprez promujących region** - osiągnął wartość 19 szt., co stanowi 31,15% wartości docelowej dla roku 2015. W ramach tego działania z 69 podpisanych umów, zakończonych i rozliczonych zostało 35 projektów. Szacowana realizacja do osiągnięcia do końca 2015 roku na podstawie wszystkich podpisanych umów wynosi 117, co stanowi 191,80% wartości docelowej dla tego roku.

Opis wkładu II Osi Priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zamieszczony w pkt. 2.2.1. Sprawozdania.

Informacje na temat liczby i wartości umów o dofinansowanie podpisanych w ramach II Osi Priorytetowej w ramach których przewidziano *cross-finansing* znajdują się w pkt. 2.6.3. Sprawozdania.

Informacje na temat wyników badań ewaluacyjnych oraz sposobu wykorzystania rekomendacji znajdują się w pkt. 2.7 Sprawozdania.

Informacje na temat realizacji zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do II Osi Priorytetowej zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6.3. Sprawozdania.

Wnioski

Podsumowując analizę II Osi Priorytetowej należy zauważyć, iż widoczny jest bardzo niski stopień realizacji – zarówno wskaźników postępu finansowego jak i rzeczowego – Działania 2.2. i 2.3.

W dniu 31 stycznia 2012 r. w ramach Działania 2.2. ogłoszono konkurs na realizację projektów dotyczących specjalistycznej bazy laboratoryjnej wykorzystywanej wyłącznie do komercyjnych badań prowadzonych na rzecz przedsiębiorstw zainteresowanych pozyskaniem nowych rozwiązań technologicznych oraz do świadczenia usług specjalistycznych o udokumentowanym popycie rynkowym, w ramach którego na realizację projektów przewidziano do rozdysponowania kwotę 4 500 00,00 EUR (19 984 950,00 PLN)³⁵. Jeżeli ogłoszony konkurs nie spotka się z zainteresowaniem ze strony Beneficjentów wówczas Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości będzie starała się o przesunięcie niewykorzystanych środków z Działania 2.2. na inne obszary wsparcia. Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości chciałaby również stworzyć projekt kluczowy, którego celem byłoby utworzenie funduszu pożyczkowego dla przedsiębiorców. Fundusz ten mógłby udzielać pożyczek zwrotnych mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom z województwa lubelskiego. Szczegółowe założenia projektu, w tym warunki udzielania pożyczek, zostałyby przedstawione po dokładnej analizie sytuacji na rynku tego rodzaju usług. Już dzisiaj wiadomo, że firmy ubiegające się o zewnętrzne wsparcie finansowe jako jedną z najbardziej pożądaną form wsparcia, obok kredytu i leasingu, wskazują właśnie pożyczki. Największe znaczenie dla przedsiębiorcy przy wyborze instrumentu finansowego mają bowiem:

³⁵ Kwota policzona zgodnie z kursem Europejskiego Banku Centralnego z przedostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc ogłoszenia konkursu 1 euro = 4,4411 PLN.

cena, łatwość dostępu do wsparcia (w tym procedury jego udzielania), czas przyznawania wsparcia oraz wymagane zabezpieczenia. LAW P, w ramach swoich struktur, bazując na swoim doświadczeniu, chciałaby stworzyć fundusz pożyczkowy, który sprostaby wyżej wymienionym oczekiwaniom potencjalnych pożyczkobiorców z sektora MŚP.

W kontekście realizacji działania 2.3 należy zauważyć natomiast, że doświadczenie Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości, płynące z przeprowadzonych 3 naborów wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 2.3 Schemat B oraz 1 naboru w ramach Schematu A wskazuje, że w województwie lubelskim istnieje niewielka ilość potencjalnych beneficjentów tego Działania, chcących realizować projekty w pełni zgodne z celami określonymi w *Uszczegółowieniu Programu*. Największą barierą dla instytucji otoczenia biznesu w aplikowaniu o dotacje jest trudność w wygospodarowaniu środków finansowych niezbędnych do realizacji projektu. Beneficjentami Działania 2.3 są podmioty, które z założenia nie działają w celu osiągnięcia zysku – prowadzą działalność gospodarczą non-profit. Niezwykle istotnym działaniem służącym poprawie absorpcji środków w ramach Działania 2.3 jest wprowadzenie systemu zaliczkowego finansowania projektów. System zaliczkowy zostanie wprowadzony w przyszłym naborze wniosków. Zaplanowane zostało również zwiększenie maksymalnej kwoty wsparcia z 3 mln PLN do 5 mln PLN.

3.2.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi został zamieszczony w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

3.3. OŚ PRIORYTETOWA III ATRAKCYJNOŚĆ OBSZARÓW MIEJSKICH I TERENY INWESTYCYJNE

Głównym celem III Osi Priorytetowej **Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne** jest „Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez wsparcie dla obszarów rewitalizowanych i terenów inwestycyjnych.” Alokacja przeznaczona na tę Oś wynosi **73 351 273 EUR** (327469 687,96 PLN), co stanowi **6,15%** całkowitej alokacji na RPO WL na lata 2007-2013.

W ramach III Osi Priorytetowej realizowane są działania:

- Działanie 3.1. *Tworzenie terenów inwestycyjnych* – celem działania jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa, a w konsekwencji zwiększenie strumienia napływu kapitału inwestycyjnego zarówno zagranicznego, jak i krajowego. Na jego realizację przeznaczono **22 493 673 EUR** (97 375 231,59 PLN), co stanowi 30,67% alokacji na Oś.
- Działanie 3.2. *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich* - celem działania jest przywrócenie zdegradowanym obszarom miejskim, przemysłowym i powojkowym funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, społecznych i kulturalnych, a także zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz poprawa warunków życia mieszkańców. Na realizację tego zadania przeznaczono kwotę **50 857 600 EUR** (230 094 456,37 PLN), co stanowi 69,33% alokacji na Oś.

Do głównych grup Beneficjentów III Osi Priorytetowej należą jednostki samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych, podmioty działające w oparciu o ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, organizacje pozarządowe, instytucje i organizacje zajmujące się walką z bezdomnością i mieszkaniem chronionymi, kościoły i związki wyznaniowe, policja, straż pożarna, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, Towarzystwa Budownictwa Społecznego.



Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury - Renowacja Pałacu Morskich - dawniej Resursy Kupieckiej przy ulicy Krakowskie Przedmieście 62 w Lublinie



Gmina Poniatowa - Strefa Przemysłowa w Poniatowej



Kościół rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej w Lublinie - Renowacja pobrygidzkiego zespołu klasztorowego w Śródmieściu miasta Lublina

3.3.1. OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW

3.3.1.1. INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU

Postęp fizyczny III Osi Priorytetowej został przedstawiony w Załączniku IV - *Postęp fizyczny III Osi Priorytetowej RPO WL*. Uzyskane wartości wskaźników oparte są na danych dotyczących operacji zakończonych tzn. takich dla których zatwierdzono wniosek o płatność końcową.

3.3.1.2. ANALIZA JAKOŚCIOWA

Postęp finansowy

Konkursy

W ramach III Osi Priorytetowej w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono żadnego konkursu. Od początku okresu programowania, IZ RPO ogłosiła **3** nabory wniosków w ramach przedmiotowej Osi. W ww. konkursach złożono **106** wniosków o dofinansowanie realizacji projektów na łączną kwotę wartości projektów: **183 598 817,82 EUR** (831 151 848,28 PLN) oraz wnioskowanego dofinansowania z EFRR: **123 106 735,22 EUR** (557 304 190,32 PLN). Kwota ta stanowi **167,83%** alokacji przewidzianej w ramach Programu na realizację projektów w ramach III Osi Priorytetowej.

Tabela 3.3.1.2.a. *Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Oś Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne.*

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
3.1	0	0	17	25 766 619	114,55%
3.2	70	77 649 207	71	80 241 330	157,78%
Oś III	70	77 649 207	88	106 007 949	144,52%

Wykres 3.3.1.2.a.

Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej III jako % alokacji na Działania

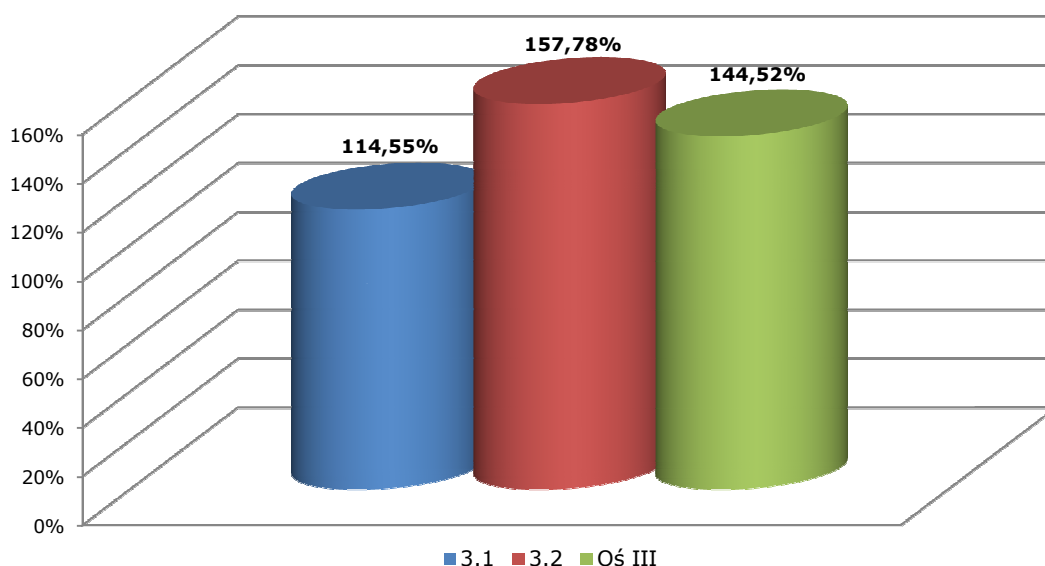


Tabela 3.3.1.2.b. Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Oś Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działania
3.1	0	0	7	15 445 192	68,66%
3.2	28	37 099 699	29	39 691 822	78,05%
Oś III	28	37 099 699	36	55 137 014	75,17%

Wykres 3.3.1.2.b.

Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji w ramach Osi Priorytetowej III jako % alokacji na Działania

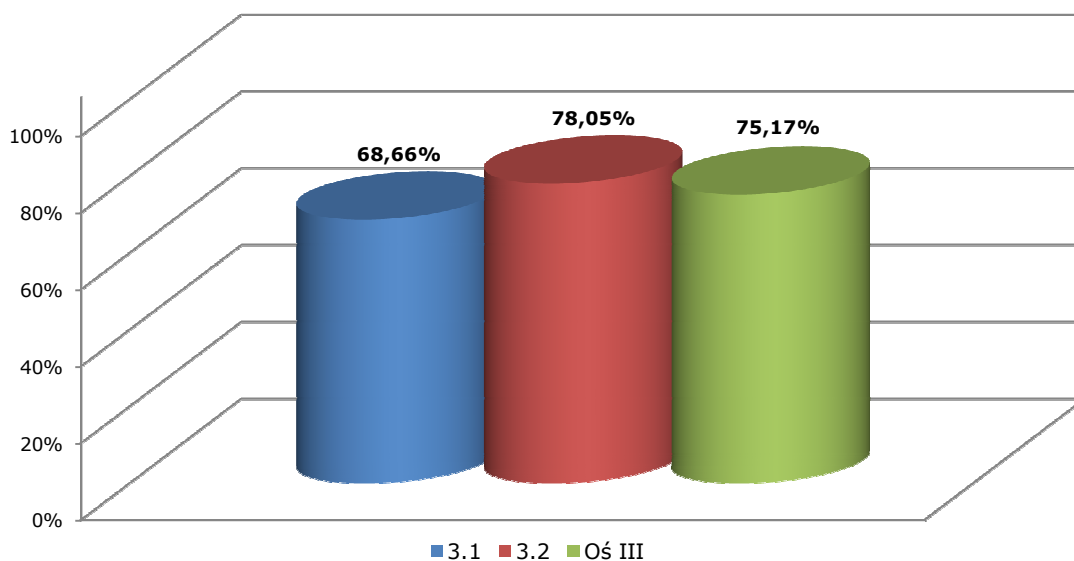


Tabela 3.3.1.2.c. Podpisane umowy o dofinansowanie – Oś Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
3.1	3	6 595 402	7	14 818 106	65,88%
3.2	21	26 223 418	22	28 815 541	56,66%
Oś III	24	32 818 821	29	43 633 648	59,49%

Wykres 3.3.1.2.c.

Wartość dofinansowania z EFRR w umowach zawartych w ramach Osi Priorytetowej III jako % alokacji na Działanie

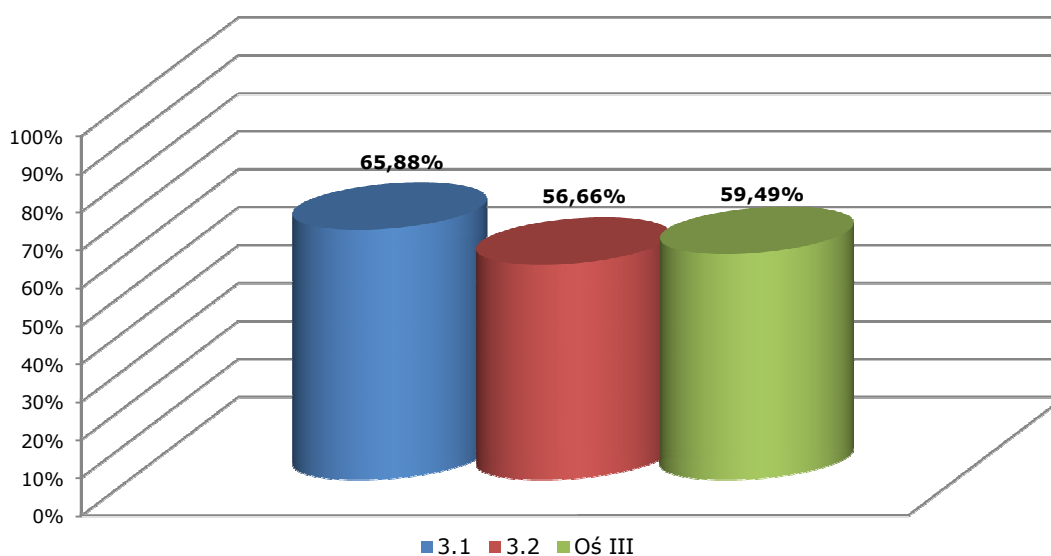


Tabela 3.3.1.2.d. Wnioski o płatność (zatwierdzone) – Oś Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
3.1	10	2 434 965	24	9 299 468	41,34%
3.2	4	982 631	4	982 631	1,93%
Oś III	14	3 417 596	28	10 282 100	14,02%

Wykres 3.3.1.2.d.

Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej III jako % alokacji na Działanie

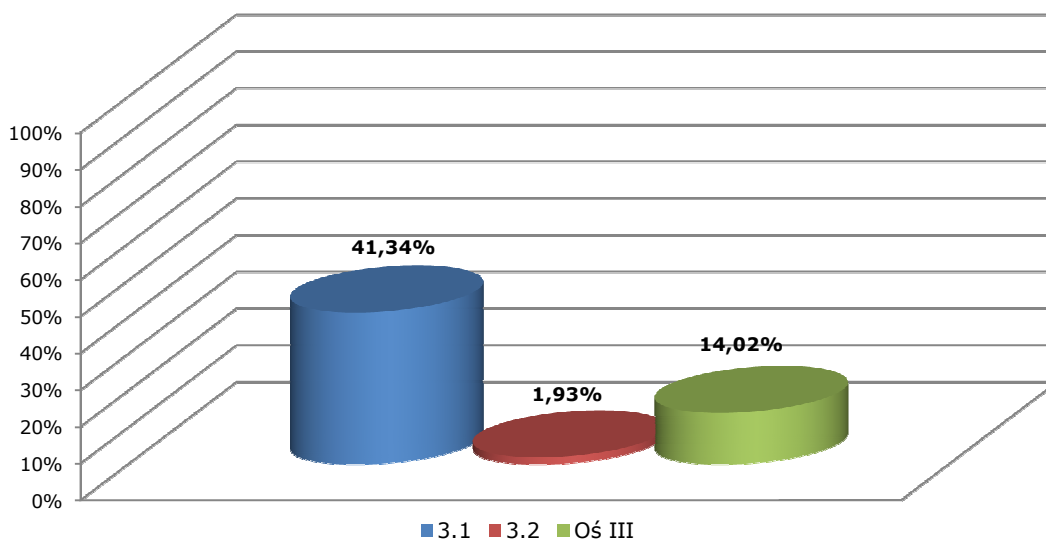


Tabela 3.3.1.2.e. Certyfikacja do KE – Oś Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne.

Oś Priorytetowa	Wartość w okresie	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
III	2 044 926	10 880 239	14,83%

W 2012 roku IZ RPO WL planuje:

- ✓ w ramach Działania 3.1 podpisanie 4 umów o dofinansowanie realizacji projektów znajdujących się na liście rezerwowej w ramach konkursu 01/RPOWL/3.1/2010 na wartość dofinansowania z EFRR 3 960 198,81 EUR (17 927 820,00 PLN);
- ✓ w ramach Działania 3.2 podpisanie 7 umów o dofinansowanie realizacji projektów wybranych przez ZWL w ramach konkursu 03/RPOWL/3.2/2010 na wartość dofinansowania z EFRR 9 487 360,06 EUR (42 949 279,00 PLN) oraz 9 umów o dofinansowanie realizacji projektów znajdujących się na liście rezerwowej w ramach konkursu 03/RPOWL/3.2/2010 na wartość dofinansowania z EFRR 9 975 483,76 EUR 45 159 015,00.

Poniższa tabela przedstawia wykorzystanie alokacji uwzględniające umowy, które zostaną podpisane w 2012 roku:

Tabela 3.3.1.2.f. Wykorzystanie alokacji ramach Działań Osi Priorytetowej III przy uwzględnieniu umów o dofinansowanie, planowanych do podpisania w 2012 r.

Działanie	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
3.1	18 778 305	83,48%
3.2	48 278 385	94,93%
Oś III	67 056 690	91,42%

Projekty kluczowe

W ramach III Osi Priorytetowej na liście IWIPK znajdują się **2** projekty kluczowe:

- Renowacja Pałacu Morskich – dawnej Resursy Kupieckiej przy ulicy Krakowskie Przedmieście 62 w Lublinie- wartość dofinansowania z EFRR zgodnie z podpisaną umową wynosi 3 232 801,70 EUR (14 634 893,31 PLN) co stanowi 6,35% alokacji na Działanie 3.2. Umowa została podpisana dnia 9 listopada 2011 r. Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu to czerwiec 2013 r. Do końca okresu sprawozdawczego nie były zatwierdzone żadne wnioski o płatność.

Zasadniczym celem projektu jest adaptacja obiektu Pałacu Morskich, dawnej Resursy Kupieckiej, położonego w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście 62, na potrzeby Krajowej Szkoły i Sądownictwa i Prokuratury połączona z rewitalizacją obiektu i jego otoczenia z utworzeniem nowoczesnej infrastruktury dydaktycznej i konferencyjnej służącej doskonaleniu zawodowemu kadr wymiaru sprawiedliwości. Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury jest jedyną instytucją szkoleniową realizującą szkolenia dla pracowników wymiaru sprawiedliwości w Polsce. KSSIP funkcjonuje od 2006 r. w skutek rekomendacji Komisji Europejskiej oraz woli Ministerstwa Sprawiedliwości utworzenia niezależnej placówki edukacyjnej organizującej szkolenia na najwyższym poziomie. Lokalizacja na terenie miasta Lublina, w obszarze kluczowym dla rozwoju regionu, wpłynie na wzrost aktywności gospodarczej, rewitalizację centrum miasta i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

- Renowacja pobrygidkowskiego zespołu klasztorowego w Śródmieściu miasta Lublina na wartość ogólną 3 413 143,51 EUR (15 451 300,68 PLN) w tym dofinansowanie EFRR 2 193 309,13 EUR (9 929 110,43 PLN), co stanowi 4,31% alokacji na Działanie 3.2. Do końca okresu sprawozdawczego zatwierdzone zostały wnioski o płatność na wartość dofinansowania UE 982 631,50 EUR (4 448 372,78 PLN), co stanowi 44,80% wnioskowanego dofinansowania UE. Zakończenie realizacji projektu przewidziane jest na listopad 2012 r.

Łącznie na realizację projektów kluczowych w ramach III Osi Priorytetowej IZ RPO przeznaczyła **5 426 110,83 EUR** (24 564 003,74 PLN) co stanowi **7,40%** alokacji na Oś.

Wpływ projektów realizowanych w ramach RPO WL na rozwój miast

Wiele projektów realizowanych w ramach RPO WL na lata 2007-2013 wpływa na rozwój miast Lubelszczyzny. Szczególne znaczenie mają inwestycje realizowane w ramach III Osi Priorytetowej *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* Działanie 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich*. Projekty te są zgodne z miejskimi lub lokalnymi planami rewitalizacji, czyli dokumentami zawierającymi długoterminowe cele, działania i projekty istotne dla rozwoju miasta.

Projekt realizowany przez Gminę Lublin pt. „*Rewitalizacja Starego Miasta w Lublinie*” jest w pełni zgodny z założeniami zawartymi w dokumencie *Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Lublin* oraz został do niego wpisany, gdyż spełnia główne kryterium, jakim jest rewitalizacja zabytkowej tkanki miast. Istotnymi problemami zidentyfikowanymi w zakresie rewitalizacji i zagospodarowania przestrzeni miejskiej są brak remontów i modernizacji infrastruktury technicznej i zabudowy historycznej, zaś celem nadrzędnym przedmiotowego projektu jest rewitalizacja Starego Miasta w Lublinie, poprzez remont zabytkowych kamienic i przestrzeni publicznych wokół nich. Projekt przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej i gospodarczej Starego Miasta oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Dodatkowo, zakłada się ożywienie inwestycyjne poprzez poprawę stanu technicznego lokali w budynkach kamienic przeznaczonych do pełnienia funkcji usługowych. Polepszenie warunków inwestowania w mieście przyczyni się do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, czego bezpośrednim skutkiem będzie wzrost liczby nowych miejsc pracy. Ponadto, realizacja projektu ochroni dziedzictwo historyczne, podniesie poziom życia mieszkańców oraz zwiększy atrakcyjność turystyczną miasta. W związku

z powyższym niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w zakresie rewitalizacji i zagospodarowania przestrzeni miejskiej Lublina.

Projekt „*Rewitalizacja Rynku Nowego Miasta w Zamościu i jego otoczenia*” jest realizowanym w ramach RPO WL na lata 2007-2013 i wykazuje komplementarność z projektem PO KL pt. „*Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na terenie miasta Zamościa*”. Beneficjentem realizującym oba projekty jest Miasto Zamość. Pierwszy z nich, realizowany w ramach Działania 3.2 RPO WL „*Rewitalizacja Rynku Nowego Miasta w Zamościu i jego otoczenia*” ma na celu poprawę estetyki przestrzeni miejskiej, funkcjonalności struktury ruchu kołowego i pieszego, rewaloryzację obiektów o wartości architektonicznej, urbanistycznej jak również adaptację ich na cele gospodarcze i społeczne. Drugi, komplementarnym do niego projekt realizowany w ramach Działania PO KL 7.1. pt. „*Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na terenie miasta Zamościa*” dąży do integracji społecznej i zawodowej grup defaworyzowanych. W jego ramach przewidziano wsparcie edukacyjne i szkoleniowe dla osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie, co przyczyni się do wzrostu zatrudnienia oraz aktywności społecznej.

Powyższe projekty komplementarne wpisują się w *Lokalny Program Rewitalizacji Starego Miasta w Zamościu na lata 2009-2015*. Zgodnie z jego założeniem celem wszelkich działań rewitalizacyjnych na terenie Miasta Zamość jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców poprzez wzrost poczucia bezpieczeństwa, ulepszanie infrastruktury technicznej, społecznej, uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. Poza tym, za strategiczne cele uznano wzrost atrakcyjności i konkurencyjności miasta a także zachowanie, odnowę i ochronę obiektów o wartości historycznej i zabytkowej.

Rozkład projektów

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Z uwagi na brak danych dotyczących rozkładu projektów realizowanych w ramach III Osi Priorytetowej w podziale na sektory gospodarki informacje te zostaną przedstawione w następnym sprawozdaniu rocznym.

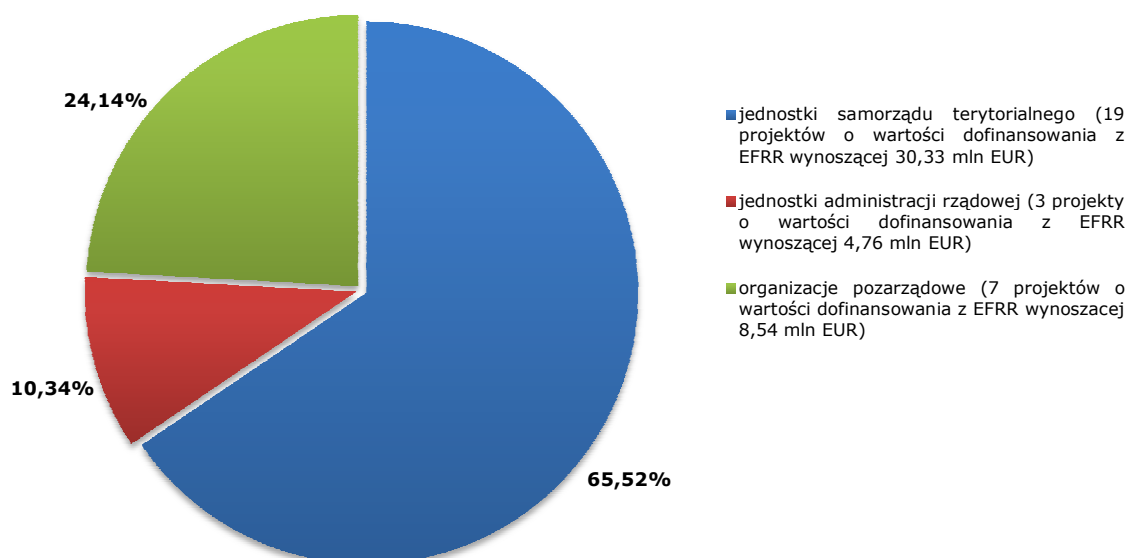
Rozkład projektów według rodzajów Beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego to najliczniejsza grupa Beneficjentów III Osi Priorytetowej *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* – realizują one 19 z 30 projektów. Samorządy pozyskały również blisko 70% dofinansowania z UE rozdysponowanego w ramach tego Priorytetu – 30 327 615,97 EUR (137 293 117,51 PLN). Blisko 20% dofinansowania trafiło do organizacji pozarządowych – 8 543 488,28 EUR (38 676 371,46 PLN), a ponad 10% do jednostek administracji rządowej – 4 762 543,41 EUR (21 560 034,03 PLN).

Szczegółowe dane dotyczące liczby i wartości dofinansowania projektów realizowanych w ramach III Osi Priorytetowej w podziale na rodzaje Beneficjentów zostały zaprezentowane na Wykresie 3.3.1.2.e

Wykres 3.3.1.2.e.

Podział projektów realizowanych w ramach III Osi Priorytetowej *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



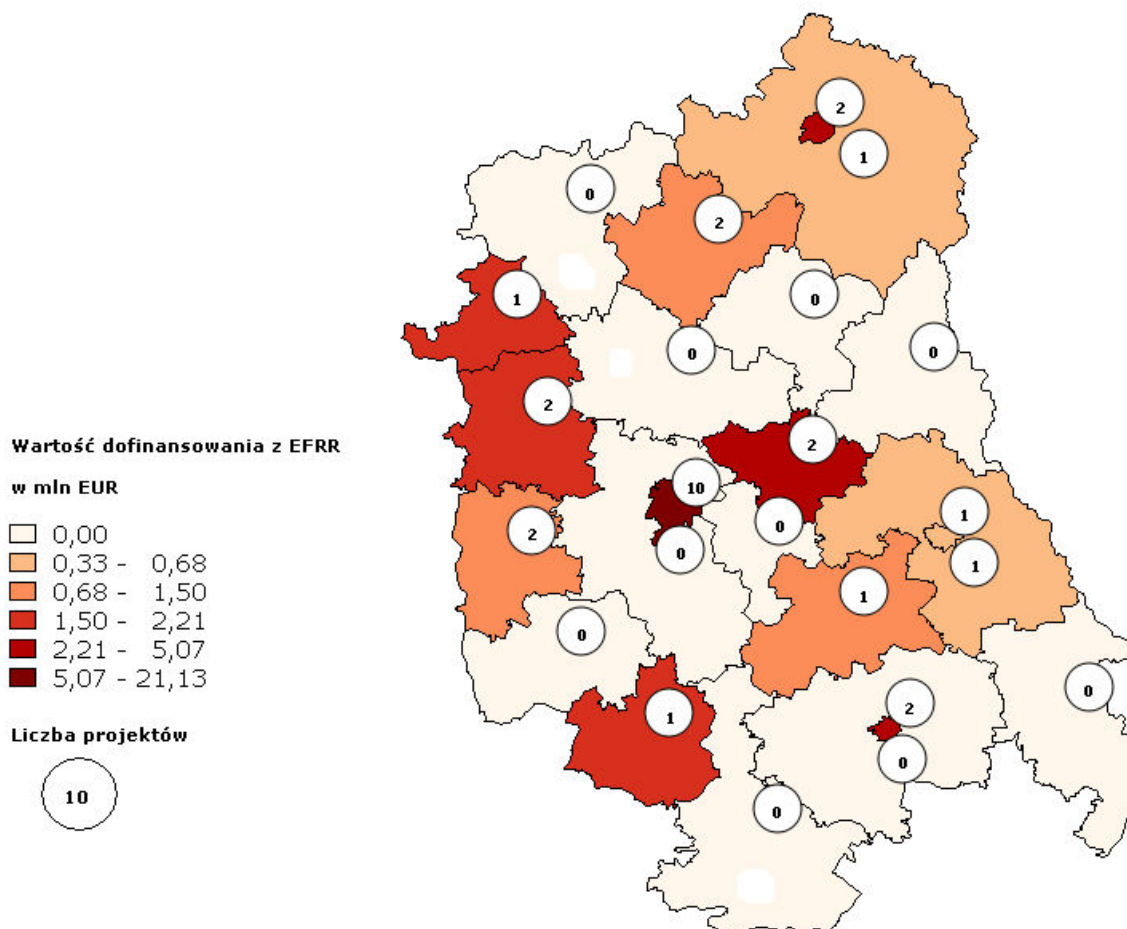
Rozkład projektów w przestrzeni (rozkład terytorialny udzielonego wsparcia)

W przypadku III Osi Priorytetowej *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* wyraźnie zaznacza się koncentracja wsparcia wokół miasta Lublin – na terenie stolicy Lubelszczyzny realizowanych jest 10 projektów o wartości dofinansowania z UE wynoszącej 21 129 980,23 EUR (95 655 420,49 PLN). Znaczna część unijnego wsparcia została skierowana również do pozostałych powiatów grodzkich województwa lubelskiego – Białej Podlaskiej – 5 065 622,03 EUR (22 932 070,91 PLN), Zamościa – 2 647 926,04 EUR (11 987 161,19 PLN) oraz Chełma – 561 702,96 EUR (2 542 829,28 PLN). Natomiast na obszarze 10 powiatów (biłgorajskiego, hrubieszowskiego, kraśnickiego, lubartowskiego, lubelskiego, łukowskiego, parczewskiego, świdnickiego, włodawskiego oraz zamojskiego) nie są realizowane inwestycje wspierane ze środków przedmiotowego Priorytetu.

Ze względu na cel III Osi Priorytetowej, którym jest wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez wsparcie dla obszarów rewitalizowanych i terenów inwestycyjnych wszystkie umowy o dofinansowanie podpisane w ramach przedmiotowej Osi realizowane są na terenach miejskich. W ramach Priorytetu nie zdiagnozowano i nie zdefiniowano obszarów defaworyzowanych.

Rozkład terytorialny wsparcia udzielonego w ramach III Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 pomiędzy powiatami regionu został przedstawiony na poniższej mapie.

Mapa 3.3.1.2.a. Rozkład projektów realizowanych w ramach III Osi Priorytetowej Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w podziale na obszary wsparcia

Informacje na temat rozkładu projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach innych krajowych i regionalnych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia znajdują się w rozdziale 2.1.6.2. Sprawozdania.

Postęp rzeczowy

Osiągnięcie Celu III Osi Priorytetowej realizowane m.in. poprzez wskaźnik **Powierzchnia urządzonych terenów inwestycyjnych**. Przedmiotowy wskaźnik został osiągnięty na poziomie 231,74 ha, co stanowi 308,99% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów szacowane jest osiągnięcie wartości wskaźnika produktu pod koniec 2015 roku na poziomie 343,21 ha, co stanowi 457,61% realizacji wskaźnika, biorąc pod uwagę wartość docelową założoną dla tego roku.

W przypadku wskaźnika rezultatu **Liczba firm funkcjonujących na przygotowanych terenach inwestycyjnych**, wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 14 szt. co stanowi 43,75% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 73 szt., co stanowi 228,13% wartości docelowej dla 2015 roku.

Brak postępu rzeczowego w Działaniu 3.2 **Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich** spowodowany jest faktem, iż dopiero dnia 16 lipca 2010 r. weszło w życie

rozporządzenie *Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych*, dlatego też pierwszy konkurs ogłoszono we wrześniu 2010 r. W 2011 r. zostały podpisane 22 umowy które prawdopodobnie zakończą się w latach 2013-2014 r. W 2012 roku planowane jest podpisanie 7 umów, które pozostały jeszcze na liście zatwierdzonych wniosków o dofinansowanie. W następnym okresie sprawozdawczym możliwe będzie pełniejsze przedstawienie szacunkowej realizacji wskaźników dla *Działania 3.2*.

W związku z powyższym szacuje się iż wskaźniki:

Liczba projektów mających na celu poprawę atrakcyjności miast - na podstawie podpisanych umów szacowana wartość wskaźnika w 2015 wzrośnie do 21 szt., co stanowi 91,30% wartości docelowej dla tego roku,

Powierzchnia terenów zrewitalizowanych - na podstawie podpisanych umów szacowana wartość wskaźnika w 2015 wzrośnie do 85,55 ha, co stanowi 855,50% wartości docelowej dla tego roku,

Liczba firm, które podjęły działalność na terenie zrewitalizowanym - na podstawie podpisanych umów szacowana wartość wskaźnika w 2015 wzrośnie do 30 szt., co stanowi 47,62% wartości docelowej dla tego roku,

Liczba miejsc pracy utworzonych na terenach zrewitalizowanych i terenach inwestycyjnych. W ramach renegotjacji IZ RPO rozszerzyła definicje wskaźnika o tereny inwestycyjne, aby pełniej ukazać logikę Programu. Wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 652 szt., co stanowi 186,29% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 2588 szt., co stanowi 739,43% wartości docelowej dla 2015 roku.

Opis wkładu III Osi Priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zamieszczony w pkt. 2.2.1. Sprawozdania.

Informacje na temat liczby i wartości umów o dofinansowanie podpisanych w ramach III Osi Priorytetowej w ramach których przewidziano *cross-finansing* znajdują się w pkt. 2.6.3. Sprawozdania.

Informacje na temat wyników badań ewaluacyjnych oraz sposobu wykorzystania rekomendacji znajdują się w pkt. 2.7 Sprawozdania.

Informacje na temat realizacji zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do III Osi Priorytetowej zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6.3. Sprawozdania.

Wnioski

Analizując postęp finansowy III Osi Priorytetowej widoczny jest – na tle innych Osi Priorytetowych – stosunkowo niski poziom wydatków poniesionych i rozliczonych przez Beneficjentów w ramach zatwierdzonych wniosków o płatność. Przyczyną tego stanu rzeczy były przede wszystkim opóźnienia we wdrażaniu *Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich*, wynikające z braku uregulowań prawnych dotyczących udzielania pomocy publicznej w ramach rewitalizacji. W związku z powyższym, nabór wniosków o dofinansowanie w ramach przedmiotowego działania został przeprowadzony dopiero we wrześniu 2010 r.

W roku sprawozdawczym realizacja Priorytetu przebiegała bez zakłóceń. Co więcej, w roku 2011 odnotowano znaczący wzrost poziomu absorpcji środków w ramach przedmiotowej Osi.

Obecnie Instytucja Zarządzająca nie planuje realokacji środków w ramach III Osi Priorytetowej.

3.3.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi został zamieszczony w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

3.4. OŚ PRIORYTETOWA IV SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Celem Osi Priorytetowej IV ***Społeczeństwo informacyjne*** jest „*Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój lokalnej i regionalnej infrastruktury oraz usług społeczeństwa informacyjnego*”. Na realizację niniejszego celu przeznaczono **57 792 728 EUR** (252 569 554,49 PLN), co stanowi **4,84%** alokacji na cały Program.

Do realizacji celu IV Osi Priorytetowej przyczyni się wdrożenie Działania 4.1 *Społeczeństwo informacyjne*, którego celem jest zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu oraz wykorzystania technik informacyjnych. Budowanie społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy wymaga rozbudowy sieci informatycznych, a także zwiększenia dostępu i wykorzystania technik informacyjnych w rozwoju systemu usług dla ludności.

W ramach Działania 4.1 realizowane są dwie kategorie projektów:

- Kategoria I. Infrastruktura teleinformatyczna oraz system usług na poziomie regionalnym, gdzie wartość projektu wynosi powyżej 441 793,68 EUR – (2 mln PLN);
- Kategoria II. Infrastruktura teleinformatyczna oraz system usług na poziomie lokalnym, gdzie wartość projektu wynosi poniżej 441 793,68 EUR – (2 mln PLN).

Do głównych grup Beneficjentów IV Osi Priorytetowej należą jednostki samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych, podmioty działające w oparciu o ustawę z dnia 28 lipca 2005r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, straż pożarna, policja, organizacje pozarządowe, regionalne i lokalne organizacje turystyczne nie działające w celu osiągnięcia zysku.



Miasto Dęblin - e-Dęblin - rozwój społeczeństwa informacyjnego



Gmina Ułęż - Budowa elektronicznej administracji w gminie wiejskiej Ułęż



Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie - Lubelskie Bezpieczne

3.4.1. OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW

3.4.1.1. INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU

Postęp fizyczny IV Osi Priorytetowej został przedstawiony w Załączniku IV - *Postęp fizyczny IV Osi Priorytetowej RPO WL*. Uzyskane wartości wskaźników oparte są na danych dotyczących operacji zakończonych tzn. takich dla których zatwierdzono wniosek o płatność końcową.

3.4.1.2. ANALIZA JAKOŚCIOWA

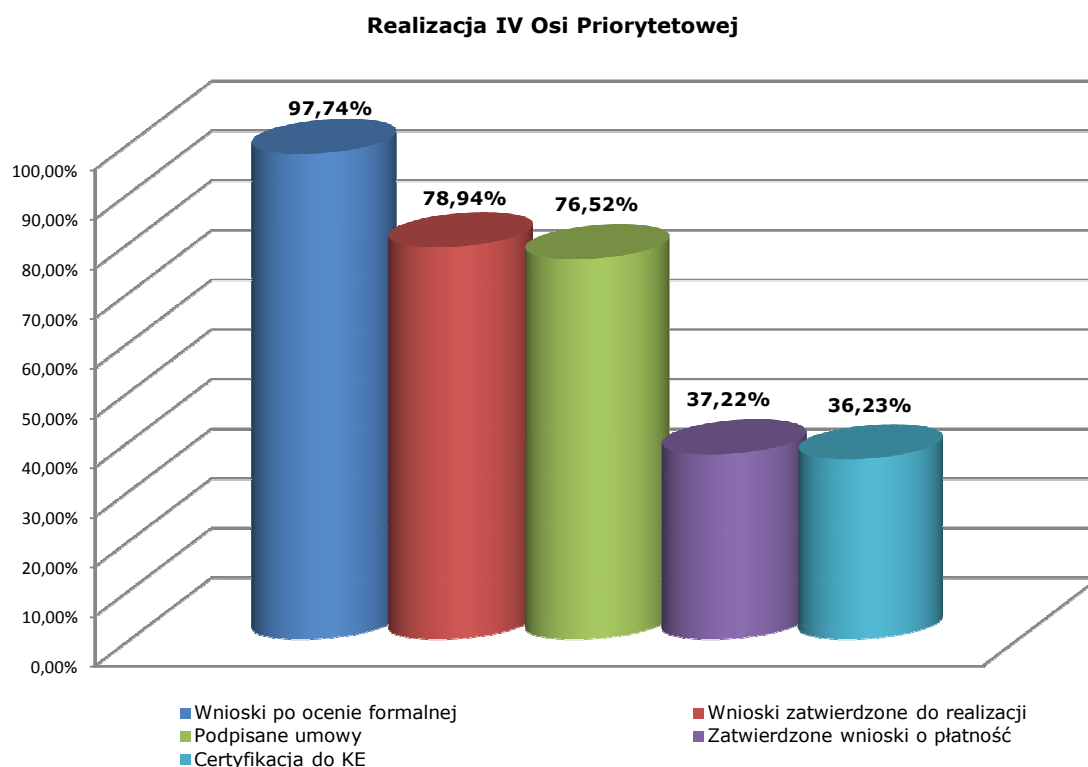
Postęp finansowy

W ramach IV Osi Priorytetowej w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono żadnego konkursu. Od początku okresu programowania, IZ RPO ogłosiła 2 nabory wniosków w ramach IV Osi Priorytetowej *Spółeczeństwo informacyjne*. W ww. konkursach złożono 65 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów na łączną kwotę wartości projektów 49 893 371,87 EUR (225 867 294,45 PLN) oraz wnioskowanego dofinansowania z EFRR 42 019 689,66 EUR (190 223 135,07 PLN). Stanowi to 72,71% alokacji przewidzianej w ramach Programu na realizację projektów w ramach IV Osi Priorytetowej.

Tabela 3.4.1.2.a. *Postęp finansowy Osi Priorytetowej IV Spółeczeństwo informacyjne.*

Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
Wnioski po ocenie formalnej				
3	15 229 674	65	56 486 555	97,74%
Wnioski zatwierdzone do realizacji				
2	11 549 384	51	45 624 161	78,94%
Podpisane umowy				
2	10 474 381	50	44 220 129	76,52%
Zatwierdzone wnioski o płatność				
86	13 117 533	171	21 510 575	37,22%
Certyfikacja do KE				
	12 652 943		20 939 158	36,23%

Wykres 3.4.1.2.a.



W 2012 roku IZ planuje:

- ✓ podpisanie umowy o dofinansowanie realizacji projektu znajdującego się na liście IWIPK zgłoszonego przez Miasto Lublin pn. „Lubelska Biblioteka Wirtualna”, wartość dofinansowania z **EFRR 3 680 290,35 EUR** (16 660 674,42 PLN). Po uwzględnieniu ww. umowy wykorzystanie alokacji na etapie podpisanych umów będzie wynosiło 82,88%.
- ✓ ogłoszenie konkursu w ramach działania 4.1 – szacowana alokacja przeznaczona w ramach konkursu to **4 869 782,20 EUR** (22 045 504,00 PLN). Uwzględniając kwotę przeznaczoną na planowany konkurs, wykorzystanie alokacji wynosić będzie 91,31%.

Projekty kluczowe

W ramach IV Osi Priorytetowej na liście IWIPK znajdują się **3** projekty kluczowe:

- Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej - wartość dofinansowania z EFRR zgodnie z podpisaną umową wynosi 3 177 740,01 EUR (14 385 629,01 PLN), co stanowi 6,08% alokacji na Oś IV. Umowa została podpisana dnia 31 maja 2011 r. Do końca okresu sprawozdawczego zatwierdzone zostały wnioski o płatność na wartość dofinansowania UE 15 765,27 EUR (71 369,39 PLN), co stanowi 0,50% wnioskowanego dofinansowania UE. Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu to grudzień 2013 r.

Celem budowy Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej jest stworzenie baz danych wspomagających pracę instytucji administracji rządowej oraz samorządowej, a także podmiotów naukowo-badawczych, przedsiębiorców i osób prywatnych, poprzez zapewnienie im dostępu do przestrzennych baz danych. Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej jest podstawą do prawidłowego planowania przestrzennego, zarządzania środowiskiem, transportem, czy zarządzania kryzysowego. System ten znacznie podniesie atrakcyjność inwestycyjną regionu oraz usprawni procesy planistyczne

i decyzyjne poprzez wyczerpującą, zintegrowaną informację w formie map cyfrowych, opisów i meta danych.

- Lubelska Biblioteka Wirtualna - wartość dofinansowania z EFRR zgodnie z umową podpisaną dnia 2 lutego 2012 wynosi 3 680 290,35 EUR (16 660 674,42 PLN), co stanowi 7,04% alokacji na IV Oś Priorytetową. Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu to grudzień 2013 r.

Celem projektu jest rozwój społeczeństwa informacyjnego Lubelszczyzny poprzez utworzenie Lubelskiej Biblioteki Wirtualnej umożliwiającej szybki i szeroki dostęp do zasobów wiedzy oraz zabezpieczającej najcenniejsze dokumenty i piśmiennicze zabytki kultury regionu. W wyniku realizacji projektu powstanie instytucja o ponadregionalnym zasięgu, integrująca najważniejsze instytucje w regionie, odpowiedzialne za gromadzenie i udostępnianie zasobów bibliotecznych oraz kulturowych Lubelszczyzny. W ramach Lubelskiej Biblioteki Wirtualnej możliwe będzie upowszechnienie dostępu do zasobów informacji przechowywanych w bibliotekach i archiwach, poprawa dostępu do zasobów cyfrowych instytucji kultury i nauki poprzez wspólną platformę komunikacji i udostępniania danych, integracja platformy sprzętowo – programowej, stworzenie cyfrowych kopii najcenniejszych dzieł przechowywanych w bibliotekach, muzeach i archiwach regionu, a także zwiększenie dostępności do materiałów dydaktycznych, w tym materiałów wykorzystywanych w kształceniu na odległość.

- Wrota Lubelszczyzny – Informatyzacja Administracji - wartość dofinansowania z EFRR zgodnie z podpisaną dnia 11 października 2011 r. umową wynosi 8 371 643,77 EUR (37 898 431,33 PLN), co stanowi 16,01% alokacji na Oś IV. Do końca okresu sprawozdawczego zatwierdzone zostały wnioski o płatność na wartość dofinansowania UE 1 563 621,86 EUR (7 078 516,16 PLN), co stanowi 18,68% wnioskowanego dofinansowania UE. Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu to marzec 2013 r.

Celem projektu jest zapewnienie mieszkańcom Lubelszczyzny możliwości korzystania z szerokiego zakresu usług publicznych dostępnych drogą elektroniczną, z wykorzystaniem profilu zaufanego, dzięki budowie regionalnego środowiska e-Administracji, wprowadzeniu zdefiniowanych procedur obsługi i standardów informatycznych oraz modernizacji infrastruktury teleinformatycznej jednostek samorządu terytorialnego. Projekt zakłada stworzenie platformy regionalnej i powiązanie jej z elektroniczną platformą Usług Administracji Publicznej ePUAP.

Łącznie na realizację projektów kluczowych w ramach IV Osi Priorytetowej IZ RPO przeznaczyła **15 269 104,21 EUR** (69 123 234,77 PLN) co stanowi **29,20%** alokacji na Oś.

Rozkład projektów

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Z uwagi na brak danych dotyczących rozkładu projektów realizowanych w ramach IV Osi Priorytetowej w podziale na sektory gospodarki informacje te zostaną przedstawione w następnym sprawozdaniu rocznym.

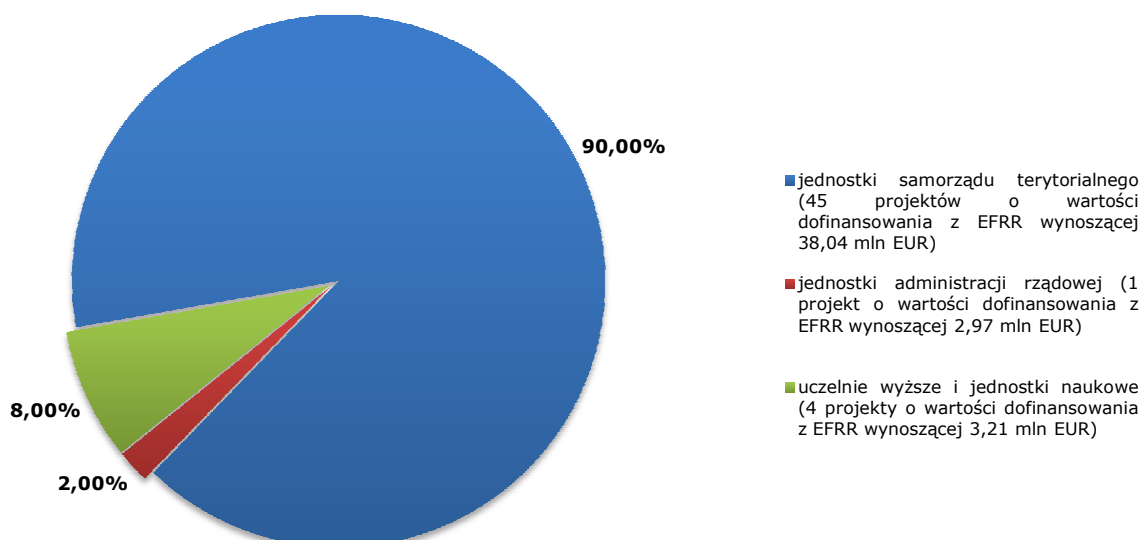
Rozkład projektów według rodzajów Beneficjentów

Wśród Beneficjentów IV Osi Priorytetowej *Spółczeństwo informacyjne* zdecydowanie dominują jednostki samorządu terytorialnego, które realizują 45 projektów o wartości ogółem 46 071 551,56 EUR (208 565 913,9 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 38 035 073,16 EUR (172 184 776,21 PLN). Kolejną grupę stanowią uczelnie wyższe i jednostki naukowe, które w ramach 4 umów o dofinansowanie pozyskały 3 201 751,00 EUR (14 535 069,78 PLN).

Szczegółowe dane dotyczące liczby i wartości dofinansowania projektów realizowanych w ramach IV Osi Priorytetowej w podziale na rodzaje Beneficjentów zostały zaprezentowane na Wykresie 3.4.1.2.b

Wykres 3.4.1.2.b.

Podział projektów realizowanych w ramach IV Osi Priorytetowej *Spółeczeństwo informacyjne* według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



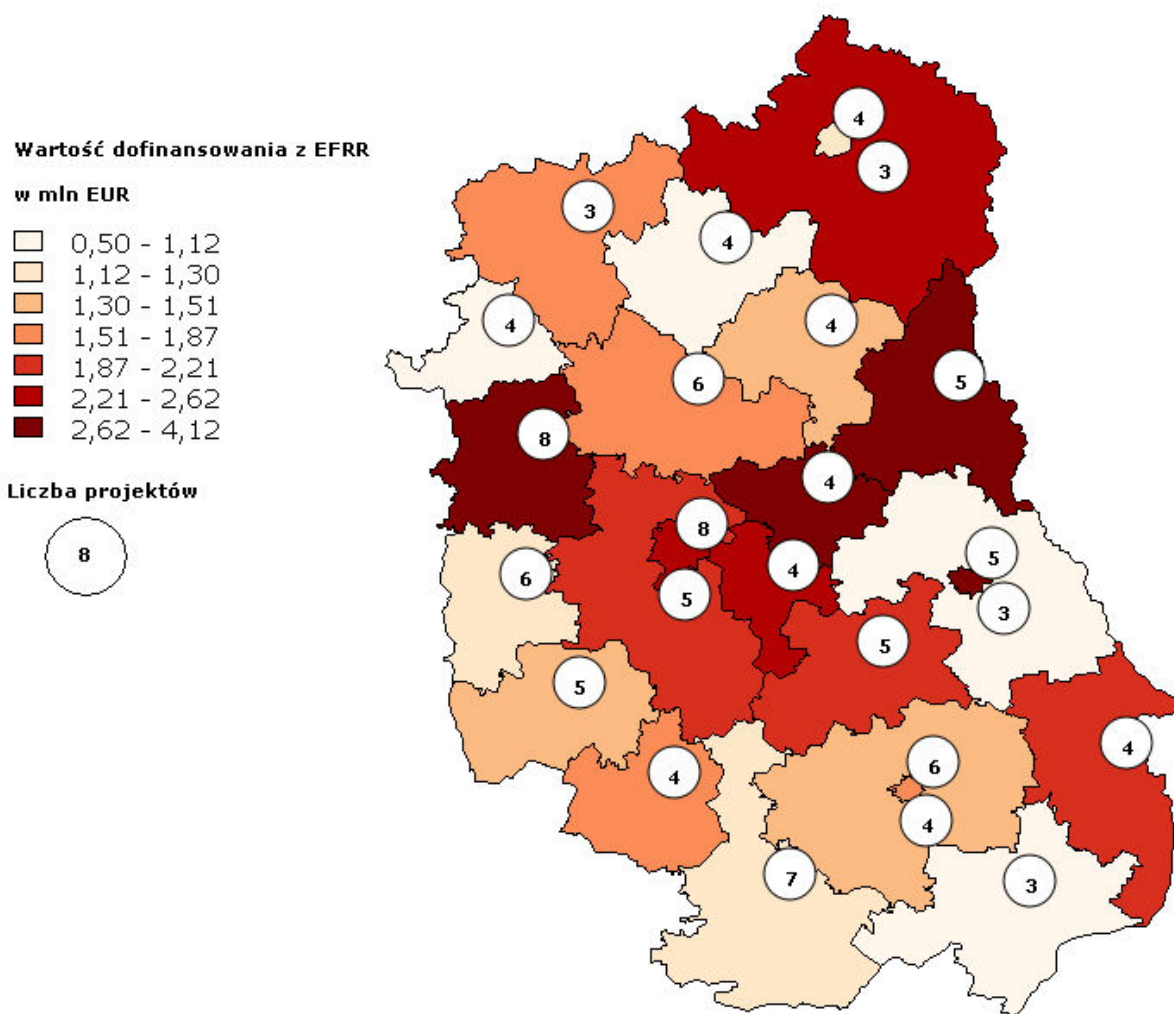
Rozkład projektów w przestrzeni (rozkład terytorialny udzielonego wsparcia)

Projekty wspierane w ramach IV Osi Priorytetowej *Spółeczeństwo informacyjne* realizowane są na terenie wszystkich powiatów województwa lubelskiego. Pod względem kwoty pozyskanego dofinansowania przodują powiat puławski – 4 115 770,64 EUR (18 632 093,67 PLN) i włodawski – 3 778 392,46 EUR (17 104 782,66 PLN). Na tle innych pozytywnie wyróżniają się również powiat łużyński oraz powiaty grodzkie Lublin i Chełm, z których każdy otrzymał wsparcie z EFRR w wysokości przekraczającej 2,5 mln EUR. Projekty o najniższej wartości realizowane są natomiast w gminach powiatów chełmskiego, tomaszowskiego i ryckiego.

W rozkładzie projektów w podziale na miasto i wieś zaznacza się niewielka przewaga inwestycji realizowanych na terenach wiejskich. 28 z 50 projektów dotyczących społeczeństwa informacyjnego wdrażanych na obszarach wiejskich otrzymało unijne dofinansowanie w wysokości 20 107 646,28 EUR (91 027 314,69 PLN). Szczegółowe dane dotyczące rozkładu projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie znajdują się w Tabeli 2.1.6.2.j. *Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie* zamieszczonej w rozdziale 2.1.6.2 *Postęp finansowy i rzeczowy*. W ramach Priorytetu nie zdiagnozowano i nie zdefiniowano obszarów defaworyzowanych.

Rozkład terytorialny wsparcia udzielonego w ramach IV Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 pomiędzy powiatami regionu został przedstawiony na poniższej mapie.

Mapa 3.4.1.2.a. Rozkład projektów realizowanych w ramach IV Osi Priorytetowej Społeczeństwo informacyjne w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w podziale na obszary wsparcia

Informacje na temat rozkładu projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach innych krajowych i regionalnych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia znajdują się w rozdziale 2.1.6.2. Sprawozdania.

Postęp rzeczowy

W ramach IV Osi Priorytetowej zakończyła się realizacja 35 projektów, dzięki czemu nastąpił znaczny postęp rzeczowy Priorytetu.

Liczba projektów w zakresie społeczeństwa informacyjnego – w ramach renegotjacji wartość docelowa wskaźnika została zmniejszona, co było konsekwencją korekty pierwotnych szacunków dotyczących wielkości projektów. Wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 35 szt. co stanowi 67,31% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 50 szt., co stanowi 96,15% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba projektów w zakresie społeczeństwa informacyjnego w tym projekty e-usług – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 15 szt. co stanowi 30% wartości docelowej

dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosła do 21 szt., co stanowi 42% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba PIAP – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 569 szt., co stanowi 75,87% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosła do 1 510 szt., co stanowi 201,33% wartości docelowej dla 2015 roku.

Wskaźnik **Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu** został w ramach renegotjacji zastąpiony wskaźnikiem **Liczba jednostek publicznych, które uzyskały możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu**, który w sposób bardziej adekwatny przedstawia specyfikę oraz postęp realizowanego *Działania*. Wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 32 szt., co stanowi 4,64% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosła do 412 szt., co stanowi 59,71% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba usług publicznych zrealizowanych on-line – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 4189 szt., co stanowi 16,76% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosła do 7 589 szt., co stanowi 30,36% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba korzystających z usług on-line – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 542956 szt., co stanowi 36,20% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosła do 1 915 129 szt., co stanowi 127,68% wartości docelowej dla 2015 roku.

Na podstawie analizy podpisanych umów należy stwierdzić, iż w omawianej osi, realizacja jak i szacunki części wskaźników są na niskim poziomie.

Opis wkładu IV Osi Priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zamieszczony w pkt. 2.2.1. Sprawozdania.

Informacje na temat liczby i wartości umów o dofinansowanie podpisanych w ramach IV Osi Priorytetowej w ramach których przewidziano *cross-finansing* znajdują się w pkt. 2.6.3. Sprawozdania.

Informacje na temat wyników badań ewaluacyjnych oraz sposobu wykorzystania rekomendacji znajdują się w pkt. 2.7 Sprawozdania.

Informacje na temat realizacji zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do IV Osi Priorytetowej zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6.3. Sprawozdania.

Wnioski

Z przedstawionych informacji wynika, że pomimo znacznego wykorzystania dostępnej alokacji w ramach podpisanych umów o dofinansowanie projektów, realizacja jak i szacunki części wskaźników postępu rzeczowego są na niskim poziomie. W szczególności dotyczy to wskaźników *Liczba usług publicznych zrealizowanych on-line* oraz *Liczba projektów w zakresie społeczeństwa informacyjnego w tym projekty e-usług*. W związku z powyższym IZ RPO w 2012 roku zamierza ogłosić w ramach Działania 4.1 konkurs który będzie dotyczył wspierania inwestycji związanych z rozwojem systemów informacji przestrzennej na poziomie powiatów ziemskich i grodzkich jako uzupełnienie projektu kluczowego realizowanego przez Województwo Lubelskie.

Obecnie Instytucja Zarządzająca nie planuje realokacji w ramach Osi Priorytetowej IV.

3.4.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI.

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi został zamieszczony w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

3.5. OŚ PRIORYTETOWA V TRANSPORT

Celem V Osi Priorytetowej **Transport** jest „Poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Lubelszczyzny.” Na realizację niniejszego celu przeznaczono kwotę **264 725 446 EUR** (1 152 279 141,03 PLN), co stanowi **22,19%** alokacji z EFRR na cały Program.

Cel V Osi Priorytetowej zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących Działań:

Działanie 5.1 *Regionalny układ transportowy* - celem działania jest usprawnienie powiązań komunikacyjnych poprzez rozwój infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym. Na realizację tego działania przeznaczono sumę **71 951 273 EUR** (312 843 413,04 PLN), która stanowi 27,18% alokacji na Oś.

Działanie 5.2 *Lokalny układ transportowy* - celem działania jest poprawa jakości i dostępności wewnątrzregionalnych połączeń komunikacyjnych o znaczeniu lokalnym, a tym samym podniesienie konkurencyjności województwa lubelskiego i zwiększenia mobilności mieszkańców. Przeznaczono na nie **94 455 809 EUR** (397 687 006,39 PLN), co stanowi 35,68% alokacji na Oś.

Działanie 5.3 *Miejski transport publiczny* - celem działania jest poprawa jakości funkcjonowania systemów transportu publicznego oraz zwiększenie mobilności mieszkańców Lubelszczyzny. Na realizację tego działania przeznaczono **23 467 091 EUR** (105 003 941,34 PLN) co stanowi 8,86% alokacji na Oś.

Działanie 5.4 *Transport kolejowy* - celem działania jest zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach pasażerskich i towarowych oraz zwiększenie mobilności mieszkańców i podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Na jego realizację przeznaczono **36 987 346 EUR** (165 381 205,45 PLN), co stanowi 13,97% alokacji na Oś.

Działanie 5.5 *Transport lotniczy* - celem działania jest poprawa lotniczej dostępności komunikacyjnej regionu oraz zwiększenie mobilności mieszkańców. Przeznaczono na nie **37 863 927 EUR** (171 363 574,80 PLN), co stanowi 14,30% alokacji na Oś.

Do głównych grup Beneficjentów V Osi Priorytetowej należą jednostki samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych, podmioty działające w oparciu o ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, organizacje pozarządowe, przewoźnicy kolejowi i zarządcy infrastruktury kolejowej podmioty gospodarcze świadczące usługi transportu publicznego na terenie miast objętych działaniem.



**Port Lotniczy Lublin S.A. - Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego:
Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)**



Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne - Lublin sp. z o. o. - Modernizacja podstacji prostownikowych zasilających trakcję oraz wymiana taboru trolejbusowego



Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Chełmie - Budowa miasteczka ruchu drogowego w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w Chełmie



Miasto Radzyń Podlaski - Budowa ul Konstytucji 3-go Maja w Radzynie Podlaskim

Tytuł projektu: Budowa ul Konstytucji 3-go Maja w Radzynie Podlaskim
Wartość projektu: 3 163 225,20 zł
Kwota dofinansowania z EFRR: 2 687 792,45 zł
Beneficjent: Miasto Radzyń Podlaski



Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie - Zakup taboru kolejowego

3.5.1. OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW

3.5.1.1. INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU

Postęp fizyczny V Osi Priorytetowej został przedstawiony w Załączniku IV - *Postęp fizyczny V Osi Priorytetowej RPO WL*. Uzyskane wartości wskaźników oparte są na danych dotyczących operacji zakończonych tzn. takich dla których zatwierdzono wniosek o płatność końcową.

3.5.1.2. ANALIZA JAKOŚCIOWA

Postęp finansowy

Konkursy

W ramach V Osi Priorytetowej w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono żadnego konkursu. Od początku okresu programowania ramach Osi V IZ RPO ogłosiła **4** nabory wniosków. W ww. konkursach złożono **438** wniosków o dofinansowanie realizacji projektów na łączną kwotę wartości projektów 424 404 838,42 EUR (1 921 280 703,53 PLN) oraz kwotę wnioskowanego dofinansowania z EFRR **304 256 718,49 EUR** (1 377 370 164,62 PLN), co stanowi **114,93%** alokacji przewidzianej w ramach Programu na realizację projektów w ramach V Osi Priorytetowej.

Tabela 3.5.1.2.a. Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Oś Priorytetowa V Transport

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
5.1	2	9 214 734	15	53 878 994	74,88%
5.2	0	0	419	289 193 983	306,17%
5.3	0	0	8	25 077 572	106,86%
5.4	5	26 032 290	6	29 526 878	79,83%
5.5	2	32 201 198	3	32 507 692	85,85%
Oś V	9	67 448 222	451	430 185 120	162,50%

Wykres 3.5.1.2.a.

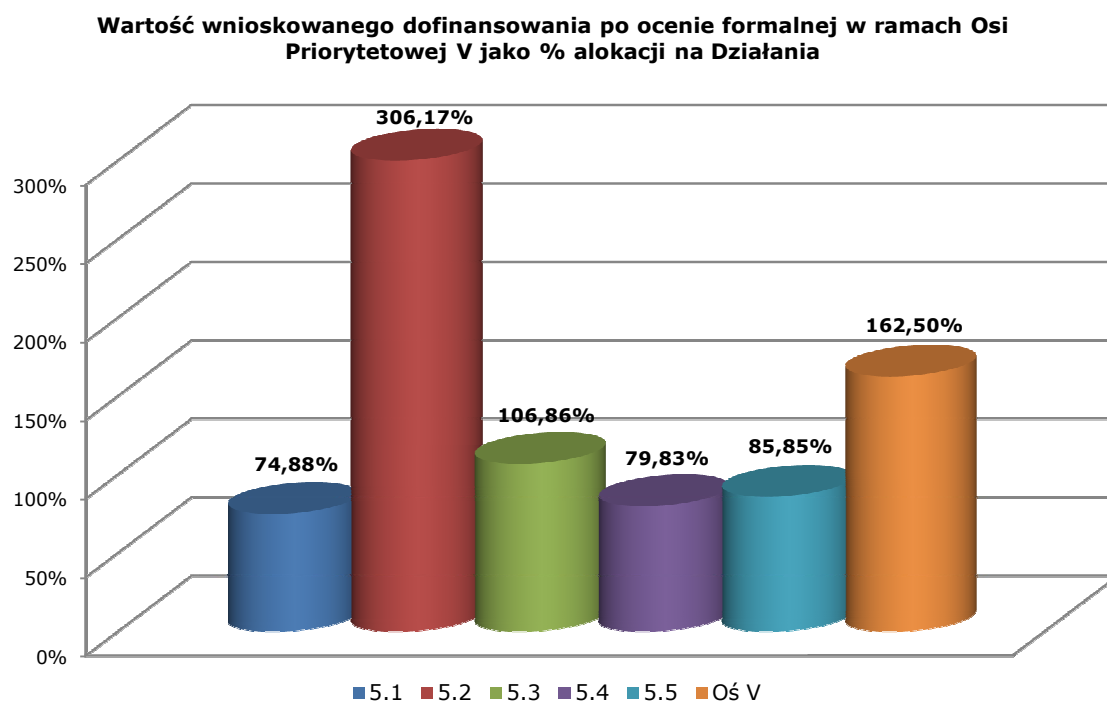


Tabela 3.5.1.2.b. Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Oś Priorytetowa V Transport

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
5.1	2	9 214 734	14	51 313 255	71,32%
5.2	0	0	116	87 264 407	92,39%
5.3	0	0	8	25 077 572	106,86%
5.4	5	26 032 290	6	29 526 878	79,83%
5.5	2	32 201 198	3	32 507 692	85,85%
Oś V	9	67 448 222	147	225 689 805	85,25%

Wykres 3.5.1.2.b.

Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji w ramach Osi Priorytetowej V jako % alokacji na Działania

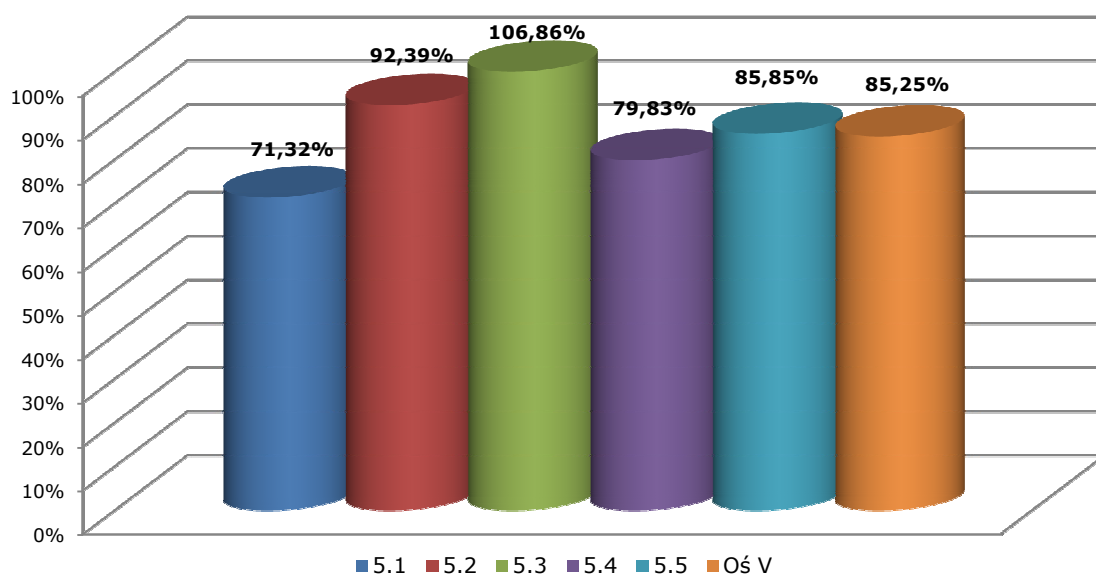


Tabela 3.5.1.2.c. Podpisane umowy o dofinansowanie – Oś Priorytetowa V Transport.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
5.1	2	9 214 734	14	50 845 688	70,67%
5.2	0	-785 867	111	75 855 235	80,31%
5.3	1	4 899 680	8	19 812 665	84,43%
5.4	5	25 991 254	6	29 485 842	79,72%
5.5	2	27 907 002	3	28 213 497	74,51%
Oś V	10	67 226 804	142	204 212 928	77,14%

Wykres 3.5.1.2.c.

Wartość dofinansowania z EFRR w umowach podpisanych w ramach jako % alokacji na Działanie

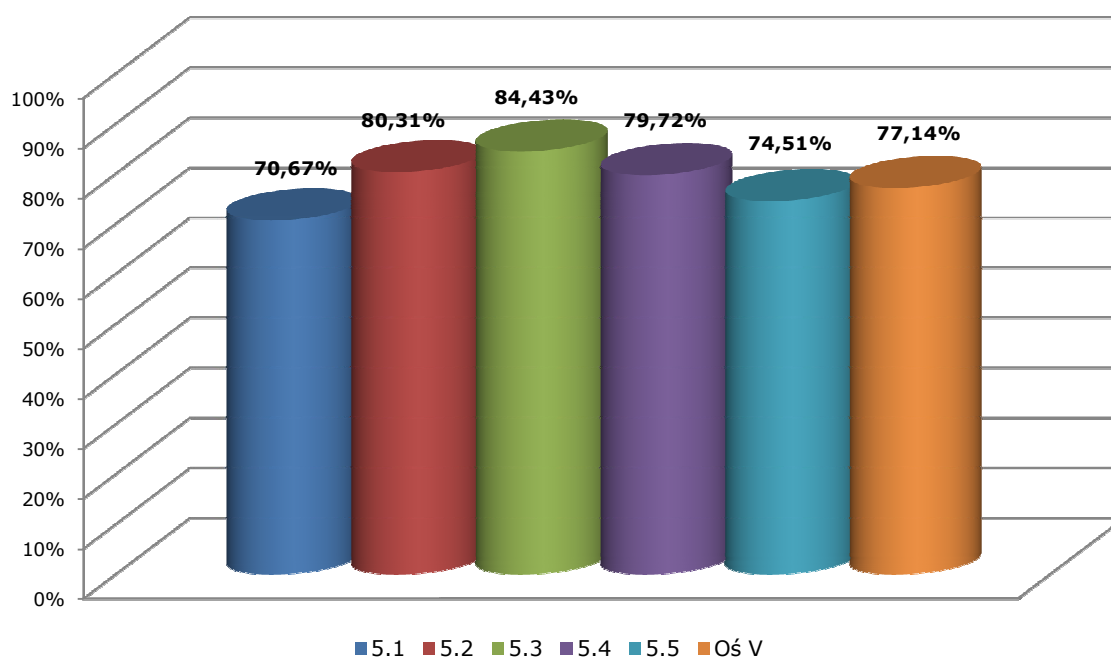
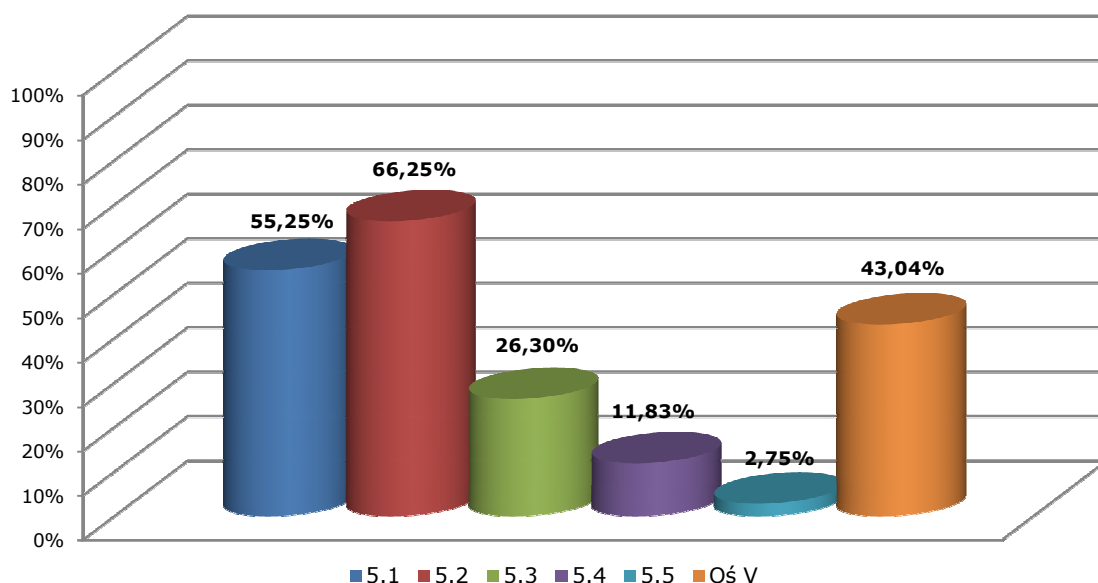


Tabela 3.5.1.2.d. Wnioski o płatność (zatwierdzone) – Os Priorytetowa V Transport.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
5.1	26	22 214 339	62	39 756 298	55,25%
5.2	126	15 576 524	475	62 581 493	66,25%
5.3	32	6 168 107	33	6 170 924	26,30%
5.4	13	1 595 949	18	4 375 397	11,83%
5.5	10	1 042 104	10	1 042 104	2,75%
Oś V	207	46 597 024	598	113 926 215	43,04%

Wykres 3.5.1.2.d.

Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej V jako % alokacji na Działanie



Niskie wykorzystania alokacji we wnioskach o płatność w ramach Działania 5.5 wynika przede wszystkim z faktu, iż umowa na projekt lotniskowy „Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)” o wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 27 612 105,15 EUR (125 000 000,00 PLN), została podpisana dopiero 19 grudnia 2011 r. Wartość dofinansowania powyższego projektu stanowi 72,92% alokacji na Działanie 5.5.

Podobna sytuacja występuje w Działaniu 5.4. Tutaj w 2011 r. podpisano 5 umów dotyczących projektów znajdujących się na liście IWIPK o łącznej wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 25 991 254,22 EUR (117 662 407,87 PLN), co stanowi 70,27 % alokacji na Działanie 5.4. W związku z powyższym wzrost wartości dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność w ww. Działaniach przewidywany jest w roku 2012 r.

Tabela 3.5.1.2.e. Certyfikacja do KE – Oś Priorytetowa V Transport.

Oś Priorytetowa	Wartość w okresie	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
V	42 279 159	141 266 395	53,36%

W 2012 roku IZ planuje:

- W ramach Działania 5.1 podpisanie:
 - ✓ umowy o dofinansowanie realizacji projektu znajdującego się na liście IWIPK zgłoszonego przez Województwo Lubelskie pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 822 Lublin - Port Lotniczy Świdnik”, wartość dofinansowania z EFRR **9 410 205,43 EUR** (42 600 000,00 PLN),
 - ✓ umowy o dofinansowanie realizacji projektu znajdującego się na liście IWIPK zgłoszonego przez Województwo Lubelskie pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław – Oleszyce – Cieszanów – Bełżec na odcinku od km 68 + 296 do km 72 + 973 o długości 4,677 km, z wyłączeniem odcinka od km 70 + 580,15 do km 70 + 600,14 – terenu zamkniętego PKP w Bełżcu”, wartość dofinansowania **5 058 537,66 EUR** (22 900 000,00 PLN).
- W ramach Działania 5.2 podpisanie:

- ✓ umów o dofinansowanie realizacji projektów wybranych przez ZWL w ramach konkursu 01/RPOWL/5.2/2008 oraz 02/RPOWL/5.2/2008 na wartość dofinansowania z EFRR **1 781 318,09 EUR** (8 064 027,00 PLN),
- ✓ umowy o dofinansowanie realizacji projektów znajdujących się na liście rezerwowej w ramach konkursów 01/RPOWL/5.2/2008 oraz 02/RPOWL/5.2/2008 na wartość dofinansowania z EFRR **4 082 373,76 EUR** (18 480 906,00 PLN).
- W ramach Działania 5.5 podpisanie:
 - ✓ umowy o dofinansowanie realizacji projektu znajdującego się na liście IWIPK zgłoszonego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A pn. „Budowa toru dojazdowego od stacji Świdnik do terminalu Portu Lotniczego Lublin S.A. w Świdniku wraz z infrastrukturą towarzyszącą”, wartość dofinansowania z EFRR – **2 769 681,91 EUR** (12 538 350,00 PLN),
 - ✓ umowy o dofinansowanie realizacji projektu znajdującego się na liście IWIPK zgłoszonego przez Powiat Lubelski pn. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 2101L” wartość dofinansowania z EFRR **2 093 208,08EUR** (9 475 953,00 PLN).

Poniższa tabela przedstawia wykorzystanie alokacji uwzględniające umowy, które planuje się podpisać w 2012 roku:

Tabela 3.5.1.2.f. Wykorzystanie alokacji ramach Działań Osi Priorytetowej V przy uwzględnieniu umów o dofinansowanie, planowanych do podpisania w 2012 r.

Działanie	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
5.1	65 314 431	90,78%
5.2	81 718 927	86,52%
5.3	19 812 665	84,43%
5.4	29 485 842	79,72%
5.5	33 076 387	87,36%
Oś V	229 408 253	86,66%

Projekty kluczowe

W ramach V Osi Priorytetowej na liście IWIPK na koniec okresu sprawozdawczego znajdowało się **28** projektów kluczowych na łączną wartość dofinansowania 156 946 684,40 EUR (710 497 640,38 PLN) co stanowi **59,29%** alokacji na Oś.

- ✓ w ramach Działania 5.1 na liście IWIPK znajduje się:
 - 14 projektów kluczowych o łącznej wartości dofinansowania z EFRR zgodnie z podpisanymi umowami wynoszącej 50 845 688,06 EUR (230 178 429,83 PLN);
 - projekt *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 822 Lublin - Port Lotniczy Świdnik*, na który nie zawarto jeszcze umowy o wartości dofinansowania z EFRR zgodnie z IWIPK wynoszącej 9 410 205,43 EUR (42 600 000,00 PLN);
 - projekt *„Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław – Oleszyce – Cieszanów – Bełżec na odcinku od km 68 + 296 do km 72 + 973 o długości 4,677 km, z wyłączeniem odcinka od km 70 + 580,15 do km 70 + 600,14 – terenu zamkniętego PKP w Bełżcu”*, o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 5 058 537,63 EUR (22 900 000,00 PLN), który został wpisany do IWIPK w roku 2011.

Łączne dofinansowanie z EFRR ww. projektów wynosi 65 314 431,15 EUR (295 678 429,83 PLN) i stanowi 90,78% alokacji na Działanie 5.1.

- ✓ w ramach Działania 5.2 na liście IWIPK na koniec okresu sprawozdawczego znajdował się 1 projekt kluczowy - *Poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej województwa lubelskiego poprzez budowę i przebudowę dróg powiatowych zwiększających dostępność do dróg krajowych i wojewódzkich* - o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej zgodnie z podpisaną umową 29 070 024,30 EUR (131 600 000,00 PLN). Kwota ta stanowi 30,78% alokacji na działanie 5.2.
- ✓ w ramach Działania 5.4 na liście IWIPK znajduje się 6 projektów kluczowych o łącznej wartości dofinansowania z EFRR zgodnie z podpisanymi umowami wynoszącej 29 485 842,25 EUR (133 482 407,87 PLN), co stanowi 79,72% alokacji na Działanie 5.4.
- ✓ w ramach Działania 5.5 na liście IWIPK znajduje 5 projektów kluczowych na łączną wartość dofinansowania z EFRR 33 076 386,72 EUR (149 736 802,68 PLN), co stanowi 87,36% alokacji na Działanie. W tym:
 - 2 projekty kluczowe o łącznej wartości dofinansowania z EFRR zgodnie z podpisanymi umowami wynoszącej 601 391,65 EUR (2 722 500,00 PLN);
 - 2 projekty kluczowe, na które nie zawarto jeszcze umów o łącznej wartości dofinansowania z EFRR zgodnie z IWPIK wynoszącej 4 862 889,93 EUR (22 014 302,68 PLN).
 - projekt lotniskowy - w 2011 r. 2 projekty znajdujące się na liście IWPIK w ramach Działania 5.5 - „*Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)*” oraz „*Zapewnienie niezbędnych standardów bezpieczeństwa dla rozbudowywanego Regionalnego Portu Lotniczego Lublin (Świdnik) poprzez budowę infrastruktury i zakup sprzętu*” zostały połączone w jeden projekt lotniskowy zwiększając jednocześnie wartość jego dofinansowania do kwoty 27 612 105,15 EUR (125 000 000,00 PLN). Umowa została podpisana dnia 19 grudnia 2011 r. Do końca okresu sprawozdawczego zatwierdzone został jeden wniosek o płatność na wartość dofinansowania 440 712,72 EUR (1 995 106,48 PLN), co stanowi 0,35% wnioskowanego dofinansowania UE. Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu to czerwiec 2012 r.

Inwestycja polega na rozbudowie i modernizacji istniejącego lotniska w Świdniku. Ma na celu przystosowanie transportu lotniczego województwa lubelskiego do standardów obowiązujących w UE. Realizacja projektu ma na celu stworzenie dogodnych warunków dla zwiększenia przepływu ludzi, kapitału oraz towarów niezbędnych dla zdynamizowania rozwoju regionu. Bliskość ośrodka wzrostu - Lublina, istniejąca infrastruktura lotniska fabrycznego PZL Świdnik oraz bliskość granicy ze Wschodem stanowiącej jednocześnie granicę UE stanowią dodatkowe elementy strategicznego charakteru projektu.

Do końca 2011 roku zakończono realizację **13** projektów znajdujących się na IWIPK w ramach V Osi Priorytetowej.

Wpływ projektów z zakresu transportu publicznego na rozwój miast w regionie

Wdrożenie projektów w ramach V Osi Priorytetowej RPO WL stanowi odpowiedź na jeden ze zdiagnozowanych problemów w zakresie rozwoju miast na Lubelszczyźnie. Istotne bariery i zagrożenia koncentrują się w sferze infrastruktury komunikacyjno-drogowej. Słabe strony transportu publicznego (niski komfort podróżowania, niedostosowanie połączeń komunikacyjnych do potrzeb mieszkańców, wysoka awaryjność i zły stan taboru, nieterminowy ruch pojazdów komunikacji miejskiej) obsługującego tereny miejskie i podmiejskie hamuje rozwój działalności gospodarczej i zmniejsza mobilność ludności. Ze względu na postępujący proces suburbanizacji konieczne są działania związane z rozwojem transportu publicznego obsługującego również tereny podmiejskie. Ponadto brakuje nowoczesnych urządzeń sterowania ruchem oraz systemów łączenia transportu indywidualnego i publicznego. Reakcją na ww. wyzwania oraz konieczność kompleksowego rozwiązania kwestii transportu publicznego w miastach stanowią inwestycje realizowane w ramach Działania 5.3 Miejski transport publiczny. Wsparcie udzielone jest miastom,

które stanowią ważne centra aktywności gospodarczej i społecznej regionu oraz w których z uwagi na specyfikę sieci miejskiej istnieje możliwość funkcjonowania publicznego transportu miejskiego.

Podział wydatków wg zadań realizowanych w projektach wybranych do dofinansowania w ramach tej Osi kształtuje się na wskazanych poniżej poziomach:

- zakup autobusów – 7 804 583,79 EUR (35 331 350,80 PLN);
- zakup trolejbusów – 4 467 695,73 EUR (20 225 258,55 PLN);
- infrastruktura – 5 834 350,39 EUR (26 412 104,20 PLN);
- zarządzanie – 1 568 206,07 EUR (7 097 268,90 PLN).

Wpływ i znaczenie projektów z zakresu transportu publicznego na rozwój miast przedstawia się następująco:

Polepszenie komfortu podróżowania mieszkańców miast – Wymiana taboru przyczynia się do poprawy płynności transportu w miastach poprzez skrócenie czasu przejazdu w transporcie publicznym oraz co najmniej nie pogarszanie warunków ruchu samochodowego, poprawę standardów jakościowych komunikacji pasażerskiej i w efekcie zwiększenie dostępności dla mieszkańców i przyjezdnych oraz ułatwienia podróżowania osobom niepełnosprawnym. Wprowadzenie systemu informacji dla podróżnych w formie elektronicznych tablic informacyjnych, rozkładów jazdy, informacji o przewidywanym czasie oczekiwania na przystanku oraz systemu służące optymalizacji planów podróży wraz z informacjami o różnych dostępnych dla danej trasy środkach transportu niewątpliwie mają duży wpływ na zapewnienie komfortu podróżującym.

Poprawa jakości środowiska w miastach - Istotą oddziaływania projektów jest stworzenie możliwości przejęcia części ruchu podróżujących samochodami osobowymi przez transport publiczny. W wyniku powyższego zmniejsza się liczba środków transportowych na ulicach miasta, co z kolei w związku z wprowadzeniem do transportu zbiorowego nowoczesnych i przyjaznych środowisku pojazdów wywiera pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska. Realizacja projektów polegająca na wymianie taboru autobusowego na tabor spełniający normy Euro 5 o napędzie przyjaznym dla środowiska, przyczynia się do zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym redukcji hałasu i drgań, a tym samym wyraźnego wpływu na poprawę jakości życia w miastach. Dodatkowo efekt ekologiczny jest osiągnięty poprzez zastosowanie autobusów odpowiedniej wielkości, co przekłada się na zużycie paliwa przez pojazdy oraz mniejszą emisję zanieczyszczeń do atmosfery.

Zapewnienie bezpieczeństwa transportu - Poprawa bezpieczeństwa podróżujących komunikacją miejską następuje poprzez zamontowanie monitoringu w autobusach. Ponadto realizacja projektów z zakresu budowy infrastruktury na rzecz poprawy bezpieczeństwa (budowa rowerowego miasteczka ruchu drogowego) wpływa w sposób znaczący na zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego w województwie lubelskim. Nabycie praktycznej wiedzy z zakresu zasad bezpiecznego poruszania się rowerem w ruchu drogowym oraz nabycie umiejętności sprawnego poruszania się w warunkach rzeczywistego ruchu ulicznego, wpływa na zminimalizowanie bezpośrednich i pośrednich negatywnych skutków na ludzkie zdrowie poprzez wzrost bezpieczeństwa użytkowników rowerów, obniżenie zanieczyszczeń powietrza emitowanych przez transport samochodowy. Najistotniejszym efektem społecznym będzie zmniejszenie liczby wypadków z udziałem rowerzystów.

Inwestycje realizowane w zakresie miejskiego transportu publicznego umożliwiają kompleksowe rozwiązanie problemów funkcjonowania komunikacji zbiorowej na terenie miast Lubelszczyzny poprzez zwiększenie jej funkcjonalności oraz efektywności ekonomicznej, a w konsekwencji zwiększenie mobilności i jakości życia mieszkańców oraz stworzenie warunków do rozwoju i zwiększenia aktywności podmiotów gospodarczych. Służą one również wspieraniu integracji obszaru funkcjonalnego poszczególnych ośrodków miejskich (w tym obszarów podmiejskich), co warunkuje możliwości rozwoju funkcji ośrodków wojewódzkich, subregionalnych i powiatowych, zwiększenie spójności przestrzennej i powiązań w relacji miasto-wieś, przyciąganie inwestycji i tworzenie dobrej jakości miejsc pracy.

Rozkład projektów

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Z uwagi na brak danych dotyczących rozkładu projektów realizowanych w ramach V Osi Priorytetowej w podziale na sektory gospodarki informacje te zostaną przedstawione w następnym sprawozdaniu rocznym.

Rozkład projektów według rodzajów beneficjentów

Blisko 96% projektów wspieranych w ramach V Osi Priorytetowej *Transport* realizowanych jest przez jednostki samorządu terytorialnego – Instytucja Zarządzająca RPO WL podpisała z samorządami umowy o dofinansowanie 134 projektów o wartości ogółem 229 762 751,16 EUR (1 040 135 974,50 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 144 433 734,36 EUR (653 851 515,44 PLN). Beneficjentami pozostałych 8 projektów są przedsiębiorcy, którzy w ramach przedmiotowego Priorytetu pozyskali 59 779 193,54 EUR (270 620 409,24 PLN).

Rozkład projektów w przestrzeni (rozkład terytorialny udzielonego wsparcia)

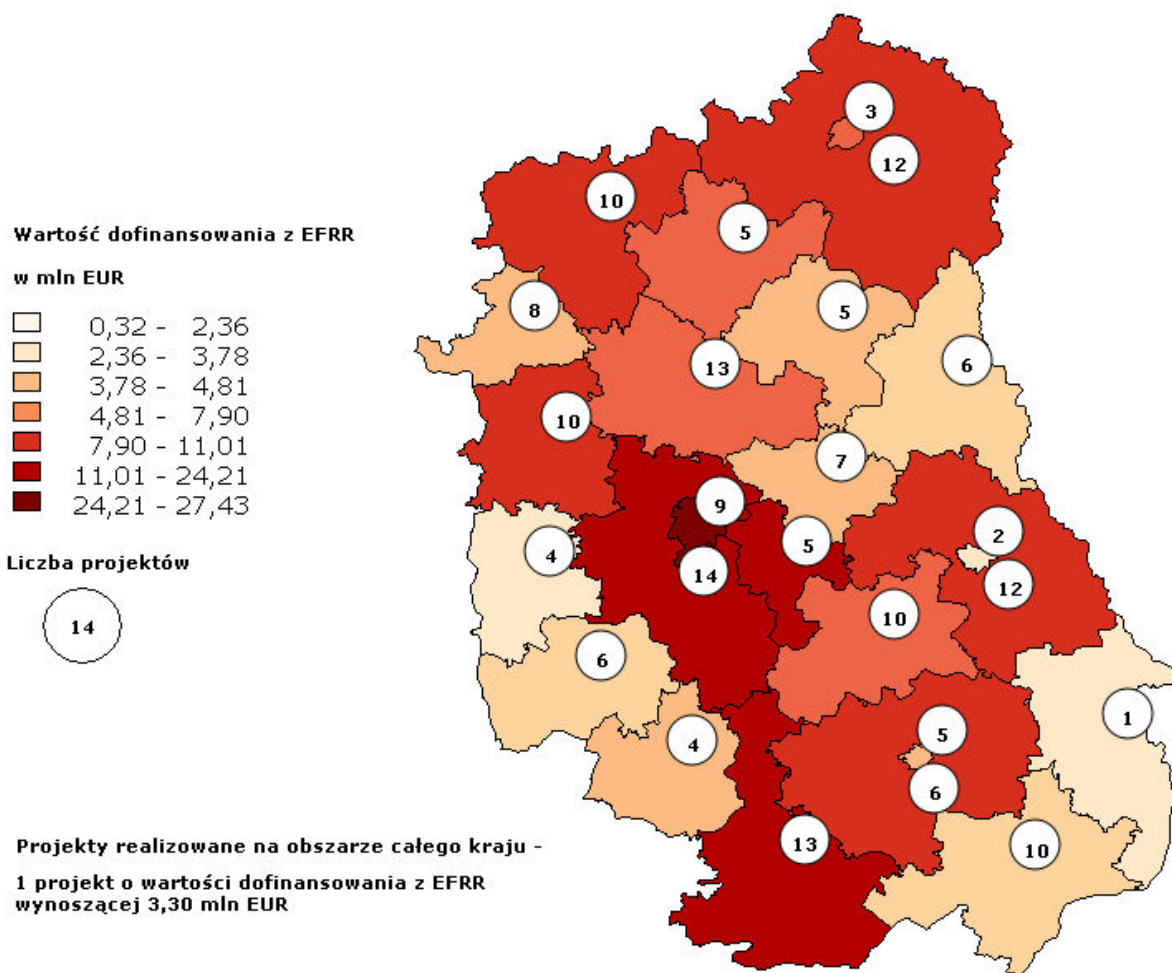
W ramach V Osi Priorytetowej *Transport* na terenie województwa lubelskiego realizowanych jest 141 projektów o łącznej wartości ogółem 387 987 733,58 EUR (1 756 420 469,92 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 200 911 147,30 EUR (909 524 763,84 PLN). Ponadto unijne wsparcie w wysokości 3 301 780,59 EUR (14 947 160,75 PLN) otrzymał jeden projekt realizowany na obszarze całej Polski.

Analizując rozmieszczenie geograficzne projektów wspieranych w ramach V Osi Priorytetowej można stwierdzić, że projekty te - choć realizowane na terenie całego województwa – wyraźnie koncentrują się wokół pięciu powiatów Lubelszczyzny: lubelskiego, lubartowskiego, biłgorajskiego, chełmskiego i bialskiego. Co trzeci projekt dotyczący poprawy wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Lubelszczyzny realizowany jest na terenie jednego z tych powiatów. Natomiast unijne wsparcie o najwyższej wysokości otrzymały inwestycje zlokalizowane na obszarze miasta Lublin – 27 434 918,36 EUR (124 197 875,42 PLN) oraz powiatów lubelskiego – 24 210 246,74 EUR (109 599 786,99 PLN) i świdnickiego – 16 914 896,32 EUR (76 573 735,66 PLN) na terenie których powstaje Port Lotniczy Świdnik S.A. W tym miejscu warto również wspomnieć o kluczowym projekcie partnerskim: *Poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej województwa lubelskiego poprzez budowę i przebudowę dróg powiatowych zwiększających dostępność do dróg krajowych i wojewódzkich*, którego realizacja obejmowała wykonanie 26 inwestycji drogowych zlokalizowanych na terenie 16 powiatów Lubelszczyzny.

Biorąc pod uwagę rozkład projektów w podziale na obszary miejskie i wiejskie zdecydowana większość podpisanych umów o dofinansowanie (91 projektów) dotyczy terenów wiejskich. Szczegółowe dane dotyczące rozkładu projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie znajdują się w Tabeli 2.1.6.2.j. *Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie* zamieszczonej w rozdziale 2.1.6.2 *Postęp finansowy i rzeczowy*. W ramach Priorytetu nie zdiagnozowano i nie zdefiniowano obszarów defaworyzowanych.

Rozkład terytorialny wsparcia udzielonego w ramach V Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 pomiędzy powiatami regionu został przedstawiony na poniższej mapie.

Mapa 3.5.1.2.a. Rozkład projektów realizowanych w ramach V Osi Priorytetowej Transport w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w podziale na obszary wsparcia

Informacje na temat rozkładu projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach innych krajowych i regionalnych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia znajdują się w rozdziale 2.1.6.2. Sprawozdania.

Postęp rzeczowy

Realizacja wskaźników V Osi Priorytetowej przedstawia się następująco:

Liczba projektów z zakresu transportu – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 107 szt., co stanowi 100,94% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 240 szt., co stanowi 226,42% wartości docelowej dla 2015 roku.

Długość zrekonstruowanych dróg - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 265,09 km, co stanowi 50,50% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 510,29 km, co stanowi 97,22% wartości docelowej dla tego roku. Wskaźnik *Długość nowych dróg* został usunięty w ramach renegotjacji. Wartość nowych dróg została wliczona do wartości wskaźnika *Długość dróg zrekonstruowanych* z uwagi na niewłaściwy wybór wskaźnika przez Beneficjentów. Obecnie IZ RPO zamierza wprowadzić zmiany w KSI podlegające na zamianie wskaźników z „Długość wybudowanych dróg

powiatowych/gminnych” na „Długość zmodernizowanych dróg powiatowych/gminnych”. Po przeprowadzeniu powyższych zmian w systemie KSI-SIMIK będzie odpowiadał stanowi rzeczystemu.

Długość nowych linii kolejowych – wskaźnik ten zostanie osiągnięty po zakończeniu projektu kluczowego „Budowa toru dojazdowego od stacji Świdnik do terminalu Portu Lotniczego Lublin S. A. w Świdniku wraz z infrastrukturą towarzyszącą”. Umowa planowana jest do podpisania w 2012 roku. Według Programu wartość docelowa wskaźnika produktu w 2015 powinna wynieść 3 km, co za tym idzie realizacja wskaźnika nie jest zagrożona.

Długość zrekonstruowanych linii kolejowych – na podstawie podpisanych umów szacowane jest osiągnięcie wskaźnika na poziomie 99,83% w stosunku do zakładanej wartości w Programie dla roku 2015.

Liczba zakupionej/odnowionej taboru komunikacji miejskiej – na podstawie podpisanych umów szacowane jest osiągnięcie wskaźnika na poziomie 72,73% w stosunku do zakładanej wartości w Programie dla roku 2015.

Miejsca w zakupionym/odnowionym taborze komunikacji miejskiej – na podstawie podpisanych umów szacowane jest osiągnięcie wskaźnika na poziomie 90,11% w stosunku do zakładanej wartości w Programie dla roku 2015.

Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 14 509 171,11 euro/rok, co stanowi 21,96% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosło do 23 792 799,11 euro/rok, co stanowi 36% wartości docelowej dla 2015 roku. **Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach towarowych** – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 2 037 441,88 euro/rok, co stanowi 11,42% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosło do 3 104 414,76 euro/rok, co stanowi 17,40% wartości docelowej dla 2015 roku. Dokładne oszacowanie osiągnięcia wskaźników dotyczących „oszczędności czasu w euro...” będzie możliwe po podpisaniu wszystkich umów z Działów 5.1 oraz 5.2.

Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach pasażerskich, Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach towarowych – IZ RPO planuje przeprowadzenie ewaluacji po zakończeniu wszystkich projektów kolejowych w ramach *Działania 5.4* w celu wyliczenia wartości ww. wskaźników; z uwagi na brak takich wyliczeń ze strony Beneficjenta PKP.

Przyrost liczby ludności korzystającej z komunikacji miejskiej wspartej w ramach programu - na podstawie podpisanych umów IZ szacuje, iż osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

Liczba pasażerów obsługiwanych przez regionalny port lotniczy – na podstawie podpisanej umowy w ramach *Działania 5.5* szacowana wartość wskaźnika osiągnie 63,54% wartości docelowej dla roku 2015.

Opis wkładu V Osi Priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zamieszczony w pkt. 2.2.1. Sprawozdania.

Informacje na temat liczby i wartości umów o dofinansowanie podpisanych w ramach V Osi Priorytetowej w ramach których przewidziano *cross-finansing* znajdują się w pkt. 2.6.3. Sprawozdania.

Informacje na temat wyników badań ewaluacyjnych oraz sposobu wykorzystania rekomendacji znajdują się w pkt. 2.7 Sprawozdania.

Informacje na temat realizacji zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do V Osi Priorytetowej zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6.3. Sprawozdania.

Wnioski

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż realizacja V Osi Priorytetowej w roku sprawozdawczym przebiega bez większych zakłóceń. Instytucji Pośrednicząca i Instytucja Zarządzająca stale monitorują zarówno postęp finansowy, jak i rzeczowy Priorytetu oraz podejmują środki zaradcze w celu wyeliminowane ewentualnych zagrożeń. V Oś Priorytetowa jest Priorytetem o specyficznym charakterze – ponad połowa alokacji została przeznaczona na projekty o kluczowym znaczeniu dla rozwoju województwa lubelskiego. Niski poziom wydatków poniesionych i rozliczonych we wnioskach o płatność przez Beneficjentów Działania 5.5. wynika z faktu, iż umowa o dofinansowanie projektu: „*Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)*” została podpisana dopiero pod koniec roku sprawozdawczego. Sytuacja ta wywarła również negatywny wpływ na wartości osiągniętych wskaźników postępu rzeczowego. Szczegółowe informacje na temat przyczyn opóźnień w realizacji projektu lotniskowego znajdują się w pkt. 5 *Programy EFRR / Funduszu spójności: Duże projekty*.

Instytucja Zarządzająca obecnie nie planuje realokacji środków dotyczących Działań V Osi Priorytetowej.

3.5.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi został zamieszczony w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

3.6. OŚ PRIORYTETOWA VI ŚRODOWISKO I CZYSTA ENERGIA

Celem VI Osi Priorytetowej **Środowisko i czysta energia** jest „Poprawa stanu, zachowanie bioróżnorodności oraz zapobieganie degradacji środowiska naturalnego”. Na jego realizację przeznaczono **180 542 357 EUR** (798 277 862,28 PLN), co stanowi **15,14%** całkowitej alokacji na RPO WL.

Powyższy cel będzie realizowany poprzez wdrażanie dwóch działań:

Działanie 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska* - celem działania jest poprawa jakości oraz zapobieganie degradacji środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń wód i gleby oraz ochrona naturalnych ekosystemów (wspierana będzie gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, bezpieczeństwo ekologiczne, ochrona przyrody i kształtowania postaw ekologicznych). Na jego realizację przeznaczono **143 702 546 EUR** (632 891 926,76 PLN), co stanowi 79,59% alokacji na Oś.

Działanie 6.2 *Energia przyjazna środowisku* - celem działania jest zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Na jego realizację przeznaczono kwotę **36 839 811 EUR** (165 385 935,52 PLN), która stanowi 20,41% alokacji na Oś.

Do głównych grup Beneficjentów VI Osi Priorytetowej należą jednostki samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych, podmioty działające w oparciu o ustawę z dnia 28 lipca 2005r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, organizacje pozarządowe, instytucje uczestniczące w Krajowym Systemie Ratowniczo - Gaśniczym, parki narodowe i krajobrazowe oraz inne podmioty sprawujące nadzór nad obszarami chronionymi.



Nadleśnictwo Tomaszów - Zachowanie i zwiększanie bioróżnorodności w lasach Nadleśnictwa Tomaszów



Gmina Serokomla - Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Serokomla, Wólka oraz oczyszczalni ścieków w Wólce, Gmina Serokomla



Gmina Potok Górny - Kolektory słoneczne jako ekologiczna i odnawialna forma dostarczania energii w gminie Potok Górny

3.6.1. OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW

3.6.1.1. INFORMACJE NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW REALIZACJI PRIORYTETU

Postęp fizyczny VI Osi Priorytetowej został przedstawiony w Załączniku IV - *Postęp fizyczny VI Osi Priorytetowej RPO WL*. Uzyskane wartości wskaźników oparte są na danych dotyczących operacji zakończonych tzn. takich dla których zatwierdzono wnioski o płatność końcową.

3.6.1.2. ANALIZA JAKOŚCIOWA

Postęp finansowy

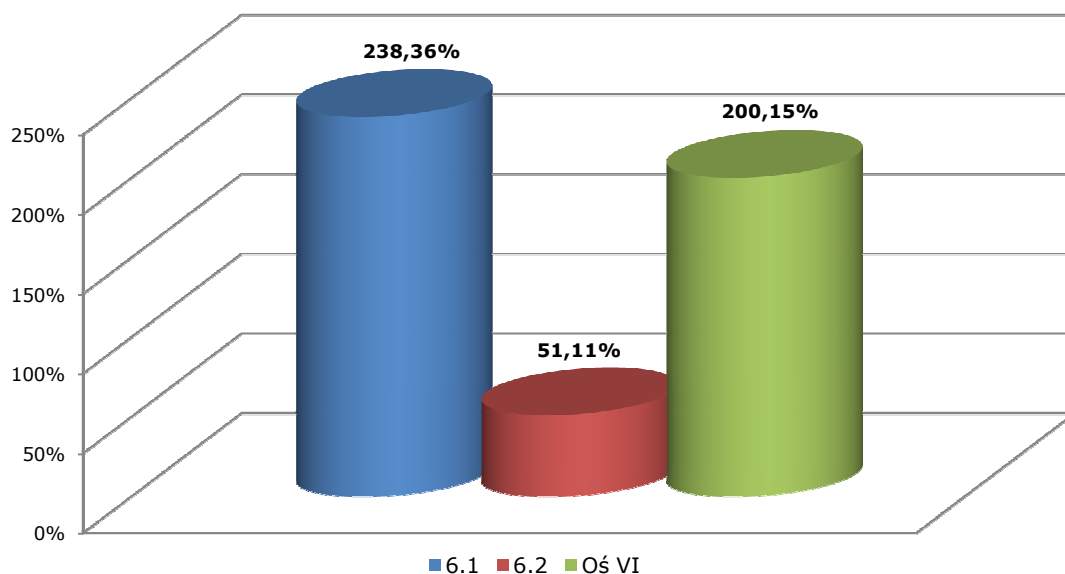
W ramach VI Osi Priorytetowej w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono żadnego konkursu. Od początku okresu programowania, IZ RPO ogłosiła **10** naborów wniosków w ramach przedmiotowej Osi. W ww. konkursach złożonych zostało **289** wniosków o dofinansowanie realizacji projektów na łączną wartość projektów **531 370 571,61 EUR** (2 405 514 577,70 PLN) oraz kwotę wnioskowanego dofinansowania **385 326 120,25 EUR** (1 744 371 346,38 PLN). Stanowi to **213,43%** alokacji przewidzianej w ramach Programu na realizację projektów w ramach VI Osi Priorytetowej.

Tabela 3.6.1.2.a. *Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Oś Priorytetowa VI Środowisko i czysta energia.*

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
6.1	42	46 850 935	257	342 525 242	238,36%
6.2	1	1 104 484	14	18 828 281	51,11%
Oś VI	43	47 955 419	271	361 353 523	200,15%

Wykres 3.6.1.2.a.

Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej VI jako % alokacji na Działania



Niskie wskaźniki wykorzystania alokacji w ramach Działania 6.2 wynikają z faktu, iż w wyniku renegotjacji alokacja przeznaczona na to Działanie została zwiększona z 17 377 818 EUR do 36 839 811 EUR (czyli o 112,50%), a wszystkie wyliczenia są odnoszone do nowej (wyższej) alokacji.

Tabela 3.6.1.2.b. Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Oś Priorytetowa VI Środowisko i czysta energia.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
6.1	17	33 044 293	94	123 282 534	85,79%
6.2	1	1 104 484	11	14 736 279	40,00%
Oś VI	18	34 148 778	105	138 018 813	76,45%

Wykres 3.6.1.2.b.

Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji jako % alokacji na Działania

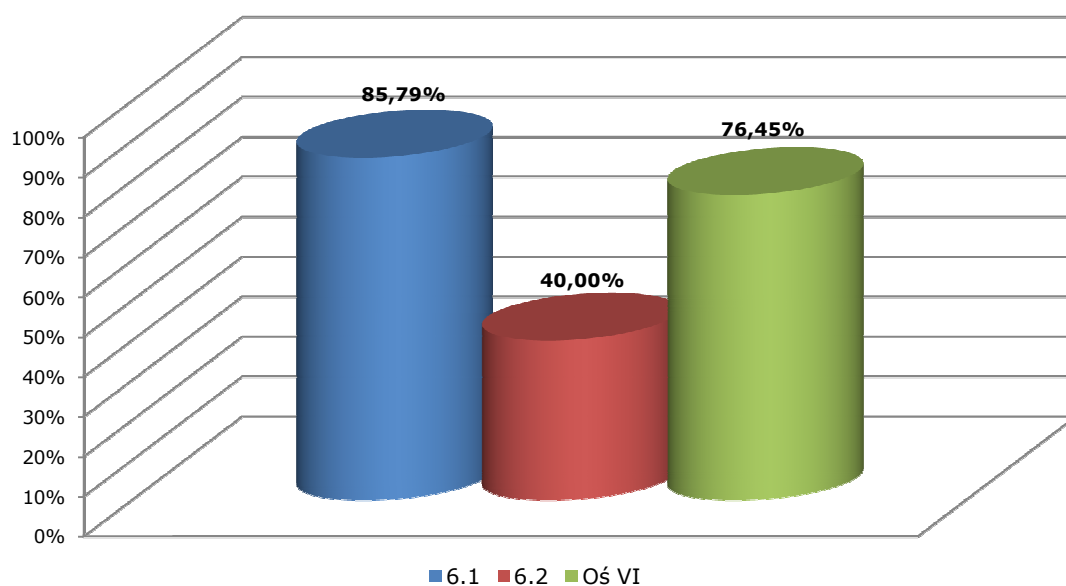


Tabela 3.6.1.2.c. Podpisane umowy o dofinansowanie – Oś VI Środowisko i czysta energia.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
6.1	22	21 656 130	91	98 969 422	68,87%
6.2	2	-173 820	11	12 031 118	32,66%
Oś VI	24	21 482 310	102	111 000 540	61,48%

Wykres 3.6.1.2.c.

Wartość dofinansowania z EFRR w umowach podpisanych w ramach Osi Priorytetowej VI jako % alokacji na Działanie

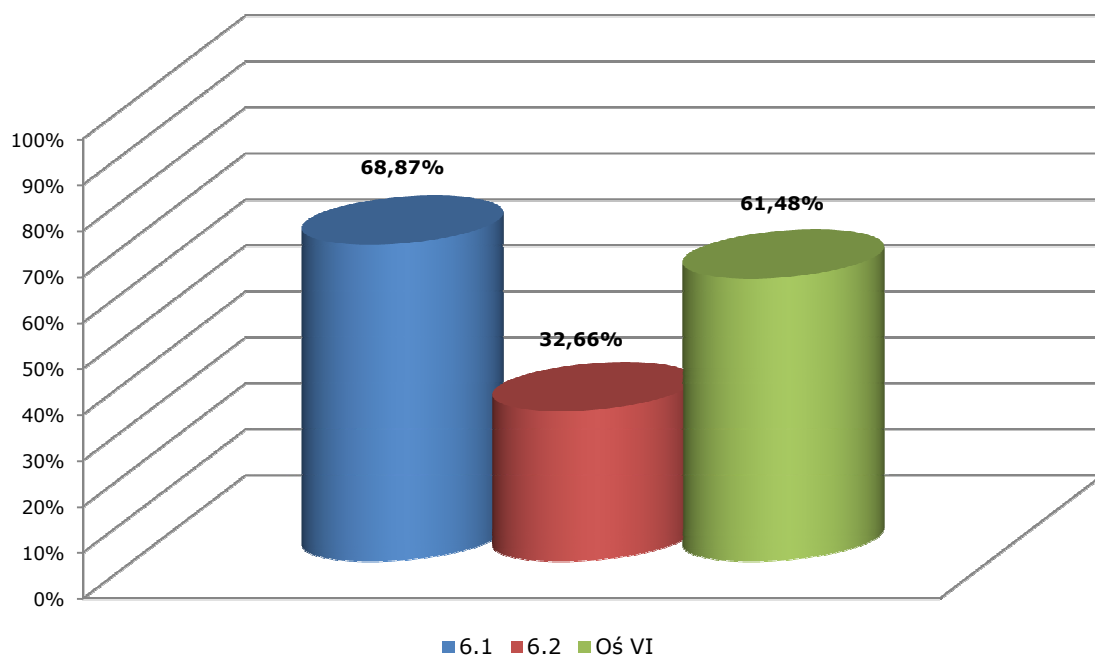


Tabela 3.6.1.2.d. Wnioski o płatność (zatwierdzone) - Oś VI Środowisko i czysta energia.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
6.1	185	16 673 326	321	37 685 263	26,22%
6.2	35	5 211 970	41	5 797 495	15,74%
Oś VI	220	21 885 296	362	43 482 758	24,08%

Wykres 3.6.1.2.d.

Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej VI jako % alokacji na Działanie

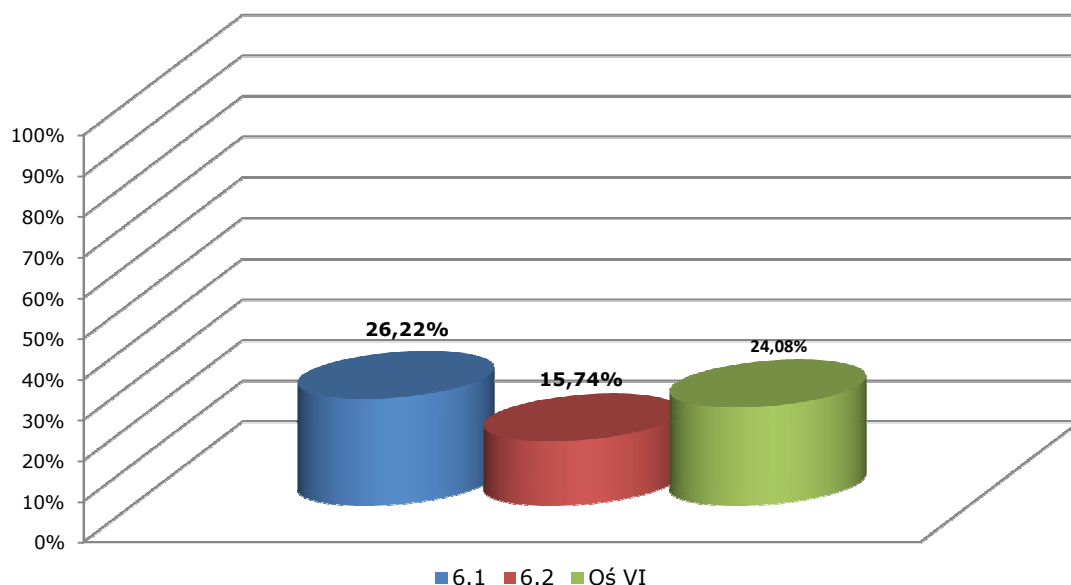


Tabela 3.6.1.2.e. Certyfikacja do KE - Oś VI Środowisko i czysta energia.

Oś Priorytetowa	Wartość w okresie	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
VI	21 486 362	45 290 131	25,09%

W 2012 roku IZ planuje:

- ✓ W ramach Działania 6.1 podpisanie:
 - umów o dofinansowanie realizacji projektów wybranych przez ZWL w ramach konkursu nr 03/RPOWL/6.1/2008, 19/RPOWL/6.1/2009 oraz 04/RPOWL/6.1/2010 na wartość dofinansowania z EFRR **12 306 726,53 EUR** (55 712 551,00 PLN),
 - umów o dofinansowanie realizacji projektów znajdujących się na liście rezerwowej w ramach dotychczasowo ogłoszonych konkursów na wartość dofinansowania z EFRR **19 655 094,10 EUR** (88 978 611,00 PLN).
- ✓ W ramach Działania 6.2 podpisanie 3 umów o dofinansowanie realizacji projektów znajdujących się na liście rezerwowej z konkursu 20/RPOWL/6.2/2009 na wartość dofinansowania z EFRR **4 092 002,21 EUR** (18 524 494,00 PLN).

Poniższa tabela przedstawia wykorzystanie alokacji uwzględniające umowy, które zostaną podpisane w 2012 roku:

Tabela 3.6.1.2.f. Wykorzystanie alokacji ramach Działań Osi Priorytetowej VI przy uwzględnieniu umów o dofinansowanie, planowanych do podpisania w 2012 r.

Działanie	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
6.1	130 931 243	91,11%
6.2	16 123 120	43,77%
Oś VI	147 054 363	81,45%

W roku 2012 planowane jest ogłoszenie konkursu w ramach działania 6.2 – szacowana alokacja przeznaczona na konkursu to **17 710 990,50 EUR** (80 177 654,00 PLN).

Uwzględniając kwotę przeznaczoną na planowany konkurs wykorzystanie alokacji wynosić będzie 80,73% w ramach Działania 6.2 oraz **89%** w ramach VI Osi Priorytetowej.

Projekty indywidualne

W ramach VI Osi Priorytetowej na liście IWIPK znajdują się **2** projekty kluczowe. Łącznie na ich realizację IZ RPO przeznaczyła **4 197 039,98 EUR** (19 000 000,00 PLN) co stanowi **2,32%** alokacji na OŚ.

W ramach Działania 6.1 projekt - Modernizacja i rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków w Nałęczowie - wartość dofinansowania z EFRR zgodnie z podpisaną umową wynosi 3 092 555,78 EUR (14 000 000,00 PLN), co stanowi 2,15% alokacji na Działanie. Umowa została podpisana dnia 20 lipca 2011 r. Do końca okresu sprawozdawczego nie były zatwierdzone żadne wnioski o płatność. Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu to grudzień 2013 r.

Modernizacja i rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków w Nałęczowie jest jednym z kluczowych przedsięwzięć dla osiągnięcia strategicznego celu rozwoju województwa, jakim jest zwiększenie konkurencyjności regionu. Realizacja przedmiotowej inwestycji spowoduje trwały rozwój społeczny i gospodarczy Nałęczowa przy utrzymaniu jego uzdrowskiego charakteru, przyczyni się w sposób bezpośredni do osiągnięcia kilku celów strategicznych: rozwoju bazy uzdrowsko-leczniczej, tworzenia rozwoju obszarów wiejskich, ochrony środowiska naturalnego, podniesienia atrakcyjności krajobrazowej i inwestycyjnej całego regionu.

W ramach Działania 6.2 projekt - Biogazownia w gminie Jeziorzany- wartość dofinansowania z EFRR zgodnie z podpisaną umową wynosi 1 104 484,21 EUR (5 000 000,00 PLN), co stanowi 3% alokacji na Działanie. Umowa została podpisana dnia 22 grudnia 2011 r. Do końca okresu sprawozdawczego nie były zatwierdzone żadne wnioski o płatność. Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu to styczeń 2014r.

Celem projektu jest wprowadzenie na terenie gminy Jeziorzany technologii umożliwiającej wykorzystanie energii odnawialnej. Realizacja projektu pozwoli na pozyskanie i wykorzystanie energii z odpadów gorzelnianych i nadprodukcji biomasy, co w efekcie przełoży się m.in. na częściowe zabezpieczenie energetyczne gminy Jeziorzany oraz pozwoli na wdrożenie modelowego systemu zagospodarowania odpadów gorzelnianych (wywary) oraz innych produktów przemysłu spożywczego. Zagospodarowanie odpadów gorzelnianych w znaczący sposób ograniczy, a także ostatecznie wyeliminuje problemy związane z wywarami gorzelnianymi. Ponadto uzyskany w procesie fermentacji produkt organiczny trafi do gospodarstw rolnych jako pełnowartościowy nawóz organiczny. Projekt ma charakter pilotażowy w zakresie wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, co jest jednym z warunków zrównoważonego rozwoju województwa lubelskiego.

W 2011 r. z IWPIK zostały usunięte 2 projekty w ramach Działania 6.2: *Biogazownia w Gminie Batorz* oraz *Mała Elektrociepłownia Biogazowa „MEB” w Gminie Rejowiec*.

Rozkład projektów

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Z uwagi na brak danych dotyczących rozkładu projektów realizowanych w ramach VI Osi Priorytetowej w podziale na sektory gospodarki informacje te zostaną przedstawione w następnym sprawozdaniu rocznym.

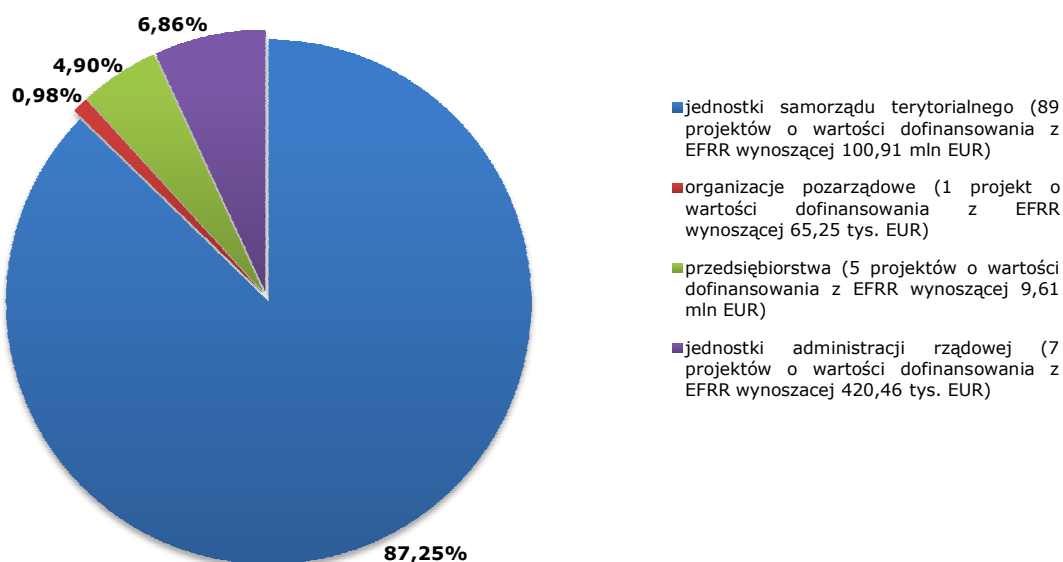
Rozkład projektów według rodzajów Beneficjentów

Najwięcej środków na działania służące poprawie stanu, zachowaniu bioróżnorodności i zapobieganiu degradacji środowiska naturalnego pozyskały jednostki samorządu terytorialnego – samorządy realizują 89 projektów o wartości ogółem 149 668 608,28 EUR (677 549 780,62 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 100 905 973,33 EUR (456 800 888,55 PLN). Pozostali Beneficjenci VI Osi Priorytetowej to: jednostki administracji rządowej, przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe.

Szczegółowe dane dotyczące liczby i wartości dofinansowania projektów realizowanych w ramach VI Osi Priorytetowej w podziale na rodzaje Beneficjentów zostały zaprezentowane na Wykresie 3.6.1.2.e.

Wykres 3.6.1.2.e.

Podział projektów realizowanych w ramach VI Osi Priorytetowej Środowisko i czysta energia według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w przestrzeni (rozkład terytorialny udzielonego wsparcia)

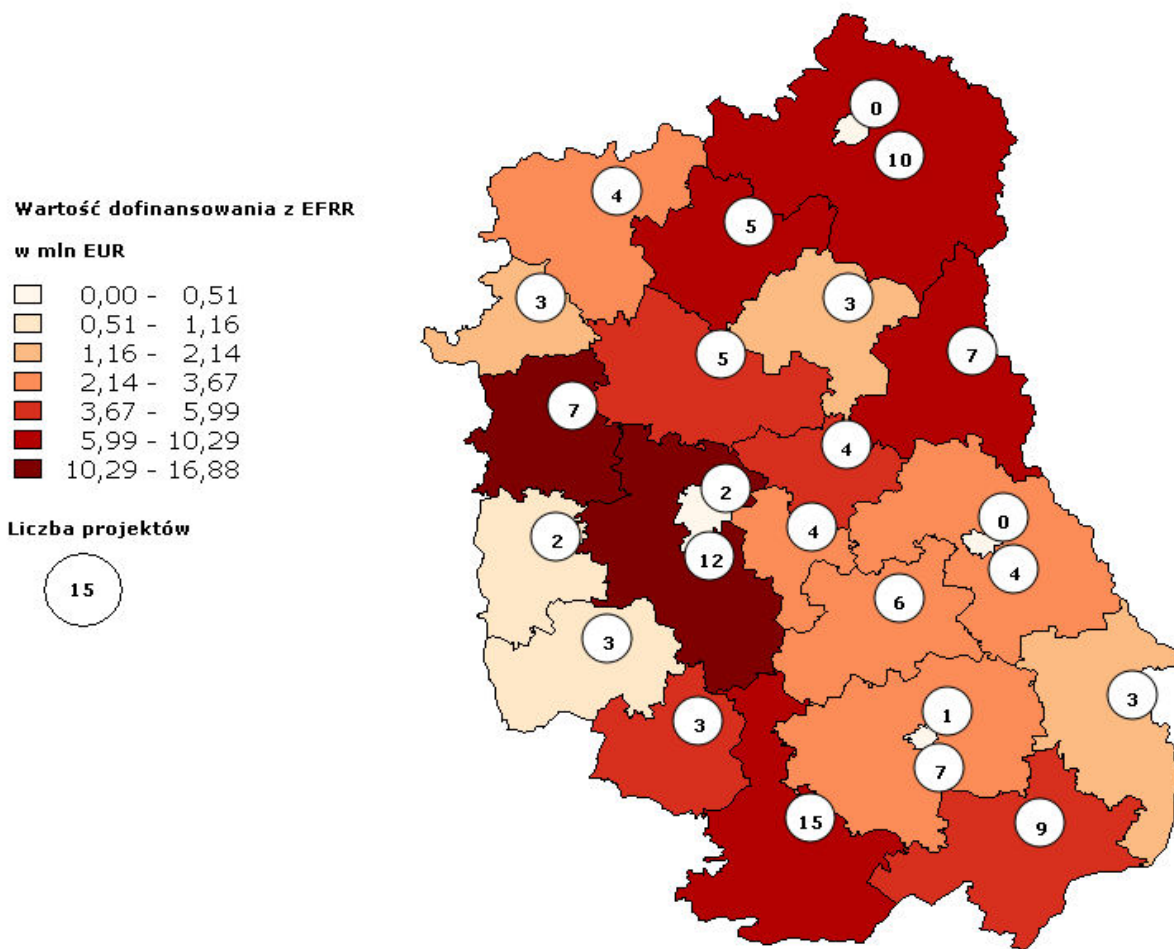
Analizując rozkład terytorialny wsparcia udzielonego przedsiębiorcom w ramach VI Osi Priorytetowej widoczna jest wyraźna dysproporcja pomiędzy poszczególnymi powiatami województwa lubelskiego. Najwięcej projektów mających na celu poprawę stanu, zachowanie bioróżnorodności oraz zapobieganie degradacji środowiska naturalnego realizowanych jest na terenie czterech powiatów województwa – biłgorajskiego (15 projektów), lubelskiego (12 projektów), bialskiego (10 projektów) i tomaszowskiego (9 projektów). Wymienione powiaty pozyskały wsparcie w łącznej wysokości 41 048 624,38 EUR (185 827 122,56 PLN). Inwestycje o najniższej wartości zlokalizowane są natomiast na obszarze lubelskich powiatów grodzkich – miasta Lublin – 1 projekt o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 508 189,96 EUR (2 300 575,95 PLN) oraz miasta Zamość – 2 projekty o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 375 149,11 EUR (1 698 300,00 PLN). W granicach obszaru administracyjnego miasta Chełma i Białej Podlaskiej nie są realizowane projekty wspierane w ramach VI Osi Priorytetowej.

Koncentracja pozyskanych środków unijnych na terenie powiatów ziemskich rzutuje na rozkład projektów środowiskowych w podziale na obszary miejskie i wiejskie. Blisko $\frac{3}{4}$ projektów z VI Osi Priorytetowej realizowane jest na terenach wiejskich. Szczegółowe dane dotyczące rozkładu projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego

Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie znajdują się w Tabeli 2.1.6.2.j. *Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie* zamieszczonej w rozdziale 2.1.6.2 *Postęp finansowy i rzeczowy*. W ramach Priorytetu nie zdiagnozowano i nie zdefiniowano obszarów defaworyzowanych.

Rozkład terytorialny wsparcia udzielonego w ramach VI Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 pomiędzy powiatami regionu został przedstawiony na poniższej mapie.

Mapa 3.6.1.2.a. Rozkład projektów realizowanych w ramach VI Osi Priorytetowej Środowisko i czysta energia w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w podziale na obszary wsparcia

Informacje na temat rozkładu projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach innych krajowych i regionalnych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia znajdują się w rozdziale 2.1.6.2. Sprawozdania.

Postęp rzeczowy:

W województwie lubelskim obserwowany jest stały wzrost wskaźników dotyczących korzystania z urządzeń sieciowych. W 2010 roku 81,2% mieszkańców regionu korzystała z sieci wodociągowej (w roku 2006 - 79,2%, 2007 -79,8%, 2008 - 80,2%, 2009 - 80,8%), oraz 47,3%

z sieci kanalizacyjnej (w roku 2006 - 45,4%, 2007 - 45,6%, 2008 - 46,2%, 2009 - 46,6%). Wartości te odbiegają jednak od średnich dla kraju - 87,5% i 62,1% korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Szczególnie niekorzystnie sytuacja wygląda na wsi, gdzie z sieci wodociągowej korzystało w 2010 roku 70,1% mieszkańców (w kraju 75,2%), natomiast z sieci kanalizacyjnej zaledwie 13,6% (w kraju 24,8%).

W latach 2004 - 2010 średnioroczny wzrost liczby korzystających z wodociągów wyniósł ponad 4 671 osób, dlatego wpływ realizacji projektów w ramach RPO WL - wzrost liczby korzystających z wodociągów o 2 036 osób - miał kluczowe znaczenie dla tego sektora. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów w ramach RPO WL w roku 2011 wzrosła o 7 416 osób (w latach 2007 - 2010 liczba osób korzystających z kanalizacji wzrastała średniorocznie o 5 677) i przyczyni się do dalszej poprawy jakości wód w województwie.

Realizacja wskaźników VI Osi Priorytetowej przedstawia się następująco:

Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 3 szt., co stanowi 13,04% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 8 szt., co stanowi 34,78% wartości docelowej dla 2015 roku. W 2012 roku planowane jest podpisanie 3 umów z listy rezerwowej, oraz zostanie ogłoszony konkurs w ramach *Działania 6.2 Energia przyjazna środowisku*. W związku z powyższym IZ RPO nie przewiduje trudności z realizacją wskaźnika.

Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 1 szt., co stanowi 6,67% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 9 szt., co stanowi 60% wartości docelowej dla 2015 roku.

Dodatkowa moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 1,87 MW, co stanowi 5,34% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 7,28 MW., co stanowi 20,80% wartości docelowej dla 2015 roku. Realizacja wskaźnika jest ściśle związana ze wskaźnikiem *Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej* w związku z powyższym IZ RPO nie przewiduje trudności z realizacją wskaźnika.

Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 135,93 km, co stanowi 30,21% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 471,62 km, co stanowi 104,80% wartości docelowej dla 2015 roku.

Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 118,12 km, co stanowi 23,62% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 596,97 km, co stanowi 119,39% wartości docelowej dla 2015 roku.

Powierzchnia terenów zrekultywowanych w wyniku realizacji projektów - na podstawie podpisanych umów szacowane jest osiągnięcie wskaźnika na poziomie 168,10% w stosunku do zakładanej wartości w Programie dla roku 2015.

Liczba osób podłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektów - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 4 934 osoby, co stanowi 9,31% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 18 124 osób, co stanowi 34,20% wartości docelowej dla 2015 roku. Poziom realizacji przedmiotowego wskaźnika jest ściśle powiązany z poprawą sytuacji dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej w województwie lubelskim, osiągniętą przy wykorzystaniu również innych od RPO źródeł finansowania takich jak PROW czy PO IiŚ. Poprzez wprowadzenie linii demarkacyjnej część Beneficjentów nie mogła składać swoich projektów w ramach RPO między innymi z uwagi na duże obciążenie budżetu gmin wiejskich. W związku z powyższym trudniej będzie zrealizować wskaźnik na zakładanym poziomie w Programie. Zgodnie z danymi statystycznymi ludność korzystająca z sieci wodociągowej to 81,20% (dla roku 2010), w tym dla miasta jest to 93,60%, zaś dla wsi jest to 70,10%.

Liczba osób podłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 8 524 osób, co stanowi 26,64% wartości docelowej

dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosła do 41 767 osób, co stanowi 130,52% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów

– na podstawie podpisanych umów szacowane jest osiągnięcie wskaźnika na poziomie 46,78% w stosunku do zakładanej wartości w Programie dla roku 2015. Poziom realizacja wynika z faktu, iż głównie w ramach PROW realizowane są projekty dotyczące segregacji odpadów, natomiast w RPO premiowana jest zgodność z Wojewódzkim Programem Gospodarki Odpadami, który punkt ciężkości kładzie na budowę sortowni odpadów.

Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów –

na podstawie podpisanych umów szacowane jest osiągnięcie wskaźnika na poziomie 659,25% w stosunku do zakładanej wartości w Programie dla roku 2015.

Opis wkładu VI Osi Priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zamieszczony w pkt. 2.2.1. Sprawozdania.

Informacje na temat liczby i wartości umów o dofinansowanie podpisanych w ramach VI Osi Priorytetowej w ramach których przewidziano *cross-finansing* znajdują się w pkt. 2.6.3. Sprawozdania.

Informacje na temat wyników badań ewaluacyjnych oraz sposobu wykorzystania rekomendacji znajdują się w pkt. 2.7 Sprawozdania.

Informacje na temat realizacji zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do VI Osi Priorytetowej zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6.3. Sprawozdania.

Wnioski

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż realizacja VI Osi Priorytetowej w roku sprawozdawczym przebiega bez większych zakłóceń. Ze względu na ścisłą spójność VI Osi Priorytetowej z celem Strategii Europa 2020 w zakresie klimatu i energii odnawialnej, Instytucja Zarządzająca ze szczególną uwagą monitoruje postęp finansowy i rzeczowy przedmiotowego Priorytetu. Na obecnym etapie wdrażania nie występuje zagrożenie niewykorzystania środków przeznaczonych na poprawę stanu środowiska województwa lubelskiego i popularyzację odnawialnych źródeł energii w regionie. Pomimo stosunkowo niskich osiągniętych wartości niektórych wskaźników postępu rzeczowego Instytucja Zarządzająca szacuje, iż w wyniku podpisania umów z listy rezerwowej oraz ogłoszenia kolejnego konkursu w ramach Działania 6.2. wartości docelowe wskaźników zostaną osiągnięte. Należy również przypomnieć, iż wykorzystanie środków przeznaczonych na Działanie 6.2. na poziomie zaledwie 33% wynika ze zwiększenia alokacji ze środków KRW i dostosowania technicznego.

Instytucja Zarządzająca obecnie nie planuje realokacji środków dotyczących Działań VI Osi Priorytetowej.

3.6.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi został zamieszczony w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

3.7. OŚ PRIORYTETOWA VII KULTURA, TURYSTYKA I WSPÓŁPRACA MIĘDZYREGIONALNA

Celem VII Osi Priorytetowej *Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna* jest „Zwiększenie udziału sektorów kultury i turystyki w gospodarce województwa lubelskiego oraz wzmocnienie powiązań międzynarodowych regionu”. Na jego realizację przeznaczono **99 859 680 EUR** (442 279 394,90 PLN), co stanowi **8,37%** alokacji na RPO WL na lata 2007-2013.

Cel VII Osi Priorytetowej zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących działań:

- Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki* - celem działania jest poprawa atrakcyjności turystycznej regionu oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury. Na jego realizację zaplanowano sumę **92 601 134 EUR** (411 364 552,78 PLN), czyli **92,73%** alokacji na Oś.
- Działanie 7.2 *Promocja kultury i turystyki* - celem działania jest wypromowanie wizerunku Lubelszczyzny jako miejsca o dużej atrakcyjności kulturalnej i turystycznej. Na jego realizację przeznaczono **5 779 273 EUR** (24 702 646,05 PLN), co stanowi 5,79% alokacji na Oś.
- Działanie 7.3 *Współpraca międzyregionalna* - celem działania jest stworzenie efektywnych powiązań partnerskich w ramach współpracy międzyregionalnej (w układzie sieciowym i dwustronnym). Na jego realizację przeznaczono kwotę **1 479 273 EUR** (6 202 196,07 PLN), co stanowi 1,48% alokacji na Oś.

Do głównych grup Beneficjentów VII Osi Priorytetowej należą jednostki samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych, organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące statutową działalność w obszarze kultury i/lub turystyki działające w oparciu o ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym.



Muzeum Lubelskie w Lublinie - Konserwacja najcenniejszych zabytków Lublina - Kaplicy Trójcy Świętej i zabudowy wzgórza zamkowego oraz Bramy Krakowskiej



Miasto Zamość - Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez modernizację i unowocześnienie jednego w Województwie Lubelskim Ogrodu Zoologicznego w Zamościu



Miasto Zamość - Centrum Kultury Filmowej w Zamościu



Miasto Lublin - Lublin Sztuk - Mistrzów - nowy produkt kulturowy i turystyczny oraz promocja wydarzeń artystycznych

3.7.1. OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW

3.7.1.1. INFORMACJE NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW REALIZACJI PRIORYTETU

Postęp fizyczny VII Osi Priorytetowej został przedstawiony w Załączniku IV - *Postęp fizyczny VII Osi Priorytetowej RPO WL*. Uzyskane wartości wskaźników oparte są na danych dotyczących operacji zakończonych tzn. takich dla których zatwierdzono wnioski o płatność końcową.

3.7.1.2. ANALIZA JAKOŚCIOWA

Postęp fizyczny

W ramach VII Osi Priorytetowej w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono żadnego konkursu. Od początku okresu programowania, IZ RPO ogłosiła **12** naborów wniosków w ramach przedmiotowej Osi. W ww. konkursach złożono **246** wniosków o dofinansowanie na łączną wartość projektów **205 702 448,78 EUR** (931 214 985,64 PLN) oraz kwotę wnioskowanego dofinansowania **146 158 484,42 EUR** (661 659 458,96 PLN), co stanowi **146,36%** alokacji przewidzianej w Programie na realizację projektów VII Osi Priorytetowej.

Tabela 3.7.1.2.a. Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Oś Priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
7.1	14	6 532 733	181	131 886 220	142,42%
7.2	0	0	24	5 344 240	92,47%
7.3	0	0	14	1 279 792	86,51%
Oś VII	14	6 532 733	219	138 510 253	138,70%

Wykres 3.7.1.2.a.

Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej VII jako % alokacji na Działania

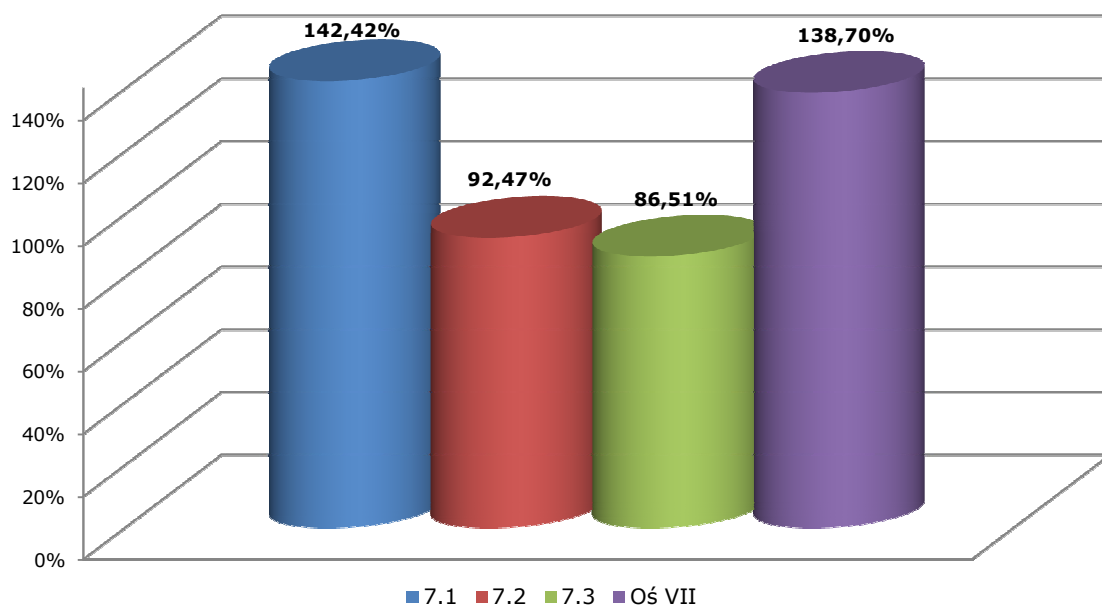


Tabela 3.7.1.2.b. Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Oś Priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
7.1	25	11 423 913	85	66 069 522	71,35%
7.2	0	0	21	5 010 647	86,70%
7.3	0	0	14	1 279 792	86,51%
Oś VII	25	11 423 913	120	72 359 961	72,46%

Wykres 3.7.1.2.b.

Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej VII do realizacji jako % alokacji na Działania

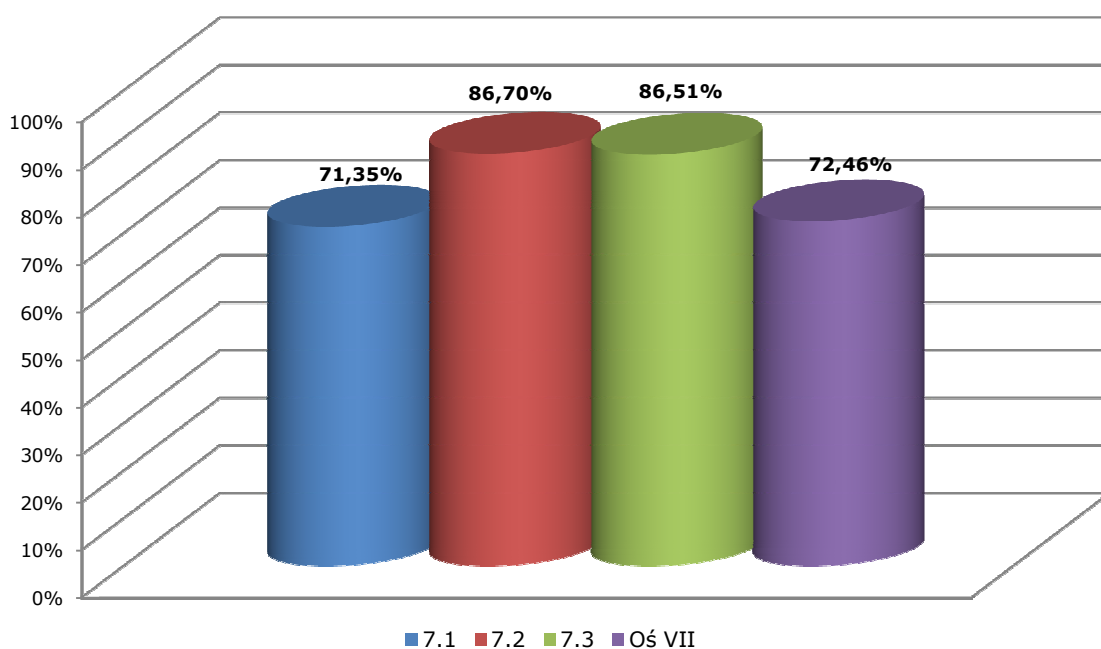


Tabela 3.7.1.2.c. Podpisane umowy o dofinansowanie – Oś Priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
7.1	22	8 947 531	74	51 781 394	55,92%
7.2	0	-37 732	21	4 923 480	85,19%
7.3	0	-95 495	14	1 157 538	78,25%
Oś VII	22	8 814 304	109	57 862 412	57,94%

Niski poziom kontraktacji dla Działania 7.1 jest związany z faktem, iż w ramach Działania na liście IWIPK znajduje się projekt Budowa Centrum Spotkania Kultur w Lublinie o wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 25 248 508,95 EUR (114 300 000,00 PLN), co stanowi 25,28% alokacji na VII Oś Priorytetową. Umowa na realizację ww. projektu nie została jeszcze podpisana.

Wykres 3.7.1.2.c.

Wartość dofinansowania z EFRR w umowach podpisanych w ramach Osi Priorytetowej VII jako % alokacji na Działanie

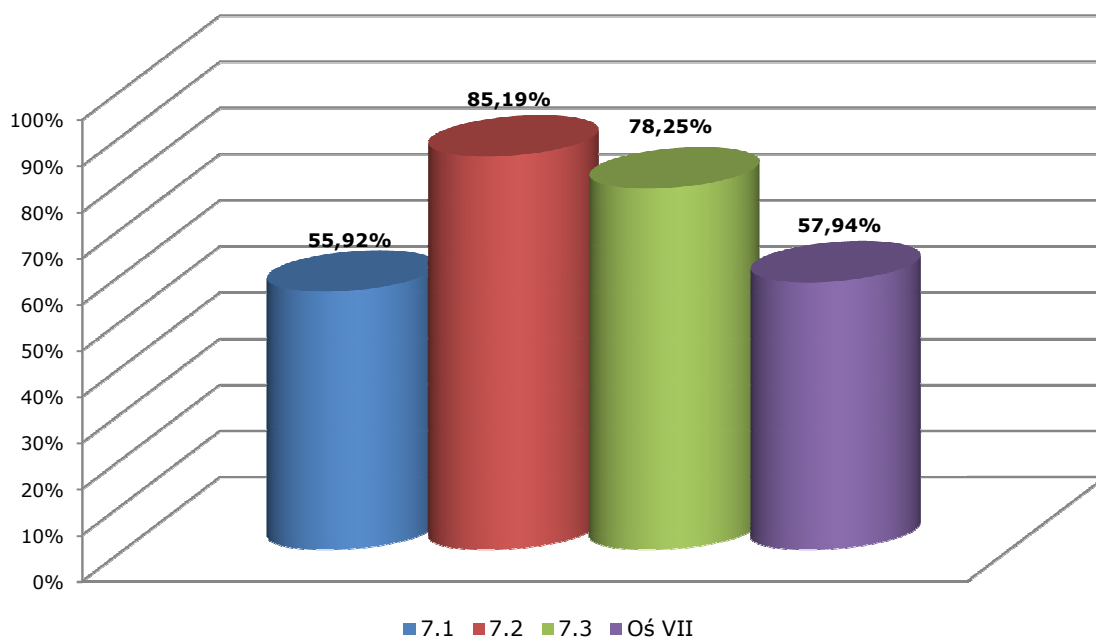


Tabela 3.7.1.2.d. Wnioski o płatność (zatwierdzone) – Oś Priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
7.1	214	13 554 730	315	21 678 759	23,41%
7.2	65	1 735 188	102	3 520 041	60,91%
7.3	26	312 536	63	953 914	64,49%
Oś VII	305	15 602 455	480	26 152 714	26,19%

Wykres 3.7.1.2.d.

Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej VII jako % alokacji na Działanie

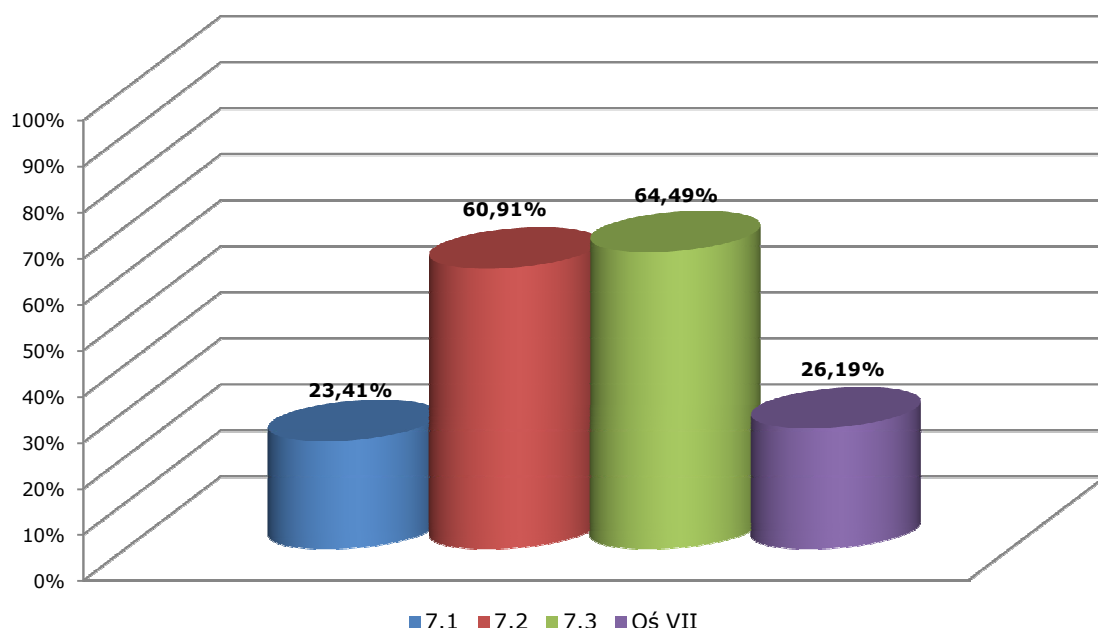


Tabela 3.7.1.2.e. Certyfikacja do KE – Oś Priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna.

Oś Priorytetowa	Wartość w okresie	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
VII	15 830 027	28 227 610	28,27%

W ramach Działania 7.1 w 2012 r. planowane jest podpisanie:

- umowy o dofinansowanie realizacji projektów wybranych przez ZWL w ramach konkursów nr 18/RPOWL/7.1/2009 oraz 06/RPOWL/7.1/2010 na wartość dofinansowania z EFRR **2 220 290,92 EUR** (10 051 257,00 PLN) .
- umowy o dofinansowanie realizacji projektów znajdujących się na liście rezerwowej w ramach dotychczas ogłoszonych konkursów na wartość dofinansowania z EFRR **6 240 732,27EUR** (28 251 795,00 PLN).

Poniższa tabela przedstawia wykorzystanie alokacji uwzględniające umowy, których podpisanie planowane jest w 2012 roku:

Tabela 3.7.1.2.f. Wykorzystanie alokacji ramach Działań Osi Priorytetowej VII przy uwzględnieniu umów o dofinansowanie, planowanych do podpisania w 2012 r.

Działanie	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
7.1	60 242 417	65,06%
7.2	4 923 480	85,19%
7.3	1 157 538	78,25%
Oś VII	66 323 435	66,42%

Wykorzystanie alokacji w ramach Działania 7.1, po uwzględnieniu środków zabezpieczonych na realizację projektu znajdującego się na liście IWIPK - Budowa Centrum Spotkania Kultur w Lublinie o wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 25 248 508,95 EUR (114 300 000 PLN), wynosić będzie 92,32 %. Natomiast dla całej VII Osi Priorytetowej wynosić będzie 91,70%.

Projekty indywidualne

W ramach VII Osi Priorytetowej na liście IWIPK znajdują się **2** projekty kluczowe. Łącznie na ich realizację IZ RPO przeznaczyła **27 501 543,69 EUR** (124 499 488,30 PLN), co stanowi **27,54%** alokacji na Oś.

W ramach Działania 7.1 projekt - Budowa Centrum Spotkania Kultur w Lublinie - wartość dofinansowania z EFRR zgodnie z IWPIK wynosi 25 248 508,95 EUR (114 300 000,00 PLN), co stanowi 27,27% alokacji na Działanie. W 2012 r. planowane jest podpisanie umowy na realizację ww. projektu. Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu to grudzień 2013 r.

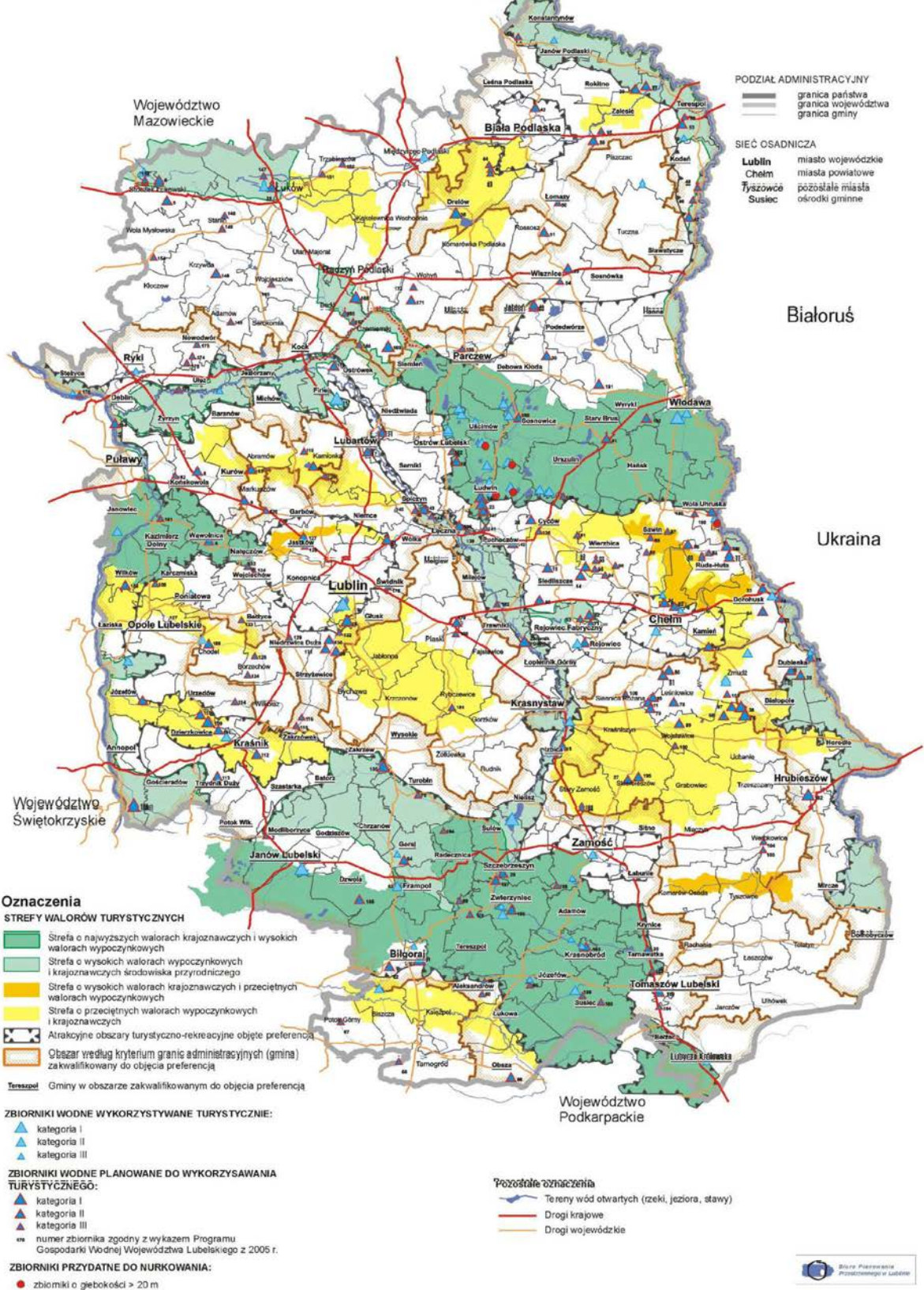
W ramach Działania 7.2 projekt - Opracowanie i wdrożenie systemu promocji Województwa Lubelskiego - wartość dofinansowania z EFRR zgodnie z podpisaną umową wynosi 2 253 034,75 EUR (10 199 488,30 PLN), co stanowi 38,98% alokacji na Działanie. Do końca okresu sprawozdawczego zatwierdzone zostały wnioski o płatność na wartość dofinansowania UE 1 798 302,78 EUR (8 140 916,68 PLN), co stanowi 79,82% wnioskowanego dofinansowania UE. Termin zakończenia realizacji przewidywany jest w roku 2012.

Mapa 3.7.1.2.a.

PLAN MARKETINGU TURYSTYKI W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM NA LATA 2007-2013
WALORYZACJA PRZESTRZENI TURYSTYCZNEJ

Województwo
Podlaskie

Mapa nr 10



Źródło: Plan marketingu turystyki w województwie lubelskim na lata 2007 - 2013, Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, Lublin 2007.

Poniżej przedstawiona została zwięzła charakterystyka obszarów objętych preferencją zgodnie z Planem Marketingu oraz wskazane przykładowe projekty wdrażane w RPO WL, które wpisują się w założenia strategii rozwoju turystyki:

Roztocze, kompleks Puszczy Solskiej i Lasów Janowskich – obszar o walorach wypoczynkowych znaczących w skali kraju – II i III kategorii atrakcyjności turystycznej. Podstawowym czynnikiem atrakcyjności obszaru są walory krajoznawcze Parku Narodowego i Parków Krajobrazowych, które predestynują ten obszar dla rozwoju form turystyki przyjaznych środowisku oraz walory kulturowe. Rozwojowi wskazanego obszaru preferencyjnego w zakresie atrakcyjności obszarów turystyczno-rekreacyjnych służą m. in. następujące projekty w ramach RPO WL:

- *Rozbudowa infrastruktury turystycznej w Krasnobrodzie* (Gmina Krasnobród, Działanie 7.1);
- *Odtworzenie zabytkowego układu wodno-pałacowego w Zwierzyńcu wraz z zagospodarowaniem turystycznym* (gmina Zwierzyniec, Działanie 7.1);
- *Budowa Parku Rekreacji "Zoom Natury" nad zalewem w Janowie Lubelskim* (Gmina Janów Lubelski, Działanie 7.1);
- *Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez modernizację i unowocześnienie jedynego w Województwie Lubelskim Ogrodu Zoologicznego w Zamościu* (Miasto Zamość, Działanie 7.1);
- *Zielone serca Europy - promocja walorów kulturowych i turystycznych terenów Gminy Zamość* (Gmina Zamość, Działanie 7.3);
- *Pięć zalewów - morze atrakcji* (Gmina Frampol, Działanie 7.1);
- *Budowa pawilonu z wybiegami dla żyraf i innych zwierząt Afryki na terenie Ogrodu Zoologicznego w Zamościu* (Miasto Zamość, Działanie 7.1);
- *Rewitalizacja zabytkowego Starego Miasta w Zamościu, jedynego obiektu z Województwa Lubelskiego wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO* (Miasto Zamość, Działanie 7.1);
- *Józefów Park- Rozwój produktów turystyki aktywnej* (Gmina Józefów, Działanie 7.1);
- *Szlak geoturystyczny Roztocza Środkowego* (Gmina Józefów, Działanie 7.1).

Rejon Środkowej Wisły obejmujący: Małopolską Dolinę Wisły, Wrzelowiecki Park Krajobrazowy, Kraśnicki i Chodelski Obszar Chronionego Krajobrazu, Kazimierski Park Krajobrazowy z Kazimierzem Dolnym, Puławami i Nałęczowem - obszar zróżnicowany pod względem przyrodniczym (liczne rezerваты przyrody, paneuropejski korytarz ekologiczny) i krajobrazowym (urozmaicony krajobraz: rozległej doliny rzecznej, unikatowa sieć wąwozów); bardzo ciekawy pod względem kulturowym (z wieloma zabytkami architektury: zespoły i budowle sakralne, zespoły rezydencjonalne, turystyczne szlaki dziedzictwa kulturowego, muzea, ośrodki sztuki ludowej). Rozwojowi wskazanego obszaru preferencyjnego w zakresie atrakcyjności obszarów turystyczno-rekreacyjnych służą m. in. następujące projekty w ramach RPO WL:

- *Odbudowa Muzeum Sztuki Złotniczej w Kazimierzu Dolnym przy ul. Rynek 19* (Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, Działanie 7.1);
- *Rewaloryzacja i zagospodarowanie Zespołu Zamkowego w Kazimierzu Dolnym* (Gmina Kazimierz Dolny, Działanie 7.1);
- *Remont konserwatorski Świątyni Sybilli i Domu Gotyckiego w Puławach* (Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy, Działanie 7.1);
- *Rewaloryzacja i konserwacja Domu Żółtego i części Pałacu ks. Czartoryskich w Puławach z przeznaczeniem na cele kulturalno - turystyczne* (Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy, Działanie 7.1);
- *Kompleksowe zagospodarowanie turystyczne zbiornika wodnego Janowice* (Gmina Janowiec, Działanie 7.1);
- *Budowa nowoczesnego i funkcjonalnego Ośrodka Żeglarskiego nad Zalewem Zemborzyckim w Lublinie* (Fundacja Lubelskie Centrum Żeglarstwa, Działanie 7.1);

- *Starorzecze Wisły – Aktywna Rekreacja w Stężycy* (Towarzystwo Przyjaciół Stężycy, Działanie 7.1);
- *Szlakiem Nadwiślańskiej Kolejki Wąskotorowej po atrakcjach turystycznych Regionu Lubelskiego* (Powiat Opolski, Działanie 7.1);
- *Kampania promocyjna Krainy Lessowych Wąwozów* (Lokalna Organizacja Turystyczna "Kraina Lessowych Wąwozów", Działanie 7.2).

„Polesie Zachodnie” - W jego skład wchodzi: Poleski Park Narodowy, Pojezierze Łęczyńsko - Włodawskie i Lasy Parczewskie. Jest to obszar o walorach wypoczynkowych znaczących w skali kraju – II i III kategorii atrakcyjności turystycznej. Podstawowym czynnikiem atrakcyjności obszaru są bardzo wysokie walory przyrodnicze (Poleski Park Narodowy i liczne rezerваты przyrody), występowanie głębokich jezior oraz walory kulturowe – wielokulturowość pogranicza, zabytki architektury, miejsca pielgrzymkowe, turystyczne szlaki dziedzictwa kulturowego, muzea, ośrodki sztuki ludowej. Rozwojowi wskazanego obszaru preferencyjnego w zakresie atrakcyjności obszarów turystyczno-rekreacyjnych służą m. in. następujące projekty w ramach RPO WL:

- *„Kresy piękne z natury” program promocji walorów turystycznych i kulturowych centrum turystyczno – rekreacyjnego Okuninki nad Jeziorem Białym jako markowego produktu Gminy Włodawa i województwa lubelskiego* (Gmina Włodawa, Działanie 7.2);
- *Program promocji walorów kulturowych i turystycznych Włodawy – miasta trzech granic i trzech kultur* (Gmina Miejska Włodawa, Działanie 7.2)
- *Turystyczne i rekreacyjne zagospodarowanie Gminy Włodawa* (Gmina Włodawa, Działanie 7.1);
- *Wielobarwny wypoczynek. Budowa ścieżki rowerowej na terenie Pojezierza Łęczyńsko – Włodawskiego* (Powiat Łęczyński, Działanie 7.1);
- *„Po pracy, Polesie” – zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru Polesia Zachodniego* (Gmina Urszulin, Działanie 7.1).

Obszar Doliny Wieprza obejmujący parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu w jego strefie. Podstawowym czynnikiem atrakcyjności są wysokie walory przyrodnicze. Rejon związany jest przede wszystkim z możliwością rozwoju turystyki wodnej na bazie walorów przyrodniczych, krajoznawczych Wieprza i przyległych obszarów (w mniejszym stopniu kulturowych). Rozwojowi wskazanego obszaru preferencyjnego w zakresie atrakcyjności obszarów turystyczno-rekreacyjnych służą min. następujące projekty w ramach RPO WL:

- *Promocja markowego produktu turystycznego Lubelszczyzny „Kajakiem po Bystrzycy i Wieprzu”* (Powiat Lubelski, Działanie 7.2);
- *Rowerem przez krainę Lewarta - promocja oferty turystyki rowerowej Ziemi Lubartowskiej* (Miasto Lubartów, Działanie 7.2);
- *Magia miejsc - promocja walorów turystycznych Lubelszczyzny* (Powiat Łęczyński, Działanie 7.2).

Podmiejskie strefy rekreacyjne – zwłaszcza wokół Lublina, Chełma, Białej Podlaskiej, Zamościa, a także wokół pozostałych większych miast regionu - jako obszary zaplecza wypoczynkowego miast wskazane do kształtowania podmiejskich rezerw rekreacyjnych. Podstawowym czynnikiem atrakcyjności dla funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej jest dobrze rozwinięta baza rekreacyjno – sportowa, kąpieliska, zbiorniki wodne, lasy komunalne, parki, ścieżki spacerowe i rowerowe, ośrodki jeździeckie, lotniska sportowe oraz ogrody działkowe i domki letniskowe. Rozwojowi wskazanego obszaru preferencyjnego w zakresie atrakcyjności obszarów turystyczno-rekreacyjnych służą m. in. następujące projekty w ramach RPO WL:

- *Rozbudowa infrastruktury turystycznej wokół Zalewu Kraśnickiego* (Miasto Kraśnik, Działanie 7.1)
- *Turystyka aktywna z kulturą w tle na Ziemi Kraśnickiej* (Powiat Kraśnicki, Działanie 7.2);

- *Gotania. Etap I - Oznakowanie tras turystycznych oraz Transgraniczne Centrum Informacji Turystycznej w Hrubieszowie* (Gmina Miejska Hrubieszów, Działanie 7.1);
- *Rozbudowa infrastruktury turystycznej na Słonecznym Wrotkowie nad Zalewem Zemborzyckim w Lublinie – etap III* (Miasto Lublin, Działanie 7.1);
- *Budowa "Akademii Golfa" nad zalewem Zemborzyckim w Lublinie* (Gmina Lublin, Działanie 7.1);
- *Budowa ścieżki rowerowej z infrastrukturą towarzyszącą na lewym brzegu Zbiornika Zembrzyckiego - etap II, III, IV* (Gmina Lublin, Działanie 7.1).

Przedstawione powyżej konkretne przykłady realizacji założeń Planu marketingu poprzez projekty wdrażane w ramach RPO WL świadczą o wysokim poziomie koordynacji polityki inwestycyjnej w gospodarce turystycznej w latach 2007 – 2013 w województwie lubelskim. Inwestycje współfinansowane z EFRR z jednej strony wzmacniają główne potencjały rozwojowe turystyki i rekreacji zidentyfikowane w Planie marketingu, budują silne podstawy gospodarki turystycznej, aktywizują cały region i propagują rozwój różnorodnych form turystyki i rekreacji a z drugiej strony stanowią reakcję na wskazane w dokumencie problemy rozwojowe ograniczające wykorzystanie tych że potencjałów.

Finansowe wsparcie projektów ze środków RPO WL przyczyni się do wykorzystania potencjału naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego tak, by zarówno sektor turystyki, jak i sektor kultury w większym stopniu wpływały na poziom/wielkość PKB w regionie.

Analiza zakresu terytorialnego oraz tematycznego projektów z obszaru współpracy międzynarodowej.

Projekty realizowane w ramach Działania 7.3 *Współpraca międzyregionalna* VII Osi Priorytetowej RPO WL (14 umów, wszystkie podpisane były we wcześniejszych okresach sprawozdawczych) w istotny sposób przyczyniają się do tworzenia efektywnych powiązań partnerskich w ramach współpracy międzyregionalnej w układzie sieciowym i dwustronnym, które z kolei prowadzą do podniesienia jakości zasobów ludzkich, sprzyjają rozwojowi gospodarki regionu, wpływają na wzrost zaufania społecznego i aktywności obywatelskiej.

Projekty obecnie realizowane lub których realizacja już się zakończyła (do dnia 31.12.2011 r. zakończyła się realizacja 10 z nich), wykazują z jednej strony dużą różnorodność poruszanych tematów z wielu dziedzin, a z drugiej strony szeroki wachlarz zawiązanych partnerstw. W celu określenia partnerów oraz obszarów współpracy międzyregionalnej najodpowiedniejszym będzie przywołanie konkretnych projektów:

- *Jesteśmy razem – młodzi w Europie* – przedsięwzięcie jest wspólnym przedsięwzięciem Miasta Chełm, Miasta Utena na Litwie i Miasta Liepaja na Łotwie.
- *LUBELSKIE.EU - Europejska sieć współpracy turystycznej* – projekt realizowany przez Lubelską Regionalną Organizację Turystyczną w partnerstwie z Samorządem Województwa Lubelskiego oraz Polską Organizacją Turystyczną.
- *Moje miasto w naszej Europie. Międzynarodowe spotkanie młodzieżowych rad miast partnerskich w Lublinie e-* uczestnikami projektu są członkowie młodzieżowych rad lub przedstawiciele organizacji młodzieżowych współpracujących z Radami Miast z następujących miast: Nancy (Francja), Delmenhorst (Niemcy), Pernik (Bułgaria), Poniewież (Litwa), Debreczyn (Węgry), Lublin (Polska).
- *Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej* – projekt miasta Lublin realizowany w partnerstwie z miastami: Münster (Niemcy), Poniewież (Litwa) i Viseu (Portugalia).
- *Partnerskie współdziałanie na rzecz promocji Roztocza Tomaszowskiego jako atrakcji turystycznej Unii Europejskiej* - projekt realizowany jest w partnerstwie z Powiatem Freudenstadt (Niemcy – Kraj Związkowy Badenia Wirtembergia) oraz gminami Bełzec, Lubycza Królewska, Susiec, Tomaszów Lubelski i Tyszowce.
- *Ponad granicami – transfer wiedzy i doświadczeń osób w wieku 50+-* głównym celem projektu było stworzenie warunków dla wzrostu aktywności zawodowej i społecznej generacji 50+ na Lubelszczyźnie, dzięki stworzeniu efektywnych, ponadnarodowych

powiązań partnerskich w ramach współpracy między Lubelszczyzną (Polska) a Perthshire (Szkocja).

- Rajd samolotowy Polska – Litwa im. Generała Tadeusza Góry - projekt realizowany w partnerstwie przez: Gminę Miejską Świdnik, Gminę Rejonową Sołeczники na Litwie, Powiat Świdnicki i Aeroklub Świdnik.
- Razem ku przedsiębiorczości! – pobudzanie aktywności społeczno-gospodarczej przedsiębiorców sektora MŚP z terenu Powiatu Łęczyńskiego – projekt realizowany w partnerstwie z miastem Humenne (Słowacja).
- Współpraca międzyregionalna powiatu chełmskiego i miasta Chełm szansą rozwoju turystyki ziemi chełmskiej jako atrakcji wschodniej granicy Unii Europejskiej - jest wspólnym przedsięwzięciem Powiatu Chełmskiego, Miasta Chełm i Miasta Trebieszów na Słowacji.
- Współpraca straży pożarnych powiatu tomaszowskiego z partnerami z Niemiec i województwa podkarpackiego.
- Zielone serca Europy – promocja walorów kulturowych i turystycznych terenów Gminy Zamość - projekt realizowany przez Gminę Zamość wraz z partnerami Snina (Słowacja), Sarospatak (Węgry), Comune di Staffolo (Włoch), Rzeszów (Polska).

Zakres tematyczny projektów realizowanych w partnerstwie jest bardzo bogaty i różnorodny – od obszaru lotnictwa, poprzez hip-hop, wzmacnianie świadomości kulturalnej i turystykę aż po aktywizację lokalnego sektora MŚP. Jeśli chodzi o partnerów wybieranych przez Beneficjentów, to są to miasta z następujących państw: Litwa, Łotwa, Francja, Niemcy, Bułgaria, Węgry, Portugalia, Słowacja, Włochy. Jak widać region lubelski podejmuje inicjatywy mające na celu zacieśnianie współpracy z państwami sąsiednimi, z którymi istnieją silne, długoletnie tradycje kooperacyjne ale również dąży do nawiązania takich kontaktów z partnerami, z którymi współpraca ta nie ma tak rozwiniętego charakteru. Analiza projektów z Działania 7.3 RPO WL prowadzi do wniosku, iż ważne obecne są projekty z zakresu zacieśniania współpracy pomiędzy miastami partnerskimi – jak to ma miejsce np. w przypadku projektu *Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej*.

Ważnym efektem realizacji projektów w ramach przedmiotowego Działania jest wzrost konkurencyjności Lubelszczyzny a przez to zwiększenie zdolności instytucjonalnej regionu. Ponadto projekty te spełniają ważną funkcję w zakresie spójności priorytetów współpracy zagranicznej regionu z działaniami mającymi na celu poprawę wewnątrzregionalnych standardów społeczno-gospodarczych.

Rozkład projektów

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Z uwagi na brak danych dotyczących rozkładu projektów realizowanych w ramach VII Osi Priorytetowej w podziale na sektory gospodarki informacje te zostaną przedstawione w następnym sprawozdaniu rocznym.

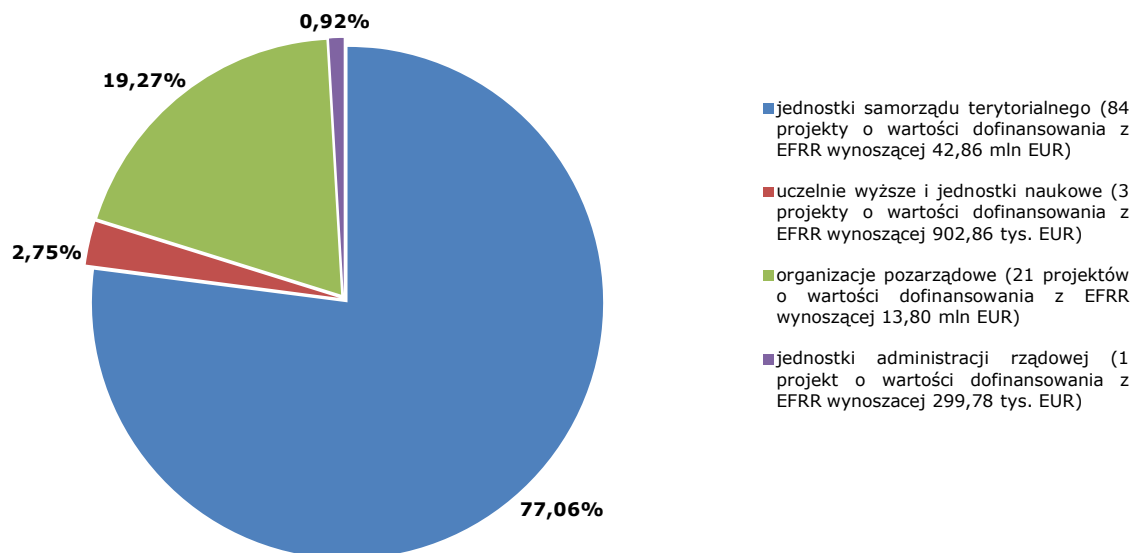
Rozkład projektów według rodzajów Beneficjentów

Analizując rozkład wsparcia udzielonego w ramach VII Osi Priorytetowej *Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna* według rodzajów Beneficjentów, należy zauważyć, że najliczniejsze grupy odbiorców stanowią jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe. Samorządy i organizacje non-profit pozyskały łącznie 56 659 765,92 EUR (256 498 760,32 PLN), co stanowi blisko 98% dofinansowania rozdysponowanego w ramach Osi. Pozostałe 2% środków trafiło do lubelskich uczelni wyższych i jednostek naukowych oraz jednostek administracji rządowej.

Szczegółowe dane dotyczące liczby i wartości dofinansowania projektów realizowanych w ramach VII Osi Priorytetowej w podziale na rodzaje Beneficjentów zostały zaprezentowane na Wykresie 3.7.1.2.e.

Wykres 3.7.1.2.e.

Podział projektów realizowanych w ramach VII Osi Priorytetowej *Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna* według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w przestrzeni (rozkład terytorialny udzielonego wsparcia)

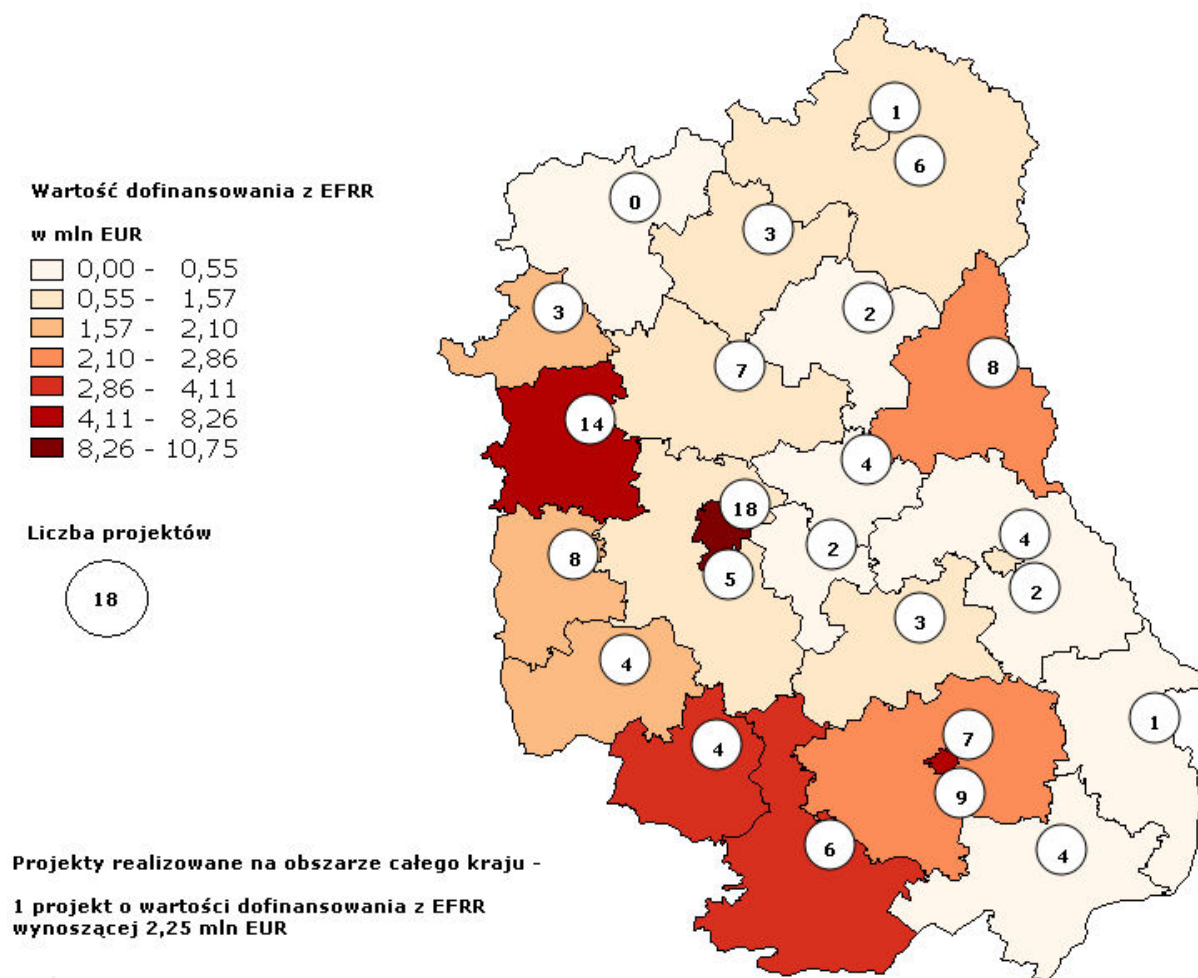
W ramach VII Osi Priorytetowej *Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna* na terenie województwa lubelskiego realizowanych jest 108 projektów o łącznej wartości ogółem 87 321 911,16 EUR (395 306 291,83 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 55 609 377,49 EUR (251 743 651,88 PLN). Ponadto unijne wsparcie w wysokości 2 253 034,75 EUR (10 199 488,30 PLN) uzyskał jeden projekt realizowany na obszarze całej Polski.

Biorąc pod uwagę liczbę projektów najwięcej inwestycji zlokalizowanych jest na obszarze miasta Lublin (18 projektów) oraz powiatów puławskiego (14 projektów) i zamojskiego (9 projektów). Natomiast najwyższe dofinansowanie z EFRR otrzymały: miasto Lublin – 10 754 743,64 EUR (48 686 724,47 PLN), miasto Zamość – 8 259 717,31 EUR (37 391 740,24 PLN) oraz powiat puławski – 6 186 270,47 EUR (28 005 246,40 PLN). Na tle innych powiatów pozytywnie wyróżniają się również powiaty zamojski, włodawski, biłgorajski oraz janowski - każdy uzyskał wsparcie w wysokości powyższej 2,5 mln EUR. Znacznie mniej – poniżej 400 tys. EUR – otrzymały powiaty: hrubieszowski, świdnicki, parczewski oraz chełmski. Natomiast na terenie powiatu łukowskiego nie są realizowane inwestycje wspierane w ramach przedmiotowego Priorytetu.

Wśród umów o dofinansowanie podpisanych w ramach VII Osi Priorytetowej dominują projekty realizowane na obszarach miejskich – 67 projektów o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 44 693 248,02 EUR (202 326 333,79 PLN). Szczegółowe dane dotyczące rozkładu projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie znajdują się w Tabeli 2.1.6.2.j. *Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie* zamieszczonej w rozdziale 2.1.6.2 *Postęp finansowy i rzeczowy*. W ramach Priorytetu nie zdiagnozowano i nie zdefiniowano obszarów defaworyzowanych.

Rozkład terytorialny wsparcia udzielonego w ramach VII Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 pomiędzy powiatami regionu został przedstawiony na poniższej mapie.

Mapa 3.7.1.2.b. Rozkład projektów realizowanych w ramach VII Osi Priorytetowej Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w podziale na obszary wsparcia

Informacje na temat rozkładu projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach innych krajowych i regionalnych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia znajdują się w rozdziale 2.1.6.2. Sprawozdania.

Postęp rzeczowy

Realizacja wskaźników VII Osi Priorytetowej przedstawia się następująco:

Liczba projektów z zakresu turystyki – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 5 szt., co stanowi 7,69% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 32 szt., co stanowi 49,23% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów kultury – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 2 szt., co stanowi 20% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosnie do 12 szt., co stanowi 120% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba projektów współpracy międzynarodowej – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 8 szt., co stanowi 57,14% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosnie do 12 szt., co stanowi 85,71% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba utworzonych miejsc pracy – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 23 szt., co stanowi 13,53% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosnie do 150,50 szt., co stanowi 88,53% wartości docelowej dla 2015 roku.

Nowe rodzaje usług/produktów/atrakcji oferowanych w wyniku realizacji projektów – wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 9 szt., co stanowi 8,41% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosnie do 48 szt., co stanowi 44,86% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba odwiedzających widzów - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 165 828 osób, co stanowi 30,71% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosnie do 265 828 osób, co stanowi 49,23% wartości docelowej dla 2015 roku.

W roku 2012 IZ RPO planuje podpisanie umów z listy wniosków zatwierdzonych do dofinansowania jak i z listy rezerwowej z *Działania 7.1.*, co wpłynie na wzrost wartości wskaźników Osi VII.

Opis wkładu VII Osi Priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zamieszczony w pkt. 2.2.1. Sprawozdania.

Informacje na temat liczby i wartości umów o dofinansowanie podpisanych w ramach VII Osi Priorytetowej w ramach których przewidziano *cross-finansing* znajdują się w pkt. 2.6.3. Sprawozdania.

Informacje na temat wyników badań ewaluacyjnych oraz sposobu wykorzystania rekomendacji znajdują się w pkt. 2.7 Sprawozdania.

Informacje na temat realizacji zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do VII Osi Priorytetowej zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6.3. Sprawozdania.

Wnioski

Województwo lubelskie jest jednym z ciekawszych przyrodniczo i kulturowo regionem Polski. Realizacja projektów w ramach VII Osi Priorytetowych pozwala na zwiększenie dostępności regionalnych dóbr kultury i infrastruktury turystycznej, wypromowanie wizerunku Lubelszczyzny jako regionu o dużej atrakcyjności kulturalnej i turystycznej oraz stworzenie efektywnych powiązań partnerskich w ramach współpracy międzyregionalnej. Analiza postępu finansowego i rzeczowego VII Osi Priorytetowa pozwala stwierdzić, iż realizacja VII Osi Priorytetowej w roku sprawozdawczym przebiega bez większych zakłóceń. Obecnie podpisane umowy o dofinansowanie wyczerpują obecnie blisko 60% alokacji, przy czym osiągnięte i szacowane do osiągnięcia wartości wskaźników postępu rzeczowego są na stosunkowo wysokim poziomie. Biorąc pod uwagę, iż Instytucja Zarządzająca planuje podpisanie umów o dofinansowanie znajdujących się na listach rezerwowych, a także realizację projektu kluczowego *Budowa Centrum Spotkania Kultur w Lublinie*, którego dofinansowanie z EFRR wynosi blisko ¼ środków przeznaczonych na realizację projektów w ramach przedmiotowego Priorytetu, Instytucja Zarządzająca nie przewiduje trudności w osiągnięciu zakładanych wartości docelowych wskaźników.

Instytucja Zarządzająca obecnie nie planuje realokacji środków dotyczących Działań VII Osi Priorytetowej.

3.7.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi został zamieszczony w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

3.8. OŚ PRIORYTETOWA VIII INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Celem VIII Osi Priorytetowej **Infrastruktura społeczna** jest „Poprawa warunków kształcenia oraz dostępu do wiedzy, usług medycznych i pomocy społecznej”. Na jego realizację przeznaczono **158 412 240 EUR** (691 661 058,36 PLN), co stanowi **13,28%** całkowitej alokacji na Program.

Cel VIII Osi Priorytetowej zostanie osiągnięty poprzez realizację poniższych działań:

- Działanie 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych* - celem działania jest zwiększenie wykorzystania potencjału regionalnych szkół wyższych, a także poprawa dostępu do bazy dydaktycznej na poziomie wyższym. Na jego realizację zaplanowano kwotę **32 360 286 EUR** (144 577 598,22 PLN), co stanowi 20,43% alokacji na Oś.
- Działanie 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa* - celem działania jest podniesienie poziomu kształcenia na wszystkich szczeblach nauczania (z wyłączeniem poziomu wyższego i przedszkolnego) oraz zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do infrastruktury edukacyjnej i sportowej. Na jego realizację przeznaczono **71 411 440 EUR** (313 461 323,39 PLN), co stanowi 45,08% alokacji na Oś.
- Działanie 8.3 *Ochrona zdrowia* - celem działania jest poprawa jakości i dostępności do świadczeń udzielanych w zakresie publicznej ochrony zdrowia. Na jego realizację przeznaczono sumę **50 194 192 EUR** (214 711 139,96 PLN), co stanowi 31,69% alokacji na Oś.
- Działanie 8.4 *Pomoc społeczna* - celem działania jest poprawa jakości i dostępności świadczeń z zakresu pomocy społecznej, udzielanych przez domy pomocy społecznej i placówki opiekuńczo-wychowawcze. Na jego realizację przeznaczono kwotę **4 446 322 EUR** (18 910 996,80 PLN), co stanowi 2,81% alokacji na Oś.

Do głównych grup Beneficjentów VIII Osi Priorytetowej należą jednostki samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych, podmioty działające w oparciu o ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, uczelnie (publiczne i niepubliczne).



Miasto Lublin - Budowa stadionu miejskiego w Lublinie wraz z zagospodarowaniem przylegającego terenu



Gmina Mełgiew - Szkolny wielofunkcyjny basen ogrzewany słońcem i energią wiatrową



Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubartowie - Zakup sprzętu medycznego wraz z dostosowaniem pomieszczeń dla Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lubartowie

3.8.1. OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW

3.8.1.1. INFORMACJE NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW REALIZACJI PRIORYTETU

Postęp fizyczny VIII Osi Priorytetowej został przedstawiony w Załączniku IV - *Postęp fizyczny VIII Osi Priorytetowej RPO WL*. Uzyskane wartości wskaźników oparte są na danych dotyczących operacji zakończonych tzn. takich dla których zatwierdzono wnioski o płatność końcową.

3.8.1.2. ANALIZA JAKOŚCIOWA

Postęp finansowy

W ramach VIII Osi Priorytetowej w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono żadnego konkursu. Od początku okresu programowania, IZ RPO ogłosiła **9** naborów wniosków w ramach przedmiotowej Osi. W ww. konkursach złożono **345** wniosków o dofinansowanie na łączną wartość projektów 398 709 937,22 EUR (1 804 959 886,30 PLN) oraz kwotę wnioskowanego dofinansowania **299 328 628,26 EUR** (1 355 060 700,14 PLN), co stanowi **188,96%** alokacji przewidzianej w Programie na realizację projektów VIII Osi Priorytetowej.

Tabela 3.8.1.2.a. Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
8.1	0	0	15	38 920 451	120,27%
8.2	0	0	149	160 389 296	224,60%
8.3	0	0	133	78 243 998	155,88%
8.4	0	0	19	5 257 075	118,23%
Oś VIII	0	0	316	282 810 821	178,53%

Wykres 3.8.1.2.a.

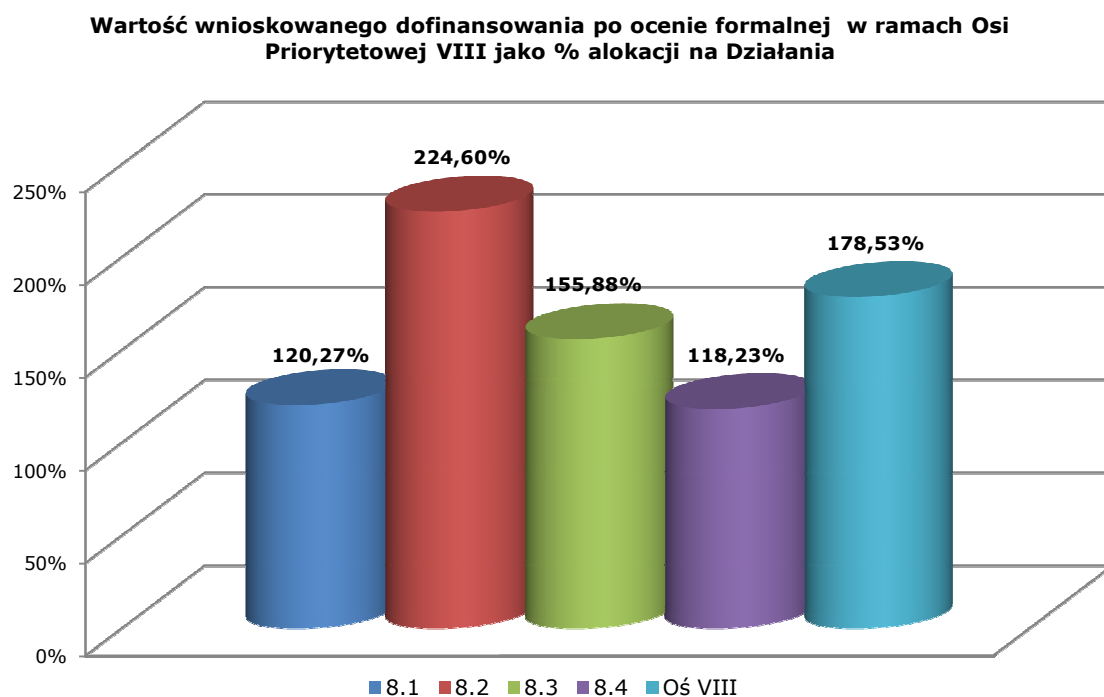


Tabela 3.8.1.2.b. Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji - Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
8.1	1	1 195 319	12	30 721 250	94,94%
8.2	1	411 792	41	60 451 458	84,65%
8.3	2	1 887 592	78	46 474 106	92,59%
8.4	0	0	14	4 341 644	97,65%
Oś VIII	4	3 494 703	145	141 988 457	89,63%

Wykres 3.8.1.2.b.

Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji w ramach Osi Priorytetowej VIII jako % alokacji na Działania

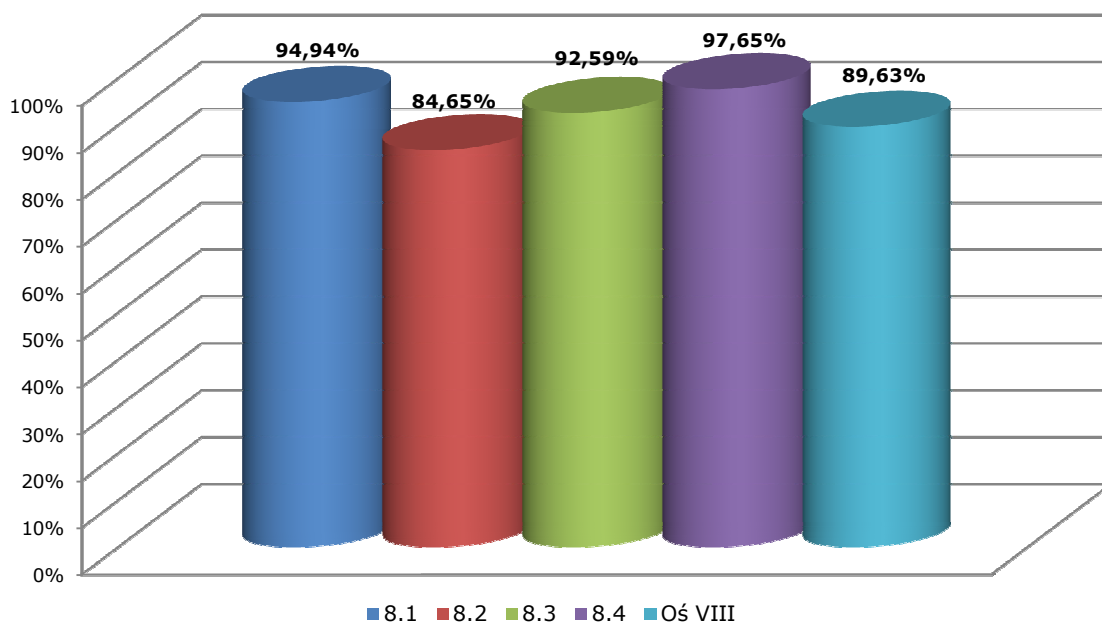


Tabela 3.8.1.2.c. Podpisane umowy o dofinansowanie - Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
8.1	1	1 841 104	11	28 055 374	86,70%
8.2	4	1 751 023	41	53 759 642	75,28%
8.3	5	3 491 771	75	41 526 838	82,73%
8.4	3	63 570	14	3 440 225	77,37%
Oś VIII	13	7 147 468	141	126 782 079	80,03%

Wykres 3.8.1.2.c.

Wartość dofinansowania z EFRR w umowach podpisanych w ramach Osi Priorytetowej VIII jako % alokacji na Działanie

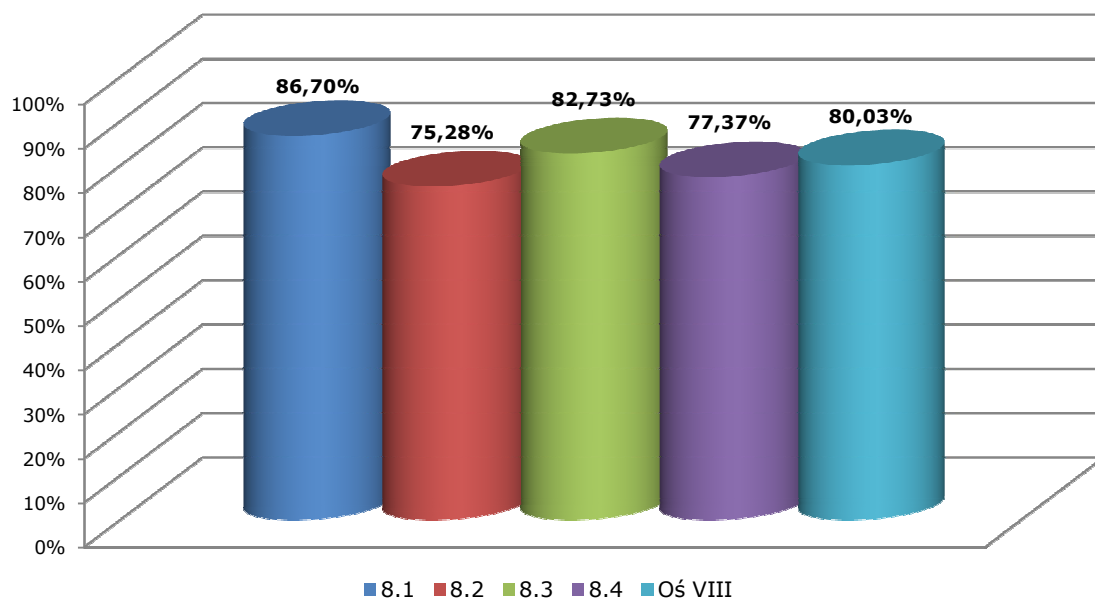


Tabela 3.8.1.2.d. Wnioski o płatność (zatwierdzone) - Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
8.1	62	6 500 910	65	7 915 783	24,46%
8.2	123	12 854 364	168	24 903 998	34,87%
8.3	167	11 401 855	325	26 580 363	52,96%
8.4	51	2 297 806	61	3 376 750	75,94%
Oś VIII	403	33 054 935	619	62 776 894	39,63%

Wykres 3.8.1.2.d.

Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność jako % alokacji na Działanie

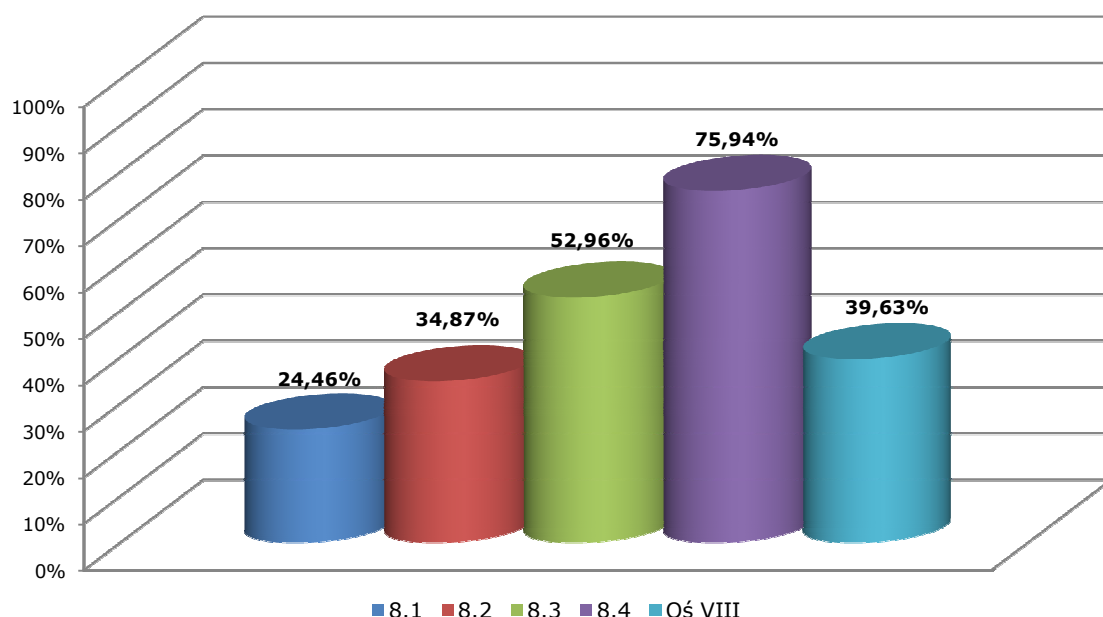


Tabela 3.8.1.2.e. Certyfikacja do KE - Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna.

Oś Priorytetowa	Wartość w okresie	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
VIII	34 388 318	68 223 257	43,07%

W 2012 roku IZ planuje:

- ✓ W ramach Działania 8.1 – podpisanie umowy o dofinansowanie realizacji projektów wybranych przez ZWL w ramach konkursu nr 23/RPOWL/8.1/2009, na wartość dofinansowania z EFRR **1 195 318,98 EUR** (5 411 209,00 PLN).
- ✓ W ramach Działania 8.2 - podpisanie 9 umów o dofinansowanie realizacji projektów wybranych przez ZWL w ramach konkursu 13/RPOWL/8.2/2009 na wartość dofinansowania z EFRR **9 153 874,31 EUR** (41 439 589,00 PLN).
- ✓ W ramach Działania 8.3 - podpisanie:
 - umów o dofinansowanie realizacji projektów wybranych przez ZWL w ramach konkursu 09/RPOWL/8.3/2008 na wartość dofinansowania z EFRR **1 095 229,07 EUR** (4 958 102,00 PLN),
 - umów o dofinansowanie realizacji projektów znajdujących się na liście rezerwowej w ramach dotychczasowo ogłoszonych konkursów na wartość dofinansowania z EFRR **2 981 170,53 EUR** (13 495 759,00 PLN).

Poniższa tabela przedstawia wykorzystanie alokacji uwzględniające umowy, które zostaną podpisane w 2012 roku.

Tabela 3.8.1.2.f. Wykorzystanie alokacji ramach Działań Osi Priorytetowej VIII przy uwzględnieniu umów o dofinansowanie, planowanych do podpisania w 2012 r.

Działanie	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
8.1	29 250 693	90,39%
8.2	62 913 517	88,10%
8.3	45 603 237	90,85%
8.4	3 440 225	77,37%
Oś VIII	141 207 672	89,14%

Projekty indywidualne

W ramach Działania 8.2 na liście IWIPK znajduje się projekt - Budowa stadionu miejskiego w Lublinie wraz z zagospodarowaniem przylegającego terenu - wartość dofinansowania z EFRR zgodnie z podpisaną umową wynosi 14 888 049,48 EUR (67 398 200,00 PLN), co stanowi 20,85% alokacji na Działanie oraz **9,40%** alokacji na VIII Oś Priorytetową. Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu to grudzień 2013 r. Do końca okresu sprawozdawczego zatwierdzone zostały wnioski o płatność na wartość dofinansowania UE 94 610,81 EUR (428 303,13 PLN), co stanowi 0,64% wnioskowanego dofinansowania UE.

Wspieranie strategii edukacyjnej w ramach RPO WL 2007 - 2013

Przeprowadzona analiza SWOT rozwoju społeczno-gospodarczego województwa potwierdza tezę o ogólnie niskim poziomie rozwoju społeczeństwa Lubelszczyzny oraz wskazuje na istnienie szeregu barier utrudniających dostosowanie tego społeczeństwa do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy. O niskim stopniu nowoczesności społeczeństwa w regionie decydują między innymi takie czynniki jak: niska jakość życia oraz ogólne zubożenie mieszkańców regionu, niezadawalający poziom wykształcenia mieszkańców i dostosowania ich wiedzy i umiejętności do wymogów rynku pracy, niski wskaźnik zatrudnienia, któremu towarzyszy wysoki poziom bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego (szczególnie na obszarach wiejskich).

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006 – 2020 punktem wyjścia do rozwoju podstaw nowoczesnego społeczeństwa w regionie powinny być działania nakierowane na wzrost zatrudnienia i poprawę zamożności mieszkańców województwa. Zwiększenie zatrudnienia wymaga nie tylko stworzenia większej ilości miejsc pracy w konkurencyjnych sektorach gospodarki, ale będzie również możliwe poprzez stały wzrost poziomu kwalifikacji i szybkie dostosowywanie ich do dynamicznie zmieniających się potrzeb rynku pracy. Proces ten nastąpi dzięki stałej poprawie jakości kształcenia szkolnego na wszystkich poziomach nauczania, a także poprzez rozwój różnych form kształcenia ustawicznego, również tych związanych z coraz szerszym zastosowaniem technik społeczeństwa informacyjnego. Oś Priorytetowa VIII, w ramach której realizowane są projekty z zakresu infrastruktury edukacyjnej jest spójna z Priorytetem 2 Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego: *Rozwój nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy* i jej celami operacyjnymi: „*Kształtowanie prorozwojowej polityki ludnościowej w województwie*”, „*Podniesienie poziomu wykształcenia i wiedzy mieszkańców regionu*”.

Zakres wsparcia Osi Priorytetowej VIII jest także spójny z głównym celem Strategii Rozwoju Edukacji na lata 2007 – 2013, którym jest podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, tak by wykształcenie co najmniej średnie stało się bardziej powszechne - (70%) w grupie wiekowej 25 – 45 lat w 2013 r., przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości

kształcenia. Równocześnie – jak wynika z zapisów Strategii – konieczne jest stałe podnoszenie poziomu kwalifikacji osób dorosłych, przede wszystkim kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych kompetencji niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie. Podkreślana jest ponadto kwestia procesów demograficznych przyczyniających się do zmian w systemie edukacji, a także reagowania na ewaluujące potrzeby rynku pracy. Zaznacza się konieczność wyrównywania szans edukacyjnych poprzez zapewnienie szerokiego dostępu dzieci i młodzieży do wiedzy, dostosowanie treści i metod nauczania do potrzeb rynku pracy, a także kształtowanie postaw proedukacyjnych, w szczególności wśród pracowników sfery produkcyjnej.

Analiza obszarów i priorytetów polskiej polityki społeczno-gospodarczej na lata 2008-2011, wskazanych w *Krajowym Programie Reform na lata 2008-2011 na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej* oraz celów i założeń RPO WL prowadzi do wniosku, iż zachodzi zbieżność między VIII Osią Priorytetową RPO WL *Infrastruktura społeczna* a Priorytetem 2 KRP *Aktywne Społeczeństwo*, ukierunkowanym na zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju społeczeństwa i poprawę jakości życia obywateli. Zgodnie z założeniami KRP, cele Priorytetu realizowane były poprzez: efektywny system edukacji, nowoczesny system zabezpieczenia społecznego i ochrony zdrowia, aktywne polityki rynku pracy, stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz warunków dla wzrostu poziomu aktywności obywateli (poprzez rozwój ekonomii społecznej, dialogu społecznego, instytucji pozarządowych, wolontariatu). Działania VIII Osi Priorytetowej wpisują się również w trzy obszary priorytetowe Strategii Europa 2020 jakimi są: wzrost inteligentny (*smart growth*) – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, wzrost zrównoważony (*sustainable growth*) – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (*inclusive growth*) – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Konkursowy tryb i opracowane kryteria wyboru projektów zapewniają finansowanie tych przedsięwzięć, które w jak największym stopniu przyczyniają się do podnoszenia jakości zasobów ludzkich na terenie województwa oraz są spójne z potrzebami regionalnego i lokalnych rynków pracy. W perspektywie wydłużania się okresu produkcyjnego oraz postępujących zmian technologicznych, wykształcona kadra staje się koniecznym elementem nowoczesnej gospodarki. Dlatego też niezwykle ważne jest dostosowanie ofert kształcenia, przede wszystkim szkół zawodowych, do potrzeb rynku pracy. Z uwagi na to, że edukacja w gospodarce opartej na wiedzy jest procesem trwającym przez całe życie i ściśle powiązany ze zmianami demograficznymi w ramach Osi Priorytetowej VIII podkreśla się również znaczenie kształcenia zawodowego i ustawicznego. Mając na uwadze wielkość środków przeznaczonych na infrastrukturę edukacyjną w RPO WL oraz znaczne potrzeby w zakresie poprawy dostępności i jakości kształcenia na wszystkich poziomach nauczania nie przewiduje się priorytetowego traktowania projektów z zakresu infrastruktury kształcenia ustawicznego. Kryteria wyboru projektów przewidują jedynie preferencje dla przedsięwzięć edukacyjnych (w tym kształcenie ustawiczne), które przyczynią się do podniesienia jakości nauczania w jak najszerszym zakresie.

Przyjęte kryteria oceny merytorycznej premiuja projekty dotyczące infrastruktury placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego oraz ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego, w szczególności dotyczące zawodów deficytowych. Na podstawie analizy listy projektów złożonych w ramach Działania 8.2. *Infrastruktura szkolna i sportowa* należy stwierdzić, że projekty dotyczące infrastruktury kształcenia ustawicznego nie cieszyły się zainteresowaniem Beneficjentów, głównie z uwagi na możliwość ich realizacji w ramach IX Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wśród typów projektów, które mogą uzyskać dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego znajdują się m.in. programy formalnego kształcenia ustawicznego skierowane do osób dorosłych zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem swojego wykształcenia i kwalifikacji oraz programy formalnego potwierdzenia kwalifikacji, a także usługi doradcze w zakresie wyboru ścieżki kształcenia formalnego (lub uzupełnienia wykształcenia i kwalifikacji formalnych) w kontekście potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy oraz wsparcie dla placówek ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego zakresie kształcenia formalnego. W większości przypadków centra kształcenia są w dostatecznym stopniu wyposażone w pomoce dydaktyczne, zaś główne braki koncentrują się w obszarze kompetencji kadr, skutecznego

zarządzania i ewaluacji procesu nauczania, jak również wsparcia procesu dydaktycznego przez rozszerzenie oferty zajęć dodatkowych.

Pomimo rozwijającego się dynamicznie w regionie kształcenia na poziomie wyższym daje się zauważyć, że jest ono nieprzystosowane do potrzeb rynku pracy. Dlatego też, ważnym problemem jest dostosowanie oferty edukacyjnej do zmieniającej się sytuacji społeczno – gospodarczej i potrzeb rynku pracy. Mając na uwadze powyższe, Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym opracowała kryteria oceny wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych*, preferujące projekty podnoszące jakość nauczania na poziomie wyższym w strategicznych dla rozwoju regionu dziedzinach. Przyjęte kryteria oceny merytorycznej premiują projekty dotyczące infrastruktury dydaktycznej uczelni na kierunkach mających największy udział w tworzeniu nowoczesnych technologii (przyrodniczo - matematycznych bądź technicznych). Ponadto, podczas oceny strategicznej, zespół ekspertów ocenia wpływ projektu na realizację celów strategicznych województwa lubelskiego, na wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy oraz na rozwój nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy. Ponadto, przy weryfikacji wniosków o dofinansowania w ramach osi Priorytetowej VIII *Infrastruktura społeczna*, uwzględnia się procesy demograficzne zachodzące na terenie gminy lub powiatu realizujących projekty.

Komplementarności projektów wspierających edukację realizowanych w ramach RPO WL z innymi programami operacyjnymi została przedstawiona w punkcie 2.6 niniejszego sprawozdania.

Rozkład projektów

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Z uwagi na brak danych dotyczących rozkładu projektów realizowanych w ramach VIII Osi Priorytetowej w podziale na sektory gospodarki informacje te zostaną przedstawione w następnym sprawozdaniu rocznym.

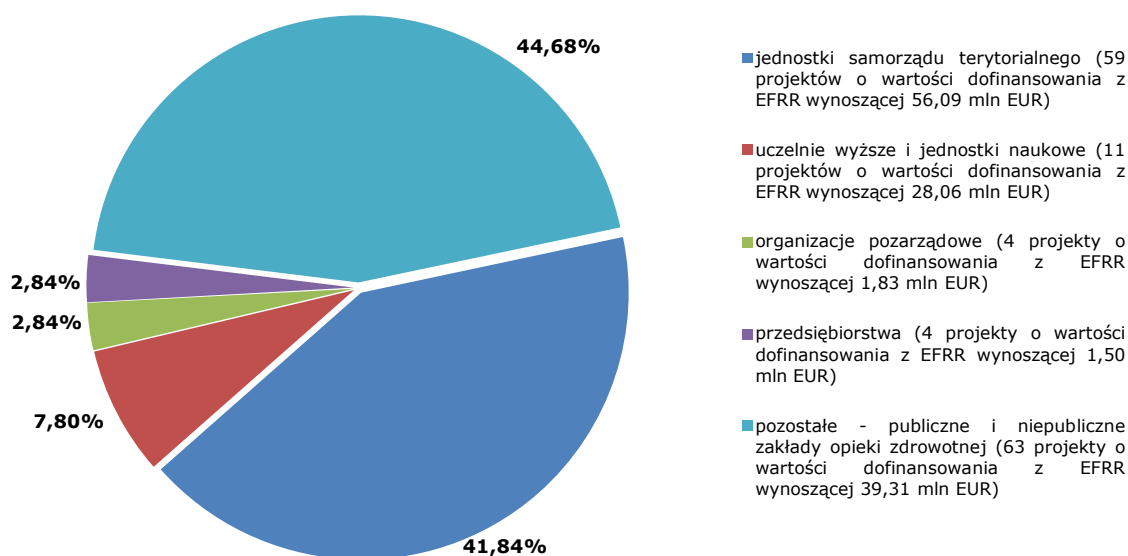
Rozkład projektów według rodzajów Beneficjentów

Najliczniejszą grupę Beneficjentów VIII Osi Priorytetowej *Infrastruktura społeczna* stanowią zakłady opieki zdrowotnej, w tym 62 zakłady publiczne, realizujące 62 projekty o łącznej wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 38 469 208,64 EUR (177 150 107,50 PLN) oraz jedna niepubliczna placówka medyczna, która na realizację projektu otrzymała unijne dofinansowanie w wysokości 411 792,33 EUR (1 864 183,87 PLN). Jednak biorąc pod uwagę wartość otrzymanych środków, zdecydowanie przodują jednostki samorządu terytorialnego, które pozyskały 56 091 079,68 EUR (253 924 317,72 PLN), co stanowi 44,24% wykorzystanej alokacji. 22,13% wykorzystanych środków, czyli 28 055 373,54 EUR (253 924 317,72 PLN) trafiło do lubelskich uczelni wyższych i jednostek naukowych. Ponadto wśród Beneficjentów VIII Osi Priorytetowej znalazły się również organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa.

Szczegółowe dane dotyczące liczby i wartości dofinansowania projektów realizowanych w ramach VIII Osi Priorytetowej w podziale na rodzaje Beneficjentów zostały zaprezentowane na Wykresie 3.8.1.2.e.

Wykres 3.8.1.2.e.

Podział projektów realizowanych w ramach VIII Osi Priorytetowej *Infrastruktura społeczna* według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w przestrzeni (rozkład terytorialny udzielonego wsparcia)

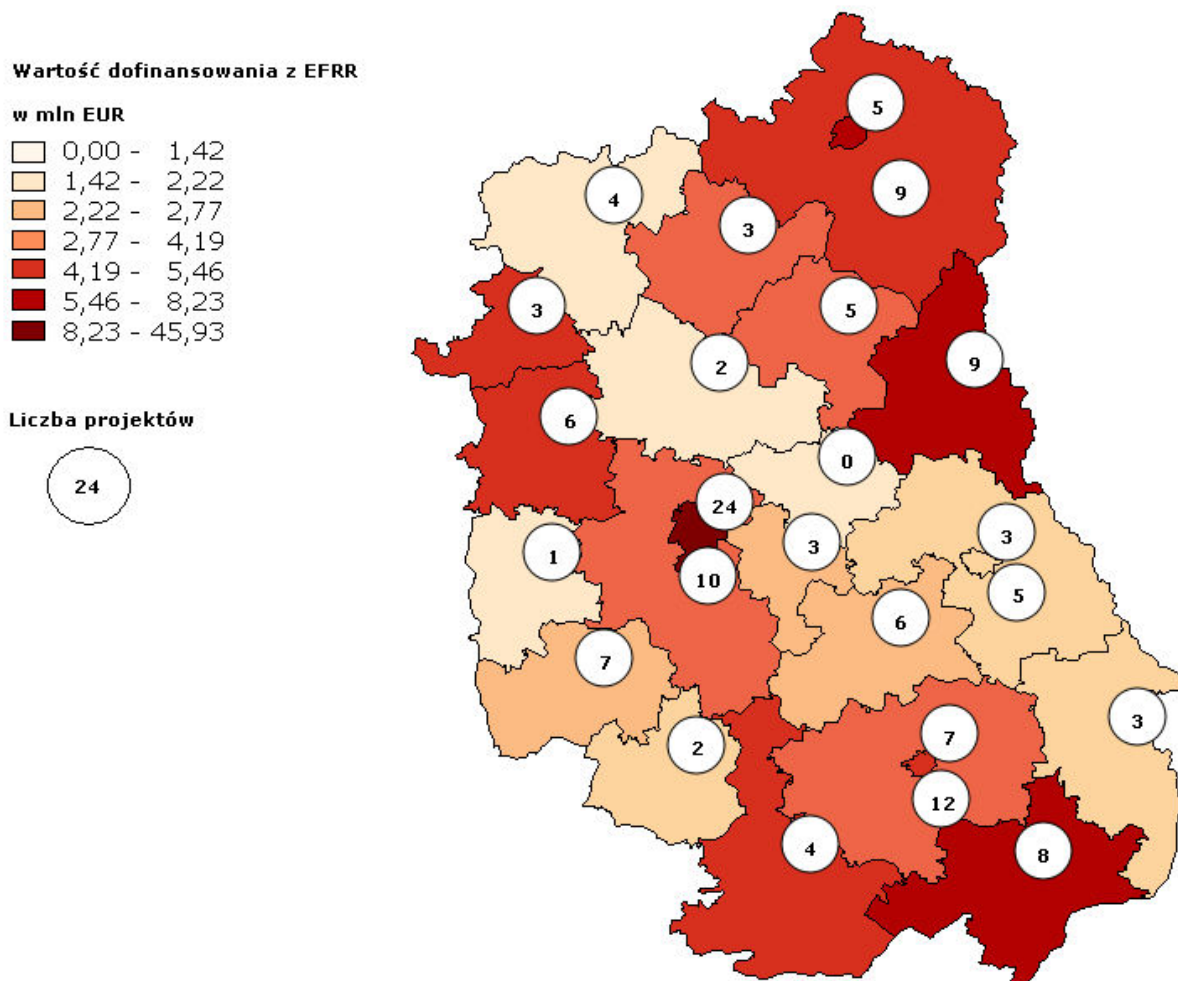
W ramach VIII Osi Priorytetowej *Infrastruktura społeczna* na terenie województwa lubelskiego realizowanych jest 141 projektów o łącznej wartości ogółem 194 912 724,19 EUR (126 782 078,80 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym 126 782 078,80 EUR (573 942 470,71 PLN).

Zarówno pod względem liczby podpisanych umów o dofinansowanie, jak i wartości pozyskanych środków wyróżnia się stolica województwa. Na obszarze miasta Lublin realizowane są 24 projekty, które uzyskały dofinansowanie z EFRR w wysokości 45 927 380,91 EUR (207 913 253,37 PLN), co stanowi 36,23% rozdysponowanych środków. Znaczne dofinansowanie pozyskały również powiat Biała Podlaska – 8 232 658,86 EUR (73 269 246,67 PLN) oraz powiat włodawski 7 036 780,07 EUR (31 855 503,38 PLN). Natomiast niespełna 3% wykorzystanej alokacji trafiło do powiatów lubartowskiego, opolskiego i łukowskiego.

Zdecydowana większość inwestycji realizowanych w ramach VIII Osi Priorytetowej zlokalizowanych jest na obszarach miejskich. Lubelskie miasta realizują 99 projektów o łącznej wartości dofinansowania wynoszącej 112 046 441,16 EUR (507 046 441,16 PLN). Szczegółowe dane dotyczące rozkładu projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie znajdują się w Tabeli 2.1.6.2.j. *Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie* zamieszczonej w rozdziale 2.1.6.2 *Postęp finansowy i rzeczowy*. W ramach Priorytetu nie zdiagnozowano i nie zdefiniowano obszarów defaworyzowanych.

Rozkład terytorialny wsparcia udzielonego w ramach VIII Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 pomiędzy powiatami regionu został przedstawiony na poniższej mapie.

Mapa 3.8.1.2.a. Rozkład projektów realizowanych w ramach VIII Osi Priorytetowej Infrastruktura społeczna w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)



Rozkład projektów w podziale na obszary wsparcia

Informacje na temat rozkładu projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach innych krajowych i regionalnych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia znajdują się w rozdziale 2.1.6.2. Sprawozdania.

Postęp rzeczowy

Realizacja wskaźników VIII Osi Priorytetowej przedstawia się następująco:

Liczba projektów z zakresu edukacji - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 21 szt., co stanowi 42% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 52 szt., co stanowi 104% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba wspartych obiektów edukacyjnych - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 23 szt., co stanowi 18,55% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 92 szt., co stanowi 74,19% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba projektów z zakresu: ochrony zdrowia, pomocy społecznej - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 54 szt., co stanowi 63,53% wartości docelowej dla roku 2015.

Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 89 szt., co stanowi 104,71% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba zmodernizowanych: szpitali, obiektów pomocy społecznej - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 11 szt., co stanowi 32,50% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 34 szt., co stanowi 68% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba szpitali, które zakupiły sprzęt medyczny - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 19 szt., co stanowi 63,33% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 26 szt., co stanowi 86,67% wartości docelowej dla 2015 roku.

Pojemność (capacity) wspartych obiektów szkół wyższych - na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 201 143 osób, co stanowi 12 571,44% wartości docelowej dla 2015 roku.

Pojemność (capacity) wspartych obiektów infrastruktury sportowej - na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 40 356 osób, co stanowi 112,41% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba obiektów edukacyjnych wykorzystywanych w kształceniu ustawicznym oraz zawodowym - Beneficjenci głównie skupili się na realizacji projektów dotyczących wsparcia szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych. Na podstawie podpisanych umów, IZ przewiduje problemy z osiągnięciem omawianego wskaźnika na zakładanym w Programie poziomie 32 szt.

Liczba szkół wyposażonych w pracownie komputerowe - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 13 szt., co stanowi 32,50% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 16 szt., co stanowi 40% wartości docelowej dla 2015 roku. Niska realizacja przedmiotowego wskaźnika może także wynikać z faktu aplikowania o środki zespołów szkół w którym są szkoły podstawowe, gimnazja oraz szkoły ponadgimnazjalne. W związku z powyższym jedna pracownia służy więcej niż jednej szkole. Zgodnie z danymi statystycznymi dotyczącymi roku szkolnego 2010/2011 na terenie województwa lubelskiego szkoły posiadające pracownie komputerowe: podstawowe - 95,9 %, gimnazja - 82,7%, szkoły ponadgimnazjalne - około 80%.

Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych przeprowadzonych sprzętem zakupionym w wyniku realizacji projektów - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 116 938 szt., co stanowi 23,39% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 401 732 szt., co stanowi 80,35% wartości docelowej dla 2015 roku.

Wartość zakupionego sprzętu (onkologia, choroby układu krążenia) - Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 4 522 687 PLN, co stanowi 5,65% wartości docelowej dla 2015 roku. Niski poziom przedmiotowego wskaźnika wynika z faktu, iż w ramach Działania 8.3 finansowane są zarówno szpitale jak i przychodnie, które kupują sprzęt medyczny w ramach realizacji projektów, lecz nie jest to sprzęt w zakresie onkologii czy chorób układu krążenia.

Liczba studentów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 700 osób co stanowi 1% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 106 708 osób, co stanowi 152,44% wartości docelowej dla 2015 roku.

Liczba uczniów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 9 884 osób, co stanowi 8,24% wartości docelowej dla roku 2015. Na podstawie podpisanych umów wartość przedmiotowego wskaźnika wzrośnie do 178 107 osób, co stanowi 148,42% wartości docelowej dla 2015 roku.

W celu zwiększenia stopnia realizacji założonych dla VIII Osi Priorytetowej wskaźników, IZ planuje podpisanie umów z listy wniosków zatwierdzonych do realizacji przez ZWL oraz z list rezerwowych w ramach Działań 8.1 - 8.3.

Opis wkładu VIII Osi Priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zamieszczony w pkt. 2.2.1. Sprawozdania.

Informacje na temat liczby i wartości umów o dofinansowanie podpisanych w ramach VIII Osi Priorytetowej w ramach których przewidziano *cross-finansing* znajdują się w pkt. 2.6.3. Sprawozdania.

Informacje na temat wyników badań ewaluacyjnych oraz sposobu wykorzystania rekomendacji znajdują się w pkt. 2.7 Sprawozdania.

Informacje na temat realizacji zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do VIII Osi Priorytetowej zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6.3. Sprawozdania.

Wnioski

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż realizacja VIII Osi Priorytetowej w roku sprawozdawczym przebiegała bez większych zakłóceń. Instytucja Zarządzająca stale monitoruje zarówno postęp finansowy jak i rzeczowy Priorytetu oraz podejmują środki zaradcze w celu wyeliminowania ewentualnych zagrożeń. Z poczynionych obserwacji wynika, iż wszystkie Działania VIII Priorytetu cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem Beneficjentów, co przełożyło się na wartości osiągniętych lub planowanych do osiągnięcia wartości wskaźników postępu rzeczowego. Na podstawie planowanych do podpisania umów o dofinansowanie Instytucja Zarządzająca szacuje, iż wszystkie wartości docelowe wskaźników postępu rzeczowego zostaną osiągnięte, a niektóre z nich nawet przekroczone.

Instytucja Zarządzająca obecnie nie planuje realokacji środków dotyczących Działań VIII Osi Priorytetowej.

3.8.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi został zamieszczony w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

3.9. OŚ PRIORYTETOWA IX POMOC TECHNICZNA

Celem IX Osi Priorytetowej **Pomoc techniczna** jest „Zapewnienie efektywnego oraz zgodnego z prawem i politykami wspólnotowymi wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego poprzez wsparcie instytucji uczestniczących w zarządzaniu i wdrażaniu”. Na realizację tego celu przeznaczono **32 797 183 EUR** (144 574 004,47 PLN), co stanowi 2,75% całkowitej alokacji z EFRR na Program.

Realizacja ww. celu przebiegać będzie poprzez wdrażanie dwóch działań:

- Działanie 9.1 Wsparcie wdrażania RPO – celem działania jest zapewnienie efektywnego oraz zgodnego z prawem i politykami wspólnotowymi wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego poprzez wsparcie instytucji uczestniczących w zarządzaniu i wdrażaniu Programu. Na realizację tego celu przeznaczono **27 942 594 EUR** (123 179 061,40), co stanowi 85,20% alokacji na Oś.
- Działanie 9.2 Informacja i promocja RPO – celem działania jest zapewnienie efektywnego powszechnego dostępu do informacji o Regionalnym Programie Operacyjnym w zakresie możliwości ubiegania się o dofinansowanie projektów ze środków funduszy strukturalnych oraz przygotowania i realizacji projektów. Na jego realizację zaplanowano kwotę **4 854 589 EUR** (21 394 943,07 PLN), co stanowi 14,80% alokacji na Oś.

W ramach wskazanych działań można zrealizować projekty mające na celu zapewnienie prawidłowego zarządzania i wdrażania programu oraz jego promocji, a także przygotowania kolejnego programu na nowy okres programowania.

Beneficjentami Osi Priorytetowej IX są podmioty zaangażowane we wdrażanie RPO WL, tj.:

- Instytucja Zarządzająca RPO (IZ RPO) – Zarząd Województwa Lubelskiego, który część swoich kompetencji przekazał Departamentowi Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie (DRPO, DF, a także inne komórki organizacyjne UMWL, o ile zostaną powierzone im obowiązki w zakresie wdrażania lub obsługi RPO WL),
- Instytucja Pośrednicząca II stopnia (IP II) – Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości, która jest odpowiedzialna za wdrażanie I i II Osi Priorytetowej RPO WL na mocy Porozumienia pomiędzy IZ RPO a IP II w sprawie powierzenia Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie realizacji działań I i II Osi Priorytetowej RPO WL.

Dla projektów realizowanych w ramach IX Osi Priorytetowej nie przewiduje się stosowania *cross-financingu*.



Siedziba Departamentu Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie - Strefa Beneficjenta



Kampania promocyjna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego



Zdjęcia z festynu w Radzynie Podlaskim promującego Regionalny Program Operacyjny WL

3.9.1. OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW

3.9.1.1. INFORMACJE NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW REALIZACJI PRIORYTETU

Postęp fizyczny IX Osi Priorytetowej został przedstawiony w Załączniku IV - *Postęp fizyczny IX Osi Priorytetowej RPO WL*. Uzyskane wartości wskaźników oparte są na danych dotyczących operacji zakończonych tzn. takich dla których zatwierdzono wniosek o płatność końcową.

3.9.1.2. ANALIZA JAKOŚCIOWA

Tabela 3.9.1.2.a. *Wydane decyzje o dofinansowaniu – Oś Priorytetowa IX Pomoc techniczna.*

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
9.1	6	3 120 108	36	13 458 952	48,17%
9.2	2	573 358	16	2 529 676	52,11%
Oś IX	8	3 693 467	52	15 988 628	48,75%

Wykres 3.9.1.2.a.

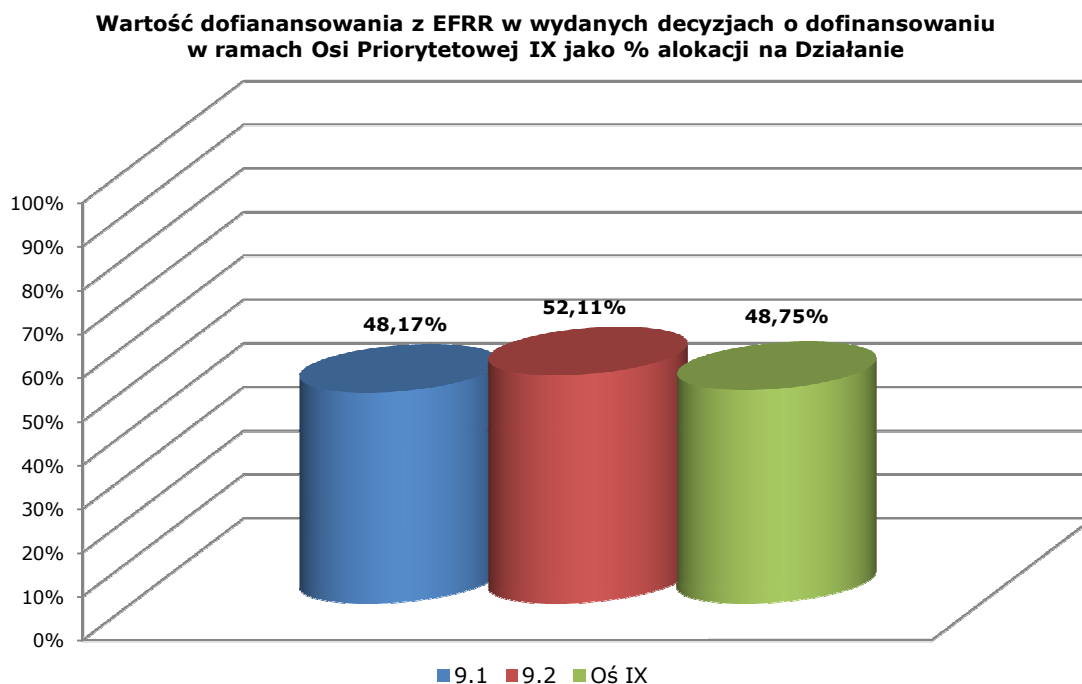


Tabela 3.9.1.2.b. Wnioski o płatność (zatwierdzone) – Oś Priorytetowa IX Pomoc techniczna.

Działanie	Liczba w okresie	Wartość w okresie	Liczba narastająco	Wartość narastająco	% alokacji na Działanie
9.1	53	2 605 016	186	8 863 763	31,72%
9.2	11	604 902	59	1 411 451	29,07%
Oś IX	64	3 209 918	245	10 275 214	31,33%

Wykres 3.9.1.2.b.

Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność jako % alokacji na Działanie

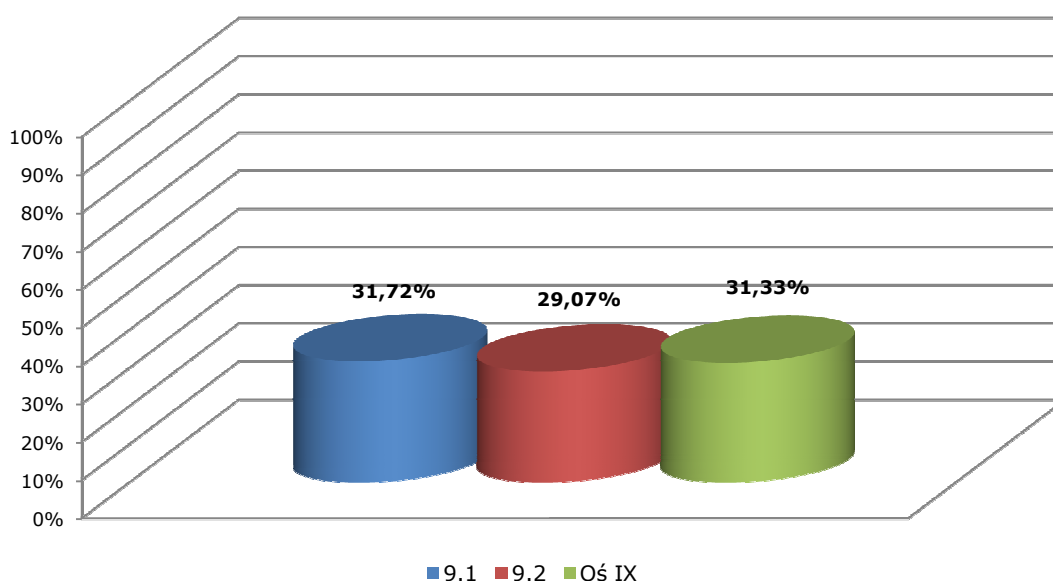


Tabela 3.9.1.2.c. Certyfikacja do KE - Oś Priorytetowa IX Pomoc techniczna.

Oś Priorytetowa	Wartość w okresie	Wartość narastająco	% alokacji na Oś
IX	4 866 785	12 186 950	37,16%

Postęp rzeczowy

Osiągnięcie Celu IX Osi Priorytetowej jakim jest „zapewnienie efektywnego oraz zgodnego z prawem i politykami wspólnotowymi wdrażania RPO WL poprzez wsparcie instytucji uczestniczących w zarządzaniu i wdrażaniu” realizowane jest poprzez takie wskaźniki jak:

Liczba etatów współfinansowanych z PT - osiągnięta wartość w 2011 r. wynosi 196 szt., (przy zakładanej 150 szt.), a więc przekroczenie wartości tego wskaźnika wynosi 46 etatów. Wartość tego wskaźnika została przekroczona ze względu na zwiększenie zakładanego docelowego stanu zatrudnienia personelu w ramach realizacji Programu. Wzrost stanu zatrudnienia podyktowany jest zarówno zwiększeniem ilości zadań niezbędnych do wdrażania RPO WL, jak również potrzebą podniesienia efektywności ich realizacji. W związku z powyższym nadal

przewiduje się wzrost tego wskaźnika do poziomu 230 etatów w 2015 r. (153,33% założonej wartości w Programie).

Liczba zakupionego sprzętu komputerowego - osiągnięta wartość w 2011 r. wynosi 261 szt. (założenia do końca 2015 r. – 150 szt.), co stanowi 174% zakładanej wartości docelowej. Wzrost tego wskaźnika wiąże się ze wzrostem wskaźnika „Liczba etatów współfinansowanych z PT”. Wzrost liczby etatów współfinansowanych z PT, jest czynnikiem wpływającym bezpośrednio na konieczność zwiększenia liczby zakupionego sprzętu na potrzeby większego zespołu pracowników wdrażających Program. W związku z powyższym przewiduje się wzrost tego wskaźnika do poziomu 283 szt. w 2012 r., co będzie stanowiło 188,67% założonej wartości docelowej.

Liczba kampanii informacyjnych i promocyjnych - Wartość przedmiotowego wskaźnika w okresie sprawozdawczym wynosi 7 (założenia do końca 2015 r. – 10 szt.), co stanowi 70% wartości docelowej. Wartości wskaźnika wynika bezpośrednio z obowiązku corocznego przeprowadzania kampanii informacyjnej i/lub promocyjnej przez IZ RPO. Obowiązek ten nakłada Strategia komunikacji Funduszy Europejskich w Polsce w ramach Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013. Biorąc pod uwagę dotychczasową praktykę oraz cykl rozliczania projektów szacuje się, że wartość wskaźnika w 2012 r. wzrośnie do 8 szt.

Liczba zleconych ekspertyz, analiz - Osiągnięta wartość omawianego wskaźnika w 2011 r. wynosi 22 szt. (założenia do końca 2015 r. – 22 szt.), co stanowi 100% wartości docelowej. Przewiduje się dalszy wzrost tego wskaźnika do poziomu 33 szt. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z potrzeby przeprowadzenia analiz i ekspertyz w początkowej fazie programowania, oraz zmiany metodologii zliczania wskaźnika na poziomie IX Osi.

Liczba szkoleń, seminariów i konferencji dla beneficjentów – Osiągnięta wartość omawianego wskaźnika w 2011 r. wynosi 54 szt. (założenia do końca 2015 r. – 25 szt.), co stanowi 216% wartości docelowej. Przekroczenie zakładanych wartości wynika ze stale rosnących potrzeb Beneficjentów RPO WL, w zakresie dostępu do bezpłatnych szkoleń dotyczących realizacji projektów w ramach RPO WL na lata 2007-2013. Zarówno IZ RPO, jak i IP II wychodzą naprzeciw tym oczekiwaniom i organizują większą niż pierwotnie założono w Programie liczbę szkoleń.

Z uwagi na dotychczasową praktykę oraz cykl rozliczania projektu szacuje się, że wartość wskaźnika możliwa do osiągnięcia w 2012 r. wyniesie 61 szt.

Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, seminariach i konferencjach - Osiągnięta wartość omawianego wskaźnika na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 6 449 osób (założenia do końca 2015 r. – 5000 osób), co stanowi 128,98% wartości docelowej. Przekroczenie zakładanych wartości wynika z tego, iż wraz ze wzrostem liczby organizowanych szkoleń wzrasta liczba osób, które w nich uczestniczyły.

Z uwagi na dotychczasową praktykę oraz cykl rozliczania projektu szacuje się, że wartość wskaźnika możliwa do osiągnięcia w 2012 r. wyniesie 7 349 osób.

Liczba przeszkolonego personelu zaangażowanego we wdrażanie RPO - wielkość tego wskaźnika jest bezpośrednią konsekwencją kształtowania się wielkości wskaźnika „Liczba etatów współfinansowanych z PT”. Wartość przedmiotowego wskaźnika wynosi 181 (założenia do końca 2015 r. – 150), co stanowi 120,67% wartości docelowej. Należy to tłumaczyć faktem zwiększenia stanu zatrudnienia, a co za tym idzie wzrostem liczby pracowników zajmujących się wdrażaniem RPO WL biorących udział w różnego rodzaju szkoleniach, kursach językowych oraz studiach podyplomowych. Przewiduje się, że wskaźnik ten w dalszym okresie może osiągnąć wartość 230 osób.

Liczba odwiedzin portalu www.rpo.lubelskie.pl - osiągnięta wartość omawianego wskaźnika w okresie sprawozdawczym wynosi 4 074 854 szt. (założenia do końca 2015 r. – 3 500 000 szt.), co stanowi 116,42% wartości docelowej. Szacuje się, że wartość wskaźnika wzrośnie w 2012 r. do ok. 4,2 mln szt..

Opis wkładu IX Osi Priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zamieszczony w pkt. 2.2.1. Sprawozdania.

Informacje na temat liczby i wartości umów o dofinansowanie podpisanych w ramach IX Osi Priorytetowej w ramach których przewidziano *cross-finansing* znajdują się w pkt. 2.6.3. Sprawozdania.

Informacje na temat wyników badań ewaluacyjnych oraz sposobu wykorzystania rekomendacji znajdują się w pkt. 2.7 Sprawozdania.

Informacje na temat realizacji zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do IX Osi Priorytetowej zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6.3. Sprawozdania.

3.9.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi został zamieszczony w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

4. PROGRAMY EFS: SPÓJNOŚĆ I KONCENTRACJA

Nie dotyczy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.

5. PROGRAMY EFRR/FUNDUSZU SPÓJNOŚCI: DUŻE PROJEKTY

Projekt pn. **„Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)”**, realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007- 2013 jest projektem dużym w rozumieniu art. 39 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Pre-umowa dotycząca ww. projektu została podpisana 31 grudnia 2009 r. Projekt został objęty wsparciem eksperckim Jaspers. Rok 2011 był okresem intensyfikacji prac budowlanych dotyczących tej inwestycji, a harmonogram prac zakłada zakończenie realizacji projektu na II połowę 2012 roku.

Koszty inwestycji projektu pokrywane są z następujących źródeł:

Tabela 5.a. Źródła finansowania projektu „Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)”.

Źródło finansowania kosztów inwestycji (EUR)				
Koszt inwestycji (a)	Wkład wspólnotowy (b)	Budżet państwa (c)	Krajowy wkład prywatny (d)	Inne źródła (e)
110 918 305,75	27 612 105,15	4 294 195,61	79 012 004,99	—

a = b+c+d+e; Według kursu 1 EUR = 4,5270 PLN

Ponadto dniu 31 maja 2011 r. Zarząd Spółki Port Lotniczy Lublin S.A. podpisał umowę emisji obligacji na kwotę 39 761 431,41 EUR (180 000 000 PLN) z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, z których między innymi pozyska środki na finansowanie inwestycji (tzw. wkład własny).

W dniach 30 grudnia 2010 r. oraz 18 kwietnia 2011 r. podpisano aneksy do pre-umowy, w wyniku których, na prośbę Beneficjenta, nastąpiło przesunięcie terminu złożenia wniosku o dofinansowanie do 30 kwietnia 2011 r., a następnie do 31 maja 2011 r. Spółka Port Lotniczy Lublin S.A. prośbę swoją motywowała brakiem otrzymania od przedstawicieli Jaspers oceny projektu, tzw. *Action Completion Note*, oraz koniecznością przeprowadzenia niezbędnych zmian w Indykatywnym Wykazie Indywidualnych Projektów Kluczowych związanych z połączeniem projektów lotniskowych **„Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)”** i **„Zapewnienie niezbędnych standardów bezpieczeństwa dla rozbudowywanego Regionalnego Portu Lotniczego Lublin (Świdnik) poprzez budowę infrastruktury i zakup sprzętu”**.

Podczas aktualizacji listy IWIPK, która miała miejsce 24 maja 2011 r. Zarząd Województwa Lubelskiego wyraził zgodę na połączenie dwóch projektów lotniskowych wpisanych do IWIPK w jeden kluczowy projekt lotniskowy, jednocześnie zwiększając ich wartość do kwoty 111 391 372,01 EUR (504 268 741,07 PLN).

Połączenie dwóch projektów lotniskowych miało ułatwić Beneficjentowi rozliczenie projektu, co było zgodne z sugestiami przedstawianymi przez delegatów Inicjatywy Jaspers. W okresie sprawozdawczym IZ kilkakrotnie uczestniczyła w spotkaniach z przedstawicielami Jaspers, którzy aktywnie brali udział w opracowaniu projektu. W związku z faktem, iż projekt lotniskowy jest projektem dużym, jego ocenę przeprowadza również KE i dlatego niezbędne jest przekazanie jej wszystkich informacji dotyczących całego przedsięwzięcia związanego z budową lotniska. Umożliwi to szybszą ocenę projektu i wpłynie bezpośrednio na opracowanie Studium Wykonalności i innych dokumentów projektowych. Dlatego uznano za zasadne rozszerzenie zakresu rzeczowego

ww. projektu tak, by obejmował on swym rozmiarem inwestycję odnoszącą się do tego projektu w zakresie bezpieczeństwa, a także jego innych części, które do tej pory nie były przewidziane do finansowania w ramach RPO WL.

Dnia 31 maja 2011 r. IZ RPO oraz Beneficjent podpisali następną aneks do pre-umowy dotyczący przygotowania projektu „**Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)**”. Równocześnie podpisano porozumienie w sprawie rozwiązania umowy wstępnej dla projektu „**Zapewnienie niezbędnych standardów bezpieczeństwa dla rozbudowywanego Regionalnego Portu Lotniczego Lublin (Świdnik) poprzez budowę infrastruktury i zakup sprzętu**”. Po czym Beneficjent zobowiązał się do złożenia wniosku o dofinansowanie do IZ RPO do dnia 31 lipca 2011 r.

Zgodnie z podpisanym aneksem, w dniu 27 lipca 2011 r. spółka Port Lotniczy Lublin S.A. złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn. „**Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)**”. Ze względu na skomplikowany charakter projektu oraz konieczność wnikliwego przeanalizowania dokumentacji dołączonej do wniosku o dofinansowanie ocena formalna projektu została przedłużona do dnia 3 października 2011 roku. Jednocześnie uwzględniając uwagi dotyczące analizy ekonomicznej zgłaszane przez przedstawicieli inicjatywy Jaspers termin oceny merytorycznej projektu również został przesunięty. W związku z powyższym, umowa o dofinansowanie projektu została podpisana w dniu **19 grudnia 2011 r.** na całkowitą wartość projektu 110 918 305,75 EUR (502 127 170,13 PLN) w tym dofinansowanie UE 27 612 105,15 EUR (125 000 000 PLN). Do 31 grudnia 2011 r. został zatwierdzony jeden wniosek o płatność, na wartość dofinansowania z UE 440 712,72 EUR (1 995 106,48 PLN).

Na koniec okresu sprawozdawczego Beneficjent był na etapie przygotowania umowy dotyczącej obowiązku użyteczności publicznej (ang. *public service obligations* – PSO). Biorąc pod uwagę charakter przygotowywanego dokumentu, jak również to, iż będzie to pierwszy tego typu dokument w Polsce, ustalenie zarówno kwestii formalnych, jak i merytorycznych wymaga dokładnej analizy zawartych w nim przyszłych rozwiązań. Dodatkowo, dokument ten musi być zatwierdzony przez organy uchwałodawcze samorządów.

Poniżej przedstawiono informacje dotyczące postępowań przetargowych związanych z inwestycją dla których podpisano umowy z podwykonawcami w 2011 roku.

Tabela 5.b. Postępowania przetargowe związane z realizacją projektu „**Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)**”.

PODWYKONAWCA	ZADANIE	Status postępowania: rozstrzygnięte, w tym podpisane umowy
Heilit+Werner Budowlana	Budowa elementów pola naziemnego ruchu lotniczego	Rozstrzygnięte, podpisana umowa dn. 14.03.2011
Zeus	Budowa oświetlenia nawigacyjnego	Rozstrzygnięte, podpisana umowa dn. 30.05.2011
Skanska	Budowa odwodnienia na polu naziemnego ruchu lotniczego	Rozstrzygnięte, podpisana umowa dn. 31.05.2011
Sobczyk	Budowa odwodnienia	Rozstrzygnięte, podpisana umowa dn. 08.06.2011
Mota – Engil Central Europe S.A.	Budowa drogi startowej oraz drogi kołowania	Rozstrzygnięte, podpisana umowa dn. 08.08.2011
Szyrlic	Roboty naziemne w zakresie wykopu pod część podziemną terminala	Rozstrzygnięte, podpisana umowa dn. 13.09.2011
Budimex	Budowa terminala pasażerskiego, budynku Lotniskowej Straży Pożarnej, budynku techniczno-garażowego	Rozstrzygnięte, podpisana umowa dn. 24.10.2011



Port Lotniczy Lublin S.A. - Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego; Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)



Na dzień sporządzania sprawozdania przewiduje się, że wniosek potwierdzenia wkładu unijnego dotyczący projektu lotniskowego prawdopodobnie zostanie przekazany do KE na przełomie czerwca i lipca 2012 r.

IZ kieruje się dobrymi praktykami KE w zarządzaniu przygotowaniem dużych projektów realizowanych w obecnej perspektywie finansowej. W związku z tym podjęła szereg działań wspierających Beneficjentów realizujących duże inwestycje finansowane ze środków programu. Owa pomoc polega m.in. na stałym kontakcie pracowników IZ, odpowiedzialnych za przygotowanie dużych projektów oraz ich ocenę formalną i merytoryczną z beneficjentami. Systematyczny kontakt utrzymywany jest również z przedstawicielami IK RPO oraz ekspertami Jaspers intensywnie współpracującymi z beneficjentem w procesie przygotowywania projektu. Nieocenionym wsparciem dla wnioskodawców jest możliwość wzięcia udziału w różnego rodzaju konferencjach, szkoleniach i grupach roboczych. Powyższe działania zmierzają do jak najlepszego przygotowania kadry odpowiedzialnej za nadzór i realizację projektów. Szeroko rozumiana współpraca przynosi wymierne efekty.

W ramach RPO WL na lata 2007-2013 nie są realizowane projekty środowiskowe o koszcie całkowitym w przedziale 25 – 50 mln EUR.

6. POMOC TECHNICZNA

W całym okresie programowania na potrzeby Działania 9.1. *Wsparcie wdrażania RPO* z EFRR została przeznaczona kwota **27 942 594 EUR** (123 179 061,40 PLN), co stanowi **2,34%** środków przeznaczonych na realizację całego Programu.

W ramach *Działania 9.1.* RPO WL wielkość wydatków zaplanowanych na 2011 rok przez beneficjentów Pomocy Technicznej wyniosła łącznie **3 545 443,94 EUR** (16 050 224,70 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR **3 013 627,35 EUR** (13 642 690,99 PLN), w tym:

- Departament Regionalnego Programu Operacyjnego UMWL - **1 936 381,71 EUR** (8 766 000,00 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR **1 645 924,45 EUR** (7 451 100,00 PLN),
- Departament Finansów UMWL - **135 136,89 EUR** (611 764,70 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR **114 866,36 EUR** (520 000,00 PLN),
- Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie - **1 473 925,34 EUR** (6 672 460,00 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR **1 252 836,53 EUR** (5 671 590,99 PLN).

Od początku uruchomienia Programu w ramach RPO WL na lata 2007-2013 zostały poniesione wydatki we wnioskach o płatność w ramach *Działania 9.1* na kwotę ogółem **10 502 645,21 EUR** (47 545 474,86 PLN), w tym z EFRR **8 866 494,49 EUR** (40 138 620,55 PLN). Poniesione wydatki nie przekraczają kwoty na nie zarezerwowanej.

W ramach IX Osi Priorytetowej RPO WL w DRPO, zgodnie z przyjętym *Rocznym Planem Działań Pomocy Technicznej na 2011 rok*, w obrębie Działania 9.1. były realizowane dwa projekty:

1. „Wsparcie wdrażania RPO – Zatrudnienie personelu w 2011 roku” o wartości **1 539 650,98 EUR** (6 970 000,00 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **1 308 703,33 EUR** (5 924 500,00 PLN):

W ramach projektu poniesione zostały koszty związane z wynagrodzeniem 118 osób (średnia liczba zatrudnienia w ciągu jednego miesiąca), które w 2011 roku wyniosły **1 446 057,92 EUR** (6 546 304,23 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **1 229 149,21 EUR** (5 564 358,49 PLN).

2. „Wsparcie wdrażania RPO” o wartości **396 730,73 EUR** (1 796 000,00 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **337 221,12 EUR** (1 526 600,00 PLN):

W 2011 roku w ramach przedmiotowego projektu zostały poniesione następujące wydatki o wartości **345 072,72 EUR** (1 562 144,2 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **295 203,41 EUR** (1 336 385,83 PLN), w podziale na poszczególne zadania tj.:

- podnoszenie kwalifikacji zawodowych personelu zaangażowanego w realizację RPO, w tym koszty szkoleń indywidualnych, blokowych, kursów językowych oraz studiów podyplomowych pracowników – o wartości **72 005,07 EUR** (344 074,97 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **64 604,29 EUR** (292 463,62 PLN),
- organizacja i obsługa procesu naboru, selekcji, oceny i wyboru projektów, w tym koszty publikacji ogłoszeń prasowych oraz wynagrodzeń asesorów – specjalistów oceniających projekty ubiegające się o dofinansowanie ze środków RPO WL – o wartości **17 544,49 EUR** (79 423,89 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **14 912,76 EUR** (67 510,07 PLN),
- wsparcie procesu kontroli realizacji projektów oraz systemu monitorowania projektów – o wartości **1 508,85 EUR** (6 830,56 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **1 282,42 EUR** (5 805,54 PLN),
- organizacja i obsługa Komitetu Monitorującego RPO WL, w tym koszty usług cateringowych oraz publikacji ogłoszeń prasowych – o wartości **872,54 EUR** (3 950,00 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **741,66 EUR** (3 357,50 PLN),
- zakup sprzętu komputerowego wraz z niezbędnym oprogramowaniem, sprzętu biurowego oraz wyposażenia i materiałów biurowych na potrzeby realizacji RPO, w tym zestawy komputerowe, urządzenia biurowe, meble biurowe oraz artykuły biurowe,

- programy komputerowe, licencje – o wartości **74 337,28 EUR** (336 524,85 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **63 186,67 EUR** (286 046,08 PLN),
- pokrycie niezbędnych kosztów związanych z zapewnieniem właściwych warunków technicznych niezbędnych do realizacji RPO, w tym koszty czynszu, opłat za telefony komórkowe oraz za infolinię – o wartości **165 584,59 EUR** (749 601,43 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **140 746,87 EUR** (637 161,08 PLN),
- koszty krajowych i zagranicznych delegacji służbowych, służących prawidłowemu przygotowaniu i wdrożeniu RPO oraz przygotowaniom do nowego okresu programowania – **9 987,70 EUR** (45 214,31 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR **8 489,51 EUR** (38 432,01 PLN),
- pokrycie innych kosztów – o wartości **1 457,90 EUR** (6 599,93 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **1 239,21 EUR** (5 609,93 PLN).

W ramach realizacji Pomocy Technicznej RPO w okresie sprawozdawczym *Departament Finansów UMWL* również zrealizował dwa projekty:

1. „Wsparcie wdrażania RPO – Zatrudnienie personelu” o wartości **116 412,63 EUR** (527 000 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **98 950,74 EUR** (447 950,00 PLN):

Na realizację przedmiotowego projektu została wydatkowana kwota w wysokości **93 561,06 EUR** (423 550,93 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **79 526,88 EUR** (360 018,21 PLN).

2. „Wsparcie wdrażania RPO” o wartości **18 724,25 EUR** (84 764,70 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **15 915,62 EUR** (72 050,00 PLN):

Na realizację przedmiotowego projektu została wydatkowana kwota w wysokości **11 039,93 EUR** (49 977,77 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **9 383,93 EUR** (42 481,05 PLN).

W 2011 roku w ramach przedmiotowego projektu zostały poniesione następujące wydatki w podziale na poszczególne zadania tj.:

- podnoszenie kwalifikacji zawodowych personelu zaangażowanego w realizację RPO, w tym koszty szkoleń indywidualnych, blokowych, kursów językowych oraz studiów podyplomowych pracowników – o wartości **9 724,81 EUR** (44 024,20 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **8 266,07 EUR** (37 420,52 PLN),
- zakup sprzętu komputerowego wraz z niezbędnym oprogramowaniem, sprzętu biurowego oraz wyposażenia i materiałów biurowych na potrzeby realizacji RPO, w tym zestawy komputerowe, urządzenia biurowe, meble biurowe oraz artykuły biurowe, programy komputerowe, licencje – o wartości **1 315,12 EUR** (5 953,57 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **1 117,85 EUR** (5 060,53 PLN).

Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie w ramach Działania 9.1. IX Osi Priorytetowej RPO WL realizowała w 2011 roku dwa projekty:

1. „Koszty personelu – Wsparcie wdrażania RPO WL” o wartości **1 130 436,27 EUR** (5 117 485,00 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **960 870,83 EUR** (4 349 862,24 PLN).

Na realizację przedmiotowego projektu została wydatkowana kwota **1 030 003,61 EUR** (4 662 826,33 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **875 503,05 EUR** (3 963 402,33 PLN).

2. „Wsparcie wdrażania RPO” o wartości **343 489,06 EUR** (1 554 975,00 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **291 965,70 EUR** (1 321 728,75 PLN)

W 2011 roku w ramach przedmiotowego projektu zostały poniesione następujące wydatki w podziale na poszczególne zadania tj.:

- podnoszenie kwalifikacji zawodowych personelu zaangażowanego w realizację RPO WL (koszty studiów podyplomowych, szkoleń, kursów i związane z tym koszty delegacji) – o wartości **24 372,19 EUR** (110 332,89 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **20 716,34 EUR** (93 782,88 PLN),

- organizacja i obsługa procesu naboru, selekcji, oceny i wyboru projektów (ogłoszenia w prasie, zakup artykułów spożywczych, wynagrodzenia asesorów) – o wartości **4 472,70 EUR** (20 247,94 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **3 801,80 EUR** (17 210,76 PLN),
- wsparcie procesu kontroli realizacji projektów – o wartości **23 580,14 EUR** (106 747,32 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **20 043,11 EUR** (90 735,18 PLN),
- zakup sprzętu komputerowego wraz z niezbędnym oprogramowaniem, sprzętu biurowego oraz wyposażenia i materiałów biurowych na potrzeby realizacji RPO – o wartości **60 377,38 EUR** (273 328,39 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **51 320,75 EUR** (232 329,06 PLN),
- pokrycie kosztów związanych z zapewnieniem właściwych warunków technicznych niezbędnych do realizacji RPO, w tym sprzątanie i wynajem pomieszczeń biurowych, opłaty za energię elektryczną, prąd, gaz, usługi telekomunikacyjne, ochrona, obsługa BHP i p.poż., konserwacja urządzeń – o wartości **162 709,18 EUR** (736 584,44 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **138 302,83 EUR** (626 096,92 PLN),
- pokrycie kosztów związanych z zapewnieniem właściwych warunków technicznych niezbędnych do realizacji RPO, w tym ekwiwalent za pranie i odzież, meble do archiwum – o wartości **971,79 EUR** (4 399,30 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **826,02EUR** (3 739,40 PLN),
- koszty krajowych i zagranicznych delegacji służbowych – o wartości **651,33 EUR** (2 948,58 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **553,63 EUR** (2 506,30 PLN),
- pokrycie innych kosztów niezbędnych do prawidłowego zarządzania i wdrażania programu, w tym abonament BIP, usługi pocztowe, nadzór eksploatacyjny, opłaty za wodę i czynsz, opłaty za barki i stojaki, prenumerata czasopism, dojazdy na terenie miasta – o wartości **23 515,11 EUR** (106 452,90 PLN), przy dofinansowaniu z EFRR wynoszącym **19 987,84 EUR** (90 484,97 PLN).

Szczegółowy opis znaczących problemów we wdrażaniu znajduje się w punkcie 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz środki zaradcze* niniejszego sprawozdania.

Projekty w ramach działania 9.1 przyczyniają się do wsparcia zarządzania i wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, poprzez umożliwienie pracownikom uczestnictwa w studiach podyplomowych, szkoleniach oraz konferencjach, które mają na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych, a tym samym zwiększenie efektywności, jakości i rezultatów pracy przy wdrażaniu. Zatrudnianie nowych pracowników, zapewnienie odpowiedniego sprzętu oraz rozwoju systemu informatycznego monitoringu i kontroli przyczynia się do bardziej skutecznego zarządzania zadaniami, których przybywa w miarę wdrażania programu.

W okresie sprawozdawczym środki z Pomocy Technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 nie były wykorzystywane dla potrzeb związanych z wdrażaniem *Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego*.

7. INFORMACJA I PROMOCJA

Opis działań podejmowanych w roku sprawozdawczym odnośnie informacji i promocji został zaprezentowany w załączniku nr VIII – *Formularz dotyczący informacji i promocji* oraz w rozdziale 3 niniejszego sprawozdania w punkcie opisującym IX Oś priorytetową.

SPIS TABEL, WYKRESÓW MAP I SCHEMATÓW ZAMIESZCZONYCH W SPRAWOZDANIU

TABELE:

- Tabela 2.1.6.1.a.** Aktualizacja Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL 2007-2013 w okresie sprawozdawczym.
- Tabela 2.1.6.1.b.** Aktualizacja Listy indywidualnych projektów kluczowych w ramach RPO WL 2007-2013 w okresie sprawozdawczym.
- Tabela 2.1.6.1.c.** Aktualizacja Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 w okresie sprawozdawczym.
- Tabela 2.1.6.1.d.** Aktualizacja Instrukcji Wykonawczej Instytucji Pośredniczącej II stopnia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 w okresie sprawozdawczym.
- Tabela 2.1.6.1.e.** Aktualizacja Opisu Systemu Zarządzania i Kontroli RPO WL 2007-2013 w okresie sprawozdawczym.
- Tabela 2.1.6.1.f.** Aktualizacja Porozumienia w sprawie systemu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w okresie sprawozdawczym.
- Tabela 2.1.6.1.g.** Aktualizacja Wytycznych IZ RPO obowiązujących w ramach Programu w okresie sprawozdawczym.
- Tabela 2.1.6.1.h.** Aktualizacja Wytycznych dla Wnioskodawców w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL 2007 – 2013.
- Tabela 2.1.6.2.a.** Zmiany alokacji RPO WL wynikające z renegotjacji Programu.
- Tabela 2.1.6.2.b.** Nabory wniosków o dofinansowanie w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia Programu w podziale na Osi Priorytetowe.
- Tabela 2.1.6.2.c.** Liczba i wartość wniosków o dofinansowanie złożonych w okresie sprawozdawczym oraz od uruchomienia Programu w podziale na Osi Priorytetowe.
- Tabela 2.1.6.2.d.** Liczba i wartość wniosków o dofinansowanie zatwierdzonych do realizacji w okresie sprawozdawczym oraz od uruchomienia Programu w podziale na Osi Priorytetowe.
- Tabela 2.1.6.2.e.** Liczba i wartość podpisanych umów / wydanych decyzji o dofinansowaniu w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia Programu w podziale na Osi Priorytetowe.
- Tabela 2.1.6.2.f.** Liczba i wartość wniosków o płatność zatwierdzonych w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia Programu w podziale na Osi Priorytetowe.
- Tabela 2.1.6.2.g.** Wydatki ujęte w poświadczeniach i deklaracjach skierowanych do KE w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia Programu w podziale na Osi Priorytetowe.
- Tabela 2.1.6.2.h.** Wykaz projektów kluczowych na koniec okresu sprawozdawczego.
- Tabela 2.1.6.2.i.** Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na sektory gospodarki.
- Tabela 2.1.6.2.j.** Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na obszary miejskie i wiejskie.
- Tabela 2.1.6.2.k.** Rozkład projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 oraz innych regionalnych i krajowych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia.
- Tabela 2.1.6.2.i.** Rozkład projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w podziale na obszary wsparcia oraz regionalne i krajowe programy operacyjne (wartość dofinansowania z UE).
- Tabela 2.1.6.5.a.** Zadłużenie ostatecznych odbiorców wobec Funduszy Pożyczkowych tytułu udzielonych pożyczek na 31.12.2011 r.

Tabela 2.1.6.5.b.	<i>Miejsca pracy utworzone przez ostatecznych odbiorców funduszy pożyczkowych/doręczeńiowych.</i>
Tabela 2.1.6.6.a.	<i>Wskaźniki Strategii Europa 2020 oraz Krajowego Programu Reform (cel oraz realizacja).</i>
Tabela 2.1.6.7.a.	<i>Działania RPO WL 2007-2013 wpisujące się w Priorytety SUE RMB.</i>
Tabela 2.6.3.a.	<i>Umowy o dofinansowanie, w ramach których przewidziano cross-financing.</i>
Tabela 2.6.3.b.	<i>Wydatki objęte cross-financing’iem od uruchomienia Programu.</i>
Tabela 2.8.a.	<i>Alokacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na kategorie interwencji.</i>
Tabela 2.8.b.	<i>Zmiany wprowadzone we wskaźnikach w ramach przeglądu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.</i>
Tabela 3.1.1.2.a.	<i>Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Os Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje.</i>
Tabela 3.1.1.2.b.	<i>Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Os Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje.</i>
Tabela 3.1.1.2.c.	<i>Podpisane umowy o dofinansowanie – Os Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje.</i>
Tabela 3.1.1.2.d.	<i>Wnioski o płatność – Os Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje.</i>
Tabela 3.1.1.2.e.	<i>Certyfikacja do KE – Os Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje.</i>
Tabela 3.1.1.2.f.	<i>Rozkład projektów realizowanych w ramach Osi Priorytetowej I Przedsiębiorczość i innowacje w podziale na sektory gospodarki.</i>
Tabela 3.2.1.2.a.	<i>Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Os Priorytetowa II Infrastruktura ekonomiczna.</i>
Tabela 3.2.1.2.b.	<i>Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Os Priorytetowa II Infrastruktura ekonomiczna.</i>
Tabela 3.2.1.2.c.	<i>Podpisane umowy o dofinansowanie – Os Priorytetowa II Infrastruktura ekonomiczna.</i>
Tabela 3.2.1.2.d.	<i>Wnioski o płatność (zatwierdzone) – Os Priorytetowa II Infrastruktura ekonomiczna.</i>
Tabela 3.2.1.2.e.	<i>Certyfikacja do KE – Os Priorytetowa II Infrastruktura ekonomiczna.</i>
Tabela 3.2.1.2.f.	<i>Rozkład projektów realizowanych w ramach Osi Priorytetowej II Infrastruktura ekonomiczna w podziale na sektory gospodarki.</i>
Tabela 3.3.1.2.a.	<i>Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Os Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne.</i>
Tabela 3.3.1.2.b.	<i>Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Os Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne.</i>
Tabela 3.3.1.2.c.	<i>Podpisane umowy o dofinansowanie – Os Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne.</i>
Tabela 3.3.1.2.d.	<i>Wnioski o płatność (zatwierdzone) – Os Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne.</i>
Tabela 3.3.1.2.e.	<i>Certyfikacja do KE – Os Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne.</i>
Tabela 3.3.1.2.f.	<i>Wykorzystanie alokacji ramach Działań Osi Priorytetowej III przy uwzględnieniu umów o dofinansowanie, planowanych do podpisania w 2012 r.</i>
Tabela 3.4.1.2.a.	<i>Postęp finansowy Osi Priorytetowej IV Społeczeństwo informacyjne.</i>
Tabela 3.5.1.2.a.	<i>Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Os Priorytetowa V Transport</i>
Tabela 3.5.1.2.b.	<i>Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Os Priorytetowa V Transport</i>
Tabela 3.5.1.2.c.	<i>Podpisane umowy o dofinansowanie – Os Priorytetowa V Transport.</i>
Tabela 3.5.1.2.d.	<i>Wnioski o płatność (zatwierdzone) – Os Priorytetowa V Transport.</i>
Tabela 3.5.1.2.e.	<i>Certyfikacja do KE – Os Priorytetowa V Transport.</i>
Tabela 3.5.1.2.f.	<i>Wykorzystanie alokacji ramach Działań Osi Priorytetowej V przy uwzględnieniu umów o dofinansowanie, planowanych do podpisania w 2012 r.</i>

Tabela 3.6.1.2.a.	<i>Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Oś Priorytetowa VI Środowisko i czysta energia.</i>
Tabela 3.6.1.2.b.	<i>Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Oś Priorytetowa VI Środowisko i czysta energia.</i>
Tabela 3.6.1.2.c.	<i>Podpisane umowy o dofinansowanie – Oś VI Środowisko i czysta energia.</i>
Tabela 3.6.1.2.d.	<i>Wnioski o płatność (zatwierdzone) - Oś VI Środowisko i czysta energia.</i>
Tabela 3.6.1.2.e.	<i>Certyfikacja do KE - Oś VI Środowisko i czysta energia.</i>
Tabela 3.6.1.2.f.	<i>Wykorzystanie alokacji ramach Działań Osi Priorytetowej VI przy uwzględnieniu umów o dofinansowanie, planowanych do podpisania w 2012 r.</i>
Tabela 3.7.1.2.a.	<i>Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Oś Priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna.</i>
Tabela 3.7.1.2.b.	<i>Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji – Oś Priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna.</i>
Tabela 3.7.1.2.c.	<i>Podpisane umowy o dofinansowanie – Oś Priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna.</i>
Tabela 3.7.1.2.d.	<i>Wnioski o płatność (zatwierdzone) – Oś Priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna.</i>
Tabela 3.7.1.2.e.	<i>Certyfikacja do KE – Oś Priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna.</i>
Tabela 3.7.1.2.f.	<i>Wykorzystanie alokacji ramach Działań Osi Priorytetowej VII przy uwzględnieniu umów o dofinansowanie, planowanych do podpisania w 2012 r.</i>
Tabela 3.8.1.2.a.	<i>Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej – Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna.</i>
Tabela 3.8.1.2.b.	<i>Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji - Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna.</i>
Tabela 3.8.1.2.c.	<i>Podpisane umowy o dofinansowanie - Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna.</i>
Tabela 3.8.1.2.d.	<i>Wnioski o płatność (zatwierdzone) - Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna.</i>
Tabela 3.8.1.2.e.	<i>Certyfikacja do KE - Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna.</i>
Tabela 3.8.1.2.f.	<i>Wykorzystanie alokacji ramach Działań Osi Priorytetowej VIII przy uwzględnieniu umów o dofinansowanie, planowanych do podpisania w 2012 r.</i>
Tabela 3.9.1.2.a.	<i>Wydane decyzje o dofinansowaniu – Oś Priorytetowa IX Pomoc techniczna.</i>
Tabela 3.9.1.2.b.	<i>Wnioski o płatność (zatwierdzone) – Oś Priorytetowa IX Pomoc techniczna</i>
Tabela 3.9.1.2.c.	<i>Certyfikacja do KE - Oś Priorytetowa IX Pomoc techniczna</i>
Tabela 5.a.	<i>Źródła finansowania projektu „Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)”.</i>
Tabela 5.b.	<i>Postępowania przetargowe związane z realizacją projektu „Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)”.</i>

WYKRESY:

Wykres 2.a.	<i>Podział środków z EFRR w ramach RPO WL na poszczególne Osie Priorytetowe.</i>
Wykres 2.1.6.2.a.	<i>Wartość wnioskowanego dofinansowania w ramach Programu jako % alokacji na Oś.</i>
Wykres 2.1.6.2.b.	<i>Wartość zatwierdzonego dofinansowania w ramach Programu jako % alokacji na Oś.</i>
Wykres 2.1.6.2.c.	<i>Wartość dofinansowania z EFRR w umowach/wydanych decyzjach o dofinansowaniu w ramach Programu jako % alokacji na Oś.</i>
Wykres 2.1.6.2.d.	<i>Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Programu jako % alokacji na Oś.</i>

- Wykres 2.1.6.2.e.** Wartość wydatków ujętych w poświadczeniach i deklaracjach skierowanych do KE w ramach Programu jako % alokacji na Oś.
- Wykres 2.1.6.2.f.** Realizacja RPO WL (liczba).
- Wykres 2.1.6.2.g.** Realizacja RPO WL (wartość w mln EUR).
- Wykres 2.1.6.2.h.** Realizacja RPO WL - narastająco jako % wykorzystania alokacji.
- Wykres 2.1.6.2.i.** Stopień wykorzystania alokacji w ramach RPO WL w roku 2011
- Wykres 2.1.6.2.j.** Podział projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013 według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)
- Wykres 2.1.6.2.k.** Wartość dofinansowania UE projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w podziale na regionalne i krajowe programy operacyjne.
- Wykres 2.1.6.2.l.** Projekty realizowane na terenie województwa lubelskiego w ramach pozostałych regionalnych i krajowych programów operacyjnych (dofinansowanie UE) według obszarów wsparci.
- Wykres 2.1.6.2.m.** Projekty realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013 (dofinansowanie z EFRR) według obszarów wsparcia.
- Wykres 2.1.6.5.a.** Łączna wartość udzielonych pożyczek/poręczeń ostatecznym Beneficjentom (w EUR).
- Wykres 2.1.6.5.b.** Liczba umów pożyczek/poręczeń podpisanych z ostatecznymi beneficjentami (szt.).
- Wykres 2.1.6.5.c.** Wartość udzielonych pożyczek/poręczeń ostatecznym odbiorcom według sektorów przemysłu (stan na 31.12.2011 r. w EUR).
- Wykres 2.1.6.5.d.** Liczba udzielonych pożyczek/poręczeń ostatecznym odbiorcom według sektorów przemysłu (stan na 31.12.2011 r. w EUR).
- Wykres 2.1.6.5.e.** Wartość udzielonych pożyczek/poręczeń ostatecznym odbiorcom według sektorów MŚP (stan na 31.12.2011 r. w EUR).
- Wykres 2.1.6.5.f.** Liczba udzielonych pożyczek/poręczeń ostatecznym odbiorcom według sektorów MŚP (stan na 31.12.2011 r. w EUR).
- Wykres 2.4.a.** Struktura wartości dodanej brutto (WDB) według rodzajów działalności (PKD 2007) w województwie lubelskim i w kraju w 2009 r.
- Wykres 2.4.b.** Struktura ludności według poziomu wykształcenia w latach 1995 - 2010 w województwie lubelskim.
- Wykres 2.4.c.** Wartość środków wypłaconych na rzecz beneficjentów w formie zaliczek (EUR) w podziale na Osi Priorytetowe.
- Wykres 2.4.d.** Wartość środków wypłaconych na rzecz beneficjentów w formie zaliczek (EUR) w podziale na lata
- Wykres 3.1.1.2.a.** Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej I jako % alokacji na Działania.
- Wykres 3.1.1.2.b.** Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji w ramach Osi Priorytetowej I jako % alokacji na Działania
- Wykres 3.1.1.2.c.** Wartość dofinansowania z EFRR w umowach o dofinansowanie podpisanych w ramach Osi Priorytetowej I jako % alokacji na Działania.
- Wykres 3.1.1.2.d.** Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej I jako % alokacji na Działania
- Wykres 3.1.1.2.e.** Podział projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej Przedsiębiorczość i innowacje przez beneficjentów z sektora MŚP ze względu na wielkość przedsiębiorstwa (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)
- Wykres 3.1.1.2.f.** Podział projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej Przedsiębiorczość i innowacje przez beneficjentów z sektora MŚP ze względu na formę prawną przedsiębiorstwa (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)
- Wykres 3.2.1.2.a.** Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej II jako % alokacji na Działanie.
- Wykres 3.2.1.2.b.** Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji w ramach Osi Priorytetowej II jako % alokacji na Działania.
- Wykres 3.2.1.2.c.** Wartość dofinansowania z EFRR w zawartych umowach o dofinansowanie

- Wykres 3.2.1.2.d.** *w ramach Osi Priorytetowej II jako % alokacji na Działanie*
Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej II jako % alokacji na Działanie.
- Wykres 3.2.1.2.e.** *Podział projektów realizowanych w ramach II Osi Priorytetowej Infrastruktura ekonomiczna według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR).*
- Wykres 3.3.1.2.a.** *Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej III jako % alokacji na Działania*
- Wykres 3.3.1.2.b.** *Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji w ramach Osi Priorytetowej III jako % alokacji na Działania*
- Wykres 3.3.1.2.c.** *Wartość dofinansowania z EFRR w umowach zawartych w ramach Osi Priorytetowej III jako % alokacji na Działanie*
- Wykres 3.3.1.2.d.** *Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej III jako % alokacji na Działanie*
- Wykres 3.3.1.2.e.** *Podział projektów realizowanych w ramach III Osi Priorytetowej Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*
- Wykres 3.4.1.2.a.** *Realizacja IV Osi Priorytetowej*
- Wykres 3.4.1.2.b.** *Podział projektów realizowanych w ramach IV Osi Priorytetowej Społeczeństwo informacyjne według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*
- Wykres 3.5.1.2.a.** *Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej V jako % alokacji na Działania*
- Wykres 3.5.1.2.b.** *Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji w ramach Osi Priorytetowej V jako % alokacji na Działania*
- Wykres 3.5.1.2.c.** *Wartość dofinansowania z EFRR w umowach podpisanych w ramach jako % alokacji na Działanie.*
- Wykres 3.5.1.2.d.** *Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej V jako % alokacji na Działanie.*
- Wykres 3.6.1.2.a.** *Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej VI jako % alokacji na Działania*
- Wykres 3.6.1.2.b.** *Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji jako % alokacji na Działania*
- Wykres 3.6.1.2.c.** *Wartość dofinansowania z EFRR w umowach podpisanych w ramach Osi Priorytetowej VI jako % alokacji na Działanie*
- Wykres 3.6.1.2.d.** *Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej VI jako % alokacji na Działanie*
- Wykres 3.6.1.2.e.** *Podział projektów realizowanych w ramach VI Osi Priorytetowej Środowisko i czysta energia według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*
- Wykres 3.7.1.2.a.** *Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej VII jako % alokacji na Działania*
- Wykres 3.7.1.2.b.** *Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej VII do realizacji jako % alokacji na Działania.*
- Wykres 3.7.1.2.c.** *Wartość dofinansowania z EFRR w umowach podpisanych w ramach Osi Priorytetowej VII jako % alokacji na Działanie*
- Wykres 3.7.1.2.d.** *Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność zatwierdzonych w ramach Osi Priorytetowej VII jako % alokacji na Działanie*
- Wykres 3.7.1.2.e.** *Podział projektów realizowanych w ramach VII Osi Priorytetowej Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*
- Wykres 3.8.1.2.a.** *Wartość wnioskowanego dofinansowania po ocenie formalnej w ramach Osi Priorytetowej VIII jako % alokacji na Działania*
- Wykres 3.8.1.2.b.** *Wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach zatwierdzonych do realizacji w ramach Osi Priorytetowej VIII jako % alokacji na Działania*
- Wykres 3.8.1.2.c.** *Wartość dofinansowania z EFRR w umowach podpisanych w ramach Osi Priorytetowej VIII jako % alokacji na Działanie*
- Wykres 3.8.1.2.d.** *Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność jako % alokacji na Działanie*

- Wykres 3.8.1.2.e.** *Podział projektów realizowanych w ramach VIII Osi Priorytetowej Infrastruktura społeczna według rodzajów beneficjentów (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*
- Wykres 3.9.1.2.a.** *Wartość dofinansowania z EFRR w wydanych decyzjach o dofinansowaniu w ramach Osi Priorytetowej IX jako % alokacji na Działanie*
- Wykres 3.9.1.2.b.** *Wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność jako % alokacji na Działanie*

MAPY:

- Mapa 2.1.6.2.a.** *Rozkład projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR).*
- Mapa 2.1.6.6.a.** *Inwestycje objęte Wieloletnim Programem Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015.*
- Mapa 2.4.a.** *Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według województw (NUTS 2) w 2009 r. (ceny bieżące).*
- Mapa 2.4.b.** *Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów województwa lubelskiego (NUTS 3) w 2009 r. (ceny bieżące).*
- Mapa 2.4.c.** *Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w PPS według województw (NUTS 2) w 2008 r. (ceny bieżące).*
- Mapy 2.4.d.** *Wartość dodana brutto na 1 pracującego według województw (NUTS 2) w 2009 r. (ceny bieżące)*
- Mapa 2.4.e.** *Wartość dodana brutto na 1 pracującego według podregionów województwa lubelskiego (NUTS 3) w 2009 r. (ceny bieżące)*
- Mapy 2.4.f.** *Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców według województw (NUTS 2) w 2010 r.*
- Mapa 2.5.g.** *Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców według powiatów województwa lubelskiego (NUTS 4) w 2010 r.*
- Mapa 2.4.h.** *Nakłady na działalność badawczo-rozwojową w relacji do PKB (%) według województw (NUTS 2) w 2009 r.*
- Mapa 2.4.i.** *Gęstość zaludnienia według powiatów województwa lubelskiego (NUTS 4) w 2010 r.*
- Mapa 2.4.j.** *Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym według województw (NUTS 2) w 2010 r.*
- Mapa 2.4.k.** *Stopa bezrobocia rejestrowanego według województw (NUTS 2) w 2010 r.*
- Mapa 2.4.l.** *Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów województwa lubelskiego (NUTS 4) w 2010 r.*
- Mapa 3.1.1.2.a.** *Rozkład projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej Przedsiębiorczość i innowacje w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR).*
- Mapa 3.2.1.2.a.** *Rozkład projektów realizowanych w ramach II Osi Priorytetowej Infrastruktura ekonomiczna w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*
- Mapa 3.3.1.2.a.** *Rozkład projektów realizowanych w ramach III Osi Priorytetowej Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*
- Mapa 3.4.1.2.a.** *Rozkład projektów realizowanych w ramach IV Osi Priorytetowej Społeczeństwo informacyjne w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*
- Mapa 3.5.1.2.a.** *Rozkład projektów realizowanych w ramach V Osi Priorytetowej Transport w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*
- Mapa 3.6.1.2.a.** *Rozkład projektów realizowanych w ramach VI Osi Priorytetowej Środowisko i czysta energia w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*
- Mapa 3.7.1.2.a.** *Plan marketingu turystyki w województwie Lubelskim na lata 2007 – 2013. Waloryzacja przestrzeni turystycznej.*

Mapa 3.7.1.2.b. *Rozkład projektów realizowanych w ramach VII Osi Priorytetowej Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*

Mapa 3.8.1.2.a. *Rozkład projektów realizowanych w ramach VIII Osi Priorytetowej Infrastruktura społeczna w podziale na powiaty (liczba i wartość dofinansowania z EFRR)*

SCHEMATY:

Schemat 2.a. *Struktura celów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.*

Schemat 2.1.6.1.a. *Zestawienie dokumentów IZ RPO WL 2007-2013.*

Schemat 2.1.6.2.a. *Struktura celów strategicznych i operacyjnych Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego oraz Działań I i II Osi Priorytetowej RPO WL.*

Schemat 2.1.6.6.a. *Relacja celów i inicjatyw Strategii Europa 2020 oraz poszczególnych Osi Priorytetowych RPO WL.*

Schemat 2.1.6.6.b. *Relacja priorytetów i działań KPR oraz Osi Priorytetowych i Działań RPO WL.*



**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO
W LUBLINIE**

**DEPARTAMENT REGIONALNEGO
PROGRAMU OPERACYJNEGO**

ul. Franciszka Stefczyka 3b
20-151 Lublin
tel. 81 44 16 738

INFOLINIA 800 888 776 (stacjonarne)
INFOLINIA 81 44 16 750 (komórkowe)
www.rpo.lubelskie.pl